KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEÏLLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN

MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN ALPH INDEX

1946
1948

UITGEVERS
SYSTEMEN KEESING
OPGERICHT 1911
AMSTERDAM

Keesings Historisch Archief

Geïllustreerd dagboek van het hedendaagsch wereldgebeuren met voortdurend bijgewerkten alphabetischen index

ZESDE DEEL

Rondgeloogd voor herleiden gepubliceerd voor 1 juli 1945 Band I, II, III, IV en V

Nederland

Dr. Beel vormt nieuw kabinet

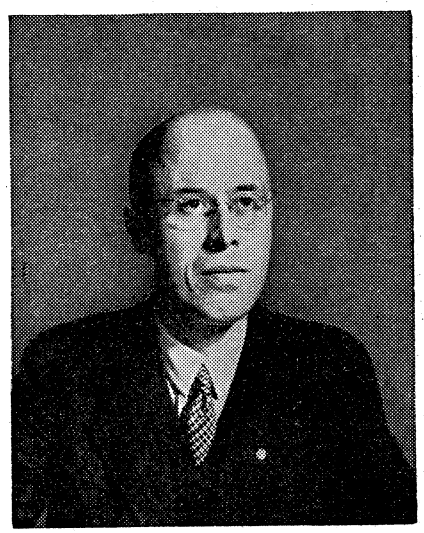
De Regeeringsverklaring

2 Juli — Dr. L. J. M. Beel is er in geslaagd een nieuwe regeering samen te stellen. Op 2 Juli heeft H. M. de Koningin het K.B. onderteekend volgens hetwelk het nieuwe kabinet is samengesteld als volgt:

Minister-president en minister van Binnenlandsche Zaken: dr. L. J. M. Beel.
Buitenlandsche Zaken: mr. C. G. W. H. baron van Boetzelaer van Oosterhout, hoofd van de directie politieke zaken van het departement van Buitenl. Zaken.
Justitie: mr. J. H. van Maarseveen, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.
Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: dr. Jos. Gielen, hoofd-inspecteur van het lager onderwijs te Nijmegen.
Financiën: prof. mr. P. Lieftinck.
Oorlog en Marine a.i.: luitenant-kolonel A. H. J. L. Fievez, chef van bureau II van het militaire kabinet van den minister van Oorlog.
Openbare Werke en Wederopbouw: dr. ir. J. A. Ringers.
Verkeer: ir. H. Vos.
Economische Zaken: dr. G. W. M. Huysmans, directeur van de maatschappij tot financiering van het Nationaal Herstel.
Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening: S. L. Mansholt.
Sociale Zaken: W. Drees.
Overzeesche Gebiedsdeelen: mr. J. A. Jonkman, oud-voorzitter van den Volksraad.
Minister zonder portefeuille: mr. E. N. van Kleffens.
De beëediging van de nieuw optredende ministers heeft op 3 Juli, in het paleis te Soestdijk, plaats gehad.

De nieuwe minister van Buitenlandsche Zaken, **mr. C. G. W. H. baron van Boetzelaer van Oosterhout,** is geboren 19 November 1892 te Amersfoort. Hij studeerde aan de Universiteit te Utrecht en promoveerde in de rechtswetenschappen. In 1923 trad hij in diplomatieken dienst. In genoemden dienst was hij achtereenvolgens gezantschapssecretaris te Boekarest, Washington en Mexico-City. Op 10 September 1930 werd hij verbonden aan het Nederl. Gezantschap te Brussel, 3 December 1934 werd hij gezantschapsraad, in welke functie hij in 1935 naar Berlijn ging.
Van Mei 1940 tot Augustus 1940 was hij waarnemend chef van de afdeeling diplomatieke zaken van het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Londen. Aan de ambassade te Washington was hij van Augustus 1940 tot April 1946 als gezant verbonden. Op laatstgenoemden datum werd hij benoemd tot chef politieke zaken aan het departement van Buitenlandsche Zaken.

Mr. J. H. van Maarseveen, minister van Justitie, werd 3 Augustus 1894 te Utrecht geboren. Hij bezocht het Sted. Gymnasium en de Rijks-Universiteit aldaar en promoveerde in 1925 tot doctor in de rechtswetenschappen. Hij werd in 1929 lid van den Utrechtschen gemeenteraad voor de R. K. Staatspartij. Van September 1935 tot Maart 1937 was hij wethouder. Hij was rechtskundig adviseur o.m. van het R.K. Werkliedenverbond. In 1937 werd mr. Van Maarseveen lid van de Tweede Kamer.

dr. L. J. M. Beel

Dr. Jos. Gielen, minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, werd 26 September 1898 te Rucphen geboren en studeerde voor onderwijzer te Bergen op Zoom en Breda. Van 1917 tot 1922 is hij als onderwijzer werkzaam geweest te St. Willebrord. In 1922 werd hij leeraar aan de Middelbare Handelsdagschool te Hulst, waarvan hij in 1934 directeur werd. In 1930 promoveerde hij summa cum laude tot doctor in de Nederlandsche letteren, op het proefschrift „De wandelende Jood". In 1938 werd hij benoemd tot inspecteur van het Lager Onderwijs te Roosendaal.

Lt.-Kolonel A. H. J. L. Fievez, minister van Oorlog en Marine a.i., werd in 1902 te Zutphen geboren. Na zijn militaire studies aan de K.M.A. te Breda 1919—'22 te hebben voltooid, werd hij benoemd tot 2e luitenant bij het 17e R.I. te Venlo. In Maart 1938 volgde zijn benoeming tot kapitein van de infanterie en in November van dit jaar tot idem bij den Generalen Staf. In 1942 werd hij in krijgsgevangenschap gevoerd. In het krijgsgevangenkamp heeft hij den beroemden geheimen radiodienst opgericht, waarvan hij de leiding behield. Na zijn terugkeer in het vaderland werd hij tewerkgesteld bij het departement van Oorlog, laatstelijk als hoofd van het militair kabinet van den minister. In Augustus 1945 werd hij tot majoor, in Mei 1946 tot luit.-kolonel van den Generalen Staf bevorderd. Van 1 Januari tot April van dit jaar heeft hij in Engeland den eersten Post War Allied Senior Officers Course gevolgd. Van 1935 af is hij ononderbroken hoofdbestuurslid geweest van de Alg. R.K. Officierenvereeniging.

Dr. G. W. M. Huysmans, minister van Economische Zaken, werd in 1902 te Eindhoven geboren. Hij studeerde aan het Canisiuscollege te Nijmegen en vervolgens aan de Handelshoogeschool te Rotterdam, waar hij in 1926 promoveerde, op een proefschrift getiteld „Termijnhandel in Valuta". Hij was enkele jaren directeur van de Rotterdamsche Bank-Vereeniging te Heerlen en nadien van de Centrale Coöperatieve Boerenleenbank te Eindhoven. In 1936 werd hij onderdirecteur van het departement voor Groothandel van de Kamer van Koophandel en Fabrieken in O.-Brabant. In 1945 nam prof. Gerbrandy hem in zijn laatste kabinet op als minister van Financiën.

Mr. J. A. Jonkman, minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, werd geboren 13 September 1891 te Utrecht, waar hij het gymnasium heeft doorloopen. Zijn universitaire studies maakte hij in Utrecht, Toulouse en Leiden. Aan laatstgenoemde universiteit promoveerde hij in 1918 tot doctor in de rechtswetenschappen op proefschrift over: „De Indonesisch-nationale grondslag van het onderwijs ten dienste van de inlandsche bevolking".
In 1919 deed hij vervolgens examen voor de Indische rechterlijke macht en in hetzelfde jaar ging hij naar Indië, waar hij benoemd werd tot buitengewoon landraad-voorzitter te Tebing Tinggi en Medan, vervolgens tot substofficier van justitie in Semarang en Batavia en later met behoud van zijn titel gedelegeerd als officier van justitie bij het hof van Makassar (1934—1938). Daarna werd hij in dezelfde functie overgeplaatst naar het hof van Semarang. Hij was van 1927—1931 lid van den Volksraad en werd in 1940 tot voorzitter van dezen raad benoemd.
(Voor biographie van de overige ministers zie pag. 6343-4).

De politieke schakeeringen.
Het nieuwe kabinet vertoont de volgende politieke schakeeringen: Tot de K.V.P. behooren de min.-president dr. L. J. M. Beel, de minister van Justitie mr. J. H. van Maarseveen, de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, dr. Jos. Gielen, de minister van Oorlog A. H. J. L. Fievez en de minister van Economische Zaken dr. G. W. M. Huysmans.
Tot de Partij van den Arbeid behooren de minister van Financiën, prof. mr. P. Lieftinck, de minister van Sociale Zaken, W. Drees, de minister van Verkeer, ir. H. Vos en de minister van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening, S. L. Mansholt.
Niet aangesloten bij een politieke partij zijn: de minister van Buitenlandsche

Zaken, mr. C. G. W. H. Baron van Boetzelaer van Oosterhout, de minister zonder portefeuille mr. E. N. van Kleffens, de minister van Overzeesche Gebiedsdeelen mr. J. A. Jonkman en de minister van Openbare Werken en Wederopbouw dr. ir. J. A. Ringers.

Het ministerie van Scheepvaart.
Zooals uit de lijst van nieuwe ministers blijkt, is het departement van algemeene oorlogvoering opgeheven, evenals het departement van Scheepvaart. De economische aspecten van de scheepvaart zullen komen te ressorteeren onder het departement van Economische Zaken, terwijl het zuivere verkeerselement zal vallen onder het door minister Vos te beheeren departement van Verkeer, waarvan de „energie" wordt ondergebracht bij economische zaken, waartoe ook het mijnbedrijf zal behooren.
Het beheer over het departement van Marine zal tijdelijk worden waargenomen door den minister van Oorlog. Het ligt in de bedoeling, dat zeer binnenkort zal worden overgegaan tot de benoeming van een minister van Marine.

DE REGEERINGSVERKLARING
Op 5 Juli heeft de min.-president, dr. Beel, in de Tweede Kamer het programma ontvouwd, waarop het nieuwe kabinet zijn beleid wenscht te grondvesten. Hieraan is het volgende ontleend:
Voor het eerst na zeven jaren treedt thans een Kabinet op, aldus de minister, dat wederom naar normale constitutioneele gebruiken tot stand kwam.
Dit Kabinet stelt zich ten doel alle krachten, waarover het Nederlandsche volk beschikt, te richten op een zoo snel en zoo volledig mogelijk herstel van onze volkswelvaart, de stoffelijke zoowel als de geestelijke, en op een zoo rechtvaardig mogelijke verdeeling van en een zoo gelijk mogelijken toegang tot de stoffelijke en geestelijke goederen, waarvan het bezit de welvaart der gemeenschap bepaalt. Herstel van de stoffelijke welvaart zal moeten geschieden in de eerste plaats door de opvoering van de nationale productie, welke voorwaarde is voor het bereiken van een hooger welvaartspeil.

Export.
Behalve aan voortbrenging voor de binnenlandsche markt zal bijzondere aandacht worden besteed aan de productie voor export en het leveren van diensten aan het buitenland, waarvan de mogelijkheid tot handhaving van den noodzakelijken invoer afhangt. Daarnaast staat een krachtige voortzetting van den wederopbouw, in het bijzonder in de geteisterde gebieden.
De regeering zal ook bij het herstel van de welvaart leiding geven, in dier voege, dat de regeering, voorgelicht door een voorbereidend en adviseerend planbureau, in nauw overleg met de volksvertegenwoordiging richtlijnen zal aangeven, samengevat tot een nationaal welvaartsplan, volgens welke het herstel der welvaart zal worden nagestreefd.

Socialisatie.
Mede in verband met de centrale positie van De Nederlandsche Bank ten aanzien van het credietwezen zal hare socialisatie worden bevorderd. Nopens de socialisatie van andere, daarvoor blijkens in te stellen onderzoek in aanmerking komende bedrijven zullen voorstellen worden voorbereid.

Sociale politiek.
Ten aanzien van de verdeeling der stoffelijke goederen gaat de regeering uit van een erkenning der hooge waarde van den arbeidenden mensch en van het beginsel, dat aan iederen burger de mogelijkheid tot arbeiden alsmede een redelijke bestaanszekerheid toekomen.
Haar voornemens tot het bevorderen van een opvoering der productie bieden haar voldoende mogelijkheden tot het in belangrijke mate verruimen der werkgelegenheid. Aan den eisch, het verschaffen van een redelijke bestaanszekerheid, stelt zij zich voor te voldoen door een constructieve loon- en prijspolitiek, alsmede door een uitbreiding der sociale verzekering, waarbij in het bijzonder de ouderdomszorg de aandacht zal hebben.
Ten slotte stelt de regeering zich voor overal waar bijzondere omstandigheden zulks noodzakelijk maken, ook bijzondere maatregelen ter verwezenlijking van het beginsel der gelijkheid van lasten en gelijkheid van kansen te treffen. Daarbij denkt de regeering in het bijzonder aan de bescherming van het groote gezin.

Geestelijke welvaart.
Stoffelijke welvaart kan naar de overtuiging van deze regeering een volk niet wezenlijk gelukkig maken, wanneer zij niet steunt op geestelijke welvaart. Ook daarin stelt de regeering zich dus voor bijzondere aandacht te besteden.
Op dien grondslag stelt zij zich voor een versterking van het gezag, een herstel van de diep geschokte publieke moraliteit, een wettelijke zoowel als sociaal-economische erkenning van de hooge waarde van het gezin en een vernieuwing van het onderwijs; waarbij de versterking van het besef van de waarde der geestelijke en zedelijke beginselen en normen, voor individu en gemeenschap, de karaktervorming, de aesthetische vorming en de staatsburgerlijke vorming sterker dan tot dusver het geval is op den voorgrond zullen treden.

Staatkundige problemen.
Ook voor de staatkundige problemen heeft deze regeering zich bepaalde beginselen tot richtsnoer gesteld. Voor wat aangaat onze betrekkingen met het buitenland is zij zich ten volle bewust van het groote belang voor het Koninkrijk der Nederlanden, om zijne positie in internationaal verband in de komende jaren te bevestigen in overeenstemming met de beteekenis van het Rijk in en buiten Europa. De Regeering zal met kracht hare hulp blijven geven aan de organisatie en de ontwikkeling van de Vereenigde Naties.
Met kracht zal worden voortgewerkt aan den opbouw van een effectieve strijdmacht ter zee, te land en in de lucht, welke bescherming van de nationale en van de internationale rechtsorde ten doel heeft.

Overheidsbemoeiing.
De Regeering heeft zich ten aanzien van de uitvoering harer economische en vanzelfsprekend ook van hare sociale plannen op het standpunt gesteld, dat de sterk toegenomen overheidsbemoeienis geleidelijk zal moeten plaats maken voor de zelfwerkzaamheid van individuen en van lagere, met publiekrechtelijke bevoegdheid omkleede organen, waarbij nochtans er voor dient te worden gewaakt, dat reeds vanaf de eerste voorbereiding van de regelingen der bedrijfsorganen het algemeen belang en waar noodig de algemeen leidende taak der overheid tot gelding komt.
Haar beleid zal er op gericht zijn in ruime mate gebruik te maken van de mogelijkheden, die onze grondwet te dien aanzien reeds bezat.
Daarnaast stelt zij zich voor zoo spoedig mogelijk een algeheele herziening van de grondwet te doen voorbereiden, welke o.m. gericht is op een verdere uitbreiding van die beginselen.

De Overzeesche gebiedsdeelen.
Hierna besprak de min.-president de herziening van de positie van de overzeesche staatsdeelen en van hun verhouding tot Nederland. De Regeering blijft zich stellen op den grondslag der Koninklijke rede van 7 December 1942. De daarin aangegeven richtlijnen zullen echter in hare uitwerking aanpassing behoeven aan de veranderde omstandigheden. Aan de bijeen te roepen rijksconferentie zal de Regeeringsverklaring van 10 Februari 1946, als bevattende het kader waarbinnen ook de huidige Regeering bereid is tot de regeling van eene nieuwe staatkundige verhouding te komen, worden voorgelegd.
Ten aanzien van Oost-Indië streeft de regeering er voorts naar voor de uitvoering van de taak van het opperbestuur in dat rijksdeel voor den huidigen overgangstijd, m.a.w. totdat een nieuwe rechtsorde, waarvoor het Koninkrijk de verantwoordelijkheid zal kunnen dragen kan worden gevestigd, een voor deze periode geëigend bestuursorgaan te vormen. Hiertoe worden voorstellen ontworpen.
Ten aanzien van West-Indië zal het naar de Regeering vertrouwt, mogelijk blijken om voor Suriname en de Nederlandsche Antillen binnen het huidige grondwettelijk verband reeds tot een aantal voorloopige herzieningen te komen, die aan de daar heerschende verlangens bevrediging zullen schenken.
Dit zijn de beginselen, aldus spr., waarop de Regeering haar beleid wenscht te bouwen.
Op 23 Juli bij de plechtige opening van de zitting van de Tweede Kamer zal een nadere concretiseering van dit programma volgen.
(V. b. opdr. tot form. aan dr. Beel 6748 A; regeeringsverkl. kab. Schermerhorn 6345)

A. Nieuwe Kamerleden —

3 Juli — De Minister-Kamerleden zullen in de Tweede Kamer door de volgende heeren worden opgevolgd: dr. Beel door den heer W. J. Derks te Utrecht; mr. v. Maarseveen door den heer H. H. van der Zanden te Eersel; mr. Lieftinck door den heer J. C. Neering te Voorburg; ir. Vos door den heer J. B. Vlam te Hengelo; minister Mansholt door den heer W. Thomasse te Zaandam en minister Drees door den heer G. Ruygers, te Rijswijk. (Msb.)

B. Tweede Kamer aanvaardt ontwerp consumenten-crediet - vrijstelling van terugbetaling vastgelegd —

29 Juni — De Tweede-Kamer heeft Vrijdag 28 Juni het wetsontwerp consumenten-crediet, na een tweedaagsch debat, zonder hoofdelijke stemming aanvaard.
Vier amendementen, drie van den heer Andriessen (K.V.P.) en een van den heer Van Lienden (P.v.d.A.) werden door minister Lieftinck overgenomen, waardoor aan de strekking van het ontwerp wel is waar niets verandert, maar toch in de uitvoering eenige niet onbelangrijke wijzigingen worden aangebracht.
Het eerste amendement van den heer Andriessen betrof het mogelijk maken van het verstrekken van bedragen à fonds pendu. Zulks alleen wanneer de draagkracht van de betrokkenen dit wenschelijk doet voorkomen. Zijn tweede amendement beoogde de verhooging der bedragen voor gezinnen, bestaande uit meer dan vier leden, met ƒ 25 per gezinslid. Tenslotte diende de heer Andriessen een derde amendement in, strekkende den aanmeldingstermijn in bepaalde gevallen te verlengen. Deze is in het

ontwerp vastgesteld op 31 December 1946. Het vierde amendement ten slotte dat van den heer Van Lienden (P.v.d.A.), voorziet in de instelling van districts-bedrijfsraden voor groepen der bevolking, die een sociale eenheid vormen, zooals de Twentsche en Tilburgsche textielarbeiders en Limburgsche mijnwerkers.
(Alg. H.bl. - Msb. - Par.)
(V. b. Cons.-crediet 6780 D)

A. Arnold Meyer gaat in cassatie —
1 Juli — Arnold Meyer heeft besloten in cassatie te gaan van de uitspraak van het Bijzonder Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6781 D)

B. Prof. dr. Duynstee over de berechting van politieke delinquenten - voorstander van afschaffing van de tribunalen —
28 Juni — In een op 27 Juni te Rotterdam gehouden vergadering van de Protestantsch Christelijke reclasseeringsvereeniging heeft prof. dr. F. J. F. H. Duynstee, voorz. van de Stichting Politieke delinquenten en sedert kort verbonden aan het Dep. van Justitie, gesproken over de berechting van politieke delinquenten. Hij noemde in zijn betoog o.a. het feit, dat de Bijzondere gerechtshoven en tribunalen voor niet minder dan 150.000 gevallen staan, een ontbindingsverschijnsel waarvoor de heele samenleving de aansprakelijkheid draagt. Voor de concrete situatie kan er geen andere oplossing zijn dan dat slechts de ernstige vallen kunnen worden berecht. Men hoede zich voor het scheppen van formeele criteria, als lidmaatschap der N.S.B. of N.S.K.K.; dit mag ten hoogste een aanwijzing zijn om in verband met andere feiten tot strafwaardigheid te concludeeren. Zelfs dat de delinquent wapendrager is geweest, mag op zichzelf niet doorslaggevend zijn. Door berechting is het probleem niet op te lossen; slechts door een liefderijk, systematisch streven naar reïntegratie van het volksdeel, dat gefaald heeft.
Spr. wees vervolgens op de rechteloosheid, die nu al meer dan een jaar voortduurt. Duizenden gezinnen zijn tot den bedelstaf gebracht. Van honderden en duizenden zijn geen dossiers aanwezig. De onzekerheid, de uitplundering, het ontbreken van elke sociale verzorging heeft deze menschen tot revolutionnairen gemaakt. Alle pogingen om op den ingeslagen weg voort te gaan, zullen den toestand slechts verergeren.
Tijdens het debat zeide prof. Duynstee voorstander te zijn van de afschaffing reeds nu van de tribunalen. (N.R.C.)
(V. b. pol. delinq. 6781 B)

C. Wederom doodstraf tegen prof. J. J. Schrieke geëischt —
1 Juli — De Bijzondere Raad van Cassatie heeft de zaak behandeld tegen prof. mr. J. J. Schrieke, oud-secretaris generaal van Justitie, wien het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage ter dood had veroordeeld. De verdediger, mr. Reinhold, lichtte zeventien cassatiemiddelen toe.
De advocaat-generaal, prof. Langemeyer, concludeerde tot verwerping van het beroep. (Alg. H.bl.) **(V. b. 6677 G)**

D. Unilever-zaak in hooger beroep - zwaardere straffen geëischt —
27 Juni — Door het Haagsche gerechtshof werd op 26 Juni in hooger beroep de zaak behandeld tegen de zes hoofdfiguren in de Unilever-zwendel: den directeur A. v. d. P., de adj.-directeuren A. L., W. F. C. D. en J. A. C. K. en de inspecteurs H. F. ten H. en H. A. H.
Het O.M. had, naar mr. Vermeulen, de procureur-generaal mededeelde, hooger beroep aangeteekend, omdat het verondersteld, dat enkele vonnissen voor herziening vatbaar waren.
De eisch van den procureur-generaal luidde: tegen v. d. P. (die door den economischen politierechter tot 1 jaar en 8 maanden was veroordeeld) 2 jaar en 3 maanden, tegen de drie adjunct-directeuren (resp. veroordeeld tot 8, 9 en 9 maanden) dezelfde straf, voor ten H. en H. A. H. (resp. veroordeeld tot 6 en 4 maanden) 7 en 8 maanden. Preventieve hechtenis zou van de straf worden afgetrokken. **(V. b. 6756 C)**

E. Kief voorwaardelijk veroordeeld
3 Juni — Op 3 Juni heeft de rechtbank in Breda uitspraak gedaan in de zaak tegen den Amsterdamschen P.R.A.-rechercheur Kief, die beschuldigd werd van wederrechtelijke vrijheidsberooving van den Tilburgenaar Jansen bij den speurtocht naar Arnold Meyer. Hij werd veroordeeld tot een voorwaardelijke hechtenis van 3 maanden met een proeftijd van één jaar. (N. D.) **(V. b. 6781 D)**

F. Comité Nederland-Duitschland opgericht —
29 Juni — Ten einde actief in te werken op die groepen Duitschers, die geacht kunnen worden de vertegenwoordigers van een nieuw democratisch Duitschland te zijn, is een comité Nederland-Duitschland opgericht.
Uitgaande van de gedachte, dat in de toekomst een isolement van Duitschland onmogelijk is, acht het comité het juist, dat de bestaande democratische groepen erkend en in haar geestelijken en cultureelen arbeid door Nederland ondersteund worden.
In het comité hebben zitting ds. J. P. van Bruggen, mr. ir. B. W. Haveman, mr. G. J. van Heuven Goedhart, B. S. Polak, jhr. W. J. H. B. Sandberg, mr. G. H. Slotemaker de Bruïne, mr. D. U. Stikker, dr. J. J. M. v. d. Ven en mej. mr. C. F. S. E. Einthoven. Secretariaat: Heerengracht 274, Amsterdam. (Tr.)

G. Nationaal welvaartsplan - productie moet worden opgevoerd - toelichting van prof. dr. J. Tinbergen —
29 Juni — Prof. dr. J. Tinbergen heeft een uitgebreide toelichting gegeven op de eerste nota over het Nationaal Welvaartsplan 1946, die het Centraal Plan bureau voor 1946 heeft gepubliceerd.
In deze nota wordt berekend, dat in 1946 een arbeidsproductiviteit van 80% van die van 1938 bereikt zal worden. Op grond van deze en andere factoren, die ten deele ook geraamd zijn (kolenproductie van gem. 28.500 t. per dag, invoer ∫ 2.8 milliard, herstel verkeersapparaat tot 80%, der outillage, van de machine-industrie tot 100% enz.) zou het tegenwoordige verbruik gehandhaafd kunnen blijven en een aanvulling van de inventarissen aan duurzame consumptiegoederen met 25% van den t.o.v. 1938 bestaanden achterstand kunnen plaats hebben.
De oorzaken van het achterblijven der arbeidsproductiviteit — het belangrijkste probleem van het oogenblik — zijn volgens prof. Tinbergen van psychischen en van materieelen aard (steenkoolproductie!)
Het bedrag van ∫ 10.2 milliard in de Nota geraamd als beschikbaar in 1946 aan goederen en diensten, zal niet kunnen worden gehaald; wat minder ter beschikking komt, moet gekort worden op de investeeringen (∫ 2 milliard geraamd), met als gevolg vertraging van het herstel. Wij zullen in de verdere toekomst meer moeten exporteeren en daarbij hetzelfde moeten nastreven als Engeland: goedkoop produceeren; ons kosten- en levensniveau moeten relatief laag blijven. De raming van onzen uitvoer op ∫ 1 milliard, zal naar prof. T.'s oordeel niet zeer overdreven blijken: ∫ 700 millioen goederen en ∫ 300 millioen diensten. Hij vreesde echter, dat het achterblijven van de arbeidsproductiviteit en van het vrijwillig sparen zou noodzaken tot de invoering van een gedwongen spaarregeling, b.v. in den vorm van een leening „met den stok achter de deur". (Alg. H.bl.)
(V. b. Nat. Welv.plan 6544; prof. dr. Tinbergen 6582 E)

H. Zware walserij van hoogovens uit Duitschland terug —
2 Juli — De zware walserij van de hoogovens in IJmuiden, die de Duitschers in 1943 naar Duitschland hadden gebracht, is weer op haar oorspronkelijke plaats teruggebracht. De machines walsen platen van drie tot dertig m.m. dikte, vooral scheepsplaten. In het voorjaar van 1947 hoopt men de walserij weer in bedrijf te kunnen stellen. De schepen, die de machines uit Watenstedt bij Brunswijk terugvoerden, waren ook geroofd en kwamen nu voor het eerst naar Nederland. **(V. b. 6765 A en 6599 A)**

I. Goud-vondst te Rotterdam —
29 Juni — Vermoedelijk is men den goudschat op het spoor, dien een loodsboot in de Meidagen van 1940 voor de Nederlandsche Bank naar Engeland zou brengen, echter zonder haar doel te bereiken. Zij werd n.l. door Duitsche aanvallers in den grond geboord. Uit de pijpleiding van den zandzuiger Sliedrecht 9 n.l. welke in de Merwedehaven te Rotterdam zand spuit ten behoeve van op te hoogen gronden, is n.l. een staaf goud te voorschijn gekomen. Het zand, waarin de staaf verborgen lag, is afkomstig van baggerwerken in den Nieuwen Waterweg ter hoogte van het Kruithaventje.
Men houdt rekening met de mogelijkheid, dat ook de andere staven van den goudschat, 30 in totaal, zich daar bevinden. Reeds zijn maatregelen genomen om het onderzoek onmiddellijk ter hand te nemen. De gevonden staaf goud moet een waarde vertegenwoordigen van 150.000 vooroorlogsche guldens. (Alg. H.bl.)

K. Havenconflict ten einde - E.V.C. adviseerde tot opheffing der staking - verklaring ministerie van Soc. Zaken —
3 Juli — Op een op 2 Juli te Amsterdam gehouden vergadering van de E.V.C. is medegedeeld, dat de staking in de Rotterdamsche en de Amsterdamsche haven wordt opgeheven. Op 3 Juli hebben alle arbeiders het werk hervat.
De E.V.C.-leiding deelde voorts mede: 1. Tegen de stakers zullen geen rancunemaatregelen worden genomen, 2. alle arbeiders van de Rotterdamsche havenarbeidsreserve en de samenwerkende havenbedrijven te Amsterdam zullen weer tewerk worden gesteld; 3. ook alle zeelieden worden weer aangenomen of in de wachtgeldregeling geplaatst.
Na hervatting van den arbeid zal de E.V.C. contact opnemen met het College van Rijksbemiddelaars.
Verklaring ministerie van Soc. Zaken.
De voorlichtingsdienst van het ministerie van Sociale Zaken deelde mede:
Onder dagteekening van 22 Juni j.l. deed de E.V.C. den minister van Sociale Zaken een brief toekomen, waarin zij zich bereid verklaarde de zeelieden- en

havenstakingen te beëindigen, indien van werkgeverszijde geen zgn. rancune-maatregelen genomen zouden worden. De minister heeft in dezen brief aanleiding gevonden den betrokken Rijksbemiddelaar te verzoeken met den Raad van Bestuur voor de Zeevaart en de Scheepvaartvereenigingen Noord en Zuid besprekingen te voeren, om op deze basis tot een einde der stakingen te geraken. Gevolg gevende aan den bij deze besprekingen te hunner kennis gebrachten wensch der regeering, hebben de desbetreffende werkgevers zich bereid verklaard na opheffing der staking geen rancune-maatregelen te nemen.
De E.V.C. heeft hierin aanleiding gevonden tot opheffing der stakingen te adviseeren. (V. V.) **(V. b. 6774 C)**

A. Eeuwfeest van „De Tijd" —

1 Juli — Op 28 en 29 Juni herdacht het dagblad „De Tijd" het feit, dat honderd jaar geleden het eerste nummer verschenen was. Nadat op 28 Juni de stichter, Mgr. Judocus Smits, herdacht was door de onthulling van een gedenkteeken op zijn graf, werd het eeuwfeest op 29 Juni in Amsterdam voortgezet.
Des morgens werd door deken v. d. Wiel van Haarlem een plechtige H. Mis opgedragen in de Mozes en Aäronkerk.
Op de feestvergadering, die des middags in het Amstelhotel werd gehouden, heeft o.m. prof. Aalberse het woord gevoerd. Namens de regeering sprak dr. Beekenkamp een gelukwensch uit.
Er werd een telegram ontvangen van Z.H. Exc. Mgr. J. Huibers, bisschop van Haarlem, met een hartelijken gelukwensch en het bericht, dat de onlangs afgetreden hoofdredacteur, mr. L. Schlichting, en de directeur, de heer Boerrigter, tot ridder van St. Gregorius waren benoemd. (Msb. - N. D.)

B. Generaal Winkelman spreekt voor het comité „Eereschuld en Dankbaarheid" - steun aan militaire oorlogsslachtoffers —

3 Juli — Generaal Winkelman heeft op 2 Juli als lid van het hoofdbestuur van het comité „Eereschuld en Dankbaarheid", voor de radio gesproken om de Nederlanders op te wekken daadwerkelijken steun te geven aan de achtergelaten betrekkingen van hen, die in de Meidagen van 1940 voor het vaderland hun leven lieten. Spreker wees op de schrille tegenstelling, ontstaan tusschen de ruime wijze, waarop de Stichting 1940—'45 de nagelaten betrekkingen van de slachtoffers van het illegaal verzet steunt en het armzalige pensioen van de militaire slachtoffers. (Msb.)
(V. b. Winkelman 6774 F en 6765 D)

C. Militairen mogen aan Vierdaagsche deelnemen —

3 Juli — De minister van oorlog heeft den legerorder, waarbij den militairen verboden werd deel te nemen aan de vierdaagsche, ingetrokken, nu van den bond van Lichamelijke Opvoeding de mededeeling is ontvangen, dat de heer Breunese heeft afgezien van de leiding. (Msb.) **(V. b. 6782 G)**

D. Luchtstrijdkrachten voor het Rijk in Europa en het Overzeesche gebied samengevoegd —

29 Juni — De luchtstrijdkrachten van het Nederlandsche leger en het Kon. Ned. Indische leger zullen samengevoegd worden tot één rijks-leger-luchtmacht.
De ministers van Oorlog en Overzeesche gebiedsdeelen hebben naar aanleiding van deze beslissing een commissie benoemd, welke tot taak heeft advies uit te brengen over de wijze, waarop deze samensmelting zoo vlot mogelijk kan geschieden. De commissie zal haar werkzaamheden binnenkort beginnen en verwacht kan worden, dat de positie van de luchtstrijdkrachten in het kader van de Nederlandsche strijdkrachten thans binnen afzienbaren tijd geregeld zal zijn. (Tr.)

E. De Nederlandsche in- uitvoer in Mei 1946 —

Volgens de maandstatistiek van den In-, Uit- en Doorvoer over Mei 1946, bedroeg het totaal gewicht van den invoer in Mei j.l. 734.394 ton (April 1946: 932.615 ton). De totale waarde is niet bekend. Belangrijke posten waren o.a. maïs 12.839 ton (2.968 ton), rogge 11.689 ton (nihil), sinaasappelen 8.836 ton (1.101 ton), suiker 14.123 ton (5.869 ton), ijzererts 31.558 ton (nihil), ijzerkies 24.329 ton (22.819 ton), steenkolen 171.852 ton (263.474 ton), bruinkoolbriketten 25.645 ton (37.129 ton), kunstmest 28.678 ton (32.631 ton), plaatijzer 10.047 ton (14.146 ton), staaf- en profielijzer 12.107 ton (16.275 ton), ruwe fosfaat 12.724 ton (24.185 ton), petroleum 21.153 ton (29.156 ton), benzine 30.723 ton (41.832 ton), gas- en stookolie 62.381 ton (131.239 ton), hout 36.453 ton (33.331 ton) en houtslijp en -cellulose 15.331 ton (4.644 ton).
De uitvoer had in Mei 1946 een gewicht van 284.762 ton en een waarde van 38,6 mill. gld. (April 1946: 230.506 ton en 41,3 mill. gld.). Belangrijke posten waren onder meer: zaaizaden en -granen 1,9 mill. gld. (5,9 mill. gld.), consumptietarwe 1,7 mill. gld. (nihil), versche groenten 4,8 mill. gld. (1,6 mill. gld.), consumptie-aardappelen 2,9 mill. gld. (nihil), vlas 1,6 mill. gld. (0.9 mill. gld.), bloembollen, planten, enz. 1,0 mill. gld. (1.9 mill. gld.), cokes 35.167 ton voor 1.4 mill. gld. (25.597 ton, 1,3 mill. gld.), radioartikelen 3,2 mill. gld. (3,4 mill. gld.) en gloeilampen 1,6 mill. gld. (1,7 mill. gld.). Een vrij belangrijke export kwam verder nog voor bij versche zeevisch, aardbeien, stroo, triplex, konijnenvellen, kunstzijden garens, damesbovenkleeding, sigaren en gedistilleerd.
De voornaamste landen bij den invoer waren: Duitschland met 181.699 ton (Apr. 1946: 174.080 ton); België en Lux. met 131.827 ton (170.814 ton), Curaçao met 109.310 ton (160.239 ton), V.S. v. Amerika met 90.134 ton (237.981 ton), Spanje met 40.527 ton (22.830 ton), Gr. Brittannië met 36.389 ton (54.208 ton).
De uitvoer ging voornamelijk naar België en Luxemburg 11,0 mill. gld. (11,2 mill. gld.), Frankrijk 4.2 mill. gld. (3,4 mill. gld.), Gr. Brittannië 3,8 mill. gld. (2,5 mill. gld.), Duitschland 3.2 mill. gld. (2.1 mill.gld.), Zwitserland 3,0 mill. gld. (4,0 mill. gulden), Zweden 2,7 mill. gld. (4,9 mill. gld.) en Tsjecho-Slowakije 2,2 mill. gld. (1.4 mill. gld.). **(V. b. 6651 H)**

F. Samenstelling van den Nationalen Havenraad —

26 Juni — De onlangs ingestelde Nationale Havenraad bestaat uit de volgende personen:
Voorzitter mr. W. H. Fockema Andreae te Rotterdam, leden: jhr. H. van Lennep te Heemstede voor de haven van Amsterdam, T. L. Mellema te Groningen voor die van Delfzijl, L. van Gelder te Dordrecht (Dordrecht), J. H. van der Meer te Harlingen (Harlingen), Ed. Nijgh te Rotterdam (Rotterdam), mr. P. H. W. F. Tellegen te Terneuzen (Terneuzen), Mr. B. C. Kolff te Vlissingen (Vlissingen), C. A. W. Pauw te Zaandam (Zaandam), de directeur van de gemeentelijke handelsinrichtingen te Amsterdam ir. L. Boogerd, de directeur van de gemeentelijke handelsinrichtingen te Rotterdam ir. N. T. H. Koomans en voorts vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties welke bij nadere beschikking zullen worden aangewezen.
Tot secretaris van den havenraad is benoemd: de chef van het algemeene secretariaat van het directoraat-generaal voor zeehaven- en Rijnvaartzaken van het ministerie van Verkeer en Energie, drs. L. B. Padmos te 's-Gravenhage. (Par.)
(V. b. Nat. Havenraad 6780 A)

G. Prof. Westra tot 20 jaar gevangenisstraf veroordeeld —

3 Juli — Het bijz. Gerechtshof te 's-Gravenhage heeft den N.S.B.-burgemeester van 's-Gravenhage, prof. mr. J. Westra wegens hulpverleening aan den vijand veroordeeld tot 20 jaar gevangenisstraf. Geëischt was de doodstraf.
De proc.fiscaal, mr. Zaayer, heeft tegen het vonnis cassatie aangeteekend. (Msb.)
(V. b. 5625 A)

H. Dr. Hirschfeld naar Ned. O.-Indië vertrokken —

3 Juli — Op 3 Juli is dr. H. M. Hirschfeld op uitnoodiging van dr. Van Mook naar Ned. Indië vertrokken ten einde een onderzoek in te stellen in economische aangelegenheden aldaar. (Alg. H.bl.)
(V. b. dr. Hirschfeld 6785)

I. Ed. Veterman en echtgenoote om het leven gekomen —

29 Juni — Op 28 Juni is de bekende auteur Ed. Veterman en zijn echtgenoote, te Laren, door een noodlottig ongeval om het leven gekomen.
De heer Veterman, die tijdens den oorlog zeer verdienstelijk illegaal werk verrichtte (onder dan naam Dr. Necker), wist op het einde van dit tooneelseizoen nog de aandacht op zich te vestigen door zijn tooneelspel „Lysistrata", dat onder zijn eigen regie bij de „Start" veel succes behaalde.
De teraardebestelling van hem en zijn vrouw, geschiedde op 2 Juli, vanuit den Stadsschouwburg te Amsterdam, op het kerkhof „Den en Rust" te Baarn. (Par.)

Ned. O.-Indië

K. Buitengewesten weer onder Ned. Opperbevel - commando-overdracht te Makassar —

3 Juli — In Londen worden tusschen de Nederlanders en de Britten besprekingen gevoerd, die ten doel hebben een groot gedeelte van de buitengewesten van Nederlandsch-Indië aan het geallieerd opperbevel te onttrekken.
Deze stap zou in overeenstemming zijn met de Malino-conferentie, die in het midden van deze maand een aanvang zal nemen. De gebieden zullen onder Nederlandsch opperbevel worden geplaatst.
Op 2 Juli heeft te Makassar de commandant van de 80e Br.-Indische brigade het commando aan den Nederlandschen kolonel H. J. de Vries overgedragen. De Britsche strijdkrachten worden thans ingescheept om naar India te vertrekken. (Alg. H.bl.) **(V. b. Buitengew. 6751 D; Comm. overdr. 6737 B)**

L. Sjahrir gevangen en bevrijd - Soekarno neemt alle macht in handen - staat van beleg afgekondigd voor geheel Indonesië —

De republikeinsche omroep maakte op 29 Juni bekend, dat Sjahrir en enkele leden van zijn kabinet door een gewapende bende uit een hotel te Soerakarta waren ontvoerd. Soekarno beschuldigde in een radiotoespraak de vijfde colonne er van de hand in het spel te hebben gehad.

Op 2 Juli werd uit Batavia gemeld, dat Sjahrir door een kleine eenheid van de T.R.I. te Soerakarta was bevrijd.
De Indonesische regeering heeft inmiddels bevestigd, dat dr. Soetan Sjahrir te Djokjakarta is aangekomen.
De bevrijde premier heeft verklaard, dat zijn ontvoering „door dwazen, die misschien op instigatie van politieke elementen handelden", was uitgevoerd.
Tot de leden van de ontvoerde groep behoorden behalve Sjahrir, dr. Santoso, de republikeinsche minister van Soc. Zaken, en vier andere ministers uit het kabinet, alsmede gen.-maj. Soedibiyo, die het toezicht heeft op de evacuatie van Nederlanders uit het binnenland.
Op 29 Juni meldde het republikeinsche persbureau Antara, dat Soekarno alle macht in handen genomen had.
Middels „een presidiale aankondiging nr. 1" heeft Soekarno het volgende bekendgemaakt:
„Met het oog op de gebeurtenissen in het land, welke het welzijn en de onafhankelijkheid in gevaar brengen, heb ik, president van de republiek, in overleg met het Kabinet, op den 28sten Juni besloten, persoonlijk alle macht in handen te nemen, totdat in het land weer normale toestanden heerschen en het Kabinet en de andere bestuursinstellingen weer normaal kunnen werken."
De Indonesische president heeft tevens den staat van beleg voor geheel Indonesië afgekondigd. Op 7 Juni was dit reeds voor Java geschied.
In een radiotoespraak zei Soekarno in verband met het overnemen van de macht, waartoe Sjahrir's ontvoering klaarblijkelijk de directe aanleiding was, de macht wanneer de staat van beleg geëindigd zal zijn, weer aan het volk te zullen overgeven. (Par. - Tr.)
(V. b. Sjahrir 6774 G; Soekarno 6765 F)

A. De Indonesische tegenvoorstellen - verklaring van de Ned. Ind. regeering - besprekingen begonnen

29 Juni — In de eerste officieele verklaring, welke te Batavia is verstrekt na de overhandiging van de Indonesische tegenvoorstellen, heeft een woordvoerder van de Nederlandsch-Indische regeering de Indonesische onderhandelaren er van beschuldigd hun aanvankelijke verlangens naar een regeling te hebben gewijzigd in een weigering om de Nederlandsche souvereiniteit te erkennen over de eilanden, welke onderwerp van de gevoerde besprekingen zijn geweest.
Op 28 Juni zijn te Batavia de besprekingen begonnen tusschen de vertegenwoordigers van de Nederlandsche en de Indonesische regeering over de Indonesische tegenvoorstellen. **(V. b. 6774 G)**

Australië

B. Werklieden te Perth hervatten werk op Ned. schepen - „Piet Hein" vertrokken —

2 Juli — De vakvereenigingsleden in Perth hadden eenigen tijd geleden geweigerd op Nederlandsche schepen te werken, omdat de andere vakvereenigingen haar leden verboden hadden daarop te werken.
De timmerlieden en schrijnwerkers te Perth hebben nu echter besloten het werk te hervatten, of de schepen bewapend zijn of niet.
Over een opheffing van dit verbod in andere Australische havens is niets bekend.
De Nederlandsche torpedojager „Piet Hein" is na een verblijf van twee maanden in Australische wateren uit Brisbane naar Batavia vertrokken. Een Ned. officier heeft verklaard, dat er geen uitzicht op was, dat de aan het schip noodzakelijke herstelwerkzaamheden toch nog in Australië zouden worden verricht. (Tr. - Msb.)**(V. b. 6775 G)**

België

C. Stakingen in het gebied van Luik - Van Acker over den toestand —

29 Juni — Minister Van Acker heeft op een persconferentie een uiteenzetting gegeven over de stakingen die in het gebied van Luik thans plaats hebben.
De toestand is zeer ernstig, aldus de minister. Op 27 Juni werd het werk neergelegd in 26 mijnen, 50 metaalfabrieken, 6 electrische centrales, 1 tramwegmaatschappij en 14 verschillende andere ondernemingen. In totaal zijn er 35.536 stakers.
Op 29 Juni zijn er nog 18 ondernemingen in het Luiksche bij gekomen, terwijl in de omgeving van Huy het aantal fabrieken waar gestaakt wordt met 9 is toegenomen. Speciaal in Luik waren de stakingen voorbereid met het doel een algemeene werkstaking te doen uitbreken, aldus de minister.
De moeilijkheden begonnen in de staalindustrie.
Door de staalindustrie van Luik werd een ultimatum gesteld, waarop binnen 48 uur geantwoord zou moeten worden. Het ging om deelneming van de syndicaten aan de technische leiding en het aanstellen van een commissaris, teneinde de financieele positie van de fabrieken te controleeren.
De minister beschuldigde de Trotzkisten openlijk het op een revolutie aan te sturen en de ontevredenen van wapens te voorzien.
De minister hoopte, dat de stakers het werk zouden hervatten. Mocht dat niet het geval zijn, dan gaat de arbeidsconferentie niet door. De regeering tracht ten spoedigste de loonindex in redelijke verhouding tot den prijsindex te brengen.
De heer Van Acker deed een hevigen aanval op de baissiers van den frank en zeide duidelijk, dat het land ernstig gevaar loopt, indien de productie niet opgevoerd wordt. Iedere verloren werkdag is een wapen, gekeerd tegen de arbeiders.
Ten slotte zeide de minister dat de prijzenpolitiek van de regeering aan het land een stevige financieele positie had verzekerd. (L.N. - G.v.A.)
(V. b. V. Acker over prijz.pol. 6751 I; stakingen in België 6751 H)

D. Aantal gedetineerden en geïnterneerden - stand der „zuivering"

Op 15 October 1945 bedroeg het aantal gedetineerden en geïnterneerden 53.261, op 31 December 1945, 45.288. Op 15 Jan. 1946 bedroeg het 44.372. Op 31 Mei 1946 38.981, waarvan 32.865 incivieken (30.156 mannen, 2.709 vrouwen) en 6.116 gedetineerden van gemeenrecht (5.346 mannen en 768 vrouwen).
Er dient opgemerkt dat terwijl op 15 November 1945 het aantal geïnterneerden nog 11.136 bedroeg, dit aantal spoedig is afgenomen.
Op 31 December 1945 waren er nog enkel 5.686, op 30 April 1946 nog 405, op 15 Mei 1946 nog slechts enkele afzonderlijke gevallen waarvan de liquidatie nog aan den gang is. Einde Juni zullen er in België geen Belgische burgers meer geïnterneerd zijn.
De uitgaven voor voeding enz. der gedetineerden en geïnterneerden in de gevangenissen en interneeringskampen bedroegen in 1945, 300 millioen frank. Zij bereiken in 1946, 360 millioen frank, zegge een verhooging van 60 millioen. Het bedrag voorzien voor 1946 werd berekend op de basis van 45.000 gedetineerden en geïnterneerden.

Misdrijven tegen de veiligheid van den Staat.
Op 15 April 1946 waren er in de Belgische strafinstellingen 32.991 betichten en veroordeelden, onderverdeeld als volgt:
1. Mannen: algemeen totaal 30.159.
Dragen van wapens tegen België en zijn bondgenooten (artikel 113 en 117 van het Strafwetboek): 21.876 of 72,55 pct.
Economische Collaboratie (art. 115 van het Strafwetboek): 799 of 2,65 pct.
Verraad (art. 121 bis van het Strafwetboek): 2.205 of 7,31 pct.
Politieke Collaboratie (art. 118 bis van het Strafwetboek): 5.276 of 17,4 pct.
2. Vrouwen: algemeen totaal: 2.832.
Wapendracht tegen België en zijn bondgenooten: 229 of 8,9 pct.
Economische Collaboratie: 94 of 3,32 pct.
Verklikking: 1.521 of 53,71 pct.
Politieke Collaboratie: 988 of 34,88 pct.

Wat in deze cijfers opvalt is de overwegende proportie van personen die vervolgd worden wegens het dragen van wapens tegen het land: meer dan 20.000 man. Men zou zich echter vergissen wanneer men daaruit besluit dat uit België zoowat twee divisies naar het Oostfront zijn getrokken. Onder deze „wapendragers" zijn er velen die alleen maar een revolver in hun nachttafel hadden liggen, met een „Waffenschein" van de Kommandantur erbij.
Opmerkelijk is nog dat het percentage voor verraad bij de mannen slechts 7 pct., bij de vrouwen daarentegen meer dan 50 pct. bedraagt.

Cijfers inzake economische collaboratie. Cijfers van de buitenvervolgingstellingen en van de verwijzingen voor de krijgsraden, voorgekomen inzake economische collaboratie sedert Juli 1945, zijn als volgt:

		Buitenvervolging-stellingen	Verwijzingen
Juli	1945	2220	32
Augustus	1945	3610	66
Sept.	1945	4450	36
October	1945	5418	66
Nov.	1945	5408	59
Dec.	1945	4732	56
Januari	1946	7057	50
Februari	1946	7047	46

De cijfers vergen nauwelijks commentaar. Op 40.000 instructies die geopend werden, zijn er 400 voor de rechtbank verwezen! **(V. b. pol. delinq. 6623 C)**

China

E. Amerikaansche oorlogsschepen voor China —

28 Juni — De Senaat heeft goedkeuring gehecht aan een wet tot het leenen, geven of verkoopen van 271 oorlogsschepen uit het surplus aan China.
De wet behelst ook een voorstel voor het zenden van marine-missies naar China, om behulpzaam te zijn bij den opbouw van de vloot. (Times)

Duitschland

F. Onrust in Britsche zone - demonstratie in Hamburg - waarschuwing van den Britschen commandant —

29 Juni — In geheel de Britsche bezettingszone is een toenemende onrust te constateeren als gevolg van de drastische rantsoenverlaging.
In Hamburg verzamelden zich op 27 Juni

eenige duizenden Duitschers voor het stadhuis en zongen het „Deutschland über alles" als protest tegen het plan van de Britsche contrôle-commissie waardoor twintigduizend Hamburgers zouden moeten verhuizen om plaats te maken voor de ambtenaren van deze commissie.
De menigte moest door de politie verspreid worden.
Hierop heeft Airmarshall, sir Sholto Douglas, de commandant der Br. bezettingszone, de scherpste waarschuwing, tot dusver tot de Duitschers gericht, in een nota doen hooren, waarin hij krachtige maatregelen aankondigt, indien demonstraties, zooals in Hamburg plaats vonden, zich zouden herhalen.
Voor de Rijnprovincie heeft lt.-generaal sir Richard Maccreery eveneens een streng optreden aangekondigd, indien demonstraties als te Hamburg zouden voorkomen. McCreery was juist als bevelhebber der Rijnprovincie uit Oostenrijk aangekomen. (Times - A.N.P.)
(V. b. Br. bezettingszone 6776 E)

A. Verkiezingen in Beieren - meerderheid voor christen-democraten

2 Juli — De verkiezingen in Beieren op Zondag 30 Juni, hadden de volgende resultaten:
Ingeschreven kiezers: 3.884.158, stemuitbrengers 2.786.999, ongeldig verklaarde stembiljetten van oud-nazi's 274.587, christen-democraten 1.554.183 stemmen, sociaal-democraten 785.706 stemmen, communisten 145.216 stemmen.
Hierdoor is de zetel-verdeeling in de constitueerende vergadering als volgt:
Christen-democraten 109 zetels, sociaal-democraten 51 zetels en de communisten 8 zetels. (V.K.) **(V. b. Verkiez. 6600 E)**

B. Rehabilitatie van het „Reich" —

Volgens een rapport van het Int. comité voor bestudeering van Europeesche problemen, hebben in de laatste weken voor de ineenstorting van Duitschland, 652 vooraanstaande personen op economisch en technisch gebied, opdracht gehad het land te verlaten om in neutrale landen een werkkring te zoeken en zich aldaar voor te bereiden op de rehabilitatie van het „Reich".
De namen van de meeste van hen zijn onbekend. Het staat echter vast dat slechts enkele van hen door de geallieerden konden worden gearresteerd.
(Daily Tel. - 17 Juni)

C. Helgoland wordt vernietigd —

Helgoland, dat eens een Britsche kolonie was, doch in 1886 aan Duitschland werd afgestaan in ruil voor Zanzibar, zal opgeblazen worden.
Reeds sinds eenige maanden zijn de schuilplaatsen voor onderzeeërs het doelwit van de R.A.F. Onderzocht wordt het effect van de grootste bommen op de massieve beschermde lagen boven deze schuilplaatsen. Tegen het einde van de volgende maand zal het eens zoo zwaar versterkte eiland, door middel van duizenden tonnen springstoffen worden opgeblazen. Dit geschiedt in het kader van de ontwapening van de groote Duitsche marinebasis Wilhelmshaven.
Vierduizend Duitsche militairen die op het eiland verbleven en eenige duizenden burgers zijn reeds eerder naar Cuxhaven overgebracht.
(Times - Daily Herald)
(V. b. Helgoland 2380 F)

Engeland

D. Vijfdaagsche werkweek voor mijnwerkers —

27 Juni — De regeering heeft haar goedkeuring gehecht aan de vijfdaagsche werkweek voor mijnwerkers. Shinwell, de minister van Energie, deelde in het Lagerhuis mede, dat de regeering in principe geen bezwaren had, mits regelingen met de mijnwerkers werden getroffen, die waarborgden, dat in de kolenbehoeften van het land zou worden voorzien. (V.K.)

E. De oorlogsbalans - 317.116 doden —

21 Juni — Onlangs werd een witboek gepubliceerd over de verliezen gedurende den oorlog.
Het totaal aantal slachtoffers bedraagt 357.116 man aan dooden, 6244 aan vermisten en 369.267 aan gewonden.
Voor de strijdkrachten bedroeg het totale aantal dooden 264.443, hiervan waren 144.079 in het leger, 69.606 in de R.A.F. en 50.758 bij de marine. Terwijl bij het begin van den oorlog slechts 681.000 man onder de wapenen waren, bedroeg dit aantal in Juni 1945 4.683.000 personen (10% van de bevolking). (Manch. Guard.)
(V. b. oorlogsverl. 6508 H)

F. B.B.C. behoudt monopolie voor radio-uitzendingen —

2 Juli — Officieel is medegedeeld dat de B.B.C. het monopolie voor radio-uitzendingen zal behouden. Haar concessie is met vijf jaar verlengd. De B.B.C.-uitzendingen voor het buitenland zullen worden voortgezet. (Daily Her.)
(V. b. B.B.C. Foto 6726)

Frankrijk

G. Motie van vertrouwen voor nieuwe regeering —

26 Juni — De wetgevende vergadering heeft op 26 Juni haar formeele goedkeuring gehecht aan de nieuwe regeering van Georges Bidault. Slechts vier afgevaardigden stemden tegen.
In een toespraak, die Bidault daarna hield, bracht hij namens het geheele volk dank aan generaal de Gaulle. (Le Monde)
(V. b. 6783 M)

H. Georges Bidault - biographie —

21 Juni — Georges Bidault is op 5 October 1899 geboren te Moulins (Departement Allier). Nauwelijks student, werd hij in 1918 gemobiliseerd. Na den eersten Wereldoorlog studeerde hij voor de Middelbare Acte Geschiedenis, die hij in 1925 haalde met een onderscheiding als de beste van dat jaar.
In October 1931 werd hij tot leeraar benoemd aan het Lyceum „Louis-le-Grand" te Parijs. Intusschen was hij toegetreden tot de Democrat. Volkspartij. Als Hoofdredacteur van l'Aube schreef hij de hoofd artikelen over den Anschluss, de kwestie met Kardinaal Innizer, den Spaanschen burgeroorlog en vooral over München.
In 1940 trad hij wederom in militairen dienst als sergeant bij de infanterie. Op 8 Mei werd hij in de buurt van Soissons krijgsgevangen gemaakt en (als oud-strijder) in Juli 1941 vrijgelaten.
Hij werd leeraar aan het Paris-Lyceum te Lyon en trad onmiddellijk in relatie met de verzetsbeweging in Zuid-Frankrijk.
In Februari 1942 sloot hij zich aan bij de verzetsgroep „Combat" en werd korten tijd daarna opgenomen in den „Conseil national de la Resistance", waarvan hij na den dood van Moulin voorzitter werd.
In deze leidende functie, ontplooide Bidault een geweldige activiteit o.a. door het uitwerken van het programma van den C.N.R. Herhaaldelijk slaagde hij er in tegengestelde stroomingen in de verzetsbeweging met elkaar te verzoenen.
Op 9 September '44 werd hij als president van de C.N.R., opgevolgd door Saillant, Generaal de Gaulle vertrouwde hem de portefeuille van Buitenlandsche Zaken toe. Hij vergezelde dezen naar Moskou en onderteekende het Fransch-Russische verdrag. Hij vertegenwoordigde Frankrijk te San Francisco en te Londen, op de algemeene vegadering van de U.N. (Ver. Volk.) en bij de „Conferentie van Vier" te Parijs.
Van het begin af is het streven van Bidault gericht geweest op een politiek van evenwicht en verzoening tusschen de drie Groote Mogendheden. Zijn grootste belangstelling gaat uit naar de oplossing van het probleem Duitschland. In deze kwestie toont hij zich een voorstander van de economische en politieke internationalisatie van het Ruhrgebied.
Lid van de M.R.P., werd op 21 Oct. 1945 in de constituante gekozen als afgevaardigde van het departement van de Loire. Op 2 Juni '46 werd hij herkozen. Bidault is vurig katholiek. (Le Monde)
(V. b. foto 6777)

I. De loonsverhooging - voorstel van de regeering —

2 Juli — De regeering heeft aan het parlement voorgesteld een loonsverhooging van 20% toe te staan aan de laagst betaalde arbeidsgroepen en de gezinstoeslagen te verhoogen.
Deze maatregel zou tijdelijk toegepast moeten worden, totdat over den eisch van de C.G.T. (een algemeeene verhooging van 25%) zal zijn beslist.
(Humanité) **(V. b. 6783 L)**

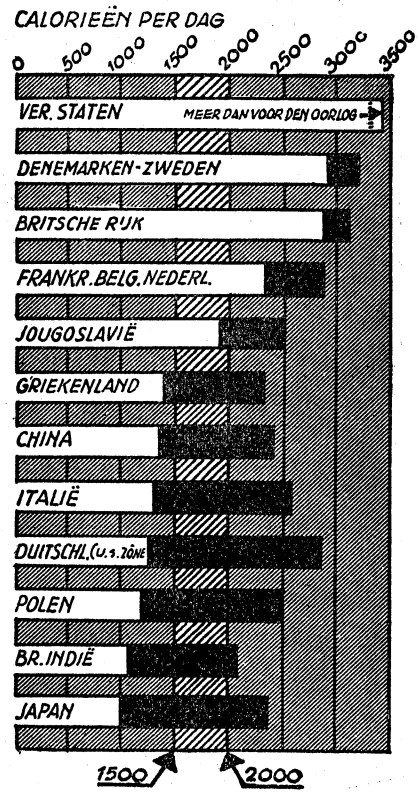
K. De „Union Française" - Vietnam en Cochinchina - besprekingen te Fontainebleau —

25 Juni — Te Fontainebleau zijn besprekingen begonnen tusschen vertegenwoordigers van Frankrijk en van Indo-China (de Republiek Viet-Nam) waarbij de positie van deze republiek binnen Fransche Rijksunie, de „Union Française", nader zal moeten worden uitgewerkt en conflicten moeten worden geregeld.
Het kabinet van De Gaulle heeft op 20 Maart 1945 besloten de vroegere kolonie Indochina te veranderen in een federatie van vijf staten: Annam (thans Viet-Nam), Tonkin, Cambodja, Cochinchina en Laos. Het presidentschap hierover zal gevoerd worden door den door Frankrijk aangestelden gouverneur-generaal. Er zal een staatsraad komen en een door het volk gekozen parlement. Ieder der vijf staten zou bovendien een afzonderlijk parlement en bestuur krijgen. Dit besluit werd aangevuld door de overeenkomst van 6 Maart 1946 (gesloten op de conferentie van Dalat) tusschen den Franschen regeeringsvertegenwoordiger Jean Sainteny en den president van Viet-Nam, Ho Tsjiminh. Viet-Nam werd daarbij erkend als een onafhankelijke republiek binnen de Fransche Unie en verbonden met Tonkin en Cochinchina.
Sinds de onderteekening van deze overeenkomst van Dalat echter heeft er voortdurend wrijving tusschen de Viet-Nameezen en de Franschen geheerscht. Deze animositeit werd nog verhoogd doordat Frankrijk op 1 Juni een voorloopige regeering in den staat Cochinchina installeerde, hetgeen door Viet-Nam een vijandige daad werd genoemd. De besprekingen moeten uitmaken of Cochinchina bij Viet-Nam gevoegd zal worden (zooals Viet-Nam eischt) of dat het een onafhankelijke staat der Indochineesche federatie zal worden.
Laos en Cambodja zullen als zelfbesturende vorstendommen wel tot de Fransche Unie, doch niet tot Viet-Nam behooren.
(Alg. H.bl.) **(V. b. 6656 C)**

Internationaal

A. Wereldvoedselpositie - aantal beschikbare calorieën voor en na den oorlog —

De hier gepubliceerde UNRRA-statistiek geeft een treffend beeld van de huidige voedselsituatie in de wereld.

thans
voor den oorlog

Alleen in Noord-Amerika en N.W. Europa beschikt elke burger over meer dan 2500 calorieën per dag, terwijl de gezondheidsgrens bij 2000 ligt. In alle andere landen is de voeding minder dan voor 1939. Het verschil van thans met dat jaar wordt aangegeven door een zwart blokje. Het aantal calorieën, dat thans verstrekt wordt, ligt in vele landen beneden de hongergrens. (Commentaar)

(V. b. Wereldvoeds.pos. 6745 D)

Italië

B. Enrico de Nicola staatshoofd - kabinet Gasperi treedt af —

29 Juni — Enrico de Nicola is tot voorloopig hoofd van den Italiaanschen staat gekozen. Hij zag 396 van de 504 stemmen op zich uitgebracht.

De Nicola, oorspronkelijk journalist, is in den tijd vóór het fascisme vier maal gekozen geweest in de Kamer van Afgevaardigden en waarnemend minister van Koloniën en Financiën in de kabinetten van Giolitti en Orlando.

In 1924, toen Mussolini aan de macht kwam, trok hij zijn candidatuur voor de Kamer in, werd niettemin gekozen, doch weigerde den eed af te leggen. In 1932 benoemde Victor Emmanuel hem tot senator, doch De Nicola verscheen in geen enkele zitting. Tot op heden speelde hij in het politieke leven in het geheel geen rol meer.

Van zijn medecandidaten kreeg Orlando twaalf stemmen, Facchinetti (republikeinsche partij) veertig stemmen en Graaf Sforza twee stemmen.

De partij van den gewonen man had een vrouw candidaat gesteld, Ottavia Penna; zij haalde 32 stemmen.

De Gasperi zal De Nicola het ontslag van zijn kabinet aanbieden.

Men verwacht een nieuw kabinet de Gasperi, steunende op de drie groote partijen, katholieken, socialisten en communisten, die gezamenlijk op Nicola stemden. (Alg. H.bl. - Tr.)

(V. b. de Gasperi 6770 A)

Japan

C. Matsuoka overleden —

27 Juni — De vroegere minister van Buitenlandsche Zaken, Matsuoka, is te Tokio op 66-jarigen leeftijd overleden. Matsuoka stond op de lijst van oorlogsmisdadigers en moest voor het militair gerechtshof te Tokio terecht staan.

(N. Z. Ztg.) **(V. b. 6721 K)**

Oostenrijk

D. Oostenrijk weer gedeeltelijk onafhankelijk —

29 Juni — In den geallieerden bestuursraad voor Oostenrijk is een overeenkomst geteekend, waarbij aan de Oostenrijksche regeering alle bevoegdheden in handen worden gelegd, behalve die betreffende de bezetting.

De Oostenrijksche regeering heeft het recht gekregen, zonder geallieerde toestemming internationale overeenkomsten af te sluiten en diplomatieke, alsmede consulaire, relaties met landen, die lid zijn van de Vereenigde Naties, aan te knoopen.

Onder de kwesties, welke niet tot de competentie van de Oostenrijksche regeering zullen behooren, vallen die der verplaatste personen en die van de demilitairisatie. (Msb.)

(V. b. Oostenrijk 6778 E)

Palestina

E. Britsche actie in Jeruzalem - leden van het Joodsche bureau gearresteerd —

1 Juli — Britsche militairen en de Palestijnsche politie hebben op 29 Juni een inval gedaan in de kantoren van het Joodsche bureau te Jeruzalem. Zij arresteerden een aantal leden van het bureau en houden thans de kantoren bezet. Voor geheel Jeruzalem is een uitgaansverbod afgekondigd.

In een officieele verklaring wijzen de Britsche autoriteiten erop, dat de inval het gevolg is van de houding van het Joodsche bureau in de afgeloopen weken: de Britsche autoriteiten zouden de bewijzen in handen hebben dat het bureau de hand heeft gehad in vele gewelddaden.

Twee duizend Joden bevinden zich in arrest voor nader onderzoek. De Joodsche Nationale Raad is in buitengewone zitting bijeengeroepen. (Alg. H.bl.)

Rusland

F. Twee Sovjet-republieken ontbonden wegens collaboratie met den vijand —

28 Juni — Volgens een bericht van het agentschap Tass, werd de zelfstandige Sovjetrepubliek van de Krim omgevormd in een provincie en werd de republiek der Tsjetsjen-Ingousj ontbonden. De inwoners werden naar andere streken van Sovjet-Rusland overgeplaatst.

Deze maatregel werd genomen omdat te veel inwoners van deze gebieden tijdens de Duitsche bezetting aan de zijde van den vijand hebben gestreden.

Tsjetsjen-Ingousj ligt tusschen Georgia en Daghestan.

Evenals de Krim was het een zelfstandige Socialistische Sovjet-Republiek in het verband van de U. S. S. R.

Deze zelfstandige republieken werden beheerd door hun eigen Opperste Raden en Raden van Volkscommissarissen. (L.N.)

G. *Ver. Staten*

MINDERHEIDSPROBLEMEN IN AMERIKA

Activiteit van de Ku-Klux-Klan

De correspondent van „De Groene" te New-York wijdt in het nummer van 29 Juni een interessant artikel aan de minderheidsproblemen, die in het naoorlogsche Amerika weer op den voorgrond treden en waarbij vooral de activiteit van de Ku-Klux-Klan in het oog springt. Met toestemming van de redactie van „De Groene" ontleenen wij hieraan het volgende:

In Atlanta, de hoofdstad van Georgia, werden kort na elkander een neger vermoord en een ander ernstig mishandeld. Er is goede reden om aan te nemen, dat leden van de Ku-Klux-Klan deze misdaden pleegden.

Na twintig jaar schijndood te zijn geweest, is deze organisatie dus in de Amerikaansche samenleving teruggekeerd.

Dit is de tweede maal dat deze organisatie, die de meest fantastische, maar tevens best georganiseerde uiting van rassenhaat, gecombineerd met religieuze onverdraagzaamheid in Amerika is, uit een toestand van schijndood herrijst. Hij werd gesticht vlak na den Amerikaanschen burgeroorlog, maar verdween spoedig weer om in 1915 met vernieuwde activiteit te beginnen, bereikte het hoogtepunt van zijn macht in 1925 en '26 en verdween toen langzamerhand weer uit het openbare leven.

De haat van de Klan richt zich in de eerste plaats tegen de negers, dan tegen de katholieken, vervolgens tegen linksgerichte vakvereenigingen, ook tegen de joden en ten slotte tegen alle Amerikanen die „vreemd", d.w.z. Japansch, Chineesch, Indisch of zelfs maar Mexicaansch, bloed in hun aderen hebben.

Thans staat de Klan onder leiding van Samuel Green, een arts, die den titel van „Grand Dragon" heeft. Onder zijn leiding is de Klan op weg zijn oude positie van voor twintig jaar, toen het ledental in de honderdduizenden liep, moord en doodslag niet van de lucht waren en de vereeniging ook op politiek gebied ongekende macht bezat, weer in te nemen.

In Georgia is de Klan het meest actief, maar ook in de andere Zuidelijke Staten en in Californië, geeft de organisatie teekenen van leven.

De organisatie werkte van het begin af aan onder het mom van te zijn een coöperatieve verzekeringsonderneming. De benaming „onderneming" was in zooverre juist, dat de bestuursleden van de

Klan hun aandeel kregen van wat er aan lidmaatschapsgelden en donatie binnenkwam. Bovendien verdiende het hoofdbestuur een aardig bedrag aan de attributen — b. v. de witte lakens en kappen — die voor het Klan-ritueel noodig zijn. Het is geen toeval dat de Klan juist nu, na het einde van een oorlog, te voorschijn komt. Immers opnieuw maakt Amerika een periode van reactie, sociale onzekerheid en geestelijke verwarring door.

De economische eischen van den oorlog leidden tot verplaatsing van groote bevolkingsgroepen.

Deze verplaatsingen verstoorden het evenwicht en deden sociale tradities teloorgaan. Nu tracht men deze sociale tradities weer te doen opleven. Dit blijkt echter in de meeste gevallen onmogelijk.

De daaruit voortgroeiende onrust wordt nog verhoogd door den terugkeer van ongeveer acht millioen voormalige soldaten en matrozen, die maar niet in eens kunnen worden geabsorbeerd door een maatschappij in het toch al zoo moeilijke overgangsstadium van oorlogs- naar vredes-economie.

Daar komt nog bij, dat nazi-propaganda tijdens den oorlog — en zelfs de bestrijding daarvan — tot nog grooter aandacht voor rasverschillen heeft geleid dan er vroeger in Amerika reeds bestond.

Een van de meest trieste verschijnselen op dit gebied is echter het feit dat de toenemende onverdraagzaamheid als 't ware officieel is gesanctionneerd door het Amerikaansche Congres dat, een jaar na den dood van Roosevelt, zijn grootste bijdrage tot oplossing van het „rassenprobleem" te niet heeft gedaan. In het begin van den oorlog werd n.l. bij presidentieel besluit het Fair Employment Practices Committee gevormd met het doel, bevoorrechting op grond van ras, geloof, huidskleur of nationale afkomst bij tewerkstelling in oorlogsindustrieën tegen te gaan. Volgens een Amerikaanschen expert op dit gebied, dr. Malcolm MacLean, heeft het F.E.P.C. in de eerste tachtig weken waarin het functionneerde, meer gedaan om de „Bill of Rights" nader tot verwezenlijking te brengen dan wat dan ook in de laatste tachtig jaar.

De vorige maand teekenden beide kamers van het Congres echter het doodvonnis van het F.E.P.C. door het Comité de uiterst bescheiden fondsen, die het noodig had om te kunnen werken, te onthouden.

Het schijnt wel zeker te zijn, dat het Congres de gevoelens van een groot deel der bevolking heeft vertolkt.

Elmer Roper, een bekend ontleder van de publieke opinie, heeft onlangs na een grondig onderzoek van de situatie verklaard, dat „anti-minderheids"-gevoelens in de Vereenigde Staten aan het toenemen zijn. Hij constateerde, dat antisemitisme niet zoozeer samengaat met anti-negroïsme, maar dat het parallel loopt met vijandelijke gezindheid jegens Engeland en Rusland, met afkeuring van groote publieke arbeidsprojecten ter vermijding van werkloosheid, en met oppositie tegen vakvereenigingen.

A. Atoombom-proefneming bij Bikini-atol - minder schade dan bij Nagasaki - Russisch commentaar

1 Juli — Op 30 Juni heeft het Super-Fortress vliegtuig, de „Dave-Dream" een atoombom op de proefvloot bij den Bikini-Atol geworpen. Bikini-Atol maakt deel uit van de Marshall-groep en is 6680 km. van San-Francisco verwijderd. De proefvloot bestond uit ruim 200 schepen w.o. 75 oorlogsschepen Op de vloot bevonden zich 4500 proefdieren en 10.000 instrumenten om de resultaten te registreeren.

De bom die werd afgeworpen was van het „standaard"-type, dat bij Nagasaki werd toegepast.

Het doel van deze proefneming was: vaststelling van de uitwerking der atoomexplosie op doode stof en levend organisme; het zoeken van middelen ter bescherming daartegen; verzameling van wetenschappelijke gegevens ter ontwikkeling van de wetenschap der atoomenergie.

De bom was in gedeelten ingeladen, zoodat bij den start geen ontploffing mogelijk was geweest indien het vliegtuig was verongelukt.

Onmiddellijk na het explodeeren van de bom verdween de geheele lagune in een laag dikken rook, die opsteeg tot over de 50.000 voet (15 km.) en in het midden waarvan een kern van hel oranje en geel licht te zien was. Een uur na de explosie werd gemeld, dat de rookwolk was opgetrokken. Reeds bij de eerste inspectie kon worden vastgesteld, dat het 29.000 ton metende slagschip Nevada, dat het doelwit vormde, nog drijvende was. De branden die eerst zeer zwaar leken, verdwenen langzamerhand en waren minder ernstig, dan eerst werd gedacht. De palmboomen op het eiland stonden nog overeind.

Raming van de schade.

Volgens de jongste raming is de aan de schepen toegebrachte schade als volgt:

1. Werden tot zinken gebracht: de transportschepen „Gillian en Carlisle".
2. Zijn zwaar beschadigd: de Indépendance, de torpedojager Lampson, het Japansche slagschip Nagaso, de Japansche kruiser Sekawa, de kruiser Pensola en de onderzeeboot Skati.
3. Zijn licht beschadigd: het vliegdekschip Saratoga, de slagschepen Nevada en New York, de torpedojager Wilson, de transportschepen Briscoe, Niagara, Bladen, Banner, Butte en Cortland.

Verklaring van vice-admiraal Blandy.

Vice-admiraal Blandy, die de leiding over de geheele operatie had, heeft medegedeeld, dat de explosie van deze atoombom „belangrijk minder schade heeft veroorzaakt dan de Japanners te Pearl Harbour hebben aengericht". Toch blijkt de schade grooter dan men aanvankelijk veronderstelde.

Blandy heeft verder toegegeven, dat de bom niet precies boven het gestelde doelwit, het slagschip „Nevada", is terecht gekomen doch er achter. Niettemin heeft hij zijn groote tevredenheid over het verloop van de operatie uitgedrukt. Volgens den admiraal zullen volledige gegevens eerst na verloop van een maand beschikbaar kunnen zijn.

De Amerikaansche minister van Marine, Forrestal, verklaarde dat ook in de atoom-periode de vloten zullen blijven bestaan, omdat zij hebben bewezen, dat ze moeilijk tot zinken te brengen zijn.

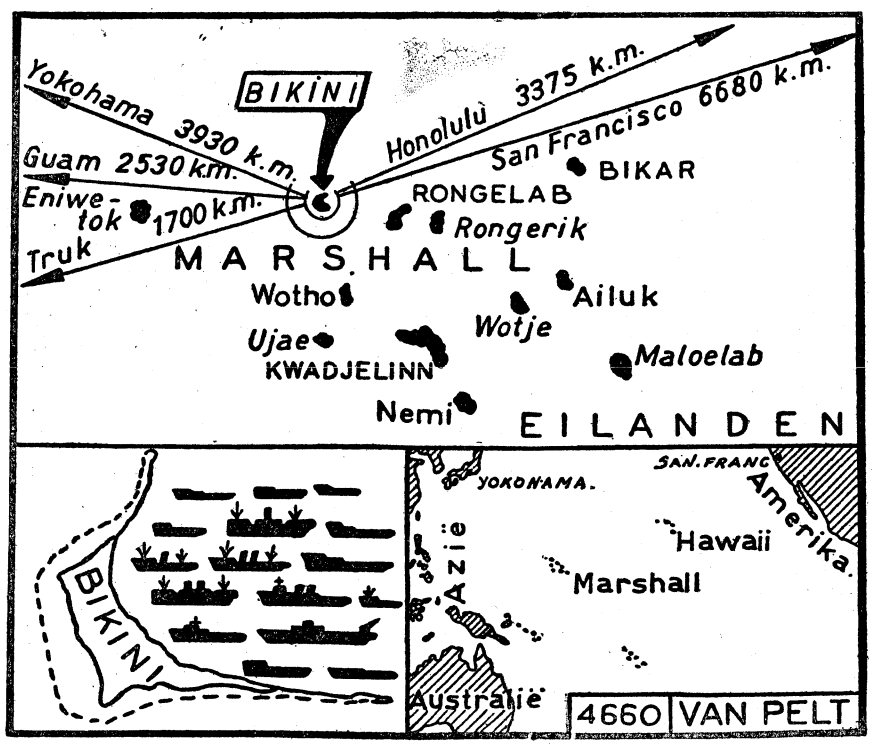
Russisch commentaar.

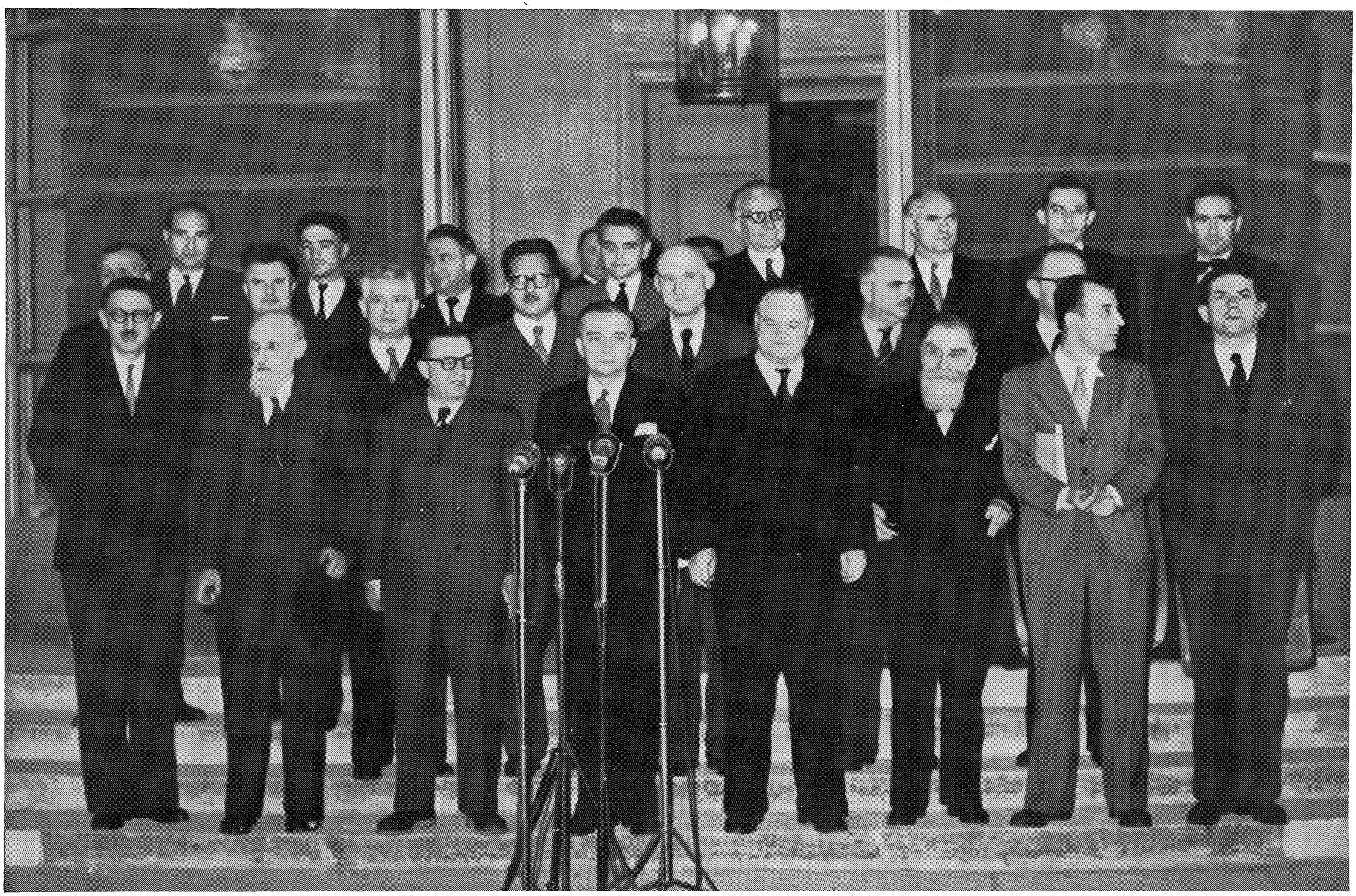
Radio Moskou besteedde op 3 Juli voor de eerste maal aandacht aan de atoombom-proefnemingen. De spreker citeerde artikelen van den Russischen journalist Boris Isakow, die in de „Prawda" zijn verschenen en waarin gezegd werd „de Amerikaansche atoombom heeft iets veel belangrijkers dan een paar oude oorlogsschepen vernietigd. Zij heeft nl. het vertrouwen dat men tot nu stelde in de Amerikaansche verzekeringen over hun uitrusting op het gebied der atoom-energie, grondig te niet gedaan".

Isakow gebruikt in zijn artikel herhaaldelijk de uitdrukking „atoom-diplomatie". Hij schrijft „de ware geest van de atoom-diplomatie treedt in een artikel van den commentator Elliott in de New York Herald Tribune duidelijk naar voren. Hij maakt met een ongehoord cynisme de opmerking, dat de Ver. Staten de atoombom als diplomatiek wapen moeten gebruiken om zich politieke voordeelen te verschaffen."

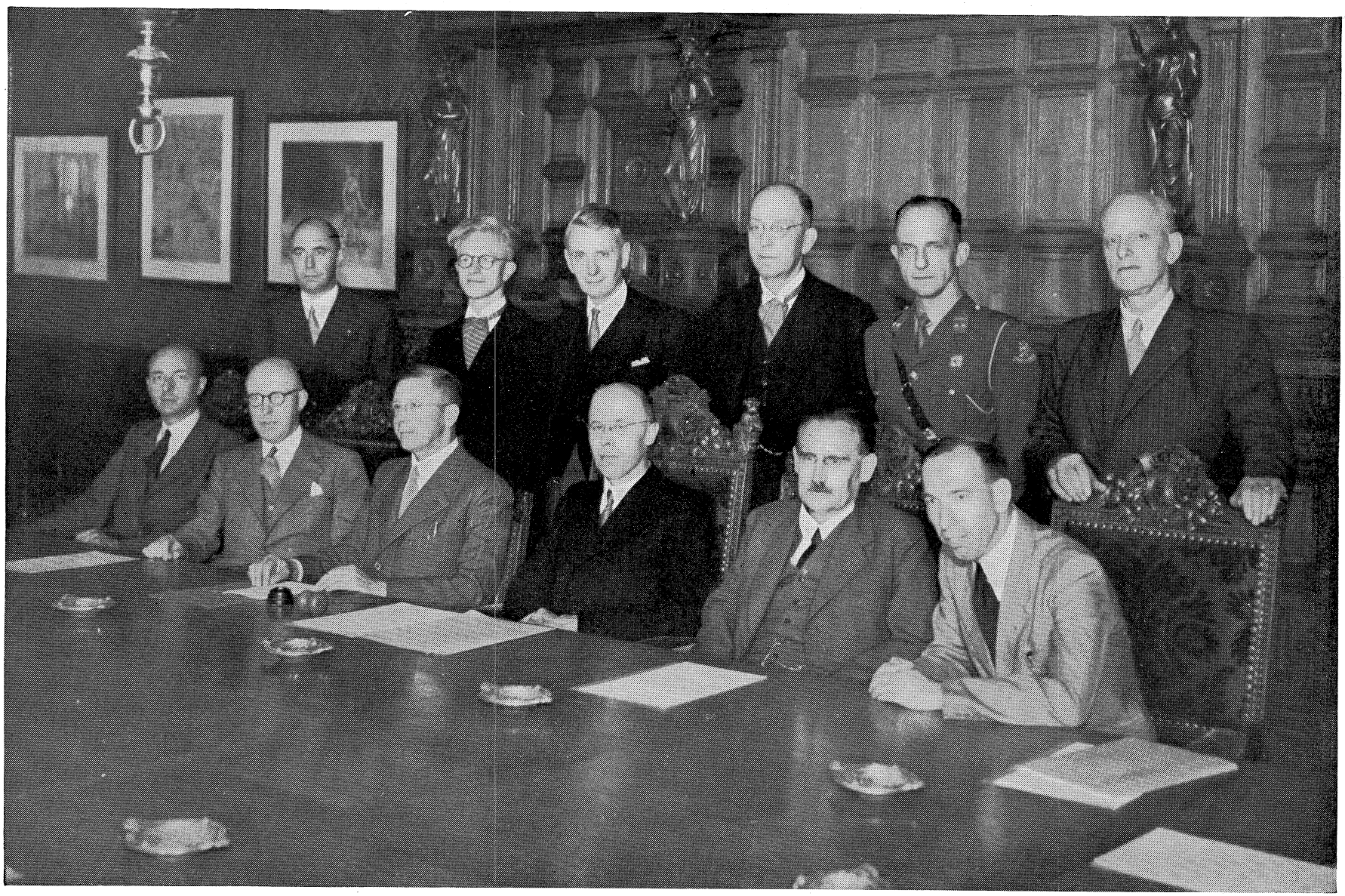
(Times - A.N.P. - L. N. - N. Z. Ztg.)

(V. b. 6786 L)

Het nieuwe Fransche ministerie. V.l.n.r. Op de eerste rij de ministers: J. Moch, Fr. Gay, Félix Gouin, Georges Bidault (min.-pres.), Maurice Thorez, Alex. Varenne, P. H. Teitgen, Edm. Michelet. Op de tweede rij: Ambr. Croizat, M. Paul, M. Naegelen, Fr. de Menthon, R. Schuman, Ed. Depreuse, J. Letourneau. Op de derde rij: L. Casanova, R. Arthaud, Fr. Billoux, Tanguy-Prigent, M. Moutet, Ch. Tillon, Rob. Prigent en André Colin (zie 6783 M) (foto Anefo)

Het ministerie-Beel. Zittend V.l.n.r.: S. L. Mansholt, prof. mr. P. Lieftinck, dr. ir. J. A. Ringers, dr. L. J. M. Beel, W. Drees, ir. H. Vos. Staand v.l.n.r.: dr. G. W. M. Huysmans, dr. J. J. Gielen, mr. C. G. W. H. baron van Boetzelaer van Oosterhout, mr. J. H. van Maarseveen, lt.-kol. A. H. J. L. Fievez en mr. J. A. Jonkman (zie pag. 6789)
(foto Anefo)

Nederland

A. Persstemmen over het nieuwe kabinet —

„De Tijd" (R.K.) is pessimistisch en constateert, dat het beleid van den formateur, dat in den aanvang zooveel vertrouwen wekte door zijn weldoordachtheid, in de laatste faze ernstig teleurgesteld heeft. „Men had toch mogen verwachten, dat de formateur bedacht zou zijn geweest op het voor alles plaatsen van de hoekpijlers, zonder welke onder de huidige omstandigheden geen kabinet voldoende draagkracht kon bezitten: de hoekpijlers van Buitenlandsche Zaken en van Overzeesche Gebiedsdeelen. In plaats daarvan heeft hij — om eens in een boekhoudersbeeldspraak te vervallen — juist deze beide elementen tot sluitpost van zijn formatie gemaakt."

„Trouw" (A.R.) vraagt zich in een hoofdartikel met het opschrift „Twijfelachtig" af: „Is dit het kabinet, dat Nederland in dit brandend tijdsgewricht noodig heeft? Is dit een kabinet, dat wat mans is? Kan dit kabinet de Indische crisis aan, den dreigenden financiëelen chaos beheerschen en zoo het Koninkrijk der Nederlanden nationaal en sociaal door de branding helpen?"

De **„Nat. Rott. Crt."** (P. v. d. Vrijheid) betreurt, dat aan de mogelijkheid van een sterk nationalen inslag niet is tegemoetgekomen. Voorts merkt het blad op: „De Partij van den Arbeid heeft bij deze formatie in een sterkere positie verkeerd dan op grond van de voor haar teleurstellende stembusuitslag te verwachten was. Of men in R.K. kring van deze toegeeflijkheid nog niet eens spijt krijgt, zal de tijd moeten leeren. Veel zal hierbij afhangen van de hechtheid van den grondslag van samenwerking."

Het **„Alg. Handelsblad"** (P. v. d. Vrijheid) constateert dat er van een nat. kabinet niets is gekomen. Het blad gaat de wisseling der ministers na en besluit als volgt:
„Het wachten is op hun program en op de regeeringsverklaring. En dan op hun daden! Vooral daarvan zullen wij ons oordeel laten afhangen. Wij blijven het betreuren, dat in de uitzonderlijke moeilijke omstandigheden waarin ons land en Rijk verkeeren, niet naar breedere samenwerking is gezocht. Maar juist de nationale plicht eischt op dit oogenblik, dat wij ook dit ministerie op smalle basis onbevooroordeeld en met den wil om constructief werk te verrichten, tegemoet treden. Wij betwijfelen de juistheid van het inzicht, dat den formateur er toe leidde om zijn medewerkers niet op breeder grondslag te kiezen. Maar wij zijn bereid hem en zijn nieuwe ploeg „the benefit of the doubt" te geven."

„De Volkskrant" (R.K.) zegt: „In de samenstelling van het kabinet treffen twee karaktertrekken. Het nieuwe ministerie komt overwegend voort uit de beide grootste partijen: Katholieke Volkspartij en Partij van den Arbeid. Ten tweede: één ministerieele meerderheid van christelijken huize. Met betrekking tot het programma is hieruit dan ook tweeërlei af te leiden, 1e. dat het programma vooruitstrevend is en 2e. dat het 't stempel draagt van christelijke zeden, in een ministerie, dat zich richt op consequente sociale gerechtigheid in elken sector van ons gemeenschapsleven."

„Het Parool" (P. v. d. A.) merkt op, dat de Partij van den Arbeid niet alleen den plan-slag (ontwerp-Vos) maar ook den slag om de voortzetting van de politiek Schermerhorn—Logemann—Van Mook verloren heeft. „Slechts opening van zaken zal ons de redenen kunnen doen kennen, waarom die Partij zich zóóver achteruit heeft laten duwen.
Ofschoon ook hier de tijd ons nog een en ander moet leeren, geeft het nieuwe Kabinet geenszins den indruk, krachtiger te zullen regeeren dan het afgetredene. Niet, dat het Kabinet-Schermerhorn door regeerkracht uitmuntte! Veeleer moet gezegd worden, dat het volk de leidende hand der regeering veel te weinig gevoelde. Te spijtiger is het krachtige figuren in het nieuwe kabinet te missen."

„De Waarheid" (Comm.) zegt, dat het kabinet er de duidelijke sporen van draagt, dat men heeft trachten te vereenigen, wat feitelijk niet te vereenigen is. Het blad valt dan dr. Beel aan, omdat hij de communistische partij „hooghartig voorbij ging" en besluit: „Een kabinet dat onder zulke omstandigheden is geboren, als een resultaat van eindeloos gepingel, kan men nauwelijks een lang leven toekennen. Toewenschen doet men het zulks zeker niet."

„De Maasbode" (R.K.) schrijft: „Wij hebben aanstonds vooropgezet: de eerst aangewezen combinatie voor een vooruitstrevende politiek is: het samengaan van Kath. Volkspartij en P. v. d. Arbeid. Mocht het zonder schade voor een progressieve staatkunde kunnen geschieden, dan, zoo voegden wij er aan toe, lijkt onder deze zoo moeilijke omstandigheden een breedere basis gewenscht.
Dat heeft niet zoo mogen zijn. Het lijkt ons intusschen onjuist zonder meer te spreken van een samengaan van Roomsch-Rood in den vroegeren zin. De P. v. d. Arbeid is niet eenvoudig gelijk te stellen met de aloude S.D.A.P.

„Het Vrije Volk" (P. v. d. A.) is wat betreft het program van deze regeering gerust. De P. v. d. A. was „waarlijk niet zoo brandend van verlangen naar ministerzetels om er principieele concessies voor over te hebben. Veeleer ging zij o.a. in den jongsten partijraad uit van de gedachte: graag of niet, met ons program of zonder ons." Aangaande de voortzetting van de politiek van het vorige kabinet is men voorloopig gerustgesteld. „Dit is een kabinet met een krachtigen socialistischen inslag."

(V. b. Kabinet 6789)

B. Debat in de Tweede Kamer over regeeringsverklaring - Antwoord van dr. Beel —

10 Juli — Op 9 Juli heeft de Tweede Kamer een aanvang gemaakt met de bespreking van de regeeringsverklaring.
De heeren Schouten (A.R.), Tilanus (C.H.), Bierema (P. v. d. V.) en Zandt (St. Ger.) verklaarden op grond van de regeeringsverklaring niet in de oppositie te zullen gaan, maar elke regeeringsdaad op zich zelf zullen beoordeelen. Slechts de communisten zullen blijkbaar geen medewerking verleenen. De heer Wagenaar (comm.) verklaarde: „Een democratische regeering is niet mogelijk, zonder dat de communisten daarin zitting hebben."
De heer v. d. Goes v. Naters (P. v. d. A.) noemde dit kabinet een bevredigend resultaat van onbevredigende verkiezingen. Hij verweet het dien socialisten, die ditmaal op een comm. candidaat gestemd hebben, dat zij het eigenlijk geweest zijn, die een kath. formateur hebben aangewezen.
Tenslotte heeft prof. Romme (K.V.P.) vijf kwartieren lang gesproken.
Uitvoerig heeft prof. Romme eerst gesproken over Indië en inzonderheid daarbij aangedrongen op een spoedige bijeenroeping van de Rijksconferentie, die naar zijn meening door regelingen met West- en Oost-Indië niet vertraagd mag worden.
Voorts erkende prof. Romme, dat de verklaring van 10 Februari j.l. niet losgelaten kan worden, aangezien dit een gevaarlijk kwaadwilligen schijn op de regeering zou laden.
Bij alle doelstellingen van de regeering, die prof. Romme kon onderschrijven, vond hij er een, waarvoor de regeering in gebreke is gebleven om het middel tot verwerkelijking daarvan aan te geven. Dit is de doelstelling om aan iedereen zoo gelijk mogelijk toegang te verschaffen tot de stoffelijke goederen.
Dit noemde prof. Romme niet alleen christenplicht, maar ook de eenige redding van onze samenleving als gemeenschap van vrije menschen.
In dit verband verklaarde hij nader, dat de katholieken principieele tegenstanders zijn van socialisatie als stelsel, doch haar aanvaarden inzooverre de particuliere eigendom gevaarlijker is voor de gemeenschap, dan wanneer de eigendom bij den staat berust.
In de zitting van 10 Juli heeft de min.-president dr. Beel de fractie-leiders beantwoord.
Spreker herinnerde er aan, in zijn verklaring het vertrouwen te hebben uitgesproken, dat dit kabinet ook buiten de partijen waarop het steunt, steun zou ontvangen. De heer Schouten heeft gevraagd, waarop dit vertrouwen is gegrond. In dit verband gaat spr. in groote trekken de kabinetsformatie na.
Hij heeft zich eerst vergewist van de standpunten der groote fracties. Het bleek hem, dat een kabinet op breeder basis niet mogelijk was, wilde men komen tot een parlementair kabinet. De verantwoordelijkheid voor het regeeringsbeleid is daarmee niet verlegd naar de fracties. Het overleg heeft zich niet uitgestrekt tot de communistische fractie.
Bij haar mist spr. het juiste inzicht in de hoogheid van de menschelijke persoonlijkheid en de eigen werkzaamheid, en in de hooge waarde van zedelijke normen.
Ook de regeering hoopt, dat de periode van extra-parlementaire kabinetten voorbij zal zijn.
Spreker geeft de verzekering, dat er spoedig een nieuwe bewindsman voor het dep. van Marine zal worden benoemd.

De politieke delinquenten.
Met het probleem der politieke delinquenten heeft het kabinet zich reeds bezig gehouden, omdat het vorige kabinet deze materie niet heeft afgedaan.
Veel lichte delinquenten hebben reeds een zware straf achter den rug; het uur is gekomen om barmhartigheid toe te passen.
Het ligt in de bedoeling vóór 1 October het aantal gedetineerden terug te brengen tot ongeveer 25.000.
De vrijlating zal geschieden in den vorm van voorwaardelijke buiten vervolgingstelling. Dat maakt het mogelijk later aan het licht komende feiten alsnog te vervolgen.

De Rijksconferentie.
De Regeering acht de Rijksconferentie het beste middel om tot een bevredigende oplossing van het Indische probleem te geraken.
In O.-Indië kon de Rijksconf. nog niet voldoende worden voorbereid.
De gevolgen van den oorlog staan daar nog in den weg, de Malino-conferentie moet nog samenkomen en de besprekingen met de voorstanders der republiek Indonesia hebben nog niet tot een goede basis van samenwerking geleid.
Het is daarom dat de regeering overweegt tijdelijk een nieuw bestuursorgaan — wellicht een commissie-generaal — in

te stellen, dat daar te lande binnen de sfeer van het opperbestuur naast en in samenwerking met den luitenant-gouverneur-generaal, wien in 't bijzonder het algemeen bestuur competeert, de voorbereiding der rijksconferentie kan bevorderen en de bouwstoffen verzamelen voor een nieuwe rechtsorde.
Hoewel de regeering van oordeel is, dat rechtskundig de instelling bij K.B. zou kunnen worden verdedigd, geeft zij staatkundig de voorkeur aan een wettelijken grondslag om elken twijfel weg te nemen en om onmiddellijk daarvoor de medewerking van de Staten-Generaal te kunnen vragen en aldus aan deze commissie-generaal het grootst mogelijke gezag te verleenen."
De besprekingen met de delegaties van Suriname en Curaçao hebben een aangenaam verloop gehad en over eenigen tijd zullen de Kamer voorstellen ter zake bereiken.
Er zal worden gestreefd naar handhaving van het evenwicht tusschen de geldbehoefte en de geldhoeveelheid. De vermogensheffing bevindt zich in een vergevorderd stadium van voorbereiding.
Wat de socialisatie van het mijnbedrijf betreft, zij zal worden ingevoerd zoodra het aanhangige onderzoek heeft uitgewezen, dat zij in het algemeen belang is. (Par. - Tijd - V. V.)
(V. b. Regeeringsverkl. 6789)

A. Open brief aan A. R. partij en C. H. Unie —

4 Juli — Een aantal personen, die verklaren „als belijdende Christenen met volle overtuiging lid te zijn van de Partij van den Arbeid", heeft een open brief gericht aan de A.R. Partij en de Chr. Historische Unie.
De onderteekenaren zijn: mr. dr. J. Barents, dr. F. A. de Graaff, dr. Ph. J. Idenburg, mr. M. Ch. de Jong, C. Kleywegt, prof. dr. H. Kraemer, ir. W. L. van Lakerveld, prof. dr. G. van der Leeuw, prof. mr. P. Lieftinck, A. Oosterlee, dr. C. L. Patijn, jhr. H. Quarles van Ufford, mr. S. C. graaf van Randwijck, mr. dr. A. A. v. Rhijn, dr. S. Rozemond, mr. G. J. Scholten, jhr. mr. T. A. J. W. Schorer, N. Stufkens, mr. K. Vonk, mr. G. E. van Walsum.
Zij verzoeken den hoofdbesturen van bovengenoemde partijen in overleg met hen „een gelegenheid tot gesprek en ontmoeting te scheppen". (Tr.)
(V. b. A.R. en C.H.U. 6695 F)

B. Nederland koopt Am. legervliegtuigen uit surplusvoorraden —

10 Juli — Het bureau voor de liquidatie van Amerikaansche surplusvoorraden in het buitenland heeft bekend gemaakt, dat de Nederlandsche regeering een aantal vliegtuigen heeft aangekocht afkomstig uit de Amerikaansche surplusvoorraden in Engeland. De vliegtuigen kosten ongeveer 27 duizend pond; het totaalbedrag was 736.000 pond. (V.K.)
(V. b. Am. surplus voorr. 6725 B)

C. Staat neemt marken-vordering over —

10 Juli — De minister van Financiën heeft bij de Tweede Kamer een wetsvoorstel ingediend teneinde de in Rijksmarken luidende vorderingen van de Nederlandsche Bank te doen overgaan op den Staat.
Het gaat hierbij om de volgende posten: Duitsch schatkistpapier Rm. 5879.7 mill.; vorderingen op de Duitsche Rijksbank e.a. Rm. 36.1 mill.; Duitsche betaalmiddelen Rm. 17 mill.; totaal Rm. 5932.8 mill. Omgerekend tegen den koers, waarvoor de Nederlandsche Bank deze marken destijds heeft verkregen, is dit bedrag in guldens ∫ 4470.8 millioen.
Het ligt in de bedoeling de overdracht op een dusdanige manier te doen plaats hebben, dat de Nederlandsche Bank in ruil voor haar markenvorderingen tot een nader vast te stellen bedrag een niet opeischbare boekvordering op den Staat zal verkrijgen en voor het overige deel voldaan zal worden uit het tegoed van de Schatkist bij de Nederlandsche Bank en door ter beschikking stelling van schatkistpapier. (Alg. H.bl.)

D. Prof. v. d. Leeuw bedankt als Kamerlid —

10 Juli — Prof. dr. G. van der Leeuw, minister van onderwijs, kunsten en wetenschappen in het kabinet Schermerhorn—Drees, heeft bedankt als lid van de Tweede Kamer. (V.V.)
(V. b. prof. v. d. Leeuw: 6668 D)

E. K.L.M. opent luchtlijn op Glasgow —

10 Juli — 29 Juli zal de K.L.M. een tweemaal-wekelijkschen dienst openen van Amsterdam naar Glasgow (Prestwick) v.v. Deze dienst, die op Maandag en Vrijdag in beide richtingen wordt gevlogen, is een aanvulling op de Noord-Atlantische verbinding voor wat betreft het Europeesche traject. (N.D.)
(V. b. K.L.M. 6780 C)

F. Verplichte aanbieding van goud, edele metalen en buitenlandsche betaalmiddelen en van vorderingen op Spaansche debiteuren —

29 Juni — De Staatscourant van 27 Juni vermeldt een deviezenbeschikking, welke ingezetenen van het Koninkrijk verplicht goud, edele metalen en buitenlandsche betaalmiddelen, berustende in het buitenland, aan de Nederlandsche Bank aan te bieden en op verlangen in eigendom over te dragen.
Voorts bevat de Staatscourant twee deviezenbeschikkingen inzake aangifte van vorderingen, waarvan de schuldenaar gevestigd is of zijn woonplaats heeft in Spanje. **(V. b. 6651 C)**

G. Jaarverslag van de „Koninklijke" over 1945 - Groot aandeel in de oorlogvoering —

1 Juli — In het jaarverslag van de Kon. Ned. Mij. tot Expl. van Petroleumbronnen in Ned.-Indië wordt medegedeeld, dat de vooruitzichten voor de productie van het olieveld in de omgeving van Coevorden nog van bescheiden aard zijn. Eind 1945 bedroeg deze 26 kg ton per dag, sedert de bevrijding totaal 7200 kg ton. In 1945 bedroeg de wereldproductie van ruwe olie 372.003.000 kg ton tegen in 1938 280.535.000 kg ton. De productie der Shell-groep was in 1945 29.586.000 kg ton tegen in 1938 29.924.000 kg ton.
De Shell Union mijen produceerden van Jan. '42 tot Juli '45 5.330.000 kg ton vliegtuigbenzine met een octaangehalte van 100, dit is 13.1% van de totale productie in de Ver. Staten.
De reserves der Shell Union bleven even groot als aan het begin van het jaar.
De productie in Venezuela breidde zich uit. Met den bouw van een raffinaderij met een capaciteit van 7340 kg per dag is begonnen.
Van de 178 tankers in 1940 gingen er 71 verloren. Wanneer alle bestelde schepen zijn afgeleverd zal de vloot weer ongeveer haar oude sterkte hebben.
De heropening van de verkoopszaken in Europa vertoont voortgang.
De schade in Europa en het Verre Oosten was zeer groot, doch kon nog niet volledig worden vastgesteld. Op Balikpapan kon de productie in Jan. jl. worden hervat. In Juli/Aug. zal daar op beperkte schaal weer ruwe olie kunnen worden verwerkt. Sinds Maart 1946 wordt geregeld ruwe olie uit Britsch-Borneo verscheept.
De winst over 1945 bedraagt ∫ 38.099.490 (in 1944 ∫ 32.154.009), waarvan op gewone aandeelen 6% zal worden uitgekeerd, terwijl over 1944 25% wordt uitgekeerd (20% in aand., 5% in cont.)
(Alg. H.bl. - Kees. Fin. Arch.)
(V. b. „Koninklijke": 6516 E; Petr.boringen in Drente: 6763 C)

H. De C.P.N.-lijst te Deventer - P. v. d. A. trekt candidatuur in —

9 Juli — De candidaten van de Partij van den Arbeid voor de a.s. gemeenteraadsverkiezing te Deventer hebben besloten hun candidatuur in te trekken. Daardoor wordt het mogelijk een noodwetje uit te vaardigen, waarbij opnieuw de gelegenheid gegeven wordt tot het indienen van candidatenlijsten. (V. V.) **(V. b. 6782 E)**

I. Inschrijvingen op 3% Grootboekschuld 1946 —

29 Juni — Het aantal inschrijvingen op de 3% Grootboekschuld 1946 bedroeg volgens een voorloopige raming 250.000 tot een bedrag van ∫ 825 millioen. De vorige maal was het aantal 155.000 en het bedrag ∫ 1.008 millioen, waarvan ∫ 350 millioen voor rekening van levensverzekeringsmijen, die thans slechts ∫ 25 millioen inschreven. Overige beleggers schreven thans in voor ∫ 800 millioen tegen ruim ∫ 650 millioen den vorigen keer. (Alg. H.bl.) **(V. b. 6739 F)**

K. „Zwarte" zakenreizen kosten ettelijke millioenen aan deviezen.

28 Juni — Op grond van steekproeven, die de douane op groote schaal aan onze grenzen heeft genomen, is door de regeeringsbureaux de volgende schatting gedaan: Voor niet minder dan tachtig millioen aan deviezen zal er in 1946 over de grens verdwijnen, terwijl de regeering voor het eerste kwartaal slechts vijf millioen voor zakenreizen heeft toegestaan. Het is zonder meer duidelijk — zoo deelde de Regeeringsvoorlichtingsdienst mede — dat ettelijke millioenen aan deviezen voor ons land verloren gaan door de „zwarte" zakenreizen, welke niet getolereerd kunnen worden. De minister overweegt dan ook het nemen van scherpe maatregelen. (V.K.)
(V. b. Deviezencontrôle: 6764 B)

L. De Curaçaosche delegatie - Critiek der Kath. Partij - Motie van vertrouwen in het bestuur.

3 Juli — De Kath. Partij van Curaçao heeft een telegram gezonden aan de Kath. Volkspartij in Nederland, waarin zij de Curaçaosche delegatie ervan beschuldigt „de slechtste soort autocratie" uit te oefenen. „Natuurlijk zijn wij voorstanders van autonomie", aldus vervolgt het telegram, „maar wij zijn tegen elke onmiddellijke fundamenteele verandering gekant. De Kath. Partij heeft haar standpunt voor het vertrek van de delegatie naar Nederland aan Da Costa Gomez reeds medegedeeld.
De onmiddellijke veranderingen, welke de delegatie heeft voorgesteld, liggen niet opgesloten in de boodschap van de Koningin van 1942 en zijn niet vermeld in het telegram, dat Curaçao op 9 Nov. aan de Koningin heeft gezonden, doch komen slechts voor in een niet-gepubliceerd memorandum. De Kath. Partij protesteert tegen het feit, dat de wen-

schen van de bevolking zijn geformuleerd in een geheim memorandum, waarvan de bevolking in geen enkel opzicht kennis heeft genomen. Dit is geen autonomie, maar autocratie van de slechtste soort".
Naar aanleiding van dit telegram werd in een bijeenkomst van den Raad van de R.K. Partij van Curaçao, met 480 tegen 398 stemmen een motie van wantrouwen in het huidige hoofdbestuur uitgebracht.
De vergadering verlangde steun voor de Curaçaosche Statendelegatie en de plannen van haar voorzitter, mr. dr. Da Costa Gomez.
Verder werd besloten den leider der Roomsch-Katholieke fractie in de Tweede Kamer, prof. dr. C. P. M. Romme, telegrafisch te verzoeken het telegram van het hoofdbestuur aan de K.V.P. in Nederland, als niet gezonden te beschouwen.
Het hoofdbestuur heeft besloten af te treden. (Msb. - Tijd) **(V. b. 6779 A)**

A. De schrijfwijze der Ned. taal - wetsontwerp ingediend —

De minister van Onderwijs, K. en W. heeft bij de Tweede Kamer ingediend het ontwerp van wet, inhoudende „Voorschriften met betrekking tot de schrijfwijze van de Nederlandsche taal".
De artikelen van dit wetsontwerp luiden als volgt:

Art. 1: De officieele spelling van de Ned. taal wordt door ons bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.
Art. 2: De officieele spelling van de Ned. taal wordt gevolgd in alle van de ministerieele departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren uitgaande, in het Nederlandsch gestelde, stukken.
Art. 3: De instellingen van openbaar zoowel als van gesubsidieerd bijzonder onderwijs volgen de officieele spelling.
Art. 4: Examens komen niet voor erkenning, medewerking of steun middellijk of onmiddellijk, van overheidswege in aanmerking, indien het reglement geen waarborgen bevat dat de officieele spelling zal worden gevolgd.
Art. 5: Er is een vaste commissie van advies inzake de schrijfwijze van de Ned. taal, verder te noemen de commissie. De commissie bestaat uit 7, door ons, op voordracht van onzen minister van Onderwijs, K. en W., te benoemen leden. Uit deze leden worden door ons een voorzitter en een secretaris aangewezen. De commissie brengt op verzoek van onzen minister van Onderwijs, K. en W. advies uit omtrent uitvoering en toepassing en omtrent ontwerpen tot wijziging van de in art. 1 bedoelde alg. maatregel van bestuur. De commissie kan zich eigener beweging met voorstellen, betreffende aangelegenheden, gelegen op het in het vorige lid gelegen terrein, tot onzen minister van Onderwijs, K. en W. richten. Onze voornoemde minister kan de commissie richtlijnen betreffende de te volgen werkwijze geven.
Art. 6: De bepalingen dezer wet treden in werking op een nader door ons te bepalen dag, echter uiterlijk op 1 September 1947.
Art. 7: Deze wet kan worden aangehaald als spellingswet 1946.

In zijn toelichting op het wetsontwerp zegt de minister o.m. het volgende:

„De reden, waarom bijgaand ontwerp van wet aan de goedkeuring der Staten-Generaal wordt onderworpen is tweeërlei. Vooreerst bedoelt dit ontwerp een einde te maken aan den door ieder veroordeelden misstand, dat overheid en onderwijs niet dezelfde spelling der Ned. taal volgen. Ten tweede wordt hierdoor gestreefd naar een regeling in dezen, die voor Nederland en het Nederlandsch sprekende deel van België dezelfde is. De wenschelijkheid van beiderlei doel behoeft naar de meening van den minister geen nader betoog. (Msb.)
(V. b. sp.overeenk. met België: 6663 F)

B. Tweede delegatie uit Curaçao in Nederland gearriveerd —

9 Juli — Te Den Haag is de tweede commissie uit Curaçao aangekomen ten einde H.M. de Koningin een petitie aan te bieden. Deze commissie is aangewezen door den Raad van Bestuur, het hoogste college van staat van Curaçao.
De commissie heeft een communiqué gepubliceerd, waarin ontkend wordt, dat in Curaçao onhoudbare dictatoriale toestanden heerschen en waarin de noodzaak van een snelle wijziging van de betrekkingen tusschen Curaçao en Nederland wordt ontkend. De commissie staat op het standpunt van de rijkseenheid.
(Alg. H.bl.) **(V. b. 6779 A)**

C. Aankoop van personenauto's in 1946 —

6 Juli — De regeering heeft voor het jaar 1946 deviezen beschikbaar gesteld voor den aankoop van 11.000 automobielen uit de V.S., in welk cijfer de 3000 Nashwagens, welke voor de artsen zijn bestemd, zijn begrepen. Op 15 Juni waren van de 11.000 personenauto's er 621 geleverd. Verder heeft de regeering deviezen beschikbaar gesteld voor den aankoop van 3661 personenauto's uit Engeland, waarvan er op 15 Juni 1015 waren geleverd, 1896 uit Frankrijk, waarvan er op dien datum 172 waren geleverd, 535 uit Tsjechoslovakije, waarvan er 2 zijn geleverd, terwijl verder 1500 jeeps uit de Amerikaansche legervoorraden in Frankrijk zullen worden betrokken, welke voor burgerdoeleinden zijn bestemd.
Voor den oorlog reden er 100.000 personenwagens in ons land, met een gemiddelden „leeftijd" van 4½ jaar; thans 33.000, gem. 10 jaar oud. (Msb.)
(V. b. 6741 E)

D. Ruilovereenkomst met Polen - Binnenschepen voor steenkool —

9 Juli — Onlangs heeft een Nederlandsche missie een bezoek aan Polen gebracht om de technische mogelijkheden van een Nederlandsch-Poolsche ruiltransactie te onderzoeken. Het gaat om leveringen van Poolsche kolen aan Nederland, waartegenover Nederland binnenschepen zou moeten leveren. Na een bezoek aan de drie Poolsche havens Gdynia, Danzig en Stettin te hebben gebracht en de Oder van Kolze tot Stettin bevaren te hebben, is de commissie tot de conclusie gekomen, dat alle technische voorwaarden voor ruil vervuld kunnen worden.
De door Nederland te leveren schepen zouden voor de Oder bestemd zijn en een tonnage van 500 à 600 ton kunnen hebben. Over den omvang van het accoord en over de door de twee betrokken partijen te bieden waarborgen, alsmede over levertermijnen van deze in Nederland te bouwen en over den zeeweg naar Polen te brengen schepen, zal nog onderhandeld moeten worden. (V. V.)
(V. b. Handelsverdr. m. buitenl. 6683 A)

E. Resultaten der diamantindustrie bevredigend —

6 Juli — De Amsterdamsche diamantnijverheid heeft uiteraard nog te kampen met de gevolgen van den oorlog. De bereikte resultaten zijn echter alleszins bevredigend te noemen. De export van geslepen diamant in de periode Nov. 1945 t.m. Juni 1946 bedroeg 26.500 karaat t.w. van ƒ 15.000.000 en van industrie- en ruwe diamant 20.000 karaat t.w. van ƒ 618.000. De import van ruwe slijpdiamant in dezelfde periode bedroeg 111.000 karaat t.w. van ƒ 14.000.000 en van industriediamant 37.400 karaat t.w. van ƒ 334.000.
In bewerking is thans nog ca. 60.000 karaat. Men mag aannemen dat deze hoeveelheid ongeveer 25.000 karaat geslepen diamant zal opbrengen. De minimum deviezenopbrengst hiervan kan op ca. ƒ 10.000.000 worden geschat. (Tr.)
(V. b. 6682 B)

F. Mr. H. L. Woltersom eervol ontslagen —

4 Juli — De ministers van Handel en Nijverheid en van Financiën hebben aan mr. H. L. Woltersom, voorzitter van den Raad voor het Bedrijfsleven, van de Hoofdgroep Banken en van de Bedrijfsgroep Handelsbanken, met ingang van 27 Juni j.l. eervol ontslag verleend uit genoemde functies.
Aan dit ontslag liggen de volgende motieven ten grondslag:
„dat mr. H. L. Woltersom bij zijn zeer belangrijke bemoeiingen met de organisatie en de leiding van het Nederlandsche bedrijfsleven weliswaar en ongetwijfeld er naar heeft gestreefd de economische belangen van het Nederlandsche volk zoo goed mogelijk tegen de aanslagen van den bezetter te verdedigen en daarbij ook practische resultaten heeft bereikt, doch van de hem toegevallen bevoegdheden een zoo weinig met het Nederlandsche volkskarakter te vereenigen gebruik heeft gemaakt, dat hij op dezen grond in zijn genoemde functies niet kan worden gehandhaafd". (Tijd)

Het Alg. H.bl. voegt aan dit bericht toe: In verband met het bovenstaande zijn wij gemachtigd mede te deelen, dat deze uitspraak is genomen in afwijking van het advies, dat was uitgebracht door de commissie-Scholten, welke een onvoorwaardelijke rehabilitatie had gewenscht.
(V. b. 6490 D)

G. Overste Pahud De Mortanges voorzitter van het N.O.C. —

8 Juli — In de op 6 Juli gehouden jaarvergadering van het Ned. Olympisch Comité is tot voorzitter gekozen, in de vacature van mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oye, luit.-kol. C. F. Pahud De Mortanges (Apeldoorn). De heeren K. J. J. Lotsy (Dordrecht) en jhr. L. J. Quarles van Ufford (Hilversum) werden als bestuursleden herkozen, terwijl in de vacatures G. van Rossem en D. J. Couvee tot bestuursleden werden benoemd de heeren mr. N. J. van den Houten (Wassenaar) en A. W. Sabel (Zaandijk). Mr. van den Houten zal het secretariaat evenals het penningmeesterschap waarnemen.
De heer G. van Rossem, de scheidende secretaris-penningmeester, welke functie hij van 1930 af heeft vervuld, werd bij acclamatie tot eerelid benoemd, terwijl hem tevens de eerepenning van het N. O. C. werd toegekend. (Msb.)

H. Amsterdam gaat leening van tien millioen gulden aan —

4 Juli — Amsterdam zal een 20-jarige leening van ƒ 10 mill. aangaan, aflosbaar in gelijke termijnen van ƒ 500.000 p. j. Na 15 jaar kan de geldgeefster aflossing van het restant eischen. Anderzijds is vervroegde aflossing van 15 Juli 1951 af voorbehouden, daarvoor gelden voor achtereenvolgende perioden van 5 jaar koersen van resp. 101½%, 101% en pari.
(Alg. H.bl.) **(V. b. Lng. 4608 D)**

A. **Rijnvaartcommissie bezocht Amsterdam —**

6 Juli — De voltallige Centr. Rijnvaartcommissie, bestaande uit Zwitsersche, Fransche, Belgische, Amerikaansche, Britsche en Nederlandsche delegaties bracht op 5 Juli een bezoek aan de hoofdstad in het kader van den inspectietocht, welke de commissie van 1 tot 7 Juli langs den Rijn maakte.

Het gezelschap werd ontvangen aan boord van het s.s. „Johan de Witt", waar de heer J. Olyslager, directeur van de Stoomvaartmaatschappij „Nederland" en de voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Noord-Holland, mr. Chr. P. van Eeghen, toespraken hielden. (Alg. H.bl.) **(V. b. 6649 A)**

B. **Import van fietsen uit Frankrijk**

4 Juli — De Ned. regeering heeft, via de vakgroep groothandel in rijwielen, 100.000 rijwielen in Frankrijk aangekocht, waarvan de fabricage over verschillende Fransche fabrieken is verdeeld.

Reeds vóór den vastgestelden leveringstermijn heeft de rijwielfabriek Peugeot in den loop van de vorige week een eerste serie van 250 rijwielen afgezonden. (Msb.) **(V. b. Handelsverdr. m. Fr. 6683 A)**

C. **Ontploffing in de Wilhelminamijn - Acht dooden —**

8 Juli — Op 6 Juli is in de staatsmijn Wilhelmina te Heerlen mijngas tot ontploffing gekomen. De ontploffing schijnt gebeurd te zijn toen in de afvoergalerij van de 331 m. verdieping een transportband verlengd moest worden. Het Staatstoezicht op de mijnen stelt een onderzoek in.

Bij dezen ramp hebben acht arbeiders het leven verloren. Voorts zijn er tien zwaar en lichtgewonden. (A.N.P.)

D. **Zwitsersch zeeschip in Ned. haven —**

6 Juli — Voor de eerste maal in de geschiedenis is een Zwitsersch zeeschip een Nederlandsche haven binnengeloopen.

Het betreft hier de ca. 7500 ton metende „Canalda" van de Schweizerische Reederei A. G. te Bazel, die te Vlaardingen met een lading fosfaat, bestemd voor de Nederlandsche Regeering, is aangekomen. (Ec. Voorl.)

Ned. O. Indië

E. **Militaire acties - Landing op Madoera - Britsche troepen overschrijden Bekassi —**

8 Juli — Officieel is te Batavia bekend gemaakt, dat een kleine afdeeling Nederlandsche mariniers op 5 Juli een landing op het eiland Madoera, tegenover Soerabaja, heeft gedaan.

Een later bericht van officieele Nederlandsche zijde meldt dat Ned. mariniers bij Kamal, aan de kust van Madoera, in botsing kwamen met Indonesiërs, van wie er 20 gevangen werden genomen. Een aantal Indonesiërs werd gedood, zoo gaat het communiqué verder, en er werden wapenen buit gemaakt. De mariniers hadden opdracht een steenkoolboot van Kamal naar Soerabaja te sleepen en te Kamal kleeding en medicamenten aan de bevolking uit te deelen.

Men had gedacht niet op tegenstand te zullen stuiten, maar de ontvangst was vijandig, daar Kamal een centrum van terroristische actie bleek te zijn.

De Nederlandsche destroyer „Kortenaer" heeft in de straat van Bali drie Japansche motorbooten tot zinken gebracht, die door Indonesische extremisten werden gebruikt, zoo wordt officieel uit Batavia gemeld.

Britsche troepen zijn op 7 Juli de rivier de Bekassi, welke de Oostgrens van het geallieerde gebied van Batavia vormt, overgestoken om een einde te maken aan bedrijvigheid van Indonesische terroristen aan den anderen oever. (Tijd) **(V. b. landing 6679 B; Br. troepen 6788 B)**

Australië

F. **De verhouding tot Ned.-Indië en Nederland —**

5 Juli — De Labour senator John Armstrong heeft in den Australischen senaat de regeeringspolitiek ten aanzien van Ned.-Indië verdedigd.

„Op zekeren dag zal de Indonesische onafhankelijkheidsbeweging slagen. Niets is zekerder dan dat aan onze Noordelijke grenzen een onafhankelijke Indonesische republiek zal staan. Wanneer de Indonesiërs ons op zekeren dag zouden wenschen te bestrijden en onze bevolking blijft, zooals ze heden is, dan zouden zij in staat zijn ons van de wereld te vagen", zoo zeide hij.

De Australische minister-president J. B. Chifley deelde in het Huis van Afgevaardigden mede, dat hij zich niet bewust was van een minder goede verstandhouding tusschen het Nederlandsche en Australische volk.

In antwoord op een vraag zeide hij, dat hij wist, dat er een zekere gevoeligheid was tusschen Nederlandsche vertegenwoordigers in Australië en hem, van wege bepaalde, in het openbaar afgelegde verklaringen, van den Nederlandschen gezant, maar dat dit niet beteekende, dat er een minder vriendschappelijke verstandhouding tusschen Nederland en Australië bestaat. (Alg. H.bl. - V. K.) **(V. b. 6775 G)**

België

G. **Kabinet Van Acker treedt af - Senaat verwierp vertrouwensvotum —**

10 Juli — Premier Van Acker heeft aan den prins-regent het ontslag van zijn kabinet aangeboden, hetwelk door den prins-regent werd aanvaard.

De aanleiding tot deze regeeringscrisis was een interpellatie van den soc. senator Rolin.

Deze deed onlangs een scherpen aanval op den liberalen minister van Justitie, van Glabbeke, in verband met pressie die deze zou hebben uitgeoefend op den voorzitter van het militair gerechtshof, Loppens, betreffende een proces tegen economische collaborateurs, dat toen voor het gerecht in behandeling was.

Van Glabbeke verweerde zich toen met de verklaring, dat bedoeld gesprek vroeger had plaats gehad en dat hij overigens maar een persoonlijk oordeel had uitgesproken.

De heer Loppens heeft tegen dit verweer geprotesteerd en verklaard dat de minister de zaken verkeerd voorstelde. Hij zeide: „Hij (de minister) heeft wel degelijk pressie op het gerecht willen uitoefenen".

Op 9 Juli heeft een speciale ministerraad het geval andermaal besproken en de regeering kwam voor den senaat met de verklaring, dat zij solidair was met Van Glabbeke.

De katholieken, Rolin en een paar andere socialisten waren het met deze houding der regeering niet eens, toen dan ook de motie van vertrouwen in stemming werd gebracht, was het lot der regeering bezegeld.

Met 79 tegen 78 stemmen en drie onthoudingen werd Van Glabbeke en met hem de regeering gedesavoueerd. Behalve de katholieken stemden ook de socialisten Rolin, Wyns en Devaux tegen de motie. (N. Standaard - G. v. Antw.) **(V. b. V. Acker: 6793 C; kab. v. Acker 6696 E)**

Canada

H. **Canadeesche en Amerikaansche dollar op gelijk peil —**

9 Juli — De Canadeesche minister van Financiën heeft in het Lagerhuis meegedeeld, dat de wisselkoers van den Can. dollar op gelijken voet is gebracht met dien van den Amerikaanschen. De regeling geldt van 12 Juli af. De banken in Canada zullen Amerikaansche dollars koopen tegen 100 Canadeesche dollarcenten en verkoopen voor Can. $ 1.005. Engelsche ponden zullen op Can. $ 4.02 staan bij inkoop en op Can. $ 4.04 bij verkoop.

Deze maatregel werd genomen in verband met den toestand, die is voortgevloeid uit de opheffing van de prijscontrôle in de V. S. De prijs van alle uit de V. S. ingevoerde artikelen zal door dezen maatregel met 10 pct. worden verminderd. De Canadeesche regeering heeft besloten een krachtige contrôle op de prijzen te handhaven. (Kees. Fin. Arch.) **(V. b. Canada 6752 A)**

China

I. **Amerikaansche hulp bij de moderniseering van het leger - protest der communisten —**

17—20 Juni — Bij het Amerikaansche Congres is een wetsontwerp ingediend, dat voorziet in Amerikaansche militaire hulp aan China bij de moderniseering van zijn gewapende strijdkrachten.

In een verklaring voor de Commissie voor Buitenlandsche Aangelegenheden legde de waarnemende minister van Buitenlandsche Zaken, Dean Acheson, den nadruk op het tweevoudige doel van het wetsontwerp voor militaire hulp aan de Chineesche Republiek: (1) Om hulp te verleenen bij de samensmelting van de Chineesche Nationalistische en Communistische strijdkrachten en (2) om een doeltreffende strijdmacht tot stand te brengen om beschikbaar te zijn voor den Veiligheidsraad van de U.N. (Ver. Volken) voor het bewaren van den vrede in het Verre Oosten.

Generaal Marshall, de Amerikaansche Ambassadeur in China, zeide hij, heeft de dwingende noodzakelijkheid ingezien van de samensmelting tot één leger van de militaire strijdkrachten, die in het land opereeren.

Hij werkt aan de oplossing van dat gecompliceerde probleem.

De communistische strijdkrachten ontbeerden de organisatie, opleiding en uitrusting, waardoor hun opneming in het nieuwe niet-politieke Nationale leger uitvoerbaar zou zijn gemaakt. Daarom hebben de Communistische leiders gevraagd, en Generaal Marshall heeft daarin toegestemd, dat hun opneming in het leger zou worden voorafgegaan door een korte Amerikaansche opleiding en door de verschaffing van minimum hoeveelheden uitrustingsstukken.

Acheson zette uiteen dat de samensmelting der Chineesche troepen volgens het plan van Marshall, zou beteekenen, dat het enorme aantal mannen dat nu onder de wapenen is, drastisch zou worden beperkt.

Groote aantallen manschappen zouden daarvoor vrijkomen voor het werk van het herstel en den wederopbouw en de Chineesche Regeering zal niet langer haar

geldmiddelen zien wegvloeien voor de instandhouding van een ontzaglijk en slecht georganiseerd leger.
Volgens Marshall's plan zullen de huidige gecombineerde Chineesche strijdkrachten, die in totaal ongeveer 375 divisies bedragen (300 nationalistische en 75 communistische) terug worden gebracht tot ongeveer 60 divisies, waarvan 50 van de nationalistische troepen en 10 van de communistische troepen.
(U.S. Information Service - Times) **(V. b. Gen. Marshall 6720 H en 6664 D)**

26 Juni — De communisten beschouwen deze militaire hulp en een onlangs gesloten overeenkomst tot verlenging van de lend-lease (leen en pacht) hulp aan China als een (gewapende) interventie in het binnenlandsche geschil tusschen de regeering en de communisten. Gen. Mao Tse Toeng, voorzitter van het Centraal Comité der Communistische partij, verklaarde, dat zijn partij zich zal verzetten tegen iedere Amerikaansche militaire hulp, aangezien deze de dictatuur van de Kwo Min Tang ondersteunt. Hij eischte voorts de evacuatie van alle Amerikaansche troepen. (Times - Le Monde) **(V. b. communisten 6776 C)**

A. De besprekingen tusschen de regeering en de communisten —

9 Juli — De besprekingen tusschen de Chineesche regeering en de communisten zijn op een dood punt gekomen, ondanks de bemiddeling van den Amerikaanschen ambassadeur, generaal Marshall. De hoofdoorzaak van het geschil ligt in het feit, dat de communisten vreezen, dat de voordeelen van de sociale hervorming in Noord-China verloren zullen gaan, indien de centrale regeering het bestuur in handen zal nemen. Reeds eerder hadden zij er op aangedrongen, dat de Ver. Staten zouden ophouden, troepen te zenden ter versterking van de positie der regeering. (Reuter - Alg. H.bl.) **(V. b. 6752 B)**

Duitschland

B. Referendum in Russische zone —

4 Juli — In Plauen (Russische zone) is de eerste geheime stemming gehouden in deze zone.
De volgende vragen waren aan de kiezers voorgelegd:

1. Moeten de eigendommen der actieve nazi's, militaristen en oorlogsmisdadigers worden geconfiskeerd?

2. Moeten zij worden gesocialiseerd?

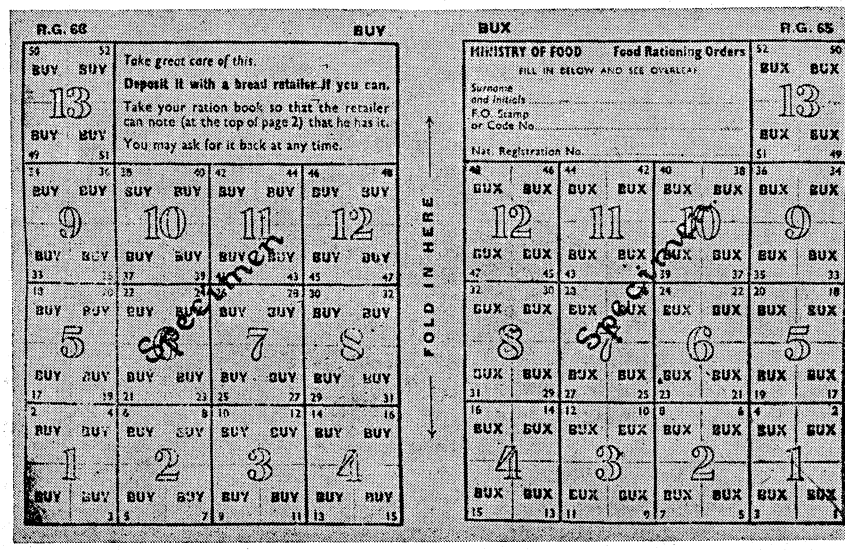
Elk der duizenden aanplakbiljetten en spandoeken adviseerde den kiezers tot „ja" stemmen. „Stem „ja" als dank voor het prachtige herstel onder het huidige bewind". „Alleen een oorlogsmisdadiger zal „neen" stemmen".
Negentien honderd bezittingen — een vijfde van het totale aantal in Neder-Saksen — zijn bij de stemming betrokken. Zij zullen onder staatstoezicht worden geplaatst, daar 78% der kiezers hebben vóór gestemd. (Alg. H.bl.)
(V. b. Russ. zone 6759; verkiez. 6794 A)

C. Centraal-Europeesch vliegveld bij Frankfort —

4 Juli — Het grootste vliegveld van West-Europa, het Rhein-Main vliegveld bij Frankfort, zal op bevel van het Amerikaansche militaire bestuur tot een Europeesch centraal vliegveld voor het overzeesche verkeer worden ingericht.
Het project, dat door Duitsche aannemersfirma's zal worden uitgevoerd, moet in 1949 voltooid zijn en zal 30 à 50 millioen mark kosten. (N.Z.Ztg.)

Engeland

D. De voedselpositie - Broodrantsoen ingesteld - Beroep op de Ver. Staten

De Engelsche broodkaart (Foto Anefo)

4 Juli — Het Lagerhuis heeft met 343 tegen 178 stemmen het regeeringsprogram voor de broodrantsoeneering goedgekeurd, nadat de minister van voedselvoorziening Strachey, had medegedeeld, dat de Engelschen nog altijd meer zouden eten dan de bewoners van elk ander land in West of Zuid Europa. Tengevolge van de broodrantsoeneering zou het gemiddelde Britsche dagelijksche calorie-verbruik terugloopen van 2850 tot 2800. Het gemiddelde calorie-verbruik in Frankrijk, België en Nederland was volgens Strachey tusschen de 2300 en 2500 en in Griekenland Joegoslavië, Tsjechoslowakije en Italië tusschen de 1800 en 2200. Het calorieverbruik in de Britsche zone van Duitschland is 1050.
Volgens hem zou de rantsoeneering in de Britsche zone van Duitschland volkomen mis loopen, als in de komende drie maanden de driehonderdzestig duizend ton Amerikaansch graan uitblijft. De minister deed een beroep op de Vereenigde Staten. „Wij kunnen geen verdere offers brengen", voegde hij er aan toe.
Strachey gaf verder een overzicht van wat Engeland had gedaan om de hongerende landen tegemoet te komen. Sinds November 1945 is 60.000 ton graan aan Voor-Indië gezonden, 60.000 ton aan Italië, Griekenland en Joegoslavië, 10.000 ton aan Zuid Afrika en 10.000 ton aan België. Bovendien zijn aan de Britsche zone van Duitschland 192.000 ton tarwe gezonden, 109.000 ton bloem, 105.000 ton gerst en 13.400 ton aardappelen. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6783 K)

E. Handel met neutrale landen - „Zwarte lijst" afgeschaft —

9 Juli — De lijst met namen van firma's uit landen die tijdens den oorlog neutraal waren (de zgn. „zwarte lijst") en waarmede het verboden was transacties te doen, werd met ingang van 9 Juli afgeschaft. Vanaf dien datum is het geoorloofd wederom met deze firma's zaken te doen. De Ver. Staten en Frankrijk zullen een dergelijke order uitvaardigen. De lijst bevatte 5.800 namen. (Manch. Guardian)
(V. b. 5990 B)

F. Eden critiseert regeering —

6 Juli — Anthony Eden, plaatsvervangend leider van de oppositie, heeft in een rede een fellen aanval gedaan op de regeering. Hij verweet de regeering een „jammerlijke onbekwaamheid" bij het behandelen van essentieele aangelegenheden zooals de voedselvoorziening. Hij eischte bekendmaking van het feitenmateriaal ten aanzien van de graanschaarschte.
Inzake het voorstel tot nationaliseering van de ijzer- en staalindustrie zeide Eden „dat dit de grootste blunder van de regeering tot op heden was," „ingegeven door politieke vooroordeelen en niet door economische redenen." (Reuter - A.N.P.)
(V. b. Eden 6615 K)

G. Nachtelijke luchtpostdiensten van Londen uit - Voorstel van de K.L.M. —

9 Juli — De Britsche minister van luchtvaart overweegt een plan, voorgesteld door de K.L.M., om nachtelijke luchtpostdiensten in te stellen tusschen Londen en andere Europeesche hoofdsteden.
In dit schema zou Amsterdam het grootste centrum worden van Europa worden voor wat betreft het nachtelijk vervoer per vliegtuig. Van Amsterdam uit zouden verbindingen tot stand komen met Parijs, Praag, Oslo, Stockholm, Kopenhagen en Bazel. Brieven, des avonds in Londen of andere Europeesche steden gepost, zouden hun bestemming reeds den volgenden morgen bereiken. (Ec. Voorl.)

Frankrijk

H. Russisch graan voor 16 Juli geleverd —

8 Juli — Overeenkomstig de beloften van de Sovjet-regeering, zal de door haar toegezegde hoeveelheid graan voor 16 Juli geheel zijn geleverd. Drie schepen, de Sebastopol, de Frounze en de Parrington, liggen in de haven van Odessa gereed voor vertrek. (Humanité) **(V. b. 6655 H)**

I. Het tweekamerstelsel - De verkiezing van den president —

6 Juli — De grondwetscommissie uit de nationale vergadering heeft zich uitgesproken ten gunste van een parlement van twee Kamers voor de Republiek.
Het principe, dat de president door minstens twee Kamers gekozen moet worden, onlangs door generaal de Gaulle in

zijn rede van 16 Juni (zie 6777 A) naar voren gebracht, werd in de commissie aanvaard met 27 tegen 11 stemmen. Hierbij stemden de communisten tegen. (Le Monde) **(V. b. 6777 A)**

Hongarije

A. De inflatie - Bankbiljettencirculatie —

4 Juli — Onderstaand staatje geeft de grootte van de bankbiljettencirculatie op verschillende tijdstippen.

	Millioenen pengö
December 1939	975
November 1944	10.672
September 1945	41.923
December 1945	765.446
Februari 1946	5.237.800
Maart 1946	34.001.600
April 1946	434.304.100
15 Mei 1946	2.913.833.000
23 Mei 1946	14.111.512.000

(Econ. Voorl.) **(V. b. Infl. 6784 B)**

B. Vereeniging Hongarije-Nederland —

8 Juli — Onlangs is te Boedapest de vereeniging Hongarije—Nederland opgericht. Als voorzitter werd eenstemmig de Unitarische Bisschop dr. Sandor Szent-Ivanyi gekozen. De taak van de vereeniging is „versteviging der zeer oude banden tusschen de twee landen". Op het programma staan o.a. een serie voordrachten over Nederland, waarvan de eerste, over de geschiedenis, kunst en letterkunde en over de Duitsche bezetting in Nederland, gehouden is door Rudolf Polonyi, die voor den oorlog jarenlang op de Hongaarsche legatie te Den Haag dienst deed. Het Hongaarsche ministerie van Kunsten en Wetenschappen heeft zich bereid verklaard de vereeniging te subsidieeren, terwijl men zich ook van den steun van het ministerie van Buitenlandsche Zaken verzekerd heeft. Men heeft het plan, zoodra de reismogelijkheden verbeterd zijn, Nederlandsche kunstenaars naar Hongarije uit te noodigen. (A.N.P.)

Internationaal

C. Commissie voor atoomenergie - Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen —

4 Juli — De commissie voor de atoomenergie van de U.N.O. heeft op 3 Juli eenstemmig een maatregel goedgekeurd op grond waarvan besluiten bij meerderheid van stemmen genomen worden. De stap kwam nadat de Russische gedelegeerde, Andrei Gromyko, afzag van zijn tevoren ingenomen standpunt, dat alleen besluiten genomen konden worden bij een stemmenmeerderheid van twee derde.

De commissie verdaagde daarop de zitting zonder een datum vast te stellen voor de volgende bijeenkomst. (Tijd) **(V. b. 6777 D)**

Italië

D. Diplomatieke betrekkingen met Griekenland —

25 Juni — De minister van Buitenlandsche Zaken heeft bekend gemaakt, dat de diplomatieke betrekkingen met Griekenland zijn hervat. De Grieksche vertegenwoordiger in Rome is Constantin Vatikhiotty, lid van den geallieerden contrôleraad voor Italië. Waarschijnlijk zal Italië den diplomaat Ricottipona naar Athene zenden.

De betrekkingen waren bij den Italiaanschen aanval op Griekenland in 1940 verbroken. (N.Z.Ztg.)

Japan

E. Demilitarisatie - Ontwerp-verdrag door Ver. Staten opgesteld —

Het Departement van Buitenlandsche Zaken van de Ver. Staten heeft den tekst bekendgemaakt van een ontwerp-verdrag dat is opgesteld met het oog op de totale ontwapening en demilitarisatie van Japan gedurende een periode van 25 jaar als gezamenlijke onderneming van de Regeeringen van Engeland, China, Rusland en Amerika.

Het ontwerp-verdrag heeft bij de drie andere betrokken regeeringen gecirculeerd en gunstige antwoorden werden ontvangen van Engeland en China, doch nog geen bericht is binnengekomen van Rusland.

Verklarende dat maatregelen genomen moeten worden om de totale ontwapening en demilitarisatie van Japan te verzekeren zoolang als vrede en veiligheid van de wereld zulks vereischen, en dat slechts deze verzekering de naties van Azië en de wereld zullen veroorloven om oprecht tot de gewoonten van den vrede terug te keeren, voorziet het ontwerp in de volledige elimineering van alle Japansche militaire organisaties, militaire uitrusting en middelen om militaire wapenen te produceeren. Dit vereischt een Contrôle commissie van de 4 partijen om overal op Japansch grondgebied inspecties te houden om er op toe te zien, dat de verdragsbepalingen stipt worden nageleefd. Het voorziet ook in een bijeenkomst van de verdragspartijen binnen zes maanden na de in werking treding van het verdrag om de details uit te werken betreffende den aard van de faciliteiten en de hulp, die ieder van hen zal verschaffen.

(Un. St. Inf. Serv.) **(V. b. 6453 B)**

Oostenrijk

F. Russische maatregelen in Oostenrijk - Duitsch eigendom geconfisceerd - Verklaring van dr. Figl —

7—10 Juli — Een door Koerasof, bevelhebber van de Sovjet-Russische bezettingstroepen in Oostenrijk, onderteekende order bepaalt: „Duitsch eigendom in Oostelijk Oostenrijk is van nu af, in overeenstemming met het besluit van de drie mogendheden ter Berlijnsche conferentie, eigendom van de Sovjet-Unie geworden als gedeeltelijke schadevergoeding voor de door de Duitschers in Sovjet-Rusland aangerichte schade".

Door deze order worden alle bestaande aandeelen van de betroffen maatschappijen geannuleerd. De fabrieken, die Sovjet-Russisch eigendom worden, moeten echter geëxploiteerd blijven onder inachtneming van de Oostenrijksche wetten ten aanzien van rechten en belangen der arbeiders.

Naar aanleiding hiervan heeft de kanselier dr. Leopold Figl, in een bijzondere kabinetszitting verklaard, dat zijns inziens de Sovjets niet het recht hadden, voormalig Duitsch bezit in de Russische zone over te nemen.

Figl wees op de nieuwe bestuursovereenkomst van 28 Juni, waarbij o.m. werd bepaald, dat alle eigendom, die voor den Anschluss Oostenrijksch was, niet als Duitsch beschouwd zou kunnen worden in den zin van de beslissingen van Potsdam. De Russische order over de algeheele confiscatie van Duitsche bezittingen is in strijd met die overeenkomst, aldus Figl.

Op 8 Juli werd een nieuwe Russische maatregel afgekondigd: Alle Duitschers moesten onmiddellijk de Russische zone verlaten, om zich in de Fransche zone van Duitschland te vestigen. De betrokken Duitschers (ongeveer 50.000 in getal) moesten zich op de politiebureaux melden, zij mochten 15 kg. bagage medenemen en moesten zich gereed houden naar huis terug te keeren.

Toen echter op 9 Juli de treinen, geheel bezet, gereed stonden om te vertrekken, verschenen plotseling Russische autoriteiten, die den menschen het bevel gaven naar huis terug te keeren.

De Vereenigde Staten hebben bij monde van hun militairen bevelhebber in Oostenrijk, generaal Clark, tegen dezen Sovjet maatregel geprotesteerd.

(A.N.P. - L'Aube) **(V. b. 6778 E)**

Palestina

G. Hulp van de Ver. Staten bij Joodsche immigratie - Protest van de Arabieren - Memorandum van de Arabische Liga —

President Truman heeft, volgens een officieele verklaring, medegedeeld, dat de regeering der Vereenigde Staten bereid is om de technische en financieele verantwoordelijkheid op zich te nemen voor het transport van 100.000 Joodsche immigranten van Europa naar Palestina. Voorts verklaarde de president dat de V.S. over de tegen het Joodsche Bureau genomen maatregelen niet geraadpleegd waren.

De Opperste Arabische Executieve heeft hierop een brief opgesteld, waarin president Truman geraden wordt, dat „indien hij werkelijk met het lot der Joden begaan is, hij de deuren van Amerika voor hen open moet zetten."

De brief besluit met het volgende:

„Wij wenschen den president er aan te herinneren, dat Palestina geen stuk koopwaar is, dat op de internationale geldmarkt of in Wallstreet gekocht of versjacherd kan worden."

Na beëindiging van de bijeenkomst der Arabische Liga te Blondan in Syrië, werd door elken Arabischen staat afzonderlijk een memorandum aan de Engelsche regeering gezonden van den volgenden inhoud:

„De huidige toestand in Palestina moet gewijzigd worden volgens de beginselen der U.N. (Ver. Naties), die nieuwe overeenkomsten beoogen in plaats van de bestaande mandaten. Aangezien de zaak zeer dringend is, verwachten wij, dat deze onderhandelingen zoo spoedig mogelijk kunnen beginnen, zoodat overeenstemming kan worden bereikt voor de zitting der U.N. in September."

(Manch. Guard. - Dail. Tel. 3-9 Juli) **(V. b. 6795 E, 6729 H; Arab. Liga 6591 G)**

Tsjecho-Slowakije

H. Nieuw kabinet gevormd - Regeeringsverklaring —

5 Juli — De communist Gottwald heeft een nieuw kabinet gevormd. Het bestaat uit 9 communisten, 4 leden van de partij van Benesj, 3 soc. democraten, 6 katholieken en Masaryk als minister van buitenl. zaken. De verhouding der nationaliteiten is 16 Tsjechen en 7 Slowaken.

De regeeringsverklaring die op 4 Juli door Gottwald werd voorgelegd, behelsde o.m. de opstelling van een nieuwen grondwet en uitvoering van een tweejaren plan. Op buitenlandsch gebied wil Tsjecho-Slowakije versterking der relaties met Rusland en verdieping der samenwerking met Frankrijk, Engeland en de Ver. Staten. (Le Monde) **(V. b. 6778 H)**

Ver. Staten

Het rapport van Generaal Eisenhower

Van de invasie af tot aan de capitulatie van Duitschland

Aan het rapport, dat generaal Eisenhower heeft voorgelegd aan de „Combined Chiefs of Staff", is het volgende ontleend. De tusschen aanhalingsteekens geplaatste zinnen zijn, zoo letterlijk mogelijk, uit het rapport, dat bijna 150 bladzijden beslaat, overgenomen.

Het oorspronkelijke plan. In het algemeen heeft Veldmaarschalk Viscount Montgomery, de Battle-Line Commander, de plannen, welke voor den slag in Normandië waren opgesteld, met succes kunnen uitvoeren. Het oorspronkelijke plan, herzien door Montgomery en tenslotte door generaal Eisenhower goedgekeurd, „behelsde een aanval van vijf divisies op de kuststrook tusschen Ouistreham en Varreville; deze aanval moest op D-Day geschieden. Het onmiddellijke doel was het vormen van bruggehoofden ten behoeve van de troepen, die volgden. Het lag oorspronkelijk eveneens in de bedoeling, Caen, Bayeux, Isigny en Carentan te veroveren, met de in dit gebied gelegen vliegvelden, en voorts de uiterst belangrijke haven Cherbourg. Daarna zouden onze strijdkrachten moeten oprukken naar Bretagne teneinde de havens ten Zuiden van Nantes te veroveren. Ons volgende en belangrijkste doel was naar het Oosten door te stooten in de richting van Parijs, en naar het Noorden over de Seine, opdat zooveel mogelijk Duitsche strijdkrachten in het Westen vernietigd zouden kunnen worden."

„Aangezien men voornemens was de proviandeering van de Amerikaansche troepen in Europa rechtstreeks van Amerikaansche havens uit te doen plaats hebben, werd besloten deze troepen op den rechtervleugel te laten aanvallen. Zij zouden hiertoe Cherbourg en de havens in Bretagne moeten veroveren, terwijl de Engelschen, oprukkend naar het Oosten en naar het Noorden langs de kust tot taak hadden de havens langs het kanaal, tot aan Antwerpen, te bezetten."

„Negentig dagen na D-Day zou de geallieerde frontlijn als volgt moeten loopen: langs de Seine van Le Hâvre af tot aan Parijs en langs de Loire van Nantes af tot aan Orleans, Fontainebleau en Parijs."

Van het begin af was het dus de bedoeling, zoowel van Eisenhower als van Montgomery, dat het Eerste Amerikaansche leger het eerst zou doorbreken, hetgeen ook geschiedde. Zooals bekend staken de geallieerden reeds zestig dagen na D-Day de Seine over, derhalve 15 dagen eerder dan oorspronkelijk was beraamd.

De gevechten bij Caen en Falaise. Uit het rapport blijkt, dat de vorderingen van de 21ste legergroep tijdens de gevechten bij Caen en Falaise niet bijzonder langzaam genoemd kunnen worden. De 3de Britsche en 3de Canadeesche Divisie, „gebruik makend van de resultaten op D-Day behaald, vielen in Zuidelijke richting aan, en zij slaagden er in, ondanks zware verliezen, op 7 Juni enkele punten te bereiken, twee à drie mijl ten Noorden en Noord-Westen van de stad (Caen). De vijand was er zich echter volledig van bewust, welke gevaren in dezen sector dreigden en wierp de tanks van de 21ste Pantser en de 12de S.S. Pantser Divisie in den strijd, die met succes tegenaanvallen ondernamen. Het bleek al spoedig, dat het voornaamste doel van den vijand was, de stad te behouden, zoodat de Duitschers buitengewoon hardnekkig tegenstand boden. Zij trokken hier hun hoofdmacht samen, terwijl de mannen van het Eerste Amerikaansche Leger oprukten naar het schiereiland van Cherbourg, om deze haven te veroveren, ondertusschen hun positie naar het Zuiden consolideerend, ter voorbereiding van de definitieve doorbraak op het einde van Juli."

„Doordat de vijand vóór alles de verovering van Caen en de uitbreiding van het bruggehoofd in Oostelijke richting wilde voorkomen, werkte hij in zekeren zin mede aan het ten uitvoer brengen van het oorspronkelijke plan, althans wat de verovering van Cherbourg betreft, en zes à zeven na D-Day namen de gevechten in het algemeen het verwachte verloop." De tactiek van de Duitschers, om uitbreiding naar het Oosten te voorkomen, was echter om vele redenen zeer verklaarbaar, en daarom „deden wij heftige aanvallen naar het Oosten, teneinde de vijandelijke hoofdmacht te binden, terwijl wij onze positie in het Westen consolideerden. De zware gevechten rondom Caen, die zooveel bloed schenen te kosten voor slechts geringe terreinwinsten, waren derhalve een essentieele factor voor het behalen van het uiteindelijke succes."

„Op 28 Juni vormde het Achtste Britsche Legerkorps een bruggehoofd over de rivier de Odon, in de nabijheid van Mondrainville. De vijand wierp nu acht gewapende divisies nagenoeg geheel in den strijd en trachtte tevergeefs de geallieerde opmarsch tegen te houden. De tactiek van Montgomery in deze situatie was meesterlijk."

„Op 17 Augustus werd Falaise definitief bezet. Van onze landing in Juni tot aan dezen dag had de tegenstand van den vijand meer geallieerd bloed gekost dan in ieder ander deel van de veldtocht. Zonder de zware offers van de Anglo-Canadeesche legers in deze verwoede gevechten, eerst voor Caen en vervolgens voor Falaise, zouden de geallieerde strijdkrachten elders nooit zulke snelle vorderingen hebben kunnen maken."

Oorzaken van de Duitsche nederlaag in Normandië. Als belangrijkste oorzaak van de Duitsche nederlaag in Normandië kunnen drie redenen genoemd worden:

1) De nederlaag van zijn luchtstrijdkrachten. „Van Januari 1944 af namen onze aanvallen op de productie-centra van de Duitsche luchtmacht voortdurend in hevigheid toe, met het gevolg, dat omstreeks het midden van den zomer de Duitsche productie-capaciteit tot een minimum was teruggebracht, zoodat de vijand niet meer over voldoende reserves beschikte om zijn verliezen aan te vullen. Op D-Day had onze Strategische Luchtmacht, in samenwerking met de Tactische Luchtmacht haar taak zoo perfect ten uitvoer gebracht, dat de vijand doorloopend tekort had aan locomotieven en wagens. Zijn kolenvoorraad was slechts voor zes dagen voldoende en 74 bruggen en tunnels, die naar de gevechten leidden, konden niet worden gebruikt." De hierdoor ontstane chaos in de verbindingswegen en -middelen van den vijand had een fatalen invloed op zijn pogingen, versterkingen naar de bedreigde gebieden te zenden.

„De aanvallen op de Duitsche olie-industrie begonnen in April en duurden voort tot aan de capitulatie van den vijand. Het tekort aan olie is mede oorzaak geweest van het falen van de Duitsche bommenwerpers en heeft ongetwijfeld het duikboot-gevaar doen verminderen. De immobiliteit ten gevolge van het tekort aan olie heeft bovendien tot gevolg gehad, dat tienduizenden Duitsche soldaten zich moesten overgeven."

2) Tactische verrassing. „De vijand was van meening, dat een overtocht over het Kanaal onmogelijk was, wanneer het zoo hevig stormde, en aangezien zijn radar-installaties onbruikbaar waren als gevolg van onze luchtaanvallen, kwam de invasie voor hen als een verrassing. Hij had blijkbaar berekend, dat wij onzen aanval alleen konden uitvoeren bij nieuwe maan en hoog getij, dat wij als landingplaats een punt zouden uitkiezen in de onmiddellijke nabijheid van een goede haven en dat wij klippen en ondiepe gevaarlijke wateren zouden vermijden. In werkelijkheid vielen wij aan kort na eb, terwijl het volle maan was; wij landden ver weg van iedere haven en op sommige plaatsen aan den voet van hooge rotsen; de wateren, via welke wij de kust naderden waren zoo gevaarlijk, dat de Duitsche marine-experts hadden verklaard, dat het voor een invasie-vloot onmogelijk was te landen. De tactische verrassing was grooter dan wij ooit hadden durven hopen".

Ook om andere redenen was de plaats en het tijdstip van de invasie voor de Duitschers een verrassing: „Wij meenden, dat de Opperste Duitsche legerleiding verwachtte, dat de geallieerden een aanval zouden uitvoeren op den Pas de Calais. Hiervan uitgaande deden wij al het mogelijke om de Duitschers in hun meening te staven."

„Gebrek aan infanterie was de belangrijkste oorzaak van de Duitsche nederlaag in Normandië en het falen van zijn pogingen om dit tekort te ondervangen is in de eerste plaats veroorzaakt door het succes, waarmede de geallieerden den Pas de Calais bleven bedreigen. Het 15de Duitsche leger, dat ons misschien had kunnen verslaan, louter door numeriek overwicht, indien het in Juni of Juli in den strijd was geworpen, bleef gedurende de critieke periode van den strijd inactief. Zoolang de druk aanhield en zoolang de bedreiging van den Pas de Calais den vijand verhinderde van hieruit infanterie-versterkingen aan te voeren, kon hij niets anders doen dan zich beperken tot de verdediging en moest hij toezien, hoe het 7de leger en de Pantser-Groep West geleidelijk geheel werden vernietigd."

3) De foutieve opvatting van Rommel betreffende kustverdediging. „Deze raid (de Dieppe raid in 1942) overtuigde den vijand, dat iedere poging tot een invasie op de kust zelf kon en moest worden afgeslagen; de verdedigingswerken, welke de Duitschers bouwden, hadden dan ook onvoldoende diepte. Het vertrouwen van Rommel in zijn mijnenvelden en beton moest voor de Duitsche oorlogvoering fatale gevolgen hebben. Toen een kuststrook was veroverd verloor de vijand het initiatief en hij is er niet meer in geslaagd, dit te herwinnen." Weliswaar heeft Von Rundstedt gepoogd, de fouten van zijn plaatsvervanger goed te maken, maar toen was het te laat.

Opmarsch van de Seine af. Gedurende den opmarsch van de Seine af, besloot Eisenhower, de zwaarste aanvallen te doen uitvoeren door de 21ste Legergroep, in Noord-Oostelijke richting derhalve, en ten koste van de aanvallen van het Derde Amerikaansche Leger in Oostelijke richting. Zijn argumenten waren de volgende: „In de eerste plaats was hier het grootste deel van de Duitsche troepen gelegen. In de tweede plaats was het zeer wenschelijk het startgebied der vliegende bommen te veroveren. Een derde reden voor den aanval in Noord-Oostelijke richting was de gebiedende noodzaak, dat wij de groote haven van Antwerpen tot onze beschikking zouden krijgen. Ten vierde wilden wij de luchthavens in België bezetten."
„Tenslotte, en dit was de belangrijkste reden, meende ik, dat aan het einde van den zomer en in het begin van den herfst de lage stand van den Rijn de beste mogelijkheden bood voor een aanval op Duitschland zelf en het scheen waarschijnlijk dat wij, indien wij snel opereerden, de Siegfried Linie zouden kunnen nemen en den Rijn zouden kunnen overschrijden, voordat de vijand zich voldoende zou hebben hersteld om in het gebied van Arnhem definitief stand te houden."

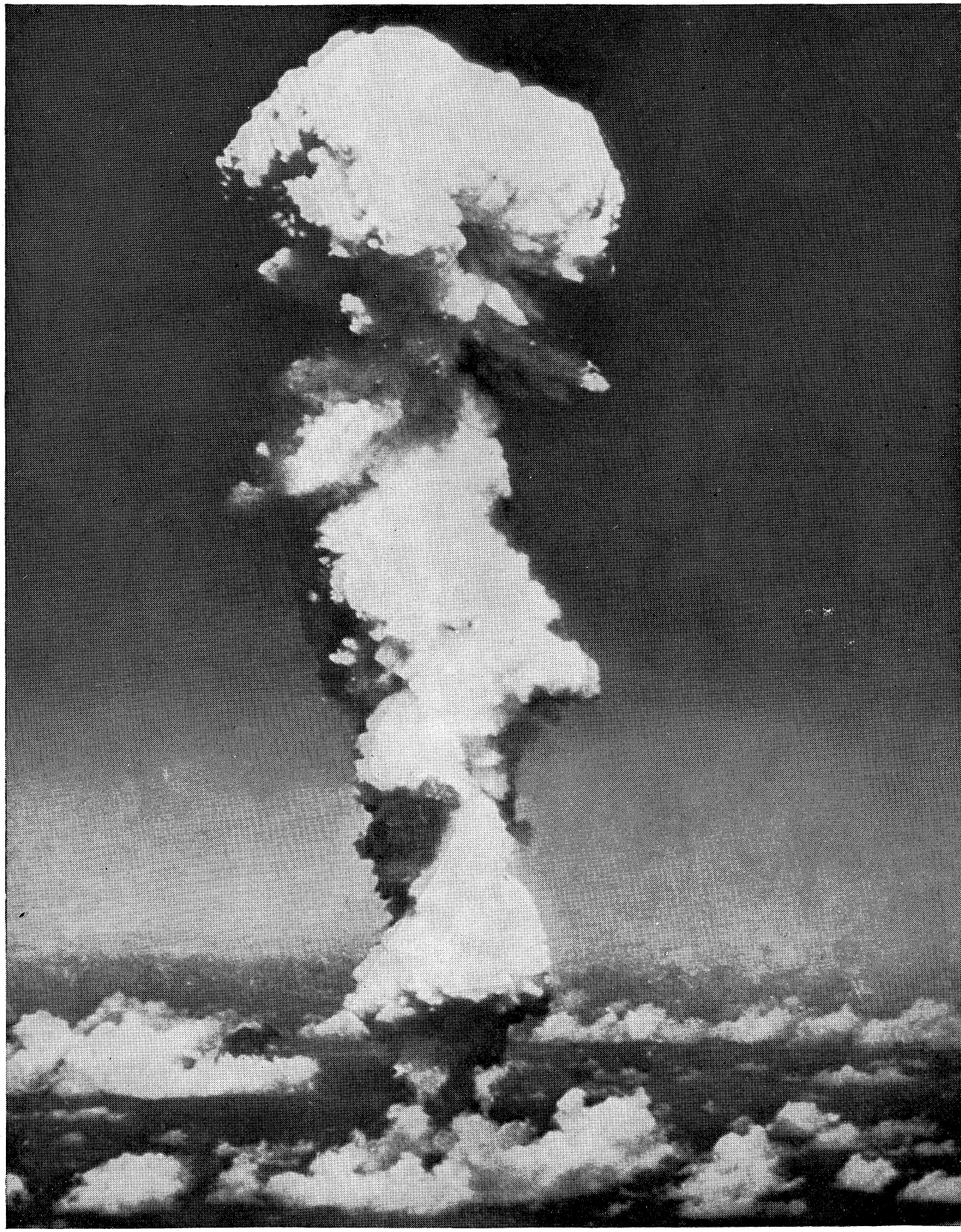
De gevechten bij de Schelde. Uit het rapport blijkt, dat de gevechten om den Scheldemond niet onvoorzien lang hebben geduurd. „Mijn beslissing om onze krachten te concentreeren op dezen aanval (de gevechten rond Arnhem) teneinde naar het hart van Duitschland te kunnen doorstooten voordat de vijand zijn verdediging langs den Rijn zou kunnen consolideeren, had noodzakelijkerwijze tot gevolg, dat het vrij maken van de haven van Antwerpen vertraging ondervond."
„Ik nam de volledige verantwoordelijkheid hiervoor op me en ik geloof dat de mogelijke en werkelijke resultaten opwogen tegen het risico, dat wij hierdoor liepen. Indien onze strijdkrachten niet naar het Noorden en Oosten zouden zijn opgerukt, dan zou Antwerpen zelf in voortdurend gevaar zijn geweest." Na hevige gevechten onder buitengewoon moeilijke omstandigheden zuiverde de 21ste Legergroep Zuid-Beveland en Walcheren op het einde van October en in het begin van November. Vervolgens moest de Schelde schoongeveegd worden. Op 26 November 1944 werden de eerste schepen in Antwerpen gelost.

De gevechten in 1945. De Britsche Chiefs of Staff prefereerden een enkelen hevigen aanval op Noord-Duitschland boven eenige minder krachtige aanvallen; generaal Eisenhower was echter een andere meening toegedaan: „Ons eerste doel was het vernietigen van den vijand ten Westen van den Rijn, opdat het aantal vijandelijke strijdkrachten, dat beschikbaar zou zijn om ons den overtocht over den Rijn te beletten, zoo klein mogelijk zou zijn. Wanneer wij eenmaal den Rijn zouden zijn overgestoken, dan waren er twee hoofdwegen, waarlangs wij tot in het hart van Duitschland zouden kunnen doordringen. De eerste was vanaf den Beneden-Rijn, ten Noorden van het Roergebied, naar de Noord-Duitsche laagvlakte; de tweede van het gebied Mainz/Karlsruhe af in Noord-Oostelijke richting via Frankfurt naar Kassel. De eerste aanvalsrichting bood de meeste kansen om de Duitschers zoo snel mogelijk uit het Roergebied te verdrijven, terwijl een aanval van Mainz uit naar Kassel eveneens een Duitsch industrieel gebied zou bedreigen. Wanneer Kassel eenmaal veroverd zou zijn, dan zouden wij naar het Noorden kunnen doorstooten om de omsingeling van het Roergebied te voltooien, ofwel in Noord-Oostelijke richting naar Berlijn, of wel in Oostelijke richting naar Leipzig. Toen de Combined Chiefs of Staff hun twijfel uitdrukten, of wij wel in staat zouden zijn twee groote aanvallen met succes uit te voeren, werd door mij verklaard, dat dit inderdaad onmogelijk zou zijn, indien wij niet eerst het gebied tot aan den Rijn zuiverden, vóór wij deze rivier zouden oversteken teneinde een grooten aanval ten Oosten hiervan op te zetten."

De strijd om het Roergebied. „Voor de aanvallen naar het centrum van Duitschland veilig konden worden ondernomen, zouden de geallieerden eerst, na de Roer te zijn overgestoken, de omsingeling van het Roergebied moeten voltooien. Indien de hier gelegen wapenindustrieën in geallieerde handen zouden zijn en indien tegelijkertijd Silezië onder Russische contrôle zou staan, dan zouden de Duitschers den strijd niet kunnen volhouden, zelfs al konden zij hun legers intact houden. Ik besloot daarom, alvorens over te gaan tot een offensief in Oostelijke richting, eerst het Roergebied te omsingelen door twee aanvallen: vanuit de bruggehoofden bij Wesel en bij Frankfurt. Dienovereenkomstig werd aan de 21ste Legergroep en aan de 12de Legergroep order gegeven een verbinding tot stand te brengen in het gebied van Kassel/Paderborn. Op 1 April maakten de twee legers (Eerste en Negende Amerikaansche Leger) contact in de nabijheid van Lippstadt. Op 18 April was het ingesloten gebied geheel veroverd. Het aantal hier gemaakte gevangenen beliep 325.000 waaronder 30 generaals."

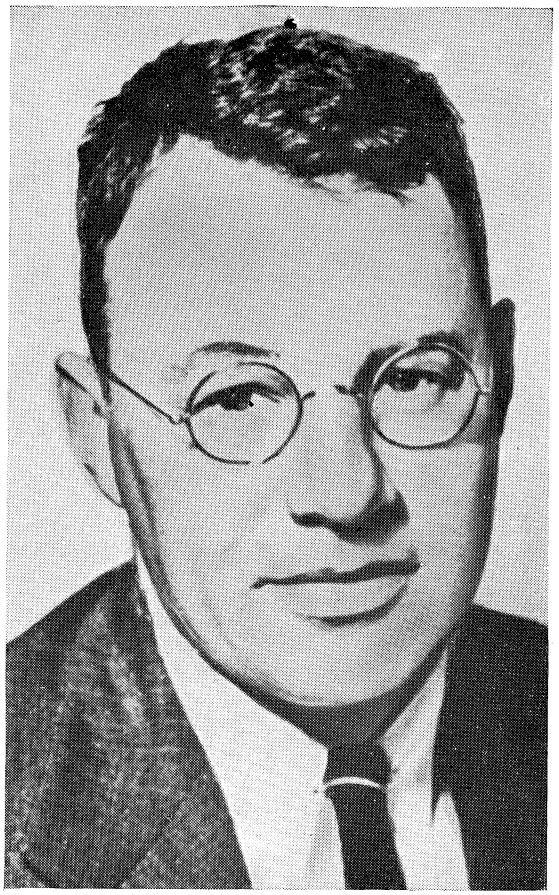
De aanval naar het centrum van Duitschland. Eisenhower besloot vervolgens, de hoofdaanval te richten op Centraal Duitschland. Hiermede waren echter niet alle hoogste officieren het eens en wel om de volgende redenen: „De wenschelijkheid om een einde te maken aan den duikboot-oorlog; om de havens in Noord-Duitschland te veroveren teneinde over meer aanvoerhavens te beschikken; om gebruik te kunnen maken van de Zweedsche schepen; om de Nederlanders te bevrijden en om Denemarken en Noorwegen te bezetten, benevens het psychologische effect van een vroegtijdige verovering van Berlijn werden als argumenten genoemd ten voordeele van groote aanvallen in het gebied van de 21ste Legergroep. Ons antwoord hierop was, dat wij de groote voordeelen, welke zouden voortvloeien uit de verovering van Noord-Duitschland geenszins uit het oog hadden verloren. Er was hier slechts sprake van het schikken der aanvallen in de juiste tijdsvolgorde. Ons plan, een aanval op het centrum te ondernemen, was juist bedoeld, om deze verovering te vergemakkelijken. Ik was er stellig van overtuigd, dat dit eenvoudiger zou kunnen geschieden, wanneer Duitschland eerst in twee deelen zou zijn verdeeld. Het was van vitaal belang, dat wij ons op iederen aanval zouden concentreeren, in plaats van teveel plannen tegelijk ten uitvoer te brengen. Ik was er zeker van, dat Berlijn niet langer een object van groote militaire beteekenis was."

Het „Nationale Bolwerk". Na het oversteken van den Rijn waren de verdedigingsmogelijkheden voor den vijand minder geworden: „Zijn eenige kans, om den tegenstand geruimen tijd vol te houden bestond in het terugtrekken op het zoogenaamde „Nationale Bolwerk" in de Alpen, waar hij onze aanvallen zeer lang zou kunnen afslaan, daar dit gebied uit defensief oogpunt buitengewoon gunstig is gelegen. Tegelijkertijd zou hij waarschijnlijk tegenstand blijven bieden in de „forten" van West-Frankrijk en Duinkerken, waar zijn troepen nog steeds belegerd werden, op de eilanden in het Kanaal, op de Friesche eilanden en achter de Hollandsche waterlinie." Later, na de verovering van het Roergebied, besloot generaal Eisenhower, „dat een offensief naar het centrum het meest effectief zou blijken te zijn. Indien Duitschland in twee deelen zou zijn verdeeld (door contact te maken met het Roode Leger), kon de vijand, die in deze deelen achterbleef, gemakkelijker worden vernietigd. Wanneer de aanval op het Centrum geslaagd zou zijn, dan zou moeten worden opgerukt naar de Baltische Staten en dan zou het geheele Noordelijke deel van Kiel en Lübeck af naar het Westen gezuiverd moeten worden door de 21ste Legergroep. Na het beëindigen van de operaties in het Noorden zou de 6de Legergroep en misschien het 3de Leger, naar het Zuiden kunnen worden gezonden, naar het „Nationale Bolwerk". Ik deelde Maarschalk Stalin daarom de hoofdlijnen van mijn plan mede, namelijk dat ik eerst naar het Centrum wilde oprukken en een verbinding tot stand brengen met zijn strijdkrachten in het gebied van Regensburg/Linz, teneinde het „Nationale Bolwerk" onschadelijk te maken. Op 25 April ontmoetten patrouilles van het 273ste Regiment dat uit Westelijke richting oprukte, deelen van de Russische 58ste Stoot-Divisie in het gebied van Torgau aan de Elbe. De situatie in het centrum (na het totstandkomen van de verbinding met het Roode Leger) maakte het nu mogelijk het Derde Leger voor dit doel (een tweede verbinding te maken met de Russen en wel in de Donau-vlakte) te gebruiken, terwijl de Zesde Legergroep zich volkomen concentreerde op het „Bolwerk" verder naar het Zuiden en Westen. Zelfs al zou door het Donau-offensief de vijandelijke strijdmacht in het Zuiden in tweeën worden gesplitst, dan zou het nog voor het „Bolwerk" mogelijk zijn stand te houden; derhalve werd aan het Derde Leger opgedragen om, naast het uitvoeren van den hoofdaanval, tevens Salzburg te bezetten, terwijl het Zevende Leger, onderdeel van de Zesde Legergroep, moest oprukken langs de lijn Würzburg-München, in het gebergte binnendringen en vervolgens het versterkte gebied bezetten." Pas nadat het Vijfde Amerikaansche Leger van Italië uit contact had gemaakt met het Zevende Amerikaansche Leger in Vipiteno op 4 Mei — na de capitulatie van den vijand in Italië — was „het gevaar, dat de vijand in het „Bolwerk" stand zou houden, definitief bezworen".
De geest, waarin het rapport is geschreven, komt buitengewoon duidelijk tot uiting in den slotzin van het rapport: „De Vereenigde Staten van Noord-Amerika en Groot-Brittannië hebben samengewerkt, niet slechts als geallieerden, maar als één volk, en zij hebben al hun menschen en materiaal ingezet in den strijd tegen de krachten van het kwaad, ontketend door Hitler's Duitschland. De „Expeditionary Forces", die ik mocht leiden, zoowel in het Middellandsche-Zee-gebied als in Noord-West Europa, hebben een gemeenschappelijke taak volbracht, zonder weerga in de geschiedenis, en met beslissende resultaten." (Dail. Telegraph 24 Juni)

De atoombomproeven bij Bikini: bovenstaande foto werd onmiddellijk na de explosie van de atoom-bom genomen. (Zie ook: 6796 A, 6455, 6462a en b). (foto Ass. Press)

Drie geleerden, verbonden aan het laboratorium voor atoom-energie te Los Alamos (New-Mexico U.S.A.), hadden een belangrijk aandeel aan de atoomproeven bij den Bikini-atol.
Boven links: Dr. Marshall Holloway, leider van een groep van 150 geleerden die bij de proeven tegenwoordig waren; Rechts: Roger G. Warner Jr., die belast was met de samenstelling van de „Bikini-bom". Onder: Dr. Ralph A. Sawyer, technisch leider van de proeven.

(foto Ass. Press)

Nederland

A. Samenstelling Eerste Kamer - Winst voor katholieken en communisten —

13 Juli — Op 12 Juli werden in de Provinciale Staten de verkiezingen gehouden van de leden der Eerste Kamer.
De zetels werden als volgt over de partijen verdeeld.

Partijen:	Tot. aantal zetels Oud	Nieuw
Anti-Revolutionnairen ..	7	7
Christ.-Hist. Unie	6	5
Communisten	0	4
Kath. Volkspartij	16	17
N.S.B.	4	—
Partij v. d. Arbeid	—	14
(S.D.A.P.	12	—
V.D.P.)	2	—
Partij v. d. Vrijheid	—	3
(Vrijheidsbond)	3	—
	—	—
	50	50

De namen der gekozenen zijn:
Anti-Revolutionnairen: Jhr. mr. H. A. M. van Asch van Wijck, Doorn; E. J. Beumer, Utrecht; W. Lip, Voorschoten; prof. mr. A. Anema, Haarlem; J. Schipper, Utrecht; prof. dr. R. H. Woltjer, Amsterdam en H. Algra, Huizum.
Chr.-Hist. Unie: J. Reyers, Kamerik; dr. G. Kolff, Geldermalsen; mr. G. Vixseboxe, Almelo; mr. R. Pollema, Leeuwarden en dr. J. de Zwaan, Leiden.
Communisten: J. van Santen, Amsterdam; J. Brandenburg, Amsterdam; K. Hermans, Vaals en A. J. Koejemans, Amsterdam.
Kath. Volkspartij: C. H. J. A. Janssen de Limpens, Wijlre; B. M. Berger, Venlo; F. C. M. Wijffels, Brunssum; A. C. de Bruijn, Maartensdijk; J. C. A. M. van de Mortel, Tilburg; P. A. Kerstens, Wassenaar; H. J. J. van Velthoven, Den Bosch; A. M. C. J. Steinkühler, Eindhoven; G. W. M. Huysmans, Den Haag; dr. J. R. M. van den Brink, Laren; H. C. Nijkamp, Enschede; mr. dr. J. W. Schneider, Stad-Delden; G. C. J. D. Kropman, Amsterdam; E. H. A. Kraayvanger, Rotterdam; J. A. J. Barge, Leiden; H. F. N. van Voorst tot Voorst, Den Haag en H. A. M. Th. Kolfschoten, Den Haag.
Partij van den Arbeid: E. Brongersma, Heemstede; J. J. Kramer, Brunsum; A. E. Ribbius-Pelletier, Amsterdam; R. Kraneburg, Leiden; J. Cramer, Assen; H. Oosterhuis, Amsterdam; M. A. Reinalda, Haarlem; C. Woudenberg, Amsterdam; M. Tjeenk-Willink, Den Haag; N. Stufkens, De Bilt; J. van der Kieft, Bussum; J. L. Hoogland, Sint-Annaparochie; J. in 't Veld, Zaandam en N. A. Donkersloot, Amsterdam.
Partij van de Vrijheid: R. Zegering-Hadders, Emmen; mr. D. U. Stikker, Amsterdam en prof. A. N. Molenaar, Amsterdam. (A.N.P.)
(V. b. Verk. E. K. 1937 2804 A; Prov. St. 6747; Tw. K. 6733)

B. Eerste Kamer aanvaardt consumentencrediet - Afscheid Baron De Vos van Steenwijk —

De Eerste Kamer heeft op 12 Juli het wetsontwerp tot verstrekking van consumentencredieten voor den aankoop van duurzame gebruiksgoederen goedgekeurd.
Na afhandeling der agenda heeft de voorzitter, mr. W. L. Baron de Vos van Steenwijk afscheid van de Kamer genomen.
Het oudste lid in jaren, mr. G. A. H. baron Michiels van Kessenich, heeft den scheidenden voorzitter toegesproken, waarna de waarnemend Minister-President, de heer Drees, den scheidenden 87-jarigen voorzitter namens de regeering toesprak en hem mededeelde, dat H.M. de Koningin den heer De Vos van Steenwijk benoemd heeft tot Minister van Staat. (Alg. H.bl.)
(V. b. Consum.cred. 6790 B; Eerste Kamer: 6731 D; De Vos van Steenwijk: 6480 A)

C. Raadsverkiezingen in vijf gemeenten uitgesteld —

16 Juli — De Staatscourant van 16 Juli bevatte een beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken dr. L. J. Beel, waarbij in de gemeenten Nijmegen, Deventer, Geleen, Odoorn en Zwijndrecht de gemeenteraadsverkiezingen worden uitgesteld tot nader order.
Het ligt in de bedoeling van de regeering, de totstandkoming van een wet te bevorderen, waarbij in genoemde gemeenten candidaatstelling voor den gemeenteraad komt te vervallen en een nieuwe wordt mogelijk gemaakt.
(Stct. - Alg. H.bl.) **(V. b. 6798 H)**

D. De delegaties uit W.-Indië - „Besprekingen bevredigend verloopen" Verklaring van dr. Da Costa Gomez —

16 Juli — Op Zaterdag 13 Juli hebben de West-Indische Statendelegaties de laatste vergadering gehouden op het departement van Overzeesche Gebiedsdeelen. Na afloop van deze vergadering hebben de delegaties in gezelschap van Min. Jonkman, haar opwachting gemaakt bij den Min.-president.
Dr. Da Costa Gomez, leider van de Curaçaosche delegatie, heeft verklaard, dat de besprekingen uiterst gunstig zijn verloopen.
De punten uit het Curaçaosche memorandum zullen, op één uitzondering na, in een wetsontwerp worden opgenomen, althans verwerkt, en toegezegd is ook dat met dit ontwerp spoed zal worden betracht. De delegaties hopen dat binnen eenige maanden de wijziging van de West-Indische staatsregelingen tot stand zal zijn gekomen en de democratie op Curaçao en Suriname haar intrede zal doen. (Par.) **(V. b.: 6799 B en 6798 L)**

E. Tienjarenplan voor de vloot - „Maritieme visie" —

16 Juli — Bij een ontvangst aan boord van de jongste aanwinst van de Kon. Marine, het vliegkampschip Hr. Ms. Karel Doorman, is aan vertegenwoordigers van de Nederlandsche Pers door kapitein-luitenant ter zee A. Kroese van den Marine-staf, een overzicht gegeven van de plannen voor den opbouw van de vloot.
In een inleidend woord zeide lt.-admiraal C. E. L. Helfrich, bevelhebber der zeestrijdkrachten, dat Nederland zich wederom een „maritieme visie" zal moeten verwerven, „een visie welke zich losmaakt van continent en landsgrenzen, daarentegen de gansche wereld met wijden blik omvat".
Het ontworpen plan omvat den aanbouw, in een periode van 10 jaar, van een vloot, bestaande uit drie zeegaande smaldeelen, aan te duiden als „light naval task forces", elk als volgt samengesteld:
a. twee kruisers; b. een vliegkampschip van het type „light fleetcarrier"; c. acht torpedobootjagers; d. een moederschip (voorraad-, werk- en depôtschip); e. een tankschip.
Bovendien is een materieel-reserve ontworpen, bestaande uit: 2 (onbemande) kruisers, 1 (onbem.) vliegkampschip, 6 (bem.) en 6 (onbem.) torpedobootjagers.
Hierdoor worden de aantallen dus: 8 kruisers; 4 carriers; 36 jagers; 3 moederschepen; 3 tankers. In dit plan zijn niet begrepen de plannen voor den Marineluchtvaartdienst, den mijnendienst, de escorte- en patrouilledienst, het korps mariniers, de wal-inrichtingen en établissementen, evenmin als die voor den onderzee-dienst, welke op het einde van den oorlog een revolutionnaire ontwikkeling ondergaan heeft, welke nadere bestudeering van nieuwe duikboot-typen noodzakelijk maakt; alleen voor oefeningsdoeleinden zullen onderzeeërs van ouder type in dienst worden gehouden.
De bemanningen voor deze schepen en diensten zullen met het personeel aan den wal, dat blijkens ervaring een even groote sterkte als het varend en vliegend gedeelte moet hebben, in totaal een personeelsvoorziening van 40.000 man vereischen. (N.R.C.) **(V. b.: 6702 C; 6550 B)**

F. Vrachtdienst op Londen hersteld

16 Juli — De N.V. Phoenix Scheepvaartmij. heeft den eersten wekelijkschen vrachtdienst na den oorlog op Londen geopend. Op 16 Juli had de eerste afvaart in dezen dienst van Amsterdam uit plaats. Het betrof hier het 250 ton metende schip de „Tim" van bovengenoemde maatschappij. (N.D.)
(V. b. herstel lijndienst: 6668 G)

G. Koninklijke Paketvaart Maatschappij 1940—1945 —

17 Juli — In het voorloopig verslag van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij over de jaren 1940—1945 wordt medegedeeld, dat het nog niet mogelijk is, een juist beeld der vermogenspositie en der financieele resultaten te geven.
Over 1940 werd te Batavia in 1941 een dividend van 4% gedeclareerd.
Van de 138 schepen, metende 323.004 bruto reg. ton gingen 60 schepen, metende 135.864 br. ton verloren. Vermoedelijk verloren zijn verder 16 schepen met een inhoud van 13.666 br. ton, terwijl 12 schepen, metende 14.627 br. ton herkregen zullen worden of vermoedelijk nog te bergen zijn.
Daar voor de geleden verliezen geen volledige compensatie in natura is te verwachten, zullen zware eischen aan de liquiditeit worden gesteld.
Voor zoover mogelijk, zal van de op 10 Mei 1940 in aanbouw zijnde schepen de bouw worden hervat.
Van een twintigtal motorschepen van 500 br. ton door de Ned. Ind. regeering in Amerika besteld, is het meerendeel afgeleverd. In Nederland zijn door de Ned. Ind. regeering 26 schepen met een inhoud van tezamen ca. 29.000 br. ton aanbesteed. Op al deze schepen heeft de maatschappij optie.
Het contract met de regeering betreffende het onderhouden van scheepvaartverbindingen in Ned.-Indië dat ultimo 1945 afliep, kon wegens de ongeregelde toestanden aldaar nog niet worden vernieuwd.
Of en in welke mate de herbouw van de Vennootschap tot haar voor-oorlogschen omvang mogelijk zal zijn, valt nog niet te zeggen. Op het gebied van organisatie en materiaal-voorziening zijn echter voorbereidende maatregelen getroffen.
(V. b. K.P.M.: 6550 B; Overzicht aanbouw: 6772 D)

H. Ned. Ford Automobiel Fabriek 1940—1945 —

17 Juli — In het verslag der Nederlandsche Ford Automobiel Fabriek over de jaren 1940-45 wordt medegedeeld, dat de weinig geleden oorlogsschade hersteld is en dat de normale werkzaamheden zijn hervat.
Aan de groote vraag naar Fordproducten

kan vanwege de materiaalpositie niet worden voldaan.
Het Duitsche beheer bracht een verlies van ƒ 1.811.596. Door winsten vóór en na dien tijd gemaakt sluit de v.- en w.-rekening per ult. 1945 met een nadeelig saldo van ƒ 541.764. Door overboeking van reserves resteert een batig saldo van ƒ 517.726. Dividend zal niet worden uitgekeerd.
In 1942 werd de Ford Motor Cy. of Holland geliquideerd; de liquidatie-uitkeering bedroeg 100%.
In de door het overlijden van den heer Edsel B. Ford en het aftreden van de heeren Sorensen en Philips ontstane vacatures is voorzien door de benoeming van de heeren Henry Ford II, B. J. Craig en ir. W. Hupkes. In 1942 werd het kapitaal van ƒ 3 millioen tot ƒ 5 millioen verhoogd. (Alg. H.bl.)

A. Nederlandsche emissie in de Ver. Staten —

12 Juli — Het ministerie van Financiën deelt mede, dat met een groep vooraanstaande Amerikaansche bankiers, onder leiding van het New Yorksche bankiershuis Kuhn Loeb and Co., overeenstemming is bereikt omtrent een dollarleening van het Koninkrijk der Nederlanden. Verwacht wordt, dat het bankierssyndicaat de leening binnenkort op de markt zal brengen.
Nederland is hiermede het eerste Europeesche land, dat na den oorlog tot een emissie in Amerika overgaat. Het doel van de obligatieleening is om een begin te maken met het consolideeren van het in Mei van dit jaar door de Export- en Importbank verleende kortloopende crediet.
Internationale financieele kringen hebben de grootste belangstelling voor deze emissie die men beschouwt als een van de eerste stappen op den weg naar herstel van de normale internationale financieele betrekkingen. (Tr.)
(V. b. Cred. Export en Imp. Bank 6719 G)

B. Deviezensmokkel - Verscherpte contrôle op het reizigersverkeer -

15 Juli — De Regeeringsvoorlichtingsdienst deelt mede:
De deviezenontduikingen in verband met het maken van buitenlandsche reizen nemen een verontrustenden omvang aan. De president van de Nederlandsche Bank heeft hierop reeds de aandacht gevestigd. Met name het reizigersverkeer naar Zwitserland gaat met veel zwarte praktijken gepaard.
De regeering heeft zich ernstig beraden of de deviezenpositie haar niet tot drastisch ingrijpen noodzaakt.
Voorshands is nog afgezien van het nemen van scherpe maatregelen en zal gestreefd worden den weg eener verscherpte contrôle op het reizigersverkeer te volgen. (V. V.)
(V. b. 6798 K)

C. Stand der volkshuisvesting —

17 Juli — De directeur-generaal voor de volkshuisvesting heeft in een radiotoespraak verklaard, dat het aantal slecht gehuisveste Nederlanders op meer dan één millioen geschat kan worden.
Voor men in ons land is teruggekeerd tot woontoestanden, zooals die in 1940 bestonden, zullen zeker tien jaar verstreken zijn.
In Nederland werd in 1939 voor ongeveer 500 millioen gulden uitgegeven ten behoeve van de bouwnijverheid. Gerekend naar dezelfde waarde zal dit uitgave-cijfer voor 1946 slechts 300 millioen gulden bedragen.
Uit den stand van zaken op 10 Juli 1946 blijkt, dat over geheel Nederland al meer dan zes duizend woningen in aanbouw zijn of wel gegund. Daar dit aantal juist in dezen tijd maandelijks met 1000 à 1500 toeneemt is er geen reden om te twijfelen aan de uitvoering van het voor dit jaar ontworpen plan. Naar schatting zijn 4000 zwaar beschadigde woningen definitief hersteld. (V. K.)
(V. b. Woningbouw 6691; Bouwplan '46 6659 A)

D. Ned. Spoorwegen - Wederinvoering algemeen abonnement - „Vastrechtkaarten" —

15 Juli — Half Augustus zullen aan alle stations weer algemeene spoorwegabonnementen verkrijgbaar zijn. De prijzen zullen hooger zijn dan voor den oorlog; toen kostte het ƒ 44 per maand, thans ƒ 82.50 voor de eerste maand en ƒ 66 voor iedere aansluitende maand (derde klasse); tweede klasse zijn de prijzen resp. ƒ 118.75 en ƒ 95; eerste klasse abonnementen komen er voorloopig niet.
Teneinde ook hen tegemoet te komen, die wel veel reizen, doch niet voldoende om er een alg. abonnement voor aan te schaffen, zullen zoo spoedig mogelijk na de invoering van de algemeene abonnementskaarten „vastrechtkaarten" worden ingevoerd, die ƒ 35 per maand voor de tweede klasse en ƒ 24 per maand voor de derde klasse zullen kosten.
De houders van deze kaarten zullen het recht hebben op vertoon daarvan te reizen tegen het halve enkele-reis-tarief in de betrokken klas. Evenals voor de algemeene abonnementskaarten is ook voor de vastrechtkaarten een pasfoto vereischt. (A.N.P.)
(V. b. N. S. 6772 A)

E. Beteekenis van de Tol-unie met België voor waterwegen en havens

Door den heer F. Osterrieth, voorzitter van de Kamer van Koophandel te Antwerpen, werd in de „Nieuwe Standaard" een uiteenzetting gegeven over de Belgisch-Nederlandsche Economische Unie en het probleem van de waterwegen.
„Het volstaat, zoo betoogt de heer Osterrieth, een blik op de landkaart te werpen om dadelijk in te zien, dat de ontwikkeling van de nieuwe industrieele centra in geen geringe maat afhankelijk is van een verbetering van het verkeersnet, zoowel in het Noorden als ten Zuiden van de Belgisch-Nederlandsche grens.
Tusschen Albertkanaal, Maas en Rijn ontwikkelt zich aan beide zijden van de Belgisch-Nederlandsche grens een bijzonder belangrijk industrieel gebied, dat als een natuurlijke voortzetting van het Rijn-Ruhr-bekken kan worden beschouwd. De afschaffing van de tolgrens zal deze tot heden toe kunstmatig verdeelde economische ruimte tot een natuurlijk harmonisch geheel samenvoegen. Dit is één van de nieuwe economische realiteiten en het vergt als noodzakelijke aanvulling een rationeele en passende oplossing voor het daarmee verbonden verkeersprobleem."
„Door verbeteringen aan te brengen aan het verkeersnet in het Zuidelijk deel van de grenslijn — hiertoe behoort o.m. de afschaffing van den stop van Ternaaien, die een behoorlijke verbinding tusschen Albertkanaal en Julianakanaal in den weg staat (zie 6451 A) — zal men het Luiksche bekken rechtstreeks in verbinding stellen met de snel opbloeiende industrie van Nederlandsch Limburg. Het lijdt geen twijfel, dat de verbetering van de waterwegen, die deze twee industrieele centra met de groote zeehavens Rotterdam en Antwerpen verbinden, krachtig zal bijdragen tot de ontwikkeling en den bloei van dit Zuidelijk complex.
Beziet men de zaak van den Noordelijken kant, dan vertoonen zich gelijksoortige facetten. Om doelmatig doorgevoerd te worden, moet de economische valorisatie van Noord-Brabant op een passend verkeersnet kunnen steunen. Dit jong en toekomstvol industrieel gebied moet met zijn haven van bevoorrading door een modernen waterweg worden verbonden. Het kanaal, dat in deze behoefte voorziet, zou gelijktijdig de in het verleden zoo dikwijls besproken Schelde-Rijn verbinding tot stand brengen. Het kanaal zou alzoo een rechtstreeksche schakel vormen tusschen de voormalige Generaliteitslanden en de groote Europeesche waterwegen, tusschen den Rijn en de Schelde en tusschen de groote havens, die deze gebieden in verbinding met de zee stellen.
Het is een onloochenbaar feit, dat de industrieele ontwikkeling, zoowel in Noord als in Zuid, sedert het begin van deze eeuw zich vooral voltrokken heeft langsheen de Belgisch-Nederlandsche grens. Het betaamt, dat de regeeringen van beide landen hiermede rekening houden en den economischen uitbouw van deze streken bevorderen, door het ontwerpen en uitvoeren van werken, die tot doel hebben de verkeersmogelijkheden te verbeteren."
De heer Osterrieth wijst er dan op dat voor de verwezenlijking der tolunie wederzijdsche verstandhouding en wederkeerige toegeving noodzakelijk is en dat de havens van Antwerpen en Rotterdam tot onderlinge samenwerking dienen te komen. Hij besluit dan: „Steunende op het beginsel, dat een haven die streken moet kunnen bevoorraden, die tot zijn aardrijkskundige sfeer behooren, moet de Belg.-Nederlandsche Economische Unie en de samenwerking tusschen Antwerpen en Rotterdam de mogelijkheid scheppen, door gemeenschappelijk optreden, de goederen, die kunstmatig door Duitschland naar zijn havens werden afgeleid, terug te voeren langs hun natuurlijke in- en uitvoerwegen."
(Documentatie - 11 Juli)
(V. b. Tol-Unie 6701 B)

F. Meubelprijzen vastgesteld —

13 Juli — Met ingang van 22 Juli treedt de nieuwe Prijzenbeschikking Meubelen 1946 in werking.
De prijzen bedragen dan voor een huiskamer, bestaande uit dressoir, tafel, vier stoelen en twee armstoelen, ten hoogste ƒ 330, ƒ 510, ƒ 790 en ƒ 1325; en voor een slaapkamer, bestaande uit slaapkamerkast, twee-persoons ledikant, toiletmeubel met spiegel, tafel, twee stoelen en twee nachtkastjes, ten hoogste ƒ 400 (zonder toiletmeubel), ƒ 640, ƒ 930 en ƒ 1230. Wanneer blijkt, dat een meubel niet beantwoordt aan de eischen van zijn prijsklasse, dan moet het worden verkocht voor de helft van den prijs van de laagse klasse.
De fabrikant is verplicht zijn firmanaam en de prijsklasse op de meubelen aan te brengen. (Alg. H.bl.)
(V. b. Prijzenbesch.: 6763 B)

G. Loonen en prijzen - Vakcentralen richten zich tot Stichting van den Arbeid —

13 Juli — De raad van vakcentralen, bestaande uit het Ned. Verbond van Vakvereenigingen, de Ned. Katholieke Arbeidersbeweging en het Christelijk Nationaal Vakverbond, heeft aan de Stichting van den Arbeid haar standpunt mede-

gedeeld inzake de richtlijnen voor de loonvaststelling.
Zij meent, dat de thans bestaande spanningen tusschen prijzen en loonen opgeheven moeten worden door:
a. het treffen van maatregelen tot opvoering van de arbeidsproductiviteit, daar alleen verhoogde productie aan de onbevredigde vraag naar goederen kan voldoen.
b. medezeggenschap van de vakbeweging als vertegenwoordigster van het consumentenbelang bij de prijsvorming, aangezien naar haar meening daarmede te weinig rekening wordt gehouden.
c. Inschakeling van de vakbeweging eveneens als vertegenwoordigster van het consumentenbelang bij de prijscontrôle teneinde met meer kracht den zwarten handel te bestrijden.
d. Prijsverlaging van consumptieve en verbruiksgoederen hetgeen mogelijk wordt bij verhoogde arbeidsproductiviteit en scherpere vaststelling.
e. Opvoering van de uitkeeringen van de thans geldende kinderbijslagregeling ter tegemoetkoming aan de nooden van de groote gezinnen.
f. Waar noodig verdergaande loonsverhooging.
g. Verbetering en bespoediging van de loonprocedure bij het college van Rijksbemiddelaars. (V. V.)
(V. b. loonen en prijzen 6756 A)

A. Ouderdoms en invaliditeitsrenten - Nota van Stichting van den Arbeid —

13 Juli — De Stichting van den Arbeid heeft een nota gericht tot den Minister van Sociale Zaken, waarin wordt verzocht voor den tijd van 3 jaar (1946 t/m 1948) een noodvoorziening in het leven te roepen ter voorziening in den nood van diegenen, die rentetrekkers zijn krachtens de Invaliditeitswet en de Ouderdomswet.
Ten aanzien van de rentetrekkers ingevolge de Invaliditeitswet wordt voorgesteld: 1e. De ouderdomsrente, welke voor de groote meerderheid der rentetrekkers momenteel ƒ 3.— plus 50 pct. bedraagt voor alle verzekerden te brengen op ƒ 9.— per week. 2e. De invaliditeitsrente, momenteel al naar gelang den duur van de verzekering liggende tusschen ƒ 3.60 en ƒ 6.— per week plus 50 pct., te brengen op ƒ 9.— per week, ongeacht den duur van de verzekering. 3e. De weduwenrente, momenteel bedragende ƒ 3.60 per week plus 50 pct. en ingaande zoodra de weduwe den leeftijd van 60 jaar heeft bereikt, te brengen op ƒ 6.— per week en haar te doen ingaan onmiddellijk na het overlijden van den man. 4e. De weezenrente voor alle weezen tezamen te brengen van ƒ 3.60 per week plus 50 pct. op ƒ 6.— per week.
Tevens wordt voorgesteld ook de ouderdomsrenten te verhoogen van ƒ 3.— per week tot ƒ 9.— per week.
De hoogere kosten van deze voorzieningen worden voor zoover het de renten krachtens de Invaliditeitswet aangaat voor het jaar 1946 geschat op ruim ƒ 100.000.000; voor de verhooging van de renten krachtens de Ouderdomswet zal volgens berekening een bedrag van ƒ 42.000.000 per jaar noodig zijn.
Ten aanzien van de dekking dezer kosten wordt voorgesteld de verhooging der uitkeeringen ingevolge de Invaliditeitswet te financieren uit de opbrengst van de vereveningsheffing. Wat betreft de financiering van de verhooging van de Ouderdomsrenten meent de Stichting te mogen voorstellen, dat het hiervoor benoodigde bedrag zal worden gebracht op de staatsbegrooting en uit de gewone middelen zal worden voldaan. (N. D.)
(V. b. St. v. d. Arbeid 6651 A en 6521 A)

B. Vergoeding voor levering en leening voor het verzetswerk gedurende bezetting —

15 Juli — Tijdens de Duitsche bezetting hebben vele personen ten behoeve van het ondergrondsche verzetswerk gelden uitgeleend, betalingen gedaan of goederen geleverd zonder daarvoor vergoeding te hebben ontvangen. De personen, die meenen aanspraak te mogen maken op terugbetaling of vergoeding, worden in de gelegenheid gesteld hun vorderingen bij de Stichting Nationaal Steunfonds, Heerengracht 527 te Amsterdam in te dienen, vergezeld van een duidelijk rapport betreffende de wijze, waarop de vordering is ontstaan en van de terzake aanwezige bewijsstukken.
In aanmerking komen geldleeningen verstrekt aan het Zeeliedenfonds (Zeemanspot), Landrottenfonds of aan het Nationaal Steunfonds; vorderingen wegens leveranties aan de B.S., dateerende uit de periode van vóór 5 Mei 1945 (vorderingen ná dien datum worden behandeld door het Centraal Afwikkelingsbureau der B.S., Westerstraat 2 te Utrecht, en overige vorderingen terzake van ondergrondsch verzetswerk of van de afwikkeling daarvan.
Ten aanzien van de laatste twee categorieën van vorderingen beslist in voorkomende gevallen het Ministerie van Financiën, na advies van het N.S.F., of en op welke wijze betaling kan geschieden. De indiening der vorderingen kan tot uiterlijk 15 Augustus a.s. plaats hebben. Niet opgeëischte bedragen, verschuldigd op geldleeningen verstrekt aan het Zeeliedenfonds enz., zullen worden afgedragen aan de Stichting 1940-'45 of aan het Zeeliedenfonds. (Comm.)
(V. b. Financiering verzet: 6503)

C. Herstel panden van Rijksduitschers en N.S.B.ers —

Ten einde tot herstel van door oorlogsschade getroffen panden van Rijksduitschers en N.S.B.-ers te kunnen overgaan, daardoor het tekort aan woonruimte te verminderen en het oploopen der herstelkosten door achteruitgang van deze panden te voorkomen, heeft het Nederlandsche Beheersinstituut, na overleg met het College van Algemeene Commissarissen voor den Wederopbouw, de daarvoor in aanmerking komende beheerders richtlijnen doen toekomen. Deze richtlijnen luiden als volgt:
Voor beschadigde panden, behoorende tot vijandelijk vermogen (Duitschers e.a.), wordt blijkens art. 1 van het Besluit op de Materieele Oorlogsschaden 1945 geen Rijksbijdrage verleend. Beheerders van dergelijke panden zijn, indien deze herstelbaar zijn, gehouden:
1. de schade te doen herstellen, indien in het desbetreffende vermogen de middelen daartoe beschikbaar zijn;
2. indien deze middelen niet beschikbaar zijn, over te gaan tot verkoop van de beschadigde panden, opdat de kooper tot herstel kan overgaan.
Voor beschadigde panden, behoorende tot het vermogen van N.S.B.-ers of daarmede gelijk te stellen personen, wordt volgens de thans bestaande regeling de normale vergoeding (resp. bijdrage in de oorlogsschade) gegeven. Op grond hiervan zullen de beheerders van licht beschadigde panden (schade beneden ƒ 3000.—) tot herstel kunnen overgaan. In geval van zware schade dienen de beheerders:
1. tot herstel over te gaan, indien, met inachtneming der vergoedingsrechten, in het vermogen de vereischte middelen beschikbaar zijn;
2. tot verkoop over te gaan, indien, met inachtneming der vergoedingsrechten, deze middelen niet beschikbaar zijn.
Verkoop door de beheerders zal niet mogen plaats hebben dan met toestemming van het Nederlandsche Beheersinstituut te 's-Gravenhage. (Comm. - 1 Juli)

D. Eerepromotie van Prins Bernhard aan de Universiteit van Utrecht —

Op 16 Juli had te Utrecht in aanwezigheid van H. M. de Koningin en H. K. H. Prinses Juliana de eerepromotie plaats van Z. K. H. Prins Bernhard tot doctor in de rechtsgeleerdheid.
In een toespraak zeide de rector-magnificus, prof. dr. J. Boeke, o.m., dat de Universiteit van Utrecht na de huldiging van het geestelijke verzet in de personen van ds. Gravemeyer en Kard. De Jong, in den persoon van Z. K. H. Prins Bernhard het wereldlijke verzet heeft willen eeren. Promotor was prof. dr. H. N. H. A. van der Valk.
Toespraak van den Prins.
In een rede bracht Z. K. H. Prins Bernhard dank aan den senaat voor de verleende onderscheiding, welke Hij als een eerbetoon aan het verzet in al zijn schakeeringen opvatte: „Ik stel het op prijs", aldus de Prins, „hier te verklaren, dat naar mijn oordeel alle vormen van verzet, elk op zijn terrein, gelijkelijk aanspraak kunnen maken op den eerbied van ons geheele volk."
Sprekende over de ontwikkeling in Nederland na de bevrijding, waarschuwde Z. K. H. met klem tegen moedeloosheid. Z.K.H. besloot zijn rede met een beroep op de studenten:
„Studenten, ik wensch u allen het beste toe in uw streven naar hechtere samenwerking en naar dieper begrip voor elkaar. Wat gij thans tracht op te bouwen, kan van onschatbare waarde zijn voor uw geheele verdere leven, doch niet minder voor ons vaderland. Grijpt de kansen, die u hier worden geboden! Werkt aan u zelf, opdat gij meer kunt zijn voor uw naasten. Weest nimmer voldaan met het bereikte, doch houdt steeds het oog gericht op het latere en hoogere in getrouwheid aan den geest van uw makkers, die voor de zaak van de vrijheid hun leven gaven. Tracht dan tezamen met God's hulp een betere toekomst voor te bereiden voor ons aller innig geliefd Nederland." (Alg. H.bl.)
(V. b. Prins Bernhard: 6771 B; Promotie ds. Gravemeyer en Kard. de Jong: 6669 I)

E. Atoom-onderzoek - Philips' cyclotron naar Amsterdam - Instituut voor kernphysisch onderzoek opgericht —

16 Juli — Het zoogenaamde „Cyclotron", het apparaat voor atoomsplitsing van de N.V. Philips te Eindhoven, zal worden overgebracht naar de voormalige gasfabriek in de Watergraafsmeer te Amsterdam. B. en W. hebben in verband hiermede aan den raad een crediet gevraagd van ƒ 17.000 voor herstel van gebouwen en terreinen.
Met genoemd apparaat, dat het belangrijkste in zijn soort in westelijk Europa is, kunnen atomen gesplitst worden en zijn aanwezigheid zal allerlei industrieën kunnen aantrekken. Het moet opgesteld worden bij instituten, die van radio-actieve stoffen gebruik maken, zooals biologische onderzoekcentra en inrichtingen voor kankerbestrijding. Daarom zijn de Philipsfabrieken bereid het naar Amsterdam over te brengen om dienstbaar

te zijn bij het universitair onderzoek. Het cyclotron kan zeer geschikt geplaatst worden in de voormalige retortenhal van de oude gasfabriek welke een zware fundeering heeft.
Opgericht is het „Instituut voor kernphysisch onderzoek", waarvan het bestuur bestaat uit drie vertegenwoordigers van de stichting voor fundamenteel onderzoek der materie, een vertegenwoordiger van B. en W. van Amsterdam en een van de Philipsfabrieken.
Op verzoek van de regeering zullen het terrein en de gebouwen van de oude gasfabriek gratis ter beschikking van het instituut worden gesteld. (Msb.)
(V. b. Philips Fabrieken: 6773 H; Cyclotron: 6529 A; spec. pag. atoomsplitsing: 6455; 2925 A)

Ned. O.-Indië

A. Nederlandsch gezag in deel van Indië hersteld - Staat van Beleg opgeheven - Britsche en Br.-Indische troepen worden teruggetrokken - Indonesisch protest —

15 Juli — De Groote Oost, Borneo, Banka, en Billiton zijn met ingang van 13 Juli 12 uur 's nachts niet langer onder commando van S.E.A.C. (het geallieerde opperbevel in Z.O. Azië) gesteld, zoodat van genoemd uur af de Nederlandsche autoriteiten weer verantwoordelijk zijn voor de handhaving van rust en orde in deze gebieden. Aldus is officieel door het hoofdkwartier van de geallieerde strijdkrachten in Ned.-Indië medegedeeld. De Britsche en Britsch-Indische troepen zullen n.l. worden teruggetrokken uit die deelen van Ned.-Indië, waar zij hun militaire taak hebben volvoerd, derhalve het geheele grondgebied met uitzondering van Java, Sumatra en den Riouwarchipel.
Dr. Van Mook heeft op 15 Juli het bestuur overgenomen. Tijdens een plechtigheid, gehouden ten paleize van den gouverneur van Celebes, in aanwezigheid van vele Nederlandsche en Indonesische autoriteiten, verklaarde dr. Van Mook o.m.: „De geallieerden hebben de verantwoordelijkheid voor de Groote Oost, het grootste deel van Borneo, Banka en Billiton aan de Nederlandsch-Indische regeering overgedragen. Ik aanvaard dit gaarne, doch slechts ten einde deze verantwoordelijkheid tezamen met u te dragen en om van de reconstructie iets te maken, dat het werk en het bezit van ons allen zal zijn."
„Als eerste maatregel wordt vandaag de staat van beleg voor het geheele gebied, waar het burgerlijk bestuur weer wordt ingesteld, opgeheven. Zoo noodig zal de staat van beleg in enkele gebieden (Bali en enkele deelen van Borneo) voortduren."
„Zooals in de verschillende verklaringen is neergelegd, is de Nederlandsche politiek gericht op de vorming van een zich zelf besturend Indonesië, zoo spoedig mogelijk en met alle beschikbare middelen, ten einde het in staat te stellen een eigen plaats te kiezen in de familie der volkeren en als drager van die verplichtingen, die elk land ter wereld op zich moet nemen, zich een weg in de toekomst te kiezen."
„Van het eerste begin af heeft vastgestaan, dat ieder deel van Indonesië de gelegenheid zou krijgen om zijn meening te uiten over de plaats, die het in het geheel zou willen innemen en over de voorwaarden, waarop het die plaats zou willen bezetten."
„Maar aan de zijde van de Indonesiërs zal men heroriëntatie moeten eischen ten einde de nieuwe verhouding tot een werkelijk levende en blijvende te maken. Het is begrijpelijk, dat de nationale drang naar vrijheid aanleiding geeft tot heftige gevoelens, in het bijzonder als deze door ongeëvenaarde onderdrukking zijn opgezweept. Maar bij de herstelwerkzaamheden zal koele waardeering het gevoel binnen zekere perken moeten houden, als men snelle en positieve resultaten wil bereiken."
Indonesisch protest.
Indonesische republikeinsche autoriteiten hebben Lt.-generaal Mansergh als geallieerd opperbevelhebber op Java een formeel protest overhandigd in verband met het herstel van het Nederlandsch gezag over die gebieden, waaruit de geallieerde troepen worden teruggetrokken. (Msb. - Alg. H.bl.)
(V. b. Herst. Ned. gezag: 6792 K)

B. Opnieuw Britsche interventie bij onderhandelingen? —

16 Juli — Frederick Kuh, correspondent van de „Chicago Sun", meldde zijn blad uit Londen, dat de Britsche regeering, om een einde te maken aan de huidige impasse, overweegt Nederlandsche en Indonesische leiders uit te noodigen voor een nieuwe vredesconferentie onder voorzitterschap van lord Killearn en waarschijnlijk aan boord van een schip in de Indonesische wateren. (V. V.)
Lord Killearn is voorzitter van den Verdedigingsraad en lid van het politieke comité voor Z. O. Azië. (Red. K. H. A.)
(V. b. Lord Killearn: 6783 H; Br. bemiddeling: 6662 E)

C. Conferentie der buitengewesten te Malino - Openingsrede van dr. Van Mook - Regeeringscommissariaat voor Borneo en de Groote Oost - Drie doeleinden der regeering —

16 Juli — Voor het eerst in de geschiedenis van den Archipel zijn vertegenwoordigers van alle deelen van Indonesië, met uitzondering van Java en Sumatra, in Malino (Celebes) bijeen om den regeeringsvorm te bespreken, waaronder tientallen millioenen Indonesiërs straks zullen moeten leven.
In zijn openingsrede kondigde dr. Van Mook aan, dat de regeering voornemens is over te gaan tot de instelling van een algemeen regeeringscommissariaat voor Borneo en de Groote Oost. Dit commissariaat zal o.m. tot taak hebben om in nauw overleg en in overeenstemming met de vertegenwoordigers van de bevolking een politieke constructie te ontwerpen. Met het doel de algemeene lijnen van deze politiek te bespreken en uit te voeren, zal een aantal van deze vertegenwoordigers met den commissaris-generaal samenwerken, bijgestaan door jonge en bekwame helpers uit het geheele grondgebied afkomstig.
Dr. Van Mook zeide in zijn rede nog het volgende: „Hoe groot de thans verkregen overeenstemming is, des te spoediger zal het tijdperk van voorbereiding zijn beeindigd. Wij zijn nu eenmaal aan het bouwen aan een waarlijk groote federatie met tientallen millioenen inwoners. Het is beter, dat wij deze federatie niet versnipperen tot een onpractisch aantal kleinere deelen, daar een te kleine autonome eenheid de kracht en het menschenmateriaal mist om haar eigen zaken te kunnen behartigen.
Ik stel mij voor den geest een tweede conferentie van gelijken aard, met een grooter aantal afgevaardigden, die een meer gevarieerde en veelzijdige vertegenwoordiging van de bevolkingsgroepen geven.
De regeering heeft bij het opbouwwerk drie belangrijke doeleinden voor oogen:
(1) Herstel van de bevolking en herstel van die noodzakelijke materieele en geestelijke goederen, welke door den vijand zijn aangetast, verwoest of geschonden.
(2) De vorming, en wel op groote schaal en zoo spoedig mogelijk, van krachten uit alle deelen der autochthone bevolking, die aanstonds de volle verantwoordelijkheid, om het land te regeeren, kunnen dragen.
(3) Een economische en cultureele ontwikkeling van dien aard, dat zij deze gewesten in staat zal kunnen stellen hun eigen grondslag voor arbeid en welvaart te vinden.
Men overweegt de mogelijkheden voor het verleenen van 100 beurzen voor studie in het buitenland. 100 candidaten voor studiebeurzen aan de Nederlandsche universiteiten zullen zoo spoedig mogelijk met hun studie aanvangen."
Indonesië als geheel.
„Hiervandaan kunnen wij, aldus dr. Van Mook, — gemakkelijker dan ieder van ons het zou kunnen van ons eigen district uit — een blik werpen over Indonesië in zijn geheel en zijn plaats in het wereldrijk.
Het is volkomen onwaar, dat de regeering bezig is de Buitengewesten aan hun eigen lot over te laten. De regeering heeft steeds met beslistheid een alleen op geweld berustende politiek willen vermijden. Zij heeft onvermoeid er naar gestreefd te komen tot contact en een grondslag van overeenstemming met de opbouwende elementen van Java en Sumatra.
De overgangsperiode is gebaseerd op de overweging, dat, na de destructieve en ontbindende heerschappij van Japan, nauwelijks kan worden verwacht, dat het land onmiddellijk in staat is de verantwoordelijkheid van een onafhankelijke positie te dragen. Deze overgangsperiode is ook gebaseerd op het in Nederland bestaande gevoel van verantwoordelijkheid voor en verbondenheid met Indonesië. Een duurzame band met den zetel in het Westen zal in kracht toenemen, indien het deelgenootschap aan beide zijden vrijwillig wordt aanvaard.
Indien men geen schade wil doen aan de waarde van het geheel, is het voornaamste, waarnaar men moet streven, de handhaving van de economische en politieke eenheid van Indonesië." (Par.)
(V. b. Malino-conferentie 6782 M)

D. Het Indonesische kabinet - Sjahrir wederom kabinetsformateur - Wijziging van het Centr. Nat. Indon. Comité —

12 Juli — Sjahir heeft een verklaring afgelegd over den huidigen vorm van het Indonesische kabinet. Hij zeide, dat het kabinet, sinds Soekarno de geheele bestuursmacht aan zich had getrokken, weer zijn oorspronkelijk karakter naar Amerikaansch model had aangenomen, waarbij de ministers aan den president persoonlijk verantwoordelijk zijn. De president is op zijn beurt weer verantwoordelijk aan het Centrale Nationale Comité, het tijdelijke Indonesische parlement, bestaande uit 200 leden. (Msb.)
16 Juli — Sjahrir heeft na zijn terugkeer in Batavia, medegedeeld, dat hij opnieuw opdracht heeft ontvangen een kabinet te vormen. (Par.)
Volgens een decreet van den president, dat op 17 Juli bekend werd gemaakt, zal het Centrale Nationale Comité zekere wijzigingen ondergaan.
Het aantal leden zal worden gehandhaafd op 200, doch het aantal gekozen leden zal worden uitgebreid tot 11

(vroeger 100) en het aantal leden, benoemd door den president, zal worden verminderd tot 30 (vroeger 40). Het aantal leden, dat door de politieke partijen wordt aangewezen, blijft onveranderd, n.l. 60.
Het huidige Nationale Comité zal binnenkort worden ontbonden en een nieuw lichaam — van gekozen en benoemde leden — zal worden gevormd in overeenstemming met de wijzigingen, die in het presidentsbesluit zijn neergelegd.
Tot de belangrijke wijzigingen behoort de herziening van de kiesdistricten met het oog op een meer evenredige vertegenwoordiging. Voor dit doel zal het Indonesische bevolkingscijfer van 1930 plus de geschatte jaarlijksche bevolkingsaanwas tot op den huidigen datum worden gebruikt als basiscijfer voor het benoemen van leden der kiesdistricten. Java zal 70 vertegenwoordigers hebben, Sumatra 18, Borneo 5, Celebes 9, de kleine Soenda-eilanden 4 en de Molukken 4. De kiezers zullen in de gelegenheid zijn ook vertegenwoordigers te kiezen, die niet aanwezig zijn in hun kiesdistrict. Dit schijnt betrekking te hebben op de gebieden, die door de Nederlanders zijn bezet.
Uit de leden zal het nieuwe Centrale Nationale Comité drie namen aan den president overleggen en deze zal daaruit een voorzitter en twee vice-voorzitters benoemen. Bepaalde categorieën zijn van zitting in het Centrale Nationale Comité uitgesloten, t.w. de president, de vice-president, hooge regeeringsambtenaren, de president en de vice-president van de Indonesische staatsbank en legerofficieren boven den rang van kolonel. (V. V.)
(V. b. Sjahrir 6792 L; Kab. 6653 F; Soekarno 6792 L)

A. Oprichting „Indonesische circulatiebank" - Strijd om het geld —

16 Juli — In een communiqué van Soekarno wordt medegedeeld, dat binnenkort de „Indonesische Staatsbank" haar werkzaamheden zal beginnen.
De bank is reeds opgericht. Zij zal een aanvangskapitaal hebben van 10 millioen roepia (guldens) in Indonesisch geld en o.a. bankbiljetten uitgeven en wisselkoersen met andere landen vaststellen. (Alg. H.bl.)
De oprichting van deze circulatiebank doet duidelijk aan het licht treden, aldus „Het Parool" van 17 Juli, hoezeer de politieke strijd in Indonesië zich de laatste maanden op het geld concentreert. In de „Richtlijnen voor het gebruik van de vloot in Indonesië" wordt hieromtrent gezegd: „De „Republiek" voert een verwoeden oorlog tegen het Nederlandsch-Indische geld (dat drie maanden geleden is ingevoerd, o. a. omdat het Japansche geld op was) maar kan dien strijd alleen voeren, indien zij over voldoende Japansch of Oud-Indisch geld beschikt. Dit laatste heeft echter in de buitengewesten, waar het NICA-geld algemeen in zwang is, geen waarde, zoodat het verleidelijk is om het waardelooze papier naar Java te brengen. Dit nu wordt door de Kon. Marine tegengegaan en geldzendingen van dien aard worden geconfiskeerd."
Op het bezit van NICA-geld heeft de republikeinsche regeering de doodstraf gesteld. Het is duidelijk, dat de mede als gevolg van de blokkade, voortdurende waardedaling van het Japansche geld, dat door den Indonesiër nog gebruikt wordt al even zeer aanleiding is geweest tot het besluit om een circulatiebank in te stellen als de wensch, hiermede een onderhandelingsobject in handen te hebben, waarmede de eigen positie verstevigd wordt.
Het eenige land, dat op het oogenblik aan de markt is met bankpapier, is Amerika. Men zal moeten afwachten, of de V. S. een drukorder van de Republikeinsche regeering zullen uitvoeren. (Par.)
(V. b. Indon. geld 6646 A en 6645 H)

Australië

B. Nederlandsche schepen verlaten Brisbane en Sydney —

16 Juli — Drie Nederlandsche schepen, „De Both", de „Van Outhoorn" en de „Bontekoe", zijn op 15 Juli in alle stilte zonder dat de vakvereenigingsleiding er iets van wist, uit de haven van Brisbane weggevaren en hebben op eigen kracht de zee bereikt.
Drie andere Nederlandsche schepen, de „Merak", de „Stagen" en de „Van Swoll", zijn uit Sydney vertrokken.
De Van Swoll en de Merak hebben als bemanning Nederlandsche officieren en Laskaren, terwijl de bemanning van de Stagen bijna uitsluitend uit Australische ex-militairen bestaat. Zij zijn in het geheim voor den duur van 6 maanden aangemonsterd. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6775 G en 6654 D)

België

C. Prijs voor Letterkunde van de Vlaamsche Provincies aan prof. Dr. Edgard De Bruyne - Ook Jan van Nijlen bekroond —

8 Juli — Op voorstel van de Interprovinciale Commissie voor Openbare Bibliotheken en Vlaamsche Letterkunde, hebben de deputaties van Antwerpen, Limburg, Oost- en West-Vlaanderen, den Prijs voor Letterkunde van de Vlaamsche Provincies voor 1945 (10.000 Fr.) verleend aan Prof. Dr. Edgard De Bruyne voor zijn werken: „Philosophie van de Kunst", „Inleiding tot de wijsbegeerte", en „Het Aesthetische beleven".
Voorts zijn door de Provincie Antwerpen de volgende prijzen voor Letterkunde verleend voor werken verschenen tijdens de periode 1942-44:
Beste werk: Richard Minne; voor zijn dicht- en prozawerk: „Wolfijzers en schietgeweren", — 7.000 Fr.;
Jeugdboek: E. P. Armand Boni, voor „De Jonge Edison", — 3.000 Fr.
Eersteling: Louis Paul Boon, voor zijn roman „De Voorstad groeit".
Manuscript: een aanmoedigingspremie aan Lode Marevoet voor zijn essay „Scheldevisschers" — 1.500 Fr.
Gezamenlijk letterkundig werk, aan den dichter Jan van Nijlen — 7.000 Fr.
(V. b. 6608 F)

D. De Belg. bezettingszone in Duitschland —

14 Juli — De Belgische troepen in Duitschland zullen nog een sector in het Zuiden van Westfalen van de Britsche troepen overnemen. Over deze uitbreiding der Belgische bezettingszone wordt in Brussel zeer verschillend geoordeeld. De „Libre Belgique" deed een fellen aanval op de regeering, die — steunend op de volmachten van den oorlogstijd — het parlement volkomen onwetend heeft gehouden met betrekking tot haar bezettingspolitiek in Duitschland. Het blad vraagt, hoeveel millioenen de bezetting in Duitschland reeds aan België heeft gekost. (N.Z.Zt. - Libre Belgique)
(V. b. Bezett.zone i. Dl. 6775 I)

Canada

E. Geboortecijfers —

6 Juli — In 1944 was het geboortecijfer iets gedaald ten opzichte van '43, toen het 't hoogste peil sedert 1928 bereikt had. Het aantal ingeschreven levend geborenen was in 1944 283.423 tegen 284.220 in 1943 en een gemiddelde van 228.767 voor de periode 1936-1940. Het geboortecijfer per duizend daalde van 24.0 in 1943 tot 23.8 in 1944. In 1936-1939 en 1926-1930 was het cijfer resp. gemiddeld 20.5 en 24.1. Het aantal sterfgevallen was in 1944 116.052 tegen 118.531 in 1943; het sterftecijfer per duizend inwoners daalde van 10.0 tot 9.7. Het aantal sterfgevallen van kinderen beneden 1 jaar was in 1944 15.539 tegen 15,213 in 1943, het sterftecijfer per duizend geboorten steeg van 54 tot 55.
(Can. Inf. Serv. - Ec. Voorl.)
(V. b.: 3853 A)

China

F. UNRRA-leveranties stopgezet —

18 Juli — De directeur-generaal van de UNRRA heeft de verzending van „reliefgoederen" naar China stopgezet. Slechts bepaalde levensmiddelen worden nog verzonden. In Amerika is men van meening, dat de goederen niet het Chineesche volk bereiken, maar bij rijke handelaars terecht komen. De communisten beweren, dat de regeering van Tsjiang Kai Sjek verhindert dat UNRRA-goederen in het door communisten gecontroleerde gebied komen.
Deze UNRRA-goederen vormen met de lend-lease leveranties het eenige bloed, dat in de aderen van China's uitgeputte economische leven gepompt wordt, want in den thans heerschenden chaos — oorlogsvernielingen, inflatie, burgeroorlog, droogte en hongersnood — ligt practisch het geheele productie-apparaat stil, zoodat ook de buitenlandsche handel geen teekenen van opleving kan vertoonen.
Welke afmetingen de hongersnood in China aanneemt werd onlangs beschreven in het Amerikaansche weekblad „Life" (13 Mei). Het blad schreef o.m., dat in de rijke provincie Hoenan („China's Rijstschaal") naar schatting 10.000.000 van de 27.000.000 inwoners aangewezen zijn op een rantsoen bestaande uit onkruid (als groente), rijstzemelen en klei (die zij „godin van de genade" noemen en die de groente en rijstzemelen zwaarder maakt en doet uitzetten). En dit, terwijl onder normale omstandigheden het volksvoedsel voor 70% uit rijst bestond. Van de „Groote Muur" tot aan Indo-China, overal waar de Japanners binnendrongen, is de toestand hetzelfde of slechter.
(V.K - Times - Life)
(V. b. UNRRA 6795 A; 6673 A)

Duitschland

G. Rantsoenverhooging in Russische zone —

15 Juli — Als „antwoord op het verzoek van de Socialistische Eenheids Partij" heeft het Russische militaire bestuur een verhooging van de rantsoenen vnl. van brood en aardappelen in de Russische zone aangekondigd.
Het orgaan van genoemde partij, „Neues Deutschland", publiceerde deze mededeeling op dezelfde pagina waarop (onder het opschrift: „Gevolgen van het niet uitvoeren van een agrarische hervorming in het Westen") een beschouwing over de recente verlaging der rantsoenen in de Britsche zone werd afgedrukt.
(Manch. Guard.) **(V. b. Russ. zone: 6801 B; Voedselrants. 6680 K en 6654 I)**

A. **Samenzwering tegen het Internat. Militaire Gerechtshof te Neurenberg —**

5 Juli — Het Amerikaansche legerblad „Stars and Stripes" heeft onthuld, dat een complot is ontdekt om de rechters van het Internationale Militaire Gerechtshof te Neurenberg te vermoorden. Deze moordaanslag, die door leden van de S.S. was voorbereid had tusschen 6 en 20 Februari moeten plaats hebben. Door tijdige tegenmaatregelen is hij mislukt. De samenzweerders zouden zelfs beschikt hebben over een vliegtuig. (L'Aube)

(V. b. Neurenberg 6785)

B. **Oorlogsmisdaden tijdens Ardennenoffensief - Doodvonnissen —**

17 Juli — Het Amerikaansche militaire gerechtshof te Dachau heeft 43 veteranen van het Duitsche leger, onder wie kolonel Joachim Peiper, ter dood veroordeeld wegens het vermoorden van 900 Amerikaansche soldaten en Belgische burgers gedurende het Duitsche Ardennenoffensief in December 1944.

Tegen 30 anderen werden vonnissen van 20 jaar tot levenslange gevangenisstraf uitgesproken. Onder de tot levenslang veroordeelden bevindt zich generaal Sepp Dietrich, bevelhebber van het 6e pantserleger, dat de voorhoede vormde bij het offensief. (Alg. H.bl.)

(V. b. 6655 D)

Egypte

C. **Sociale onrust - Optreden tegen communisten - De Anglo-Egyptische besprekingen - De Groot-Moefti van Jeruzalem —**

13 Juli — Egypte maakt een periode van sociale onrust door, het aantal stakingen neemt toe en tengevolge van de liquidatie der Britsche oorlogsinstallaties (hangende het sluiten van een Britsch-Egyptisch verdrag) ontstaat er een acuut werkloosheidsprobleem.

Deze atmosfeer blijkt gunstig te zijn voor revolutionnaire propaganda. De regeering heeft een wet ingediend die de bestraffing met 10 jaar dwangarbeid beoogt van iedereen, die een activiteit ontwikkelt gericht op het „vestigen van de heerschappij van een klasse over de andere". Intusschen heeft de regeering een grootscheepsche actie ingezet tegen de communisten. Een groot aantal arrestaties is verricht en vele dagbladen en periodieken, onder welke „Wafd el Masri" het orgaan van de Wafdisten, zijn geschorst. De Egyptische premier, Sedky Pasja, heeft verklaard, dat het communisme strijdig is met de constitutie en religie van Egypte. De communistische propaganda, aldus Sedky Pasja, is zoo zeer toegenomen, dat zij een gevaar vormt voor de veiligheid en het politieke stelsel van het land. Derhalve zijn de communistische organisaties ontbonden en hun aanhangers gearresteerd. (Le Monde)

17 Juli — Sedky Pasja heeft in het parlement met betrekking tot de Anglo-Egyptische besprekingen verklaard, dat de voornaamste moeilijkheden overwonnen zijn en dat het einddoel, „de verwezenlijking van onze aspiraties", spoedig zal bereikt worden.

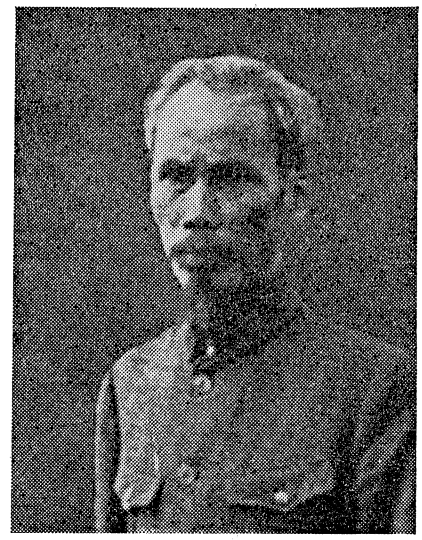
Met betrekking tot den Groot-Moefti van Jeruzalem, die onlangs op geheimzinnige wijze Frankrijk verliet en asyl vond in Egypte, verklaarde Sedky Pasja, dat de Moefti beloofd had, zich van iedere politieke activiteit te onthouden.

(Le Monde) **(V. b. Anglo-Eg. bespr. 6767 C; Moefti 6786 D)**

D. **Frankrijk en Viet-Nam - Punten van overeenstemming - Cochinchina —**

15 Juli — De politieke commissie van de conferentie te Fontainebleau tusschen Frankrijk en Viet-Nam, heeft een communiqué gepubliceerd, dat o.m. de volgende punten van overeenstemming bevat:

„Het verdrag tusschen Frankrijk en Viet-Nam zal een belangrijke factor zijn bij de

Ho Chi Minh

totstandkoming van het statuut van de Fransche Unie; de betrekkingen tusschen Frankrijk en Viet-Nam binnen de Fransche Unie zullen worden gegrondvest op de vrije samenwerking van de beide volken en op hun uit het statuut voortspruitende gelijkheid en hun solidariteit om hun gemeenschappelijke belangen te waarborgen". Tenslotte drukken Frankrijk en Viet-Nam hun gehechtheid aan dezelfde democratische en sociale idealen uit. (Alg. H.bl. - L'Aube)

15 Juli — Op een persconferentie heeft de president van Viet-Nam, Ho Chi Minh, verklaard, dat Viet-Nam zijn aanspraken op Cochinchina blijft handhaven. Op een vraag of Viet-Nam eigen diplomatieke vertegenwoordigers wenschte, antwoorde Ho Chi Minh: „Ik ben van meening dat dit niet alleen ons belang is maar ook dat van Frankrijk. Frankrijk heeft bijvoorbeeld in de organisatie der Vereenigde Volken slechts één stem. Met die van Viet-Nam zou het er twee hebben, want deze twee landen zullen hand in hand gaan. (Le Monde)

(V. b. Viet-Nam: 6794 K)

Frankrijk

E. **De positie van Algiers - „Les Amis du Manifeste" —**

12 Juli — Algiers maakt juridisch deel uit van het Fransche moederland. De Algerijnen hebben dan ook hun afgevaardigden in het Fransche parlement. Bij de laatste verkiezingen stemde 80 pct. der kiezers op „les Amis du Manifeste". Met zijn elven kwamen deze Mohammedaansche vrienden van het in Februari '43 opgestelde manifest, dat aan Algiers een eigen plaats binnen de Fransche Unie wil doen geven, als een aparte fractie in de Fransche Kamer. Zij vroegen om ingedeeld te worden tusschen socialisten en communisten. Hun doel is gericht op erkenning van de „Personnalité Algérienne" in den vorm van een Algerijnsch parlement en een eigen regeering, waarin zoowel Mohammedaansche als Europeesche Algerijnen zijn opgenomen. Dit parlement zou wetgevende macht bezitten, behalve in militaire en diplomatieke aangelegenheden, welke voorbehouden dienen te blijven aan de te Parijs zetelende centrale organen der Fransche Unie. Volledige vrijheid van taal en godsdienst staat verder op hun program. Binnen het Fransche rijk vragen zij om een federaal parlement, waarin Frankrijk en de daarmee verbonden volken naar gelang van hun beteekenis vertegenwoordigd zijn.

Volgens een der „Amis" het kamerlid Ferhat Abbas, zal de gelijkheid der personen in ieder gebiedsdeel op deze wijze haar onvermijdelijke aanvulling vinden in de gelijkheid der volken binnen de toekomstige federatie. Frankrijk zal dus afstand moeten doen van zijn assimilatiepolitiek, die uiteindelijk de individueele gelijkheid van alle onderdanen van het Fransche rijk wel erkent, maar voor de natuurlijke levenskringen, waarin de zoo verschillende volken zijn opgenomen, weinig oog heeft.

(Je Maintiendrai - Le Monde)

(V. b. Algerije: 6393 E)

India

F. **Verontrustende situatie - Geen tusschentijdsche regeering —**

De situatie in Britsch-Indië ontwikkelt zich ten gevolge van de geschillen tusschen Hindoes en Mohammedanen verontrustend. Tijdens botsingen te Ahmedabad in de provincie Bombay zijn 23 personen gedood en 160 gewond.

Aan de Britsche regeering zijn waarschuwingen gericht, dat een „moreele impasse" dreigt en het gevaar van bloedvergieten bestaat. De „moreele impasse" werd veroorzaakt door het annuleeren van het plan voor een tusschentijdsche regeering, dat door de Mohammedanen was aanvaard, doch door het Congres verworpen. Daarop had de onderkoning generaal Wavell, dit plan ingetrokken. Hierdoor voelen de Mohammedanen zich verraden. (Tr. - 2 Juli) **(V. b. 6777 C)**

Internationaal

G. **Contrôle atoomenergie - Vetorecht moet volgens Gromyko gehandhaafd blijven —**

12 Juli — Gromyko heeft op de bijeenkomst van de speciale secties van de commissie voor de atoomenergie het standpunt van de Sovjet-Unie uiteengezet.

Gromyko zei, dat hij geen noodzaak zag een autonoom lichaam in het leven te roepen, daar het handvest van de U.N.O. (Ver. Volk.) bepaalde, dat de Veiligheidsraad het lichaam was, dat zich primair met alle kwesties van vrede en veiligheid moest bezighouden.

Hij zette uiteen, dat, wanneer de atoomcontrole bij den Veiligheidsraad bleef berusten, de veto-kwestie niet opgeworpen kon worden. (Alg. H.bl.)

(V. b. 6777 D)

Italië

H. **Nieuw kabinet-De Gasperi - Regeeringsverklaring —**

14 Juli — De Gasperi is er in geslaagd een nieuw kabinet te vormen. De samenstelling is als volgt:

Alcide de Gasperi (Chr.-dem.): Minister-President, Binnenlandsche, Zaken en Buitenlandsche Zaken (ad interim)·

Macrelli (republ.) en **Nenni (soc.)**: Ministers zonder portef.; **Gullo (comm.)**: Justitie; **Scoccimarro (comm.)**: Financiën; **Corbino (onafh.)**: Schatkist; **Genella (chr.-dem.)**: Openb. Onderwijs; **Segni (chr.-dem.)**: Landbouw; **Facchinetti (republ.)**: Oorlog; **Micheli (chr.-dem.)**: Marine; **Aldisio (chr.-dem.)**: Scheepvaart; **Ferrari (comm.)**: Transport; **Romita (soc.)**: Openb. Werken; **Morandi (soc.)**: Handel en Nijverheid; **Daragona (soc.)**: Arbeid; **Sereni (comm.)**: Na-oorlogsche Hulpverleening; **Cingolani (chr.-dem.)**: Luchtvaart; **Scelba (chr.-dem.)**: Verkeer; **Campilli (chr.-dem.)**: Buitenl. Handel.

Pietro Nenni zal na de vredesconferentie de portefeuille van Buitenl. Zaken overnemen. (Le Monde)

In zijn regeeringsverklaring voor de Constitueerende Vergadering heeft De Gasperi zich vooral beziggehouden met de internationale positie van Italië. „Deze regeering — aldus De Gasperi — zal het Italiaansche wezen van de gebieden aan de Oostelijke grens, die ons betwist worden, verdedigen. Zij zal solidair blijven met de bevolking van andere omstreden grensgebieden. Zij zal Italië's recht doen gelden op een ethnische grens, voorgesteld op de Londensche conferentie van September 1945." (zie 6445 D).

„Wat de Westelijke grenzen betreft, is Italië steeds bereid geweest tot concessies aan Frankrijk, doch de regeering zal zich altijd verzetten tegen eischen van strategischen aard. Inzake de koloniën heeft Italië zich steeds bereid verklaard het handvest U.N.O. (Ver. Volk.) toe te passen, ten einde de bevolking van deze gebieden zoo spoedig mogelijk tot autonomie te brengen. Italië zal hierin een vastbesloten houding aannemen."

Vervolgens verklaarde De Gasperi, dat Italië tengevolge van de geleden schade geen schadevergoedingen kan betalen. Daar Italië aan de zijde van de geallieerden meegevochten heeft kan het niet tot herstelbetalingen gedwongen worden.

Handelend over het probleem der Italiaansche vloot zeide De Gasperi: „Bij den wapenstilstand mat onze oorlogsvloot 400.000 ton. Deze tonnemaat werd tot 270.000 ton herleid, toen onze vloot zich bij de geallieerde vloot te Napels heeft vervoegd. Rekening houdend met de deelneming van Italië aan geallieerde zijde aan den oorlog, eischt Italië het moreele recht van het behoud van zijn vloot, die trouwens, krachtens het internationaal recht, niet als oorlogsbuit kan worden beschouwd."

Tenslotte verklaarde de Minister-President, dat Italië niet van plan is deel uit te maken van eenig politiek of economisch blok. Geen enkele verbintenis zal aangegaan worden zonder dat de Constitueerende Vergadering is geraadpleegd. Deze alleen ook is bevoegd het vredesverdrag te aanvaarden of te verwerpen.
(A. F. P. - Reuter - V. V.)
(V. b. Kabinet 6795 B)

Joego-Slavië

A. Mihailowitsj ter dood veroordeeld —

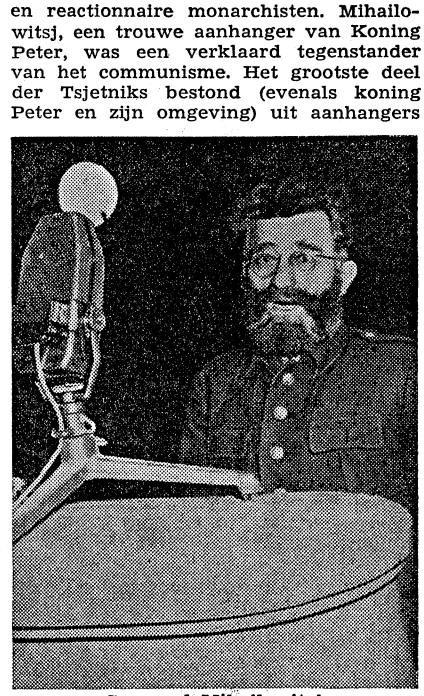
Na een proces van vijf weken is generaal Draga Mihailowitsj, die beschuldigd werd van hoogverraad en het begaan van oorlogsmisdaden, ter dood veroordeeld en gefusilleerd. Hij was 54 jaar oud.

Met hem stonden terecht 23 andere beklaagden, leden van de door Mihailowitsj georganiseerde verzetsbeweging (Tsjetniks) van het kabinet van Koning Peter te Londen en van het „Quisling-kabinet" van Neditsj. Tien daarvan werden eveneens ter dood veroordeeld, dertien tot gevangenisstraffen. Toen de vonnissen werden uitgesproken weerklonk een luid applaus.

Er bestond vooral in de Westersche wereld groote belangstelling voor dit proces, waarvan de uitslag bij voorbaat door radio-Belgrado was aangekondigd. Voor het Westen, dat zich wegens de gebrekkige kennis der details van de verhouding tusschen Tsjetniks en Partisanen (Tito) slechts moeilijk kon oriënteeren en het loslaten van Mihailowitsj door Londen en Washington slechts moeilijk kon begrijpen, was Mihailowitsj immers van 1941 tot 1943 en ook daarna nog, de legendarische leider van het verzet tegen de Duitsche expansie op den Balkan.

Onmiddellijk na de ineenstorting van het Joego-Slavische leger in 1941, besloot Mihailowitsj, die zich in den eersten wereldoorlog reeds moedig had gedragen, een militaire verzetsbeweging te organiseeren. Ondanks de slechts gebrekkige hulp van geallieerde zijde leidde hij reeds spoedig operaties tegen de Duitschers. Hij werd op 14 Dec. 1941 bevorderd tot generaal. Zijn benoeming tot minister van oorlog in het koninklijke Joegoslavische kabinet te Londen volgde spoedig. Britsche en Amerikaansche verbindingsofficieren kwamen naar zijn hoofdkwartier. Toen Rusland in den oorlog kwam ontstond er een nieuwe verzetsorganisatie onder de bezielende leiding van Jesip Broz Tito, een communistische Kroaat en oud-lid van het roode leger.

Er bestonden scherpe ideologische tegenstellingen tusschen de Tsjetniks en de Partisanen van Tito. De communist Tito beschouwde de Tsjetniks als fascisten en reactionnaire monarchisten. Mihailowitsj, een trouwe aanhanger van Koning Peter, was een verklaard tegenstander van het communisme. Het grootste deel der Tsjetniks bestond (evenals koning Peter en zijn omgeving) uit aanhangers

Generaal Mihailowitsj

van de Groot-Servische gedachte. De Kroaat Tito was voorstander van een federalistische staatsregeling naar Sovjet-Russisch model (zie 6534 A). De Partisanen behaalden grootere successen in den strijd tegen de Duitschers dan Mihailowitsj, die, naar zijn zeggen, zijn troepen wilde sparen voor meer doelmatige operaties. Er ontstond een felle rivaliteit, die leidde tot onderlinge gevechten. De Engelschen waren al dadelijk gevoelig voor de practische resultaten van Tito en zonden een militaire missie naar hem. De banden met Mihailowitsj werden slapper. De Tsjetniks gingen zich meer interesseeren voor de bestrijding van de Partisanen dan van de Duitschers en Italianen. Op 22 Februari 1944 beschuldigde Churchill Mihailowitsj, dat hij de Duitsche en Italiaansche troepen ontzag. In Mei 1944 werd de militaire missie bij Mihailowitsj teruggetrokken. Ook de Ver. Staten lieten Mihailowitsj los, zij het aarzelend en eerst later. (December 1944). Toen de Russen Joego-Slavië binnenrukten leverden de eerste Tsjetniks, die contact kregen met de Russische troepen hun Duitsche gevangenen aan hen over. De Tsjetniks werden ontwapend en geïnterneerd. De partisanen namen de contrôle over Joego-Slavië in handen. Mihailowitsj en eenige getrouwen trokken zich terug in het „Maquis". Op 13 Maart werd hij gearresteerd.

Tijdens het proces gaf Mihailowitsj toe, dat de Tsjetniks gebruikt waren om de Partisanen te bestrijden en dat er oorlogsmisdaden waren begaan in den vorm van wreedheden en collaboratie met den vijand. Hij wees de verantwoordelijkheid voor deze misdaden af en verklaarde, dat zij begaan waren door ontrouwe commandanten, tegen zijn wenschen in en zonder zijn voorkennis. Zijn eigen gedragslijn verdedigde hij door te wijzen op Britsche verlangens en instructies. Hij had in alle oprechtheid willen samenwerken met de Partisanen en drie maal had hij een ontmoeting met Tito, maar „wij verloren onzen tijd met wederzijdsche beschuldigingen".

Op de vraag waarom de Anglo-Amerikanen hun missies hadden teruggetrokken, antwoordde Mihailowitsj: „Ik denk, dat zij geen vertrouwen meer in mij hadden."

Herhaaldelijk werd er door den procureur-generaal op gewezen, dat Britsche en Amerikaansche officieren die verbonden waren aan het hoofdkwartier van Mihailowitsj zijn acties hebben ondersteund. Deze beweringen werden van Anglo-Amerikaansche zijde tegengesproken.

Uit verschillende getuigenverklaringen bleek dat de Britten getracht hebben de twee verzetsbewegingen nader tot elkander te brengen. Anglo-Amerikaansche getuigenverklaringen, die aantoonden dat Mihailowitsj verschillende malen in actie is geweest tegen de Duitschers en dat hij honderden Amerikaansche vliegers redde, werden niet toegelaten.

Vast is komen te staan, dat de Tsjetniks samengewerkt hebben met de Duitschers en Italianen tegen de Partisanen. In hoeverre Mihailowitsj hiervan op de hoogte was of bevelen hiertoe gegeven heeft is niet duidelijk geworden. De getuigenissen spraken elkaar in dit opzicht tegen. Uit de verdediging bleek wel dat de beweging der Tsjetniks in organisatorisch opzicht een mislukking was. Mihailowitsj moest erkennen dat hij niet in staat was geweest de krachten te beheerschen, die hij had ontketend.

(Red. K.H.A. - Gegevens ontleend aan Le Monde, N. Z. Ztg., Times, Manch. Guard. en L'Humanité) **(V. b. Mihailowitsj 6746 D)**

B. Alemán president — *Mexico*

9 Juli — De „officieele" candidaat voor het presidentschap in Mexico, gesteund door de regeeringspartij, de gouverneurs der staten en de vakvereenigingen, Miguel Alemán, is als opvolger van Avila Camacho tot president van Mexico gekozen. (Alg. H.bl.) **(V. b. Presid. 4475 H)**

A. *Palestina*

HET PALESTIJNSCHE DILEMMA

De dagen, welke zijn voorbijgegaan, sedert de Britsche autoriteiten een krachtige actie ondernamen in Palestina om het Joodsche terrorisme te onderdrukken, hebben het uiterst moeilijke probleem, een aanvaardbare overeenkomst in Palestina tot stand te brengen, niet nader tot een oplossing gebracht. De berichten uit Palestina zelf zijn te schaarsch om te kunnen uitmaken, of de tusschenkomst van het Britsche leger haar doel bereikt heeft: De kracht van het illegale Joodsche leger te breken door zijn wapens in beslag te nemen en zijn leiders te interneeren. In ieder geval is het zeker, dat er in de Joodsche politiek geen verandering gekomen is; alle Zionisten zijn vastbesloten twee doelstellingen te verwezenlijken - een op korten termijn, n.l. de onmiddellijke toelating van 100.000 nieuwe immigranten uit Europa, en een op langen termijn, het stichten van een Joodschen staat in Palestina (zie 6369 B). De arrestatie van de Joodsche leiders heeft uitsluitend tot gevolg gehad, dat de animositeit van de Joden thans meer tegen de Engelschen dan tegen de Arabieren gericht is.

Ook het Arabische standpunt is niet veranderd (zie 6761 E). De Moslem-leiders verklaarden zich niet te kunnen vereenigen met het rapport van de Anglo-Amerikaansche commissie (zie 6729 H). Ook konden zij hun goedkeuring niet hechten aan het voorstel dat Palestina noch Joodsch noch Arabisch zou zijn.

De Amerikaansche politiek, tenslotte, is eveneens niet gewijzigd. President Truman heeft zijn verzoek, de immigratie van 100.000 Joden toe te staan (zie 6802 G), herhaald en hij heeft zelfs aangeboden, het transport van de immigranten te verzorgen. Maar noch de President noch eenig leider van de Amerikaansche openbare meening heeft doen blijken, dat hij overziet welke consequenties verbonden zijn aan het toestemmen in een immigratie op groote schaal, of heeft zich bereid verklaard de hieraan verbonden offers - aan geld en misschien aan soldatenlevens - met de Britsche regeering te deelen.

Deze feiten vormen den achtergrond van het Palestijnsche dilemma. Twee factoren hebben thans een nieuw aspect aan het probleem gegeven, doch beide hebben de taak van de Engelsche regeering allerminst vereenvoudigd. In de eerste plaats de beslissing, dat er een sterke militaire basis zal worden gesticht in Zuid-Palestina, een beslissing, welke reeds eenigen tijd geleden genomen is, maar die thans van bijzonder belang is geworden nu Engeland heeft besloten Egypte te ontruimen (zie 6767 C). De tweede factor is, dat door de actie tegen het Joodsche terrorisme het Palestijnsche probleem in het middelpunt der belangstelling is komen te staan.

Wanneer twee mogelijkheden worden uitgeschakeld - het stichten in geheel Palestina van ófwel een Joodschen ófwel een Arabischen staat - blijven er drie oplossingen over. De eerste is het aanvaarden van het advies, uitgebracht in het reeds genoemde rapport, het Britsche mandaat gedurende onbepaalden tijd te doen voortduren, gedurende welke periode men moet trachten de Joden voor zich te winnen door het voortzetten van de immigratie en de Arabieren door de levensstandaard van de Arabieren te verhoogen. De bezwaren, aan deze politiek verbonden, zijn de groote kosten, welke zij meebrengt. Zoowel de Arabieren als de Joden verlangen onafhankelijkheid, en wanneer hun het uitzicht hierop voorloopig ontnomen wordt, dan zal een goed-gewapend garnizoen noodig zijn om de orde en de rust te handhaven. Bovendien kan de immigratie niet onbeperkt worden voortgezet en er is weinig reden om aan te nemen, dat de Joden tevreden zullen zijn met immigratie op beperkte schaal. En wat de Arabieren betreft zal men moeilijk kunnen verwachten, dat een goed opgevoede en goed betaalde Arabier minder nationaal-voelend zal zijn dan de ongeletterde fellah.

Een tweede mogelijkheid is te trachten de bevolking te overreden haar eigen probleem zelf op te lossen en een regeering te vormen, die dan op Engelschen steun zal kunnen rekenen. M.a.w. beeindiging van het mandaat en terugtrekking van de Engelsche troepen in de hoop, dat beide partijen, door de verantwoordelijkheid, welke dan op hen zal rusten, ernstig zullen trachten, een compromis tot stand te brengen. Men zal echter moeten toegeven, dat het hoogst onwaarschijnlijk is, dat deze hoop verwezenlijkt zal worden.

De groote moeilijkheden, welke aan het probleem verbonden zijn, heeft velen doen concludeeren, dat verdeeling van Palestina de eenige, zij het niet zeer fraaie oplossing is. Het is waar, dat de deelgrens van Palestina een bron van voortdurende strubbelingen zal zijn en dat het buitengewoon gecompliceerd zal zijn te bepalen, waar de Joden, en waar de Arabieren zich moeten vestigen. Wanneer men dan ook tot deze derde oplossing zal besluiten, dan zal het niet zijn vanwege de voordeelen, die aan deze politiek verbonden zijn, doch vanwege de nadeelen, die andere oplossingen met zich brengen.

(Economist) **(V. b. 6802 G; Overzicht: 6527)**

Philippijnen

B. **Onafhankelijk verklaard —**

President Truman heeft op 4 Juli de onafhankelijkheid der Philippijnen afgekondigd. Hij verklaarde daarbij, dat de Vereenigde Staten bereid zijn de nieuwe republiek te allen tijde ter zijde te staan.

(Tr. - 5 Juli)

Polen

C. **Antisemitisme - Pogrom te Kielce - Verklaring van Kardinaal Hlond —**

17 Juli — Op 4 Juli heeft in het stadje Kielce (tusschen Warschau en Krakau) een ernstige pogrom gewoed, waaraan minstens 5.000 personen deelnamen. Aanleiding was het door een Poolschen jongen verspreide gerucht, dat er door de joden een ritueele moord begaan was op 15 kinderen. Naar schatting werden 40 joden gedood en 60 gewond. Een militair gerechtshof heeft 9 Polen wegens deelneming aan de pogrom ter dood veroordeeld. In een trein tusschen Lodz en Breslau werden 22 joden gedood en uit berichten blijkt, dat, ondanks de zeer scherpe maatregelen der regeering, het gewelddadige anti-semitisme hand over hand toeneemt.

Het grootste deel der 200.000 joden, die nog in Polen wonen (voor den oorlog 3.500.000) wil emigreeren en de buitenlandsche consulaten te Warschau worden als het ware belegerd.

De Poolsche kardinaal Hlond heeft tegenover buitenlandsche journalisten een verklaring afgelegd waarin hij zegt, dat de katholieken altijd en overal moorden in alle vormen hebben veroordeeld en dat een moord in Polen veroordeeld moet worden, ongeacht door wien hij gepleegd wordt en of hij begaan is op een Pool of een Jood in Kielce of welk ander deel van de republiek ook. Sprekende over de huidige zeer slechte verhouding tusschen Polen en Joden, verklaarde de kardinaal, dat deze „voor een groot deel te wijten is aan de joden die leidende posities in de Poolsche regeering bekleeden en die trachten een politieke structuur in te voeren, welke door de meerderheid van het volk niet gewenscht wordt."

De kardinaal verzocht deze verklaring niet mede te deelen aan de Poolsche pers. Aangenomen wordt dat deze verklaring de spanning tusschen Polen en Joden niet zal doen verminderen en dat de verhouding tusschen kerk en regeering, die reeds slecht te noemen is, er niet beter op zal worden. Men wijst te Warschau op het feit, dat er slechts een Joodsche minister is en twee ondergeschikte functies door joden worden bekleed.

(Time - Tijd - Manch. Guardian)
(V. b. Positie Joden 6562 D)

D. **Uitslag referendum —**

4—8 Juli — Op 30 Juni werd in Polen een referendum gehouden over de volgende vragen:

1) Wenscht gij een parlement, bestaande uit één kamer?

2) Keurt gij de nationalisatie van de industrie goed en de hervorming van den landbouw? (de regeering heeft de groote landerijen verdeeld onder de boeren).

3) Zijt gij het eens met de nieuwe Poolsche Westelijke grens langs de Oostzee, de Oder en de Neisse?

De uitslag was als volgt:

Vraag 1: 7.844.522 ja; 3.686.029 neen.
Vraag 2: 8.896.105 ja; 2.634.446 neen.
Vraag 3: 10.534.697 ja; 995.854 neen.

De Poolsche correspondent van de Daily-Telegraph meldde, dat er ernstige onregelmatigheden zijn geschied. De officieele uitslagen zouden geen juist beeld geven. Volgens Mikolajczyk, vice-premier van Polen en leider van de boerenpartij, zouden ongeveer 6000 leden van zijn partij voor of tijdens het referendum gearresteerd zijn.

(Msb. - Le Monde - Daily Tel.)
(V. b. Referendum: 6762 A)

Ver. Staten

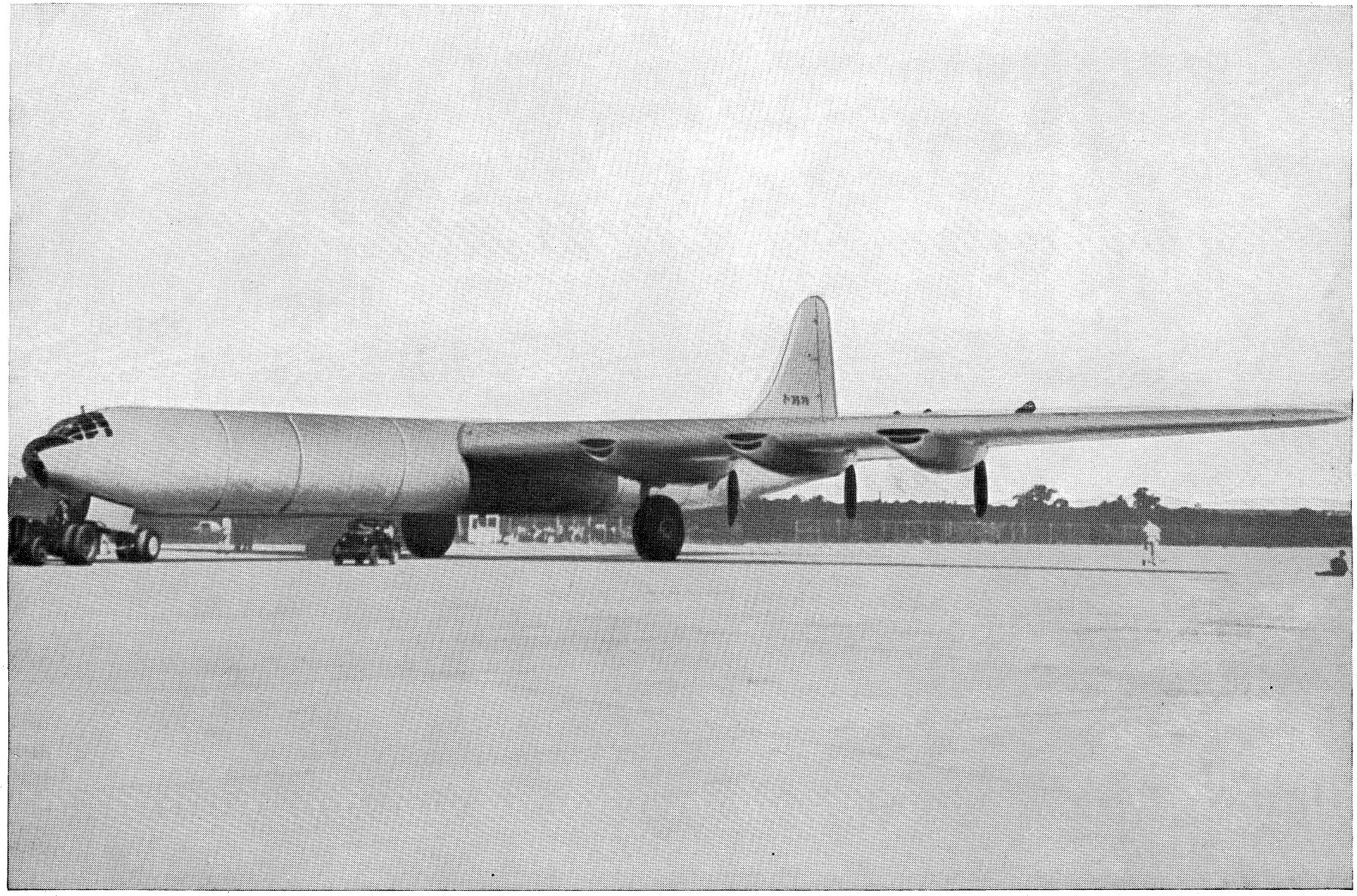
E. **Leening aan Engeland door Huis van Afgevaardigden goedgekeurd**

15 Juli — Na een fellen strijd van 220 dagen is de leening aan Engeland met 219 tegen 151 stemmen door het Huis van Afgevaardigden goedgekeurd.

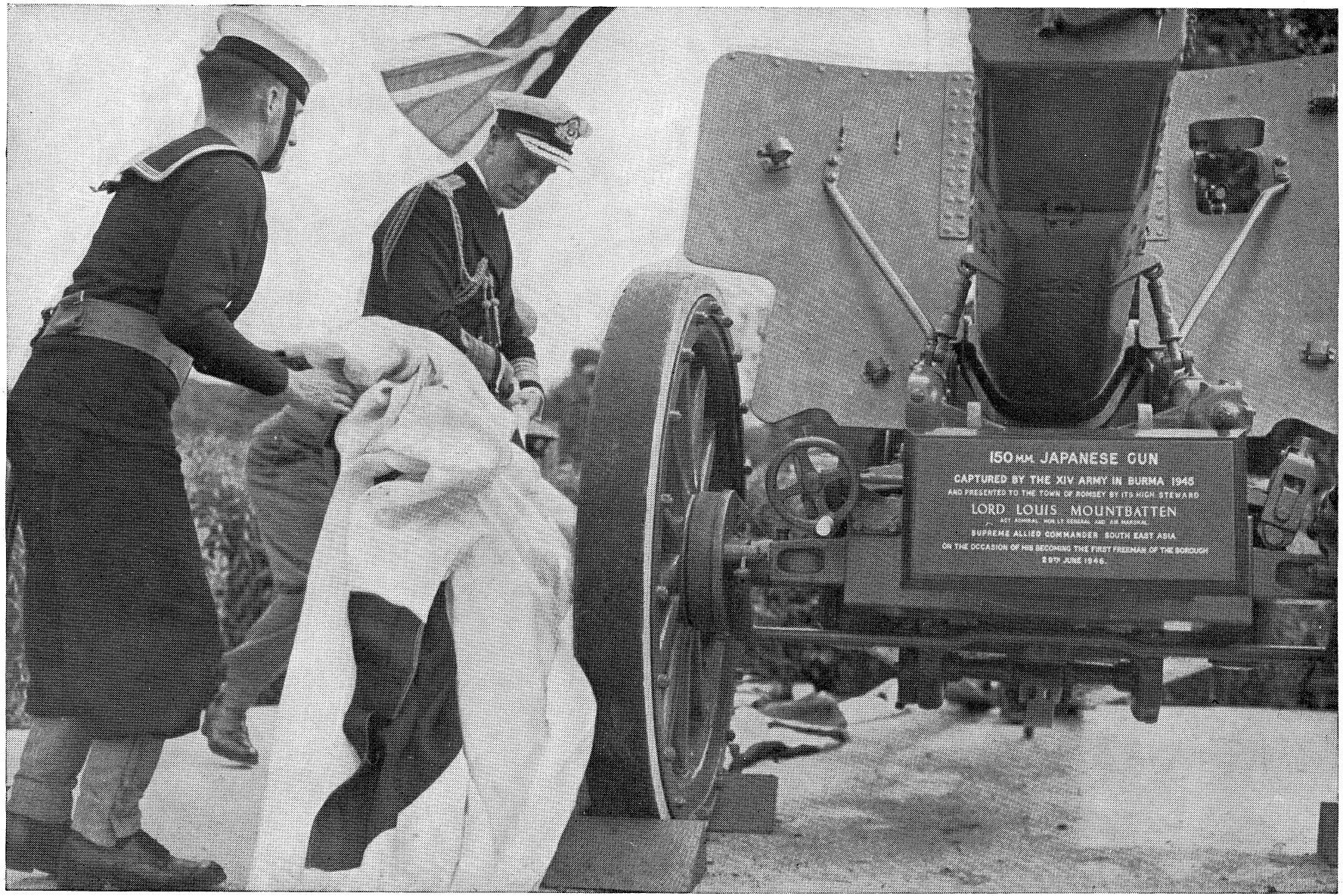
De leening, groot 3.750 millioen dollar, zal — te beginnen met 1951 — in 50 jaarlijksche termijnen worden afgelost. De rente bedraagt 2% (tot 1951 renteloos).

De leening stelt Engeland in staat op korten termijn verbetering te brengen in den voedseltoestand. Ook verwacht men dat benzine en papier in ruimere mate beschikbaar gesteld zullen worden. Overigens zal zij in hoofdzaak voor productieve doeleinden, voor den invoer van machines en grondstoffen en voor het in evenwicht brengen van de betalingsbalans in de twee of drie overgangsjaren, gebruikt worden, totdat de Britsche export groot genoeg is om den vereischten invoer en alle verplichtingen aan het buitenland te dekken.

(Dail. Her., Alg. H.bl., N. Z. Ztg.)
(V. b. Leening 6738 M)

Het grootste Bombardementsvliegtuig ter wereld, de „Consolidated-Vultee XB-36". Het vliegtuig heeft een vleugel-breedte van 230 voet en is uitgerust met 6 drieduizend P.K. motoren. (foto Ass. Press)

Admiraal Lord Louis Mountbatten tijdens de aanbieding van een op de Japanners buitgemaakt kanon aan de stad Romsey (Hampshire), van welke stad hij het eereburgerschap ontving. (foto Ass. Press)

A. *Nederland*

Opening Staten-Generaal

Nadat Minister-President Beel op 20 Juli de buitengewone zitting der Staten-Generaal had gesloten, heeft H. M. de Koningin op 23 Juli de gewone zitting der Staten-Generaal geopend met de volgende troonrede:

Leden der Staten-Generaal,

„Het vertrouwen van mijn volk heeft U geroepen, om in de komende vier jaren mede te beslissen over het wel en wee van ons vaderland. Dit stemt mij tot voldoening. Uw verkiezing toch strekt mij ten teeken van een terugkeer tot normale grondwettelijke vormen en stabiele staatkundige verhoudingen.

Te meer verheug ik mij hierover, omdat thans eerst recht alle krachten gericht kunnen worden op het ééne doel: het leggen van een deugdelijken grondslag voor den geleidelijken wederopbouw van onze geestelijke en stoffelijke volkswelvaart.

Tot mijn groote vreugde mocht ik — mede uit eigen aanschouwing — vaststellen, dat wij in gestagen tred reeds menige schrede op den weg naar dit groote doel hebben gezet en dat wij, wat de krachtsinspanning betreft om het te bereiken, geenszins de minsten zijn in den kring der door den oorlog getroffen volkeren.

Nochtans wachten ons nog vele en groote moeilijkheden, welke ik zoowel U als mijn geheele volk in ernstige en voortdurende overweging aanbeveel. Deze moeilijkheden zullen slechts overwonnen kunnen worden, indien ieder onzer zich met geestdrift wijdt aan den gemeenschappelijken arbeid, die uitsluitend in staat zal zijn voor de breede lagen van ons volk den weg tot welvaart te banen.

Oost-Indië.

In de ontwikkeling der gebeurtenissen in Oost-Indië valt verbetering aan te wijzen.

In belangrijke deelen der Buitengewesten is reeds in eersten aanleg overgegaan tot de vestiging van een nieuwe rechtsorde, steunend op de beginselen, die in mijn rede van 7 December 1942 werden neergelegd. Met vertegenwoordigers der bevolking uit die Buitengewesten, waar het Geallieerde Opperbevel de verantwoordelijkheid voor de bestuursvoering heeft overgedragen, wordt thans beraadslaagd over de vervulling, langs loyalen en vreedzamen weg, van de nationale verlangens.

Op Java en Sumatra echter ontbreken nog voldoende voorwaarden voor zulk een overleg. Ik vertrouw, dat deze voorwaarden — mede dank zij verdere besprekingen — spoedig aanwezig zullen zijn.

Het Geallieerde Opperbevel in deze gebieden, en in den Riouw-Archipel, heeft zijn taak nog niet voltooid. Nog altijd lijden daar — tot onze bezorgdheid — velen uit alle bevolkingsgroepen onder de gevolgen van den oorlog.

De verdere liquidatie van de Japansche invasie en de terugkeer van orde en rust, met name op Java en Sumatra, zijn noodzakelijke voorwaarden, wil Nederland zich ten volle kunnen wijden aan zijn roeping, om te zamen met de Indonesische volken ook voor hen binnen het Koninkrijk een eigen Staatsverband op te bouwen, waarin die volken vrij hun eigen kracht kunnen ontplooien en door middel waarvan zij zich een eigen plaats in de rij der Vereenigde Volken zullen kunnen verwerven. In dit Indonesisch Staatsverband zullen uiteraard de rechten en belangen van alle bevolkingsgroepen en van minderheden dienen te worden beschermd en behartigd.

Ten einde voor den overgangstijd in het bijzonder de uitoefening van de taak van het opperbestuur ten aanzien van Oost-Indië beter tot haar recht te doen komen en ook daar de Rijksconferentie voor te bereiden, zal onverwijld een ontwerp van wet tot instelling van een Commissie-Generaal — aangepast aan de eischen van den huidigen tijd — aan U worden voorgelegd.

In afwachting van het herstel van het economisch leven zullen de groote moeilijkheden, waarover Oost-Indië zich op het gebied van geld- en handelsverkeer gesteld ziet, slechts met steun van Nederland en door nauwe samenwerking van beide deelen van het Koninkrijk, uiteraard op voet van gelijkheid, overwonnen kunnen worden.

Diep getroffen ben ik door de plichtsbetrachting en zelfbeheersching, waarmede intusschen zoowel burgers als militairen ginds onder zoo moeilijke omstandigheden voortgaan, hun taak te vervullen.

West-Indië.

Ook in West-Indië leeft een drang naar vernieuwing der Staatsinstellingen.

Wat reeds zonder Grondwetswijziging ter bevrediging daarvan kan geschieden, zal ten spoedigste worden bevorderd, opdat Suriname en de Nederlandsche Antillen zullen kunnen beginnen met op nieuwen voet eigen leven, deelgenootschap in het Koninkrijk en in het bijzonder hun taak in hun eigen omgeving ter hand te nemen.

Internationale betrekkingen.

Nederland, dat zich in het verleden voortdurend tot taak heeft gesteld in de internationale samenleving der volkeren bij te dragen tot den opbouw van een vreedzame internationale wereldorde, zal ook thans naar vermogen krachtig samenwerken met al die landen, die eveneens den wederopbouw en de bevestiging van vrede en veiligheid willen dienen op grondslag van recht en rechtvaardigheid.

In de organen van de Vereenigde Naties en met name in den Veiligheidsraad, zoomede in de Commissie voor de beheersching der atoomenergie, streeft de Regeering naar bevordering van goede internationale verhoudingen op den grondslag van het handvest, met het doel den internationalen vrede en veiligheid te bevestigen en de vrijmaking van het in het atoom sluimerend geweld te doen strekken tot heil, in stede van tot rampspoed der menschheid.

Onzerzijds wordt een spoedige totstandkoming van definitieve vredesregelingen gewenscht, ten einde de wereld de gelegenheid te bieden, door vreedzamen arbeid tot herstel te geraken.

Het besef, wederkeerig bestaande bij de Nederlandsche zoowel als bij de Belgische Regeering, dat ten aanzien van een aantal internationale vraagstukken haar respectievelijke belangen gestadig meer samenloopen, draagt er toe bij de nauwe samenwerking met onze Zuiderburen te versterken.

De ontwikkeling van onze betrekkingen met de mogendheden, waarmede de vriendschappelijke relaties niet zijn verbroken geweest, blijft aanleiding geven tot voldoening.

Nederland stelt zich voor aanspraken te doen gelden op grensverbetering van beperkten omvang langs zijn Oostgrenzen.

Marine en Landmacht.

Mede als een bijdrage tot de vestiging van een sterke internationale rechtsorde zal worden voortgegaan met den wederopbouw zoowel van onze Marine als van onze Landmacht. In beide deelen onzer strijdmacht zal bijzondere aandacht worden geschonken aan de tucht, het moreel, de geestelijke verzorging en de sociale bemoeiingen ten dienste van het personeel en zijn gezinnen. Voorstellen tot wijziging van de Dienstplichtwet en van de bevorderingswetten voor het beroeps- en reservepersoneel onzer Landmacht zullen U worden aangeboden. Zoowel aan onze Landmacht als aan onze Marine, in het bijzonder aan dat gedeelte, hetwelk tijdens den oorlog reeds jaren uit het vaderland afwezig was, worden hooge eischen gesteld. Met erkentelijkheid maak ik gewag van de groote plichtsbetrachting en offervaardigheid dezer mannen.

Echtscheidingen (art. 263 B.W.)

In ernstig onderzoek zal worden genomen de vraag op welke wijze ontduiking van het bepaalde in artikel 263 van het Burgerlijk Wetboek kan worden tegengegaan. Maatregelen ter voorkoming van lichtvaardige echtscheidingen zullen worden voorbereid. Maatregelen zullen worden voorbereid ten behoeve van een meer doeltreffende bestrijding van de openbare onzedelijkheid.

Onderwijs.

Ten aanzien van het onderwijs zal gestreefd worden naar het wegnemen van belemmeringen die de vernieuwing van het onderwijs in den weg staan en naar het aanvullen van de op dit gebied bestaande tekorten.

Ontwerpen van wet, vastleggende het kader, waarbinnen zich de vernieuwing van het onderwijs zal kunnen voltrekken, zullen in overweging worden genomen.

Voorstellen tot verbetering van de financieele verhouding ten aanzien van het Bijzonder Hooger Onderwijs zullen U op korten termijn bereiken.

De Regeering zal sterken steun verleenen aan de jeugdbeweging, met inachtneming van zelfstandigheid der levensrichting en erkenning van de rechten der ouders. Bijzondere aandacht zal worden gewijd aan de bestrijding van de verwildering der jeugd.

De Radio-omroep.

Het ligt in het voornemen, om, den Radioraad gehoord, een wettelijke basis te ontwerpen voor een nationaal omroepbestel op publiekrechtelijke leest, waarbij de verschillende levensbeschouwingen, in organisch verband opgenomen, voor het uitdragen van eigen beginselen beschikking zullen verkrijgen over zendtijd.

Economische politiek.

Ten aanzien van de stoffelijke welvaart staat voorop het streven naar opvoering van de nationale productie. Het herstel en de uitbouw van den handel en de nijverheid in al hun geledingen zal met kracht worden bevorderd. Met het oog hierop zal aan de totstandkoming van een wettelijke regeling voor een adviseerend planbureau met spoed worden voortgewerkt. In het bijzonder op de industrieele ontwikkeling van ons land, als belangrijk middel om de moei-

lijkheden, uit de wijzigingen in de economische wereldstructuur voortvloeiend, te boven te komen, zal de aandacht der Regeering zijn gevestigd.
De Regeering is voornemens om ter bevordering van de ontwikkeling van een gezond middenstand/sbedrijf voortgang te maken met de bestaande vormen van het verleenen van crediet, alsmede den middenstand, waar noodig, tegen onredelijke concurrentie van de zijde van het grootbedrijf te beschermen.
Ter bevordering van den dringend noodzakelijken export, zoowel van industrieele als van agrarische producten, zullen de economische betrekkingen met andere mogendheden worden voortgezet en uitgebreid. Een doeltreffende voorlichting dienaangaande zal, zooveel mogelijk te zamen met het bedrijfsleven, worden bevorderd.
Bij de ten aanzien van den landbouw te nemen maatregelen zal er naar worden gestreefd aan het economisch verantwoorde kleine boeren- en tuindersbedrijf een zoodanig inkomstenpeil te waarborgen, dat voor het gezin een behoorlijk bestaan verzekerd is.
Met inachtneming van een redelijke belooning voor diegenen, die in land- en tuinbouw werkzaam zijn, zal de aandacht bij voortduring gericht moeten blijven op verlaging van den kostprijs van onze land- en tuinbouwproducten. Daarnaast is bevordering van de kwaliteitsverbetering een eerste vereischte.
Het land- en tuinbouwonderwijs zal moeten worden uitgebreid, terwijl het landbouwkundig onderzoek zich tot nieuwe gebieden zal dienen uit te strekken. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan de opleiding van landarbeiders.
Het herstel van het geschonden landbouwbedrijf zal met kracht worden voortgezet. Eerlang zal een ontwerp van wet, in het bijzonder het herstel van Walcheren regelende, bij de Staten-Generaal worden ingediend. Ruilverkavelingen en herontginningen zullen een meer rationeel grondgebruik mogelijk moeten maken, terwijl voorbereidingen zullen worden getroffen voor verdere landaanwinning en nieuwe inpolderingen.
Bij deze maatregelen zal aan de aankleeding van het landschap bijzondere aandacht worden geschonken.
Regelen van wet ten aanzien van verkoop en doelmatige verpachting van gronden zullen worden voorbereid.
Op het gebied van de visscherij zal het inslaan van nieuwe wegen krachtig worden bevorderd, terwijl aan het visscherijonderzoek bijzondere aandacht zal worden gegeven. Ten behoeve van de binnenvisscherij wordt een wettelijke regeling voorbereid, waarbij met de belangen van alle daarbij betrokkenen rekening zal worden gehouden.

Wederopbouw
Met kracht zal ook de wederopbouw worden voortgezet, met name ook van gebouwen van geestelijke en cultureele beteekenis, welker groote waarde niet uit het oog zal worden verloren, en van bedrijfsgebouwen. Het bouwen van nieuwe woningen zal, zoodra de aanvoer van materialen dit mogelijk maakt, ten sterkste worden bevorderd. Enkele wijzigingen in de Woningwet zijn in verband hiermede voorbereid. Een financieele regeling voor den bouw van woningen door particulieren is vrijwel gereed.
De bemoeiingen tot herstel van het spoorwegverkeer en ons zwaar gehavende autopark zullen worden voortgezet. Voorts zal de productie van banden worden bevorderd.
Aan de verkeerswetgeving en de bevordering van de veiligheid van het verkeer wordt bijzondere aandacht besteed.
Een regeling van het goederenvervoer langs den weg wordt voorbereid. Alle krachten worden er op gericht, opdat de plaats, welke aan ons land in het luchtverkeer op grond van geschiedenis, ligging en praestatiemogelijkheden toekomt, binnen zoo kort mogelijken tijd weer wordt ingenomen.
De reeds getroffen maatregelen tot herstel van de door den oorlog deerlijk getroffen koopvaardijvloot zullen met kracht worden voortgezet.
Een wettelijke regeling voor de pensionneering van zeelieden is in voorbereiding.

Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie
Zooveel doenlijk zal — mede ter versterking van de saamhoorigheidsgedachte en het verantwoordelijkheidsgevoel der bedrijfsgenooten — worden gestreefd naar een verschuiving der Overheidsbemoeiing naar publiekrechtelijke bedrijfsorganen.
De Regeering zal met spoed de voorbereiding voortzetten van een wetsvoorstel op de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, waarbij aan gerechtvaardigde verlangens van het bedrijfsleven alle aandacht zal worden geschonken.
Als top-orgaan van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie zal de instelling van een sociaal-economischen raad worden voorbereid. Regelingen zullen moeten worden getroffen, opdat alle bedrijfsgenooten èn in de bedrijfstakken, via de publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties, èn in de afzonderlijke ondernemingen in het overleg niet enkel over sociale, maar ook over economische vraagstukken worden betrokken.

Socialisatie
Voor zoover echter de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie geen genoegzame waarborgen biedt voor gezonde sociaal-economische verhoudingen in eenig bedrijf of voor een juiste behartiging van het consumentenbelang, zal socialisatie worden overwogen van de nog niet in gemeenschapsbezit zijnde openbare nutsbedrijven, alsmede van die bedrijven, van monopolistisch karakter, waarvan na onderzoek socialisatie om redenen van algemeen belang geboden en doelmatig blijkt.
De socialisatie van het mijnwezen zal worden bevorderd, zoodra een op korten termijn in te stellen Commissie van onderzoek heeft bevestigd, dat het algemeen belang zoodanig ingrijpen vergt.
Een wettelijke basis zal worden voorbereid voor een bijzonder toezicht op het kartel- en concernwezen.

Sociale Voorzieningen
Groote zorg zal worden besteed aan een rechtvaardige verdeeling van de stoffelijke welvaart. Scherp toezicht op de prijzen zal er voor waken, dat iedere verhooging der productie zooveel mogelijk ten goede komt aan een vermindering der nog steeds bestaande spanning tusschen loonen en prijzen. Ter verlichting van de moeilijkheden van hen, wier behoeften het grootst zijn, zal een verbetering van den kinderbijslag worden voorgesteld. Een verplichte wachtgeldregeling en werkloosheidsverzekering zullen worden voorbereid. Terwijl voortgewerkt wordt aan een algemeene herziening der sociale verzekering als onderdeel van het streven naar grooter bestaanszekerheid, zal spoedig een voorloopige voorziening ten gunste van ouden van dagen aan U worden voorgelegd. Een wetsontwerp zal worden ingediend tot herziening van de bepalingen, rakende de beëindiging van arbeidsovereenkomsten, zulks met de bedoeling personen, die reeds geruimen tijd bij denzelfden werkgever in loondienst zijn, meerdere bestaanszekerheid te verschaffen. Op korten termijn zal een commissoriaal onderzoek worden ingesteld naar de mogelijkheid om de Armenwet in dien zin te verruimen, dat zij een breedere basis biedt voor de maatschappelijke voorziening en hulpverleening.
De verbetering der geestelijke en lichamelijke volksgezondheid zal met kracht worden bevorderd. In samenwerking met de deskundigen en de organisaties, op dat gebied werkzaam, wordt een op wettelijke basis steunende coördinatie der gezondheidszorg voorbereid.

Financiën.
Groote zorg boezemt mij de toestand van 's lands financiën in. Bij voortduring staan deze nog onder den invloed van de oorlogsramp en den nasleep van dien. De voorzieningen op burgerlijk en militair gebied, welke hierdoor noodzakelijk zijn geworden, leggen een schier ondraaglijken last op de volkshuishoudingen der betrokken gebiedsdeelen. Zonder krachtige hulp van buiten is de taak, die het Rijk vervullen kan, aan zeer enge grenzen gebonden. Met dankbaarheid mag ik gewagen van de financieele hulp, die tot dusver door het buitenland wordt verleend. Mede in het belang van een voortzetting daarvan mag niets worden nagelaten, wat de van ouds erkende credietwaardigheid van Nederland zal kunnen versterken. Eerste voorwaarde daartoe is een eendrachtige voortzetting van de herstelpolitiek.
Ook bij het betrachten der uiterste soberheid zullen aan de Overheidsfinanciën zware eischen blijven gesteld om chaotische toestanden te kunnen voorkomen, in staat te zijn de Overzeesche Gebiedsdeelen hulp te bieden, het herstel te bevorderen — zoowel op materieel als op cultureel gebied — en verbetering te kunnen brengen in het lot van die bevolkingsgroepen, welke in zorglijke omstandigheden verkeeren.
Handhaving van het monetaire evenwicht bij een internationaal verantwoord niveau van loonen en prijzen zal bij voortduring de aandacht vragen.
Met inachtneming van den eisch van rechtsherstel en onder waarborging van de belangen van den fiscus zal het geld- en kapitaalverkeer zoo spoedig mogelijk een passende vrijheid herkrijgen. Het uitoefenen van toezicht op de investeeringen zal voorshands echter onvermijdelijk zijn om een zoo doeltreffend mogelijk gebruik van het kapitaal te verzekeren. Hierbij zullen met name De Nederlandsche Bank, waarvan de eigendom van particuliere in publieke handen dient over te gaan, en de Herstelbank een belangrijke rol hebben te vervullen.
De vermindering van den druk der binnenlandsche Staatsschuld zal de bijzondere aandacht vereischen, waartoe naast de reeds aanhangige vermogensaanwasbelasting een heffing in eens van de vermogens zal worden voorgesteld. Ook een conversie van de binnenlandsche Staatsleeningen zal aan dit doel worden dienstbaar gemaakt.
De regeling van de bijdragen in de materieele oorlogsschade en van de aanvullende credietfinanciering bij de wet kan op korten termijn worden tegemoet gezien.

Herziening Grondwet.
De voorstellen tot wijziging van art. 192 en van hoofdstuk XIII der Grondwet zullen U ter behandeling in tweede lezing

bereiken. De instelling eener Staatscommissie tot herziening van de Grondwet kan spoedig worden te gemoet gezien.
Het vraagstuk der administratieve Rechtspraak zal door een Staatscommissie opnieuw onder de oogen worden gezien.
Met kracht zal worden gestreefd naar inkrimping van het Overheidsapparaat; in het bijzonder zal daarbij aandacht worden geschonken aan de Rijksbureaux.
In afwachting van het rapport der onderwerpelijke commissie zullen partieele verbeteringen in de gemeentefinanciën worden voorgesteld. Een betere coördinatie tusschen de dragers van het gezag en de politie zal worden bevorderd. Naar een oplossing van de verschillende problemen, die samenhangen met de vervolging der politieke delinquenten, wordt met voortvarendheid gestreefd.
De zuivering van het Overheidspersoneel, alsmede van de pers, zal nog vóór het einde van dit jaar worden voltooid, terwijl een snelle afwerking van de zuivering van het bedrijfsleven eveneens zal worden nagestreefd.
De Regeering zal een juistere regeling van de positie der ambtenaren o.m. door herziening van stelsel en normen van het bezoldigingsbesluit bevorderen. Een salarisverbetering voor de onderwijzers is in voorbereiding. Een reorganisatie van het georganiseerd overleg is voorgenomen.
Ik ben mij bewust dat de nauwgezette behandeling van al deze voorstellen — overvloedig in aantal omdat de taak der Overheid in dezen tijd zoo diep ingrijpt in vele levensterreinen — veel van Uw werkkracht en van Uw toewijding zal vergen.
Met de bede, dat God U hiertoe wijsheid en kracht moge schenken tot zegen van ons Koninkrijk en deszelfs toekomst, verklaar ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend."
(Buitengew. Ned. Stct. - 23 Juli)
(V. b. Troonrede 6511; Regeeringsverkl. 6345; Rede Koningin 6 Dec. 1942 6463; Commissie-Generaal 6797 B; Bespr. W.I. del. 6805 D; Opbouw leger 6636 A; Vloot 6702 G; Tol-unie met België 6806 E; Radioraad 6667 C; Publ. bedrijfsorg. 6543 XV; Socialisatie 6790; Rijksfinanciën 6743 A; Pol. delinquenten 6781 B; Sal. Onderw. 6736 C)

A. Geldzuivering - Volmachten Min. Lieftinck met een jaar verlengd - Witboek i.z. geldzuivering —

19 Juli — De Minister van Financiën, prof. P. Lieftinck, heeft aan de Staten-Generaal, door middel van een wetsontwerp, verlenging gevraagd van de volmachten welke hij al bezit om het geldwezen in ons land uiteindelijk gezond te maken. Het wetsontwerp is door de Tweede Kamer aanvaard.
De heeren Kortenhorst (K.V.P.) en De Wilde (A.R.) meenden, dat — nu de constitutie weer werkt — verlenging met een half jaar voorloopig voldoende zou zijn. Zij gaven de voorkeur aan machtiging bij de wet. Beiden oefenden scherpe critiek op de groote overheidsuitgaven, die volgens hen een inflatorische strekking hebben. (Tr. - V.V.)
Intusschen is verschenen een „Witboek betreffende de maatregelen tot zuivering van het geldwezen in Nederland". Het Witboek, dat ruim 250 pag. telt, is te verkrijgen bij de Rijksuitgeverij te Den Haag. (Red. K.H.A.)
(V. b. Geldwezen 6755 C)

B. Eerste Kamer - Prof. Kranenburg voorzitter —

22 Juli — Bij Koninklijk besluit is benoemd voor den duur van de Dinsdag 23 Juli begonnen zittingsperiode tot voorzitter der Eerste Kamer prof. dr. R. Kranenburg, thans lid dier Kamer voor de Partij van den Arbeid.
Prof. Kranenburg, 8 September 1880 te Groningen geboren, is rechter te Tiel en te Utrecht geweest. Eind 1914 benoemde de Amsterdamsche gemeenteraad hem tot hoogleeraar in het staatsrecht, het administratief recht, het volkenrecht en de rechtsfilosofie. Eenige jaren later volgde zijn benoeming tot gewoon hoogleeraar in de rechtsgeleerdheid te Leiden.
Prof. Kranenburg is jarenlang voorzitter van den Vrijz. Dem. Bond geweest. (Tr.)
(V. b. Voorz. E. K. 6805 A)
Prof. Kranenburg 6645 C)

C. Gemeenteraadsverkiezingen - Te laat ingediende lijsten - Noodwet —

22 Juli — Ingediend is een wetsontwerp houdende noodvoorziening voor de raadsverkiezingen in een aantal gemeenten. Het houdt o.a. in: uitstel der verkiezingen tot nader order, alsnog geldigverklaring van te laat ingediende lijsten, verkorting van eenige in de Gemeentewet genoemde termijnen. De verkiezing zal moeten worden gehouden binnen dertig dagen na het inwerkingtreden dezer wet.
Behalve in de gemeenten Deventer, Geleen, Nijmegen, Odoorn en Zwijndrecht hebben zich te Ottersum en Voerendaal dergelijke moeilijkheden voorgedaan.
Ook voor die gemeenten heeft de Minister den dag der verkiezingen voor de raden tot nader order uitgesteld. Het wetsontwerp zal alsnog met de namen der gemeenten Ottersum en Voerendaal worden aangevuld. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6805 C)

D. Fascistisch werkverband? - Vragen van den heer Vorrink aan den Min. van Justitie —

17 Juli — De heer Vorrink heeft aan den Minister van Justitie de volgende vragen gesteld:
1. Is het waar, dat op Zondag 7 Juli 1946 in hotel Terminus te Utrecht leden of vroegere leden van fascistische en nationaal-socialistische groepen, o.a. van Nationaal Front en N.S.B. bijeenkwamen en besloten tot de oprichting van een zoogenaamd werkverband?
2. Is het waar, dat op deze bijeenkomst o.a. het woord werd gevoerd door een zekeren P. Denis, een voormaligen adjudant van Arnold Meijer?
3. Kan de Minister mededeelen in welke relatie deze Denis staat tot het Bureau Nationale Veiligheid en of hij de beschikking heeft over een motorvoertuig van dat bureau?
4. Is de hierbedoelde Denis betrokken geweest bij de ontvluchting van Arnold Meijer uit het bewakingskamp Vught?
5. Is de Minister bereid, indien het bovenstaande hem niet bekend mocht zijn, daarnaar een onderzoek te doen instellen? Indien het bovenstaande juist mocht blijken, is de Minister dan niet van oordeel, dat maatregelen behoorden te worden getroffen, ten einde te voorkomen, dat ons volksleven opnieuw door fascistische en nationaal-socialistische activiteit wordt bedreigd?
6. Is tegen den in de vragen 2 t/m 4 bedoelden persoon reeds een gerechtelijk onderzoek ter zake van het in vraag 4 gestelde geopend en, zoo neen, is de minister dan bereid daartoe opdracht te geven? (V.V.)
(V. b. Vorrink 6734 C)

E. Aflossing vóór 1 Jan. aangegane leeningen —

18 Juli — Ten aanzien van voor 1 Jan. 1942 aangegane, al dan niet door hypotheek gedekte leeningen, komt van 21 Juli 1946 af de niet-periodieke aflossing op zulke leeningen den crediteur voor 50% in vrij geld ter beschikking, terwijl periodieke aflossingen op zulke leeningen, ongeacht den datum waarop deze werden aangegaan, tot een maximum van 5% van de hoofdsom den crediteur geheel vrij kunnen worden betaald. De debiteur dient de aflossingen steeds uit zijn vrije middelen te betalen. (Tr.)

F. Steenkoolproductie stijgende —

22 Juli — In de week van 8 t.m. 13 Juli is in de Limburgsche kolenmijnen een record-productie van 166.832 ton bereikt, dat is gemiddeld per werkdag 27.805 ton. Op 19 Juli was de productie 30.008 ton. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6660 H)

G. Fokkerfabrieken blijven in Amsterdam - Finsche opdracht —

23 Juli — In een op 22 Juli gehouden vergadering heeft het Amsterdamsche gemeenteraadslid dr. H. den Hartogh medegedeeld, dat de Fokkerfabrieken in de hoofdstad zullen blijven. Het gemeentebestuur heeft aan de directie van Fokker een terrein aangeboden aan de Noordzijde van de stad bij de Fordhaven. Dit beteekent een bouwobject van ƒ 10 millioen en het behoud van minstens 1500 arbeiders in Amsterdam.
De Finsche luchtvaartmaatschappij Aero O/Y te Helsinki heeft aan Fokker de verbouwing van een 5-tal Dakota-vliegtuigen tot passagiersvliegtuigen opgedragen. Dit is de eerste buitenlandsche opdracht, die door de Fokkerfabrieken na de bevrijding werd geboekt. Finland behoorde vóór den oorlog tot de geregelde afnemers van de Fokkerfabrieken.
(Par. - Alg. H.bl.) **(V. b. Fokkerfabr. 6780 B)**

H. Noorder-sluis te IJmuiden weer in dienst - „Oranje" het eerst geschutte schip —

18 Juli — Op 18 Juli werd de Noordersluis te IJmuiden weer in gebruik gesteld. De Duitschers hadden hieraan in September 1944 groote schade toegebracht.
Het eerste schip dat in de herstelde sluis geschut werd, was het 20.000 ton metende m.s. „Oranje". Dit schip kwam, na gedurende 7 jaren als hospitaalschip in geallieerden dienst gevaren te hebben, weer in Nederland terug. Het schip had 800 repatrieerenden aan boord. (Alg. H.bl.)
(V. b. Oranje 3852 D; foto 3852a)

I. Verzetskruis voor C. Tieman —

19 Juli — H. M. de Koningin heeft op 19 Juli in het Blindeninstituut te Bussum, aan den twintigjarigen C. Tieman het verzetskruis uitgereikt. Deze onderscheiding werd hem toegekend voor zijn daadwerkelijk deelnemen aan het verzet, waarbij hij het gezichtsvermogen verloor. (N.D.)
(V. b. H. M. de Koningin 6774 F; uitr. verzetskruis 6731 A)

K. De Perszuivering - Ned. Journalistenkring wendt zich tot den minister —

17 Juli — Het bestuur van den Nederlandschen Journalistenkring heeft zich tot den Minister v. Binnenlandsche Zaken gewend ter zake van den tragen gang der perszuivering. Het wijst er op, dat de „onbevredigende procesgang in vol-

strekten strijd is met de eischen van rechtszekerheid, welke in een rechtsstaat als de onze gesteld mogen worden. Niet alleen is deze practijk voor de betrokkenen in hooge mate onaangenaam en worden zij hierdoor veelal getroffen in hun ideëele en materieele belangen, zij schept bovendien een groeiende onzekerheid in het Nederlandsche perswezen, welke in ernstige mate afbreuk doet aan het hoofddoel van de perszuivering en een voortdurende belemmering is voor de ontwikkeling van gezonde verhoudingen in de Nederlandsche pers. De toestand van thans is onaanvaardbaar zoowel voor degenen, die zich met den opzet van de perszuivering kunnen vereenigen als voor hen, die óf tegen dezen opzet óf tegen de daaraan gegeven uitvoering bezwaren meenen te moeten inbrengen".
Aan den Minister wordt met den meesten aandrang verzocht de geuite grieven tot onderwerp van een op korten termijn in te stellen onderzoek te maken en alle maatregelen te nemen, welke tot een zoo snel mogelijke voltooiing van de perszuivering zullen leiden. (N.R.C.)
(V. b. Perszuivering 6676 C)

A. De interneerings- en bewaringskampen —

17 Juli — Er zijn op het oogenblik nog meer dan 100.000 politieke delinquenten, van wie de ca. 70.000 geïnterneerden de voornaamste categorie vormen, deze zijn ondergebracht in ongeveer honderd kampen.
Onder het begrip „kamp" vallen zoowel Fort Blauwkapelle met 77 man, als de cellenbarakken van Scheveningen met 2008 gevangenen, de strafgevangenis van Haarlem met 16 gevangenen, de Nijmeegsche tuchtschool met 389 man en de groote kampen van Vught (5610 gedetineerden), Duindorp Scheveningen (5629), Amersfoort (3319) en Wezep (2631).
Op 1 Juni bedroeg het aantal politieke delinquenten 70.740, waarvan 12.500 vrouwen. Ruim 1700 man waren vreemdelingen. De verdeeling over de verschillende provinciale kampen is: provincie Groningen 3662 gevangenen (10 kampen), Friesland 2350 gev. (8 kampen), Drente alleen Westerbork met 3280 gevangenen, Overijsel met 2955 gev. (9 kampen), Gelderland 8237 (9 kampen), Utrecht 6229 (5 kampen), Zeeland 1719 (7 kampen), Noord-Holland 17.367 (8 kampen), Zuid-Holland 14.455 (16 kampen), Noord-Brabant 7475 (7 kampen), Limburg 3011 gevangenen (11 kampen), waarvan meer dan de helft — 1721 — alleen in het kamp van de mijnstreek. (V. K.)
(V. b. pol. del.: 6797 B en 6791 B)

B. Prof. Schrieke tot twintig jaar veroordeeld —

22 Juli — De Bijz. Raad van Cassatie heeft prof. mr. J. J. Schrieke, secretaris-generaal van Justitie in den bezettingstijd, veroordeeld tot twintig jaar gevangenisstraf. Het Bijz. Gerechtshof had de doodstraf uitgesproken. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6791 C)

C. Uitzending achtergebleven vrouwen en gezinnen naar Ned.-Indië

22 Juli — Het Ministerie van Overzeesche Gebiedsdeelen deelt het volgende mede: Eenigen tijd geleden is de mogelijkheid opengesteld tot uitzending van de hier achtergebleven vrouwen en gezinnen naar Ned.-Indië, zulks onder voorbehoud, dat de kosten door den werkgever of door den echtgenoot kunnen worden betaald of gegarandeerd.
De uitzending kan geschieden naar de gebieden en plaatsen, elke door de regeering van Ned.-Indië voor gezinshereeniging zijn opengesteld. Op Java is dit het geval met Soerabaja, Buitenzorg, Bandoeng, Semarang. In verband met het tekort aan woonruimte tengevolge van evacuatie uit Midden-Java, moest de uitzending van gezinnen naar Batavia voorloopig worden gestaakt. Daarom komen slechts zij, die een door de Amacab na 1 Juli afgegeven garantieverklaring van huisvesting kunnen overleggen, voor uitzending naar Batavia in aanmerking.
Naar de Buitengewesten, met uitzondering van Medan, Padang en Palembang, is de uitzending van gezinnen eveneens mogelijk. De huidige situatie brengt mee, dat de militairen van de Kon. landmacht niet voor gezinshereeniging in aanmerking komen. (Msb.)
(V. b. 6696 A)

D. Schepen voor Ned.-Indië —

19 Juli — Voor de Nederlandsch-Indische regeering zijn in Nederland na den oorlog 26 schepen aanbesteed. Acht schepen van 2100, acht van 1300 en tien van 175 brt. zullen worden gebouwd. Deze schepen worden aanvankelijk door de Nederlandsch-Indische regeering in eigen beheer gehouden, doch wanneer zij er afstand van wil doen, zal de Kon. Paketva rtmij. het eerst gelegenheid tot overneming krijgen. Dit zal dan een compensatie zijn voor de 55% die deze maatschappij op haar aantal schepen verloren heeft. (V. K.)
(V. b. Scheepsbouw 6779 C; K.P.M. 6805 G)

E. De Curaçaosche commissies - Memorandum der Staten - Petitie van Raad van Bestuur - Communiqué R.V.D. i.z. besprekingen —

18 Juli — Op verzoek van dr. M. F. da Costa Gomez, voorzitter der Curaçaosche Statencommissie, heeft thans de voorzitter van de Staten van Curaçao telegrafisch toestemming gegeven tot publicatie van het memorandum, behoorende bij de petitie, die de Statencommissie aan H. M. de Koningin heeft aangeboden. De petitie zelf wordt niet gepubliceerd.
Tegelijkertijd heeft de tweede Curaçaosche commissie, afgevaardigd door den Raad van Bestuur van Curaçao, den tekst gepubliceerd van de op haar beurt aan H.M. aangeboden petitie.

Memorandum der Staten

Volgens het memorandum dragen de Staten van Curaçao de commissie op, principieele veranderingen in de Curaçaosche staatsregeling voor te stellen, in afwachting van de toekenning van volledige autonomie en tevens mede te werken aan de herziening van de geheele staatsregeling als gevolg van de voorgestelde principieele wijzigingen die zonder tijdverlies moeten worden aangebracht en betrekking hebben op de wetgeving, het bestuur en de inwendige structuur van Curaçao.

1. De regeling van de aangelegenheden, die de Ned. Antillen betreffen, wordt beschouwd als interne zaak. Zij dient tot stand te komen door middel van eigen organen samengesteld en uitgerust met bevoegdheden, die waarborgen geven dat die wetgeving in overeenstemming is met de volksovertuiging.

2. Het bestuur der Ned. Antillen behoort in handen van eigen organen te berusten, en verantwoordelijk te zijn aan de volksvertegenwoordiging.

3. De centralisatie van bestuur en wetgeving der eilanden buiten Curaçao houdt de ontwikkeling der eilanden tegen, is een bron van ontevredenheid. De verschillende eilanden hebben verschillende bevolkingen, wier recht op zelfstandigheid dient te worden erkend. De eilanden zullen derhalve hun eigen bestuur en wetgeving moeten verlangen ten einde zich als autonome rechtsgemeenschap te ontwikkelen.

4. Ter aanduiding der omvorming van het gebiedsdeel in een nieuwe staats- en rechtgemeenschap. zal in de eerste plaats de benaming „Curaçao" in „Nederlandsche Antillen" moeten worden voorgesteld.

Petitie Raad van Bestuur

Volgens zijn petitie acht de Raad van Bestuur van Curaçao de beoogde wijzigingen van zoodanigen aard, dat zij ernstige nadeelen en bedenkelijke gevolgen na zich kunnen sleepen. Met name als een volksvertegenwoordiging of constituante de bevoegdheid mocht worden toegekend de staatsregeling — in bepaalde kringen reeds Grondwet genoemd — vast te stellen, zou de verhouding Nederland—Curaçao kunnen worden teruggebracht tot een in hoofdzaak ideëelen band. De volgende punten worden in de petitie genoemd:

1. De volledige bevoegdheid de structuur van de Nederlandsche Antillen zelfstandig te regelen — vooraf gestempeld tot een inwendige aangelegenheid — baant den weg voor een regeling in republikeinschen vorm of geest en mogelijk zelfs voor het aannemen van den naam republiek.

2. Het algemeen bestuur, op voordracht van de volksvertegenwoordiging benoemd, afhankelijk van, verantwoordelijk en ondergeschikt aan de volksvertegenwoordiging, zal het noodzakelijk evenwicht in een kleine gemeenschap verstoren.

3. Gelijktijdige invoering van de hervormingen gepaard met algemeen of zoo goed als algemeen kiesrecht zou een sprong in het duister zijn.

4. Op Aruba en Curaçao is zeer veel vreemd kapitaal geïnvesteerd steunende op de alom bekende degelijkheid en betrouwbaarheid van de Nederlandsche regeering.

5. Met een haast en overijling, kwalijk overeen te brengen met de bezonnen wijze, waarop in het moederland wetten plegen tot stand te komen, willen de Staten zonder tijdverlies ingrijpende wijzigingen invoeren, welke al dan niet losgemaakt van de Rijks-conferentie, noodlottig te achten zijn.

Communiqué R.V.D.

De Regeeringsvoorlichtingsdienst deelt in een officieel communiqué over de besprekingen met de Staten-commissies van Suriname en Curaçao mede, dat deze zich bepaalden tot die voorloopige voorzieningen, waarvan verwezenlijking binnen het bestaande grondwettelijk verband mogelijk is.
In de uitwerking hiervan zal voorts rekening gehouden kunnen worden met sociologische en andere verschillen, die de gebiedsdeelen Suriname en Curaçao kenmerken. Alle onderwerpen, welke de rijkscultuur raken, bleven voorbehouden voor besprekingen op de a.s. Rijksconferentie.
Aan de hand van de bij de petities behoorende memoranda werd een agenda gevolgd, in hoofdzaak bestaande uit de volgende punten:

1. Decentralisatie van bestuur en wetgeving (voor wat Curaçao betreft inzonderheid de autonomie der eilanden). 2.

De samenstelling der volksvertegenwoordiging. 3. Kiesrecht. 4. Samenstelling en werkwijze van bestuur (verantwoordelijk bestuur). 5. Staatsrechtelijke positie van den gouverneur. 6. Wetgeving en begrooting. 7. Voorziening ingeval van meeningsverschil tusschen bestuur en Staten omtrent wetgeving en begrooting. 8. Bevoegdheden van het bestuur in abnormale omstandigheden. 9. Eenige speciale onderwerpen. (Tr. - Tijd)
(V. b. Statencommissie: 6805 C; Bestuurscommissie 6799 B; zie ook troonrede 6813)

Ned. O.-Indië

A. Amerikaansch crediet voor Ned.-Indië —

20 Juli — De V. S. hebben aan Ned.-Indië een crediet toegekend van $ 100.000.000 voor den aankoop van Amerikaansche surplus-goederen van leger en vloot. De leening is aflosbaar in zeven jaar van 1 Juli 1949 af. De rentevoet beloopt 2,375%. Ned.-Indië heeft reeds $ 75 millioen van de leening verbruikt door den aankoop van surplusgoederen van leger en vloot voor burgerlijk gebruik. Wapens en munitie zijn hierbij niet inbegrepen. (Tr.)

B. Conferentie van Malino - „De Vereenigde Staten van Indonesië"

Tijdens de eerste dagen van de bijeenkomst te Malino zetten 26 afgevaardigden van 15 verschillende gebieden hun standpunt uiteen met betrekking tot den toekomstigen staatkundigen opbouw van Ned. O.-Indië. Het verlangen naar een federatieve structuur werd positief door 14 sprekers tot uitdrukking gebracht, elf anderen, die niet van een federatieve structuur spraken, gaven evenwel den indruk, dat ook zij bereid zouden zijn, zulk een constructie te aanvaarden. Alleen Alfloes, vertegenwoordiger van Koetei (Oost-Borneo), sprak over een eenheidsstaat, maar later stelde hij zich toch achter Nadjamoedin (Z.-Celebes) die een federatieven staat naar het model van de V.S. wenscht.

Een samenvatting gevend van het standpunt dat door de meerderheid der afgevaardigden werd gehuldigd, stelde dr. Van Mook voor Nederlandsch-Indië voortaan „De Vereenigde Staten van Indonesië" te noemen. Deze „Vereenigde Staten" zullen worden samengesteld uit vier „staten", n.l. Java, Sumatra, Borneo en de Groote Oost, waarvan slechts de laatste twee op de conferentie zijn vertegenwoordigd. De vier staten zouden weer bestaan uit „autonome gebieden".

De kleine Soenda-eilanden, die nog afzonderlijk overleg met dr. Van Mook hebben gepleegd, hebben er tenslotte in toegestemd, hun voorstel, dat ieder hunner een afzonderlijke staat zou worden, te laten vallen en „autonome gebieden" van den „staat der Groote Oost" te worden. Met dit land zijn zij thans economisch en ook anderszins verbonden.

Op voorstel van Dr. Van Mook werd besloten een aantal vertegenwoordigers aan te wijzen als lid van een organisatie, belast met de voorbereiding van constitutioneele hervormingen. In besloten zitting werden aangewezen:

Voor de Groote Oost: Nadjamoedin, Daeng Malewa (Z.-Celebes), Dengah (Menado), de sultan van Ternate, kapitein J. Tahije (adviseur voor Ambon).
Voor Borneo: Ibrahim Sedar, Oray Saleh.
Voor Banka, Billiton en Riouw: Liem Tjae.

Voorts werd besloten een laatste gemeenschappelijke conferentie voor Borneo en de Groote Oost bijeen te roepen om voor die gebieden een constitutie te maken. Zij zou zich tevens bezighouden met verdere verbeteringen in het kiesstelsel van de afgevaardigden.

De vertegenwoordigers van den Riouwarchipel, Banka en Billiton verklaarden, dat de band van deze eilanden met Sumatra zoo hecht is, dat zij er de voorkeur aan gaven zich niet bij den „staat Borneo" aan te sluiten, doch in een afzonderlijke organisatie te blijven, totdat met Sumatra overeenstemming is bereikt. Dr. Van Mook zeide van meening te zijn, dat, nu de vertegenwoordigingen der verschillende gebieden op de huidige conferentie niet op denzelfden grondslag waren samengesteld en een aantal groepen thans nog niet vertegenwoordigd was, het raadzaam zou zijn om de komende „constitueerende" vergadering een „voorloopige vertegenwoordiging van de bevolkingsgroepen" te noemen. Dr. Van Mook zeide, dat voor Java en Sumatra zetels dienden te worden gereserveerd. Mocht immers inmiddels met Java en Sumatra overeenstemming worden bereikt, dan zouden vertegenwoordigers van die gebieden aan de komende „constitueerende vergadering" kunnen deelnemen.

Dr. Van Mook besprak vervolgens het standpunt der Nederlandsche regeering in zake de overgangsperiode. Hij noemde deze noodzakelijk om het land te herstellen van de verwarring en verarming, veroorzaakt door de Japanneezen.

„Er is geen verschil in het doel van Nederland en dat der nationalisten. Nederland draagt verantwoording tegenover de buitenwereld, tegenover de kleinere groepen, die bedreigd worden en tegenover degenen, die lijden en in armoede verkeeren.

Wij wenschen deze verantwoordelijkheid met u te deelen en deze zoo spoedig mogelijk over te dragen aan de Indonesische gemeenschap", zoo zeide dr. Van Mook.

Dr. Van Mook zeide voorts, dat een overgangsperiode van 5 of 10 jaar eerder te kort dan te lang was, maar dat de directe maximale krachtsinspanning voor wederopbouw en reorganisatie het voornaamste is. (Tr. - V.V. - Alg. H.bl.)
(V. b. Malino 6808 C)

Australië

C. Boycot Ned. schepen opgeheven - verzet communisten —

26 Juli — De bestuursraad van de vakbonden in den Australischen staat Nieuw Zuid-Wales heeft den reeds tien maanden bestaanden boycot van Nederlandsche schepen opgeheven. De communisten waren hevig tegen de opheffing gekant. In verband met dit besluit is het van belang te vermelden, dat bij de jongste verkiezingen voor den bestuursraad van den Australischen havenarbeidersbond alle communistische candidaten verslagen werden door hun Labour-tegenstanders. De communistische voorzitter, Nelson, onder wiens leiding de havenarbeiders geweigerd hadden de Nederlandsche schepen te laden, leed eveneens een nederlaag. (Par.)
(V. b. Boycot: 6793 B en 6646 E)

D. Vertrek Nederl. staatsburgers —

De Australische minister van Marine, Norman Makin, heeft medegedeeld, dat alle Nederlandsche staatsburgers — met uitzondering van hen, die in Australië permanent zijn gevestigd — met inbegrip van alle burgers en alle Nederlandsche militaire uitrusting, uit Australië worden geëvacueerd. (Par.)
(V. b. Ned. i. Austr.: 6703 F)

Bolivia

E. Revolutie - President Villaroel gedood —

In Bolivia is een opstand uitgebroken. De 38-jarige president, Gualberte Villaroel, werd gedood. Een nieuwe regeering werd gevormd onder leiding van den president van het hooge gerechtshof Nestor Guillen. Een der eerste maatregelen van de nieuwe regeering was het in vrijheid stellen van alle politieke gevangenen en het weer toelaten van alle politieke ballingen. (Dail. Tel. - L. Nieuws)
(V. b. Villaroel: 5788 B)

China

F. Oorlogsverliezen —

Volgens mededeeling van het Nationale Ministerie van Verdediging in China zijn in de 8 jaren van den oorlog tegen Japan 3½ millioen Chineesche soldaten omgekomen. (Tr. - 8 Juli)

G. Strijd weer ontbrand - Pessimisme i.z. Amerikaansche bemiddeling - Radio Moskou beschuldigt Amerikanen —

25 Juli — In China is de strijd tusschen de regeeringstroepen en de communisten weer in alle hevigheid ontbrand. De strijd woedt vooral in de provincie Kiangsi, ten noorden van den Jangtse, waar het communistische front door aanvallen van de regeeringstroepen zou zijn ingedeukt. Aan beide zijden wordt gebruik gemaakt van vliegtuigen en pantserwagens. Volgens de „Times" van 22 Juli zouden de Amerikaansche militaire kringen in Nanking hun pogingen om in China den vrede te herstellen, zoo goed als mislukt beschouwen. De Amerikaansche autoriteiten en in het bijzonder generaal Marshall, aldus de correspondent van de „Times", heeft bij deze pogingen veel fantasie, geduld en een groote ijver getoond, maar, zooals nu erkend wordt, met zeer weinig succes.

Radio Moskou zond op 22 Juli de waarschuwing uit, dat „het Sovjet-volk niet onverschillig kan blijven ten aanzien van de Amerikaansche politiek in China". De radiospreker beschuldigde de Amerikaansche militaire autoriteiten ervan „belangrijke operaties in China voor te bereiden". Volgens dezen radiospreker is de Amerikaansche zevende vloot in Tsjingtao geconcentreerd, „waar militaire botsingen verwacht worden". Vervolgens zou het commando van de Amerikaansche marine in Tsjingtao reeds verklaard hebben van plan te zijn, den Chineeschen regeeringstroepen steun te verleenen. Tenslotte zou een Amerikaansche flottielje op de Jangtse kruisen om de Chineesche regeering te helpen „de orde te bewaren".
(G. v. A. - Times - Msb.)
(V. b.: 6801 A)

Denemarken

H. De toekomst van Zuid-Sleeswijk

20 Juli — Er heerscht in Denemarken een eenigszins nerveuze stemming in verband met de houding der Engelschen inzake het Sleeswijksche vraagstuk. Ofschoon de meerderheid van de bevolking van Zuid-Sleeswijk zich niet direct uitspreekt voor een verplaatsing van de grens hoopt men toch, dat dit moge geschieden. Velen stellen echter ook openlijk den eisch, dat de grens weer zal worden verlegd naar het riviertje de Eider, dat gedurende 1000 jaar de grens vormde tusschen Sleeswijk en Holstein.

Het Engelsche militaire bestuur te Kiel heeft kortgeleden aan de Zuidsleeswijksche Vereeniging medegedeeld, dat deze voor 21 Juli de door de militairen uitgewerkte statuten dient te accepteeren, volgens welke het ledental niet meer mag bedragen dan de 12.000, welke de Deensche vereenigingen op 1 Januari 1946 hadden. Het gevolg hiervan is, dat er 33.000 leden zouden moeten worden geschrapt. Bovendien willen de Engelschen den Deenschen Sleeswijkers het kiesrecht ontzeggen, waartegen door alle Deensche politieke partijen sterk wordt geprotesteerd.

Ondertusschen heeft de Folketing met groote meerderheid zijn goedkeuring gehecht aan de verklaring, welke minister Rasmussen aan de vier groote mogendheden zal doen toekomen en die tot doel heeft het Deenschgezinde deel van de Zuidsleeswijksche bevolking, dat sterk toeneemt, alle burgerlijke en democratische rechten te verzekeren. Verder wordt er gewezen op de gevaren, die het herbergen van een groote massa Duitsche vluchtelingen in die streek met zich brengt voor het Deensche bevolkingselement, voor de vrije en vredige ontwikkeling in dit grensgebied en daardoor ook voor de veiligheid van de Deensche grens. (N.R.C.)

(V. b. Zuid-Sleeswijk 6623 G)

Duitschland

A. Uitbreiding Saargebied ten koste van Rijnland —

24 Juli — De Fransche bezettingsautoriteiten hebben besloten een gedeelte van het Rijnland bij het Saargebied te voegen. De onder Russische contrôle staande „Berliner Zeitung" schrijft naar aanleiding hiervan, dat er geen twijfel aan bestaat, of de vergrooting van het Saargebied beteekent een voorbereiding voor de vereeniging van dit gebied met Frankrijk. Het blad geeft echter toe, dat Frankrijk met het Saargebied eerder een protectoraat beoogt voor economische doeleinden dan een politieke annexatie. (Manch. Guard. - Par.) **(V. b. Saargebied 6727 H)**

B. Ned.-Belg. protest tegen begunstiging van Duitsche havens —

24 Juli — De Nederlandsche en Belgische regeeringen hebben met krachtigen steun van Frankrijk geprotesteerd bij het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken tegen het begunstigen van Duitsche havens in plaats van Nederlandsche en Belgische bij de verscheping van leveringen voor de Amerikaansche bezettingstroepen. ANP-Aneta verklaart, te hebben vernomen, dat de kwestie in behandeling is bij den Amerikaanschen Raad voor Economische Zaken in Duitschland, welke welwillend tegenover het standpunt der lage landen zou staan. (Par.)

(V. b. Begunstig. havens 6765 B)

Engeland

C. Het Engelsch-Egyptische verdrag - verklaring van Bevin —

20 Juli — De Minister van Buitenl. Zaken, Bevin, heeft bij het aanbieden van de dossiers inzake het Engelsch-Egyptische verdrag aan het kabinet o.m. verklaard, dat het nieuwe verdrag bepaalt, dat in geval van agressie tegen Egypte of tegen Engeland, de beide landen maatregelen zullen nemen tot gezamenlijke verdediging. Beide landen verplichten zich, geen bondgenootschappen te sluiten, strijdig met den geest van het nieuwe verdrag en bovendien, om alle meeningsverschillen aan de Vereenigde Volken voor te leggen. (V. K.)

(V. b. Eng.-Eg. verdrag 6767 C)

D. Bevin over de oplossing der vredesproblemen - drie phases Oost en West —

24 Juli — Tijdens een door het Engelsch-Nederlandsche Genootschap te Londen aangeboden lunch heeft de Minister van Buitenl. Zaken een tafelrede gehouden, waarin hij zeide, niet teleurgesteld te zijn over het feit, dat men er een jaar na den oorlog nog niet in is geslaagd, een vredesverdrag te sluiten. Hij vroeg zich zelfs af, of het wel verstandig zou zijn geweest, zulks te trachten.

Bevin onderscheidde drie phases in de oplossing van de tegenwoordige problemen: de eerste phase betreft het Middellandsche Zee-gebied en de satellietenlanden; de tweede betreft het feit of Duitschland al dan niet op zoodanige wijze kan worden gereorganiseerd, dat het geen weder-opleving zal veroorzaken van het verlangen naar oorlog; de derde betreft de uiteindelijke oplossing van de vraagstukken in het groote Oostersche gebied. Hij betoogde, dat alle drie de vraagstukken met elkaar in het nauwste verband staan en dat besluiten ten aanzien van het Middellandsche Zeeprobleem b.v. een hevigen weerslag kunnen hebben op het Oostersche probleem.

Naast deze problemen zijn er evenwel nog andere, zoo deed minister Bevin opmerken. Hij wees op het ontwaken, op de geestelijke opstanding onder de volken, die altijd op den achtergrond zijn gebleven. Die ontwaking geschiedt met een geweldige vaart en het oude gezegde, dat Oost en West nooit tot elkaar zullen komen, gaat thans niet op. Zij zullen thans tot elkaar moeten komen en zij zullen er toe moeten bijdragen elkaars problemen op te lossen. Dit heeft niet alleen betrekking op de gebieden als Voor-Indië én Nederlandsch-Indië, maar op alle koloniale gebieden, aldus Bevin. (Alg. H.bl.)

(V. b. Bevin 6760 B)

E. Huldiging van G. B. Shaw —

24 Juli — Ter gelegenheid van G. B. Shaw's negentigsten verjaardag op 26 Juli is bij den Engelschen uitgever Hutchinson een geïllustreerd herdenkingsboek verschenen, waarin ruim 25 kunstenaars en geleerden, onder wie Aldous Huxley, H. G. Wells, J. B. Priestley, John Masefield en Sir Max Beerbohm, verschillende aspecten van het leven en het werk van den Engelschen „grand old man" bespreken. Tevens wordt in de bekende Penguin-serie een keuze uit de beste litteraire producten van Shaw herdrukt, elk boekje met een oplaag van honderdduizend exemplaren. (N.R.C.)

(V. b. Shaw 5114 A en 2394 A)

Frankrijk

F. Amerikaansche leening —

15 Juli — Te Washington is een overeenkomst geteekend, waarbij aan Frankrijk door de Export and Import Bank een leening van $ 650 millioen wordt toegekend.

De leening draagt een rente van 3% en moet in 20 jaar worden afgelost, te beginnen met 1952. De onder deze leening vallende aankoopen kunnen ook over particuliere Fransche importeurs loopen. Naast deze leening zal aan Frankrijk een crediet van $ 720 millioen worden toegestaan voor den aankoop van overtollige Amerikaansche oorlogsgoederen. (Alg. H.bl.)

(V. b. 6753 E)

G. Verkiezing van Reynaud en Daladier in Constituante bekrachtigd

24 Juli — De voormalige Minister-Presidenten van Frankrijk, Paul Reynaud en Edouard Daladier, waarvan de verkiezing tot lid der Assemblée Constituante door de communisten werd betwist, hebben (Paul Reynaud eenige weken geleden) in deze Vergadering rekenschap gegeven van hun beleid. De communisten verweten Daladier zijn München-politiek, en beiden hun vijandigheid jegens de communisten en de gebrekkige oorlogsvoorbereiding. Na hun verdediging aangehoord te hebben, bevestigde de Assemblée de verkiezing. (Le Monde - Whd.)

(V. b. Reynaud 6386 D; Daladier 6378)

Internationaal

H. Derde conferentie der Ministers van Buitenlandsche Zaken - Besluiten - Vredesconferentie begint te Parijs op 29 Juli - probleem Duitschland —

Van 15 Juni tot 12 Juli hebben de ministers van Buitenlandsche Zaken van Engeland (Bevin), Frankrijk (Bidault), Rusland (Molotov) en de Ver. Staten (Byrnes) voor de derde maal een reeks besprekingen gevoerd ter voorbereiding van de vredesverdragen met Italië en de as-satellieten (Bulgarije, Hongarije, Roemenië en Finland). Ook tijdens deze besprekingen traden de groote tegenstellingen tusschen Rusland en de Westersche mogendheden duidelijk aan het licht. Hoewel geen officieele communiqués werden verstrekt, publiceerden de bladen uitvoerige verslagen met bijzonderheden over de soms heftige discussies die gevoerd werden als bepaalde moeilijke punten aan de orde waren.

Volgens deze persberichten en de verklaringen van officieele persoonlijkheden werd na vele vruchtelooze onderhandelingen tenslotte overeenstemming bereikt inzake de volgende belangrijke kwesties:

1. Italië zal afstand doen van de souvereiniteit over zijn koloniën; zij blijven een jaar (te rekenen van het sluiten van het vredesverdrag af) onder het huidige (Britsche) bestuur en daarna zal over haar toekomst worden beslist (door Engeland, Frankrijk, Rusland en de Ver. Staten).

2. Julisch Venetië komt grootendeels aan Joegoslavië, Triëst wordt voor den duur van 10 jaar geïnternationaliseerd en komt onder toezicht van de Ver. Volken (compromis-plan van Bidault).

3. Frankrijk annexeert de gebieden van Briga en Tenda en het Mont-Cenisplateau (Italië).

4. De Oostenrijksche aanspraken op Zuid-Tirol zijn afgewezen.

5. Roemenië staat de Dobroedzja af aan Bulgarije, doch herneemt Transsylvanië van Hongarije.

6. De Dodekanesos-eilanden (voormalige Italiaansche steunpunten) worden gedemilitariseerd en komen aan Griekenland.

7. Rusland en Italië zullen onderling uitmaken welk deel van de 100 millioen dollar der herstelbetalingen aan Rusland uit het Italiaansche bezit in het buitenland moet komen en welk deel zal worden voldaan door leveringen uit de loopende Italiaansche productie. Italië zou twee jaar uitstel krijgen.

Wat de beslissing i.z. Triëst betreft, deze heeft groote verontwaardiging gewekt in geheel Italië, terwijl ook Joego-Slavië, dat geheel Triëst zou willen inlijven en in verband hiermede al dreigende gelui-

den heeft laten hooren, allesbehalve tevreden is.
Op 4 Juli kwamen de Ministers overeen om de Vredesconferentie, waartoe 21 geallieerde landen worden uitgenoodigd, op 29 Juli te Parijs te doen aanvangen.
De discussies over de procedure der a.s. conferentie eischten nog 5 dagen. Eerst toen kon Frankrijk overgaan tot het verzenden van de uitnoodigingen.
Behalve de uitnoodigingen ontvangen de deelnemende landen op voorstel van Molotov aanbevelingen die betrekking hebben op de procedure.
Vijf commissies zullen de verdragen met Italië, Roemenië, Bulgarije, Hongarije en Finland opstellen. Bovendien zullen nog vier commissies worden ingesteld, n.l. een voor militaire zaken, twee voor economische aangelegenheden, waarvan de een voor Italië, de andere voor de vier overige landen; verder een commissie voor juridische zaken en redactie.
De commissies zullen niet even groot zijn. Zoo zal die voor het verdrag met Finland slechts tien leden tellen, tegen die voor Italië een twintigtal.
De conferentie zal met de gewone meerderheid van stemmen over de aanbevelingen kunnen beslissen en haar reglement kunnen vaststellen.
China, dat eerst bij Frankrijk en later ook bij Molotov, Byrnes en Bevin heeft geprotesteerd, omdat het niet tot de uitnoodigende mogendheden behoort, zal niettemin de uitnoodiging tot deelneming aan de conferentie aanvaarden.
Het probleem Duitschland en het verdrag met Oostenrijk werden tijdens de laatste zittingen aangesneden, zonder dat op eenig punt overeenstemming werd bereikt.
Molotov beschuldigde de Westelijke Geallieerden ervan, dat zij de beslissingen van Potsdam niet in hun zone hadden uitgevoerd. Hij zeide, dat de verdeeling van land alleen in de Sovjetzone was geschied, terwijl er in de Westelijke zonen geen hervormingen hadden plaats gehad en ook geen doelmatige poging was gedaan om de Duitsche kartels te vernietigen. De politieke taken vastgesteld te Yalta en Potsdam (heropbouw van het Duitsche politieke leven op Democratische basis) waren verwaarloosd. Hij zeide tevens dat de herstelbetalingsovereenkomsten van Potsdam door Frankrijk, de Ver. Staten en Groot-Brittannië niet waren uitgevoerd. Molotov brandmerkte de order van den Amerikaanschen generaal Lucius Clay, tot opschorting van de herstelbetalingen aan de Sovjet-Unie uit de Amerikaansche zone, als onwettig. Rusland blijft eischen, dat de herstelbetalingen (20 milliard) worden gedaan. Dit temeer daar het slechts een fractie is van de door Rusland geleden schade. Hij zeide voorts, dat de demilitariseering in de westelijke zone niet doelmatig was geschied. De ministers van Buitenlandsche Zaken behoorden, aldus Molotov, onmiddellijk een plan vast te stellen voor de economische ontwapening van Duitschland.
Molotov noemde een door Byrnes op 29 April voorgesteld plan voor een 25-jarig verdrag tusschen de vier mogendheden, garandeerende de Duitsche ontwapening, volkomen onvoldoende, daar het geen verzekeringen bevat voor de ontwapening, demilitarisatie en denazificatie van Duitschland. Rusland was voorstander van een ontwapenngsplan voor den duur van minstens 40 jaar.
Byrnes legde er den nadruk op, dat zijn voorgesteld ontwapeningsverdrag niets te maken had met de uitvoering van de bezettingspolitiek, aangezien het verdrag alleen van toepassing was op de periode na de geallieerde bezetting. Hij zeide vervolgens, dat hij ten zeerste bereid was het verdrag tot 40 jaar uit te breiden.
Hij zeide, dat het verdrag slechts poogde te verzekeren, dat Duitschland niet wederom 'n bedreiging van den wereldvrede zou worden en dat de Ver. Staten bij het voorstellen van dit verdrag een stap namen, welke zij 25 jaar geleden weigerden.
Byrnes zeide nog, dat de Ver. Staten bereid zijn hun zone economisch samen te voegen met andere zonen. Byrnes stelde ook nog voor centrale departementen van bestuur te stichten.
Bevin pleitte voor de behandeling van Duitschland als een economische eenheid.
Bidault zeide dat het Fransche standpunt ten aanzien van het Duitsche probleem (verbrokkeling van Duitschland) nog ongewijzigd was.
(Times - Le Monde - Alg. H.bl. - Whd. - N. D.)
(V. b. Confer. v. Parijs: 6753 K; Londen: 6470 C).

A. Duitsche herstelbetalingen - Doel - Toewijzing aan Nederland

21 Juli — Tijdens de vierde zitting van het Intergeallieerde Agentschap voor de Herstelbetalingen (Interallied Reparations Agency - IARA) te Brussel, zijn de kapitaalgoederen van 15 Duitsche fabrieken, die voor herstelbetalingen beschikbaar waren, toegewezen aan twaalf landen, Engeland, Frankrijk, België, Nederland, Joego-Slavië, Griekenland, Denemarken, Noorwegen, Albanië, Australië, Britsch-Indië en Tsjecho-Slowakije
Zes andere landen, die lid zijn van het Agentschap, hebben niet naar de in de eerste lijst vervatte industrieele uitrusting gedongen.
In een communiqué, dat aan het einde der vergadering is verstrekt, deelt Jacques Rueff, de voorzitter, mede: „Een van de voornaamste doeleinden van de politiek der herstelbetalingen is, de Duitsche industrie terug te brengen tot een dusdanig peil, dat zij nimmer meer een bedreiging van de veiligheid der wereld kan worden".
De Kurbelwellenwerken, een krukassenfabriek te Glinde, is verdeeld tusschen Nederland en Frankrijk. (A.N.P.)
(V. b. Herstelbet. 6761 A)

B. Atoomcommissie (Ver. Volk.) - Rusland verwerpt Amerikaansch plan —

25 Juli — De Russische afgevaardigde ter atoomcommissie, Gromyko, heeft op 24 Juli verklaard, dat de Sovjet-regeering het Amerikaansche plan voor de contrôle op de atoomenergie, zooals dat is neergelegd in het derde Amerikaansche memorandum — het plan-Baruch — in zijn geheel en in zijn onderdeelen verwerpt.
Volgens Reuter voerde Gromyko aan, dat het plan-Baruch de eensgezindheid van de permanente leden van den Veiligheidsraad in gevaar zou brengen, afbreuk zou doen aan de verantwoordelijkheid van den Veiligheidsraad als centraal uitvoerend orgaan van de V. V. en de bepaling van het handvest, waarbij de naties worden beschermd tegen interventie in aangelegenheden van binnenlandsche jurisdictie, zou ondermijnen. In het Amerikaansche memorandum werd voorgesteld, het recht van veto aan beperkende bepalingen te onderwerpen, omdat toezicht totaal ondoeltreffend zou zijn, indien de toepassing van de contrôlemaatregelen verhinderd zou kunnen worden door de stem van een staat, die het voorgestelde verdrag van toezicht op de atoomenergie had geteekend:
„Iedere andere opvatting zou het geheele veto-principe, belachelijk maken. Er moet geen veto zijn om hen te beschermen, die hun plechtige overeenkomsten om atoomenergie niet te ontwikkelen of te gebruiken voor vernietigingsdoeleinden schenden." (Tr.)
(V. b. Am. plan 6777 D; Gromyko 6810 G)

C. Pan-Amerikaansche Unie - Rechten en plichten van de Amerikaansche Staten —

18 Juli — De Raad van Bestuur van de Pan-Amerikaansche Unie heeft haar goedkeuring gehecht aan het ontwerp van de „Verklaring der Rechten en Plichten van Amerikaansche staten", opgesteld door een speciale commissie, in overeenstemming met resolutie no. 9, zooals aangenomen door de Inter-Amerikaansche Conferentie voor de problemen van oorlog en vrede gehouden in Mexico City in Maart 1945.
Het ontwerp bevestigt opnieuw het geloof van de naties van het Westelijk Halfrond in het beginsel van de continentale solidariteit, herhaalt hun trouw aan de politiek van goede nabuurschap, welke uitdrukking geeft aan een streven dat alle Amerikaansche naties gemeen hebben, en, coördineert in het algemeen in een enkel document de principes die reeds deel uitmaken van het juridische erfdeel van het Inter-Amerikaansche systeem. Het werd opgesteld door de commissie voor de organisatie van het Inter-Amerikaansche systeem van den Raad van Bestuur van de Pan-Amerikaansche Unie, welke commissie was samengesteld uit vertegenwoordigers van Bolivia, Brazilië, Colombia, Honduras, Mexico, Nicaragua, Peru en de Vereenigde Staten.
(U.S. Information Service) **(V. b. Pan-Am. conf. 4984 E)**

Palestina

D. Aanslag op Britsche Hoofdkwartier - Engelsch Witboek i.z. terroristische activiteit - Egypte brengt Palestijnsche kwestie voor Ver. Volken —

24 Juli — Een golf van aanslagen, waardoor Palestina het laatste half jaar geteisterd werd en waarmede geheime Joodsche organisaties probeerden den Joodschen eisch tot vestiging van een eigen staat kracht bij te zetten, heeft op 23 Juli een nieuw hoogtepunt bereikt in een bomaanslag op het Koning David-Hotel te Palestina, waarin het Britsche militaire hoofdkwartier en het secretariaat van de (Britsche) Palestijnsche regeering zijn gevestigd. Ongeveer 60 personen o.w. een aantal Britsche officieren en bestuursambtenaren, zijn hierbij om het leven gekomen. In een aan de pers gezonden communiqué neemt de Joodsche ondergrondsche organisatie „Irgoen Zwai Leoemi" de verantwoordelijkheid voor dezen aanslag op zich. Joodsche leiders in en buiten Palestina hebben hun afkeuring uitgesproken over deze „daad van terrorisme".
In het Engelsche Lagerhuis heeft de premier Attlee, den aanslag een afschuwelijke misdaad genoemd. Voorts verklaarde hij, dat de Britsche regeering zich niet door gewelddaden laat afbrengen van het zoeken naar een rechtvaardige oplossing van het Palestijnsche vraagstuk.
Op 24 Juli werd te Londen een witboek gepubliceerd over de voorgeschiedenis van de actie der Britsche regeering tegen het Joodsche Agentschap en andere Joodsche organisaties. Nadat einde Juli

een aantal Britsche officieren waren ontvoerd, waren de Britten n.l. overgegaan tot massa-arrestaties van Joden en het opsporen van wapens (die in groote hoeveelheden werden ontdekt). Tenslotte werd een aantal leden van het Joodsche Agentschap gearresteerd. Volgens het witboek hebben in de eerste helft van 1946 bijna 50 incidenten plaats gehad.
Uit de inlichtingen, die de Britsche regeering ter beschikking stonden, aldus het Witboek, concludeerde zij: 1. dat de Haganah — de illegale, bewapende Joodsche organisatie, die werkte onder de politieke contrôle van leden van het Joodsche Agentschap — deel had genomen aan zorgvuldig beraamde sabotage- en gewelddaden onder het mom van „Joodsche verzetsbeweging". 2. dat de twee terroristenorganisaties, de „Irgoen Zwai Leoemi" en de Stern-groep sinds de herfst van 1945 bij sommige van deze gewelddaden hadden samengewerkt met het opperbevel van de „Haganah" en 3. dat de clandestiene zender, die zichzelf „De Stem der Verzetsbeweging" noemde, werkte onder de algemeene leiding van het Joodsche Agentschap en de reeds genoemde bewapende ondergrondsche organisaties steunde. (Times - V.V.)
24 Juli — Het secretariaat van de U. N. (Ver. Volk.) deelde mede, dat Egypte heeft verzocht, dat de algemeene vergadering der U. N. een verzoek van Egypte en de andere Arabische landen in overweging zal nemen, waarin een beroep wordt gedaan op Engeland om een einde te maken aan den huidigen toestand in Palestina en een nieuw bestuur in te stellen. (N.R.C.)
(V. b. Standpunten 6812 A)

Roemenië

A. Verkiezingen in den herfst - Senaat afgeschaft —

15 Juli — Na wekenlange onderhandelingen tusschen de politieke partijen heeft koning Michael een decreet geteekend, dat verkiezingen in het vooruitzicht stelt in September of October 1946. Alle mannen en vrouwen van 21 jaar en ouder zullen mogen stemmen. De stemming zal geheim zijn en niet verplicht. Krachtens een ander decreet wordt de senaat afgeschaft, zoodat de volksvertegenwoordiging voortaan slechts uit een kamer zal bestaan. (N. Z. Ztg.)
(V. b. aank. verk: 6594 E)

Rusland

B. Maarschalk Koniev opvolger van Maarschalk Zjoekov —

23 Juli — Maarschalk Iwan Koniev is als opvolger van maarschalk Zjoekov tot opperbevelhebber van alle Russische strijdkrachten benoemd. (Alg. H.bl.)
(V. b. Koniev 6586 F en 6570 H; Zjoekov 6641 A en 6560 C)

C. Atoomsplitsing - Stalinprijs voor prof. Zhdanow -

De Stalinprijs (100.000 roebel) is toegekend aan den physicus prof. Alexander Zhdanow. Hij werd verleend voor de ontdekking van nieuwe methoden voor de splitsing van atomen door middel van kosmische stralen. (Action - 5 Juli)
(V. b. Atoomenergie 6796 A)

Spanje

D. Overeenkomst met Vaticaan - aanstelling van geestelijken —

17 Juli — Spanje heeft een overeenkomst met het Vaticaan geteekend, waarbij aan de regeering van Franco een aandeel wordt gegeven in de verkiezing van lagere kerkelijke functionnarissen.
De republiek verloor destijds den grooten invloed welken de Spaansche monarchie bezat bij de benoeming van geestelijken. Een overeenkomst in Juni 1941 gaf aan Franco een aandeel in de verkiezing van aartsbisschoppen en bisschoppen. (Alg. H.bl.)

Turkije

E. Verkiezingen - Overwinning van de Republikeinsche Volkspartij —

24 Juli — Voor de eerste maal in de geschiedenis van Turkije werden op 21 Juli algemeene en geheime verkiezingen gehouden voor de nationale vergadering. Tot nu toe was de Republikeinsche volkspartij (leider president Inönü) in Turkije de eenige wettige partij. Thans zijn er vijf oppositiepartijen, waarvan de democratische partij verreweg de sterkste is. Leider van deze partij is de vroegere premier Jelal Bayar.
Alle Turksche burgers boven de 22 jaar waren stemgerechtigd.
Volgens den officieelen uitslag behaalde de Republikeinsche volkspartij 396 van de 465 zetels. De democratische partij verkreeg in totaal 62 en de onafhankelijke 7 zetels. (Times - V. K.)
(V. b. Turkije 6746 I)

Ver. Staten

F. O.P.A.-crisis - Nieuwe regeling prijsbeheersching —

25 Juli — De wet waarop het Amerikaansche prijsbeheerschingsinstituut O.P.A. (Office of Price Administration) berustte expireerde 30 Juni j.l. Een wetsontwerp tot verlenging werd na amendementen. die de prijsbeheersching praktisch illusoir maakten, door den Senaat aangenomen. President Truman sprak er evenwel zijn veto over uit. Intusschen stegen bij gebreke van een officieele contrôle, de prijzen van de noodzakelijke levensmiddelen aanmerkelijk (met 25%), de huren stegen in sommige gedeelten van het land met 40%. Een en ander wekte groote ontevredenheid bij dat (grootste) deel van de bevolking, dat afhankelijk is van een vast inkomen. „Wallstreet" zag in het loslaten der prijsbeheersching een stimulans voor de productie. Er zouden meer goederen op de markt komen en na een tijdelijke prijsstijging zouden door de toenemende concurrentie de prijzen vanzelf weer zakken. Een door den Senaat goedgekeurd wetsontwerp, tot verlenging van de O.P.A.-bill met een jaar, werd door de Kamer van afgevaardigden verworpen, eveneens tengevolge van de vergaande amendementen van den Senaat. Een gemengde Congrescommissie kreeg opdracht een compromis te vinden. Het resultaat werd neergelegd in een nieuw ontwerp. Dit ontwerp is inmiddels door den Senaat goedgekeurd.
Pres. Truman omschreef het als „het beste wat onder de huidige omstandigheden te bereiken is".
Volgens het nieuwe voorstel wordt de prijscontrôle verlengd tot 30 Juni 1947. waarbij tot 20 Aug. vrij van prijsbeheersching zullen zijn de prijzen voor vee, melk, graan, katoenzaad, soya-boonen en de daaruit vervaardigde levensmiddelen. Op 20 Aug. zullen de prijsbeheerschingsvoorschriften worden hersteld, tenzij een onafhankelijke Decontrol Board, bestaande uit 3 leden, intusschen besloten heeft, dat prijscontrôle niet meer noodig is voor bepaalde artikelen. Pluimvee, eieren, olie, tabak en producten hieruit vervaardigd blijven tot onbepaalden datum vrij. De Decontrol Board is bevoegd voor deze goederen de prijsbeheersching weer in te voeren. Opnieuw zal $ 1 milliard besteed mogen worden voor subsidieering der voedselaankoopen, maar na 30 April '47 zal subsidieering niet meer mogen plaatshebben.
De Senaat heeft dit voorstel aanvaard. (N.Y. Times - Agence Econ.)
(V. b. Prijsstijging: 6730 K)

G. Fred Vinson Chief Justice van het Opper-Gerechtshof - John W. Snyder Minister van Financiën —

President Truman heeft onlangs tot Chief Justice van het Opper-Gerechtshof als opvolger van wijlen Harlan F. Stone benoemd Fred M. Vinson, sedert Juli 1945 Minister van Financiën. Tot Minister van Financiën is benoemd John W. Snyder, sinds Juli 1945 directeur van het Bureau voor Oorlogsmobilisatie en Overschakeling. Vinson is 56 jaar oud.
In Mei 1943 benoemde Roosevelt hem tot Directeur van het Bureau voor Economische Stabilisatie in opvolging van den huidigen Minister van Buitenlandsche Zaken, Byrnes. Vervolgens benoemde Roosevelt hem in Maart 1945 tot Directeur van het Bureau voor Federale Leeningen, belast met de belangrijke Afdeeling tot Financiering van den Wederopbouw. In April 1945 benoemde Roosevelt hem tot Directeur van het Bureau voor Oorlogsmobilisatie.
De bankier Snyder werd in 1896 geboren. In 1920 werd hij benoemd tot liquidateur van insolvente banken voor het Amerikaansche Bureau voor Contrôle op het Geldwezen en van 1930 tot 1937, de jaren van de crisis in het Amerikaansche bankwezen, hield Snyder zich bezig met de nationale banken in de kleine steden in Missouri. Hij was van 1937 tot 1940 Directeur van de Afdeeling voor St. Louis van de Maatschappij tot Financiering voor het Herstel. (U.S. Inform. Service)
(V. b. Vinson 6637 F)

H. Sovjet-Ambassadeur uit Washington vertrokken —

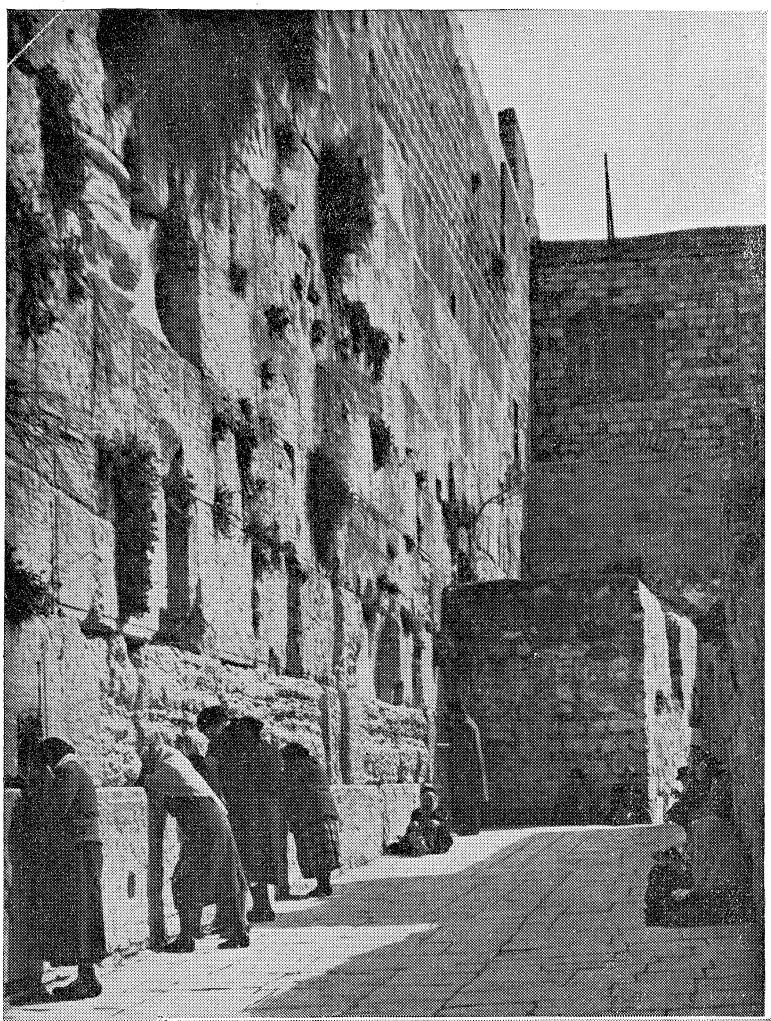
20 Juli — De Ambassadeur van de Sovjet-Unie in Washington, Nikolai Novikov is plotseling naar Moskou vertrokken. De reden van zijn vertrek werd niet bekendgemaakt, evenmin de duur van zijn afwezigheid. (V. K.) **(V. b. 6698 G)**

Wetenschap

I. De uitvinder van de televisie overleden —

De uitvinder van de televisie, John L. Baird, is op 14 Juni te Bexill (Eng.) overleden. Baird werd in 1888 te Helensburgh in Schotland geboren. Met succes doorliep hij het Royal Technical College te Glasgow. Na langdurige experimenten slaagde hij er in een televisie-apparaat te construeeren, waarmede hij in 1924 te Hastings de eerste televisie-demonstraties gaf. In 1926 gaf hij een demonstratie voor leden van het Royal Institution. In 1929 hielden de Duitsche Posterijen een televisie-uitzending volgens zijn systeem, de B.B.C. volgde eenige maanden later.
In 1937 besloot de B.B.C. voortaan een door Marconi gevonden systeem te gebruiken. Dit was een groote desillusie voor Baird. Hij zette evenwel zijn experimenten voort en slaagde er in een apparaat voor televisie in kleuren te construeeren. Baird construeerde ook de z.g. Noctovisor, een toestel waarmede men — door middel van infraroode stralen — in het donker kan zien.
In April 1946 werd bericht, dat Baird een nieuwe toepassing van televisie gevonden had. Deze (de telefilm) zou het mogelijk maken, dat men in speciaal voor dit doel ingerichte bioscopen gebeurtenissen ziet die zich op grooten afstand afspelen.
(Times - 15 Juni) **(V. b. Televisie 4535 F)**

De „Oranje", het vlaggeschip van de Stoomvaartmij. „Nederland", passeerde op 18 Juli als eerste schip na den oorlog de herstelde Noordersluis te IJmuiden. De Oranje voer zeven jaren als hospitaalschip in geallieerden dienst. (foto K.L.M. — bereidwillig afgestaan door de Stoomvaartmij. „Nederland")

Door de gebeurtenissen der laatste maanden kwam Palestina weer eens in het centrum der belangstelling te staan (zie 6812 A). Hierboven ziet men de historische klaagmuur te Jeruzalem en daaronder — als een merkwaardig contrast — een deel van de hyper-moderne door de Joden gebouwde stad Tel-Aviv. (foto A.B.C.)

A. *Nederland*

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 1946

Gemeente Amsterdam

Partijen	Raad 1946 stem.	pct.	Staten 1946 stem.	pct.	Raad 1939 stem.	pct.	Zetels 1946	1939
Partij v. d. Arbeid	122429	30.99	135755	31.92	145498	36.01	15	16
Communisten	126498	32.02	134050	31.52	55756	13.80	15	7
Kath. Volkspartij	72005	18.23	76189	17.91	64427	15.95	8	8
Anti-Rev. en Chr.-H. Unie	46166	11.69	50382	11.85	55967	13.86	5	6
Partij v. d. Vrijheid	21389	5.41	23799	5.60	31016	7.68	2	3
Lijst den Hartigh	3354	0.85	—	—	8460	2.09	—	1
Gr. Lankhorst (C. D. U.)	563	0.14	—	—	—	—	—	—
Groep Wittebol (Pr. Unie)	269	0.07	—	—	—	—	—	—
Groep Boissevain (Pr. B.)	2377	0.60	—	—	—	—	—	—
Andere partijen	—	—	5144	1.20	42860	10.61	—	4
Totaal	395050	—	425319	—	403984	—	45	45

Gekozen werden:
Partij v. d. Arb.: E. B. Bolt, J. Bommer, P. de Bruyn, P. C. Faber, B. C. Franke, A. Oldendorff, A. de Roos, B. H. Sajet, F. A. Stroethoff, S. Tas, L. C. Veenman (geb. Kraaykamp), J. J. van der Velde, I. H. E. Vorrink (geb. Bergmeyer), B. de Vries, L. J. Zimmerman.
Communisten: B. Blokzijl, J. Bot, J. Brandenburg, H. Gortzak, I. Hofstede, R. Kogenhop (geb. Huig), H. M. L. van Kouwen (geb. Heyermans), N. Luirink, J. S. Pieters, B. S. Polak, J. v. Santen, L. Seegers, E. Teeboom (geb. v. West), M. Vlaar, W. v. Wijk.
Kath. Volkspartij: C. Burger, H. A. Douqué, Th. F. de Groot, J. Korthagen, A. M. Luns, V. M. Oppers, W. Steinmetz, mr. F. H. C. v. Wyck.
C.H.U. en A.R.P.: J. H. Meeweezen, Mr. A. B. Roosjen, J. Rustige, Mr. W. F. Schokking, A. in 't Veld.
Partij v. d. Vrijh.: R. Th. J. Le Cavelier, dr. J. C. van Zoelen.

Gemeente 's-Gravenhage

Partijen	Raad 1946 stem.	pct.	Staten 1946 stem.	pct.	Raad 1939 stem.	pct.	Zetels 1946	1939
Partij v. d. Arbeid	76950	30.71	76155	28.62	96622	38.58	14	19
Kath. Volkspartij	57352	22.89	58752	22.08	48976	19.56	11	10
Christ. Hist. Unie	22698	9.06	20117	7.56	20524	8.20	4	4
Communisten	37893	15.12	39751	14.94	11009	4.40	7	2
Partij v. d. Vrijheid	25784	10.29	28966	10.88	23481	9.38	4	4
Anti-Revolutionaire Partij	29894	11.93	39004	14.66	28629	11.42	5	5
Andere Partijen	—	—	3344	1.26	21186	8.46	—	1
Totaal	250571	—	266089	—	250427	—	45	45

Gekozen werden:
Partij v. d. Arbeid: W. A. Rensen, C. H. P. W. van den Oever, dr. B. van den Tempel, G. W. Hijlkema, dr. ir. B. Bölger, dr. E. J. Tobi, C. A. M. Diepenhorst, C. P. Damme, N. C. Bouma geb. Van Strieland, D. Buijs, A. C. Toet, A. van Velsen, H. J. Mollen en J. van Zwijndrecht.
Kath. Volkspartij: J. W. van den Akker, ir. L. J. M. Feber, Th. M. Dresme, mr. D. J. I. v. d. Oever, mr. H. W. J. M. de Jong, Th. C. J. van der Valk, dr. A. L. M. Dinkhuijsen, mej. M. J. B. Romme, J. F. van Bijsterveld, mr. J. G. M. Broekman en mr. J. A. M. Borghols.
C. H. U.: Jhr. mr. M. A. Beelaerts van Blokland, drs. A. U. W. van Werven, W. den Dulk Jaczn. en W. Wagenaar.
Communisten: P. P. J. Metscher, G. van Praag, G. G. Geelhoed, H. N. W. Hovens, A. C. van Koert geb. Mulder, C. Leeflang en B. T. Peters.
Partij v. d. Vrijh.: D. W. Dettmeijer, drs. C. A. A. van Luttervelt. K. J. Nieukerke, mr. H. J. Smidt.
A. R. P.: Jhr. mr. J. M. M. van Asch van Wijck, H. Smitskamp, dr. F. L. van Muiswinke', Jac. Dubbeldam en mr. J. J. Hangelbroek.

Gemeente Rotterdam

Partijen	Raad 1946 stem.	pct.	Staten 1946 stem.	pct.	Raad 1939 stem.	pct.	Zetels 1946	1939
Partij v. d. Arbeid	119302	37.14	117804	35.12	125961	39.96	18	19
Kath. Volkspartij	50380	15.69	50672	15.11	49729	15.77	7	8
Communisten	62710	19.52	66941	19.96	9482	3.00	9	2
Partij v. d. Vrijheid	21415	6.67	23976	7.15	28504	9.05	3	3
Anti-Rev. Partij	39397	12.26	46696	13.92	39267	12.45	5	6
Christ.-Hist. Unie	21119	6.58	21062	6.28	24781	7.86	3	3
Haak	724	0.23	—	—	—	—	—	—
Coremans	499	0.16	—	—	—	—	—	—
Gijsen	164	0.05	—	—	—	—	—	—
Staatk. Geref. Partij	5464	1.70	8262	2.46	6630	2.10	—	1
Andere Partijen	—	—	—	—	30934	9.81	—	3
Totaal	321174	—	335413	—	315288	—	45	45

Gekozen werden:
Partij v. d. Arb.: L. A. Donker, H. Willemse, J. van Tilburg, J. Meertens, J. Zeelenberg, J. Spronkers, G. E. van Walsum, A. J. van der Vlerk, A. Plate, A. Kievit, J. Dekhuijzen geb. Zeehuisen, M. Frenkel, A. van Kranenburg, J. H. Lamberts, C. J. N. van Dongen, A. Dijksman, J. G. Mager, R. Langerak.
Kath. Volkspartij: H. E. van den Brule, F. Keesen, W. C. L. van der Grinten, L. J. A. van Doorn, L. J. Platenburg, J. C. van Werkhoven en J. A. V. Arnolds.
Communisten: L. W. Schmidt, A. van den Berg, H. Goudkuil, C. D. Markenstein, J. Lusse geb. Dalmeijer, A. A. van der Ree, L. van Halm, W. Stuit en A. C. J. Weerts.
Partij v. d. Vrijh.: Jacq. Dutilh, J. U. Schilthuis en J. F. Schouwenaar geb. Franssen.
A. R. P.: J. Wilschut, A. Hogeweg, H. Bavinck, M. Oudkerk, C. de Heer.
C. H. U.: F. A. Nelemans, H. C. Kranenburg en A. C. W. Beerman.

Stemmenverhouding groote gemeenten —

Over het algemeen bestond er voor de op 26 Juli gehouden gemeenteraadsverkiezingen minder belangstelling dan voor de verkiezingen voor Tweede Kamer (zie: 6733) en Provinciale Staten (zie: 6747). De stemmenverhouding (in procenten) in de 64 groote gemeenten (waar in totaal 2.390.772 stemmen werden uitgebracht tegen 2.569.239 bij Tw. K. verkiez. en 2.519.862 bij die voor de Prov. Staten), vergeleken met de percentages van de beide andere in dit jaar gehouden verkiezingen is als volgt: *)

	Gemeente-raden	Prov. Staten	Tweede Kamer
A. R. P.	10.69	11.11	11.26
C. H. U.	7.02	7.24	5.58
C. P. N.	16.45	16.56	15.27
K. V. P.	27.10	26.51	25.89
P. v. d. A.	30.85	30.30	32.69
P. v. d. V.	6.15	6.53	6.92
Rest	1.74	1.75	2.39

*) De gecombineerde lijsten van A.R.P. en C.H.U. werden in dit overzicht naar verhouding van vorige verkiezingen gesplitst, terwijl de verschillende Katholieke lijsten in het Zuiden werden gecombineerd en onder K.V.P. gebracht.

(Par. - Msb.)

(V. b. Gem.r.verk. 6815 C; Verk. '39 3842 A)

B. Tweede Kamer - Mr. J. R. H. van Schaik voorzitter - Nieuwe leden —

26 Juli — Mr. J. R. H. van Schaik, die door de Tweede Kamer als nummer één op de voordracht voor het voorzitterschap was geplaatst, is als zoodanig door de Koningin benoemd. (V.V.)

30 Juli — De heer H. M. van Lieshout (K.V.P.) te Eindhoven volgt dr. G. W. Huysmans (die zijn benoeming niet heeft aanvaard) op als lid van de Tweede Kamer. Minister Mansholt wordt als Kamerlid opgevolgd door den heer W. Thomassen (P.v.d.A.) te Zaandam. (Binnenh.)

(V. b. Tw. K. leden: 6790 A; v. Schaik 6763 A)

C. Departement v. Alg. Oorl.voering en van Scheepvaart opgeheven - Wijziging taakverdeeling Ministeries —

Het Staatsblad van 26 Juli bevat een K.B. van 18 Juli l.l., waaruit blijkt, dat met ingang van 3 Juli 1946 besloten is het Ministerie van Alg. Oorlogvoering van het Koninkrijk alsmede het Ministerie van Scheepvaart op te heffen, den naam van het Ministerie van Verkeer en Energie te wijzigen in dien van Ministerie van Verkeer, den naam van het Ministerie van Handel en Nijverheid te wijzigen in dien van Ministerie van Economische Zaken, de zorg voor de zaken van het staatsbedrijf der PTT over te dragen aan het hoofd van het departement van Verkeer, de zorg voor de zaken betreffende de scheepvaart op te dragen aan het hoofd van het departement van Verkeer en de zorg voor zaken van het mijnwezen en van de energievoorziening over te dragen aan het hoofd van het departement van Economische Zaken.

(Stct. - Tr.) **(V. b. 6790)**

D. Ned. delegatie op de Conferentie van Parijs —

De delegatie die Ned. op de vredesconf. zal vertegenwoordigen bestaat o.m. uit de volgende personen:
De Minister van Buitenlandsche Zaken, mr. W. C. G. H. baron van Boetzelaer van Oosterhout, jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, ambassadeur te Parijs, mr. E. Star Busmann, buitengewoon gezant en gevolmachtigd

minister te Parijs, prof. mr. dr. J. P. A. François, raadsadviseur aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken, mr. A. F. H. van Troostenburg de Bruyn, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister, hoofd van de afdeeling Economische Zaken van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, kolonel A. G. J. M. J. van der Kroon, militair attaché te Parijs, mr. E. A. Lieftinck, hoofd van de afdeeling buitenlandsch betalingsverkeer van het ministerie van Financiën, en mr. M. C. M. Voorbeytel, persattaché, verbonden aan de Nederlandsche ambassade te Parijs.

Tevens zijn tot lid v. d. delegatie benoemd de leden v. d. Tweede Kamer E. Kupers (P.v.d.A.) en dr. L. G. Kortenhorst (K.V.P.). (V.V.) **(V. b. Vredesconf. 6818 H; zie ook Internationaal)**

A. G. A. C. ontbonden —

25 Juli — Op grond van de overweging, dat zij zou dienen op te houden te bestaan op het oogenblik, waarop een gekozen volksvertegenwoordiging haar taak zou beginnen, heeft de Groote Advies Commissie der Illegaliteit, in een plechtige slotzitting in het Amstel-hotel te Amsterdam haar werkzaamheid beëindigd. Aanwezig waren Prins Bernhard, minister-president dr. L. J. M. Beel en minister W. Drees e.a.

De voorzitter van de G. A. C., dr. J. J. Brutel de la Rivière, hield een rede. Na allereerst hulde te hebben gebracht aan de nagedachtenis van prof. P. Scholten, prof. J. Oranje, pater Bleys en mr. F. Nieuwenhuis, gaf spr. een uitvoerig overzicht van de organisatie der illegaliteit tijdens en na de bezetting en over de werkzaamheden van de commissie.

Verder bracht de voorzitter ter sprake: de leiding van het verzet, de zuivering, de berechting en het rechtsherstel, waarbij hij in herinnering bracht de teleurstellingen, welke werden ondervonden toen meermalen bleek, dat niet alles de vormen kreeg welke men zich had voorgesteld en de regeering weinig of geen aandacht schonk aan de adviezen welke de G. A. C. haar gaf. De Groote Advies Commissie zal een rapport uitbrengen over haar activiteit.

Dr. L. J. M. Beel zeide met vreugde te constateeren, dat in de wijze, waarop de voorzitter de teleurstellingen en grieven had geuit, toch de erkenning lag, dat tenslotte de verantwoordelijkheid bij de regeering ligt, die ook de omstandigheden in aanmerking moet nemen welke niet bij allen bekend zijn. De minister zegde toe, ernstig kennis te zullen nemen van het te verschijnen rapport en zooveel in zijn vermogen ligt met de daarin vervatte wenschen rekening te zullen. houden.

(N.D.) **(V. b. G. A. C. 6573 B)**

B. De Troonrede - Perscommentaar

23 Juli — Onder het hoofd, „Veel woorden - magere inhoud", schrijft **„Het Parool"** (P.v.d.A.):

„De Troonrede-1946 bevat veel, waarop zal moeten worden teruggekomen. Helaas bevat zij niet dien bezielenden toon, die grootheid van stijl, die men in een Regeeringsverklaring even ongaarne als in een Troonrede mist". . . . .

„Onderschatten wij echter vooral niet de enorme moeilijkheden, waarvoor het kabinet staat en geven wij het dus een voorzichtig crediet. De concrete daden zullen ons omtrent zijn koers pas inlichten".

Het **„Alg. Handelsblad"** (P.v.d.V.) schrijft: „Hier ligt een plan dat ernstige overweging ten volle waard lijkt. Wij zullen bij de nadere concretiseering ervan nog veel hebben op te merken en te critiseeren. Maar het plan is belangwekkend, en het verdient in grooten stijl te worden behandeld. De regeering zal echter een lang leven noodig hebben om het te verwezenlijken".

„De Maasbode (Kath.) zegt: . . . .

„wanneer inderdaad al deze plannen voortgang vinden, zal de regeering ons land en ons volk een goed stuk dichter hebben gebracht bij de idealen van christelijke verdieping en sociale gerechtigheid, zooals die in de jaren der bezetting in ons volk zijn gegroeid onder invloed van gedachtenwisselingen, waaraan bovenal het jongere deel van katholiek Nederland levendig heeft bijgedragen, datzelfde jongere deel dat thans een van de besten uit zijn vertegenwoordigers in de nieuwe regeering ziet optreden".

„De Waarheid" (Comm.) zegt onder het hoofd:

„Versterking van de macht der ondernemers en „herstel van rust en orde" op Java en Sumatra":

„Deze twee punten kenmerken het reactionnaire karakter van de Troonrede. De rest is franje; ten dele de prijs, die de KVP betaalt voor de steun van de P. v. d. A., ten dele de bevrediging, die zij haar eigen kiezers moet schenken."

Het dagblad **„Trouw"** (A.R.) schrijft:

„Na den woordenstroom — goede woorden en vage woorden, ook wel woorden, waarbij wij vraagteekens plaatsen — kome nu de dadendrang. Het Kabinet heeft a fair chance. Het is door allen op wie het een beroep deed, welwillend te gemoet getreden."

„Het Vrije Volk" (P. v. d. A.) schrijft:

„Als wij de troonrede in haar geheel overzien, dan komen wij tot de conclusie, dat er op menig gebied goed werk op stapel staat, maar dat op sommige punten voorlopig enig voorbehoud nog wel gerechtvaardigd is. Klaarblijkelijk heeft de regering niet meer op stapel willen zetten dan zij werkelijk in de eerstvolgende periode denkt te kunnen afwerken. Thans komt het er op aan, hoe deze voornemens zullen worden uitgevoerd en in welk tempo."

„De Volkskrant" (Kath.) komt tot de volgende conclusie:

„Deze Troonrede is twee-en-een-half maal zolang als wat wij gewoon waren op dit gebied. Het ware overdreven te zeggen, dat zij ook twee-en-een-half maal zo sterk is. Maar het is niet overdreven te zeggen: dat het een sterk stuk is. Sterk, omdat het de problemen concreet aanpakt — wat bijna altijd beneden de maat van het probleem lijkt, maar toch de enige manier is, om het de baas te worden. Sterk, omdat deze concrete aanpak wordt ondernomen op christelijke beginselen en gericht is op een reëeler beleving van het christendom in de alledag-praktijk van het leven. Wat voor een volk zijn grootste sterkte betekent, en . . . . zijn hechtste geluk".

„De Nieuwe Dag" (Kath.) schrijft:

„De botten zijn niet geheel tot vage algemeenheden afgekloven. Hoe behoedzaam ook opgediend, er is vleesch aan blijven zitten. Daardoor is vruchtbare bespreking mogelijk".

De **„Nat. Rott. Crt."** (P. v. d. V.) schrijft:

„Een grillige curve. Geen strakke lijn. Dit is de indruk, welken de Troonrede van het Kabinet Beel geeft. Het kon ook nauwelijks anders bij een Kabinet, welks homogeniteit niet overduidelijk is. Men kan nu nog hoop hebben op de daden. Laat ons die afwachten."

West-Indische persstemmen.

„Beursberichten" schrijft in een hoofdartikel over de rede van de Koningin het volgende: „Dat, wat zonder wijziging van de grondwet kan geschieden om aan den drang naar vernieuwing van de regeeringsinstellingen tegemoet te komen, zal zoo spoedig mogelijk worden gedaan. Maar de rede van de Koningin is dan ook even vaag als de regeeringsverklaring. Wij zullen moeten afwachten."

Over hetzelfde onderwerp heeft de **„Amigoe"** in haar hoofdartikel o.m. het volgende geschreven:

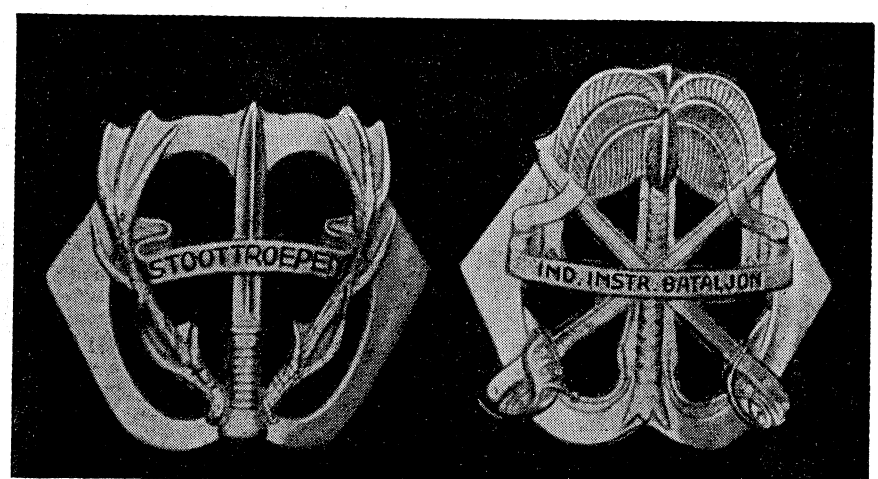
„Met het oog op de feiten verschilt de rede van de Koningin in geen enkel opzicht van de regeeringsverklaring. Ook daarin wordt met vaagheden geschermd."

C. Directoraat-Generaal voor Zeehaven- en Rijnvaartzaken —

16 Juni — Met ingang van 15 April 1946 werd ingesteld het Directoraat-Generaal voor Zeehaven- en Rijnvaartzaken.

Deze instelling was het gevolg van den wensch van de regeering een grootere eenheid op het gebied van overheidsbestuur bij de behandeling van vraag-

D. Nieuwe emblemen voor militaire uniformen —

De uniformcommissie van de Kon. Landmacht heeft voor alle wapens, korpsen en dienstvakken baret-gespen ontworpen. Hierboven: de baret-gesp voor de stoottroepen, de Hertshoorn, en die voor het Indische instructiebataljon, de klewang. (foto H. Naef.)

stukken, de zeehavens en de Rijnvaart betreffende, tot stand te brengen, teneinde het herwinnen van de oude posities te bevorderen.
Langs internen weg wordt het verband met de betrokken Ministeries geregeld.
Voortaan zullen belanghebbenden bij deze zaken zich dus aan één adres kunnen vervoegen.
Het directoraat-generaal (Dir.-Gen.: C. C. van Stolk), hetwelk gevestigd is aan den Kanaalweg 3 te Scheveningen, omvat o.a. een directoraat voor de zeehavens en één voor de Rijnvaart, terwijl daaronder tevens ressorteeren de rijkshavencommissariaten Noord (Commissaris: J. Brautigam) voor de zeehavens benoorden Wassenaar en Zuid (Commissaris: J. H. Hoogendijk) voor die ten zuiden daarvan.
(N.R.C. - V.V.)

A. „Stichting Toezicht Politieke Delinquenten" over vrijlating - Huisvesting Pol. Del. —

25 Juli — De Stichting Toezicht Politieke Delinquenten heeft den minster van justitie doen weten, dat van invrijheidsstelling van 45.000 politieke verdachten vóór 1 October, als aangekondigd door minister Beel, onder de huidige omstandigheden naar haar meening geen sprake kan zijn. De stichting heeft den minister plannen voorgelegd, volgens welke het aantal politieke gedetineerden in korten tijd tot de werkelijk ernstige gevallen kan worden teruggebracht; er zouden voor vrijlating op groote schaal vergaande tegemoetkomingen op sociaal terrein noodig zijn. (N.R.C.)

30 Juli — De „Nieuwe Dag" verneemt van officieele zijde, dat men in de interneeringskampen druk doende is met het registreeren van hen, die ofwel in de eigen woning zullen terugkeeren, ofwel bij familie of kennissen terug kunnen. Men verwacht, dat in totaal ruim 80 pct. van de straks vrijkomenden voor eigen onderdak zal weten te zorgen. (N.D.) **(V. b. pol. del.: 6816 A)**

B. „Fascistische werkverband" - antwoord Min. van Justitie —

30 Juli — Naar aanleiding van vragen van het Tweede Kamerlid Vorrink betreffende een bijeenkomst van vroegere leden van fascistische of nationaal-socialistische groepen, deelt de Minster van Justitie mede, dat het probleem van de bestrijding van ongewenschte politieke activiteit van personen, die in den bezettingstijd een onjuiste houding hebben aangenomen, zijn volle aandacht heeft.
Voor zoover het ten dezen gaat om personen, die voorwaardelijk buiten vervolging zijn of worden gesteld, verdient het aandacht, dat deze personen volgens de hun gestelde voorwaarden verplicht zijn zich als goede Nederlanders te gedragen. Naar het oordeel van den Minister lijdt het geen twijfel, dat bedoelde personen met deze verplichting in strijd komen, indien zij hun vroegere fascistische of nat.-soc. politieke bedrijvigheid in eenigen vorm, bedekt of openlijk, zouden hervatten. Volgens art. 13 van het besluit politieke delinquenten 1945 kan dit hernieuwd tot hun aanhouding en bewaring leiden. De Minister heeft aan de procureurs-fiscaal bij de bijz. gerechtshoven opdracht gegeven te bevorderen, dat bij het toezicht op de naleving van de gestelde voorwaarden voldoende aandacht worde geschonken aan ongeoorloofde politieke activiteit van de betrokkenen. De organen van rijks- en gemeentepolitie zijn dienovereenkomstig geïnstrueerd. (Msb.) **(V. b. 6815 D)**

C. Aantal verzekerden bij ziekenfondsen —

	Maatschappij fondsen	Onderl. beheerde fondsen	Directie fondsen	Onderneming-fondsen	Ondern.-fondsen niet vallende o. het ziekenfondsenbesl.	Overige fondsen	Totaal	Aantal aangesl. pers. p. 1000 inw.
Verpl. verz.:								
1 Jan. 1943 ..	1.622.361	876.404	483.813	109.175	286.688	313.573	3.692.014	407
1 Jan. 1944 ..	1.597.005	859.535	455.247	110.991	311.243	295.226	3.629.247	398
1 Jan 1946. *)	**1.656.245**	**933.822**	**472.650**	**110.223**	**298.617**	**297.473**	**3.769.030**	**405**
Vrijw. verz.:								
1 Jan. 1942 ..	856.235	544.601	381.161	15.326	—	224.308	2.021.631	224
1 Jan. 1943 ..	905.460	530.508	367.558	16.980	—	222.611	2.043.117	225
1 Jan. 1944 ..	962.145	570.626	361.901	20.039	—	216.193	2.130.904	233
1 Jan. 1946 *)	**1.139.276**	**631.386**	**370.904**	**20.407**	—	**232.714**	**2.394.687**	**258**

*) Niet inbegrepen de Belgische arbeiders en een fonds, dat wel onder het Ziekenfondsenbesluit valt, doch voor de statistiek niet als ziekenfonds wordt geteld.
(Stat. Bull. C. B. S. 29 Juli) **(V. b. 6371 C)**

D. Oud-commandant v. Leger des Heils overleden —

Op 26 Juli is te Zeist overleden de oud-commandant van het Leger des Heils, Bouwe Vlas.

Kommandant Bouwe Vlas.

Bouwe Vlas, die op 1 Sept. 1878 te Heeg (Fr.) werd geboren, werd aanvankelijk opgeleid voor onderwijzer, maar ging later naar de kweekschool voor heilsofficieren en werd in 1891 officier.
Op 24-jarigen leeftijd was hij reeds districtsofficier en in 1915 volgde zijn benoeming tot kanselier der Manchester divisie in Engeland. Als chef-secretaris was hij in 1916 werkzaam in Ned.-Indië, waarna hij in 1919 in Nederland dezelfde functie vervulde. Als internat.-secretaris voor Europa was hij sinds 1925 aan het hoofdkwartier te Londen verbonden.
In 1929 werd hij benoemd tot commandant van het Leger des Heils in Nederland. In 1939 werd hij gepensionneerd.
Na de liquidatie van het Leger des Heils door de Duitschers, gaf hij de leiding van het geestelijke en maatschappelijke werk aan anderen over, doch bleef zelf de stuwkracht van de ondergronds voortgezette activiteit.
In het begin van 1946 legde hij definitief zijn functie neer en werd opgevolgd door commandant Durman.
De overledene was ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw en officier in de Orde van Oranje-Nassau.
(Tr.) **(V. b. Bouwe Vlas 2776 A; Durman 6574 D)**

E. Holl.-Am.-Lijn bestelt schepen in Engeland —

22 Juli — De directie van de Holland-Amerika Lijn heeft aan Harland en Wolff Ltd. te Belfast opdracht gegeven voor den bouw van twee turbine-vrachtschepen van ca. 10.500 ton. De beide schepen, die van hetzelfde type als de motorvrachtschepen „Sommelsdijk" en „Sloterdijk" zullen zijn, worden genaamd „Soestdijk" en „Schiedijk". Zij hebben de volgende afmetingen: lengte 465 voet, breedte 65.6 voet en holte 41.6 voet.
(Alg. H.bl.) **(V. b. H.A.L.: 6772 D en 3827 D)**

F. Terugvoering van havenmateriaal uit Duitschland —

18 Juli — Er is een begin gemaakt met de terugvoering van havenmateriaal, dat de Duitschers uit Nederland geroofd hebben. Zoo zijn in Lübeck twee groote drijvende kranen uit Rotterdam teruggevonden en in Emden één kraan. Maar het grootste gedeelte van ons havenmateriaal hebben de bezetters naar Hamburg versleept.
Daar lagen niet minder dan 20 laadbruggen en kranen, afkomstig uit Rotterdam en Dordrecht, waarvan een gedeelte in gebruik was genomen.
Op 17 Juli heeft kolonel Otto, commissaris-generaal van het Comité-Generaal Recuperatie, in een conferentie, waarbij enkele belanghebbenden uit de drie havens aanwezig waren, over de moeilijkheden gesproken, die overwonnen moeten worden alvorens het materiaal teruggevoerd kan worden.
In de eerste plaats de voorloopige onmisbaarheid van enkele der kranen en laadbruggen in de Duitsche havens. In Hamburg liggen op verscheidene bruggen groote hoeveelheden Duitsch erts, dat de Engelschen moeten verschepen. In de zwaar beschadigde haven is voorts iedere invoer voor de bezettende geallieerde troepen onmogelijk zonder het gebruik van kranen. De geallieerde contrôleraad heeft 14 van de 20 kranen en bruggen vrijgegeven. Hiervan zijn er nog 8 in goeden staat en 6 zwaar beschadigd.
In de tweede plaats is er de moeilijkheid van het vervoer.
Eerst kortgeleden kreeg het C. G. R. voor het vervoer onverwachte hulp van het Directoraat-Generaal voor de Scheepvaart. De geallieerde contrôle-raad heeft Nederland als herstelbetaling voor de oorlogsschade n.l. 52.000 b.r.t. aan Duitsche schepen toegewezen, die door het C. G. R. met toestemming van het Dir.-

Gen. voor de Scheepvaart dankbaar als transportmiddel worden benut op hun zeereis naar hun nieuwe vaderland. Zoo zijn de twee Rotterdamsche laadbruggen op het ca. 4500 ton metende vrachtschip „Spree" van de Noord-Duitsche Lloyd in hun oude haven gearriveerd. Het Duitsche s.s. „Porta", dat eveneens als herstelbetaling aan ons land is toegewezen, is thans ter beschikking gesteld van het C. G. R. voor het vervoer naar Rotterdam van de gedemonteerde kranen uit Hamburg. (N.D.)

(V. b. terugv. goed. 6791 H)

A. Schiphol internationaal nachtpost-centrum —

In den nacht van 31 Juli op 1 Aug. '46 is het nachtelijk luchtpostverkeer in Europa, waarvan voor den oorlog Keulen het centrum was, op Schiphol heropend. De K.L.M. vliegt voortaan tweemaal per nacht de lijn Amsterdam-Londen. Tegelijkertijd hebben de Deensche luchtvaartmij. en de „Swiss Air" nachtlijnen geopend op de trajecten Amsterdam-Kopenhagen-Stockholm (met aansluiting Oslo) resp. Bazel-Amsterdam.

Binnen afzienbaren tijd zullen ook Brussel (Sabena) en Parijs (Air France) in het verkeersnet opgenomen worden. Behalve post zal ook vracht en, voorzoover de ruimte het toelaat, passagiers worden vervoerd.

(Alg. H.bl.) **(V. b. 6801 G)**

B. Repatrieering met Duitsche vrouwen gehuwde Nederlanders —

30 Juli — Naar „Trouw" van officieele zijde vernam, zal de regeering aan 3000 Nederlanders, die tijdens den oorlog in Duitschland met Duitsche vrouwen gehuwd zijn, in antwoord op hun officieel verzoek, toestaan op zeer korten termijn met hun gezinnen naar Nederland te repatrieeren. (Tr.)

(V. b. Huw. met D'tsche vr.: 6734 B)

C. Fusiebesprekingen E.V.C.-N.V.V. - E.V.C. aanvaardt eisch van N.V.V. —

31 Juli — Het buitengewoon congres der E.V.C. heeft den eisch van het N.V.V. (om gedurende de fusiebesprekingen geen stakingen te organiseeren of te steunen, die tegen de bonden van het N.V.V. gericht zijn) aanvaard. Het congres meent, dat de fusiebesprekingen met zoo groot mogelijke snelheid tot een einde moeten worden gebracht, dat binnen den tijd van vier maanden deze fusie haar beslag kan krijgen, dat in deze periode elke bestrijding van elkaar, zoowel in woord als geschrift, achterwege moet blijven, terwijl acties voor verbetering van loon- en arbeidsvoorwaarden gemeenschappelijk dienen te worden gevoerd. (V. V. - Whd.) **(V. b. 6620 C)**

Ned. O.-Indië

D. Conferentie te Malino - Resoluties —

De op 16 Juli geopende Conferentie te Malino is na een arbeid van 10 dagen gesloten. De volgende resoluties werden op 22 Juli met algemeene stemmen aangenomen:

1. Teneinde tot een federatieve structuur van Nederlandsch-Indië te komen, moet een federatie gevormd worden, welke geheel Indonesië omvat en den naam van „Vereenigde Staten van Indonesië" draagt.

2. Deze federatie zal moeten bestaan uit vier deelen, namelijk Java, Sumatra, Borneo en de Groote Oost, waarbij een voorbehoud wordt gemaakt t.a.v. de positie der Kleine Soenda-eilanden, de aansluiting van de zelfbesturende landschappen van Oost-Borneo bij Borneo en de positie van de eilanden Banka, Billiton en Riouw (in afwachting van de mogelijkheid, dat deze zich bij Sumatra zullen aansluiten).

3. De tweede conferentie moet zoo spoedig mogelijk bijeengeroepen worden om de uit te werken voorstellen inzake de staatkundige hervorming van Borneo en de Groote Oost te behandelen.

4. Instemming wordt betuigd met het voorstel om zeven Indonesische afgevaardigden te Malino aan te wijzen teneinde deel te nemen aan de voorbereiding van de voorstellen tot staatkundige hervorming van Borneo, de Groote Oost, Banka, Billiton en Riouw.

Eveneens met algemeene stemmen werd aangenomen een motie van Nadjamoedin Daeng Malewa (Z.-Celebes), Noor Asikin (Z.-Borneo) en Soekawati (Bali), waarin de wenschelijkheid uitgesproken wordt, dat de Groote Oost en Borneo, tijdens de verdere besprekingen tusschen Sjahrir c.s. eenerzijds en de Ned.-Indische en Nederl. regeering anderzijds zullen zijn vertegenwoordigd, indien beide partijen dit wenschelijk achten.

Tijdens de slotzitting werden een aantal resoluties op economisch gebied met algemeene stemmen aangenomen. De eerste resolutie omvat acht punten, waarin er o.a. op wordt aangedrongen den import en export, den interinsulairen handel en de scheepvaart weder over te laten aan het particulier initiatief en hierbij tevens de bescherming en steun te verleenen aan Indonesische ondernemers.

De tweede resolutie luidt als volgt: de conferentie is van meening, dat in de besturen van industrieele ondernemingen of maatschappijen buiten of binnen Indonesië, die hun werkzaamheden in Indonesië uitoefenen, Indonesiërs dienen te worden opgenomen, opdat zij daarin kennis en ervaring kunnen verwerven.

De derde resolutie stelt nationalisatie van de Javasche Bank voor.

In de vierde resolutie wordt verklaard, dat het aan de K.P.M. en eventueel aan andere reederijen verleende scheepvaartmonopolie afgeschaft moet worden, althans tegengegaan.

In de vijfde resolutie wordt er bij de Australische regeering en bij de vakvereenigingen op aangedrongen het stakingsembargo op de Nederlandsche schepen op te heffen, opdat medicijnen, schoolbenoodigdheden, textielgoederen en andere goederen, noodig voor het herstel van Indonesië, vrij kunnen worden aangevoerd.

Tenslotte werden de conclusies der conferentie als volgt in een zestal punten vastgelegd:

1e. De conferentie te Malino spreekt als haar overtuiging uit, dat een nauwkeurig omschreven tijdsduur van samenwerking binnen het Koninkrijk noodzakelijk is, teneinde de „Vereenigde Staten van Indonesië" in staat te stellen op staatkundig, economisch en cultureel gebied die organisatie tot stand te brengen en zich die onmisbare apparatuur te verschaffen, welke voor de „Vereenigde Staten van Indonesië" de mogelijkheid zullen scheppen in volledige vrijheid een zelfstandige beslissing te nemen omtrent de voortzetting der betrekkingen tusschen Nederland en Indonesië.

2e. Terwijl een deel der conferentie een tijdsduur van vijf jaar voldoende acht en een ander deel het mogelijk oordeelt, dat die termijn tot hoogstens tien jaar verlengd zal moeten worden, stellen de overige gedelegeerden zich op het standpunt, dat deze tijdsduur op de Rijksconferentie dient te worden vastgelegd.

3e. De conferentie spreekt den wensch uit, dat op deze, spoedig te houden Rijksconferentie de wederzijdsche betrekkingen tusschen Nederland en Indonesië zullen vastgelegd worden in een statuut. Dit statuut zal geldigheid hebben gedurende de in het eerste lid bedoelde periode van voorbereiding en opbouw in Indonesië. In dit statuut zal voorts vastgelegd worden, dat voor Nederland en Indonesië een afzonderlijke grondwet zal worden vastgesteld.

4e. De conferentie spreekt als haar oordeel uit, dat het ook aan het einde van den tijd van voorbereiding gewenscht is, een blijvende en vrijwillige samenwerking tusschen Nederland en de „Vereenigde Staten van Indonesië" in stand te houden.

5e. Een aantal delegaties spreekt als haar overtuiging uit, dat aan het einde van de periode van voorbereiding Indonesië als volwaardige en gelijkgerechtigde deelgenoot, tezamen met Nederland, behoort te blijven deel uitmaken van het Koninkrijk, terwijl een aantal andere delegaties de voortzetting van de samenwerking het best gewaarborgd ziet door een bilateraal verdrag.

6e. Een aantal leden der conferentie wenscht uitdrukkelijk vast te stellen, dat de bereidheid om tot de Vereenigde Staten van Indonesië te blijven behooren voor hen afhankelijk is van het handhaven van het Rijksverband.

(Commentaar - Publ. Afd. Voorl. Overz. geb. - Msb. - N.R.C.)

(V. b. Malino conf.: 6817 B)

E. Sjahrir over Malino en Troonrede

31 Juli — Sjahrir heeft in een interview met United Press o.m. verklaard, dat de Indonesische regeering reeds bijna een maand gewacht heeft op het antwoord van de Ned. regeering op de Indonesische tegenvoorstellen.

Sjahrir zeide het plan voor een Indonesische federatie dat te Malino te berde werd gebracht, gunstig gezind te zijn, doch hij wees er op, dat de sleutel van het Indonesische probleem op Java en Sumatra lag.

De troonrede van koningin Wilhelmina noemde Sjahrir „reactionnair". In het bijzonder maakte hij bezwaar tegen de passage „De Japansche invasie van Java en Sumatra is nog niet geliquideerd". De regeering Beel was volgens Sjahrir conservatiever dan de oude regeering en hij betwijfelde of zij bereid zou zijn Van Mook's „liberale" uitspraken te Malino toe te passen. (V.V.)

(V. b. Sjahrir: 6808 D)

F. Indonesische regeering zet evacuatie stop - Het aantal geïnterneerden —

25 Juli — De Indonesische regeering heeft de evacuatie van geallieerde geïnterneerden tot nader order stop gezet, daar de Nederlanders volgens haar Japansche troepen voor strijddoelen gebruiken. Deze beschuldiging is door het geallieerde hoofdkwartier tegengesproken.

Een geallieerde zegsman verklaarde, dat de geallieerden de stopzetting der evacuatie als hoogst ernstig beschouwen en onthulde nog, dat de Indonesiërs naar schatting 35.000 geïnterneerden vasthouden en niet 20.000, zooals aanvankelijk bekendgemaakt was. (Par.)

30 Juli — Een officieel geallieerd woordvoerder verklaarde, dat de Engelschen duizenden geïnterneerden geëvacueerd hebben, die niet in hun evacuatie-mandaat van Potsdam genoemd werden.

Hij gaf de Indonesiërs de schuld hiervan. Zij weigerden de echte „Potsdam-geïn-

terneerden" te evacueeren als de geallieerden er niet tevens mee instemden om de Indo-Europeanen te evacueeren, die na de Japansche capitulatie door de Indonesiërs geïnterneerd werden met het oog op hun eigen veiligheid.
Het door de geallieerden genoemde cijfer van 35.000 omvat alle geïnterneerden in het binnenland. Het aantal echte „Potsdam-geïnterneerden", aldus de woordvoerder, bedraagt op het oogenblik misschien niet meer dan 2000.
Hij gaf verder toe, dat de Britten niet „wettelijk" verplicht waren om anderen dan deze „Potsdam-geïnterneerden" te evacueeren, maar wel beschouwde hij zulk een evacuatie als een moreele verplichting.
De Indonesiërs hadden op 2 April, toen te Djokjakarta een evacuatie-overeenkomst werd geteekend, verzocht, geevacueerden niet in het Nederlandsche leger op te nemen, doch de Engelschen hadden dit geweigerd. (N.D).
(V. b. Evacuatie 6774 H en 6751 B)

A. Aantal slachtoffers Japansche bezetting —

1 Aug. — De bevoegde Nederlandsche autoriteiten te Batavia hebben een voorloopige lijst gepubliceerd van het aantal Nederlanders, dat tijdens de Japansche bezetting (1942-1945) om het leven is gekomen. Het totaal aantal van deze slachtoffers van de Japansche bezetting bedraagt volgens deze lijst 30.000.
Onder deze slachtoffers waren 8500 krijgsgevangenen en 10.500 geïnterneerden (mannen, vrouwen en kinderen). In Siam en Birma stierven 3100 Nederlandsche gevangenen en 10.800 konden later worden bevrijd. In Japan kwamen 860 Nederlanders om het leven en 6800 konden worden bevrijd.
Van de 1000 Nederlandsche gevangenen, die door de Japanners naar Ambon werden gezonden om daar te werken, kwamen 419 om het leven. In totaal kwamen 1910 Nederlandsche krijgsgevangenen aan boord van Japansche transportschepen, die door de geallieerden werden getorpedeerd, om het leven. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6679 A)

B. Export van rijst naar Britsch-Indië —

31 Juli — Het republikeinsche Ministerie van voorlichting heeft een overeenkomst gepubliceerd, die op 27 Juli door vertegenwoordigers van de republikeinsche regeering en van de regeering van Britsch-Indië is geteekend inzake de levering van 700.000 ton rijst in ruil voor verschillende soorten verbruiksgoederen. (V.V.) **(V. b. Rijstexp.: 6704 C)**

C. Officiersopleiding K.N.I.L. —

25 Juli — Op 1 October zal te Batavia een officiersopleiding voor het K.N.I.L. aanvangen, voorloopig alleen tot reserve officier der infanterie. In aanmerking komen Nederlandsche onderdanen tot 25 jaar in bezit van een einddiploma 5 jarige H.B.S. of gelijkstaand diploma. De opleiding zal 8 tot 12 maanden duren.
(N.R.C.) **(V. b. K.N.I.L. 6663 B)**

België

D. De heropbouw van het leger - Aantal dienstplichtigen verminderd - Verklaringen van Min. Defraiteur —

20 Juli — Tijdens een persconferentie heeft luitenant-kolonel Defraiteur, Minister van Landsverdediging, enkele inlichtingen verstrekt over de organisatie van het leger. De minister wees er o.m. op dat het aantal dienstplichtigen van jaar tot jaar vermindert. In 1911 bedroeg een jaarklasse 83.000 man, in 1934 was dat cijfer gedaald tot 78.000 en de jaarklasse '45 telt 63.000 man.
Wanneer de bevolking sinds 1911 vermeerderd is, is dat niet door een stijging van het aantal geboorten maar enkel omdat de menschen nu langer leven, het aantal jonge menschen vermindert voortdurend. Zoo zijn er in België evenveel jonge mannen van 30 jaar als van 20. Wanneer men weet dat een lichting per jaar 5% verliest, dan kan men zich er rekenschap van geven wat dit beteekent. De denataliteit is in Vlaanderen minder dan in Wallonië.
Op het oogenblik is de verhouding in het leger 13 Vlamingen tegen 8 Walen. De lichting '45 (na aftrek van een groot aantal vrijstellingen, 35.000 man sterk), zal gebruikt worden voor het oprichten van de 2e infanteriedivisie.
Daar anderzijds sinds 1 Juni alle eenheden die ter beschikking van de geallieerden stonden ontbonden werden, is het leger thans als volgt samengesteld: 2 infanteriedivisies, een commando-regiment, een parachutisten-regiment, een regiment pantserauto's en verder de diensten.
Daarnaast zijn er nog de troepen die ten dienste gesteld werden van de economie van het land; het zijn de troepen voor de bewaking der krijgsgevangenen (10.000 man); het regiment houtvesters (4.000 man) dat tegen het einde van het jaar zal ontbonden worden en Sedichar, dat thans 1400 manschappen telt. Deze troepen komen niet ten laste van het Ministerie van Landsverdediging.
Op 1 October zal de 2e infanterie-divisie naar Duitschland vertrekken. Dit zal samenvallen met een vergrooting van den Belgischen bezettingssector, maar daarover kan nog niets bepaalds gezegd worden.
Verder is men voornemens in Januari 47 de Kadettenschool opnieuw te openen. Voorloopig zal zij te Namen gevestigd zijn maar men denkt ze later naar Brussel over te brengen. (N. Standaard)
(V. b. Leger 6680 C en 6392 A)

E. Koningin Wilhelmina eerelid der Kon. Academie van België —

25 Juli — De buitengewone zitting der klasse van schoone kunsten der Koninklijke Academie van België heeft ter gelegenheid van haar 100-jarig bestaan Koningin Wilhelmina gekozen tot buitengewoon lid der afdeeling schilderkunst. (N.R.C.) **(V. b. H. M. de Koningin 6815 I)**

Engeland

F. Help Holland Council opgeheven

31 Juli — De in Februari 1945 te Londen door Lord Templewood gestichte Help Holland Council zal zijn werkzaamheden besluiten.
Tot Maart 1946 heeft dit lichaam 2.380.685 artikelen naar Nederland verscheept met een waarde van 5 millioen gulden. Gedurende acht maanden gingen acht ton goederen per dag de Noordzee over.
(N.R.C. - Nederl.) **(V. b. 6643)**

Frankrijk

G. De Gaulle over Fransch-Britsche samenwerking - Duitschland —

29 Juli — Generaal de Gaulle heeft zich in een te Bar-le-Duc gehouden redevoering uitgesproken voor een hecht Engelsch-Fransch vriendschapsverdrag als kernpunt van een vereenigd West-Europa, ten einde een wereld, waarin de vrede, naar hij zei, in gevaar gebracht werd door de overheersching van twee groote mogendheden — Rusland en de Vereenigde Staten — weer in evenwicht te brengen.
Generaal de Gaulle drong ook aan op aanvaarding door de andere mogendheden van de Fransche politiek ten opzichte van Duitschland.
De oplossing voor het Duitsche probleem die Frankrijk verdedigt, is zeer eenvoudig: Württemberg, Pruisen, Beieren, Baden, Hessen, de Palts, 't Rijnland en de noordwestelijke provinciën zelfbestuur verleenen, deze gebieden zich voor eigen rekening en naar eigen aard laten ontwikkelen, het arsenaal van het Ruhrgebied onder Internationaal bestuur plaatsen, het Saargebied inschakelen in de Fransche economie, de Westgrens van Polen voldoende opschuiven om dit land schadeloos te stellen voor zijn verliezen in het Oosten en aan de Oder en den Rijn veiligheidszonen voor de nabuurlanden van Duitschland aanbrengen.
(L. Nieuws - Le Monde)
(V. b. De Gaulle 6777 A)

H. Flandin veroordeeld —

29 Juli — Pierre Flandin, die zich voor zijn deelneming aan de regeering van Vichy voor het Hooggerechtshof te Parijs had te verantwoorden, is veroordeeld tot vijf jaar „nationale onwaardigheid" (verlies van burgerrechten). Tijdens het proces beriep Flandin zich op een brief van Winston Churchill d.d. Nov. 1945, waarin deze hem namens Groot-Brittannië huldigde voor zijn houding zoowel vóór den oorlog, als tijdens de Vichy-periode. De zoon van den voormaligen Engelschen premier, Randolph Churchill, getuigde in persoon ten gunste van Flandin die hij voor honderd procent anti-Duitsch en honderd procent progeallieerd hield.
(Nederl. - Tr. - Le Monde)
(V. b. Flandin: 5766 B)

I. Loonsverhooging —

28 Juli — Naar radio Parijs meldde is er te Parijs overeenstemming bereikt ten aanzien van een salarisverhooging van 18% over de geheele linie. (A.N.P.)
(V. b. 6794 I)

Hongarije

K. Nieuwe munteenheid —

Op 1 Augustus is een nieuwe munteenheid, de „forint", is ingevoerd. De koers ten opzichte van den dollar is vastgesteld op 11,74. De regeering heeft strenge maatregelen genomen om te voorkomen, dat de nieuwe munteenheid aan inflationistische tendenzen ten prooi valt.
(A.N.P.) **(V. b. Inflatie 6802 A)**

India

L. Uitslag verkiezingen voor Constituante - Moslemliga verwerpt Engelsche voorstellen —

26 Juli — Bij de verkiezingen voor de Britsch-Indische Constituante heeft de congrespartij 207 van de 389 zetels verworven. De Mohammedaansche Liga 73 en de Onafhankelijken 9 zetels. Een 100-tal zetels wordt gereserveerd voor de vorstendommen. (N.R.C.)
29 Juli — De Britsch-Indische Moslem-Liga heeft een resolutie aangenomen, waarin zij de voorstellen der Britsche kabinets-missie thans verwerpt. Bovendien werd in een resolutie gezegd, dat de Liga tot directe actie zal overgaan en die stappen zal nemen, die noodzakelijk zijn.
In een rede verklaarde de leider der Liga, Jinnah, dat zijn organisatie thans de constitutionneele middelen vaarwel zegt. Aan het slot citeerde hij een versregel: „Indien zij oorlog willen, kunnen zij die krijgen". (Un. Pr. - V.V.)
(V. b. Br. voorst. aangen.: 6784 C)

Internationaal

De Conferentie van Parijs

Ontwerp-vredesverdragen met Italië, Roemenië, Hongarije, Bulgarije en Finland.

Op 29 Juli om vier uur opende de Fransche premier „George Bidault" in het Palais du Luxembourg te Parijs de conferentie der 21 geallieerde landen, die zullen beraadslagen over de door de Min. v. Buitenl. Zaken van Engeland, Frankrijk, Rusland en de Ver. Staten opgestelde ontwerpverdragen met Italië en de As-satellieten. De toekomst van Duitschland en Japan komt tijdens deze conferentie niet aan de orde.

De „Groote Vier" besloten, dat de conferentie slechts aanbevelingen mag maken, de eindredactie van de verdragen hebben zij zichzelf voorbehouden.

De hoofdpunten der ontwerp-verdragen zijn als volgt:

ITALIE

Grenzen

De grenzen van Italië zullen zijn die van 1938 behoudens de volgende wijzigingen:

Grens met Frankrijk — Deze ondergaat verschillende wijzigingen, waardoor het hospitium van den kleinen St. Bernard Fransch wordt. Bij den Mont Cenis komt eveneens een strook grondgebied aan Frankrijk, evenals bij den Mont Thabor en den Mont Chaberton in de buurt van Briançon. Het gebied van de Tinée de Vésubie en Briga en Tenda zal Italië eveneens aan Frankrijk moeten afstaan. Frankrijk zal zekere garanties geven met betrekking tot de hydro-electrische stations in het gebied van den Mont Cenis en van Tenda, waar Italië electriciteit van betrok, doch die nu binnen Frankrijks grenzen vallen.

Italië zal met Frankrijk samenwerken om te komen tot een spoorwegverbinding tusschen Briançon en Modane via Bardonneche.

Grens met Z.-Slavië — Deze zal, wat Istrië betreft, de lijn volgen, die door de Franschen is aanbevolen. Deze grens loopt ten Oosten van Triëst naar het Zuiden, buigt dan naar het Westen om ten Noorden van Parenzo de kust te bereiken. Het vrije gebied van Triëst zal begrensd worden door een lijn, getrokken van Duino (tusschen Monfalcone en Triëst) naar de Fransche lijn. De juiste afbakening zal binnen zes maanden door een commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van beide landen, ter plaatse worden vastgesteld.

Triëst. De onschendbaarheid en onafhankelijkheid van het Vrije Gebied Triëst zullen worden verzekerd door den Veiligheidsraad. Het Statuut van het gebied zal aan den Veiligheidsraad worden voorgelegd, die rapport aan de Assemblée, der Ver. Naties zal uitbrengen. Een gouverneur zal, na overleg met Italië en Zuid-Slavië, door den Veiligheidsraad worden aangewezen. De wetgevende en uitvoerende macht zal op democratische beginselen (o.a. algemeen kiesrecht) gebaseerd worden. De gouverneur zal den Veiligheidsraad jaarlijks rapport uitbrengen.

Italië moet Zara en de eilanden voor de Zuid-Slavische kust aan Zuid-Slavië afstaan, evenals het eiland Pelagosa, dat gedemilitariseerd zal worden, terwijl de rechten van de Italiaansche visschers zullen worden gegarandeerd.

Dodekanesos — Deze komt, eveneens gedemilitariseerd, aan Griekenland. De Italianen in al deze gebieden kunnen het volledige burgerrecht van den nieuwen bezitter krijgen, doch wanneer zij Italiaan wenschen te blijven, kunnen zij de aanzegging krijgen binnen het jaar naar Italië te vertrekken.

Koloniën — Italië ziet af van het recht op bezittingen in Afrika. Binnen een jaar na het van kracht worden van het verdrag zal over den definitieven status van Libye, Eritrea en Italiaansch Somaliland worden beslist door Engeland, Rusland, Amerika en Frankrijk.

Italië ziet, ten gunste van China, van alle rechten af, die Italië met betrekking tot de internationale nederzettingen te Sjanghai en Amoy waren toestaan.

Italië erkent de souvereiniteit en onafhankelijkheid van Albanië, erkent, dat het eiland Saseno deel van Albanië uitmaakt en ziet af van alle eischen tot een specialen invloed in Albanië. Ditzelfde geldt voor Ethiopië. De Italianen in Albanië en Ethiopië zullen denzelfden juridischen status genieten als de andere vreemdelingen. Alle geroofde kunstvoorwerpen, religieuze voorwerpen en voorwerpen van historische waarde zal Italië aan Ethiopië terug moeten geven.

Italië ziet af van alle rechten voortvloeiende uit het mandaatsysteem en erkent de bepalingen van de Fransch-Britsche overeenkomst over het statuut van Tanger.

Militaire bepalingen

Versterkingen binnen de 20 km. van de Italiaansch-Fransche grens moeten vernietigd worden. In het kustgebied, 15 km. diep, van de Fransch-Italiaansche grens tot 9°, 30' O.L. mag Italië geen nieuwe vlootbases aanleggen of de bestaande uitbreiden. Voor de grens met Zuid-Slavië gelden dezelfde bepalingen. Van de grens tot 44° 50' N.B. mogen geen vlootbases worden aangelegd. Pantellaria, Lampedusa, Lampione, Linosa in de Middellandsche zee en Pianosa in de Adriatische Zee moeten worden gedemilitariseerd. Op Sardinië moet alle artillerie voor de kustverdediging en iedere vlootinstallatie binnen 30 km. van Fransche territoriale wateren verwijderd worden. Uitbreiding van versterkingen op Sicilië en Sardinië is niet toegestaan. Italië mag niet in het bezit zijn van of experimenteeren met door eigen kracht voortbewogen projectielen.

Vloot — De vloot zal worden gereduceerd tot twee slagschepen, vier kruisers, vier torpedobootjagers, 16 torpedobooten, 20 korvetten en zooveel kleinere hulpvaartuigen als bemand kunnen worden door 2500 officieren en manschappen. Italië mag geen slagschepen bouwen of verwerven. Vliegtuigmoederschepen, duikbooten en motortorpedobooten mag Italië niet bezitten, ook niet voor experimenteele doeleinden.

Het totale aantal van het vlootpersoneel mag, het personeel van de luchtmacht van de vloot uitgezonderd, niet meer bedragen dan 22.500 officieren en manschappen.

Leger — Het leger met de grenswacht, zal beperkt blijven tot 185.000 man en 65.000 caribinieri. Niet meer dan 200 middelzware en zware tanks zijn toegestaan.

Luchtmacht — De luchtmacht, die der vloot inbegrepen, mag niet meer dan 200 jagers en verkenningsvliegtuigen en 150 transportvliegtuigen bezitten. Bommenwerpers zijn niet toegestaan. Wat Italië meer bezit aan oorlogsmateriaal dan is toegestaan, zal ter beschikking van Engeland, Amerika, Rusland en Frankrijk worden gesteld. De krijgsgevangenen zullen, zoo spoedig mogelijk naar Italië terugkeeren.

90 dagen na de onderteekening van het verdrag zullen de troepen van alle geallieerde mogendheden worden teruggetrokken.

Herstelbetalingen

Aan herstelbetalingen moet Italië 100 millioen dollar betalen over een periode van zeven jaar. Gedurende de eerste twee jaar zullen er geen leveringen uit de loopende productie worden gedaan.

De betalingen zullen worden gedaan met: 1. fabrieksuitrustingen voor oorlogsindustrie, 2. Italiaansche activa in Roemenië, Bulgarije en Hongarije, 3. de Italiaansche loopende productie. De goederen zullen zoodanig worden uitgezocht, dat het economische herstel van het land er niet door belemmerd wordt. Rusland zal Italië op handelsvoorwaarden materialen leveren, die voor de productie dezer goederen noodzakelijk zijn. Italië zal verder al het geroofde muntgoud teruggeven.

ROEMENIE

Grenzen — In het ontwerp-vredesverdrag met Roemenië wordt bepaald, dat de Roemeensche grenzen gelijk zullen zijn aan die, welke op 1 Januari 1941 bestonden. De grens tusschen Roemenië en Hongarije zal evenwel worden teruggebracht tot het verloop, dat zij op 1 Januari 1938 had. De Russisch-Roemeensche grens zal dus loopen, zooals bij het Russisch-Roemeensche verdrag van 28 Juni 1940 en het Russisch-Tsjechoslowaaksch verdrag van 29 Juni 1945 was vastgesteld.

Leger — De sterkte van de Roemeensche landmacht zal, met inbegrip van de grensbewakingstroepen, 120.000 man mogen bedragen. Voor de luchtafweer zal men over 5000 man mogen beschikken, voor de vloot over 5000 en voor de luchtmacht over 8000 man. De tonnage van de vloot is vastgesteld op 15.000 ton.

Luchtmacht — Het aantal vliegtuigen is vastgesteld op 150 waarvan ten hoogste 100 gevechtsvliegtuigen.

De geallieerde troepen zullen het Roemeensche grondgebied 90 dagen nadat het vredesverdrag van kracht is geworden verlaten hebben. Sovjet-Rusland behoudt evenwel het recht troepen in Roemenië te stationneeren, teneinde de verbindingslijnen met het bezettingsleger in Oostenrijk in stand te kunnen houden.

Herstelbetalingen — Als herstelbetalingen zal Roemenië aan de Sovjet-Unie voor een waarde van 300 millioen Am. Dollar aan goederen moeten leveren. De betalingen moeten geschieden over een periode van 8 jaar, te rekenen van 12 September 1944 af.

BULGARIJE

Grenzen — De grenzen van dit land zullen dezelfde zijn als die van 1 Januari 1941. De Grieksch-Bulgaarsche grens vormt hierop evenwel een uitzondering, aangezien beide partijen nog door de vredesconferentie en den raad van de Ministers van Buitenlandsche Zaken over deze kwestie zullen worden gehoord.

Militair potentieel — De cijfers voor de sterkte van de Bulgaarsche landmacht, het personeel van den luchtafweer en de luchtmacht zijn respectievelijk vastgesteld op 55.000, 1500 en 5200 man.

De maximum tonnage van de vloot zal 7250 ton mogen bedragen. De luchtmacht krijgt de beschikking over 90 vliegtuigen, waarvan ten hoogste 70 gevechtstoestellen.

Herstelbetalingen — De schadevergoeding, welke Bulgarije aan Griekenland en Zuidslavië zal moeten betalen, zal in overleg met deze landen nader worden bepaald.

HONGARIJE

Grenzen — De grenzen met Oostenrijk en Zuidslavië zullen gelijk zijn aan die welke op 1 Januari 1938 bestonden. De grens tusschen Hongarije en Roemenië krijgt wederom het verloop, dat zij op 1 Januari 1938 had. Wat de grens tusschen Hongarije en de Sovjet-Unie betreft, deze zal van het punt af, waar het Hongaarsche, het Tsjechoslowaaksche en het Russische grondgebied samenkomen de oude Tsjechoslowaaksch-Hongaarsche grens van 1938 volgen. De Hongaarsch-Tsjechoslowaaksche grens tenslotte zal van het punt af, waar zij de Oostenrijksche grens ontmoet tot het punt, waar de Russisch-Hongaarsche grens begint, voorloopig die van 1 Januari 1938 zijn. De definitieve vaststelling zal geschieden nadat Tsjechoslowakije en Hongarije hun respectieve opvattingen aan de vredesconferentie en den raad van Ministers van Buitenlandsche Zaken hebben voorgelegd.

Militair potentieel — De sterkte van het Hongaarsche leger zal, met inbegrip van de grensbewakingstroepen en het personeel van den luchtafweer en de riviervloot 60.000 man mogen bedragen.

De luchtmacht zal uit 90 toestellen, waarvan ten hoogste 70 gevechtsvliegtuigen en 5000 man personeel mogen bestaan.

Herstelbetalingen — Hongarije zal aan de Sovjet-Unie, Tsjechoslowakije en Zuidslavië herstelbetalingen tot een bedrag van 300 millioen Am. dollar moeten verrichten. Sovjet-Rusland zal hiervan twee derden ontvangen. De betalingen dienen te geschieden over een periode van 8 jaar, gerekend vanaf 20 Januari 1945.

Hierbij zij opgemerkt dat de Vereenigde Staten zich het recht voorbehouden deze kwestie in de vredesconferentie opnieuw ter sprake te brengen.

FINLAND

Grenzen — De grenzen van Finland, zooals die op 1 Januari 1941 bestonden, zullen gehandhaafd worden, met dien verstande evenwel dat Finland de teruggave van de provincie Petsamo aan Rusland bevestigt.

Het schiereiland Hangö, dat bij het verdrag van 12 Maart 1940 aan Rusland was afgestaan komt thans weder aan Finland. De Sovjet-Unie krijgt evenwel voor den tijd van 50 jaar de beschikking over het gebied van Porkala-Udo, waar een Sovjet-vlootbasis gevestigd zal worden. Hiervoor zal Finland jaarlijks een bedrag van vijf millioen Finsche marken ontvangen.

De Sovjet-Unie zal vrij over de Finsche spoorwegen en luchtroutes kunnen beschikken teneinde de verbindingen tusschen zijn vlootbasis en Rusland te kunnen handhaven. De Aaland-eilanden zullen gedemilitariseerd blijven.

Militair potentieel — Finland zal een landmacht van 34400 man mogen bezitten, een vloot van 10.000 ton met 4500 man personeel en een luchtmacht van 50 toestellen en 3000 man personeel.

Herstelbetalingen tot een bedrag van 300 millioen Am. dollar zullen door Finland verricht moeten worden. De betalingen dienen te geschieden over een periode van 8 jaar, te rekenen van 19 September 1944 af. Evenals bij de andere landen zullen de betalingen in goederen verricht moeten worden.

VERDERE BEPALINGEN

Zoowel voor Roemenië, Hongarije, als Finland geldt, dat Duitsche activa, welke zich in die landen bevinden aan Sovjet-Rusland zullen moeten worden overgedragen, voor zoover deze activa door den geallieerden contrôleraad voor Duitschland aan de Sovjet-Unie zijn toegewezen. Geen der vier landen zal vliegtuigen mogen bezitten, welke als bommenwerper zouden kunnen worden gebruikt.

Voorts zijn in de vredesverdragen met deze landen clausules opgenomen, welke vrijwel gelijkluidend zijn met die in het Italiaansche vredesverdrag. In deze bepalingen wordt onder andere de behandeling van onderdanen der Ver. Naties ter sprake gebracht, oorlogsmisdaden, fascisme, beperking van de weermacht tot op het bij de afzonderlijke vredesverdragen toegestane peil, contrôle op de bewapening, de repatrieering van krijgsgevangenen, teruggave van eigendom en algemeene economische aanwijzingen.

(N.R.C. - Times) **(V. b. Ontwerp-vredesverdr. 6818 H)**

A. De Conferentie van Parijs - Procedure kwesties - Oppositie der kleine landen tegen overwicht der „Groote Vier" —

29 Juli—2 Aug. — Nadat Georges Bidault zijn welkomstrede had uitgesproken werd hij tot voorloopig voorzitter gekozen (voorloopig, daar het in de bedoeling der „Groote Vier" lag, dat afwisselend een hunner den voorzitterhamer zou hanteeren).

De Belgische Oud-premier Spaak werd tot voorzitter gekozen van de procedurecommissie.

Al dadelijk bleek bij de gedelegeerden van verschillende kleine landen ontstemming te heerschen over het overwicht der „Groote Vier". De Australische en Nederlandsche gedelegeerden, dr. Evatt en baron Van Boetzelaer, spraken deze ontstemming openlijk uit. Zij voelden zich door de aanbevelingen der Groote Vier betreffende de procedure (zie 6818 H) verlaagd tot „raadgevers, die bovendien van dichtbij bewaakt worden."

Baron van Boetzelaer erkende, dat de groote mogendheden een zekere verantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid der wereld, welke haar tegenwicht moet vinden in den invloed, die haar in de internationale aangelegenheden toekomt. Wij verzetten ons er echter tegen, aldus de minister, dat de groote mogendheden haar wil aan anderen opleggen en zich het monopolie van wijsheid op internationaal gebied toeëigenen. Hij wilde niet de gelijkheid van alle landen tot het uiterste verdedigen, maar hij was van oordeel, dat de ongelijkheid in behandeling bepaalde grenzen niet mag overschrijden.

Hij deed de suggestie, dat het permanente voorzitterschap van de conferentie aan Frankrijk als gastheer zou worden aangeboden. Voorts maakte hij bezwaar tegen de aanbeveling van de Groote Vier, om een tweederde meerderheid van stemmen op te leggen bij het aannemen of verwerpen van alle te nemen besluiten. (Ten onrechte was eerder gepubliceerd, dat de besluiten bij eenvoudige meerderheid van stemmen genomen zouden worden. - red. K.H.A.)

Hij werd hierbij gesteund door dr. Evatt.

In de zitting der procedure-commissie van 1 Augustus werden eenige paragrafen van het door de Groote Vier voorgestelde reglement aangenomen. (Instelling commissies; aantal leden commissies).

Een door baron Van Boetzelaer voorgesteld amendement, om aan alle 21 landen zitting te geven in alle commissies werd met 11 tegen 9 stemmen en een onthouding verworpen.

Vóór stemden Australië, België, Brazilië, Canada, Ethiopië, Griekenland, Nederland, Zuid-Afrika en China. Tegen stemden Wit-Rusland, Frankrijk, Engeland, Indië, Noorwegen, Nieuw-Zeeland, Polen, Tsjecho-Slowakije, Oekraïne, Rusland en Joegoslavië. De Ver. Staten onthielden zich van stemmen.

Een Russisch voorstel, waarvan Molotov meende, dat het aan den wensch van de Nederlanders tegemoet kwam, en dat inhoudt, dat alle landen, die geen lid zijn van een bepaalde commissie, op hun wensch door die commissie kunnen worden gehoord, werd daarna met algemeene stemmen aanvaard.

(Par. - Alg. H.bl. - Tijd - V.K. - Manch. Guard.)

B. Cijfers betr. krijgsgevangenen, „Displaced Persons" en vluchtelingen —

22 Juli — Meer dan 16 millioen menschen, die door den oorlog „verplaatst" werden, zijn nog niet naar hun vaderland of vroegere woonplaats teruggekeerd. Dit getal omvat de ongewenschte Duitschers uit Polen, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Oostenrijk, Denemarken en Nederland, vijandelijke krijgsgevangenen en de eigenlijke „Displaced Persons" (evacué's, door de as-mogendheden gedeporteerden en vluchtelingen).

Dit cijfer omvat niet de door Rusland vastgehouden krijgsgevangenen en evenmin de 1.506.000 Duitschers die betrokken zijn bij de uitwisseling tusschen de verschillende bezettingszonen en de Duitschers in Joego-Slavië (100.000), Spanje, Turkije, Egypte en Afghanistan. De volgende tabellen geven een nadere detailleering van het genoemde cijfer.

Duitsche burgers:	ver-plaatst	nog te verpl.
Uit Polen:		
naar Sovjet-zone ..	1.000.000	2.000.000
naar Br. zone	850.000	1.500.000
Uit Tsjecho-Slowakije:		
naar Sovjet-zone ..	170.000	750.000
naar U. S.-zone ..	682.000	1.750.000
Uit Hongarije	113.000	500.000
Uit Oostenrijk	1.800	150.000
Uit Denemarken	—	200.000
Uit Nederland	—	20.000
	2.816.800	6.870.000
		2.816.800
Totaal		**9.686.800**

Niet gerepatrieerde krijgsgevangenen:	
Japanners in het Verre Oosten	3.000.000
Duitschers in Amerika	*370.000
Duitschers in Noorwegen	25.000
Vereenigd Koninkrijk:	
Duitschers	375.000
Oostenrijkers	20.000
Hongaren	675
Roemenen	112
Totaal	3.790.787

„Displaced Persons" en Vluchtelingen:	
„Displaced Persons" in Europa	1.050.000
„Displaced Persons" in het Verre Oosten:	
a) Europeanen	81.367
b) Aziaten	175.071
Chineesche vluchtelingen uit:	
Indo-China	41.046
Birma	74.272
Malakka	53.568
Singapore	58.064
Philippijnen	9.759
Hongkong	1.099.174
Britsch Borneo	3.162
Tot. aant. „D. P.'s" en Vluchtel.	2.645.483
De eindcijfers zijn:	
Duitsche burgers	9.686.800
Niet gerepatrieerde krijgsgev.	3.790.787
„Displaced Persons" en vluchtel.	2.645.483
Totaal	16.123.070

(Dail. Telegraph) **(V. b. 6760 E)**

A. Neurenberg - Pleidooi voor Seyss-Inquart —

20—22 Juli — In zijn pleidooi voor Seyss-Inquart, heeft de verdediger, dr. Gustav Steinbauer, herhaaldelijk gesproken over de grootheid van het Ned. volk in zijn historie, in zijn verzet tegen den bezetter en in zijn prestaties. Over Nederlands verzet zeide hij: „Hier in dit proces hebben wij geleerd, dat van alle bezette landen Nederland den hardnekkigsten en taaisten politieken strijd heeft gestreden en een steeds effectieveren werkelijken tegenstand heeft geboden en dat dit volk door alle jaren heen nooit de hoop opgaf, dat de dag der vrijheid weer eenmaal komen zou."

Steinbauer zeide, dat Seyss-Inquart, toen de Canadeezen naar het Noorden doorbraken, van Groningen uit naar Den Haag is teruggekeerd met de uitdrukkelijke bedoeling Nederland te redden van de tactiek der „verbrande aarde", die in de Berlijnsche hoofden tot idée fixe was geworden.

Steinbauer liet er, toen hij Seyss-Inquarts rol in Nederland begon te behandelen, geen twijfel over bestaan, dat het Nederlandsche volk hem als verdrukker beschouwt en hem haat. „Maar ik heb vaak gedacht", zoo zeide hij in een karakterschets van zijn cliënt, „dat een man, die zoo fijngevoelig over Bach, Haydn, Beethoven en Bruckner kon praten, geen onmensch en zeker geen onmenschelijk koelbloedige misdadiger kon zijn".

Steinbauer betoogde, dat Seyss-Inquart bij zijn bestuur van het standpunt was uitgegaan, dat het Haagsche landoorlogsreglement door de ontwikkeling van den totalen oorlog onbruikbaar was geworden en dat deze ontwikkeling moest toelaten, dat het potentieel van de bezette landen tot aan door de menschelijkheid gestelde grenzen werd ingeschakeld.

Steinbauer gaf een overzicht van de toenemende hyperorganisatie en centraliseering van het nationaal-socialistische bestuur. Behalve het Rijkscommissariaat waren er zeven organisaties, die maatregelen troffen, waarop, volgens Steinbauer, Seyss-Inquart geenerlei invloed heeft gehad: leger, politie, Görings vierjarenplan, Rosenbergs „Einsatzstäbe", Sauckel, Speer en de N.S.D.A.P.

Steinbauer bestreed de aanklacht, volgens welke de Rijkscommissaris de onafhankelijkheid van het land zou hebben aangetast. De genomen maatregelen waren volgens hem geen inbreuk op het volkenrecht, „want tijdens een bezetting beslist de bezetter zelf, inhoeverre een noodzaak tot wettelijke maatregelen en tot verandering der wetgeving bestaat". Opheffing der politieke partijen was volgens spreker het goed recht van den bezetter geweest, daar de partijen zich tegen hem keerden. Daar stelde hij tegenover, dat Seyss-Inquart de vorming van een N.S.B.-regeering consequent had afgewezen, terwijl de verklaring, dat deze partij den wil van het volk vertegenwoordigde, geenerlei rol had gespeeld.

Ten aanzien van de tewerkstelling in het buitenland betoogde de verdediger eveneens, dat Seyss-Inquart steeds matigend was opgetreden tegenover Sauckels eischen. Een argument voor de wegvoering van materialen zocht spreker weer in de eischen van den totalen oorlog. Op de vaststelling der bezettingskosten zou de Rijkscommissaris geenerlei invloed gehad hebben. Overigens behoorde het geheele hoofdstuk der economische plundering, volgens Steinbauer, thuis bij de vredesconferentie, doch niet in een strafproces. Hij merkte op, dat alle uitvoer nauwkeurig werd geboekt, zelfs de tramritten van soldaten, waaruit moest blijken, dat Nederlands vordering van vier en een half milliard door Duitschland als echt beschouwd werd.

De jodenvervolging besprekend, maakte Steinbauer de opmerking, dat de Jodenster door de Nederlanders niet als een vernederend teeken werd beschouwd.

De wijze waarop Himmler zijn politiek geheim hield, was volgens Steinbauer een voldoend bewijs om te gelooven, dat Seyss-Inquart inderdaad niets geweten heeft van de vernietigingskampen. Himmler was zoover gegaan, dat hij van Seyss-Inquart 400 mark eischte voor iederen weggevoerden Joodschen Nederlander, als bijdrage in de vestigingskosten in Polen. Dit behoorde tot de camouflage, zeide Steinbauer.

De verdediger heeft voorts de hongercatastrophe in Holland voorgesteld als een door de staking ontstanen noodtoestand, die den verdachte niet als een misdaad mocht worden aangerekend.

Spreker beweerde, dat de voedselpositie in Nederland niet slechter is geweest dan in Duitschland. (N.R.C.) **(V. b. 6785)**

Oostenrijk

B. Amerikanen dragen Duitsche eigendommen aan Oostenrijksche regeering over - Nationalisatie - Russisch protest - Russen verhoogen loonen —

17 Juli — De Amerikaansche bezettingsautoriteiten hebben aan de Oostenrijksche regeering de groote „Hermann Göring Werke" te Linz, overgedragen. Dit is het eerste van de 280 Duitsche concerns, die op het Oostenrijksche nationalisatie-programma voorkomen en welke, naar de commandant der Amerikaansche zone, generaal Clark, beloofd heeft, onder beheer van de Oostenrijksche regeering gesteld zullen worden, totdat de „Groote Vier" hierover een definitieve beslissing zullen hebben genomen. (Manch. Guard.)

27 Juli — Het Oostenrijksche parlement heeft met algemeene stemmen de nationalisatie der sleutel-industrieën goedgekeurd. Hieronder bevinden zich eenige fabrieken die het Russische militaire bestuur voor de Sovjet-Unie heeft opgeëischt.
De Sovjet-Russische autoriteiten hebben aan de Oostenrijksche regeering twee nota's aangeboden, waarin een heftig protest wordt uitgesproken tegen de nationalisatieplannen van de regeering, in zooverre deze betrekking hebben op de thans door de Russen overgenomen vroegere Duitsche bezittingen in het Oostelijk deel van Oostenrijk.

Strenge straffen worden in het vooruitzicht gesteld, indien deze eigendommen worden aangetast. (Tijd)

25 Juli — Een der eerste maatregelen van de nieuwe Russische beheerders in het oliegebied van Zistersdorf — door de Russen overgenomen Duitsch bezit — is geweest het doorvoeren van een loonsverhooging van 82% voor de arbeiders en de gelijkstelling van het loon voor mannen en vrouwen, alsmede het invoeren van langere vacanties. Ook in fabrieken in het Oosten van Oostenrijk werden loonsverhoogingen en extrarantsoenen toegekend. De arbeiders van andere fabrieken hebben tot de Russen het verzoek gericht ook hun fabrieken over te nemen. (Whd.)
(V. b. 6802 F)

Palestina

C. Plan voor Rondetafel-conferentie

26 Juli — Namens de Engelsche regeering zijn uitnoodigingen verzonden aan de Arabische landen en beide belanghebbende partijen in Palestina om deel te nemen aan een ronde tafel-conferentie over de Palestijnsche kwestie, welke in Londen zal worden gehouden. (A.N.P.)
(V. b. 6819 D)

Polen

D. Katholieke Arbeiderspartij ontbonden - De Boerenpartij

22 Juli — De Katholieke Arbeiderspartij in Polen heeft haar politieke activiteit voor onbepaalden tijd „opgeschort", nadat haar voorzitter, Karol Popiel, had medegedeeld, dat de regeering haar de vrijheid van actie, voorzien in de overeenkomsten van Potsdam en Jalta had geweigerd.

Volgens de berichten schijnt de Boerenpartij van Mikolajczyk bij stukken en brokken te worden ontbonden, doordat de veiligheidspolitie leden arresteert, van wie wordt gezegd, dat zij anti-democratisch zijn, fascistisch of verwant met terroristische benden. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6812 D)

Ver. Staten

E. De Japansche aanval op Pearl Harbour - President Roosevelt en Cordell Hull niet verantwoordelijk

25 Juli — De gemeenschappelijke Congres Commissie voor onderzoek van den Japanschen aanval op Pearl Harbour op 7 December 1941, publiceerde haar eindrapport, waarin wijlen President Roosevelt en zijn Minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, worden vrijgesproken van de verantwoordelijkheid voor den aanval op de Amerikaansche Marinebasis op Hawai, waardoor Amerika in den oorlog werd gesleurd.

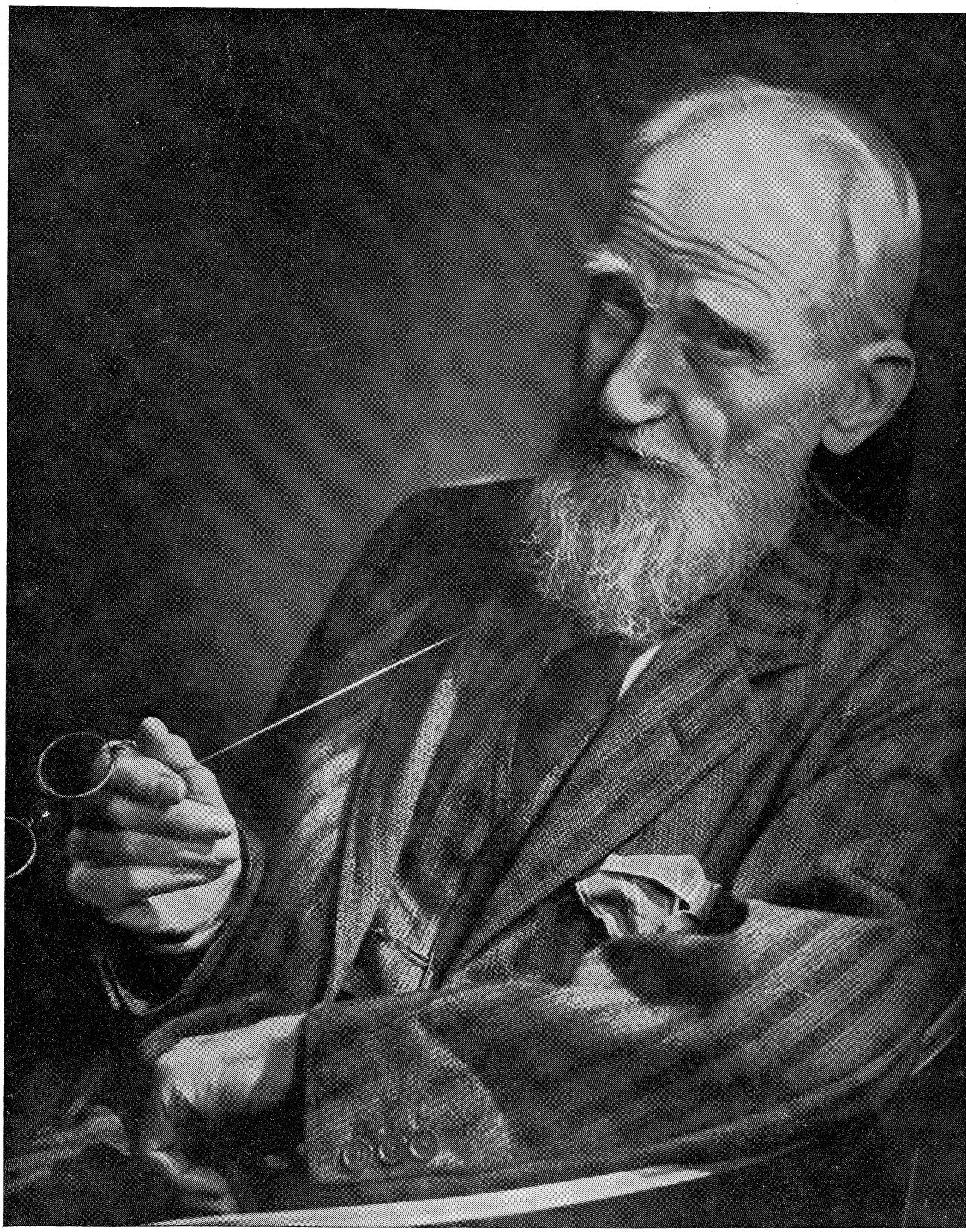
Er waren n.l. beschuldigingen geuit, dat zij den aanval hadden uitgelokt, teneinde het Congres tot een oorlogsverklaring te kunnen brengen.

Het rapport zegt, dat de bevelhebbers van Leger en Vloot op Hawai gefaald hebben, gezien de waarschuwingen die zij uit Washington hadden ontvangen. Er werd echter bijgevoegd, dat de door de militaire bevelhebbers gemaakte fouten het gevolg waren van een verkeerde beoordeeling en niet van plichtsverzuim.
Twee der uit 10 leden bestaande commissie hebben een afzonderlijk rapport uitgebracht, waarin gezegd wordt, dat „President Roosevelt, zijn regeering en het militaire oppercommando te Washington mede de verantwoordelijkheid dragen voor de vergissingen die de ramp veroorzaakte".
(U.S. Information Service - L. Nieuws)
(V. b. Pearl Harbour 6635 en 6586 N)

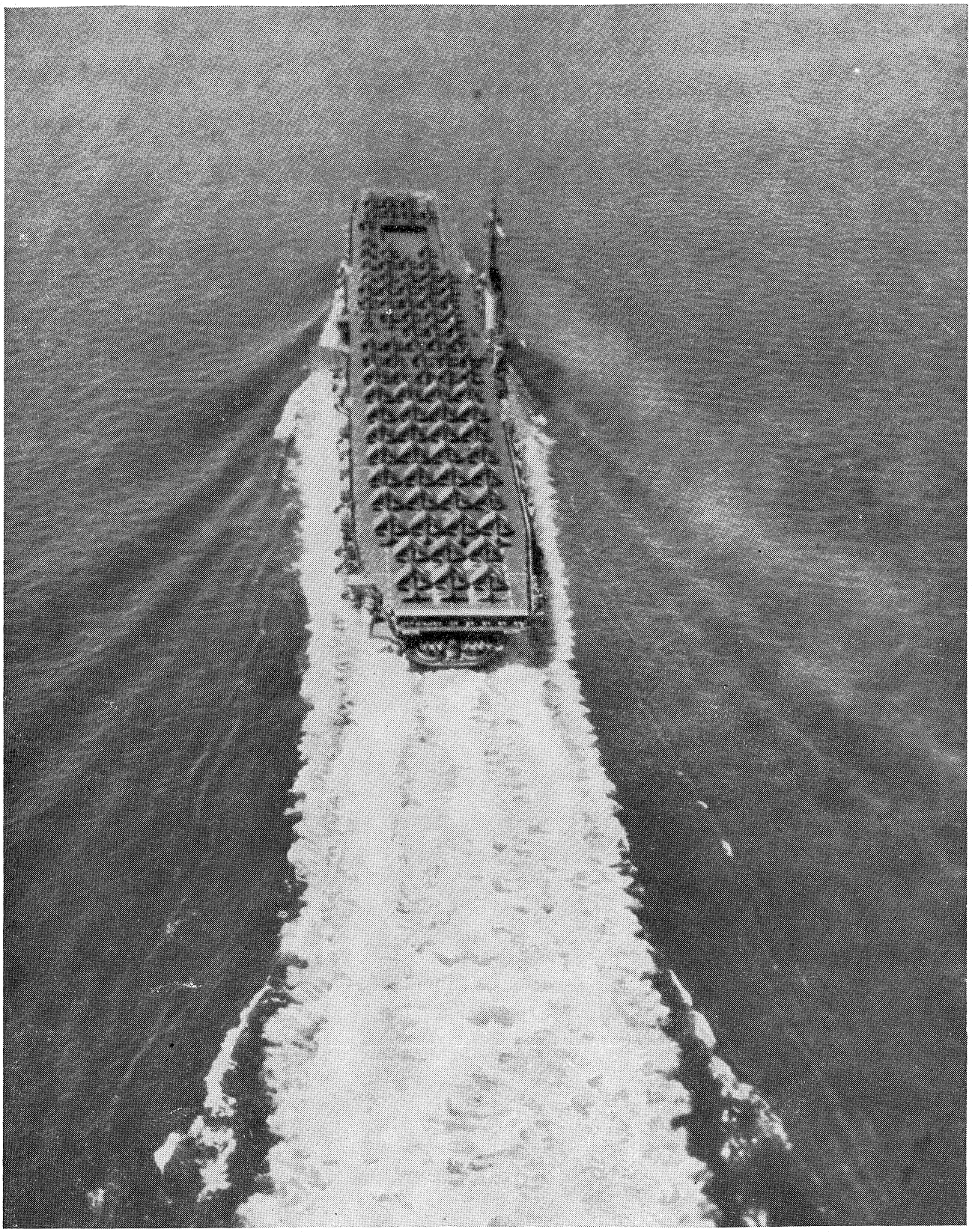
Wetenschap

F. Zeer sterke magnetische velden

26 Juli — Prof. dr. W. J. de Haas, directeur van het Kamerlingh Onnes-laboratorium te Leiden, is er in geslaagd in samenwerking met den conservator, ir. J. Westerdijk, volgens een geheel nieuw principe buitengewoon krachtige magnetische velden op te wekken. Bij een temperatuur van vloeibaar helium gelukte het hem om gedurende één tiende seconde, velden te maken van 250.000 Gauss. Binnen afzienbaren tijd zullen velden van ver over de millioenen Gauss opgewekt kunnen worden. (N.R.C.)

Een recent portret van den beroemden Engelschen roman- en tooneelschrijver, George Bernard Shaw, die op 26 Juli zijn 90sten verjaardag vierde. (foto — British Information Service)

Tijdens de oorlogsjaren hebben de Amerikanen een oorlogsvloot opgebouwd, die de grootste ter wereld is. Hierboven ziet men den 45.000 ton metenden vliegtuigdrager „Franklin D. Roosevelt". (foto — Anefo)

Nederland

A. Kapitein-luitenant ter zee J. J. A. Schagen van Leeuwen - Minister van Marine —

7 Aug. — Bij Kon. Besluit is benoemd tot Minister van Marine, kapitein-luitenant ter zee der marine-reserve J. J. A. Schagen van Leeuwen, wonende te Hengelo. Hij is op 7 Augustus door de Koningin beëedigd.

Minister J. J. A. Schagen van Leeuwen

De nieuwe minister is 28 Augustus 1896 te Pretoria geboren. In 1916 werd hij als adelborst ingeschreven bij het Kon.-Instituut voor de Marine te Willemsoord. Op 16 Augustus 1919 werd hij benoemd tot luitenant-ter-zee 3e kl., in October van dat jaar uitgezonden voor den dienst in Oost-Indië. In 1921 werd hij bevorderd tot luit.-ter-zee 2e kl. Na zijn terugkeer in Nederland werd hij geplaatst op het artillerie-instructieschip „Gelderland" en specialiseerde hij zich op het gebied der scheepsartillerie en later meer speciaal op het gebied van de anti-luchtvuurleiding, waarvoor hem het diploma voor meer uitgebreide artilleriekennis werd toegekend. Een diploma dat sedertdien door geen ander marine-officier werd behaald.

Op 1 September 1929 werd hij bevorderd tot luit.-ter-zee 1e klasse. In 1931 werd hij bij het bureau Marine-Artillerie van het departement van Defensie geplaatst en belast met het ontwerpen van de vuurleidingsinstallaties voor Hr. Ms. „De Ruyter" en andere schepen.

Aangezien een sterke Duitsche penetratie had plaats gehad in de N.V. Hazemeyer's fabriek van signaalapparaten te Hengelo, welke firma belast was met de fabricage van de vuurleidingsinstallaties voor de marine, werd hij in 1935 door zijn toenmaligen chef aangezocht om toe te treden tot de directie van genoemde N.V., ten einde de Duitsche penetratie tegen te gaan en direct toezicht te houden op de Nederlandsche militaire belangen.

Opdat hij hieraan zou kunnen voldoen werd hem op 1 Januari 1936 eervol ontslag verleend uit den zeedienst en werd hij opgenomen in de Kon. Marine Reserve. In September 1939 werd hij gemobiliseerd. Op 14 Mei 1940 gelukte het hem met nog eenige anderen zich aan te sluiten bij de Nederlandsche Marinestrijdkrachten in Engeland. Daar werd hij geplaatst als sous-chef der afdeeling materieel van het marine hoofdkwartier te Londen.

In 1941 bevorderd tot kap.-luit.-ter-zee K.M.R. werd hij in 1942 op verzoek van de Britsche admiraliteit als adviseur voor de ontwikkeling van de anti-luchtvuurleiding te werk gesteld bij het bureau van den „Director of naval ordnance" te Bath, welke functie hij tot Juni 1945 bekleedde. Eind Juni 1945 teruggekeerd in Nederland werd hij belast met de functie van sous-chef der hoofdafdeeling materieel van het Ministerie van Marine te 's-Gravenhage.

De nieuwe Minister is van protestantschen huize en niet bij een politieke partij aangesloten. Hij is ridder in de Orde van Oranje-Nassau. (Par.)

(V. b. Ministerie 6789)

B. De commissie-generaal voor Ned.-O. Indië - Wetsontwerp ingediend - De commissie-generaal in het verleden —

5 Aug. — Bij de Tweede Kamer is het wetsontwerp ingediend tot instelling van een commissie-generaal voor Ned.-Indië, welke tijdelijk zal worden belast met bevoegdheden van het Opperbestuur en de voorbereiding zal hebben te bevorderen van een nieuwe rechtsorde voor Ned.-Indië.

De drie commissarissen-generaal, die door de Kroon worden benoemd en in Haar naam die bevoegdheden zullen uitoefenen, moeten daarbij de hun gegeven instructie en aanwijzingen in het bijzonder in acht nemen ter zake van:

a. de voorbereiding van een nieuwe staatkundige ordening voor Ned.-Indië en in verband daarmede van de rijksconferentie.

b. besprekingen met van ouds bestaande en met nieuw gevormde staatkundige organisaties, zoomede met vertegenwoordigers van de verschillende volkeren en bevolkingsgroepen, betrekking hebbend op de vestiging van de toekomstige staatkundige verhoudingen binnen het koninkrijk.

c. aanrakingen met vertegenwoordigers van Volkenrechtelijke organisaties en bevriende mogendheden.

De luitenant-gouverneur-generaal heeft naast de drie leden ambtshalve zitting in de commissie. Bovendien kan de commissie hem inlichtingen verzoeken en adviezen geven.

Indien een besluit van de commissie-generaal niet eenparig is, kan de beslissing van de Kroon worden ingeroepen, in welk geval de uitvoering van het besluit wordt opgeschort.

Er is, zoo zegt de memorie van toelichting o.m. een financieel, economisch en sociaal reconstructieprobleem van ontzagwekkenden omvang, waarbij naar buiten een beroep zal moeten worden gedaan op hulp en groote inspanning, vooral van het zoozeer beproefde rijk in Europa. Er is ook een politiek vraagstuk van zorgwekkende zwaarte, hetwelk diplomatieke, constitutioneele, militaire en politioneele problemen met zich brengt, wederom met drukkende lasten voor het moederland.

Een en ander vereischt bij zijn oplossing een geregeld en zoo mogelijk direct contact tusschen de Indische regeering en het opperbestuur.

Ministerieele verantwoordelijkheid.

Hierbij blijft echter de ministerieele verantwoordelijkheid van den minister van Overzeesche gebiedsdeelen en van de overige ministers intact. Zij worden volledig op de hoogte gehouden van de taakvervulling der commissie-generaal met mogelijkheid van ingrijpen.

Daarnevens blijven de functies van „opperbestuur" en „algemeen bestuur in Ned. Indië" zooveel mogelijk gescheiden. De commissie-generaal mag niet op het terrein der Indische regeering ingrijpen. Zij dient niet om de taak te dien aanzien van den luit.-gouverneur-generaal te verlichten noch om de Indische regeering te bevoogden.

Mandaat der commissie.

Wat nu het mandaat der commissie-generaal betreft, gedacht kan worden aan de beëindiging van de beperkingen, welke thans nog liggen op de uitoefening van het souverein gezag van het koninkrijk en van het algemeen bestuur in Indië, in den vorm van de overeenkomst met de Britsche regeering van Augustus 1945; besprekingen met Britsche gezaghebbenden in dit verband. Voorts aan regelingen betreffende de deelneming door het rijk in Europa, zoomede eventueel door vreemde mogendheden, in de financieele en economische reconstructie van Indië; voorzieningen betreffende de taak van Ned. strijdkrachten bij het herstel van orde en recht enz.

Bovenal valt hier te denken aan het streven van de regeering van het koninkrijk om spoedig, in overleg met de ingezetenen in al hun verscheidenheid van herkomst en cultuur, ook aan Oost-Indië de waardige plaats te geven in het komende staatsbestel, welke aan land en volk in de nieuwe internationale samenleving toekomt.

In het overgangsstadium tusschen de vroegere rechtsorde, welke niet kan wederkeeren, en de toekomstige, waarvan de omtrekken zich geleidelijk beginnen af te teekenen, is het dienstig, dat ook het opperbestuur reeds vertegenwoordigd is bij het begin van den af te leggen weg. (Msb.) **(V. b. 6813)**

C. Commissies-generaal in het verleden —

Reeds in 1815, 1825 en 1832 werden er commissies-generaal naar Indië gezonden. De eerste commissie-generaal moest Nederl. Indië overnemen van het Engelsche Tusschenbewind (1811—1816), de tweede, van 1825, moest de staatsrechtelijke orde, het economisch en financieel herstel bevorderen en den Java-opstand bedwingen, de derde beoogde de doorvoering van het Cultuurstelsel.

Er is echter een fundamenteel verschil tusschen toen en nu. In het begin van de vorige eeuw was het opperbestuur over Oost- en West-Indië bij de Grondwet „bij uitsluiting" aan den Koning toegekend. Hij kon die onbeperkte macht overdragen aan wien hij wilde; de commissie-generaal, die 's Konings bevelen in onbeperkt mandaat medekreeg, was boven den Gouverneur-Generaal gesteld. Dit is thans niet het geval: zij staat nu niet achter bij den G.G., maar zij staat ook niet boven hem. Sinds de Grondwetswijziging van 1848, die de ministerieele verantwoordelijkheid invoerde en opperbestuur en algemeen bestuur duidelijk van elkander onderscheidde, zou zooiets ook niet meer mogelijk zijn. (N.D.) **(V. b. Comm.-gen. 6813)**

D. Reorganisatie Departement van O., K. en W. - Interpellatie in de Tweede Kamer - Antwoord van Minister Gielen —

26 Juli—3 Aug. — De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, dr. J. J. Gielen heeft volgens een van officieele zijde verstrekt communiqué een reorganisatie van zijn Departement ontworpen

waardoor tal van diensten o.a. de directoraten-generaal van kunsten en wetenschappen, van vorming buiten schoolverband en van onderwijs als zoodanig worden opgeheven.
Eveneens zullen de functies van regeeringsadviseur voor het tooneel, voor de muziek en voor de letterkunde niet worden bestendigd. Den drie functionarissen dr. B. Hunnigher (tooneel), dr. E. Reeser (muziek) en mr. M. Nijhoff (letterkunde) zal ontslag worden verleend.
In de zitting van de Tweede Kamer van Vrijdag 2 Augustus heeft mr. A. M. Joekes (P.v.d.A.) den Minister over deze reorganisatie geïnterpelleerd.
Mr. Joekes stelde niet minder dan 10 vragen, die betrekking hadden op de opheffing der verschillende directoraten-generaal en afdeelingen.
Hij vroeg of de minister zoodanige aftakeling van het, onder zijn leiding staande, door zijn ambtsvoorganger met zorg opgebouwde overheids-apparaat de meest doelmatige wijze tot het voortzetten van de actieve cultuurpolitiek van zijn ambtsvoorganger achtte.
Mr. Joekes zeide voorts, dat de plotselinge opheffing van een aantal functies en diensten het vertrouwen in de handhaving van de rechtspositie voor ambtenaren moet schokken. De interpellant deed in de negende vraag uitkomen dat een zoo ingrijpende reorganisatie aan de goedkeuring van de Volksvertegenwoordiging dient te worden onderworpen.
De tiende vraag luidde:
„Is de minister bereid, alsnog, afgezien van mogelijke door het kabinet noodzakelijk geachte voorloopige maatregelen tot vermindering van uitgaven, de plannen tot reorganisatie van zijn departement en van de daaronder ressorteerende diensten in nadere overweging te nemen en aan te houden, totdat daaromtrent, hetzij bij een wetsonwerp tot wijziging van de rijksbegrooting voor 1946, hetzij bij de begrooting voor 1947, door de regeering in overleg met de Staten-Generaal een beslissing zal zijn genomen?"
In zijn antwoord verklaarde de Minister de reorganisatie op zichzelf nog steeds verantwoord te vinden.
Voor de opheffing der drie directoraten-generaal, aldus de minister, hebben slechts zakelijke motieven gegolden. Zij waren nadeelig, omdat het direct contact tusschen minister en afdeelingen werd belemmerd. Vijf van de veertien door zijn voorganger in het leven geroepen nieuwe afdeelingen bestaan slechts uit een chef plus secretaresse. De reorganisatie zal geen ontslag van veel personeel met zich brengen.
De Rijksdienst Lichamelijke Opvoeding en Sport heeft nog niet veel tot stand gebracht. Hij wordt niet opgeheven maar gesplitst. De sportbelangen worden ondergebracht in een apart bureau, dezelfde bedragen als geraamd worden voor dit doel uitgetrokken op de begrooting en de aandacht er voor zal zeker niet geringer zijn dan voorheen. Slechts wordt een post van veertig mille voor de vorming van sportleiders geschrapt. De Minister heeft het voornemen om leerkrachten in de lichamelijke oefening paedagogisch-didactisch te doen opleiden en scholen. De inspectie lichamelijke opvoeding heeft belangrijke diensten bewezen en wordt dan ook als zoodanig gehandhaafd, doch het aantal inspecteurs is te groot, vergeleken bij het gewoon lager onderwijs.
De directeur-generaal van vorming buiten schoolverband had in een eerste onderhoud met Minister Lieftinck reeds 635 mille van zijn begrooting van 3.5 millioen laten vallen. Toen nu Minister Gielen hem vroeg de resteerende 3 millioen nader te motiveeren, bracht hij het slechts tot ƒ 56.000, benoodigd voor een secretariaat van twee personen, die zouden moeten onderzoeken wat er zou moeten gebeuren.
Bij de directe beantwoording der gestelde vragen zeide de Minister nog, dat er van aftakeling der cultuurpolitiek geen sprake is. De begrooting zal iederen twijfel hieraan wel radicaal opheffen. Hij is echter niet bereid deze reorganisatie uit te stellen, zij is een noodzakelijke aanpassing aan de eischen der realiteit.
(V.V. - Tijd - Alg. H.bl.)

A. Personeelssterkte en uitgaven der departementen 1940-1946 - Bezuinigingsmaatregelen aangekondigd —

2 Aug. — In een nota van den Minister van Financiën betreffende den toestand van 's Rijksfinanciën wordt het volgende vergelijkend overzicht gegeven van de personeelssterkte en uitgaven der verschillende departementen:
Hooge colleges van Staat en Kabinet der Koningin: Sterkte personeel 1 Jan. 1940 242; 1 Jan. van dit jaar 343; personeelsuitgaven resp. ƒ 659.000 en ƒ 1.268.000. **Alg. Oorlogvoering van het Koninkrijk:** 1940: personeel 14; 1946: 324; uitgaven resp. ƒ 48.000 en ƒ 2.658.000. **Buitenlandsche Zaken:** personeel 1940: 224; 1946: 346; uitgaven resp. ƒ 1.021.000 en ƒ 2.029.000. **Justitie:** personeel 1940: 5.188; 1946: 32.017; uitgaven resp. ƒ 11.613.000 en ƒ 82.940.000. **Binnenlandsche Zaken:** personeel 1940: 733; 1946: 5.678; uitgaven resp ƒ 2.046.000 en ƒ 10.717.000. Bij dit hoofdstuk is ondergebracht de tijdelijke overbruggingstoelage voor het geheele rijkspersoneel ten bedrage van ƒ 30.000.000. **Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:** personeel 1940: 4.160; 1946: 5.113; uitgaven resp. ƒ 11.170.000 en ƒ 18.706.000. **Financiën:** personeel 1940: 13.520; 1946: 19.969; uitgaven respectievelijk ƒ 28.947.000 en ƒ 67.134.000. **Oorlog en Marine:** personeel Defensie 1940: 4.245; 1946: Oorlog: 5.153 en Marine: 3.956. Uitgaven Defensie 1939: ƒ 9.110.000; Oorlog 1946: ƒ 10.039.0000 en Marine ƒ 10.252.000.
Openbare Werken en Wederopbouw: personeel Waterstaat 1940: 5.151; Openbare Werken en Wederopbouw: 1946: 10.022; Verkeer en Energie: 3.044; uitgaven Waterstaat: ƒ 540.000, Openbare Werken en Wederopbouw: ƒ 23.776.000, Verkeer en Energie ƒ 7.988.000.
Handel en Nijverheid: personeel Economische Zaken 1940: 5.424; Handel en Nijverheid 1946: 12.669; Scheepvaart 322; uitgaven Economische Zaken 1940: ƒ 7.279.000, Handel en Nijverheid: ƒ 33.860.000, Scheepvaart ƒ 871.000.
Landbouw: personeel 1946: 7.951; uitgaven 1946: ƒ 22.756.000.
Sociale Zaken: personeel 1940: 1.272, 1946: 5.702; uitgaven resp. ƒ 2.802.000 en ƒ 12.401.000.
Overzeesche Gebiedsdeelen: personeel Koloniën 1940: 253; Overzeesche Gebiedsdeelen 1946: 203; uitgaven resp.: ƒ 656.000 en ƒ 639.000.
De Minister acht het absoluut noodzakelijk het aantal ambtenaren te verminderen. Ten 1e om budgetaire redenen (het totaal bedrag aan salarissen bedraagt 375.000.000 gld.), ten 2e om een groot aantal personen waar tot nu toe de staat beslag op had gelegd, in te schakelen bij de productie en wederopbouw.
In verband hiermede heeft het ministerie van Financiën in de eerste plaats ter hand genomen de beschrijving van het geheele bestuursapparaat. Deze beschrijving moet er toe dienen de doelmatigheid der organisaties te beoordeelen en tevens om eventueele doublures uit te schakelen.
Verder is ter hand genomen de arbeidsinventarisatie en analyse, welke de bedoeling heeft vast te stellen, welke eischen, zoowel kwalitatief als kwantitatief, aan de uitoefening der verschillende functies moeten worden gesteld.
Voorts zijn er een aantal organen en diensten, die voor een geheele of gedeeltelijke liquidatie in aanmerking komen. Deze diensten zijn gesticht, om de gevolgen der oorlogsomstandigheden te liquideeren. Naarmate deze afwikkeling vordert, kunnen deze diensten ook zelf geliquideerd worden.
In totaal hebben deze diensten een bezetting van ongeveer 50.000 personen. Het staat dus vast, dat deze personen in den loop van eenige jaren uit het bestuursapparaat zullen zijn verdwenen.
(N.D. - Alg. H.bl.)

B. Groenten-export naar Duitschland —

5 Aug. — Sedert Mei levert ons land de op de veilingen „doorgedraaide" groenten aan de Engelsche autoriteiten in Duitschland voor de burgerbevolking van Rijnland en Westfalen. Nadat de overeengekomen hoeveelheid (35.000 ton) was bereikt en verdere leveranties aanvankelijk niet werden toegestaan, is men thans overeengekomen, dat (na twee dagen onderbreking) de groententransporten, naar Duitschland op ruimere basis dan voorheen, kunnen worden hervat.
(V.K.) **(V. b. 6781 C)**

C. De toekomstige status van Ned. Indië - Lid der Ver. Volken - Verklaring van Minister Jonkman —

7 Aug. — In een interview dat de Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, mr. J. A. Jonkman, aan een vertegenwoordiger van Associated Press heeft verleend, verklaarde hij o.m. het volgende:
„Om onze taak en roeping overzee te vervullen moeten onze banden met Indië behouden blijven. Dit zijn we aan ons zelf en aan de overzeesche gebieden verschuldigd, en het is ook een internationaal belang. Wanneer de nieuwe betrekkingen grondwettelijk zijn vastgelegd, zal de Nederlandsche regeering, naar het voorbeeld van de Vereenigde Staten met de Philippijnen en van Rusland met Wit-Rusland, volwaardig lidmaatschap van de Vereenigde Naties voor Oost-Indië binnen het Koninkrijk trachten te bevorderen".
De minister zeide voorts, dat lidmaatschap van West-Indië nog niet ter sprake was gebracht. Eventueele organisatie van een gemeenschappelijk verdedigingsstelsel zal afhangen van de rechten en verplichtingen, welke de Ver. Volken aan Nederland toekennen.
Sprekende over de conferentie van Malino, waar vorming van de Vereenigde Staten van Indonesië werd voorgesteld, verklaarde de minister, dat de huidige situatie op Java en Sumatra een definitieve regeling in den weg stond.
Minister Jonkman gaf te kennen, dat vestiging van de nieuwe rechtsorde voor Oost-Indië slechts kan geschieden als de orde en rust hersteld zijn, hetgeen afhangt van de houding der Indonesische republikeinen.
„Het zenden van troepen, die een politioneele taak hebben, zal voortgezet worden", zei hij, „daar we ons verantwoordelijk voelen voor de levens en goederen niet alleen van de Nederlanders, maar ook van de Indonesiërs en van de Chineezen. Bovendien zijn orde en rust de eenige waarborgen voor de Nederlandsche, Amerikaansche en internationale belangen daar", voegde hij er aan toe.

„Gehoopt wordt", aldus vervolgde de minister, „dat vertegenwoordigers van Java en Sumatra tegenwoordig zullen zijn op de a.s. in Den Haag te houden rijksconferentie, maar wij wenschen alleen tot een regeling te komen met hen, die wij verantwoordelijk achten voor de wenschen van de bevolking".
Mr. Jonkman eindigde met te verklaren, dat hij het verkeerde begrip van Australische zijde voor „wat wij als onze rechtten zien", betreurde. „Dit is des te meer spijtig", voegde hij er aan toe, „omdat orde en rust in Nederlandsch Oost-Indië ook een Australisch belang zijn".
(Alg. H.bl.)
(V. b. min. Logemann: 6727 A; Malino 6824 D; Rijksconf.: 6797 B en 6782 M)

A. In- en uitvoer gedurende het eerste halfjaar 1946 - De geraamde invoer uit de V.S. over 1946 —

5 Aug. — De buitenlandsche handel van Nederland gedurende het eerste halfjaar 1946 toont het volgende beeld:

	Invoer		Uitvoer	
	ton	ƒ 1 mill.	ton	ƒ 1 mill.
Jan. ..	781.939		139.827	18.4
Febr. ..	753.219		140.598	24.8
Maart ..	872.034		235.035	43.8
April ..	932.615		230.502	41.3
Mei ..	734.097		284.762	38.6
Juni ..	846.755	136.6	244.880	38.7
Tot. Jan.-Juni '46	4.920.659		1.275.604	205.6

Tot dusver was het nog niet mogelijk voor den totalen invoer waardecijfers op te geven. Te beginnen met Juni 1946 zijn omtrent de waarde wederom volledige gegevens beschikbaar.
In Juni werd voornamelijk uit de volgende landen ingevoerd:
Duitschland: 187.085 ton (Mei 1946: 181.700 ton), België en Luxemb.: 151.472 ton (131.827 ton), Curaçao: 107.605 ton (109.310 ton), V. St.: 90.181 ton (90.134 ton), Fransch Marokko: 57.835 ton (11.200 ton), Zweden: 37.538 ton (27.970 ton), Groot-Brittannië: 32.939 ton, (36.389 ton).
De uitvoer ging voornamelijk naar: België en Luxemb. 11.4 mill. gld. (11.0 mill. gld.), Zweden 3.9 mill. gld. (2.7 mill. gld.), Tsjecho-Slowakije 3.3 mill. gld. (2.2 mill. gld.), Groot-Brittannië 3.1 mill. gld. (3.8 mill. gld.) en Zwitserland 3.1 mill. gld. (3,0 mill. gld.).
Nederland zal in den loop van 1946 voor een waarde van $ 340 millioen goederen uit de V.S. invoeren, waarvan $ 250 millioen voor industrieele goederen en $ 90 millioen voor consumptieve goederen.
(Comm. - Tr.) **(V. b. In- en Uitvoer 6792 E)**

B. Frits Diepen Vliegtuigen N.V. opgericht - Eerste Fokker-vliegtuig na den oorlog afgeleverd —

Op 15 Juli werd de officieele acte van oprichting der Frits Diepen Vliegtuigen N.V. gepasseerd. De onderneming is gevestigd op het vliegveld Ypenburg bij 's-Gravenhage en zal zich bezig houden met den verkoop van Fokker-vliegtuigen in binnen- en buitenland, de reparatie en het onderhoud van vliegtuigen en het uitvoeren van luchttaxi-diensten op verzoek.
Directeur is de heer Frits Diepen. Tot President-commissaris werd benoemd de heer mr. E. E. Menten te 's-Gravenhage.
(Vliegwereld - 1 Aug.) **(V. b. 6780 B)**
5 Aug. — Op 5 Augustus hebben de Fokkerfabrieken op Schiphol het eerste van een drie-tal lesvliegtuigen, type Fokker 5-9, aan de Frits Diepen Vliegtuigen N.V. afgeleverd. Dit is tevens het eerste Fokker motor-vliegtuig gebouwd na den oorlog. **(V. b. Fokker 6815 G)** (N.D.)

C. „Stichting Afrika-Instituut" —

27 Juli — Door een aantal vooraanstaande persoonlijkheden uit het particuliere bedrijfsleven is de Stichting Afrika-Instituut in het leven geroepen. Het is naar de meening van de oprichters mogelijk de economische betrekkingen met Afrika uit te breiden. Hiertoe is echter noodig voortdurende intensieve bestudeering van de bestaande mogelijkheden, alsmede voorlichting hieromtrent.
De stichting is gevestigd te Rotterdam in het Beursgebouw. (Alg. H.bl.)

D. Industrieele Handelscombinatie „Holland" - Order van Argentinië

27 Juli — De Industrieele Handelscombinatie „Holland", tijdens de bezetting door een aantal scheepswerven en machinefabrieken opgericht met het doel de buitenlandsche belangen te coördineeren, heeft door bemiddeling van haar Argentijnsche dochteronderneming met de regeering aldaar een contract afgesloten voor de levering van een zeewaardigen sleepzuiger ten bedrage van ƒ 10 millioen. (Alg. H.bl.)

E. Ir. Verwey, directeur-generaal van het Rijksarbeidsbureau, ontslagen —

5 Aug. — Overwegende, dat uit een ter zake ingesteld onderzoek is gebleken, dat ir. R. A. Verwey, wnd. secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken, tevens directeur-generaal van het Rijksarbeidsbureau, in ernstige mate is te kort geschoten in het betrachten van de juiste houding in verband met de betzetting, heeft de minister van Sociale Zaken hem met ingang van 1 Augustus j.l., in afwijking van het advies van de Commissie van Advies, doch in overeenstemming met het advies van het Centraal Orgaan op de Zuivering van het Overheidspersoneel, krachtens het Zuiveringsbesluit 1945, ontslag uit zijn functie verleend.
(N.D.) **(V. b. ir. Verwey: 5185 A)**

F. Nederland aanvaardt jurisdictie van het Internationale Hof van Justitie —

6 Aug. — De Nederlandsche gedelegeerde bij den Veiligheidsraad, mr. E. N. van Kleffens, heeft op het bureau der Vereenigde Naties te New York het document gedeponeerd, waarbij Nederland de jurisdictie aanvaardt van het Internationale Hof van Justitie te 's-Gravenhage. Deze aanvaarding geldt voor tien jaar, ingaande 6 Augustus 1946. (Tr.)
(V. b. Int. Hof v. Just.: 6617 D)

G. Ned.-Belg. toenadering op militair gebied —

1 Aug. — Een eerste samenkomst tusschen Belgische en Nederlandsche militaire overheden heeft onlangs plaats gehad in Den Haag tijdens een maaltijd, waarop hooge officieren van beide landen aanwezig waren.
In bevoegde kringen acht men het wenschelijk, dat de toenadering tusschen België en Nederland, die reeds duidelijk tot uiting komt op economisch en cultureel gebied, ook op militair gebied zal verwezenlijkt worden.
Besloten werd, dat een dertigtal Nederlandsche officieren tijdens den komenden herfst België zullen bezoeken. Zij zullen een studiereis ondernemen langs de slagvelden der Ardennen. (L. Nieuws)
(V. b. econ. samenwerk. 6806 E; cultur. samenwerking 6742 A)

H. Nederlandsche maatschappij voor Zuid-Amerika —

5 Aug. — Door eenige Nederlandsche bankinstellingen, scheepvaartmaatschappijen en groote handelshuizen is opgericht de Nederlandsche Maatschappij voor Zuid-Amerika. Men verwacht, dat de handel op Zuid-Amerika een groote uitbreiding zal ondergaan en voor den afzet van Nederlandsche industrieele producten groote ontwikkelingsmogelijkheden aanwezig zijn.
De voorloopige directie berust bij de Int. Crediet- en Handelsver. „Rotterdam" en de Ned. Ind. Mij tot voortzetting der zaken van v. d. Linde en Teves en R. S. Stokvis en Zonen. (Alg. H.bl.)

I. Ledentallen van de vakvereenigingen —

Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceerde in het Statistisch Bulletin van 5 Aug. de volgende gegevens over het ledental van de diverse vakvereenigingen.

	Ledental (incl. aspiranten) op 1 Jan. '40	(meest recente cijfers)
Centrale organisaties		
Ned. Verb. v. Vakver.	373.200[1]	265.400[2]
Ned. Kath. Arb.bew. ..	191.700	210.400[6]
Christ. Nat. Vakverb.	120.408	107.000[2]
Eenheidsvakcentrale ..	—.—	108.000[3]
Andere centrale org.	15.100	—.— [4]
Niet bij een centrale aangesloten	108.900	76.500[5]

1) Inclusief met de op 1 Oct. '40 met het N.V.V. samengevoegde Ned. Vakcentr.
2) 1 April 1946
3) 1 Jan. 1946
4) In 1940 ontbonden en niet weder opgericht
5) Onvolledig
6) 10 Juni 1946
(V. b. N.V.V.: 6824 C; Kath. Arb.bew.: 6514 A; Chr. Nat. Vakverb. 6550 I; E.V.C. 6824 C)

K. Bouwplan 1946 - Stand van den woningbouw per 1 Juli 1946 —

5 Aug. — Het „Vrije Volk" heeft, na informatie bij het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, de volgende gegevens (per 1 Juli 1946) over den stand van den nieuwbouw van woningen gepubliceerd.

Prov.	Aantal toegewezen woningen volgens Bouwplan 1946	In aanbouw of gegund per 10 Juli 1946
Groningen	411	396
Friesland	277	35
Drenthe	276	41
Overijsel	465	294
Gelderland	1036	373
Utrecht	156	—
N. Holland	2094	190
Z. Holland	4979	2172
Zeeland	619	90
Nrd. Brabant	1862	1078
Limburg	1529	648
	13704	5317

Voorts zijn eenige honderden woningen, welke door particulieren gebouwd worden in aanbouw. (V.V.)
(V. b. Bouwplan: 6806 C)

L. Geschenk aan Koning v. Engeland door Koningin aangeboden —

2 Aug. — H.M. de Koningin heeft een kort officieel bezoek gebracht aan het Eng. Koningspaar, tijdens welk bezoek Zij Koning George het Grootkruis van de Militaire Willemsorde heeft overhandigd, als erkentelijkheid voor de verdiensten van den Koning tijdens den oorlog. Om de dankbaarheid van het Ned. volk te vertolken, voor de gastvrijheid die de Koningin tijdens haar ballingschap heeft genoten, werden dertig zwarte

paarden en zes witte Windsor schimmels aan den Koning aangeboden.
In den namiddag van 31 Juli arriveerde H.M. weer op Soesterberg. (N.R.Crt.)
(V. b. H.M. de Koningin 6815 I; uitreiking Willemsorde 6774 F)

Ned. O.-Indië

A. Militair hygienisch instituut opgericht —

6 Aug. Met ingang van 20 Juli 1946 is te Batavia opgericht het Militair hygienisch instituut. Als directeur van dit instituut treedt op, de dirigeerend officier van gezondheid 2e kl. prof. dr. J. E. Dinger. (A.N.P.)

B. Bombardement bij Bandoeng - Verklaring van Min. Jonkman over de landing op Madoera —

8 Aug. — De Nederlandsche Legervoorlichtingsdienst maakt bekend:
a. dat middelzware bommenwerpers op 6 Aug. troepenconcentraties der extremisten in de nabijheid van Bandoeng hebben aangevallen. De sterkte der concentraties is tot nu toe nog niet bekend;
b. dat auto's en een olie-opslagplaats door machinegeweervuur en bombardement vanaf zeer geringe hoogte in brand zijn gevlogen en
c. dat twee gevechtsvliegtuigen op verkenning zijn gestuurd boven het vliegveld te Tasikmalaja, waar drie vliegtuigen op het vliegveld in brand zijn gevlogen. Eigen vliegtuigen zijn van den grond af beschoten.
In verband hiermede verklaart een Antara-bericht van 7 Aug., dat negen Indonesiërs en zes Chineesche burgers werden gedood, toen twee gevechtsvliegtuigen der geallieerden Tasikmalaja met machinegeweren beschoten. Een ander bericht zegt, dat Tjitjalengka door een eskader van vijf geallieerde bommenwerpers en twee gevechtsvliegtuigen hevig is gebombardeerd. (Tr.)
6 Aug. — Over de landing op Madoera, waarvan van Indonesische zijde werd beweerd, dat deze den Nederlanders vele slachtoffers zou hebben gekost, heeft Minister Jonkman thans een verklaring afgelegd.
„De operatie op 5 Juli j.l. had ten doel een motorprauw, welke onder den Madoerawal bij Kamal was vastgelegd en eigendom is van de Ned. Indische Steenkolen handelmaatschappij, weg te sleepen. Aangezien onze patrouille-vaartuigen herhaaldelijk van Kamal uit werden beschoten, moest deze actie worden gedekt door ca. 100 matrozen van de marinebewaking Soerabaja, ondersteund door enkele amphibie-tractoren van de mariniersbrigade en een verkenningsvliegtuig.
Bij de landing werd tegenstand ondervonden van T.R.I.-troepen. De daarbij geleden verliezen bedroegen onzerzijds een lichtgewonde en aan de zijde van de T.R.I. 54 dooden en 14 gewonden. Vele T.R.I.-manschappen werden gevangen genomen. Een groote hoeveelheid mitrailleurs en andere wapens, benevens handgranaten, vielen in onze handen. (Msb.)
(V. b. Indon. troepenconc. 6775 B; Landing op Madoera 6800 E)

C. Sjahrir voorzitter van de Indon. Arbeiderspartij —

5 Aug. — Op een vergadering van de Indonesische Arbeiderspartij (Persatoean Boeroeh Indonesia) te Cheribon is Sjahrir benoemd tot voorzitter van deze partij. (Msb.) **(V. b. Sjahrir 6824 E)**

D. Geen Amerikaansche wapenleverantie —

8 Aug. — Een woordvoerder van het Departement van Buitenlandsche Zaken van de Ver. Staten heeft verklaard, dat er zich onder de surplusvoorraden, die onlangs door Amerika aan de Nederlandsch-Indische regeering werden overgedragen, krachtens het daartoe verleende crediet, geen wapens, geen munitie noch oorlogsmateriaal bevonden.
De woordvoerder zeide voorts nog dat slechts een kleine hoeveelheid gedemilitariseerd uitrustingsmateriaal aan de Nederlandsche regeering is verkocht.
(Un. St. Inf. Serv.) **(V. b. 6817 A)**

Australië

E. De verdediging van Nieuw-Guinea —

7 Aug. — De Australische minister-president, J. B. Chifley, heeft in het Parlement medegedeeld, dat Australië van plan is in het mandaatgebied van Nieuw-Guinea verdedigingswerken aan te leggen.
Het mandaatgebied, dat bestaat uit het vroegere Duitsche deel van Nieuw-Guinea en eenige eilandgroepen in den Stillen Oceaan, zal als trusteeship aan de Ver. eenigde Naties worden aangeboden met de voorwaarde dat Australië het beheer blijft behouden. (Alg. H.bl.)
(V. b. defensie 6775 F; mandaatgeb. 6833 C)

België

F. Kamiel Huysmans vormt nieuwe regeering - De regeeringsverklaring —

3—7 Aug. — Kamiel Huysmans is er na korte onderhandelingen in geslaagd een nieuwe regeering te vormen, die als volgt is samengesteld:
Eerste-Minister: Kamiel Huysmans; Buitenlandsche Zaken: P. H. Spaak; Verkeerswezen: Ernest Rongvaux; Openbaar Onderwijs: Herman Vos; Begrooting: Jozef Merlot; Arbeid en Sociale Voorzorg: Léon E. Troclet (allen soc.); Binnenl. Zaken: Auguste Buisseret; Kol.: Robert Godding; Landbouw: René Lefevre; Invoer: Paul Kronacker; Justitie: Albert Lillar; Economische Zaken: Henri Liebaert (allen lib.); Openbare Werken: Jean Borremans; Ravitailleering: Edgard Lalmand; Volksgezondheid: Albert Martaux; Wederopbouw: J. Terfve (allen com.); Financiën: Jean Vauthier; Nationale Wederuitrusting: Paul de Groote; Landsverdediging: Kol. R. Defraiteur (allen partijloos).

Op 6 Aug. las Huysmans in de Vereenigde vergadering van Kamer en Senaat de regeeringsverklaring voor, waaruit bleek dat hij de politiek van zijn voorganger Van Acker in groote lijnen zal voortzetten.
Huysmans legde er den nadruk op, dat de voornaamste doeleinden van de regeering zijn: Verbetering van den financieelen toestand handhaving van de waarde van den frank, een in evenwicht zijnde begrooting, economische reconstructie en sociale verbetering.
Aangaande de distributie zeide hij: „De distributie zal beperkt worden tot bepaalde goederen die nog niet of niet voldoende vervaardigd worden, of slechts op beperkte schaal kunnen worden geïmporteerd. Verder deelde Huysmans mede dat „de handel zijn vrijheid geleidelijk zou herkrijgen" maar dat de handel met het buitenland noodzakelijkerwijs gebonden was door de handhaving van de valutacontrôle. Hij voegde er aan toe, dat belangrijke onderhandelingen gaande zijn welke ten doel hebben, België te voorzien van tarwe, vleesch en vet".
Met betrekking tot de loonen van de mijnwerkers, zei de minister-president, dat deze verhoogd zouden worden. De kwestie der salarissen zal in haar geheel opnieuw worden onderzocht.
Het leger zal binnenkort op voet van vrede worden gebracht. (L. Nieuws - Alg. H.bl.) **(V. b. 6800 G)**

Bulgarije

G. Monarchie of Republiek - Referendum en verkiezingen —

26 Juli — De Ministerraad heeft een wets-ontwerp goedgekeurd volgens hetwelk een referendum gehouden zal worden over de vraag of Bulgarije een monarchie zal blijven of een republiek zal worden. Het ontwerp geeft tevens een regeling voor de verkiezing van een nationale vergadering. (Daily Her.)
(V. b. Bulg. 6727 G en 6680 E)

Duitschland

H. Amerikaansch voorstel tot verwerkelijking van de economische eenheid van Duitschland - Samensmelting der Britsche en Amerikaansche zonen —

Op 19 Juli deed de Minister van Buitenl. Zaken der Ver. Staten, Byrnes, aan den Amerikaanschen militairen gouverneur in Duitschland, gen. Mc.Narney instructies toekomen, waarin o.m. het volgende werd gezegd:
„De Amerikaansche regeering gelooft, dat Duitschland niet bestuurd kan blijven in vier hermetisch gesloten blokken en zonder een onderling vrij economisch verkeer. Het verder voortduren van den huidigen toestand zal onvermijdelijk tot economische verlamming van Duitschland leiden. De Amerikaansche regeering is daarom niet voornemens deze sluipende verlamming te gedogen, wanneer het mogelijk zou kunnen zijn om economische eenheid te verkrijgen tusschen enkele zonen als inleiding voor de economische eenheid van Duitschland als geheel".
Indien de Amerikaansche voorstellen, tot verwerkelijking van het besluit van Potsdam (Duitschland als een economisch geheel te behandelen) niet door alle bezettende mogendheden werd aanvaard, mocht McNarney, volgens deze instructies, onmiddellijk in onderhandeling treden met de bezettingsautoriteiten van een of meer zonen, die wel bereid zouden zijn de economische eenheid in hun respectievelijke zonen tot stand te brengen.
Met betrekking tot de Fransche zone, werd Generaal McNarney door Minister Byrnes gemachtigd om met den Franschen vertegenwoordiger te onderhandelen op basis van uitsluiting van het Saargebied van eenigerlei regeling voor de economische eenheid, waarover tot overeenstemming mocht worden gekomen.
In de zitting van den geallieerden Contrôle-raad te Berlijn op 20 Juli maakte gen. McNarney deze Amerikaansche plannen bekend en hij stelde voor, om — in overeenstemming met „Potsdam" — centrale administratieve lichamen te vormen voor landbouw, financiën, transport, verbindingen, industrie en buitenlandschen handel, welke lichamen onder leiding zouden staan van staatssecretarissen. De Russische en Fransche autoriteiten toonden zich terughoudend. Britsche en Amerikaansche deskundigen begonnen onmiddellijk met de bestudeering van de mogelijkheid tot economische samensmelting van hun gebieden.
Op 30 Juli maakte Minister Noel-Baker in het Lagerhuis bekend dat de Britsche en Amerikaansche bezettingszonen tot een economisch geheel zouden worden samengesmolten. Hij zeide dat de desbetreffende overeenkomsten tegen nie-

mand gericht waren, en hij hoopte, dat ook Frankrijk en Rusland het Amerikaansche voorstel zouden aanvaarden.
Uit Berlijn werd gemeld, dat de Sovjet-Unie de voorstellen tot fusie van de Britsche en Amerikaansche bezetingszonen van Duitschland nog niet voldoende uitgewerkt achtte om een basis te vormen voor een algeheele overeenstemming.
Men verwachtte, dat de Sovjet-Unie tegenvoorstellen zou doen voor handelsverdragen tusschen de verschillende zonen en in een economische eenheid zou toestemmen:
1. na afwerking van haar programma van industrieele socialisatie;
2. na verwijdering van alle fabrieksinstallaties, die als herstelbetalingen worden aangemerkt.
Het Engelsche weekblad „The Economist" schreef naar aanleiding van het besluit der Britsche regeering: „Deze beslissing is waarschijnlijk de meest belangrijke ontwikkeling in de Britsche politiek sedert de conferentie van Potsdam . . . ".
Het blad verwijst naar een officieel Britsch rapport over de situatie in de Britsche zone, waarin o.m. gezegd wordt, dat er een wijdverspreide ernstige ondervoeding heerscht, de kindersterfte zeer sterk is toegenomen en de productie in elken tak van industrie dalende is.
Volgens „The Economist" hoopt de Britsche regeering door deze samensmelting van de sterk geïndustrialiseerde Britsche zone met het meer agrarische Amerikaansche gebied den vicieusen cirkel van industrieele ontreddering, agrarisch verval en toenemend gebrek te doorbreken.
Het blad acht evenwel de politieke gevolgen van de fusie belangrijker, ja zelfs beslissend. Het gevaar bestaat n.l. dat Rusland en Frankrijk zich afzijdig zullen houden en dat daardoor de scheiding tusschen Oost- en West-Duitschland nog vollediger zal worden.
(U.S. Information Service - Alg. H.bl. - Tr. - Dail. Her. - Manch. Guard. - N. Z. Zt. - Economist)

Egypte

A. Engelsch-Egyptische onderhandelingen - Britsche voorstellen verworpen —

1—5 Aug. — De Egyptische delegatie heeft Britsche amendementen op het door Egypte voorgestelde ontwerp-verdrag van de hand gewezen:
Tot nu toe werd overeenstemming bereikt over de volgende punten:
1. Wederzijdsche hulp in geval van agressie. 2. Instelling van een gemeenschappelijken verdedigingsraad. 3. Volledige evacuatie der Britsche troepen uit Egypte.

Oneenigheid bestaat over de volgende punten:

1. Egypte eischt volledige evacuatie binnen een jaar na teekening van het verdrag. De Engelschen willen een evacuatie-periode van maximaal vijf jaar. Dit om te voorkomen dat er een vacuum in de verdediging ontstaat.

2. Wederkeerige hulp zou — volgens Egypte — slechts verleend moeten worden in geval van een tegen Engeland gerichte agressie in aangrenzende landen en niet — zooals de Engelschen wenschen — in naburige staten, want dit zou de werkingssfeer der Egyptische verplichtingen uitbreiden tot het geheele Midden-Oosten, inclusief Perzië, Turkije en Griekenland.

3. De Egyptische hulp dient — aldus de Egyptenaren — beperkt te blijven tot het geval van een agressie tegen Engeland en zal niet ingeroepen worden voor een Britschen aanval op een andere mogendheid.

4. Egypte eischt volledige erkenning der Egyptische souvereiniteit over den Soedan. Volgens het Britsche voorstel zou deze souvereiniteit slechts duren totdat de Soedan een stadium van ontwikkeling bereikt heeft, dat hij in staat is over eigen lot te beslissen.
Een steeds grooter wordend deel van de Arabische pers dringt inmiddels aan op het afbreken van de onderhandelingen en op het voorleggen van de Egyptische kwestie aan den Veiligheidsraad.
(Daily Telegraph) **(V. b. 6818 C)**

Engeland

B. Kosten Britsche bezetting in Duitschland per jaar —

26 Juli — Volgens een door een Lagerhuiscommissie uitgebracht rapport, worden de kosten, welke de bezetting van Duitschland voor Engeland met zich meebrengt, geraamd op 80 millioen pond sterling per jaar. (Dail. Herald)

C. Ontwerp-bepalingen voor een „Trusteeship" over Tanganyika - Britsch witboek gepubliceerd —

26 Juli — In Januari deelde de Britsche Min. v. Buitenl. Zaken, Ernest Bevin, mede, dat Engeland voornemens was zijn mandaatgebieden, Tanganyika, Togo en Kameroen onder „Trusteeship" van de U. N. (Ver. Volken) te stellen. Thans is in Engeland een witboek gepubliceerd, inhoudende de ontwerp-bepalingen voor een trusteeship over Tanganyika.
De belangrijkste verschillen tusschen de doeleinden van het trusteeship en het mandaat-systeem - aldus het witboek - zijn gelegen in de behandeling van de defensie en der economische aangelegenheden. Onder het mandaat-systeem was het practisch onmogelijk de mandaatgebieden te verdedigen en, bij strikte interpretatie van de bepalingen, geheel onmogelijk in vredestijd een juist gebruik te maken van de hulpbronnen van die gebieden voor de handhaving van internationalen vrede en veiligheid. Het handvest der U. N. art. 84, echter, noemt de bevordering van internationalen vrede en veiligheid een der hoofddoeleinden van het trusteeship-systeem en legt de besturende mogendheid de verplichting op, er zorg voor te dragen dat het haar toevertrouwde gebied hiertoe het zijne bijdraagt.

Artikel 5 (c) van de thans door Engeland ontworpen bepalingen zegt dan ook, dat de besturende mogendheid het recht heeft in Tanganyika maritieme, militaire en luchtbases te vestigen, fortificaties op te richten, troepen te stationneeren en te gebruiken en alle maatregelen te nemen die - volgens haar - noodzakelijk zijn voor de verdediging en om te verzekeren, dat Tanganyika het zijne doet voor de handhaving van internationalen vrede en veiligheid. De besturende mogendheid mag ook gebruik maken van inheemsche vrijwilligers zoowel om de verplichtingen jegens den Veiligheidsraad na te komen als ook voor de plaatselijke verdediging en de handhaving van wet en orde binnen Tanganyika.
Met betrekking tot de economische aangelegenheden zegt het witboek, dat de oorspronkelijke verplichting van den mandataris, om de gelijkheid van economische kansen voor alle Volkenbondsleden te garandeeren („of dit nu in het voordeel van de bewoners van het gebied was of niet"), ondergeschikt gemaakt wordt aan den duren plicht van de besturende mogendheid om het bereiken van de overige doeleinden van het trusteeship-systeem te bevorderen, met name de politieke, economische en sociale ontwikkeling en de opvoeding der bewoners van het gebied. (Times - Manch. Guard.) **(V. b. 6609 C)**

Hongarije

D. Door Duitschers weggevoerd goud door Amerikanen teruggegeven —

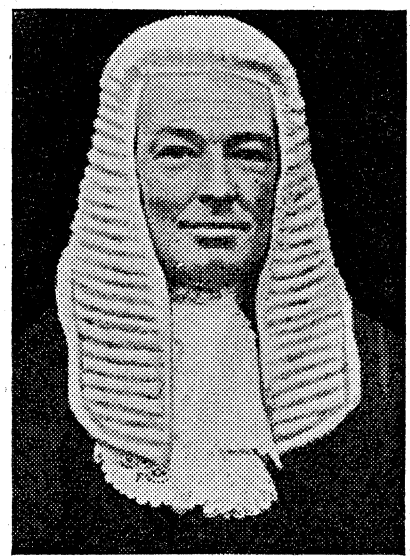
7 Aug. — Het door de Duitschers destijds weggevoerde goud van de Hongaarsche Bank, ter waarde van 32 millioen dollar, dat door de Amerikaansche bezettingstroepen in Duitschland was teruggevonden is overgedragen aan de Hongaarsche autoriteiten. Het zal gebruikt worden om de nieuwe munteenheid, de forint (florin) te consolideeren. (Le Monde) **(V. b.: 6777 B)**

Internationaal

E. Proces te Neurenberg - Requisitoir der vier aanklagers —

26-30 Juli — Robert Jackson, de Amerikaansche procureur-generaal te Neurenberg, opende op 26 Juli het algemeene requisitoir tegen de nazi-leiders die te Neurenberg terecht staan. Hij stelde Hermann Göring en zijn mede-verdachten gezamenlijk aansprakelijk voor een samenzwering tegen den vrede, „ten gevolge waarvan de wereld in een zoo vreeselijk tijdperk van wreedheden en bloedvergieten is gestort als de menschheid nimmer heeft gekend."
In een uitvoerig gedocumenteerde aanklacht van 25.000 woorden verklaarde Jackson: „Onder millioenen anderen zijn het deze mannen die Adolf Hitler maakten tot wat hij was en die in naam van deze psychopatische persoonlijkheid niet alleen tallooze minder belangrijke beslissingen namen, maar ook besloten over de belangrijkste aller kwesties, die van oorlog of vrede".
„Zij bedwelmden Hitler door de idee van machtsbesef en door pluimstrijkerij. Zijn schuld is de schuld van allen die thans in de beklaagdenbank zitten".
Nadat Jackson de verdachten eraan herinnerd had, dat zij onpartijdig waren verhoord, „iets wat in de dagen van hun praal en macht voor niemand mogelijk was," typeerde hij Hermann Göring als: „half militair, half gangster, die zijn vette vingers overal in stak". Rudolf Hess noemde Jackson „de motorische kracht van de partij-machinerie voordat hij voor Wanderlust bezweek"; Joachim von Ribbentrop: „den koopman in corruptie, wiens taak het was de achterdocht van de wereld te bezweren": Julius Streicher: „een doodgewoon giftig mensch van klein formaat die perfide rassenkundige schotschriften in elkaar draaide en verspreidde". „De bijzondere misdaad en het verraad van mannen als Schacht en von Neurath, Speer en von Papen, Räder en Dönitz, Keitel en Jodl waren, dat zij den Nazi's de technische middelen hebben gegeven die hun in het begin nog ontbraken".
Aan de hand van redevoeringen, documenten en onloochenbare bekentenissen van de verdachten zelf gaf Jackson een overzicht van de opkomst van den politiestaat in Duitschland, de onderwerping van naburige staten, de Jodenvervolging en de rustelooze voorbereiding tot den oorlog.
„Uit elk van de duizenden bladzijden van het dossier van dit proces blijkt duidelijk dat de aanslag op den wereldvrede weloverwogen is voorbereid. Wie zegt, dat deze mannen onschuldig zijn, kan evengoed beweren, dat er geen oorlog, geen afslachting en geen misdaad zijn geweest," zeide Jackson tot het Gerechtshof.

Na Jackson voerde de Britsche procureur-generaal Sir Hartley Shawcross het woord. Hij eischte de doodstraf tegen alle voormalige Nazi-leiders.
Zijn rede was een antwoord op de door de verdedigers geuite critiek op de wettelijke grondslagen van het proces. Hij weerlegde met name het argument van den Duitschen professor Jahrreis, als zou de souvereiniteit van den staat in gevaar komen, wanneer men den staat crimineele verantwoordelijkheid wil opleggen. Hij zeide, dat het proces niet gevoerd wordt tegen den Duitschen Staat maar tegen personen. „Oorlogsmisdaden hebben altijd bepaalde individuen onder het bereik van het internationale recht gebracht en ik zie geen reden waarom wij nu van dit beginsel zouden afstappen".
„Moord houdt niet op moord te zijn, wanneer zij millioenenvoudig wordt gepleegd. Aan beide zijden zijn in den oorlog gruwelen gepleegd, maar incidenteele misdaden zijn iets anders dan op groote schaal voorbereide en systematische uitgevoerde acties".

Shawcross

„Laat het onomwonden gezegd zijn", zoo vervolgde Shawcross, „dat deze beklaagden eveneens terecht staan als gewone moordenaars. De beschuldiging op zichzelf is reeds voldoende om de zwaarste straf op te legen. Als men deze menschen het lot toegedeeld had, dat zij millioenen deelachtig hebben doen worden, n.l. als men hen zonder vorm van proces geëxecuteerd had, dan zouden zij werkelijk geen reden tot klagen gehad hebben".
Uitvoerig besprak hij de Jodenvervolging, waaraan twee derden van Europa's Joden ten offer vielen (6.000.000 „volgens de cijfers van de moordenaars").
„Wat betreft Seyss-Inquart", zoo vervolgde Shawcross, „zult u zich herinneren, welke instructies Göring gaf voor de Jodenvervolging in Oostenrijk. Wat de Joden in Nederland aangaat geeft hij toe, dat zij werden gedeporteerd. Hij wist, dat ze naar Auschwitz gingen, maar zijn onderzoek stelde vast, dat zij in verhouding goed behandeld werden. Is het aannemelijk, dat Seyss-Inquart, die toegeeft kennis te hebben gehad van de groote misdaden tegen de Joden in Nederland, bijvoorbeeld van de „poging hen te dwingen tot sterilisatie", die toegeeft, dat vele ernstige excessen voorkwamen in Nederlandsche concentratiekampen en die dit „in oorlogstijd welhaast onvermijdelijk" vindt, die zeide dat in vergelijking met de kampen in andere landen „het in Nederland misschien nog niet zoo slecht was": is het mogelijk, dat deze man oprecht was toen hij zeide te meenen, dat de menschen in Auschwitz naar verhouding „goed af waren"?

De Fransche aanklager Dubost zeide o.m.:
„Er mogen nuanceeringen zijn in de schuld der beklaagden, ook de minst schuldige verdient den dood! Allen werkten voor verovering van levensruimte en uitroeiing van volken".
Dubost's requisitoir werd ingeleid door den hoofdaanklager Champetier de Ribes, die de aldoor terugkeerende excuses der beschuldigden uiterst zwak noemde: „Door Hitler gehoorzaamheid te weigeren hadden deze mannen misschien het leven verloren, hun eer hadden ze tenminste gered. Lafheid is nooit excuus, zelfs geen verzachtende omstandigheid".
Van Seyss-Inquart citeerde Dubost brieven aan Goering en Bormann, waaruit bleek, hoezeer de groote politieke gedachte der partij: verovering van levensruimte tot elken prijs, germaniseering van Polen, alleenheerschappij van Duitschland over Slowakije, Hongarije en Roemenië zijn instemming had.
Bovendien heeft hij Nederland politiek en economisch aan het rijk gebonden. Hij is verantwoordelijk voor Nederlands systematische plundering, voor de deportatie van een deel der bevolking en voor de maatregelen, die er hongersnood brachten.

De rij werd gesloten door het requisitoir van den Russischen aanklager Rudenko. Rudenko liet zich in de scherpste termen uit over de beklaagden die hij o.a. „een bende moordenaars noemde, die voor dit gerecht plotseling mak werden en die Hitler alleen maar hadden veroordeeld omdat hij verloren had." Het uitvoerigst ging hij in op de misdaden van Seyss-Inquart, die behalve in Oostenrijk en Nederland, ook in Polen een fatale rol speelde. Seyss-Inquart heeft nauw samengewerkt met Frank voor de vestiging van het terreur-regime, waarvan hij uitging van de stelling dat de Polen „dezen Duitschen bodem hadden gestolen en verkracht". Toen Seyss-Inquart naar Nederland vertrok, zeide hij: „In het Oosten hebben wij een zending te vervullen, in het Westen slechts een functie." „En welke functie," zoo vroeg Rudenko, „heeft Seyss-Inquart in het Westen vervuld? Die van beul en moordenaar!" Ook de Russische aanklager eischte de doodstraf voor alle beklaagden.

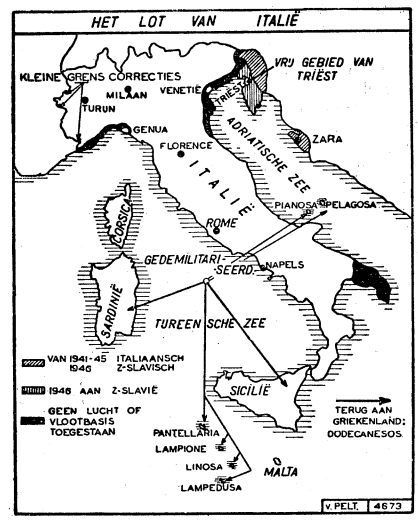
(Alg. H.bl. - Ned. - Tijd - Whd.)
(V. b. Proces Neurenberg 6828 A)

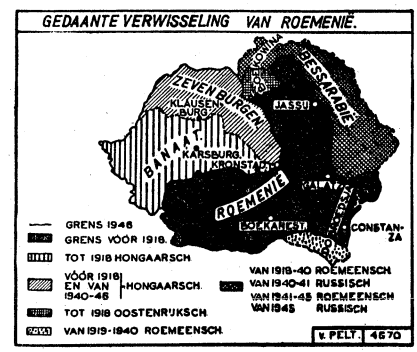
A. Accoord betreffende Duitsche patenten —

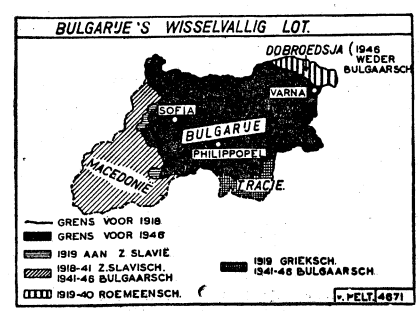
4 Aug. — Het Departement van Buitenlandsche Zaken der Ver. Staten heeft den tekst gepubliceerd van een accoord betreffende de behandeling van patenten in Duitsch bezit, dat bereikt werd op een onlangs te Londen gehouden Conferentie van 12 naties en dat een belangrijke stap beteekent in het programma voor de verwijdering van handelsbelemmeringen, aangezien de patenten vrijelijk beschikbaar zullen zijn voor de burgers van alle deelnemende regeeringen. Bovendien zal door het accoord verzekerd worden, dat de patenten niet te eeniger tijd in de toekomst naar de vroegere Duitsche eigenaars terugkeeren. De bestaande, op wettige wijze door niet-Duitschers verworven rechten worden beschermd.
De landen, die op de Conferentie vertegenwoordigd waren zijn: Australië, België, Canada, Tsjecho-Slowakije, Denemarken, Frankrijk, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, de Unie van Zuid Afrika, Engeland en Amerika.
Frankrijk, Nederland, Engeland en Amerika hebben het accoord reeds geteekend, dat openstaat voor ieder lid van de Vereenigde Volkeren en iedere neutrale Regeering. Het zal in werking treden zoodra het geteekend of aanvaard is door nog drie regeeringen. De delegaties van Australië, Canada, Tsjecho Slowakije en de Unie van Zuid Afrika hebben de Conferentie medegedeeld dat zij bij hun regeeringen onderteekening zullen aanbevelen.

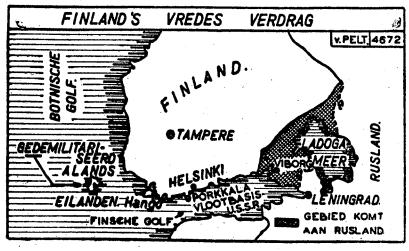
Meer dan 100.000 patenten vallen onder dit accoord. Deze patenten zijn onder contrôle van de verschillende Geallieerde Regeeringen geraakt als gevolg van sequestratie van Duitsche eigendommen tijdens den oorlog. (U. S. Information Service)

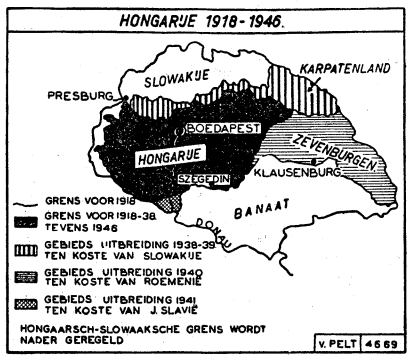
B. De toekomstige grenzen van Italië en de as-satellieten volgens de ontwerp-vredesverdragen —

(V. b. 6826)

Iran

A. De overeenkomst tusschen Teheran en Azerbeidsjan - Nieuw Iraansch Kabinet - Onrust in Oliegebied van Zuid-Iran - Britsch-Indische troepen naar Basra (Irak)

2 Aug. — Begin Juni werd een overeenkomst bereikt tusschen de regeering van Teheran en de provincie Azerbeidsjan, waarbij deze laatste afzag van haar autonomie en waarbij dr. Salamullah Javid (minister van Binnenlandsche Zaken in de tegelijkertijd ontbonden „regeering van Azerbeidsjan") tot gouverneur-generaal benoemd werd.
Thans heeft de Minister-President, Ghavam, een nieuw kabinet gevormd, waarin hij zelf de portefeuilles van Binnenlandsche en van Buitenlandsche Zaken heeft, en waarin voor de eerste maal de linksche Tudeh-partij vertegenwoordigd is.
In het kabinet zouden de pro-Russische en pro-Engelsche stroomingen elkaar in evenwicht houden. (N.Z.Zt.)
5 Aug. — Den laatsten tijd is het zeer onrustig in het Britsch-Iraansche oliegebied in Zuid-Iran. Stakingen en onlusten, die volgens de Engelschen door de pro-Russische Tudeh-partij werden uitgelokt, waren voor de Britten aanleiding om drie Britsche kruisers naar de Perzische Golf te zenden.
De regeering van Teheran kondigde er den staat van beleg af.
Op 2 Aug. maakte de Britsch-Indische regeering bekend, dat uit India troepen worden gezonden naar Basra in Irak teneinde de belangen en de levens van Indische, Britsche en Arabische onderdanen te beschermen waar zulks noodig mocht blijken.
In een volgend communiqué is daar nu aan toegevoegd, dat deze troepen in geen geval naar Iran zullen gaan tenzij in noodgevallen. De Iraansche regeering heeft naar aanleiding van deze Britsch-Indische verklaring onmiddellijk een communiqué uitgegeven, waarin wordt bepaald dat „in overeenstemming met het handvest der Vereenigde Volken, de Iraansche regeering nooit buitenlandsche inmenging in binnenlandsche aangelegenheden zal dulden".
Basra ligt aan de Perzische Golf op een afstand van 40 mijl van Abadan, het centrum van de olievelden der Anglo-Iranian Company. (Dail. Herald - Tijd)

Luxemburg

B. Mislukte staatsgreep —

5 Aug. — Een aantal oud-leiders van de verzetsbeweging hebben op 27 Juli onder leiding van een socialistischen onderwijzer, Albert Winghert getracht zich van de macht meester te maken en leden van de Luxemburgsche regeering te arresteeren.
De samenzweerders waren n.l. ontevreden over het te lankmoedige optreden der regeering tegen collaborateurs. Voorts meenden zij, dat de wederopbouw van de door den oorlog getroffen gebieden niet doortastend genoeg werd aangepakt. De omwentelingspoging was niet tegen de dynastie gericht. Hun poging werd verijdeld door een plotselinge razzia, waarbij alle leiders gearresteerd werden. Allen, behalve Winghert, zijn intusschen weer vrijgelaten. (Msb. - L.Nieuws)
(V. b. Luxemb. 6578 B)

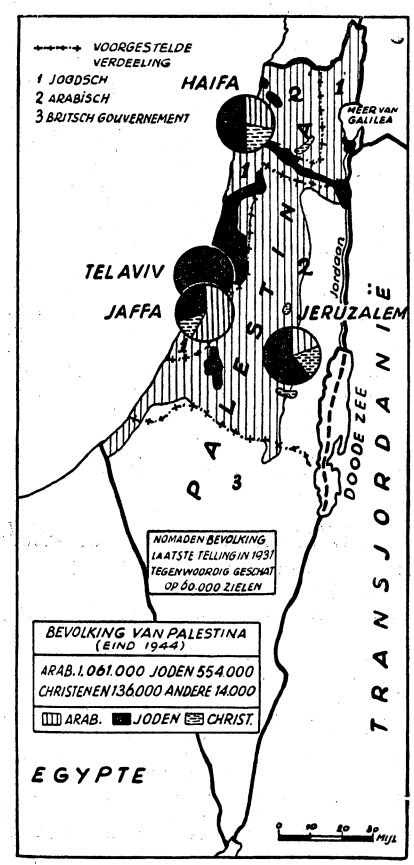
Oostenrijk

C. De nationalisatie in den contrôleraad - Russen eischen veto —

3 Aug. — Tijdens een speciale zitting van den geallieerden contrôle-raad in Oostenrijk hebben de Russen geëischt, dat de raad zijn veto zou uitspreken over de wet op de nationalisatie. De Engelsche, Amerikaansche en Fransche leden van den raad hebben zich tegen dezen eisch verzet. **(V. b. 6828 B)** (Dail. Her.)

Palestina

D. Plan voor een federaal Palestina

2 Aug. — In de beide huizen van de Britsche volksvertegenwoordiging werden de voorstellen inzake Palestina der commissie van Amerikaansche en Britsche deskundigen bekend gemaakt. Zij komen in het kort neer op het volgende:
1. Verdeeling in vier gebieden: een Arabische en een Joodsche provincie, een district omvattende Jeruzalem en de andere plaatsen, die door Joden, Arabieren en Christenen als heilig beschouwd worden en het district Negeb (een woestijngebied in het Zuiden).
2. De gewestelijke regeeringen zouden wetgevende macht hebben binnen hun gebied, de centrale regeering, onder leiding van een Hoogen Commissaris, zou te beslissen hebben over defensie, buitenlandsche zaken en douane-aangelegenheden en verantwoordelijk zijn voor de handhaving van wet en orde.
Het gebied van Jeruzalem zou door een soort gemeente-raad bestuurd worden.
Negeb door de centrale regeering.
In het Lagerhuis zeide Morrison dat het plan zonder de medewerking van de Ver. Staten niet uitgevoerd zou kunnen worden.

De leider van de oppositie, Winston Churchill, verklaarde, dat Engeland zijn mandaat ter beschikking diende te stellen van de Vereenigde Naties en zijn troepen uit Palestina zou moeten terugtrekken, indien de Ver. Staten niet hun deel in de lasten van het Palestijnsche probleem wilden dragen.
De Britsche regeering zou dan tegelijkertijd moeten vasthouden aan het recht, voortvloeiend uit het verdrag met Egypte om troepen te mogen legeren langs het Suez-kanaal. (Volgens het ontwerp voor een nieuw verdrag met Egypte zou geheel Egypte door de Britsche troepen ontruimd worden - red. K.H.A.)
(Alg. H.bl. - Manch. Guard.) **(V. b. 6828 C)**

Turkije

E. Kabinet-Saradjogloe afgetreden - - Inönu als President herkozen —

4 Aug. — Het Kabinet-Saradjogloe is, in verband met de critiek die op het binnenlandsche beleid werd uitgeoefend, afgetreden. De vroegere secretaris-generaal van de Republikeinsche Volkspartij en tot 1943 Minister v. Binnenl. Zaken, Rejep Pekr, zal een nieuw kabinet vormen. De Minister van Buitenl. Zaken, Hassan Saka, zou gehandhaafd blijven.
5 Aug. — Generaal Ismet Inönu is tijdens de openingszitting van de Nationale Vergadering voor de derde maal gekozen tot President der Turksche republiek. De democratische partij had maarschalk Fevzi Tsjakmak als haar candidaat naar voren gebracht, zoodat deze verkiezing niet met de traditioneele eenparigheid van stemmen geschiedde. (Times - L.N.)
(V. b. 6820 E)

Ver. Staten

F. De toekomst der scheepvaart - Verkoop van 134 schepen - Opening 31 scheepvaartlijnen —

In „The Christian Science Monitor" van 14 Juli wordt de vraag opgeworpen, of Amerika's scheepvaart op den duur de concurrentie tegen het buitenland zal kunnen volhouden.

De scheepsbouw in de Ver. Staten is tijdens de oorlogsjaren dermate uitgebreid en de werkmethoden zijn zoodanig geperfectionneerd, dat schepen van prima constructie en afwerking in zeer korten tijd kunnen worden afgeleverd. Doch de vraag rijst, of de Ver. Staten deze schepen naar het buitenland zullen kunnen leveren, ja zelfs of het in de toekomst loonend zal blijken, deze schepen voor Amerika zelve te bouwen. Want de arbeidsloonen eischen bijna 50 pct.

van de totale productiekosten. De Amerikaansche loonstandaard belemmert investeering van buitenlandsch kapitaal in Amerikaansche scheepvaart-bedrijven.
De Liberty-schepen, welke slechts een snelheid van 10 knoopen kunnen bereiken, hebben tijdens de oorlogsjaren groote diensten bewezen, maar zij zijn niet goed genoeg, om de concurrentie op te nemen met de thans in het buitenland gebouwd wordende schepen. Door dit feit dreigt Amerika's vooraanstaande positie op scheepvaartgebied, welke tijdens en als gevolg van den oorlog verkregen kon worden, weer verloren te gaan.
Als de Ver. Staten werkelijk voornemens zijn, de helft van de na-oorlogsche inen uitgaande vracht door eigen schepen te doen vervoeren, dan kan nu reeds voorspeld worden, dat dit alleen mogelijk zal zijn, als de regeering de verschillende Mijen sterk subsidieert, want het staat vast, dat buitenlandsche reederijen dit vervoer op even efficiënte wijze en tegen lager vrachttarieven zullen kunnen effectueeren. Dit is de reden, waarom thans velen huiverig zijn, hun geld te investeeren in Amerikaansche scheepvaart-aandeelen.
De Amerikaansche auto-industrie kan haar arbeiders 10 tot 15 dollar per dag betalen. De hooge kosten voor loonen worden volledig gecompenseerd door efficiente methoden van productie en door grooten omzet. De Amerikaansche reederijen zijn niet in staat de noodzakelijke hooge afschrijvingen op de vloot op eenigerlei wijze te compenseeren. Integendeel andere zeevarende naties hebben door een lageren levensstandaard met lager loonen een aanzienlijken voorsprong. Subsidies, door den Amerikaanschen belastingbetaler op te brengen, moeten dan dienen om hem de bevrediging te schenken, dat Amerika's goederen met Amerikaansche schepen worden vervoerd. Behalve de normale vracht betaalt de Amerikaansche burger dan nog een zekere premie, die de aan de Amerikaansche vloot toegestane subsidie vertegenwoordigt.
Het Congres heeft indertijd subsidies aan den particulieren scheepsbouw verleend, teneinde Amerika een handelsmarine te verschaffen, welke: 1e. in geval van oorlog voor Amerika een eerste defensielijn zou kunnen vormen, 2e. de post kan vervoeren, 3e. in vredestijd vracht- en passagiersdiensten kan onderhouden.
Tegenstanders van subsidiëering zeggen: „Waarom zouden we de Britten, Nederlanders, Denen en andere zeevarende volken onze goederen niet laten vervoeren als ze het net zoo goed en veel goedkooper kunnen doen?" Zij wijzen daarbij op het feit, dat toen na den Amerikaanschen burgeroorlog de Amerikaansche handelsmarine in elkaar was gestort, de buitenlandsche handel van Amerika toch regelmatig van jaar tot jaar is toegenomen, ondanks het feit, dat slechts 10% van het enorm gestegen goederenvervoer door middel van Amerikaansche schepen werd uitgevoerd.
(Christ. Sc. Monit. - Kees. Fin. Arch.)

6 Aug. — De United States Maritime Commission heeft de aanvragen goedgekeurd voor den verkoop van 134 door Amerika tijdens den oorlog gebouwde koopvaardijschepen aan Frankrijk, Nederland en Noorwegen. Frankrijk zal 75 schepen ontvangen, alle van het Liberty-type, Nederland 45, waarvan 28 van het Liberty-type en Noorwegen 14, waarvan 10 van het Liberty-type.
(U.S. Information Service)

7 Aug. — De maritieme commissie der Ver. Staten heeft het plan opgevat 31 scheepvaartlijnen te openen voor de na-oorlogsche Amerikaansche koopvaardijvloot. Naar men te Washington vernneemt zal hierbij gebruik gemaakt worden van snelle, betrouwbare schepen in een druk bezetten dienst, die zich nauwkeurig aan de vastgestelde tijden houdt. De commissie wil tien lijnen op Europa openen en andere op de Amerikaansche republieken, den Stillen Oceaan, de wateren van Azië en de Afrikaansche kust.
(N.R.C.) **(V. b. Scheepsbouw 6625 I)**

A. Truman teekent „met tegenzin" nieuwe wet op de prijsbeheersching - Ingetreden prijsstijging en reactie in Europa - Revaluatie munteenheden van Canada en Zweden —

27 Juli — President Truman heeft de nieuwe wet op de prijsbeheersching onderteekend. Hij verklaarde evenwel, dat hij dit „met tegenzin" had gedaan. Aan het Congres deelde de president mede, dat hij een speciale zitting bijeen zou roepen om de wet te verscherpen ten einde het land voor een „economische ramp" te behoeden, indien zou blijken, dat de beperkte prijsbeheersching onvoldoende zou zijn.
De prijzen zijn inmiddels op een aanmerkelijk hooger niveau gekomen en kunnen tot 20 Aug. nog stijgen (zie 6820 F).
Twee landen hebben reeds tegenmaatregelen genomen: Canada en Zweden hebben de eigen valuta, respectievelijk de Canadeesche $ en de Zweedsche kroon 10 en 14 pct. hooger gewaardeerd. De goederen, welke deze landen uit de V.S. betrekken, worden daardoor voor hen niet duurder, ondanks de prijsstijging in Amerika.
Voor Nederland heeft dit ten gevolge, dat onze invoer uit drie landen duurder moet worden betaald: uit de V.S. door de prijsstijging, en uit Canada en Zweden door de duurdere valuta.
Opmerkelijk is, dat Zwitserland en Engeland voorloopig de ontwikkeling nog willen aanzien alvorens maatregelen te nemen. Men gaat daarbij uit van de veronderstelling, dat misschien de tweede O.P.A.-wet nog wel mee zal vallen en vooral van het vermoeden, dat het met de prijsstijging nog wel los zal loopen. Men rekent er daarbij op, dat het productievermogen van de Vereenigde Staten zoo groot is, dat binnen afzienbaren tijd de eerste behoefte zal zijn bevredigd, waarna de prijzen zich wellicht weer in dalende richting zullen bewegen. (Trouw - Alg. H.bl. - Volkskr.)
(V. b. 6820 F)

Wetenschap en Techniek

B. Genezen van blindheid - De „Oogbank" —

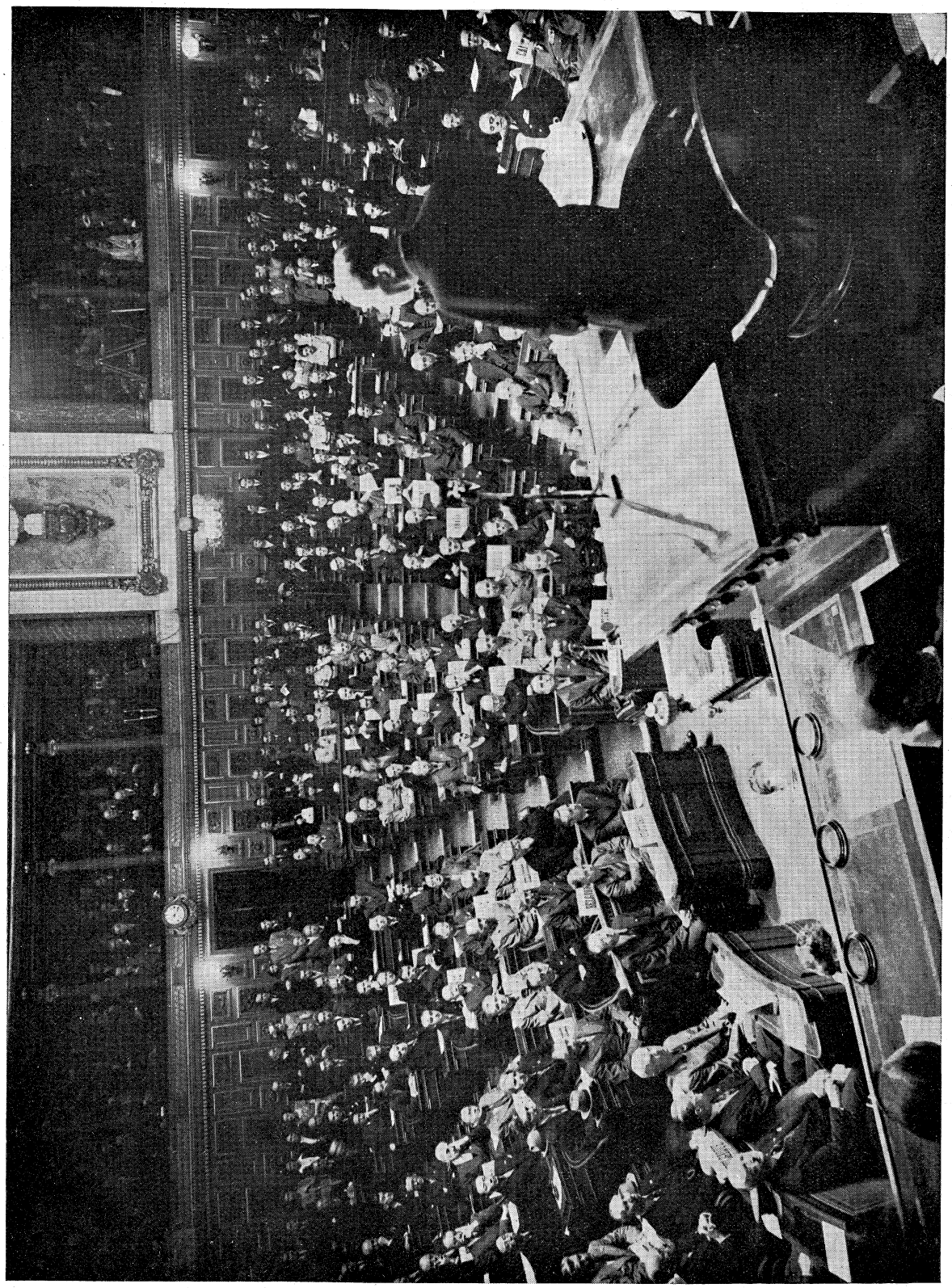
In de Ver. Staten bestaat een organisatie, de „Oogbank", die haar vertakkingen heeft over het geheele land. Haar doel is om gezond hoornvlies-weefsel van menschelijke oogen te verzamelen en te bewaren voor transplantatie bij blinden. Door dit hoornvlies te enten kan het gezicht hersteld worden van duizenden personen, wier oogen en oogzenuwen normaal zijn, en wier blindheid geen andere oorzaak heeft dan doffe plekken of beschadigingen aan de cornea, het „venster" van het oog.
Het hoornvlies-weefsel, dat meestal van doode menschen wordt genomen, kan slechts drie dagen bewaard worden wil het nog bruikbaar zijn voor transplantatie. De organisatoren van het Oogbankplan zijn voornemens een bedrag van $ 1.000.000 beschikbaar te stellen voor de speciale opleiding van chirurgen voor deze operaties; 80 ziekenhuizen door het geheele land zijn aangesloten bij de Oogbank, welke ook van de zijde van de kerken gesteund wordt.
De Bank is een philantropische instelling. Niet één oog, vermaakt aan de Bank, kan verkocht worden, voor welke soort van winstdoeleinden dan ook. Het Amerikaansche Roode Kruis heeft zijn motor corps ter beschikking van de Bank gesteld voor het transport van het hoornvlies-weefsel en zelfs vliegtuigen zijn beschikbaar.
(U.S. Information Service - 2 Aug.)

C. Diepzee-onderzoek - Nieuwe plannen van prof. Piccard —

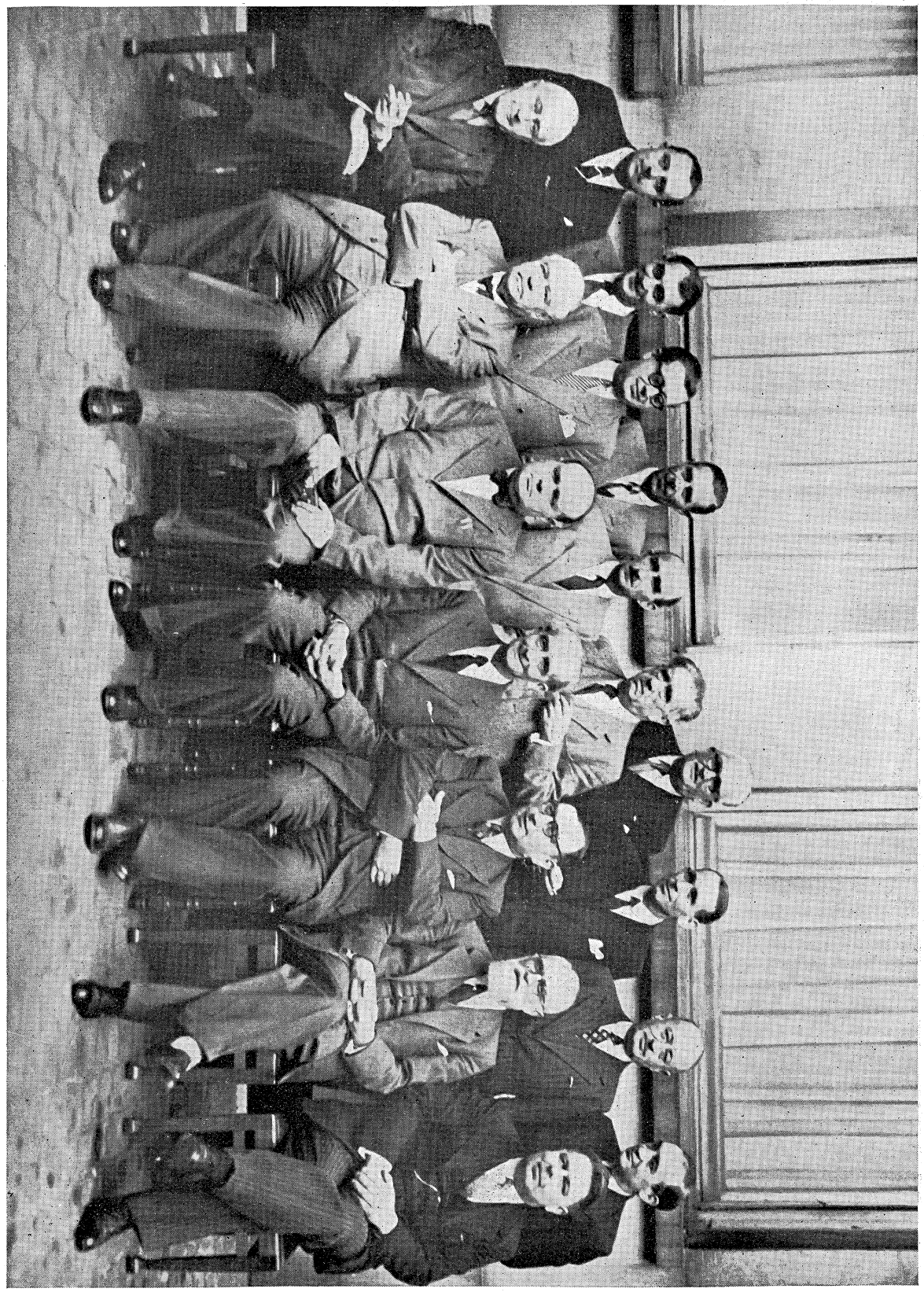
Prof. Piccard, die bekend is door zijn onderzoek van de stratosfeer, en zijn assistent, dr. Cosijns, hebben een grootsch plan voor diepzee-onderzoek ontwikkeld. In een uiteenzetting van deze plannen wees prof. Piccard er op, dat men, om de diepten der zee te onderzoeken, voor hetzelfde probleem staat als bij de opstijging in de stratosfeer. Prof. Piccard is nu van plan met behulp van een bolvormige cabine van 2 M. middellijn tot 4000 meter beneden den zeespiegel af te dalen.
De cabine is bevestigd aan een bestuurbaar „duikvlot", dat 7 meter lang en 4 meter hoog is. Reeds eerder heeft een Amerikaan, Beebe, in een ronden bol, die door een kabel met een schip verbonden was een proefneming gedaan, hij bereikte echter slechts een diepte van 900 meter. De modernste duikbooten komen niet dieper dan 200 meter.
Het uitzicht zal verzekerd worden door twee patrijspoorten van plastische stof, met een doorsnede van 10 cM. De verlichting, benoodigd voor het nemen van foto's (10 per seconde) wordt verkregen door krachtige schijnwerpers, boven de cabine aan beide uiteinden van de drijvers geplaatst. Andere projectoren worden van binnen uit op de diepten der zee gericht. Wanneer de verlangde diepte bereikt is, zal de cabine zich, met behulp van twee schroeven, kunnen voortbewegen.
Prof. Piccard legde er den nadruk op, dat deze proefneming van alle gevaar ontbloot is.
De onderzoekers blijven in voortdurend contact met een boot, o.a. door middel van de radio. Om weer naar boven te stijgen wordt de meegevoerde ballast magnetisch gelost. Het ledige toestel zal 15 ton wegen. De expeditie zal waarschijnlijk in Februari 1947 ondernomen worden, doch de juiste plaats is nog niet bekend. (L. Nieuws - Msb. - 27 Juni)
(V. b. Piccard 2801 B)

D. Toepassing snelvriesmethode voor voedingsmiddelen in Ver. Staten

30 Juli — Amerikaansche deskundigen voorspellen, dat de Amerikanen binnen 10 jaren de helft van hun voedingsmiddelen in bevroren vorm zullen betrekken. Tot nu toe was het slechts mogelijk vruchten, groenten, vleesch, gevogelte en eieren te bevriezen. Na langdurige proeven is een snelvriesproces ontwikkeld, dat in staat stelt tot het bevriezen van aardappelen, hors d'oeuvres, gelei, salades, koffie en biscuits.
Thans produceeren reeds 500 bedrijven 400 diverse soorten bevroren levensmiddelen. In 1945 bedroeg de productie van bevroren levensmiddelen $ 8 mrd, terwijl ze binnen 10 jaar tot $ 80 mrd zou kunnen stijgen. (Exchange Telegraph - Ec. Voorl.)
(zie bijlage Wetensch. en Techn. 43 A)

In het Palais du Luxembourg te Parijs werd op 29 Juli de „Conferentie van Parijs" geopend (zie 6826). Hierboven een overzicht tijdens de openingsrede van den Franschen premier, Georges Bidault. (foto - Ass. Press.)

Het nieuwe Belgische Kabinet: zittend v. l. n. r.: de Ministers Godding, Merlot, Spaak, premier Huysmans, Buisseret, Vos en Lefevre. Staand v. l. n. r.: de Ministers Lillar, Terfve, Troclet, Kol. Defraiteur, Lalmand, Marlaux, Rongvaux, De Groote, Vauthier en Borremans. (zie ook: 6832 F)

(foto - Arb.pers)

Nederland

A. De Staatsschuld —

1 Aug. — In zijn antwoord aan de Tweede Kamer over het ontwerp van wet op de Vermogensaanwasbelasting heeft minister Lieftinck o.m. medegedeeld, dat de staatsschuld naar laatste berekening 27 milliard gulden bedraagt. De minister verwachtte dat zij nog tot boven 30 milliard zou stijgen. (V. V.) **(V. b. 6743 A)**

B. Marine-begrooting verhoogd —

8 Aug. — Na de indiening bij de Tweede Kamer van de begrooting voor het Departement van Marine is gebleken, dat voor verschillende onderwerpen nog gelden noodig zullen zijn. Door deze wijzigingen wordt het totaalbedrag der begrooting gebracht van ƒ 326.008.331 op ƒ 448.012.646. (Alg. H.bl.) **(V. b. 6702 C)**

C. De Gezagstroepen - negenduizend vrijwilligers verlaten den dienst —

9 Aug. — Meer dan 9000 vrijwilligers, die bij de gezagstroepen hebben gediend, zijn op 8 Augustus in de burgermaatschappij teruggekeerd om er hun normale werk te hervatten.

In het radioprogram voor de Ned. Strijdkrachten van 8 Augustus heeft de territoriaal bevelhebber in Nederland generaal-majoor ir. M. Tons dit feit gememoreerd.

Deze mannen aldus spr. behoorden in hoofdzaak tot degenen, die na hun verblijf in de B. S. in Augustus 1945 zich opnieuw verbonden om gedurende een jaar in de gezagstroepen te dienen. Door hun bereidwilligheid hebben zij meegeholpen om groote vraagstukken te helpen oplossen, waarvan ik o.a. noem, naast het bewaken van de tienduizenden geïnterneerden, het gedurende twee maanden lossen van schepen, toen een arbeidsconflict ons maatschappelijke leven bedreigde.

Velen onder hen zullen nu eenigszins gedesillusioneerd zijn door de groote verwachtingen, welke zij koesterden omtrent materieele of financieele regelingen, die hun den overgang naar andere diensten dan wel burgerwerkkring zouden vergemakkelijken.

Aan alle toezeggingen is misschien ook niet in die mate voldaan als zij zich hadden voorgesteld. Zij die thuis bleven zullen waarschijnlijk ook nog een tijdelijken voorsprong hebben, doch de afdeeling „sociale zorg" van het M.V.O. is steeds bereid hulp te bieden, waar moeilijkheden moeten worden overwonnen." (Msb.)

(V. b. Gezagstroepen 6391 C)

D. De politieke delinquenten - Herderlijk schrijven van het R.K. Episcopaat —

12 Aug. — In alle katholieke kerken is op Zondag 11 Augustus een herderlijk schrijven van de Ned. bisschoppen voorgelezen, waarin zij met klem hun beroep van October j.l. om zich jegens de politieke gevangenen te laten leiden door gevoelens van liefde en gerechtigheid, herhalen.

Met leedwezen stelt de herderlijke brief vast, dat ten gevolge van de aan eigen lijf ondergane ellende en de verkrachting van alle rechtsnormen door den bezetter, er in breede lagen van ons volk een geest is gevaren van verbittering en wrok, die geen onderscheid maakt tusschen de werkelijke misdadigers en de tienduizenden, die in hun kortzichtigheid geloofd hebben in de betooverende leuzen van den vijand.

Terstond na de bevrijding werden zij in groote groepen gearresteerd, maar deze massale gevangenneming is niet gevolgd door massale en snelle berechting. Wanneer deze niet mogelijk was, lag de fout in de massale arrestatie zelf en van die fout werden zij het slachtoffer. In het herderlijk schrijven wordt een ernstig beroep gedaan op de verschillende geledingen van onze bevolking om ertoe mede te werken, dat de uitwerking van den maatregel tot vrijlating van de „lichte gevallen" zoo geschiede, dat hij werkelijk een zegen wordt voor de gemeenschap. (Tijd - A.N.P.) **(V. b. 6491 C)**

E. Nieuwe Fransche ambassadeur

15 Aug. — De Fransche gezant in Dublin, Jean Rivière, is tot Fransch ambassadeur in Nederland benoemd. De heer Rivière, die sedert 1945 gezant in Ierland is, zal binnenkort naar Den Haag vertrekken. (Alg. H.bl.)

F. Nederlandsche functionnarissen bij de Ver. Volken —

9 Aug. — Vier lichamen, welke deel uitmaken van de organisatie der Vereenigde Naties hebben thans Nederlandsche voorzitters, n.l. de Veiligheidsraad (mr. E. N. van Kleffens), het Wetenschappelijk en Technisch Comité van de Commissie voor de Atoomkracht (prof. dr. H. A. Kramers), de Commissie van Deskundigen van den Veiligheidsraad (Jhr. mr. G. Beelaerts van Blokland) en de Commissie voor de Toelating van Nieuwe Leden (R. Fack). (Alg. H.bl.)

(V. b. v. Kleffens: 6697 E; Kramers: 6668 B; Beelaerts v. Blokland: 6685 A; Fack: 6582 E)

G. Nederland in Russische oogen —

13 Aug. —Het groote Russische dagblad Prawda („De Waarheid") oefent in een beschouwing, getiteld „Vazallen van Londen en Washington", felle critiek op de houding der Nederlandsche gedelegeerden te Parijs.

Waarom zijn het juist deze afgevaardigden die trachten olie op het vuur van de onvermijdelijke geschillen te werpen? Het komt ons voor, aldus de Prawda, dat het nationale belang van Nederland daarmede allerminst gediend is. Het belang van Nederland eischt in de eerste plaats nauwe samenwerking tusschen de groote mogendheden, omdat daarvan een duurzame vrede afhankelijk is.

De houding van de Nederlandsche afgevaardigden wordt begrijpelijker, als we den aard der betrekkingen tusschen de Angelsaksische mogendheden en haar Nederlandschen vazal wat nauwkeuriger gaan bezien. Holland is een klein land met een groot koloniaal bezit. Het bezit niet het noodige kapitaal om deze gebieden voor eigen gebruik te houden. Derhalve was het gedwongen de machtigen van deze wereld in dat bezit te laten deelen. De rijkdommen van de Nederlandsche koloniën, rubber, olie en tin, worden niet alleen door de Nederlanders, doch mede door Britsche en Amerikaansche trusts geëxploiteerd. Nederlandsche kooplieden, bankiers en planters staan in nauwe zakenrelatie met de internationale effectenbeurs en met monopolistische internationale kartels. Deze betrekkingen werden nog nauwer na den oorlog, tijdens welken het bestaan van het Nederlandsche koloniale rijk werd bedreigd door de successen en de kracht van de nationale vrijheidsbeweging in Indonesië.

In koloniale kringen in Nederland hoopt men, dat men Indonesië weer als vroeger in de hand zal krijgen met de hulp van Engeland en Amerika. Er bevinden zich Britsche troepen in Indonesië teneinde Nederland zijn koloniaal gezag over 70 millioen Indonesiërs terug te geven. Zonder twijfel is het deze afhankelijkheid, die de houding van Nederland bij kwesties van internationale politiek bepaalt. Men zou zeggen, dat het niet alleen bij kwesties van buitenlandsche politiek is, dat Nederland zijn onafhankelijkheid heeft verloren. Het tegenwoordige Nederlandsche kabinet is dezen zomer gevormd onder omstandigheden, die in de geschiedenis van souvereine staten haar weerga niet kennen. De Nederlandsche democratische pers schreef verontwaardigd, dat de Hollandsche politiek dermate afhankelijk werd, dat zelfs de regeering in een ander land is gevormd.

De Nederlandsche democraten kunnen slechts bezorgd zijn over ondergrondsche activiteit van leiders van „Zwart Front" en andere fascistische of semi-fascistische organisaties. Verraders, die met het Hitler-regiem hebben samengewerkt, worden uit de gevangenis ontslagen; de politie is vermengd met pro-Hitler elementen; Nederlandsche fascisten verbergen zich in Katholieke kloosters. De Britsche reactionnaire kringen zijn ten zeerste ingenomen met den politieken toestand in Nederland. De aard van Nederlands betrekkingen met zijn patroons toont duidelijk aan, hoe deze de stem van bepaalde kleine landen weten te winnen. Is het dan echter toelaatbaar, dat een dergelijke stem in bepaalde gevallen van beslissende beteekenis kan zijn bij de bespreking van internationale kwesties? (N.R.C.)

H. Mei 1940: Duitschers in Nederlandsche uniformen —

13 Aug. — Door de P.R.A. te Winterswijk gearresteerd, heeft de Duitscher Stein, vóór den oorlog verbonden aan de Duitsche middelbare school te Sittard, verklaard, dat hij op 10 Mei 1940 met een groep in Nederlandsche uniformen gekleede Duitsche militairen Limburg is binnengetrokken. Door deze bekentenis is een oud gerucht bevestigd.

Stein heeft ook bekend, vóór Mei 1940 in Nederland spionnage voor Duitschland te hebben verricht. (N.R.C.)

(V. b. Uniformen-smokkel 4160 B)

I. H.M. de Koningin bezoekt Twente en Limburg —

10-13 Aug. — Voor het eerst na de bevrijding heeft H.M. de Koningin een bezoek gebracht aan de Twentsche industriesteden Hengelo en Enschede.

Op Zondag 11 Augustus heeft de Koningin een bezoek gebracht aan Tegelen, waar Zij de Passie-spelen bijwoonde.

Op 12 en 13 Augustus heeft H.M. de getroffen gebieden van Limburg bezocht. (N.D. - Msb.) **(V. b. H.M. de Koningin 6831 L)**

K. Voorkeur „goede bedrijven" —

31 Juli — Door het Ministerie van Economische Zaken wordt zooveel mogelijk steun verleend aan de zgn. „goede bedrijven".

Hieronder worden verstaan bedrijven, die, doordat zij gedurende de bezetting een juiste houding hebben betracht, schade hebben geleden. Verschillende bedrijven zijn inmiddels reeds geholpen, doch de groote schaarschte aan goederen was oorzaak, dat slechts incidenteel te werk kon worden gegaan. Nu geleidelijk aan de schaarschte minder wordt, is het de bedoeling aan deze regeling een meer alge-

meen karakter te geven. Niettemin dient men er zich van bewust te zijn dat het voorzieningspeil nog niet dusdanig is gestegen, dat aan alle binnenkomende verzoeken kan worden voldaan. Men zij dus op teleurstellingen voorbereid.
Teneinde tevens de gewenschte uniformiteit in de beoordeeling van de gevallen te brengen, heeft de Minister van Economische Zaken een commissie ingesteld, welke tot taak heeft voor het onder het ministerie ressorteerende deel van het bedrijfsleven advies uit te brengen omtrent de vraag, of ondernemingen in aanmerking komen voor een voorkeursbehandeling en waaruit een zoodanige voorkeursbehandeling zou kunnen bestaan. Tot voorzitter van deze commissie is benoemd prof. mr. F. de Vries, leden zijn o.m. vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en van de betrokken ambtelijke instanties.
Bedrijven welke meenen voor een voorkeursbehandeling in aanmerking te komen, kunnen zich vóór 1 Oct. schriftelijk wenden tot den secretaris, mr. E. G. J. van Meerbeke, Bezuidenhoutscheweg 30, 's-Gravenhage. Zij dienen bij hun verzoekschrift goede referenties over te leggen, waaruit blijkt, dat hun houding tijdens de bezetting inderdaad juist is geweest, alsmede gegevens, waarin aangetoond wordt, dat zij tengevolge van die juiste houding schade hebben geleden.
De aandacht moet er op worden gevestigd, dat deze regeling slechts geldt voor bedrijven, welker belangenbehartiging onder het Ministerie van Economische Zaken ressorteert. (N.R.C.)

A. Export van gecondenseerde melk

13 Aug. — Dezer dagen is een begin gemaakt met den export van gecondenseerde melk. In totaal zal ongeveer 18.000 ton — dit is circa ⅛ van den vooroorlogschen export — worden uitgevoerd, waarvan 6000 ton naar Ned. Indië. De overige 12.000 ton gaan naar andere landen overzee.
(Msb.) **(V. b. Export: 6831 A)**

B. Indische bedrijven - Financieele positie werkgevers en -nemers —

12 Aug. — Na overleg tusschen de hoofden der afdeelingen algemeene personeelszaken der departementen van Financiën, Economische Zaken en Justitie, ligt het in de bedoeling om het vraagstuk van de financiering van de wachtgelden der particuliere werknemers van Indische bedrijven voor te leggen aan een commissie, bestaande uit werkgevers en vertegenwoordigers van den N. I. B. E. G. (Ned.-Ind. Bond van Ex-gemobiliseerden en Geïnterneerden).
Het betreft hier de betaling der werknemers na de Japansche capitulatie. De autoriteiten stellen zich op het standpunt, dat, nu de meeste werkgevers door de huidige omstandigheden niet in staat zijn hun werknemers financieel bij te staan, het een eisch van sociale rechtvaardigheid is, dat de last niet geheel op de werknemers wordt afgewenteld.
Met name moet worden voorkomen, dat de toestand van het oogenblik wordt aangegrepen als motief om de arbeidsverhouding als verbroken te beschouwen. Het is daarom noodzakelijk om bij ordonnantie te bepalen, dat de arbeidscontracten tijdens de Japansche bezetting geldig zijn gebleven.
Voor de werkgevers zal de mogelijkheid bestaan om in bepaalde omstandigheden personeel te ontslaan, in welk geval door een wachtgeldregeling het financieele nadeel voor de betrokkenen moet worden opgevangen.
Voor de reconstructie van bedrijven is gedacht aan „herstel financiering", waarin de tot dusver aan de werkgevers betaalde voorschotten zijn begrepen, zoodat de werkgevers de zekerheid hebben, dat zij op draaglijke voorwaarden credieten kunnen verkrijgen.
Zoo spoedig mogelijk moet een centraal orgaan vaststellen welke bedrijven in de toekomst levensvatbaar zijn en welke werknemers dienen te worden aangehouden. Ten aanzien van de ontslagenen zal een commissie worden gevormd ten einde voorzieningen te treffen. (Tr.)
(V. b. Geïnterneerden 6774 H)

C. De handel in Amerikaansche waarden - Verklaring van den voorzitter van de Ver. voor den Effectenhandel —

7 Aug. — De heer C. F. Overhoff, voorzitter van de Ver. voor den Effectenhandel heeft op 6 Aug. een persconferentie gehouden, waarin hij mededeelingen heeft gedaan omtrent zijn in de Ver. Staten gehouden besprekingen in zake de hervatting van den handel in Amerikaansche fondsen ter beurze van Amsterdam. De heer Overhoff heeft een rapport samengesteld, maar dit moet nog in overweging worden genomen door den minister van Financiën, door de Nederlandsche Bank en door den Raad van Bijstand, zoodat hij hierover nog geen inlichtingen kon verstrekken.
Aangaande de wijze, waarop Nederland zich kan voorzien van de noodige dollars staan diverse mogelijkheden open, aldus de heer Overhoff:

1e. Onder bepaalde voorwaarden leeningen opnemen bij de Import- en Exportbank.

2e. Kunnen gewone leeningen worden opgenomen. In dit verband werd gewezen op de door Kuhn Loeb & Co. overgenomen leening, waarvan de emissie in de Ver. Staten tot September is uitgesteld. Daar deze leening de eerste buitenlandsche leening in Amerika na den oorlog is, wordt er van alle kanten prijs op gesteld om van deze leening een succes te maken, zoodat overhaasting ongewenscht is.

3e. Nederlandsche ondernemingen zouden in Amerika aandeelen kunnen plaatsen, maar de heer Overhoff meent, dat hieraan op het oogenblik bezwaren verbonden zijn.

4e. De gewone Amerikaansche belegger zou eventueel hier te lande fondsen kunnen koopen.

5e. Verkoopen van Amerikaansche fondsen, welke zich in Nederlandsch bezit bevinden.

Vooral voor dit laatste punt wordt op het oogenblik de meeste belangstelling getoond, doch er doen zich moeilijkheden voor, niet het minst omdat de elasticiteit van het beursapparaat thans niet zoo groot is als vroeger.
Tenslotte zijn alle technische aangelegenheden afhankelijk van de vraag of en wanneer de beurs te Amsterdam voor den handel in Amerikaansche waarden kan worden heropend. Wat de te verhandelen fondsen betreft, hebben de Amerikanen den eisch gesteld dat zich onder de fondsen, welke zij eventueel zouden koopen, geen vijandelijk bezit bevindt en de betreffende aandeelen ten laste zijn van een maatschappij waarvan 75% niet in vijandelijke handen is. Ten einde zich hiervan te vergewissen is voor de te verhandelen fondsen een certificatie noodig van de Nederlandsche Bank. De heer Overhoff meent echter, dat indien aan de certificatie van aan Amerika te verkoopen effecten is voldaan, aan de verhandeling ter beurze van Amsterdam niets in den weg staat.
In verband met den koersstand in de Ver. Staten, meende de heer Overhoff, dat tal van houders tot verkoop van Amerikaansche fondsen zouden overgaan, maar hij had geen angst voor een lawine van Nederlandsch aanbod.
(Msb. - Kees. Fin. Archief)
(V b. Im- en Exportbank 6806 A; Verk. van Am. fondsen uit Ned. bezit 6675)

D. Handelsverdragen met Joegoslavië en Italië —

12 Aug. — Met Joegoslavië is een handelsverdrag gesloten. De in- en uitvoer zullen te zamen ∫ 20 mill. bedragen. Hierbij levert Joegoslavië ∫ 6½ mill. hout, voorts looiextracten, opium, pruimen en wijnen. Nederland zal leveren: kunstzijden garens, machines, Philipsproducten, suikerbietenzaad, chemische en pharmaceutische producten. De betalingsovereenkomst is in guldensrekening gemaakt. Het verdrag is een jaar geldig, nl. van 30 Juni 1946 tot 30 Juni 1947. Over de betaling van de vooroorlogsche schulden aan Nederland werd geen regeling getroffen. De regeering van Joegoslavië verklaarde zich bereid de nieuwe handelsschulden, voortvloeiende uit de nationalisatie van Nederlandsche belangen daar te lande in een gemengde commissie te bespreken. Naar de vooroorlogsche schulden zal een enquête worden ingesteld.
Ook met Italië is een handelsverdrag tot stand gekomen. Het totale bedrag aan im- en export hiervan bedraagt ∫ 50 millioen. De overeenkomst is op guldensrekening gebaseerd. Italië zal o.m. aan ons land leveren: citroenen, celluloid, machines, auto's, hennep en chemische producten (o.a. loodmenie). Daartegenover verplicht Nederland aan Italië te zullen leveren: Philips-producten, pootaardappelen, bloembollen, diamant, pharmaceutische en chemische producten en ook eenig vee. Het verdrag heeft een looptijd van een jaar en eindigt Juli 1947. (Tr. - Alg. H.bl.)
(V. b. Handelsovereenkomst m. h. buitenland: 6755 B)

E. Opinie-onderzoek - Uitzending van soldaten naar Ned. Indië —

In de maand Juli heeft het Nederl. Instituut voor de Publieke Opinie aan Nederlanders uit alle deelen van het land de volgende vraag gesteld:

„Bent u het er mee eens of niet mee eens, dat onze soldaten naar Indië gezonden worden?"

Uit de antwoorden blijkt, dat 44% van de ondervraagden accoord gaat met de uitzending, 42% is er tegen en 14% heeft er geen oordeel over.
Het oordeel van mannen en vrouwen blijkt uiteen te loopen:

	Mannen	Vrouwen
Accoord met uitzending	50%	36%
Er tegen	41%	44%
Geen oordeel	9%	20%

Gerangschikt naar politieke overtuiging geven de antwoorden het volgende beeld:
Zij, die op de Anti-Rev., P. v. d. Vrijheid en Christ. Hist. Unie stemden, waren in meerderheid voor uitzending (resp.: 68%, 58% en 50%).
De communisten waren er uitgesproken tegen (91%).
Van de aanhangers van de P. v. d. A. waren 46% tegen en 39% voor uitzending. Bij de K.V.P. waren 47% voor en 36% tegen uitzending.
(De Publ. Opinie - 29 Juli)
(V. b. Opinie-onderz. 6701 C; uitz. troep. n. Ned.-Indië 6724 A)

A. Indexcijfers loonen 1940—1946

	Nijverheid (gemiddelde van 24 bedrijfstakken)	Landbouw	Nijverheid en landbouw
1938/1939 = 100			
1940: Mei	105.1	110.7	105.9
1945: September	141.2	189.7	148.0
December	150.8	224.6	161.0
1946: Maart	162.1	224.6	170.9
April	163.7	224.6	172.2
Mei	163.5[1])	240.5[1])	174.3[1])
Juni	164.2[1])	240.5[1])	174.9[1])
Juli	165.0[1])	240.5[1])	175.6[1])

[1]) Voorloopige cijfers

(Bulletin C.B.S. 12 Aug.)
(V. b. loonen: 6756 A)

B. Indexcijfers kosten van levensonderhoud voor arbeidersgezinnen

17 Aug. — Het Statistisch bulletin van 12 Aug. van het C. B. S. vermeldt o. m. de indexcijfers van de kosten van het levensonderhoud voor arbeidersgezinnen over de maanden Mei en Juni 1946.[1]) Totaal Mei 175.6, Juni 181.9; voeding Mei 187.6, Juni 200.0; kleeding Mei 315.9, Juni 309.5; schoeisel Mei 328.7, Juni 325.3; reiniging Mei 303.4, Juni 304.3; woninginrichting en huisraad Mei 302.4, Juni 298.2; overige uitgaven Mei 128.0, Juni 131.5.

[1]) 1938/1939 = 100. **(V. b.: 6763 E)**

C. Ned. spoorwegen - Jaarverslag 1944 - Staking kostte 42 millioen —

3 Aug. — De N.V. Ned. Spoorwegen heeft eerst thans het jaarverslag 1944 gepubliceerd.

De balans geeft nog geen inzicht in de schade, die het bedrijf in de periode van de staking heeft geleden, omdat de afboeking van de beschadigde en vernietigde objecten eerst in de balans over 1945 zal geschieden. De winst over 1944, ad ƒ 22.3 millioen, zal worden gereserveerd tot dekking van het over 1945 te verwachten nadeelige saldo.

Uit de balans blijkt, dat gedurende de oorlogsjaren de afschrijvingen belangrijk hooger zijn geweest dan de nieuwe investeeringen, zoodat de boekwaarde is gedaald. Het belangrijkste actief van het bedrijf, de spoorwegen, daalde van ƒ 269 millioen tot ƒ 169 millioen, het rollend materieel van ƒ 77 millioen tot ƒ 55 millioen. Door des-investeering is dus een bedrag van ƒ 122 millioen vrijgekomen.

In verband met den wederopbouw van de Spoorwegen zal zeker niet kunnen worden volstaan met het inhalen van dezen achterstand. De bedragen, die nieuw in het bedrijf geïnvesteerd zullen moeten worden in verband met den wederopbouw en moderniseering, zullen zeker een veelvoud van het hiervoren genoemde bedrag zijn.

De totale ontvangsten van de Spoorwegen zijn in het jaar 1943 opgeloopen tot ƒ 257 millioen. Gedurende de 8½ maand van exploitatie in 1944 waren de ontvangsten nog ruim ƒ 180 millioen en gedurende het eerste gedeelte van het jaar 1944 werd dus het in 1943 behaalde nog gehandhaafd. De sterke stijging van de ontvangsten had voornamelijk betrekking op het reizigersvervoer.

De door den Staat te vergoeden stakingsschade komt op de creditzijde van de verlies- en winstrekening en bedraagt ƒ 41.784.000. (N.D.)**(V. b. N.S. 6806 D)**

D. Handschrift van P. C. Hooft ontdekt —

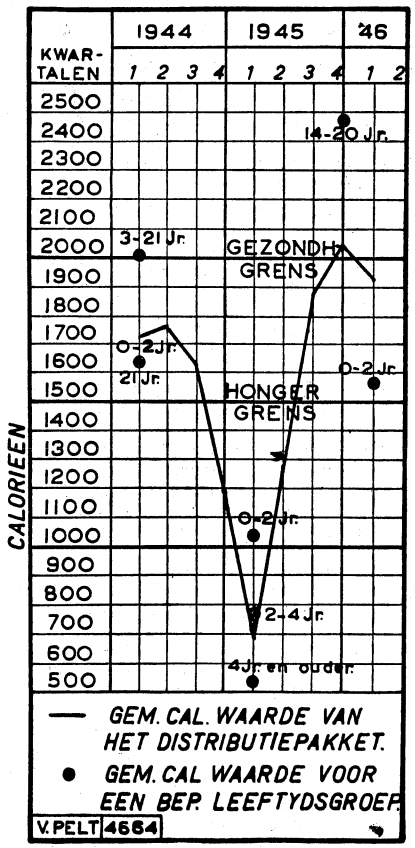
Dr. C. C. de Bruin, leeraar aan het Marnix-gymnasium te Rotterdam, heeft in de universiteitsbibliotheek te Amsterdam een handschrift van P. C. Hooft ontdekt bevattende „Virgilius eerste boeck van Aenaeas int rymeloos (vertaald)".

De uitgever A. A. M. Stols te 's-Gravenhage zal zoowel de reproductie van het origineel als een letterlijke uitgave van den tekst (transcriptie van dr. De Bruin) in eersten druk het licht doen zien.

(N.R.C. - 16 Juli)

E. Voedseldistributie 1944-1946 —

Onderstaande statistiek geeft een beeld van de ontwikkeling der voedselsituatie

sedert 1944. Men moet er evenwel rekening mee houden, dat de graphiek slechts de gemiddelde calorische waarde aangeeft. De door sommige categorieën genoten calorische waarde was aanmerkelijk hooger of lager (zware arbeid, kinderen enz.). De zwarte stippen geven voorbeelden hiervan. Bij de samenstelling van deze graphiek werd geen rekening gehouden met de z.g. „vrije goederen".

(V. b. Distr. pakket 6693 C; Intern. voedselsituatie 6795 A)

F. Electrische stroom voor Nederland en België uit Duitschland —

27 Juli — Dezer dagen is de hoogspanningsverbinding Luik-Staatsmijn Maurits in bedrijf genomen. Via de gekoppelde Belgische centrales vormt deze hoogspanningslijn een schakel tusschen de gekoppelde Nederlandsche centrales en de Duitsche centrales der Rheinisch-Westfälische Elektrizitätsgesellschaft.

De nieuwe hoogspanningslijn, die tijdens de bezetting door de Duitschers gemonteerd was om de centrale van de Stm. Maurits met de Duitsche centrales te verbinden, werd door de P.L.E.M. hersteld.

De verbinding met Duitsche centrales brengt voor de Nederlandsche en Belgische centrales een belangrijke besparing van brandstof (stookolie) mee.

(Ec. Voorl. - L. Nieuws) **(V. b. 6372 D)**

G. Aluminiumbedrijf te Oudenrijn weer in werking —

14 Aug. — De minister van Ec. Zaken, dr. G. W. M. Huysmans heeft de smelterij en walserij van de N.V. Ned. Aluminium Mij. te Oudenrijn bij Utrecht op officieele wijze weer in bedrijf gesteld.

Dit aluminiumbedrijf begon in 1938 met de productie. Tijdens den oorlog werd het van alle machines beroofd. Deze machines werden in Duitschland teruggevonden. Binnenkort hoopt men ook de perserij weer in bedrijf te kunnen stellen. De productie-capaciteit (indien volledig in bedrijf) bedraagt 550 ton aluminium per maand.

De toepassing van aluminium is gedurende de oorlogsjaren sterk toegenomen. Binnenkort hoopt men in ons land over te gaan tot het vervaardigen van aluminium autocarosserieën, spoorwegwagons en fietsen. (A.N.P. - Msb.)

(V. b. Oprichting 3165 C)

H. K.L.M. - Proefvlucht naar Zuid-Amerika - Binnenlandsch luchtverkeer ingekrompen —

6 Aug. — Op zes Augustus is gezagvoerder Frijns met de skymaster „Friesland" gestart voor een proefvlucht naar Zuid-Amerika.

Nog twee van deze vluchten zullen volgen en dan zal de lijn officieel worden geopend. De reis gaat via Lissabon, Dakar, Recife of Natal, Rio de Janeiro en Sao Paulo naar Buenos Aires, de hoofdstad van Argentinië.

Naast Amerika, Engeland en Frankrijk is Nederland de vierde natie, die een luchtverbinding met Zuid-Amerika gaat onderhouden.

13 Aug. — Met ingang van 13 Aug. is er op alle binnenlandsche lijnen, die, viermaal per dag werden bevlogen, één dienst en wel steeds de derde van de vier komen te vervallen. Alleen op de lijn naar Groningen worden alle 4 de diensten gehandhaafd. De reden van deze beperking is de vertraagde aflevering van in Amerika bestelde motoren, alsmede de groote vertraging die ontstaan is bij het bouwen van de motorwerkplaats op Schiphol. (V.K.)

(V. b. K.L.M. 6780 C)

Ned. O.-Indië

I. De militaire toestand in Ned. O.-Indië - T.R.I. en K.N.I.L. - Het moreel der brigade-mariniers - Verklaringen van lt.-gen. Spoor en gen.-maj. Von Freytag Drabbe —

8 Aug. — Lt.-gen. S. H. Spoor, opperbevelhebber van het Koninklijke Nederlandsch-Indische leger, heeft op een persconferentie den militairen toestand in Indië besproken.

Zijn verklaringen kunnen als volgt samengevat worden:

De opvatting, dat in Nederlandsch-Indië twee legers tegenover elkaar staan, is volkomen onjuist. De TRI (Tentara Repoeblik Indonesia: leger v. d. Republiek Indonesië) is geen nationaal leger, doch belichaamt slechts een streven om organisaties, die door de Japanners werden opgericht, zooals b.v. de Keibodan, te

centraliseeren. Tot dusver is men hierin slechts ten deele geslaagd.
Het is gebleken, dat de aanvalskracht van die eenheden, welke onder leiding staan van Japansche deserteurs, het grootst is. Ook Duitsche instructeurs (nl. naar Indië gekomen duikbootpersoneel) worden gebruikt en wel bij de Indonesische vloot (ALRI = Angkatan Laoet Repoeblik Indonesia). De TRI is dus een apparaat waarop niemand rekenen kan. Het bewapenen van twee TRI bataljons door de Engelschen is dan ook zeer gevaarlijk gebleken. Gevraagd naar de sterkte van de Britsche en Nederlandsche strijdkrachten, antwoorddde de generaal, dat er zich op Java en Sumatra elk een Britsche divisie bevindt. Op Java bevinden zich 6 Nederlandsche brigades, in de Buitengewesten 15.000 man.
Teneinde de Britten te vervangen zullen nog een divisie (15 à 18000 man) en garnizoenstroepen naar Indië worden gedirigeerd.
Voorts verklaarde generaal Spoor nog dat zich thans nog ongeveer 13.500 man Japansche troepen op Java bevinden, die daar aan het werk zijn, terwijl eenige duizenden Japansche deserteurs dienst doen bij de troepen van de TRI. Als regel functionneeren zij als instructeurs of als opzichters in munitiefabrieken, en dit gebeurt met medeweten van Soekarno.
Het totale aantal Japansche troepen, dat zich ten tijde van de capitulatie op Java bevond, bedroeg ongeveer 250.000 man.

8 Aug. — Ten einde „een juist beeld te geven van de levensomstandigheden der mariniers te Soerabaja", heeft de commandant van het korps mariniers, generaal-maj. H. F. J. M. A. von Freytag Drabbe, die voor eenigen tijd in Nederland vertoeft, een persconferentie gegeven. De generaal betreurde het, dat in de pers brieven werden gepubliceerd die ten onrechte een zeer somber beeld gaven. Deze brieven wenschte hij n.l. te beschouwen als een uitlaat voor vele gevoelens van teleurstelling en ontevredenheid, waarbij echter aan de fantasie de vrije teugel werd gelaten.
Het transport uit Amerika naar de tropen had destijds plaats met schepen, (zie 6556 B), die niet waren berekend op vervoer naar de tropen; de accomodatie was dus slecht en het moreel zakte. 56 dagen heeft men op de „Noordam" moeten dobberen tot ten slotte het bericht kwam, dat niet zou mogen worden geland in Indië. Dit had groote teleurstelling tot gevolg. De mariniers kwamen niet verder dan Malakka, waar zij op een rubberplantage in vervallen kampongh uizen werden gelegerd. „Hier zijn vele idealen gesneuveld".
Prachtig werk werd verricht, toen men eindelijk kon opstoomen naar Soerabaja, waar een Britsch-Indische divisie vervangen moest worden. Soms moesten de mariniers 48 dagen in het veld staan.
Verhalen over ontstellend-onzedelijke toestanden zijn volkomen uit de lucht gegrepen. De generaal vertelde, dat hij persoonlijk een onderzoek had ingesteld en den apostolisch vicaris van Soerabaja over deze kwestie had gesproken. Deze had verklaard, dat er geen enkele aanleiding bestaat tot ongerustheid over het moreel.
Veel kan nog worden gedaan aan de ontwikkeling en ontspanning, doch wat in den vorm van film- en tooneelvoorstellingen, toegang tot alle openbare gelegenheden te Soerabaja enz. geboden wordt, rechtvaardigt geenszins de bewering, dat de mariniers geheel op zichzelf zijn aangewezen en daarom hun toevlucht moeten zoeken tot verdachte havenkroegen, die overigens niet eens bestaan.
Groote bezorgdheid heerscht onder de mariniers over hun terugkeer in de maatschappij. Er is dan ook een bureau demobilisatie gevestigd, dat zich inspant de gedemobiliseerden in staat te stellen in hun werkkring terug te keeren.
(Binnenh.) **(V. b. K.N.I.L. 6663 B; TRI 6832 B en 6737 L; Mariniersbrigade 6668 H; Spoor 6653 C)**

A. Uitvoer Nov. 1945-April 1946 —

3 Aug. — De uitvoer van rubber bedroeg in de perioden Nov. 1945—April 1946 9.097 ton ter waarde van 9.7 millioen gulden, die van tin en tinerts (tot Juni 1946) 3.798 ton ter waarde van 12.2 millioen gulden en die van copra (tot Juni 1946) 8.400 ton ter waarde van 2.4 millioen gulden. De uitvoer van andere producten dan rubber, tin en copra tot April 1946 1.838 ton ter waarde van 2.466.000 gulden. Het totale gewicht van den export was 22.124 ton, waarvan de waarde 26.865.000 gulden beliep. (Ec. Voorl. - 3 Aug.)
(V. b. 6720 E en 4582 C)

B. Opnieuw conferentie der bevolkingsgroepen - Bali deel van „Groote Oost" - Republ. regeering voert arbeidsplicht in - Van Mook keurt rijstleveranties aan India goed —

10 Aug. — De Ned.-Indische Regeeringsvoorlichtingsdienst heeft bekendgemaakt, dat begin September een conferentie belegd zal worden, waarop alle Indonesische, Nederlandsche, Chineesche en Arabische bevolkingsgroepen vertegenwoordigd zullen zijn, ter bespreking van den toekomstigen politieken status van Ned.-Indië.
In het communiqué wordt verklaard, dat de Nederlandsche regeering zich altijd op het standpunt heeft gesteld, dat het noodzakelijk is om de besprekingen niet alleen te voeren met de groep-Sjahrir, doch eveneens met andere Indonesische groepen, alsmede met vertegenwoordigers van de Nederlandsche, Chineesche en Arabische bevolkingsgroepen.
De conferentie van Malino is hiervan het begin geweest, ofschoon in dit geval de bedoelingen nog niet verder gingen dan het voeren van besprekingen met de Indonesische vertegenwoordigers van die gebiedsdeelen, die thans onder Nederlandsch gezag staan.
De regeering heeft het juist geoordeeld om op denzelfden grondslag en met dezelfde mogelijkheden als Malino, een speciale conferentie bijeen te roepen, waaraan alle groepen zullen deelnemen en waar zij zich van elkanders wenschen op de hoogte kunnen stellen.
Op deze conferentie zullen tevens afgevaardigden worden benoemd voor de conferentie, die te Malino is aangekondigd en die ten doel heeft om de politieke reconstructie van Borneo en de Groote Oost uit te werken.
Mocht daartoe de wensch bestaan, dan zullen de groepen tevens in de gelegenheid worden gesteld om onderling overleg te plegen zonder dat daarbij een vertegenwoordiger van de regeering aanwezig is. Het ligt in de bedoeling van de regeering om deze conferentie op 1 September te doen beginnen. Een definitieve datum is echter nog niet vastgesteld.
(Tr.)

12 Aug. — In overeenstemming met een officieel rapport, dat door de vertegenwoordigers van Bali ter Malino-conferentie aan den Paroeman Agoeng van Bali is overhandigd, is besloten Bali op te nemen in den staat „Groote Oost". (V.V.)
12 Aug. — Alle Indonesische onderdanen tusschen 16 en 50 jaar kunnen worden opgeroepen voor verplichten arbeid in de door de republikeinsche regeering als „onontbeerlijk voor de verdediging van het land" aangewezen industrieën, aldus wordt door het republikeinsche persbureau Antara medegedeeld.
De maatregel is genomen krachtens de republikeinsche wet op den arbeidsplicht. (Msb.)

12 Aug. — Dr. H. van Mook heeft zijn toestemming gegeven tot het exporteeren van ongepelde rijst naar Britsch-Indië, mits deze transactie niet de erkenning van de republiek Indonesia inhoudt. Men verwacht, dat het eerste rijstschip op 1 September gereed zal zijn om met 10.000 ton uit te varen. (Tijd)
(V. b. Conf. v. Malino 6824 D; Protest Chin. regeering n.a.v. moord op Chineezen 6765 G; Rijstleverantie 6825 B)

België

C. Opinie-onderzoek - Nationalisatie en „Westersch Blok" —

Het onlangs opgerichte inter-universitair instituut voor opinie-onderzoek en marktanalyse heeft in de maand Juni zijn eerste peiling der openbare meening gedaan.

Nationalisatie.
Op de vraag: Zijt gij voorstander van de nationalisatie der mijnen? —, luidde het antwoord:
34.52% ja.
36.32% neen.
29.16% geen opinie.

Op de vraag: Zijt gij voorstander van nationalisatie der electriciteits-ondernemingen? —, werd geantwoord:
42.14% ja.
27.94% neen.
29.16% geen opinie.

Unie der Westersche landen.
Op de vraag: Zijt gij voorstander van een unie der Westersche landen? —, werd geantwoord:
68.86% ja.
8.01% neen.
23.13% geen opinie.
(Belg. Red. K.H.A.) **(V. b. Westersch Blok 6783 B; Nationalisatie 6744 E)**

D. Bevolkingscijfers - Toenemend overwicht der Vlamingen - De toekomstige zetelverdeeling in het parlement —

9 Aug. — In het Staatsblad werd de stand van de bevolking op 31 December 1945 gepubliceerd. Hier volgen enkele grepen:
In de registers van den burgerlijken stand waren op 31 December 8.344.534 personen ingeschreven tegenover 8.334.276 einde Dec. 1944, een toeneming dus van 10.258 personen.
Nadere gegevens toonen aan, dat in alle Waalsche gewesten een verlies aan bevolking werd geboekt, terwijl er vooruitgang was in de Vlaamsche gewesten, met uitzondering van Oost-Vlaanderen, waar er op 31 December laatstleden 430 inwoners minder waren dan het vorige jaar.
De vermindering van het aantal inwoners in de Waalsche gewesten is het gevolg van het dalend geboortecijfer en ook van de verschuiving van het economische leven.
De geboorten overtroffen de sterfgevallen met 21.695 eenheden, 5.16 per duizend in het Vlaamsche land; in de Fransch-sprekende gewesten en in Brussel waren er daarentegen 12.774 en 2.831 minder geboorten dan sterfgevallen, resp. —4.47 en —2.21 per duizend.
De bevolking is als volgt over de verschillende gewesten verdeeld:

VLAAMSCHE GEWESTEN	
Antwerpen	1.255.760
West-Vlaanderen	984.475
Oost-Vlaanderen	1.207.835
Limburg	443.758
Arrondissement Leuven	313.607
Totaal	4.205.435

WAALSCHE GEWESTEN	
Henegouwen	1.185.904
Luik	928.941
Luxemburg	214.105
Namen	350.121
Arrondissement Nijvel	177.590
Totaal	2.856.661

In het tweetalige arrondissement Brussel zijn 1.282.433 inwoners.

Volgens het bureau voor de statistiek zal België in 1950 8.273.000, in 1960 8.131.000, in 1970 7.842.000 en in 1980 7.452.000 inwoners hebben.

De zetelverdeeling in het parlement — Bovengenoemde cijfers zullen een verandering van de zetelverdeeling in het parlement tengevolge moeten hebben.

Het aantal zetels in de Kamer van volksvertegenwoordigers wordt vastgesteld volgens de cijfers van de volkstelling, welke om de 10 jaren wordt gehouden.

Artikel 49 van de grondwet bepaalt, dat ten hoogste één zetel per 40.000 inwoners mag toegekend worden.

Bij de volkstelling van 1930 waren er 8.092.004 inwoners, zoodat het aantal Kamerzetels op 202 werd vastgesteld.

In 1940 kon de volkstelling niet gehouden worden wegens de mobilisatie van het leger. Indien men echter steunt op het bevolkingscijfer van 31 December 1945, dat 8.344.534 bedraagt, dan zou het aantal Kamerzetels van 202 op 208 moeten gebracht worden, maar het aantal Waalsche volksvertegenwoordigers zou afnemen.

Hieronder geven wij de waarschijnlijke wijzigingen:

VLAAMSCHE GEWESTEN	Huidig aant. zetels	Nieuwe verdeeling
Antwerpen	29	31
West-Vlaanderen	22	25
Oost-Vlaanderen	29	30
Limburg	9	11
Arrond.m. Leuven	7	8
Totaal	96	105

WAALSCHE GEWESTEN	Huidig aant. zetels	Nieuwe verdeeling
Henegouwen	32	31
Luik	24	23
Luxemburg	6	5
Namen	9	8
Arrond.m. Nijvel	5	4
Totaal	76	71

Het arrondissement Brussel heeft thans 30 zetels in de Kamer en zou recht hebben op 32 zetels volgens het huidige bevolkingscijfer.

Productieve en niet-productieve bevolking 13 Aug. — Interessant zijn ook de cijfers, die een indruk geven van de ontwikkeling van het actieve en het niet-actieve deel van de bevolking.

	inw. ben. 20 jaar	inw. boven 65 jaar
1900	413 (p.d.)	63 (p.d.)
1920	347	65
1940	303	91
1960	268	116
1980	261	144

Prof. Baudhuin heeft onlangs deze cijfertaal toegelicht op het te Brussel gehouden Congres voor Gezin en Bevolking: Bij afnemende bevolking neemt het bedrag van de openbare schuld per productief burger toe en de fiscale ontvangsten zullen per actief burger moeten worden verhoogd. Een steeds toenemende pensioenlast zal door minder belastingbetalers moeten worden opgebracht. Jonge arbeiders zullen schaarscher worden, wat den technischen vooruitgang belemmert. Het onroerend eigendom, bebouwd of onbebouwd, zal behalve in de streken waar de bevolking is saamgetrokken, niet meer regelmatig in waarde stijgen.

(L. Nieuws - N.R.C.)
(V b. Bevolkingscijfers 5384 B)

Buiten-Mongolië

A. Achtergrond van het Mongoolsche verzoek om toelating tot de U. N. —

Korten tijd nadat de Veiligheidsraad de gelegenheid tot opneming van nieuwe leden in de vergadering der Vereenigde Volkeren openstelde (Mei 1946), diende de Mongoolsche Volksrepubliek, (Buiten-Mongolië) bij Trygve Lie een verzoek tot toelating in. Aan dit verzoek wijdde de Christian Science Monitor een beschouwing, waaraan wij het volgende ontleenen: De groote mogendheid die bij het lidmaatschap van de Volksrepubliek het meeste belang heeft, is de Sovjet Unie, die hierdoor een stem meer achter zich zal krijgen. Want nadat te Yalta in beginsel tot de onafhankelijkheid van Buiten-Mongolië was besloten (naar verluidt was dit een van de voorwaarden die Rusland stelde alvorens aan Japan den oorlog te verklaren), en nadat Tsjang Kai-Sjek in Augustus 1945 deze onafhankelijkheid erkend had, sloot de nieuwe staat al spoedig (Februari 1946) een verdrag van vriendschap en wederzijdschen bijstand met de Sovjet-Unie. De regeering, die onder leding staat van maarschalk Choi Bal Sang, en die sinds den dood van den laatsten „Levenden Boeddha" en de daarop gevolgde revolutie van 1924 aan de macht is, bestaat geheel uit in Rusland opgeleide communisten, terwijl de grondwet is opgesteld naar Russisch model.

Telde de bevolking in 1928 slechts 700.000 zielen, waarvan 100.000 Russen, thans bedraagt zij 1.500.000 zielen. De voornaamste bron van inkomsten is veeteelt; in de hoofdstad Urga worden wol, huiden en hoorns verhandeld tegen agrarische en industrieele producten uit den vreemde. De Russen hebben het monopolie voor den handel, de industrie is genationaliseerd. De exploitatie van goud- en andere mijnen geschiedt met steun der Sovjets. De Russische Staatsbank bezit 50% van het kapitaal der Mongoolsche nationale bank.

In den oorlog voerde Choi Bal Sang een divisie Mongoolsche cavalerie aan, die onder Malinovsky tegen Japan streed. Voor zijn hulp ontving hij, volgens een Chineesch rapport, een deel van de op Japan veroverde wapenen en het gansche arsenaal van Moekden. De sterke uitrusting van zijn troepen is voor China reden, de Mongoolsche Volksrepubliek te verdenken van agressieve bedoelingen jegens het Chineesche Binnen-Mongolië, waar eveneens sterke communistische tendenzen bestaan.

(Chr. Science Monitor 29 Juni 1946)
(V. b. Buiten-Mongolië 6647 B)

China

B. Naar een constitutioneele regeering? —

14 Aug. — In een verklaring ter gelegenheid van den eersten verjaardag van de Japansche capitulatie, heeft maarschalk Tsjang Kai Sjek gezegd, een einde te zullen maken aan het regeeringssysteem van de Kwo Min Tang en onverwijld, niettegenstaande alle moeilijkheden, een constitutioneele regeering in te stellen. De maarschalk verklaarde eveneens, dat de Chineesche regeering zal voortgaan politieke middelen te gebruiken om de politieke geschillen te regelen en de hangende vraagstukken door middel van besprekingen op te lossen, op voorwaarde, dat de communisten concrete bewijzen geven van hun verlangen den wapenstilstand te eerbiedigen, dat zij de verbindingen zullen herstellen en dat zij er in toestemmen hun troepen te laten indeelen bij de Chineesche regeeringslegers.

Onlangs heeft Mevr. Sun-Yat-sen, een oudere zuster van Mevr. Tsjang, een langdurige periode van stilzwijgen verbroken met een verklaring, waarin zij o.m. zeide, dat China bedreigd werd door een burgeroorlog waarin de reactionnairen Amerika en de geheele wereld trachten te betrekken. Voorts zeide zij, dat de tijd van het voogdijschap van de Kwo Min Tang voorbij is, en er onmiddellijk een coalitieregeering gevormd moet worden. (Tijd - Time)
(V. b. 6817 G; Kwo-Min-Tang 6615 D)

Duitschland

C. Britsche nota i.z. economische eenheid —

9 Aug. — Tezelfder tijd dat de Engelsche regeering het Amerikaansche voorstel tot economische samenwerking tusschen de Amerikaansche en de Britsche bezettingszone in Duitschland accepteerde, heeft zij in een aan Rusland, Frankrijk en de Ver. Staten gerichte nota geëischt, dat Duitschland als een economische eenheid behandeld zal worden. In de nota wordt de Russische eisch tot een door Duitschland te betalen schadevergoeding van 10.000.000 dollar (zie 6818 H) afgewezen. Tevens wordt geëischt, dat overschotten in de Russische zone over de andere zonen verdeeld moeten worden totdat deze geheel voor zich zelf kunnen zorgen.

De nota is gebaseerd op de overeenkomst van Potsdam met name op de „Economische beginselen" en de herstelbetalingsclausule van deze overeenkomst.
(Dail. Tel.) **(V. b. 6832 H; Potsdam 6394 en 6403)**

D. Lord Beveridge over de Duitsche industrie —

7 Aug. — In een interview met het in de Fransche zone verschijnende dagblad „Kurier" heeft Lord Beveridge verklaard, dat de vernietiging van de Duitsche industrie een onrecht is. „Indien de Duitschers op een klein gebied moeten leven" — aldus Beveridge — „moeten zij meer en niet minder industrie bezitten dan tevoren". Voorts achtte hij het door de overeenkomst van Potsdam vastgestelde levens-niveau onvoldoende. (Le Monde)
(V. b. Potsdam 6759; Beveridge 6721 B)

E. Repatrieering krijgsgevangenen

11 Juli — Op 300 zieken en disciplinair gestraften na, hebben alle Duitsche krijgsgevangenen de Ver. Staten verlaten. In Engeland bevinden zich nog 385.438 Duitsche krijgsgevangenen.
(Sunday Express) **(V. b. Overzicht krijgsgevangenen 6827 B)**

Frankrijk

F. Admiraals veroordeeld - Debat over berechting van collaborateurs en politieke delinquenten - Cijfers i.z. berechting —

15 Aug. — Het „Haut Cour de Justice" (Hooggerechtshof) heeft de Fransche admiraals Marquis, Abrial en Auphan,

die er van werden beschuldigd in 1942 de Fransche vloot tot zinken te hebben gebracht, veroordeeld tot resp. vijf jaar gevangenisstraf, 10 jaar dwangarbeid en levenslangen dwangarbeid. De communistische juryleden waren niet aanwezig. Zij hadden zich, uit protest tegen de h.i. te milde vonnissen (o.a. het vonnis over Flandin) van het hof, teruggetrokken en dit incident was de aanleiding van een heftig debat in de Assemblée Constituante over de berechting van collaborateurs en politieke delinquenten. Tijdens dit debat riep de communistische fractieleider, naar aanleiding van een uitlating van den Minister van Justitie, Henri Teitgen, uit: Men heeft zoo juist verkondigd, dat de juryleden zonder haat en zonder vrees moeten zijn. Doch men bevindt zich hier tegenover misdaden, die alleen berecht kunnen worden wanneer men kan haten. Teitgen wiens eminente rol in de verzetsbeweging ook door zijn felste tegenstanders nimmer in twijfel is getrokken sprak daarop over den innerlijken strijd, die, bij elk geval waar doodstraf werd geëischt door de regeeringshoofden werd doorstaan: „Ik heb de hand van generaal De Gaulle zien beven voor hij op een dossier het woord „executie" schreef. Ik heb hetzelfde gezien bij de heeren Gouin en Bidault. En dat bewijst dat Frankrijk een groot land is: democratisch en beschaafd."

Volgens een rapport van het Ministerie van Justitie, zijn sinds de bevrijding van Frankrijk meer dan 125.000 personen gearresteerd wegens collaboratie met de Duitschers.

Van hen, wier zaken zijn behandeld, zijn 4.912 ter dood, 32.820 tot dwangarbeid of gevangenisstraf en meer dan 41.000 tot het verlies der burgerrechten veroordeeld.

Ongeveer éénderde van de gearresteerden is vrijgelaten, omdat de beschuldigingen niet op juiste gronden bleken te berusten. Behandeld moeten nog worden 14.729 zaken.

(Tr. - V.K. - Le Monde - L'Humanité) **(V. b. zink. Fransche vloot: 5332 A; v. b. proc. Flandin 6825 H)**

India

A. Nehroe kabinetsformateur —

13 Aug. — Lord Wavell heeft den voorzitter van de Congrespartij, Pandit Nehroe, uitgenoodigd voorstellen te doen voor de onmiddellijke vorming van een voorloopige regeering. Nehroe heeft dit voorstel aangenomen. (N.R.C.)
(V. b. 6810 F; v. b. Pandit Nehroe: 6777 C)

Internationaal

B. Internationale federatie van U.N. vereenigingen —

12 Aug. — Tijdens een te Luxemburg gehouden internationaal congres, waaraan deputaties van vijftien landen hebben deelgenomen, is een wereldfederatie van Vereenigingen der Vereenigde Naties (United Nations Associations) opgericht. De U.N.A. stelt zich tot doel voorlichting te geven over de beginselen van de U. N. (Ver. Volken): zij wil een internationale volksbeweging zijn, die de uitsluitend door regeeringsafgevaardigden beïnvloede U. N. aanvult. President is de Tsjechische minister van buitenlandsche zaken Jan Masaryk, eere-voorzitter is Paul Boncour. Nederland is in de U.N.A. vertegenwoordigd door de V.I.R.O. (de Vereeniging voor Internationale Rechtsorde) (Par.)

DE CONFERENTIE VAN PARIJS

Procedure vastgesteld.

C.

9 Aug. — Na breedvoerige discussies, die 9 dagen duurden en tijdens welke het tot felle debatten kwam, werd ten slotte overeenstemming bereikt over de volgende procedure.

Agenda*)

Besproken mogen worden die zaken, welke betrekking hebben op de ontwerpvredesverdragen met Italië en de assatellieten (zie 6826 en 6834 B). **Ook als zij niet in de ontwerpen worden aangeroerd.**

Organisatie

HET VOORZITTERSCHAP VAN DE CONFERENTIE zal om beurten uitgeoefend worden door een gedelegeerde van China, Engeland, Frankrijk, Rusland en de Ver. Staten. Voor het VOORZITTERSCHAP DER COMMISSIE **is geen vertegenwoordiger der „Groote Vijf" verkiesbaar. Geen natie mag meer dan één voorzitter hebben.**

DE ALGEMEENE COMMISSIE, bestaande uit de gedelegeerden der 21 landen, zal het werk der 9 andere commissies coördineeren.

VIJF TERRITORIALE COMMISSIES (één voor elk verdrag) bestaan uit vertegenwoordigers van de staten, die met den ex-vijand in oorlog waren, plus een vertegenwoordiger van Frankrijk. **De overige staten mogen hun meening kenbaar maken, echter niet stemmen.**

ECONOMISCHE COMMISSIE voor de andere verdragen.

MILITAIRE COMMISSIE

JURIDISCHE EN REDACTIONEELE COMMISSIE

De ex-vijandelijke staten mogen hun meening in de plenaire zitting bekend maken. Zij mogen ook door de commissies gehoord worden.

Het stemmen

IN DE COMMISSIES. Aanbevelingen aan de conferentie moeten aangenomen worden met een twee-derde meerderheid der stemmen.

IN DE PLENAIRE ZITTING: Na de met twee-derde meerderheid van stemmen aangenomen aanbevelingen **worden ook de met eenvoudige meerderheid van stemmen aangenomen aanbevelingen** onderworpen aan het onderzoek van den Raad van Ministers van Buitenl. Zaken. **Geallieerde landen, die grenzen aan de ex-vijandelijke landen hebben rechtstreekschen toegang tot den Raad om hun door de conferentie verworpen voorstellen uit een te zetten.**

*) De vette regels geven afwijkingen aan van het door den Raad van Ministers voorgestelde.

De discussies

Vooral over den regel der twee-derde meerderheid werd langdurig gediscussieerd. Een aantal kleine mogendheden meenden dat hun invloed op de conferentie toch al beperkt was. (De conferentie stelt geen vredesverdragen vast, maar geeft aanbevelingen aan den Raad van Ministers v. Buitenl. Zaken). De Zuid-Afrikaansche gedelegeerde, Lief Egeland, rekende voor, dat, aangezien de stemmen van Engeland, Frankrijk, Rusland en de Ver. Staten reeds gebonden waren door de besluiten van den Raad der Ministers, er slechts 17 vrije stemmen over bleven. Bij handhaving van den twee-derden regel zouden 14 van deze vrije stemmen noodig zijn voor het aannemen van een aanbeveling, afwijkend van de meening van den Raad. De Groote Vier zouden slechts 4 stemmen noodig hebben om het aannemen onmogelijk te maken.

Het Nederlandsche voorstel voor een eenvoudige meerderheid werd met 11 tegen 9 stemmen en 1 onthouding (Ethiopië) verworpen. Vóór stemden: Australië, België, Brazilië, Canada, Griekenland,

Ter gelegenheid van de Conferentie van Parijs gaf de Fransche Republiek de bovenstaande postzegels uit.

India, Nieuw-Zeeland, Nederland en Zuid-Afrika.
Tenslotte werd een Britsch compromisvoorstel met 15 stemmen voor en 6 tegen (Sovjet-Rusl., Wit-Rusl., Oekraine, Polen, Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije) aangenomen.
Molotov zag in de oppositie der kleine mogendheden (met name Nederland) een aanslag op de eensgezindheid der vier groote mogendheden en een poging tot vorming van een anti-Russisch blok.
Engeland en de Ver. Staten toonden volgens hem een neiging om de leiding van zulk een blok op zich te nemen. Hij hield vast aan de beslissingen van de Groote Vier, die niet indruischen tegen de nationale belangen van welk land ook, klein of groot.
Toen de besluiten van de procedurecommissie door de plenaire conferentie moesten worden aangenomen betoogde Molotov, dat de commissie voor het reglement een ernstige fout had gemaakt door ook bij gewone meerderheid aangenomen aanbevelingen als die van de conferentie te beschouwen, zij het dan als aanbevelingen van den tweeden rang.
Hij eischte dat de conferentie de fout alsnog zou herstellen. De voorgestelde procedure werd evenwel door de plenaire vergadering bekrachtigd.
(Tijd - Parool - Alg. H.bl. - Manch. Guardian - Times) **(V. b. 6827 A)**

A. „The Economist" over de Ned.-Belg.-Luxemb. economische unie

13 Aug. — De pogingen tot het vormen van een tolunie en een economische unie tusschen Nederland, België en Luxemburg, zijn het onderwerp van een uitgebreid artikel in het laatste nummer van The Economist. Het Engelsche tijdschrift acht de kansen tot slagen nu grooter dan vroeger.
Allereerst zijn België en Nederland in politiek opzicht meer tot elkaar gekomen. De tegenstelling tusschen een relatief radicaal België en een conservatief Nederland is verdwenen. De samenstelling van beider parlementen gelijkt bovendien veel op elkaar. Op economisch terrein heeft de oorlog ook de punten van verschil verminderd. De lage levensstandaard in België van vóór den oorlog behoeft nu geen beletsel meer te zijn voor het slagen van de tolunie. De disparitеit in de prijsniveaux in de beide landen is ook geringer sinds de toenemende prijscontrôle in België. Nederland zal echter, aldus The Economist, eenige moeilijke aanpassingen in het agrarische prijsniveau tot stand moeten brengen.
Het probleem van de samenstelling der tarieven wordt vereeenvoudigd daar Nederland sinds een twintig jaar beschermende invoerrechten kent, en omdat in beide landen voor den oorlog de opbrengsten van de invoerrechten vrijwel aan elkaar gelijk waren.
Industrieel kunnen België en Nederland elkander aanvullen. België kan b.v. in de Nederlandsche behoefte aan ijzer en staal, cement en glas voorzien. In het algemeen zal er van de zijde der industrie dan ook geen tegenwerking tegen de plannen zijn te verwachten. Dit sluit evenwel niet uit, dat er eenige oppositie kan komen van bepaalde belanghebbenden, vooral van agrarische zijde. Tenslotte acht The Economist de internationale situatie redelijk gunstig voor het slagen van de voorgestelde economische unie.
In de eerste plaats heeft men na een oorlog oog voor nieuwe mogelijkheden; in de tweede plaats is het verlies van de Duitsche markt zoo ingrijpend voor Nederland en België, dat andere landen niet zullen protesteeren tegen de maatregelen, welke beide landen zullen nemen om dit verlies goed te maken. Van Britsche, evenmin als van Amerikaansche zijde is tegenwerking te verwachten.
Slechts van Fransche zijde is een werkelijke oppositie denkbaar. (N.R.C.)
(V. b. 6729 E)

Palestina

C. Joodsche immigratie stop gezet - Strijd tegen illegale immigratie —

13 Aug. — De Britsche regeering heeft aan Roemenië, Rusland, Polen, Italië, Frankrijk, België, Nederland, Tsjecho-Slowakije en Griekenland verzocht mede te werken bij de bestrijding van de illegale immigratie der Joden naar Palestina. Dit verzoek werd gedaan naar aanleiding van de verhoogde activiteit van een geheime organisatie die het Joden mogelijk maakt Centraal en Oost-Europa (met name Polen), waar de toestand voor de Joden zeer ongunstig is geworden, te verlaten. Onlangs werd bericht dat een leger van 15.000 wanhopige Joden naar havens aan de Middellandsche Zee trekt. De Britsche regeering heeft beweerd, dat functionnarissen van de U.N.R.R.A. dezen exodus in de hand werken.
De Britsche vloot heeft opdracht gekregen alle schepen met Joodsche immigranten aan te houden en de illegale „Palestinavaarders" naar Cyprus te brengen, waar speciale kampen zijn ingericht.
De Britsche regeering wees er op dat door haar medewerking tijdens het Hitler-regiem 500.000 Joden zich in Palestina hebben kunnen vestigen, en dat tijdens den oorlog 200.000 Joden in Groot-Brittannië gastvrijheid hebben genoten. In December 1945 echter was het toegestane quotum van 75.000 nieuwe immigranten reeds uitgeput, waarna toch nog 1500 vergunningen zijn uitgereikt. De regeering kan thans geen immigranten meer toelaten.
Na deze Britsche verklaring is de spanning in Palestina zeer toegenomen. De Joodsche Nationale Raad heeft de Joden opgewekt, een politiek van non-coöperatie te voeren en zich uit alle bestuurscommissies terug te trekken.
Aangespoord door de illegale radio „De Stem van Israël" stroomden duizenden Joden ondanks het uitgaansverbod in Haifa naar de haven om te trachten het transport van een duizendtal vluchtelingen naar Cyprus te verhinderen. Bij botsingen met de bewakingstroepen vielen er één doode en verschillende gewonden.
(V.K. - Tr. - N.R.C. - Alg. H.bl. - Dail. Her.) **(V. b. 6835 D)**

Polen

D. Uitzetting Duitschers bijna voltooid —

6 Aug. — De Poolsche regeering verwacht, dat het Poolsche grondgebied tegen eind Augustus vrij zal zijn van Duitschers. De uitzetting van Duitsche gezinnen heeft voortgang op een basis van 1700 tot 5000 per dag. Ongeveer 1.000.000 Duitschers zijn sedert de lente van dit jaar uit Polen gezet en naar Duitschland teruggezonden. (Alg. H.bl.)
(V. b. Uitgew. D'tschers: 6786 E; zie ook 6827 B)

Rusland

E. De Prawda over toelating nieuwe leden tot de communistische partij —

10 Aug. — In een redactioneel artikel zegt het Russische dagblad de Prawda dat bij de toelating van nieuwe leden tot de communistische partij de volgende reserves in acht genomen dienen te worden: „De leiding van de partij moet slechts die candidaten toelaten die het bewijs leveren van de meest progressieve gezindheid. Zij mag haar waakzaamheid in deze belangrijke kwestie niet laten verslappen. Evenmin als vroeger is het doel van onze partij om sterk in aantal te zijn. Zij verdedigt zich in alle rangen tegen hen die haar strijdbaarheid zouden kunnen schaden. Het belangrijkste probleem, waarvoor de leiders zich gesteld zien, is de verbetering van de qualiteit der leden. Bij de organisatie van de partij in de Baltische republieken en in de pas geannexeerde gebieden moet men rekening houden met de bijzondere locale omstandigheden en slechts beproefde personen kiezen, vol toewijding aan de communistische zaak, zelfs indien het boeren zijn die hun eigen bedrijf exploiteeren." (U.P. - Le Monde)

F. De Dardanellen - Eisch tot herziening der Conventie van Montreux —

14 Aug. — Moskou heeft op 9 Aug. een nota gezonden aan de Turksche regeering, waarin de herziening van de conventie van Montreux i.z. de Dardanellen wordt geëischt. In de nota wordt gezegd, dat de conventie van Montreux geen waarborg is voor de veiligheid van de Zwarte Zee en ook „geen garantie vormt voor de verhindering van het gebruik van zee-engten voor vijandige doeleinden tegen de Zwarte Zee staten".
De Sovjet Regeering doet daarom het voorstel, een nieuwen status voor de zeeengten in te stellen, die gebaseerd is op de volgende punten:
1) De zeeëngten moeten altijd vrij zijn voor den doortocht van koopvaardijschepen van alle landen.
2) De zeeëngten moeten altijd open zijn voor den doortocht van de oorlogsschepen van een Zwarte Zee mogendheid.
3) De doorvaart door de zeeëngten van oorlogsschepen van andere dan de Zwarte Zee mogendheden kan niet worden toe-

B. De wereld-olieproductie 1870—1945 —

(in millioenen barrels; 1 barrel = 159 L.)

Jaar	N. Amerika (U. S. A. Mexico Can. Trinidad)	Z. Am.	Europa excl. Rusl.	Azië excl. Rusl.	Rusland	Totaal
1870	5.5	—	0.08	—	0.2	5.8
1890	46.6	—	1.12	0.17	28.7	76.6
1910	213.7	1.3	23.5	19.0	70.3	327.8
1920	602.3	5.0	13.6	41.4	25.4	688.9
1930	948.5	180.1	48.4	103.6	127.4	1410.0
1938	1277.6	245.1	58.3	196.6	208.8	1988.0
1941	1475.9	288.6	56.0	150.2	242.2	2221.2
1945	1783.0	384.5	58.7	242.2	205.0	2783.0
Tot. 1857-1945	34101.7	4296.4	1557.1	3577.2	5706.0	49329.2

*) Incl. Afrika, Australië, N.-Zeeland, enz.
(Oil Weekly - Kees. Fin. Arch. - 14 Aug.) **(V. b. Wereldproductie 5081 B)**

gestaan, speciaal vastgestelde gevallen uitgezonderd.
4) Daar de Dardanellen den eenigen toegangsweg vormen van en naar de Zwarte Zee, ligt de instelling van het beheer over deze zeeëngten binnen de bevoegdheid van Turkije en de andere Zwarte Zee-mogendheden.
5) Turkije en de Sovjet-Unie, als de meest belanghebbende staten en de staten, die het best in staat zijn de vrijheid van de handelsscheepvaart en de veiligheid van de zeeëngten te verzekeren, zullen met gezamenlijke middelen de verdediging van de zeeëngten ter hand nemen, om te verhinderen, dat deze door andere staten gebruikt worden voor doeleinden, die tegen de belangen van de Zwarte Zee-mogendheden gericht zijn".
Groot-Brittannië en Amerika zijn van den inhoud van de nota op de hoogte gesteld. (Reuter - Msb.)
(V. b. Dardan. 6502 E; Montreux 2384 G)

Ver. Staten

A. Leger-luchtmacht 1907-1946 —

Op 1 Augustus werd in geheel Amerika en in alle Amerikaansche luchtbases in andere deelen van de wereld de 39e jaardag van het Lucht-wapen van het Amerikaansche leger gevierd.
Deze jaardag geeft den geweldigen groei aan van deze organisatie, die op 1 Augustus 1907 werd gesticht met 3 man en geen vliegtuigen, tot een macht die tijdens den oorlog de topsterkte bereikte van bijna 2.500.000 man en ongeveer 83.000 vliegtuigen. Air Transport Command, als neven-organisatie van de Luchtmacht onderhield luchttransportroutes over de geheele wereld, waardoor de weg gebaand werd voor de burgerluchtvaart-routes, die thans de wereld omspannen.
De Luchtmacht gaat het 40ste jaar in met plannen voor een „gestroomlijnde" organisatie van 400.000 man en 83.000 vliegtuigen. De nieuwe types van experimenteer-vliegtuigen omvatten de B-35 Vliegende Vleugel en de B-36 bommenwerper, die non-stop 10.000 kan afleggen en de door raketten aangedreven jager, die 1500 mijl per uur zal vliegen.
(U. S. Information Service)
(V. b. Luchtmacht: 6618 I)

B. Ver. Staten als koloniale mogendheid —

Nu de Philippijnen hun onafhankelijkheid hebben gekregen, is het interessant na te gaan wat de mogelijkheden zijn voor de andere Amerikaansche koloniën. Twee daarvan, **Hawaii** en **Alaska** zullen waarschijnlijk staten der Amerikaansche republiek worden. Ook voor **Puerto Rico** bestaat kans hierop, doch het is ook mogelijk, dat dit eiland onafhankelijk zal worden of een soort dominionstatus zal krijgen. De **Maagden-Eilanden** zullen een toenemende mate van zelfbestuur krijgen en eventueel vertegenwoordigers naar het Congres kunnen zenden. Op **Samoa** en **Guam** zal het militaire- door een burgerlijk bestuur vervangen worden en zal worden gestreefd naar een plaatselijk zelfbestuur. De op de Japanners veroverde **Zuidzee-eilanden** zullen mogelijkerwijs mandaatgebieden worden, onder volledige militaire contrôle der Ver. Staten.
In elk afzonderlijk geval is het doel hetzelfde: toenemend zelfbestuur en eventueel een status die bepaald wordt door de wenschen der plaatselijke bevolking, voorzoover die voor de Ver. Staten aanvaardbaar zijn.
De voorbereidingen om Hawaii tot een staat der Unie te maken zijn reeds ver gevorderd. In 1940 gaf de bevolking met een meerderheid van twee tegen een te kennen, dat zij wenschte deel uit te maken van de Ver. Staten. President Truman en het ministerie van Binnenlandsche Zaken bevalen dezen maatregel aan en verwacht wordt dat het in 1947 zoover zal komen. Ook Alaska kan het volgende jaar lid van de Ver. Staten zijn. Op 8 October stemt de bevolking hierover en zegt zij „ja" dan zal de actie zooveel mogelijk bespoedigd worden.
Pogingen om op Puerto Rico eveneens een referendum te houden hebben tot dusver gefaald, door het gebrek aan medewerking van de zijde van het Congres. President Truman heeft al tweemaal zulk een volksstemming geopperd. Mocht het zoover komen dan zal waarschijnlijk de keuze gaan tusschen: onderdeel der Ver. Staten, onafhankelijkheid en dominion-status.
Van de Maagden-Eilanden is nog geen wensch tot onafhankelijkheid of inlijving als staat te kennen gegeven. De meest verwachte volgende stap naar zelfbestuur van dit gebied is afvaardiging van vertegenwoordigers naar het Congres.
Samoa en Guam worden op het oogenblik bestuurd door de Amerikaansche marine, die nogal becritiseerd wordt, omdat niets gedaan werd in de richting van zelfbestuur. Thans is een overgang naar burgerlijk bestuur te verwachten.
De kwestie van het beheer der op de Japanners veroverde Zuidzee-eilanden wacht op de ontwikkeling van het trusteeshipsysteem der Vereenigde Volken.
(United Press - N. Dag - 27 Juli)
(V. b. Onafh. Philipp.: 6812 B)

Wereldoorlog

C. De kosten van Wereldoorlog II in geld en levens —

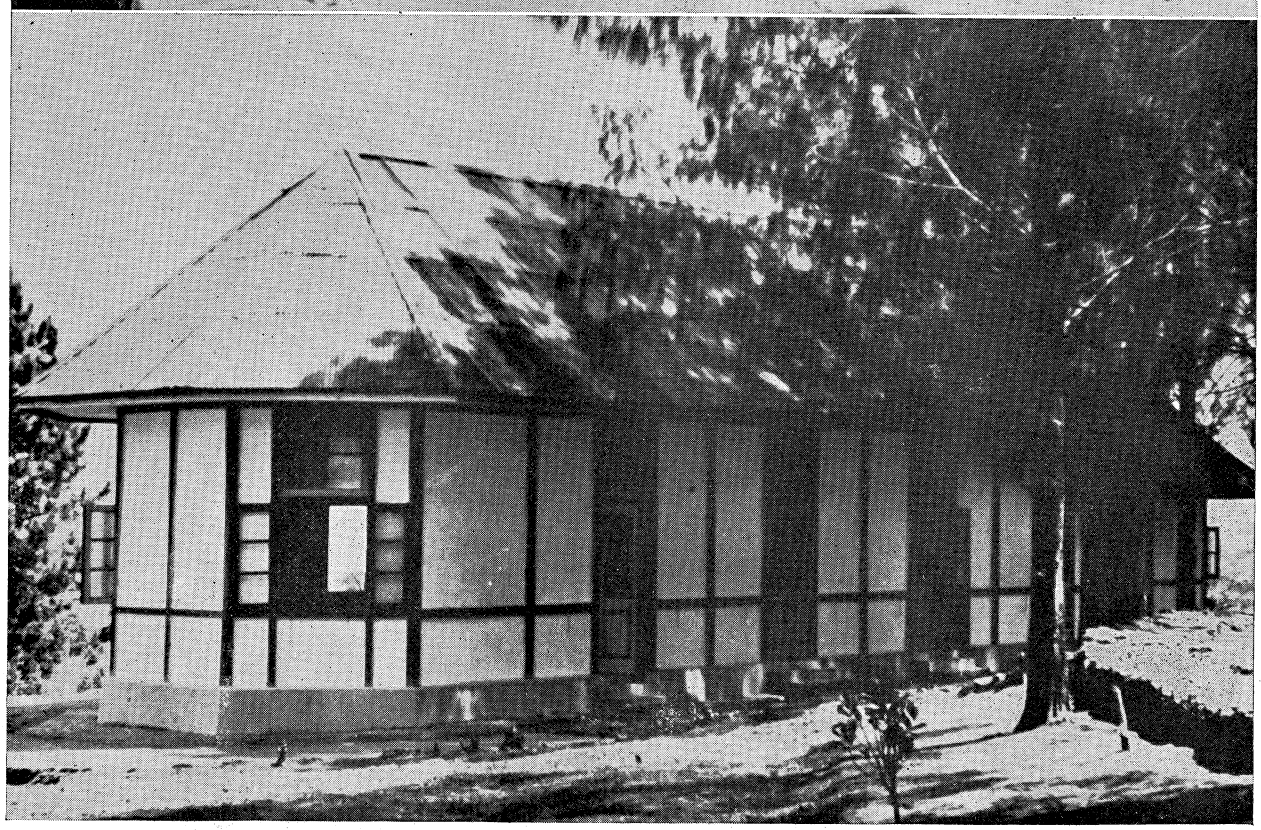
De Bank voor Internationale Betalingen te Bazel heeft, na zorgvuldige bestudeering van de desbetreffende (nog niet geheel volledige) gegevens, vastgesteld dat de oorlog aan materiaal en gekapitaliseerde waarden van menschenlevens aan de wereld £ 338.000.000.000 heeft gekost. Dezelfde Bank schat de kosten van den eersten Wereldoorlog op £ 84 milliard.
In 1944 was 54% van het Engelsche volk en de Engelsche productie gemobiliseerd, in Rusland en de V.S. 46%, in Nieuw Zeeland 49%, in Canada 52%. Terwijl de vorige oorlog aan **Engeland** £ 10 milliard gekost heeft, heeft Engeland dezen keer het dubbele uitgegeven. Verdeeld over de Engelschen met geregelde inkomsten, komt dit op £ 1.350 per persoon. Tegen een uitgave van £ 5.000.000.000 in 1914—1918 hebben de **Ver. Staten** thans £ 70 milliard betaald, dat is £ 1.600 per lid der bevolking, dat over inkomsten beschikt. Voor de **Sovjet-Unie** zijn de officieel bekend gemaakte cijfers 600.000.000.000 roebel (£ 30.000.000.000) en £ 450, voor **Duitschland** 500.000.000.000 R.mark (£ 46 milliard) en £ 1.300 (een vierde deel van deze Duitsche oorlogskosten werd evenwel door de bezette gebieden opgebracht); voor **Japan** 222.000.000.000 Yen (£ 14 milliard) en £ 420; voor **Italië** 210.000.000.000 lire (£ 5 milliard) en £ 330.
De tweede Wereldoorlog was vier maal duurder dan de eerste, hij kostte ook vier maal meer menschenlevens. Het Amerikaansche Bureau voor Oorlogsinlichtingen deelde mede, dat 14.000.000 soldaten gesneuveld zijn. Hierbij moet het verlies aan burgers worden gevoegd: het bedraagt 20.000.000 menschen, tegen een totaal verlies van 8.500.000 menschenlevens in den vorigen oorlog. Het aantal gewonde militairen, in 1914—1918 ongeveer 37.000.000, beloopt thans 60.000.000.
Engeland, dat in 1918 812.000 dooden betreurde, heeft nu „slechts" 357.000 menschenlevens geofferd, waaronder 30.000 leden van de koopvaardij en 60.000 slachtoffers van luchtaanvallen. Het aantal gewonden bedroeg in Engeland 950.000. De **Ver. Staten** verloren 250.000 dooden, tegen 126.000 in den vorigen oorlog. **Rusland** verloor, volgens een verklaring van Stalin, door gevechten, bezetting en deportatie 7.000.000 soldaten en burgers. Dat is 3¾% van de bevolking, en vier maal meer dan in den eersten Wereldoorlog. **Frankrijk** had in Wereldoorlog I 1.350.000 dooden. De militaire verliezen bedragen thans 200.000 man, terwijl 250.000 Franschen door luchtaanvallen en in kampen het leven verloren. **China** verloor in totaal 3.180.000 soldaten en burgers. **Duitschland** betaalde zijn vorigen aanval met 2.000.000 soldaten, en dezen met 3.000.000, plus nog 300.000 slachtoffers van luchtaanvallen. 3.400.000 soldaten werden gewond. De getallen over de verliezen van de As-satellieten zijn niet beschikbaar; die van **Italië** bewegen zich tusschen de 135.000 en 200.000 man, tegen 460.000 in 1918. Volgens een Chineeschen zegsman verloor **Japan** 1.300.000 man in den strijd tegen China. Het Amerikaansche Bureau voor Oorlogsinlichtingen schat het totaal aan Japansche dooden op 2.500.000 tegen in 1918 slechts 303.
(Sunday Express - 4 Aug.)
(V. b. Oorl.verl. en schade China 6817 F; D'land 6484 C; Engel. 6494 E; Frankrijk 6393 B; Japan 6414 L; Rusl. 6553 K; Ver. Staten 6404 F; Kosten Wereldoorl. 6592 H)

Wetenschap en Techniek

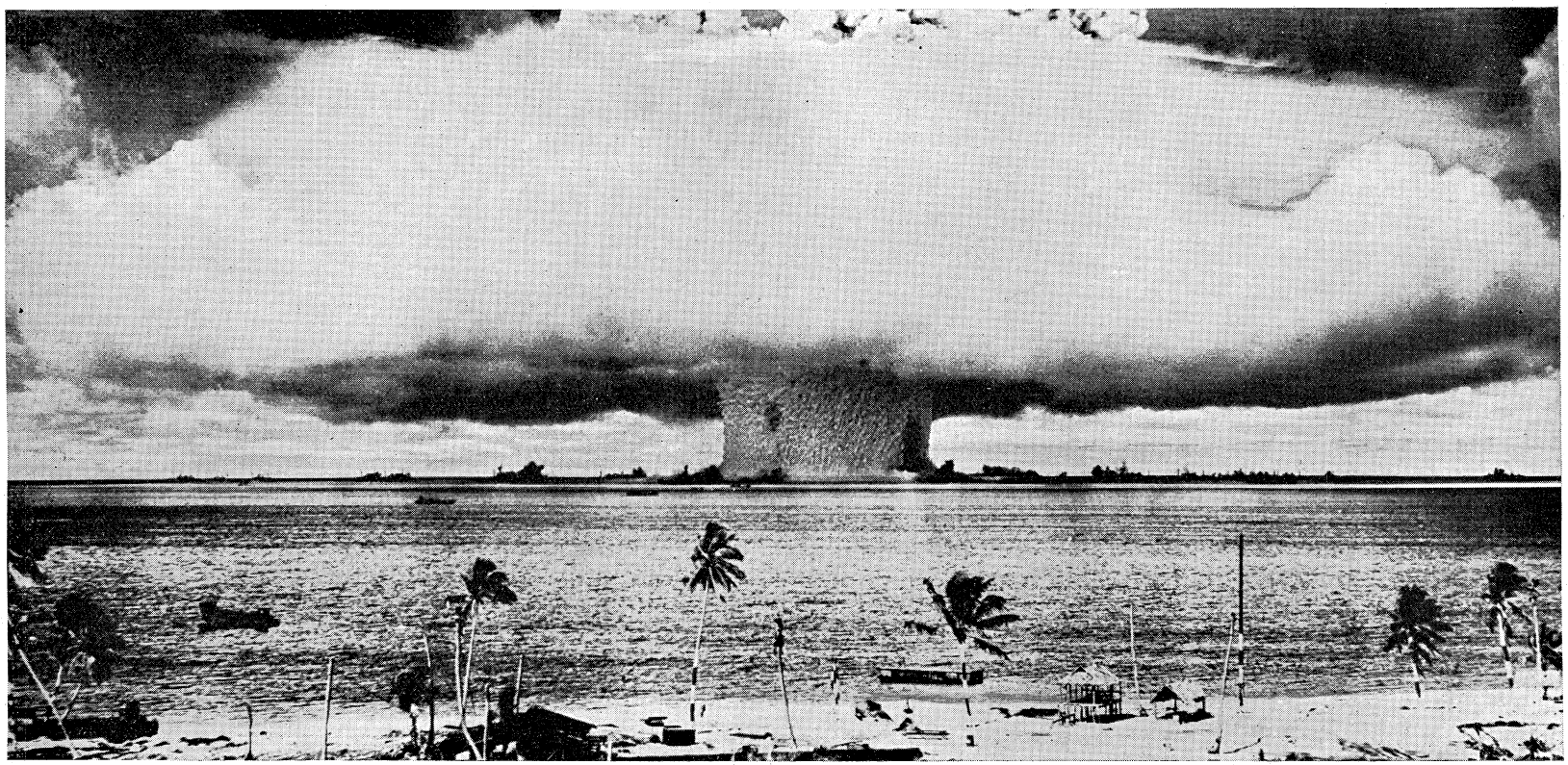
D. De geschiedenis van de atoombom —

Het vrijmaken van atoomenergie werd ingeleid met theorieën over de kernphysica en vele daarmede samenhangende ontdekkingen en experimenten (omstreeks 1930). Het onmiddellijke begin echter van de onderzoekingen welke zulk een opzienbarend resultaat hadden viel in Januari 1939, toen twee Duitschers, A. Hahn (Nobelprijs 1945) en F. Strassmann bewezen dat door een neutronenbombardement van uranium een isotoop van barium werd geproduceerd.
Het neutron is een elementair deeltje van de materie, zonder electrische lading en met een massa die ongeveer gelijk is aan die van de kern van een waterstofatoom.
Toen kwam de onderstelling naar voren dat absorptie van een neutron door een uranium kern, aanleiding zou geven tot splitsing van deze kern, onder gelijktijdige omzetting van een gedeelte der massa in enorme hoeveelheden energie, overeenkomstig Einstein's formule van 1905. Op een conferentie in Washington 26 Jan. 1939 werd een en ander onder vooraanstaande atoomphysici besproken. Experimenteel werd de splitsing van uranium aangetoond en de onderstelling dat daarbij neutronen geëmitteerd werden als juist bevonden. Dit laatste was een aanwijzing voor de mogelijkheid van een ketting-reactie, waarbij energie met explosieve kracht vrij zou kunnen komen. Op 2 December 1942 kwam deze kettingreactie voor het eerst tot stand in Chicago. Op 16 Juli 1945 explodeerde de eerste atoombom in de woestijn van Nieuw Mexico; 6 Aug. 1945 werd Hiroshima het eerste oorlogsslachtoffer van dit moderne strijdmiddel. Op 9 Aug. '45 werd een bom geworpen op Nagasaki.
Op 30 Juni en 25 Juli 1946 werd in de lagune van Bikini bij wijze van proef een bom tot ontploffing gebracht.
(Science News Letter - Red. K.H.A.)
(V. b. Overzicht atoombom 6455)

Van 16-25 Juli kwamen te Malino (Celebes) vertegenwoordigers van alle deelen van Indonesië, uitgez. Java en Sumatra, bijeen om den toekomstigen regeeringsvorm te bespreken (zie: 6824 D). Hierboven een overzicht van de tafel der N. I. regeering. (In het midden de lt. G. G. dr. H. J. van Mook; links naast hem: zijn adviseur baron Van Boetzelaer, rechts: dr. W. van Hoven, Regeeringscommissaris voor de Groote Oost, fungeerend Directeur Binnl. Best. en de heer De Waal, Regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming). Daaronder het bescheiden gebouwtje, waarin de conferentie werd gehouden. (foto - A.N.P.)

Atoombom nr. 5: Op 25 Juli werd in de lagune van Bikini de vijfde atoombom, onder water, tot ontploffing gebracht. Bovenstaande foto werd met een automatische camera genomen. De camera was gemonteerd op een stalen toren, opgesteld aan het strand van Bikini. De waterkolom (met een diameter van 2.200 voet) steeg tot 5.500 voet. De opening in de kolom (rechts) geeft de plaats aan van het 26.100-ton metende slagschip Arkansas. De op de foto duidelijk zichtbare schepen bleken na de explosie zeer radio-actief te zijn. (V. b. Bikini 6796 A; foto 6804a) (foto - Ass. Press.)

Nederland

DE COMMISSIE-GENERAAL

Tweede Kamer aanvaardt wetsontwerp - Staatsrechtelijke bezwaren opgeworpen - De positie van den Lt. G.G. in de commissie.

17 Aug. — In een vergadering, welke van 's morgens elf tot 's avonds elf uur duurde, heeft de Tweede Kamer op 16 Aug. met 51 tegen 28 stemmen het wetsontwerp tot instelling van een commissie-generaal aangenomen. Voor stemden de K.V.P., de P. v. d. A. en de Communisten, tegen de P. v. d. V., C.-H., A.R. en de Staatk. Ger. Partij.

Voorloopig Verslag.

Reeds bij het afdeelingsonderzoek hadden de Tweede-Kamerleden in den breede gesproken over de staatsrechtelijke vraagstukken welke met dit wetsontwerp verband houden.

Hierbij bleek, dat verschillende leden van oordeel waren, dat het instellen van zulk een commissie in strijd was met het constitutioneele recht.

De grondwet, zoo betoogden zij, draagt met zooveel woorden het opperbestuur over Nederlandsch-Indië aan den Koning op. Naar de opvatting der regeering zou de Kroon de uit dit opperbestuur voortvloeiende bevoegdheden naar willekeur mogen overdragen op een Commissie-Generaal, zelfs zonder medewerking van de Staten-Generaal, omdat het te harer beoordeeling zou staan te besluiten omtrent den vorm, waarin zij haar bevoegdheden tijdelijk aan een werktuig ter uitoefening zou willen overdragen. Dit argument achtten deze leden niet ter zake dienende en de stelling achtten zij onjuist.

Van verschillende zijden kwam men tegen dit betoog krachtig op.

De constitutioneele Koning heeft immers, zoo betoogden de hier aan het woord zijnde leden, in het algemeen dezelfde rechten als de vroegere souverein, met inbegrip van het recht van delegatie van machtsuitoefening. Het verschil is slechts, dat de Kroon thans verantwoording schuldig is aan de Staten-Generaal, ook voor zulk een overdracht van bevoegdheden en voor de wijze, waarop deze worden uitgeoefend, terwijl zij dat vroeger niet was.

Nadere inlichtingen werden gevraagd omtrent het z.g. **Civil Affairs Agreement** met de Engelsche regeering en of dit tot stand is gekomen op aandrang van Engeland. Ook zou men willen vernemen of er sedertdien door het vorige kabinet nog meer overeenkomsten met de Engelschen zijn gesloten en zoo ja, wat daarvan de inhoud is.

Een groot deel van de leden, die meenden, dat het ontwerp van een juiste scheiding tusschen opperbestuur en algemeen bestuur uitgaat, was van oordeel, dat aan dit goede beginsel min of meer afbreuk wordt gedaan, door de weinig heldere formuleering van het tweede lid van artikel 2, waar bepaald wordt, dat de luitenant-Gouverneur-Generaal ambtshalve in de C.-G. zitting zal hebben.

Zal de lt.-G.-G. in de Commissie stemgerechtigd zijn, dan wel een raadgevende stem hebben?

De leden hier aan het woord namen aan dat de regeering slechts de bedoeling kan hebben, dat de luitenant-Gouverneur-Generaal stemgerechtigd lid van de Commissie is. Hierdoor zou de vermenging tusschen opperbestuur en algemeen bestuur ontstaan, waartegen de regeering blijkens de memorie van toelichting wil waken.

De leden, die de instelling van een Comm.-Gen. in haar geheel afwezen, meenden bovendien, dat vermenging van functies alleen kan worden voorkomen, indien men den luitenant-Gouverneur-Generaal geheel buiten de commissie houdt. Uit alles wordt wel duidelijk, aldus deze leden, dat zich eindelooze competentie-quaesties zullen voordoen, tenzij het eene gezag abdiceert ten gunste van het andere.

De tegenstanders van het ontwerp hadden voorts groot bezwaar tegen de in de M. v. T. aan de C.-G. toegedachte taak van het treffen van voorzieningen aangaande de functie van de Nederlandsche strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht. Dit beteekent hetzij een inbreuk op de competentie van den Gouverneur-Generaal, hetzij een delegatie van het in artikel 61 der Grondwet aan den Koning toegekende oppergezag over zee- en landmacht. En even onrustbarend achtten zij de aan de Commissie-Generaal te verleenen opdracht ter zake van de „aanrakingen" met vertegenwoordigers van bevriende mogendheden en volkenrechtelijke organisaties. Dit komt huns inziens neer op delegatie — en verboden delegatie — van bevoegdheden van het in artikel 58 der Grondwet aan den Koning toegekende opperbestuur der buitenlandsche betrekkingen.

Memorie van Antwoord.

In de M. v. A. wordt betoogd, dat het onjuist is te spreken — zooals in het V. V. geschiedt — van „overdragen" en „delegatie" van bevoegdheden van het opperbestuur. Het ontwerp spreekt van tijdelijk „opdragen" van de uitoefening van bevoegdheden. De C.-G. zal meer een orgaan van het opperbestuur zijn, niet een „gedelegeerde".

Twijfel aan de bevoegdheid van den wetgever in dezen kan alleen rijzen als men vasthoudt aan de door practijk en wetenschap reeds lang verlaten leer, dat art. 62 en overeenkomstige artikelen der grondwet „prerogatieven" van de Kroon aanwijzen.

De Kroon blijft het opperbestuur uitoefenen; in haar verhouding tot den landvoogd en ook in de ministerieele verantwoordelijkheid komt geen enkel verschil.

De regeering trekt een vergelijking met het opperbestuur der Kroon over de buitenlandsche betrekkingen, de zee- en landmacht e.d. In deze gevallen kan de Kroon haar functies bijv. door middel van diplomatieke en militaire missies uitoefenen zonder bemoeiing van den wetgever. Zoo had zij ook thans, zoo wordt betoogd, zonder bemoeiing van den wetgever een missie naar Indië kunnen zenden. De geschiedenis van het regeeringsreglement van 1854 bevat daartegen geen antecedent, omdat zoo'n missie niet op het terrein van het algemeen bestuur zou komen en ook omdat hierbij geen verordenende bevoegdheid (opperwetgeving) is betrokken.

Het **Civil Affairs Agreement** is in gemeen overleg tusschen de Nederlandsche en geallieerde instanties voorbereid (evenals het overeenkomstige document voor het geval van een veldtocht in Nederland).

Dat het ontwerp algemeen- en opperbestuur vermengt, wordt ontkend. Deze vermenging was juist ontstaan, doordat de lt. G.-G. door den feitelijken toestand allengs ook met functies van opperbestuur belast is geworden. Het ontwerp beoogt juist hierin verbetering te brengen.

In het bijzonder in aansluiting op de conferentie te Malino wordt thans een wettelijke regeling voorbereid betreffende het algemeen bestuur gedurende de overgangsphase.

De lt. Gouv.-Generaal behoort zitting in de Commissie-Generaal te krijgen ter wille van de continuïteit (het geallieerde opperbevel op Java en Sumatra bijv. heeft tot nu toe zijn zaken steeds met hem afgedaan) en om de principieel noodzakelijke samenwerking te waarborgen. De vraag of de landvoogd een raadgevende stem in de C.-G. zal hebben schijnt een ontkennende beantwoording uit te lokken. Men moet zich overigens een stemming in een klein bestuursorgaan als de C.-G. niet voorstellen als een stemming in een vertegenwoordigend lichaam als de Staten-Generaal.

Van het artikel, waarin bepaald is, dat, indien een besluit der C.-G. niet eenparig is genomen, de beslissing van de Kroon kan worden ingeroepen, wordt een andere redactie voorgesteld. Indien, zoo is het thans geformuleerd, een besluit der C.-G. niet eenparig is genomen of indien haar besluit afwijkt van het gevoelen van den lt. G.-G., kan Onze beslissing worden ingeroepen onderscheidenlijk door de minderheid en door den lt. G.-G.

Het Debat

Bij het debat bleek, dat de Anti-Revolutionnairen, de Christelijk-Historischen en de Partij van de Vrijheid principieele tegenstanders bleven van het ontwerp. Na de omstandige schriftelijke voorbereiding werden evenwel noch door hen, noch door de voorstanders nieuwe gezichtspunten aangevoerd. De heer Van Poll (R.K.) handhaafde als zijn meening, dat de lt. Gouv.-Gen. in de C.-G. slechts een raadgevende stem behoorde te hebben, doch het feit dat hij op dit punt geen gehoor kreeg dreef de Katholieke fractie niet in het kamp der tegenstemmers. De communisten en het lid Palar (P. v. d. A.) vroegen stopzetting van de uitzending van troepen naar Indië.

Minister Jonkman hield een vrij korte rede, waarin hij o.m. het volgende zeide: De regeering stelt zich op het geldend recht, op de basis van de constitutie. Deze basis is te vinden in den eed van de Koningin op de grondwet (art. 53) en niet meer in de Koloniale artikelen van de grondwet.

De rede van H. M. de Koningin van 7 Dec. 1941, de regeeringsverklaringen in Februari 1946 en Mei 1946, hetgeen in de motie Van Poll is aangegeven en ten slotte wat in de troonrede aan Indië is gewijd, vormen de richtlijnen voor deze regeering, die streeft naar het bijeenhouden van de deelen en naar overeenstemming met waardige vertegenwoordigers van de republiek Indonesia. De republiek is een realiteit (een „stuk nationalisme").

Het onderscheid tusschen opper- en algemeen bestuur kan behouden blijven. Het gaat niet over het toekennen van een beslissende of adviseerende stem aan den lt. G. G. Volgens het Indische staatsrecht zouden ook de ministers in de vergadering van deze kamer eveneens een raadgevende stem bezitten. De regeering is vooralsnog van oordeel

dat de instructie voor de C.-G. wellicht een veel ruimer terrein zal betreffen dan alleen het voorbereiden van de rijksconferentie, het voeren van besprekingen met staatkundige organisaties en het onderhouden van het contact met het geallieerd opperbevel.
De uitzending van troepen achtte de Minister absoluut noodzakelijk. Ten 1e om de taak van de Britsche troepen over te nemen, ten 2e om veiligheid en recht te verzekeren.
(N.R.C. - Tijd - Msb. - Alg. H.bl. - Tr. - Par. - Whd. - V.V. - Red. K.H.A.)
(V. b. Comm.-Gen.: 6829 B; Rede H. M. de Kon. 7 Dec. 1941: 6463; Reg.verkl. Febr. en Mei '46: 6619 en 6717; Civ. Aff. Agr.: 6535; Motie v. Poll: 6726)

A. Oorlogsverklaring aan Italië in discussie gebracht —

21 Aug. — In de zitting van de politieke commissie voor Italië (van de Conferentie van Parijs) heeft de Nederlandsche gedelegeerde critiek uitgeoefend op een door de Italianen ingediend memorandum, waarin gezegd wordt dat de Nederlandsche oorlogsverklaring nooit aan de Italiaansche regeering toegezonden is, waardoor hier sprake zou zijn van een eenzijdige actie.
Het memorandum concludeerde hieruit, dat er nimmer oorlog had bestaan tusschen de Nederlandsche regeering en het fascistische Italië.
De Nederlandsche gedelegeerde bracht in herinnering, dat de Zweedsche gezant, die de Nederlandsche zaken in Italie behartigde, nadat Nederland door de Duitschers bezet was, de oorlogsverklaring aan de regeering van het fascistische Italië heeft overhandigd. De Italiaansche regeering had den Zweedschen gezant er toen van in kennis gesteld, dat zij een dergelijke verklaring van de uitgeweken Nederlandsche regeering niet kon accepteeren, omdat zij van oordeel was dat Nederland niet langer bestond. (U.P.)
(V. b. 6407 H)

B. Wetsontwerpen tot wijziging Grondwet - De uitzending van troepen naar Indië —

22 Aug. — Bij de Tweede Kamer zijn ingediend twee wetsontwerpen tot verandering van de Grondwet en wel: 1. wijziging van de bepalingen betreffende de veranderingen: 2. verandering van art. 192. Bij die wetsontwerpen worden de veranderingen in de Grondwet definitief voorgedragen, zooals de voorstellen zijn vastgesteld bij de wetten van 15 Mei.
Deze voorstellen strekken ertoe, dat voor Grondwetswijziging in de toekomst een verkiezing wordt gehouden voor een Kamer voor Grondwetsherziening. Deze Kamer overweegt het voorstel en kan niet dan met de stemmen van drievijfden van het aantal leden aan haar overeenkomstig een wet voorgestelde verandering aannemen.
Een en ander wordt in drie nieuwe art. en in een wijziging van art. 204 nader uitgewerkt.
In het tweede ontwerp wordt voorgesteld artikel 192 Gw. te lezen als volgt: „De dienstplichtigen, niet vallende onder art. 191, mogen zonder hunne toestemming niet dan krachtens eene wet naar Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao worden gezonden".
De tekst van het huidige artikel 192 luidt aldus: „De dienstplichtigen te land mogen niet dan met hunne toestemming naar Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao worden gezonden".
Artikel 191, waarnaar in art. 192 wordt verwezen, luidt als volgt:
„De dienstplichtigen ter zee zijn bestemd om te dienen in en buiten Europa. Aan den dienst, door hen in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao te vervullen, worden door de wet voordeelen verbonden."
(N.R.C.) **(V. b. G.w. wijz. 6724 A; Uitz. n. Indië 6838 E)**

C. Wetsontwerp betreffende vermogensaanwasbelasting door Tw. Kamer aanvaard —

8 Aug. — De Tweede Kamer heeft op 7 Augustus z.h.s. het wetsontwerp betreffende vermogensaanwasbelasting aanvaard.
In het oorspronkelijke ontwerp werden enkele wijzigingen aangebracht, waarin door den Minister op één uitzondering na reeds was voorzien. De voornaamste wijziging is wel dat de Minister bereid was het door hem voorgestelde proportioneele tarief voor de heffing op de op oirbare wijze verkregen vermogensaanwas van natuurlijke personen te veranderen in een progessief tarief, varieerend van 50 tot 70 pct.
En wel als volgt:
Aanwas tot ƒ 50.000 50%, aanwas van ƒ 50.000 tot 100.000 60%, aanwas boven ƒ 100.000 70%.
Voor lichamen is het tarief steeds 50%.
Voor de op onoirbare wijze verkregen aanwas blijft het tarief 90%.
Als ideaal had de minister een volledige belasting van 100 procent over alle vermogensaanwas gesteld, maar in de practijk zou een dergelijke regeling tot grove onbillijkheden aanleiding hebben gegeven. Hij was dan ook niet bereid de communistische suggestie hiertoe over te nemen. De 100% worden toch wel bereikt, aldus de minister en zelfs meer dan dat. Want voor de zwarte winsten is ook nog de navordering op eenige andere belastingen in voorbereiding.
(Par. - N.R.C. - Tijd - Alg. H.bl.)
(V. b. verm. aanw. bel. 6814 en 6597)

D. Prijscontrôle - Klachtenbureaux voor huisvrouwen - Stichting van den Arbeid over loonen en prijzen - De woninghuur —

10 Aug. — Het hoofd van den prijscontrôledienst, de Heer H. van Duyn, deelde mede, dat overal in het land buurtcommissies zullen worden gevormd, die geenerlei officieele bevoegdheid bezitten, doch als klachtenbureau zullen dienen voor huismoeders wanneer zij grieven hebben over de prijzen van haar winkelier of leverancier.
In deze commissie zullen de huisvrouwen en de vakvereenigingen vertegenwoordigd zijn. Deze klachtencommissies zullen alle inlichtingen verstrekken over prijsvaststelling en prijscontrôle. (Par. - Tr.)

14 Aug. — De Stichting van den Arbeid heeft opnieuw een nota gepubliceerd betreffende het vraagstuk der loonen en prijzen.
De Stichting kondigt aan, dat een herziening van de loon-politiek dringend geboden is.
Men kan er niet aan ontkomen, zegt de nota, dat op den duur de belangrijkste post in de huishoudrekening van den arbeider, de woninghuur, zal moeten worden verhoogd. Indien men er echter niet in zou slagen voor andere posten een belangrijke prijsverlaging te bewerkstelligen, zullen de loonen aan de nieuwe situatie moeten worden aangepast.
Direct noodzakelijk acht de Stichting de volgende maatregelen: De kinderbijslag moet worden verhoogd van ƒ 2.40 tot ƒ 3.60 per kind. Invoering van een tijdelijken duurtetoeslag voor het tweede kind van ƒ 3.60. Maatregelen waardoor het aan het bedrijfsleven mogelijk wordt voorschot te verleenen op den kinderbijslag. Verruiming van de mogelijkheden van extra verdiensten bij het werken in tarief. Het openen van mogelijkheden voor het uitbetalen van collectieve prestatiepremies in gevallen welke zich daartoe leenen. Het instellen van plaatselijke commissies met inschakeling van organisaties van belanghebbenden voor de uitoefening van de prijscontrôle.
Bovendien meent de Stichting, dat een algemeene raad van overleg moet worden ingesteld, waarin de arbeidersvakbeweging zal zijn ingeschakeld bij het Directoraat-Generaal voor de Prijzen in verband met de prijsvorming.
(Par. - Tr.) **(V. b. Prijscontr. 6692 B; St. v. d. Arbeid 6807 A; Woninghuur 6667 D)**

E. De bankbiljettencirculatie —

21 Aug. — De bankbiljettencirculatie bedraagt bijna 2.449 millioen gulden.
Onderstaand staatje geeft een beeld van de wekelijksche toeneming in de maanden Jan. t/m Juli 1946.

Januari	ƒ 82.25 millioen
Februari	- 58.25 „
Maart	- 37.— „
April	- 27.— „
Mei	- 27.18 „
Juni	- 11.85 „
Juli	- 21.94 „

Toeneming per 5 Aug. 1946 ƒ 18.41 millioen.
Afneming per 12 Aug. 1946 ƒ 14.36 millioen en per 19 Aug. '46 ƒ 2.60 millioen. (V.V.)
(V. b. Bankbilj.circ. 6466 F)

F. 3½% Obligaties België 1937 - Verplichte aanbieding tot verkoop

21 Aug. — Krachtens het Deviezenbesluit 1945 heeft De Nederlandsche Bank, met machtiging van de Ministers bepaald, dat houders van de 3½% obligaties België 1937 verplicht zijn tot aanbieding ten verkoop van hun stukken. Deze verplichting betreft uitsluitend het bezit van ingezetenen. De aanbieding dient te geschieden incl. niet betaalde coupons door tusschenkomst van een lid van de Ver. v. d. Effectenhandel.
Hiertoe wordt overgegaan omdat onze deviezenpositie ten opzichte van België dit dringend noodzakelijk maakt.
(Alg. H.bl.)

G. Bibliotheek van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis teruggevonden —

21 Aug. — Dank zij het nasporingswerk van 't commissariaat-generaal voor Nederlandsche economische belangen in Duitschland en de Stichting Kunstbezit, is het gelukt het grootste gedeelte van de bibliotheek van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, dat gedurende de bezetting naar Duitschland was vervoerd, weer op te sporen. Ten Westen van Hannover zijn 2 schepen gevonden met 900 kisten met boeken van het Instituut. Kortgeleden zijn in Klagenfurt in Zuid-Oost Oostenrijk nog ongeveer 700 kisten ontdekt.
Deze bibliotheek is voor de sociaal-historische wetenschap van bijzonder groot belang, temeer daar Nederland het eenige land in West-Europa is, dat een dergelijke unieke verzameling boeken bezit.
Reeds in 1938 had de directeur prof. dr. N. W. Posthumus, uit voorzorg het kostbaarste gedeelte van de bibliotheek naar Oxford overgebracht, ook deze collectie is kortgeleden weer teruggekeerd.
(Alg. H.bl.)
(V. b. Terugv. goed. uit. D'l.: 6823 F; boeken terug: 6686 D; Instit. v. Soc. Gesch. 6351)

A. **Loop der bevolking Januari-Juni 1946 —**
Het Statistisch Bulletin No. 38 van het C. B. S. gaf in onderstaande tabel cijfers over den loop der bevolking in het eerste half jaar van 1946.

Maand		Huwelijken	Levendgeborenen Totaal	waarvan onwettig	Overledenen	Overledenen ben. 1 jaar per 1000 levend geborenen	Overledenen aan t.b.c. der ademhalingsorganen per 10.000 inwoners
			Absolute cijfers				
Januari	1946 ..	6.624	17.363	552	9.031	69.1	4.7
Februari	,, ..	7.000	20.276	613	7.919	52.8	4.1
Maart	,, ..	6.898	26.923	712	8.131	44.1	4.1
April	,, ..	8.551	26.825	692	6.761	39.3	3.8
Mei	,, ..	13.999	28.116	805	6.365	33.1	3.3
Jan.-Mei	,, ..	43.072	119.503	3.374	38.207	45.5	4.0
Jan.-Mei	1936/1939 ..	27.641	74.502	1.099	34.720	43.9	3.6
Juni	1946 ..	9.308	25.538	*)	*)	*)	*)
Jan.-Juni	,, ..	52.380	145.041	*	*)	*)	*)
Jan.-Juni	1936/1939 ..	34.302	89.053	1.293	40.481	42.1	3.6

*) cijfers nog niet bekend

(V. b. geb., sterfte en huwel.cijfers: 5515 B)

B. **Het aantal inwoners op 1 Jan. 1946 —**
16 Aug. — Dit jaar is het nog niet mogelijk een volkstelling te houden. Niettemin heeft het C.B.S. door samenstelling van het aantal inwoners der afzonderlijke gemeenten het bevolkingscijfer per 1 Jan. 1946 bepaald. Geheel exact is dit cijfer weliswaar niet, want verscheidene gemeenten hadden bij de opgave de reconstructie van het bevolkingsregister nog niet beëindigd en verschaften een raming. Met deze restrictie bedroeg het totaal aantal inwoners van Nederland op genoemden datum: 9.298.889, of 279 per km², bij een oppervlakte van 33.330.75 km² land. (Alg. H.bl.)
(V. b. aant. inw.: 4955)

C. **Rechtsherstel omroepvereenigingen —**
20 Aug. — Het comité Ned. Radio Unie, dat streeft naar herstel der vroegere rechten der omroepvereenigingen heeft zich in een request tot den minister van O., K. en W. gericht, waarin gevraagd wordt, onverwijld over te gaan tot algeheel rechtsherstel voor de omroepvereenigingen. **(V. b. Radio-omroep: 6813)**

D. **Wederopbouw - Tweede hoogoven in gebruik genomen - Herstel Rotterdamsche havens - Bouw montagewoningen - Opvoering arbeidsproductiviteit - Kraakinstallatie te Pernis weer in werking —**
20 Aug. — Een tweede hoogoven is in IJmuiden in bedrijf genomen. De productie van dezen hoogoven zal geheel geëxporteerd kunnen worden, omdat de productie van den reeds sinds October 1945 in bedrijf zijnden hoogoven meer dan voldoende is om de Nederlandsche behoefte aan ruw ijzer te dekken. (Msb.)
21 Aug. — In de Rotterdamsche havens wordt hard gewerkt aan het herstel.
De omzet van de Rotterdamsche havens is thans 480.000 à 580.000 ton goederen per maand, er komen ca. 350 schepen per maand binnen met 450.000 ton inhoud. De outillage laat echter ruimte voor een viermaal zoo grooten omzet. Vergelijking van beschikbare outillage van thans met die van 1940 (tusschen haakjes geplaatst) geeft een duidelijk bewijs dat sedert de bevrijding veel gepresteerd is. Er zijn nu beschikbaar: kaden voor zeeschepen 11.9 km. (18.6 km.), idem voor binnenvaart 10.8 km. (16.7), walkranen 162 (282), drijvende kranen 62 (80), graanelevatoren 29 (26), vloerruimte, loodsen en pakhuizen 365.000 M³. (550.000), silo's 125.000 T. (125.000), tanks voor aardolieproducten 625.000 T. (900.000), tanks voor eetbare oliën 140.000 T. (270.000), drijvende dokken 13 (16). (Tr.)
21 Aug. — Onlangs hebben drie Nederlandsche wederopbouw-autoriteiten in Engeland den montagebouw van woningen bestudeerd. Van acht bouwsystemen scheen het systeem van sir Edwin Airey voor Nederland het meest geschikte, omdat de daarbij gebruikte materialen in Nederland minder schaarsch zijn dan die welke voor de andere bouwsystemen noodig zijn. Onderhandelingen met de firma Airey leidden tot het resultaat, dat deze firma haar ervaring ter beschikking van den Nederlandschen wederopbouw zal stellen. Om routine bij de arbeiders aan te kweeken is men van plan in Nederland te beginnen met het bouwen van duizend van deze montagewoningen in de groote gemeenten.
In de resteerende maanden van dit jaar zal de fabrieksoutillage, die voor dezen bouw noodig is, in orde worden gebracht, waarna de maatschappijen „De Vries Robbé" en „Betondak Arkel" respectievelijk de staal- en betononderdeelen voor vier woningen per dag zullen kunnen afleveren. In 1947 zullen ten minste 1000 „Airey-woningen" boven het in het bouwprogramma vastgestelde aantal huizen worden opgetrokken.
De eerste huizen, die van dit type in Nederland zullen worden gebouwd, zullen even duur zijn als de traditioneel gebouwde huizen. Het eenige voordeel is de snellere bouw. (Msb.)
21 Aug. — Onder leiding van den directeur-generaal der P.T.T., den heer L. Neher, is het initiatief-comité „Opvoering arbeidsproductiviteit" tot stand gekomen, waarin vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers, overheidsorganen en andere maatschappelijke groepeeringen zitting hebben.
Het comité wil alle geledingen van ons volk er van doordringen, dat welvaart alleen kan terugkeeren door verhooging der productie.

21 Aug. — In tegenwoordigheid van de burgemeesters van Rotterdam en Vlaardingen en van andere genoodigden, heeft Minister Huysmans op het „B.P.M."-terrein te Pernis de herstelde kraakinstallatie in werking gesteld. Zij is een van de eerste dezer installaties in Europa, welke haar volle capaciteiten weer kan ontwikkelen.
Thans beschikt de installatie te Pernis over ongeveer 200 tanks met een capaciteit van 600.000 m³. Ruim 100.000 ton aan producten ligt er opgeslagen voor Zwitserland, Frankrijk en Tsjecho-Slowakije. (Alg. H.bl.)
(V. b. Hoogovens 6791 H, Haven Rotterd. 6702 G, Woningbouw 6831 K.)

Ned. O.-Indië

E. **Japansche capitulatie herdacht - rede Van Mook —**
16 Aug. — De lt.-G.-G., dr. H. van Mook heeft op 15 Aug. Japan's capitulatie (14 Aug. '45) herdacht met een rede, waarin hij o.m. zeide:
„Aan een ieder die de geschiedenis van Azië heeft gevolgd, behoort het duidelijk te zijn, dat deze oorlog voor de Aziatische volkeren een nieuwen stoot heeft gegeven aan hun vrijheidsdrang. De Japansche onderdrukking heeft hiertoe in groote mate bijgedragen. Nederland, niet in de laatste plaats, begroet met sympathie de aspiraties van de Indonesiërs naar een eigen nationaal bestaan. De Japansche erfenis van wantrouwen en rassenhaat verhindert echter velen dit te onderkennen. Vooral over geheel Java en Sumatra duurt het Japansche systeem van isolatie en van bedreigingen door middel van propaganda nog steeds voort.
Er ligt geen tegenstelling en geen verborgen bedoeling in het feit, dat de regeering Sjahrir's voorstel tot een wapenstilstand aannam en niet de gemaakte bepaling kon aanvaarden niet meer troepen aan te voeren. Onze troepen zijn hier niet met het doel te onderdrukken doch om bescherming en veiligheid te verleenen. Geen enkele Nederlandsche soldaat is hier gekomen om te overheerschen.
(Tr.) **(V. b. V. Mook 6808 C; cap. v. Jap. 6405)**

F. **Herdenking stichting der republiek —**
17 Aug. — De herdenking van de uitroeping der republiek (17 Aug. 1945) is rustig verloopen. Te Batavia waren demonstraties verboden.
In tegenwoordigheid van ongeveer 500 Indonesiërs heeft Sjahrir op het erf van zijn verblijf een obelisk onthuld. De politie greep hierbij niet in.
Sjahrir hield een rede, waarin hij o.m. het volgende zeide:

„De Indonesische republiek zal niet ineenstorten en niet door militaire acties worden vernietigd.
Onze moeilijkheden met de Nederlanders schijnen zich te vermeerderen. Ik hoop echter, dat de Nederlanders hun standpunt niet verslechterd hebben. De recente verklaringen van Nederlandsche ambtenaren klinken niet erg hoopvol.
Ik neem aan, dat de betrokken partijen een vredelievende regeling wenschen en om dit te bereiken moeten wij sportief en beheerscht zijn en een bezonken oordeel behouden. Wanneer men vooropgestelde meeningen zou hebben over den mogelijken uiteindelijken uitslag tengevolge van bepaalde verlangens of te opgewonden denken, zou dit aanleiding kunnen geven tot overdrijving van machtsgevoel. Ik vrees dat we dan niets zullen bereiken". (Alg. H.bl. - United Press)
(V. b. Sjahrir 6832 C; Uitroeping republiek 6444 D)

G. **Smokkelhandel in de Straat van Malakka - Aanhouding van Chineesche schepen - straffere uitvoerbepalingen —**
17 Aug. — De Nederlandsche marine heeft 18 Chineesche schepen aangehouden, die geladen waren met suiker en rubber, afkomstig uit de gebieden van de „Republiek".
De Nederlandsche autoriteiten te Singapore hebben verklaard, dat de inbeslagneming van de schepen is geschied op grond van het feit, dat illegale goederen werden vervoerd, hetzij wapens, hetzij geroofde machines. (Alg. H.bl.)

19 Aug. — De Nederlandsche consul-generaal te Singapore heeft nieuwe voorschriften, houdende een straffere regeling van den ruilhandel tusschen Ned.-Indië en Malakka bekend gemaakt.
De smokkelarij is één der voornaamste wijzen van handeldrijven tusschen Malakka, Sumatra en Java geworden, gedurende den ganschen tijd sinds de bevrijding van Zuid-Oost-Azië.

Volgens de Medansche „New China Times" bedroeg de totale waarde van den export van Sumatra over de periode Jan. t/m Mei 1946 52 millioen Straitsdollar terwijl Malakka voor $ 9 millioen leverde. Deze handel geschiedde langs particulieren weg, zonder toestemming van Nederl. of Britsche instanties.

Volgens statistieken uit Malakka bedroeg de rubberhandel tusschen Malakka en Sumatra in de laatste zes maanden in totaal 40.000 ton.
De nieuwe regeling schrijft een „permit" voor allen export uit Ned.-Indië voor, met uitzondering van bevolkingsproducten uit den Riouw-Archipel. Er zal een aantal onderzoekingscentra worden opgericht.
Het nieuwe uitvoersysteem beoogt verderen diefstal en export van machines, producten van de ondernemingen, welke op groote schaal plaats heeft, te verhinderen. (Alg. H.bl.)
(V. b. Patr. Ned. Vloot 6788 A)

A. Britsche contrôle over Nederlandsche troepen - Nederlandsch „krijgsplan" volgens „Ra'jat" —

16 Aug. — Volgens inlichtingen uit gezaghebbende Engelsche bron zouden de Britten voornemens zijn hun contrôle over de Nederlandsche troepen te versterken, op grond van het onderzoek dat is ingesteld naar de Nederlandsche bombardementen in het gebied van Bandoeng, waar de Nederlanders Britsche orders zouden hebben overschreden.
Een geallieerde woordvoerder verklaarde, dat de Engelschen deze bombardementen, uitgevoerd door zes Mitchells, die 24 bommen wierpen, hadden goedgekeurd. Het hof van onderzoek, dat zijn werkzaamheden nog niet beëindigd heeft, beweert echter dat deze Engelsche autorisatie zich beperkte tot het gebied van Bandoeng, indien deze stad onmiddellijk bedreigd zou worden, een bedreiging die niet plaats gehad zou hebben. Bovendien zouden de Nederlanders een gebied met een straal van vijftig km. gebombardeerd hebben en ook daarmede hun bevoegdheid hebben overschreden.

De Engelsche militaire positie op Java is moeilijk, aldus werd verklaard. Men is gesteld voor het dilemma de verantwoordelijkheid te dragen voor Nederlandsche acties zonder voldoende contrôle daarop te hebben, ofwel de publieke meening te trotseeren waarbij de Indonesische propaganda den wind in de zeilen gebracht zou worden.
Thans zullen stappen genomen worden om de contrôle te verscherpen. Daartoe zou behooren een wijziging in den Britschen generalen staf op Java, waar bepaalde Britsche officieren zeer pro-Nederlandsch zouden zijn en de neiging zouden hebben een toegevende houding aan te nemen ten opzichte van agressieve militaire acties tegen de Indonesiërs.
(United Press)

17 Aug. — Volgens het Republikeinsche blad Ra'jat zou uit een door de republikeinen buitgemaakt document het „krijgsplan" der Nederlandsche strijdkrachten blijken. West-Java zou tot militair centrum der operaties worden, de bevolking zou door verstrekking van kleeding en voedsel gunstig gestemd worden, daarna zou een landing volgen te Anjer in Bantam, vanwaar Nederlandsche troepen zouden doorstooten naar Tangerang, terwijl tevens het gebied tusschen Batavia en Bandoeng zou worden bezet. Vervolgens zou de bezetting van Midden-Java aanvangen met een landing te Cheribon, die van Oost-Java met een landing bij Banjoewangi, terwijl door operaties bij Tjilatjap het eiland Java in tweeën zou worden gedeeld. De Republikeinen, aldus de Ra'jat, zijn op alles voorbereid. (Alg. H.bl.)
(V. b. Bomb. bij Bandoeng 6832 B)

Argentinië

B. Immigratie - Toelating van 1000 Noorsche „Quislings" en 200.000 Polen —

17 Aug. — De directeur van de Argentijnsche Immigratiecommissie heeft verklaard, dat aan duizend Noorsche „Quislings" toestemming is gegeven, om zich in Argentinië te vestigen.
Hij zeide verder dat de plannen tot toelating in het land van 200.000 Polen van het leger van generaal Anders, met hun gezinnen bijna voltooid zijn. De manschappen mogen hun uitrusting en wapens, waaronder tanks, meenemen. De tanks zullen worden omgebouwd tot tractors.
Deze immigratie vormt een onderdeel van het vijftig-jarenplan der Argentijnsche regeering tot uitbreiding van de bevolking tot 100 millioen zielen.
(Dail. Tel. - V.K.) **(V. b. Imm. 6751 F)**

Bulgarije

C. Dimitrov over „Drie historische gevolgen van den oorlog" —

17 Aug. — Zich richtende tot het centrale comité van de communistische partij, heeft de Bulgaarsche communistische leider, G. Dimitrov verklaard, dat drie groote historische gevolgen van den oorlog „de grondslagen van het imperialisme, in het bijzonder in Z.O. Europa, ondermijnen".

Deze gevolgen zijn aldus Dimitrov, „de versterking van de internationale positie van de Sovjet-republiek, diepgaande democratische hervormingen, die overal in de, aan het Duitsche fascistische juk bevrijde, landen hebben plaats gehad en de versterking van de banden tusschen de Slavische volken, door het voor de gemeenschappelijke zaak vergoten bloed".
„Het imperialisme en de internationale reactie", vervolgde Dimitrov, „worden door deze ontwikkeling bijzonder getroffen".
„Hierdoor kan grootendeels de wensch verklaard worden, dien zekere leidende figuren in de Ver. Staten en Engeland koesteren, om op de Parijsche conferentie alleen den vrede te dicteeren . . . .
Rusland kan echter aan geen enkel imperialistisch verdrag medewerken.
De Sovjets hebben een superieure sociale en politieke organisatie en bovendien het voordeel van het ontbreken van klassenstrijd en stakingen. Zij zijn ook op militair gebied superieur". (Le Monde)

Denemarken

D. De verdediging van het eiland Bornholm —

17 Aug. — Op het eiland Bornholm zal een militair kamp worden ingericht, voorzien van een moderne bewapening. Twaalf honderd soldaten zullen permanent in dit kamp (gelegen nabij de hoofdstad Ronne) verblijven. (Monde)
(V. b. Bornholm 6680 F)

Duitschland

E. De economische eenheid - Werkloosheid - Verklaring van gen. McNarney - Fransche voorstellen afgewezen —

16 Aug. — De militaire gouverneur van de Amerikaansche bezettingszone, generaal Joseph McNarney, heeft toegegeven dat de Ver. Staten, Rusland, Engeland en Frankrijk weinig dichter bij de oplossing van de problemen op langen termijn der Duitsche economie zijn gekomen. Bovendien zeide hij schijnt er weinig kans te zijn dat de impasse der vier mogendheden over Duitschlands economische unificatie spoedig doorbroken zal worden.
De generaal constateert verder, dat het toekomstbeeld voor de industrie in de Amerikaansche zone ontmoedigend is, dat de transportmogelijkheden voor het huidige economische peil nauwelijks voldoende zijn en dat er practisch geen reserve van vakarbeiders is, noodig om een toeneming van de productie mogelijk te maken. Het cijfer der tegenwoordige werkeloosheid in Duitschland bedraagt 1.647.000, tegen minder dan 200.000 in 1939.
(United Press)

19 Aug. — De Britsche en Amerikaansche vertegenwoordigers te Berlijn hebben tijdens de bijeenkomst van den geallieerden contrôle-raad de Fransche tegenvoorstellen, betreffende het door de Engelschen gesteunde Amerikaansche plan voor de economische eenheid van Duitschland verworpen.
De Franschen hadden voorgesteld, dat de economische eenheid tot stand zou worden gebracht door middel van bureaux met geallieerd leidend personeel, in plaats van den Duitschers toe te staan het bestuur zelf waar te nemen, zooals in het Amerikaansche plan wordt geëischt.
De Russische gedelegeerde nam niet aan de discussie deel.
(Msb. - N.Z.Zt. - Humanité) **(V. b. 6841 C)**

F. Staalproductie in Britsche zone onder contrôle —

21 Aug. — Het Britsche militaire bestuur heeft de geheele Duitsche ijzer- en staalindustrie in de Britsche zone overgenomen. Hierbij zijn inbegrepen de „Vereinigte Stahlwerke" die ongeveer de helft van alle staal in de Britsche zone produceeren.
De Engelschen hadden reeds de contrôle over de Krupp-fabrieken en de branches van de I.G. Farben-Industrie, die in de Britsche zone gelegen zijn.
Het bestuur hoopt door deze daad de productiecapaciteit te verlagen tot het vredespeil en ook de industrieele reorganisatie voor te bereiden.
De vooroorlogsche top-productie van ijzer en staal, in wat thans de Britsche zone genoemd wordt, bedroeg 18 mill. ton gietstaal per jaar, maar de productiecapaciteit heeft zeer geleden door geallieerde luchtaanvallen. (Alg. H.bl.)
(V. b. Industrie 6841 D; Br. zone 6832 H)

G. Nieuwe UNRRA directeur - Russische spionne gearresteerd —

21 Aug. — Het Britsche ministerie van Oorlog maakt bekend, dat generaal Sir Frederick Morgan ontheven is van zijn functie als chef van het UNRRA-werk voor verplaatste personen in Duitschland.
Morgan veroorzaakte in den afgeloopen winter een groote opschudding toen hij verklaarde, dat er een goed georganiseerde en gefinancierde exodus van de Joden uit Europa aan den gang was.
La Guardia deelde mede, dat Meyer Cohen, directeur van de repatrieerings-

afdeeling van de UNRRA te Washington, de opvolger van generaal Morgan zou worden. (Tijd)

23 Aug. — Naar het hoofdkwartier van de Amerikaansche strijdkrachten in Duitschland meedeelt, is in de Amerikaansche zone een spionne gearresteerd, dr. Lena Hertz-Krupenko, die werkzaam was bij de UNRRA. Zij heeft toegegeven een medewerkster van de Russische geheime politie te zijn.

Bij het verhoor kwam verder aan het licht dat zij valsche identiteitspapieren aan derden had verstrekt en de Russische geheime politie buiten de Amerikaansche zone had ingelicht over de politieke gezindheid van verplaatste personen, die de bescherming van de Amerikaansche regeering genieten. (V. K.)

(V. b. UNRRA 6809 F)

A. Verkiezingen in Russische zone - Protest der sociaal-democraten

18 Aug. — Op een congres van de sociaal-democratische partij in Berlijn werd besloten den kiezers te adviseeren bij de in October in de Russische zone te houden gemeenteraadsverkiezingen blanco te stemmen „als protest tegen de politiek van geweld". (Exchange - N.Z.Ztg.)

(V. b. Ref. i. Russ. zone 6801 B)

Engeland

B. Eén jaar Labour-regeering - Ontwikkeling in het binnenland - Twee richtingen in de buitenlandsche politiek —

Op 27 Juli j. l. was het één jaar geleden, dat de Labourregeering in Engeland aan het bewind kwam en dat Churchill, die Engeland ter overwinning had geleid, moest wijken voor Attlee. Algemeen is men in Engeland van gevoelen, dat het regeeringsbeleid gedurende de eerste naoorlogsche periode bevredigend kan worden genoemd. Toegegeven moet worden, dat de critiek voortdurend groeit, maar toch is men in politieke kringen van meening, dat de regeering niets gedaan of verzuimd heeft, dat haar den steun van de meerderheid van 200 stemmen in het parlement zal doen verliezen.

Bij een opinieonderzoek, waarbij de vraag gesteld werd of de regeering Attlee beter of slechter handelt, dan verwacht werd, antwoordde 18 % der ondervraagden: „Beter"; 46%: „Als verwacht" en 29 %: „slechter"

De belangrijkste resultaten, welke de Labourregeering in het afgeloopen jaar heeft bereikt zijn de volgende:

1. De overgang van oorlogs- naar vredestoestand is niet onbevredigend verloopen. De regeering had zich tot taak gesteld, 3.455.000 man in een jaar tijd te demobiliseeren, en zij is er in geslaagd, dit getal met 35.000 te overschrijden. Het aantal werkloozen wist zij te beperken tot 386.000, een naar verhouding laag cijfer.

2. Engeland's export is sneller in omvang toegenomen dan aanvankelijk verwacht werd. De waarde van den export over het tweede kwartaal 1946 bedroeg £ 230 millioen, tegen £ 100 millioen over het derde kwartaal 1945. Tegelijkertijd konden de kosten voor het levensonderhoud vrijwel stabiel gehouden worden.

3. De regeering-Attlee heeft meer dan 70 wetten opgesteld. Door nationalisatie van de Bank of England, de kolenmijnen, de spoorwegen, den telegraaf- en telefoondienst en door contrôle op investeeringen heeft zij een fundamenteele wijziging aangebracht in de Engelsche economische structuur.

4. Op sociaal gebied heeft de regeering zeer vele veranderingen aangebracht, zooals verhooging van de pensioenen en invaliditeitsuitkeeringen, invoering van een verstrekkend schema betreffende ziekteverzekering enz.

Met betrekking tot de toekomst heerschen er twee meeningen in de Labour Partij. Een gedeelte wenscht de nationalisatie in een versneld tempo voort te zetten en dringt er op aan, de regeeringsinmenging in particuliere bedrijven en zelfs in de particuliere vrijheid van een ieder te bevorderen. Het meerendeel van de partij is het hiermede echter niet eens en gelooft, dat geleide economie en sociale vooruitgang vereenigd kunnen worden met de democratische levenswijze, welke men „traditioneel Engelsch" zou kunnen noemen.

Buitenlandsche politiek

Het is de vurige wensch van Labour, een eigen buitenlandsche politiek te voeren. Hiervan is echter nog niet veel te zien. Het zoeken naar militaire veiligheid en de politieke strijd tegen het communisme hebben alles overheerscht. Om de Russische expansiedrang tegen te werken, was de regeering gedwongen om conservatieve regeeringen in het gebied van de Middellandsche Zee en in het Midden Oosten te ondersteunen en herhaaldelijk tegen haar socialistische principes te handelen.

Het Labour-kabinet is verontrust geworden door dit ontbreken van een eigen buitenlandsche politiek. In het laatste kwart-jaar begon zulk een politiek echter door te breken, hetgeen wel duidelijk bewezen wordt door de houding der oppositie: toen de regeering de kwestie India besloot op te lossen door een belofte van vrijheid, met behoud van slechts zeer zwakke banden, begonnen de Conservatieven bezwaren te maken; en toen zij neiging vertoonde, de souvereiniteit van Egypte te eerbiedigen en het als militaire basis prijs te geven, klonk het koor der oppositie met vol geluid. Toen Bevin zich steeds meer beschaamd begon te voelen, over het feit dat hij conservatieve regeeringen moest ondersteunen, enkel om een barrière op te werpen tegen het communisme, beteekende dit een belangrijk keerpunt in de Britsche politiek.

Als Engeland met Rusland begint te wedijveren in het volbrengen van een positieve taak van sociale en economische hervormingen in achterlijke landen, zullen beiden meer gemeen hebben dan vroeger. Deze sociale en economische rivaliteit zal minder tot openlijke vijandigheid aanleiding geven.

Sinds de overwinning heeft het Engelsche volk met groote openhartigheid de vraag besproken. in hoeverre het nog een groote mogendheid is naast de kolosstaten, Rusland en de Vereenigde Staten. Als de Britsche positie getoetst wordt aan traditioneele normen als militaire macht, economische middelen en bevolkingssterkte, dan ziet men in, is Engeland ten achter bij de anderen. Labour echter hoopt aan Groot Brittannië een moreel leiderschap te verschaffen, door het een actieve sociale democratie te geven die de wereld zal toonen hoe vrijheid en vooruitgang kunnen samengaan.

Nauw hiermee verbonden is de poging, het Britsche Gemeenebest tot een gecentraliseerd militair en politiek geheel te vereenigen. De premiers der Dominions wezen in het voorjaar desbetreffende voorstellen af, omdat Bevins politiek niet wezenlijk verschilde van die zijner voorgangers, en omdat zij niet bereid waren een coalitie tegen Rusland te vormen. Indien de Britsche politiek echter inderdaad veranderde, zou hierdoor ook het Gemeenebest een hechter eenheid kunnen worden.

Labour heeft dit jaar een gematigd revolutionnaire binnenlandsche politiek en een contra-revolutionnaire buitenlandsche politiek gevolgd. Slechts in de laatste drie maanden trad hierin eenigszins een verandering in.

(Chr. Science Monitor - 27 Juli)

(V. b. Labour reg.: 6376; Bevin: 6818 D; Buitenl. beleid 6768 A)

India

C. Ernstige botsingen tusschen Hindoes en Mohammedanen —

19 Aug. — Als protest tegen het Britsche plan voor India, dat een afwijzing inhoudt van den door de Moslem-liga geëischten staat Pakistan, hield de liga een dag van „daadwerkelijk verzet". In Calcutta is het hierbij tot ernstige botsingen gekomen tusschen Mohammedanen en Hindoes die eenige dagen duurden. De schatting van het aantal dooden varieert van 1000 tot 3000. Britsche troepen moesten de orde herstellen. De schade in de stad wordt op een millioen pond sterling geschat. (Alg. H.bl. - V.V.)

(V. b. Moslem-liga 6825 L)

D. Nehroe over betrekkingen met Rusland —

16 Aug. — Pandit Nehroe, die door Lord Wavell belast is met het vormen van een regeering, heeft in een redevoering de beteekenis van Rusland als India's Noordelijke buurstaat onderstreept. Hij achtte het van groot belang nauwe diplomatieke betrekkingen met Rusland en met de verschillende Aziatische republieken der Sovjet-Unie te onderhouden. (United Press) **(V. b. Nehroe 6842 A)**

Internationaal

E. De conferentie van Parijs - Vertegenwoordigers van Italië en de assatellieten aan het woord —

De conferentie stond aan de vertegenwoordigers van Italië en de assatellieten toe hun standpunt ten aanzien van de ontwerp vredesverdragen uiteen te zetten.

ITALIE.

De Italiaansche premier, **Alcide De Gasperi** opende op 10 Augustus de rij. „Ik besef" — aldus begon De Gasperi — „dat ik in deze vergadering, afgezien van Uw persoonlijke courtoisie, alles tegen mij heb. Niet alleen mijn status als vertegenwoordiger van een verslagen vijand, maar ook het feit, dat de grootsten en invloedrijksten onder u na langen en moeizamen arbeid hun besluit reeds hebben genomen". De Gasperi protesteerde tegen de „uitzonderlijk harde vredesvoorwaarden". Hij zeide, dat geen rekening gehouden was met het Italiaansche aandeel in den strijd tegen het Fascisme na 1943. In welken strijd Italië 100.000 soldaten en 50.000 burgers verloor. De bepalingen inzake de Italiaansche ontwapening, zeide hij, gingen zoover, dat Italië nauwelijks meer in staat zal zijn, zijn onafhankelijkheid te handhaven.

Met betrekking tot de herstelbetalingen, verklaarde hij: „Zoo de economische bepalingen ons in hun geheel worden opgelegd, zouden wij, door er ons bij neer te leggen en ze te onderteekenen, valschheid in geschrifte begaan, want op het oogenblik heeft Italië een zoo beperkt productievermogen, dat het zelfs in het buitenland de noodige levensmiddelen en grondstoffen niet kan koopen".

Bitter critiseerde hij de oplossing van het probleem Triëst en Venetia Giulia.

Het gevolg van deze oplossing is, dat afgezien van den te scheppen vrijstaat,

180.000 Italianen onder Joego-Slavisch bewind blijven en 10.000 Joego-Slaven onder Italiaansch, terwijl wanneer men ook Triëst in de rekening betrekt, 646.000 Italianen van het vaderland gescheiden worden. De vrijstaat Triëst beschouwt hij, politiek en economisch, als niet levensvatbaar, als een bron van gevaarlijke onrust, en als een ongeneeselijke wonde, toegebracht aan het Italiaansche nationale gevoel.

De oplossing van het probleem Triëst moet berusten op een „waarachtige samenwerking tusschen Joego-Slavië en Italië", daarom vroeg hij de beslissing voor een jaar uit te stellen.

Toen De Gasperi bij het verlaten van de zaal langs Byrnes kwam, drukte deze hem de hand.

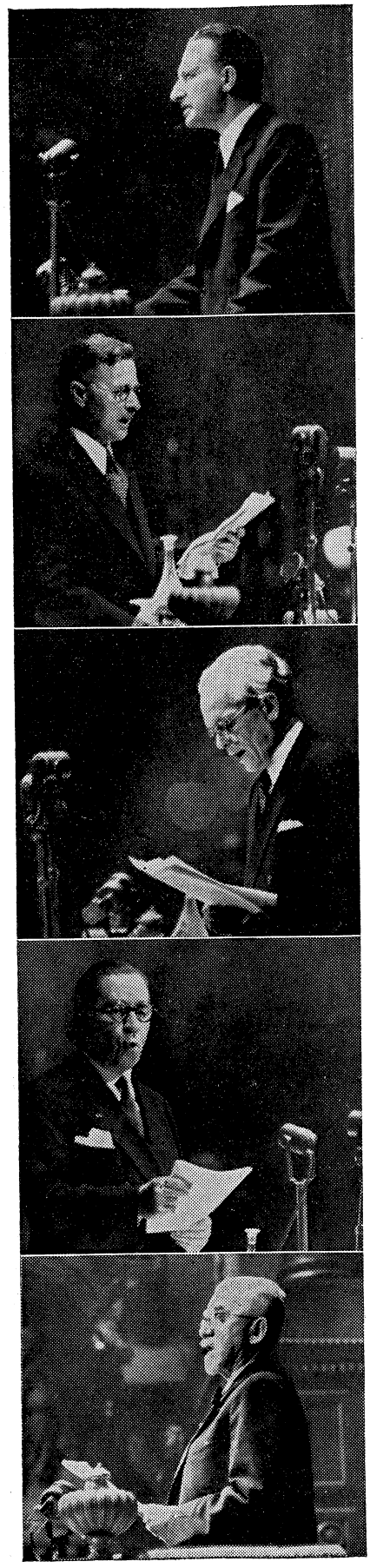
De Joego-Slavische gedelegeerde, **Kardelj,** beschuldigde naar aanleiding van De Gasperi's rede de Italiaansche regeering van het voeren eener imperialistische buitenlandsche politiek. De Italiaansche poging om de beslissing voor Triëst evenals die voor de Italiaansche koloniën voor den duur van een jaar uit te stellen, kon in de oogen van Kardelj geen genade vinden. Verder was hij van meening, dat zich in de Italiaansche delegatie personen bevonden, die niet het nieuwe Italië vertegenwoordigden, doch vertegenwoordigers waren van het oude Italiaansche imperialisme, dat na den vorigen oorlog den imperialistischen vrede op den Balkan dicteerde. Kardelj doelde hiermede op ex-premier Bonomi, een der drie leiders van de Italiaansche delegatie, die een der opstellers was van het Italiaansch-Joegoslavisch verdrag van Rapallo in 1919.

Molotov betoogde, dat „bepaalde groote mogendheden" trachtten, een monopolistische positie in de Middellandsche Zee te verwerven. Zij trachten Italië en Frankrijk, de historische Middellandsche Zee-staten, op den achtergrond te dringen. Hij voegde hieraan toe, dat de nieuwe Italiaansche republiek niet tot een mogendheid van den tweeden rang in Europa kon worden teruggebracht, noch worden beroofd van haar positie als Middellandsche Zee-macht. Er kan geen twijfel bestaan omtrent de rechtmatigheid der Joegoslavische aanspraken op Istrië, aldus vervolgde Molotov, terwijl de Italiaansche eischen daarentegen iederen grond missen.

Molotov verweet de tegenwoordige Italiaansche regeering, te hebben gefaald in het uitroeien van de overblijfselen van het fascisme en hij viel De Gasperi scherp aan, omdat deze de suggestie had geuit, dat het hier slechts om een voorloopigen vrede gaat. Het verschil van meening op de Parijsche conferentie heeft „blijkbaar in sommige kringen de hoop doen ontstaan, dat het compromis, door de ministers van Buitenlandsche Zaken bereikt, te eeniger tijd ongedaan gemaakt zal kunnen worden", aldus Molotov.

ROEMENIE

De Roemeensche vice-premier en Minister van Buitenlandsche Zaken **Tatarescu,** bracht dank aan de groote vier, die door middel van artikel 2 van het ontwerp-tractaat de uitspraak van Weenen van 30 Augustus 1940, waarbij Noord Transsylvanië aan Hongarije werd toegewezen, te niet hebben gedaan en de Roe-

Op de foto's hiernaast ziet men de woordvoerders der assatellieten tijdens hun redevoeringen. Van boven naar beneden: De Gasperi (Italië), Koelitsjew (Bulgarije), Gyoengyoesy (Hongarije), Tataresca (Roemenië) en Enckell (Finland).
(foto Ass. Press)

meensch-Hongaarsche grens weer werd teruggebracht tot die van 1 Januari 1938. Vervolgens eischte hij den status van co-belligerent voor zijn land, dat van 23 Augustus 1944 af toen de uitslag van den oorlog nog niet vaststond (hier citeerde hij Stalins woorden), zich aan de zijde van zijn „natuurlijke bondgenooten" heeft geschaard, dus voor het sluiten van den wapenstilstand op 12 Sept. 1944.

In dezen strijd verloor het land 110.000 dooden en gewonden. Hierop baseerde hij eenige eischen tot schadevergoeding jegens Duitschland en Hongarije.

Tatarescu teekende protest aan tegen beperkende militaire bepalingen.

Met betrekking tot de economische en financieele bepalingen wenschte Tatarescu onderscheid te maken tusschen goederen, die Roemenië te goeder trouw langs den normalen weg van handelsovereenkomsten heeft verkregen en die welke door geweld zijn verkregen.

Wat de herstelbetalingen betreft wees Tatarescu op het feit, dat de Sovjet-Unie zich beperkt heeft tot een eisch van één vijfde van de totale schade, waarop Rusland recht zou hebben. A fortiori vroeg hij om verzachting van de eischen van de andere mogendheden, op wier grondgebied Roemenië geen oorlog heeft gevoerd. Tegen de meestbegunstigingsclausule, als in het ontwerpverdrag opgenomen, ten voordeele van alle vereenigde naties, had hij zeer ernstig bezwaar, omdat deze clausule in geen enkele verhouding staat met feiten en gevolgen van den oorlog.

De Russische gedelegeerde **Wyshinski** gaf uitdrukking aan het Russische vertrouwen in Roemenië, dat volkomen gebroken heeft met het schandelijke verraad van fascisten en IJzeren Garde, en nu op den goeden democratischen weg is.

Hij sprak van de agrarische hervormingen in Roemenië, waardoor aan millioenen boeren grond is verschaft. De goede wil van het Roemeensche volk staat voor den Rus vast. Hij pleitte clementie met het opleggen van herstelbetalingen.

In gelijken geest sprak de Tsjechische gedelegeerde **Masaryk,** die gewaagde van de hulp, vriendschap en het begrip door zijn volk van de Roemenen ondervonden, toen de Tsjechen via Roemeensch grondgebied zich bij het Roode leger konden aansluiten.

BULGARIJE

De Bulgaarsche Minister van Buitenl. Zaken **Koelitsjew** bestreed in zijn rede de Griekse annexatieplannen. Hij eischte Grieksch grondgebied (Westelijk Thracië) voor een uitgang naar de Aegeische Zee.

Koelitsjew zeide, dat Bulgarije nimmer daden van agressie heeft bedreven, noch in Zuidslavië, noch in Griekenland, ja zelfs deelgenomen heeft aan den oorlog tegen Duitschland op een wijze, die Bulgarije den status van co-belligerent zou moeten geven (Het verloor 32.000 man).

De bezettingstroepen in Griekenland, zoo verklaarde de Bulgaarsche minister, hebben zich behoorlijk gedragen.

Ondanks den geweldigen druk van Duitschland heeft Bulgarije nimmer soldaten voor het Oostfront afgestaan. Dat het land onder een regeering, die door dezen spreker verguisd wordt, openstond voor Duitsche economische penetratie, komt omdat Bulgarije geen uitweg had naar zee.

Koelitsjew pleitte voorts voor minder harde verdragsbepalingen. De meeste economische clausules achtte hij „unfair".

De kwestie der Donauscheepvaart hoopt Bulgarije geregeld te zien op een aparte conferentie, waaraan het op voet van gelijkheid deelneemt.

De Poolsche gedelegeerde **Rzymovski** en de vertegenwoordiger van de Oekraine **Manoeïlski** spraken hun vertrouwen uit in het nieuwe Bulgarije. Zij zijn overtuigd, dat dit land nooit de zijde van den vijand zou hebben gekozen, wanneer het volk zich vrijelijk had kunnen uitspreken. Manoeïlski verklaarde zich tegen de Grieksche territoriale eischen en voor de Bulgaarsche eischen betreffende den toegang naar de Aegeïsche Zee. De Grieksche gedelegeerde **Tsaldaris** stelde daar tegenover, dat Bulgarije in één generatie drie maal een inval gedaan heeft in Griekenland. Dat Griekenland grenscorrecties voorstaat vloeit voort uit het verlangen naar veiligheid. Hij wees de Bulgaarsche annexatie-eischen af en beschuldigde de Bulgaren van wreedheid en uitroeiingsmethoden gedurende den oorlog.

HONGARIJE

De Hongaarsche premier **Gyoengyoesy** gaf in zijn rede toe, dat Hongarije aan de zijde van Duitschland aan den oorlog heeft deelgenomen, maar achtte het, wijzend op het verzet van vele Hongaarsche patriotten, niet juist, dat het land op gelijke wijze verantwoordelijk gesteld werd als nazi's en fascisten.

Heftig verklaarde hij, dat Hongarije het geschil met Roemenië niet als geregeld beschouwt nu de Groote Vier Noord-Transsylvanië aan Roemenië hebben teruggegeven. Ter oplossing van de hangende geschillen met Roemenië verzocht hij de conferentie, om Roemenië uit te noodigen afgevaardigden voor directe besprekingen te zenden. Hij vroeg, dat van de 103.000 km² van Transsylvanië, die aan Roemenië zijn toegewezen, 22.000 aan Hongarije zouden worden teruggegeven.

Hierdoor zou een gelijk aantal Roemenen en Hongaren in de resp. landen blijven.

Zijn groote teleurstelling sprak Gyoengyoesy uit over de betrekkingen met Tsjechoslowakije, waar 650.000 Hongaren het burgerrecht ontnomen zou zijn en vanwaar duizenden zouden zijn verbannen. Uitwijzing van dit aantal naar Hongarije zou dit land voor onoplosbare problemen plaatsen. Hiervoor vroeg hij een commissie van onderzoek. Tegen de economische clausules van het ontwerptractaat teekende hij protest aan, verwijzende naar de factoren, die geleid hebben tot een inflatie, bijna zonder weerga in de economische geschiedenis". Herstelbetalingen konden slechts gedaan worden, „dank zij den goeden wil van de Sovjet Unie":

Deze rede deed den Tsjechoslowaakschen minister **Masaryk** vragen: „Wie heeft den oorlog eigenlijk gewonnen, de Vereenigde Naties of Hongarije?"

Masaryk betoogde, dat de houding van Tsjechoslowakije tegenover minderheden tusschen de twee wereldoorlogen zijn weerga niet had gevonden in Europa. Hoewel de Hongaren in zijn land veel meer rechten bezaten dan Gyoengyoesy opeischte, beklaagden zij zich gedurig bij den Volkenbond. Masaryk stelde daartegenover het lot van de zeer groote Joodsche minderheid in Hongarije en vroeg, welk land een anti-semitische campagne begon lang voordat Hitler aan de macht was.

Masaryk verwees naar het wangedrag der met de Duitschers opereerende Hongaarsche troepen in Tsjechoslowakije en weigerde de door Hongarije gevraagde commissie van onderzoek.

FINLAND

De Finsche Minister van Buitenlandsche Zaken **Karl Enckell** verklaarde, dat Finland aanstuurt op een politiek van samenwerking met de Sovjet-Unie.

Het zwaarst wordt Finland getroffen door de territoriale regelingen van het ontwerp-verdrag. De economische gevolgen van het afstaan van 24.000 vierk. km. grondgebied (het grootste gedeelte van Karelië) zullen zeer groot zijn, vooral door het verlies van Viipuri, dat een in-en uitvoerhaven is voor een groot gebied, dat aan Finland blijft. Bovendien wordt de economische wederopbouw van Finland vertraagd door de zorg voor het half millioen personen, die in het laatste gedeelte van den oorlog uit het nu af te stane gebied naar Finland vluchtten.

Enckell hoopte, dat een verzachting opgenomen zou worden in het definitieve verdrag. Tenslotte sprak hij de hoop uit, dat de herstelbetalingen, voorloopig bepaald op 300 millioen dollar, met 100 millioen verminderd zouden worden.

Molotov verklaarde, dat de voorgestelde grenswijzigingen met Finland noodzakelijk zijn om Leningrad te behoeden voor een mogelijke gevaarlijke positie in de toekomst. De bedragen van de herstelbetalingen van Finland zijn zoodanig vastgesteld, dat het herstel van de Finsche industrie mogelijk blijft. De aangerichte schade gaat dat bedrag verre te boven.

(N.R.C. - Alg. H.bld. - Par. - V.V. - Tijd - Dail. Herald - Manch. Guardian. - Monde) (V. b. Conf. van Parijs 6842 C; Ontw. vredesverdr. 6834 B en 6826)

A. *Rusland*

DE RUSSISCHE VLOOTPOLITIEK I

In het Januari-nummer van het Amerikaansche blad „Foreign Affairs" publiceerde Robert J. Kerner, hoogleeraar in de moderne Europeesche geschiedenis en schrijver van „The Urge to the sea" en andere werken over Slavische aangelegenheden, een artikel („Russian Naval Aims") over de Russische vlootpolitiek in verleden en heden. Gezien de actualiteit van dit onderwerp (zie 6843 F en 6852 A) geven wij hieronder een samenvatting van dit artikel:

Zooals uit zijn gezangen en literatuur blijkt, was het Russische volk oorspronkelijk een rivier-volk. Rivieren waren zijn eerste verkeersaders. Kennis van de rol der rivieren in de Russische geschiedenis, is de sleutel tot het begrijpen van Ruslands expansie over een zesde deel van het landoppervlak der aarde. Langs deze rivieren bereikten de Russen de Zwarte, de Oost-, de Kaspische en de Stille Zuidzee. „Toegang tot de open zee" gingen de Russen vereenzelvigen met „Nationale onafhankelijkheid". En inderdaad, was Rusland — zooals in de 15e eeuw — afgesloten gebleven van de zee, dan zou het land waarschijnlijk een vazalstaat geworden zijn.

Peter de Groote (Keizer in 1721), de vader van de Russische vloot zei eens: „de toekomst van Rusland ligt aan de mondingen van de Newa, de Don en de Amoer". Hij liet het kanaal graven van de Witte Zee naar de Oostzee, langs welke route hij oprukte naar Zweden, en bouwde St. Petersburg aan de monding van de Newa.

Onder Catharina II breidde Rusland zich uit langs Don en Dnjepr tot de Zwarte Zee en onder Alexander II bereikte Rusland via de Amoer de Stille Zuidzee. Zonder zijn technischen achterstand had Rusland toen een betrekkelijk groote vloot kunnen bezitten, het beschikte immers over groote hoeveelheden hout. Met Nederlandsche, Britsche en Amerikaansche technische hulp vergrootte Rusland zijn vloot eenigszins, maar toen stoom- en pantserschepen in zwang kwamen, raakte Rusland ten achter bij de andere groote mogendheden.

Bij den vrede van Parijs in 1856 (na den Krimoorlog) drong Engeland aan op neutralisatie van de Zwarte Zee en tot 1871 mochten de Russen daar geen oorlogsschepen, vlootbases of arsenalen hebben. Ook nadat deze beperking was opgeheven bleven de Dardanellen bij internationale overeenkomst gesloten en konden de beste Russische schepen niet buiten de Zwarte Zee gebruikt worden. Bij den slag van Tsoeshima in den Russisch-Japanschen oorlog (1904) bleek hoe ernstig deze sluiting was.

In 1914 bedroeg de tonnage van de Russische vloot in de Oost- en Zwarte Zee 390.000 met 346.000 ton op stapel Gedurende den eersten Wereldoorlog steeg de effectieve tonnage van Ruslands vloot tot 540.000. Zij kwam hiermede toch nog op de laatste (achtste) plaats in de rij der vlootmachten, nog na Italië en Oostenrijk-Hongarije.

Gedurende de periode van de revolutie en de interventie van de geallieerden, verdween de Russische vloot als factor van belang, van de wereldzee. Sommige schepen werden vernietigd, andere door de intervenieerende mogendheden naar vreemde havens gebracht. In 1924 vroeg de Sovjet-gedelegeerde op de Scheepvaartconferentie te Rome voor de U.S.S.R. 490.000 ton met de opmerking dat dit 50.000 ton beneden de vroegere tonnage van de Russische vloot bleef. Hij stemde er echter in toe het totaal te reduceeren tot 280.000 ton onder beding van het volgende:

1. Dat de Volkenbondsraad, in het ontwerp voor een internationale overeenkomst moest vervangen worden door een andere organisatie.
2. Dat de Bosporus en de Dardanellen in overeenstemming met het voorstel van Rusland op de Conferentie van Lausanne (1923), zouden worden gesloten.
3. Dat oorlogsschepen van staten, niet grenzend aan de Oostzee, den toegang tot de Oostzee door de Sont en de Pelt verboden zou zijn.
4. Dat de straat van Korea zou worden gedemilitariseerd.
5. Dat de Russische oorlogsschepen, die zich als gevolg van de interventie nog te Bizerta bevonden, zouden worden teruggegeven aan de Sovjet-Unie.

De eischen 2, 3 en 4 vloeiden voort uit het verdwijnen van de Russische maritieme macht en den staat van weerloosheid, waarin de Russische kusten zich bevonden.

De Sovjet-Unie moest in den loop van de drie vijfjaren-plannen (het eerste dateert van 1928), haar handels- en oorlogsvloot bijna geheel opnieuw opbouwen. Om te beginnen moest een moderne scheepsbouwindustrie in het leven worden geroepen. Gedurende het eerste vijfjarenplan werd vooral gewerkt aan

den bouw van transport- en handelsschepen. Het tweede plan hield zich vooral bezig met het bouwen van onderzeeërs en de moderniseering van oude oorlogsschepen uit den Tsarentijd.

Vóór het afloopen van dit plan had Japan zich in 1932 genesteld op den zuidelijken oever van de Amoer in Noord-Mandsjoerije (zie: 83 A), waardoor Ruslands eenige werkelijke toegang tot de Stille Zuidzee in gevaar kwam. In 1934 zei Japan het vlootverdrag van Washington (1922) op (zie: 1632 C). In 1935 schafte Duitschland eenzijdig de vlootbeperkingen van het Verdrag van Versailles af en sloot een vlootovereenkomst met Engeland die de overige continentale mogendheden in het nadeel bracht (zie: 1845 D). In 1936 sloten Duitschland en Japan het Anti-Komintern-Pact, uiterlijk gericht tegen de „Derde Internationale" maar in feite tegen Sovjet-Rusland en in laatste instantie tegen de rest van de wereld (zie: 2557).

Ofschoon Rusland in 1937 vasthield aan de voornaamste bepalingen van de Vlootconferentie te Washington, begonnen Japan en Duitschland een programma van onbeperkten vlootaanbouw uit te voeren, dat ernstige gevolgen voor Ruslands positie met zich bracht. Rusland dat juist midden in de uitvoering van het tweede vijfjarenplan was, versnelde het tempo van den vlootbouw (zie ook: 1888 I en 2563 C). Het Eerste Vijfjaren Plan had den scheepsbouw gebracht op „het peil van de meest ontwikkelde takken van industrie". In het derde Vijfjaren Plan werd een „kolossale aanbouw van schepen" opgenomen. Rusland ging voort met het bouwen van onderzeeërs en maakte een begin met de constructie van grootere en zwaardere oorlogsschepen. Havens, werven en dokken werden gemoderniseerd of nieuw gebouwd.

Een zuivering van de vloot volgde, tot op zekere hoogte als onderdeel van de algemeene zuivering van 1936-38, maar gedeeltelijk ook als resultaat van een wijziging in de vlootpolitiek. Tot 1936 had de idee van een defensieve vloot — die de kusten van de Sovjet-Unie in eigen wateren kon beveiligen — ten grondslag gelegen aan de Russische maritieme strategie en vlootbouw.

Uit officieele Russische publicaties is af te leiden, dat Rusland nu een agressieve militaire en maritieme politiek ging voeren, gebaseerd op de theorie dat een aanval op vijandelijk gebied en op de zeeën die de kusten daarvan bespoelen de beste verdediging is. De Russische leiders wezen op de enorme vlootconstructie waarmee de andere Groote Mogendheden bezig waren: Een tonnage van 2.000.000 voornamelijk aan slagschepen, was daar gereed of stond op stapel. Op 15 Januari 1938 verklaarde Commissaris Molotov op de eerste zitting van den Hoogen Raad van de Sovjet-Unie dat „de machtige Sovjet-macht een zee- en een oceaanvloot moet hebben, overeenkomstig haar belangensfeer en onze groote zaak waardig". De woorden „oceaan" en „zaak" trokken onmiddellijk de aandacht. Een half jaar later verklaarde President Mikhail Kalinin te Leningrad, ten overstaan van een vergadering van arbeiders van de scheepswerven, dat Rusland de sterkste kapitalistische vloot-mogendheden, met name Engeland, de Vereenigde Staten, Japan, Frankrijk, Duitschland en Italië, moest overtreffen (zie ook: 3347 B).

Wat men ook wil lezen uit deze politieke uitlatingen, vast staat dat Rusland zich in een alarmeerend kwetsbare positie bevond te midden van den grootsten vloot- en legerbewapeningswedstrijd dien de geschiedenis heeft gekend. In 1938 overwogen Nazi-Duitschland zoowel als Japan een oorlog tegen de Sovjet-Unie. De Westersche democratieën waren niet bereid of in staat een collectieve actie te organiseeren om een einde te maken aan agressie. Dat was het jaar van de Conferentie van München (zie 3452 B). De Russische vloot, ongeveer 300.000 ton groot en voor het meerendeel bestaande uit oude schepen, was nog steeds de kleinste.

De zuivering had o.a. ook de liquidatie tengevolge van het corps hooge officieren, met de beschuldiging, dat zij de ontwikkeling van de vloot tot een offensief apparaat belemmerden. Het personeel van de Roode Vloot werd grondig gereorganiseerd. Het complex van wantrouwen, dat de ontwikkeling van de internationale crisis begeleidde, maakte de zuivering nog scherper, immers in een wereld die op weg was naar oorlog zag Rusland zich plotseling geïsoleerd. De vloot, geleid door officieren, waarvan verondersteld werd dat zij bereid waren hun schepen in de lucht te laten vliegen, werd voorwerp van bezorgdheid en van een resoluut optreden.

In 1939 werd in een officieel bericht medegedeeld, dat de Sovjet-Unie alléén meer onderzeeërs bezat dan Duitschland en Japan tezamen. Van dat oogenblik af tot aan den aanval van de Duitschers in Juni 1941 was het duidelijk dat de Russen grooter succes hadden met het bouwen van kleine eenheden dan met hun groote oorlogsschepen, hoewel verschillende hiervan hun voltooiing naderden. Vóór hun overeenkomst met Nazi-Duitschland in Augustus 1939 (zie 3918), openden de Russen onderhandelingen tot aankoop van groote oorlogsschepen in de Vereenigde Staten door bemiddeling van de „Carp Corporation" maar het gelukte hun niet deze tot een succesvol einde te brengen.

Een beschrijving van de Roode Vloot van Juni 1941 moet op gissingen berusten. Waarschijnlijk bestond zij uit ongeveer 500.000 ton aan voornamelijk lichte oorlogsschepen. Tot de grootere eenheden behoorden een vliegtuig-moederschip van 12.000 ton, drie gemoderniseerde slagschepen uit den Tsarentijd van 23.000 ton ieder, twee nieuwe slagschepen op stapel en ongeveer negen kruisers (waarvan er twee dateerden van 1915-16) varieerend van 7.000 ton tot 10.000 ton. Zes kruisers van de Kirovklasse elk met een waterverplaatsing van 8.800 ton. Tachtig destroyers, meer dan 200 groote onderzeeërs, 70 kleine onderzeeërs van de Maloetkaklasse, 200 ton groot, vormden het gros van de lichte vaartuigen. Hierbij kwamen minstens vijftig mijnenvegers en meer dan honderd en dertig motor-torpedobooten en een aantal ijsbrekers. Men neemt aan, dat er in 1943 twee slagschepen en verschillende kruisers van de Kirovklasse in de Oostzee waren en één slagschip met verschillende kruisers van de Kirovklasse en nog andere kruisers in de Zwarte Zee. In het Verre Oosten bestond de Roode Vloot voornamelijk uit onderzeeërs. Het juiste getal hiervan is niet bekend, maar werd geschat op meer dan zeventig.

(Foreign Affairs) **(V. b. 6843 F zie ook Turkije)**

Turkije

A. De Dardanellen - Turkije en Amerika verwerpen Russisch voorstel —

22 Aug. — De regeering van de Ver. Staten heeft een nota gezonden aan alle onderteekenaars van de conventie van Montreux (Engeland, Rusland, Frankrijk, Turkije, Griekenland, Roemenië, Joego-Slavië, Bulgarije, Italië en Japan) met uitzondering van Japan.

In deze nota wordt uiteengezet dat Amerika niet accoord gaat met de essentieele punten van het Russische voorstel inzake de Dardanellen.

De Vereenigde Staten zijn er tegen, dat alleen de Zwarte Zeestaten zeggenschap over de zee-engten zullen krijgen en aanvaarden niet het voorstel van een Russisch-Turksche verdediging der wateren. Turkije moet, volgens de nota, de eerste verantwoordelijkheid blijven dragen voor de defensie der zeeëngten. Wordt het gebied bedreigd of aangevallen, dan ontstaat een situatie die voor den Veiligheidsraad van de Vereenigde Naties gebracht moet worden.

De Amerikaansche regeering wenscht voorts deel te nemen aan een conferentie tot herziening van de conventie van Montreux.

In Washington legt men er den nadruk op, dat de Russische eisch tot deelneming aan de verdediging van de Dardanellen, gesteld in de nota van 9 Aug. niet op strategische overwegingen kan worden gebaseerd, daar de luchtoorlog en de atoombom de waarde van de zeeengte voor de marine sterk hebben verkleind. Bij de moderne oorlogvoering zou het voor de Sovjetunie vrij gemakkelijk zijn den toegang tot de Zwarte Zee af te sluiten, ook zonder het bezit van bases in Turkije en zonder inbreuk te maken op de Turksche souvereiniteit.

„Veel eerder zal aan de Russische eischen de wensch ten grondslag liggen over Turkije dezelfde macht te verkrijgen als over de z.g. satellietstaten in het Oosten van Europa om op die wijze de zeeëngten en het geheele Midden-Oosten te beheerschen".

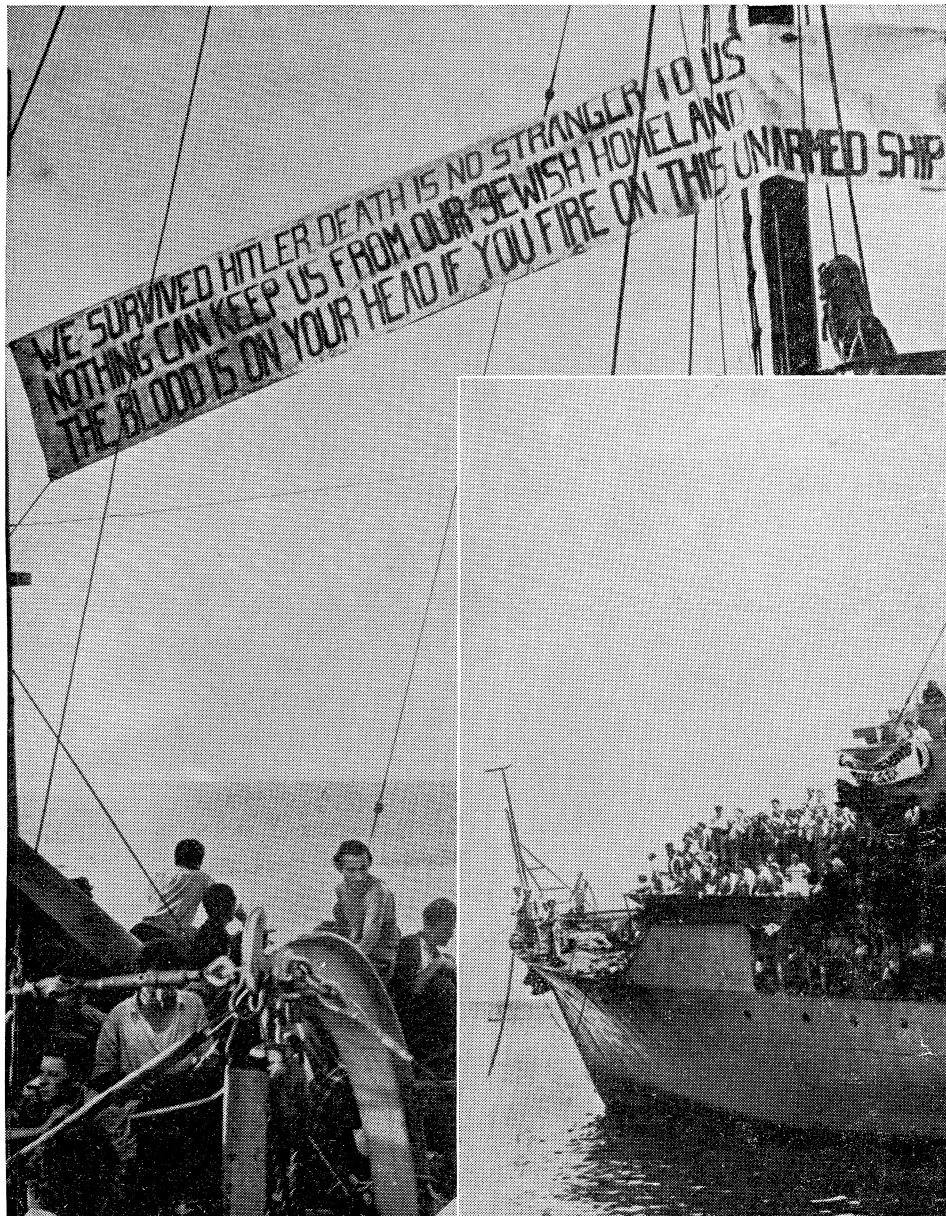
De belangen van de Vereenigde Staten in het betrokken gebied bestaan vooral uit olieconcessies, die van vitaal belang voor de marine moeten worden geacht.

In haar antwoord op de Russische nota inzake de Dardanellen zegt de Turksche regeering, dat zij het voorstel, dat alleen de Zwarte-Zeemogendheden aan de onderhandelingen zouden deelnemen, niet kan aannemen. Zij wijst met beslistheid het voorstel tot de gemeenschappelijke verdediging en controle op de zeeëngten van de hand. Turkije stemt slechts toe in een bespreking van het vraagstuk der Turksche zeeëngten wanneer alle betrokken landen eraan deelnemen. (N.R.C.)

(V. b. Dardanellen 6843 F)

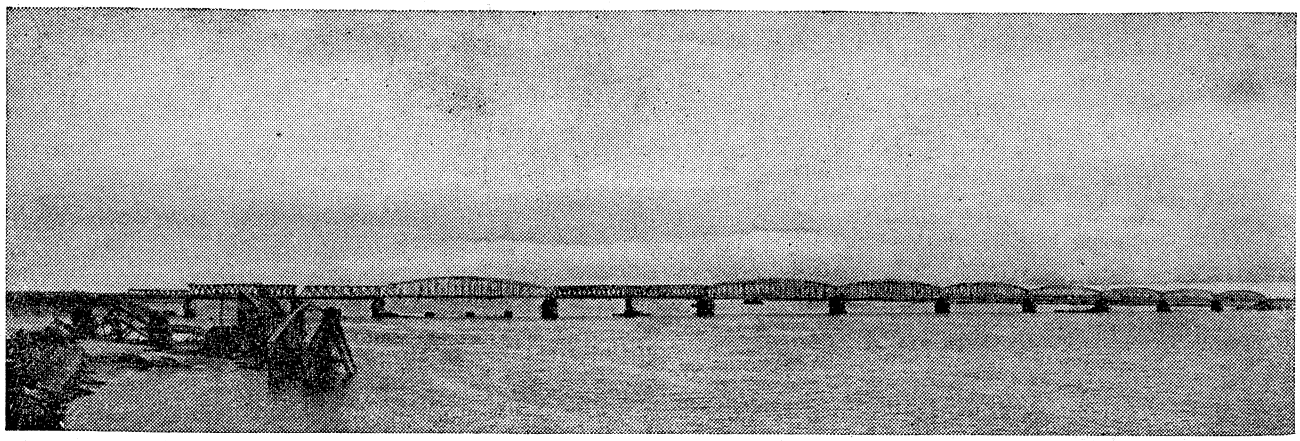

De conferentie van Parijs: De Amerikaansche gedelegeerde, J. Byrnes (op voorzitterszetel) en de Russische gedelegeerde V. Molotof (op spreekgestoelte) tijdens een plenaire zitting in het Palais du Luxembourg. (foto A.F.P. - Anefo)

Tallooze Europeesche joden trachten naar Palestina te komen. De Britsche vloot heeft echter opdracht gekregen alle schepen met Joodsche immigranten aan te houden en de illegale „Palestinavaarders" naar Cyprus te brengen, waar speciale kampen zijn ingericht. (V. b. 6843 C). Hieronder ziet men zulk een schip. Op een groot spandoek staat geschreven: Wij overleefden Hitler — De dood is geen vreemdeling voor ons — Niets kan ons uit ons Joodsche vaderland terughouden — Het bloed komt over u, indien gij vuurt op dit ongewapende schip.

(foto Anefo)

(Foto Anefo/Raucamp)

Nederland

A. De Moerdijkspoorbrug heropend

26 Aug. — Op Zaterdag 24 Augustus is de — voorloopig herstelde — spoorbrug bij Moerdijk weer in gebruik genomen.

Hiermede is de belangrijkste schakel in het spoorwegverkeer Noord-Zuid v.v. weer hersteld.

De officieele openingsplechtigheid werd verricht door Z.K.H. Prins Bernhard.

De Moerdijkbrug behoort tot de oudste spoorbruggen in ons land, reeds in 1866 werd met den bouw begonnen en vijf jaar later was zij gereed. De brug werd door de Duitschers in 1944 en 1945 vernield. Als een bezwaar is reeds lang gevoeld, dat de brug slechts enkel spoor heeft. Bij de reparatie is echter gebleken, dat de pijlers zoo solide zijn gebouwd, dat zij verkeer over dubbelspoor kunnen dragen. Er is dan ook van de noodzaak de brug te herstellen gebruik gemaakt om de pijlers van breedere kragen te voorzien, zoodat t.z.t. tot den aanleg van dubbelspoor zal kunnen worden overgegaan. Voor het voorloopig herstel zijn Engelsche brugdeelen gebruikt.

Op bovenstaande photo is duidelijk waarneembaar uit wat voor heterogene deelen de brug is samengesteld. Vroeger waren er 14 overspanningen, elk van 100 meter. Het landhoofd aan den Zuid-Hollandschen oever (op de photo links) is verlengd, dan komen er een kort Engelsch brugje van 3 m., een Engelsche brug van 54 m., een deel van de vroegere Waterloobrug te Londen van 54 m., een gerepareerd oud brugdeel van 100 m., twee Engelsche brugdeelen van 50.40 m. elk, en dan weer zeven oude overspanningen van 100 m. Voor de Engelsche bruggen moesten twee hulppijlers worden gebouwd. (N.R.C.) **(V. b. N.S. 6839 C)**

B. Beschikking op gratieverzoeken - Feenstra geëxecuteerd —

28 Aug. — De Minister van Justitie maakt bekend, dat H. M. de Koningin afwijzend heeft beschikt op de gratieverzoeken van J. E. Feenstra, gewezen gewestelijk commandant der Marechaussee te Arnhem, tot de doodstraf veroordeeld bij sententie van het Bijzonder Gerechtshof te Arnhem en van J. C. Moolenijzer, tot de doodstraf veroordeeld bij sententie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam.

Tevens wordt bekend gemaakt, dat H. M. de Koningin gratie heeft verleend aan C. Kooiman, tot de doodstraf veroordeeld bij sententie van het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage en aan M. van der Kuur en S. Bakker, tot de doodstraf veroordeeld bij sententie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam. De doodstraf is ten aanzien van deze laatste drie veroordeelden in het gratiebesluit veranderd in levenslange gevangenisstraf. (N.D.)

29 Aug. — De procureur-fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Arnhem deelt mede, dat op 29 Augustus, des voormiddags om 6 uur in de gemeente Arnhem door den kogel is ten uitvoer gelegd het doodvonnis, uitgesproken ten aanzien van J. E. Feenstra.

Namens den minister van Justitie wordt bekend gemaakt, dat J. C. Moolenijzer, wiens gratieverzoek was afgewezen, zich door zelfmoord aan de executie heeft onttrokken. (Tijd)

(V. b. Afw. gr.verzoek: 6732 I; Gratieverl. 6724 B; Feenstra: 6621 I; C. Kooiman: 6459 A; S. Bakker: 6505 A)

C. Voorwaardelijk opleggen van maatregelen door Tribunalen - Aantal sententies Bijzondere Gerechtshoven - Aantal uitspraken - Tribunalen —

26 Aug. — Op vragen van het Tweede Kamerlid mr. J. A. W. Burger, heeft de Minister van Justitie geantwoord, dat de regeering bereid is een wetswijziging te bevorderen, waardoor den Tribunalen de bevoegdheid tot het voorwaardelijk opleggen van maatregelen wordt gegeven. De Minister is van meening, dat de Tribunalen thans niet kunnen worden geacht de bevoegdheid te hebben tot het voorwaardelijk opleggen van bijzondere maatregelen (b.v. het geven van een advies tot voorwaardelijke interneering), aangezien het Tribunaalbesluit daarover zwijgt.

Het is niet juist, aldus de Minister, dat zware collaborateurs op groote schaal onttrokken zullen worden aan berechting door de Tribunalen, noch door voorwaardelijke buiten vervolgingstelling, noch door behandeling van hun zaken door de zuiveringsraden voor het bedrijfsleven. Wel zal in de meeste gevallen het advies dezer raden door de procureurs-fiscaal worden ingeroepen, daar deze raden deskundig zijn ten aanzien der collaboratie en van den vijandelijken dwang in de afzonderlijke bedrijfstakken. Deze adviezen laten den procureurs-fiscaal echter alle vrijheid tot vervolging van de zaak voor het Bijzonder Gerechtshof of tot verwijzing naar het Tribunaal.

De Minister deelt ten slotte mede, dat tot 1 Juli 1946 het totaal aantal sententies van de bijzondere gerechtshoven 2113 bedroeg en het totaal aantal uitspraken van Tribunalen 7263, welke laatste cijfers slechts ten deele op gedetineerden betrekking hebben. De Minister zegt dat deze cijfers „de noodzaak van de thans getroffen maatregelen accentueeren".

(Alg. H.bl.)

(V. b. Tribunaal besl.: 6537; mr. J. A. W. Burger: 6755 A; Burger over trib. rechtspr. 6661 A)

D. Blijde gebeurtenis verwacht in het Prinselijk gezin —

Paleis Soestdijk, 26 Aug. — Officieel werd machtiging ontvangen te verklaren, dat Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana den eerstkomenden tijd, om verblijdende redenen, hare werkzaamheden zal moeten beperken. (Par.)

(V. b. Prinses Juliana: 6807 D)

E. Stand van de kolenvoorziening —

27 Aug. — De voorziening met kolen in Nederland heeft zich in Juli verder gunstig ontwikkeld. De gemiddelde dagproductie over de geheele maand berekend beliep ruim 28.300 ton, tegen ruim 26.600 over Juni. Op enkele dagen werden zelfs meer dan 31.000 ton kolen bovengebracht. Ook de invoer van kolen gaf redenen tot tevredenheid: uit Amerika werd de voor Juli toegezegde hoeveelheid van 238.000 ton inderdaad geleverd. 29 Juli arriveerden zelfs 6 Amerikaansche schepen tegelijk met in totaal ruim 52.000 ton. De kolenimport uit Duitschland overtrof de verwachtingen: ingevoerd werden ruim 166.000 ton (incl. 46.000 ton bruinkoolbriketten). Uit Engeland ontving Nederland 8.000 ton kolen. (N.D.)

(V. b. kolenvoorziening: 6815 F)

F. Amerikaansche tandartsen geven college —

26 Aug. — Tijdens een te Amsterdam gehouden congres, dat 6 weken duurde, heeft een aantal Amerikaansche tandartsen tandheelkundige demonstraties gegeven voor Nederlandsche, Zwitsersche, Zweedsche, en Engelsche collega's. Het Congres was (reeds in 1943) voorbereid door Dr. Herbert Loeb, die tijdens den oorlog met een visschersbootje uit Nederland naar Engeland overstak.

Op een persconferentie deelde hij mede, dat gebleken is. dat het onderwijs aan de Utrechtsche universiteit thans onvoldoende is, doch dat door de groote activiteit van de Nederlandsche tandartsen het tekort niet is te merken. Hij vond het jammer dat in Nederland geen systematisch onderwijs wordt gegeven in het gebruik van röntgentoestellen. Dit moeten de Nederlandsche artsen leeren in Amerika of door middel van de film. (Msb.)

Vrijlating van politieke delinquenten

A. *Radiorede van Minister Van Maarseveen*

23 Aug. — Op 22 Augustus heeft de Minister van Justitie mr. J. H. van Maarseveen over de beide Nederlandsche radiozenders een rede gehouden over de vrijlating van politieke delinquenten.

De Minister nam de volledige verantwoordelijkheid voor de genomen regeeringsmaatregelen op zich en bestreed de geruchten, als zou hij op last van den Min.-president, of na een eisch van den Minister van Financiën (de uitgaven voor de detineering te beperken) gehandeld hebben.

Toen dit kabinet optrad — aldus de Minister — wachtten in de verschillende kampen tienduizenden politieke delinquenten op hun berechting. De groote massa van hen wacht reeds een tot twee jaren. Tot op zekere hoogte is dit verdiend! De straf is echter iets negatiefs. Willen wij positief werk verrichten, dan zullen wij de vaderlandsliefde bij onze kinderen moeten aankweeken en hen tot moreel hoogstaande menschen opvoeden. Natuurlijk kan het heulen met den vijand niet ongestraft blijven. Maar het straffen moet gezien worden als een plicht, waarvan de vervulling zwaar is, maar noodzakelijk om de zedelijke grondslagen van den Staat in stand te houden en te voorkomen, dat de grenzen tusschen goed en kwaad worden verdoezeld en uitgewischt.

Moet dus eenerzijds de Staat wonden slaan om de majesteit van het gekwetste recht te herstellen, anderzijds moet de Staat bereid zijn op die wonden den balsem der Christelijke barmhartigheid uit te gieten.

Niemand van wien bewezen kan worden, dat hij zijn medemensch moedwillig verraden en aan den vijand overgeleverd heeft, of dat hij zijn medemensch lichamelijk mishandeld of gekweld heeft, zal zijn gerechte straf ontgaan. Geen van dezen komen volgens de regeeringsplannen voor buitenvervolgingstelling in aanmerking.

Aan deze plannen ligt ten grondslag een opsomming van 21 categorieën van misdadige gedragingen. Zij, die geen handelingen vervuld hebben, welke onder deze 21 categorieën vallen, worden buiten vervolging gesteld en wel op uniforme voorwaarden voor zoover niet in de practijk afwijking daarvan om een of andere reden gewenscht blijkt. Zij, wier handelingen wel onder de 21 categorieën vallen, kunnen alleen dan vrijgelaten worden, indien zij tot de minder schuldigen behooren.

Het is namelijk verkeerd te meenen, dat deze 21 categorilën alle zware vergrijpen aanduiden.

Om nu aan te geven, welke personen, wier gedrag door deze categorieën bestreken wordt, kunnen worden vrijgelaten, zijn zekere richtlijnen gegeven.

Deze richtlijnen besprekend nam spr. als voorbeeld de richtlijn, die handelt over de collaborateurs, d.w.z. over degenen, die aan den vijand door leveranties verdiend hebben. Welke van die collaborateurs kunnen in vrijheid gesteld worden? Alleen zij, van wie blijkt, dat zij zich niet op groote schaal verrijkt hebben, en dat zij aan hun omgeving door hun optreden geen groote en diepgaande ergernis gegeven hebben. Niet in aanmerking komen dus zij, die aan den vijand groote sommen verdiend hebben, of die door het naloopen en bevoordeelen van den vijand en door den vriendschappelijken voet, waarop zij met den vijand verkeerden, in hun omgeving algemeen ergernis gewekt hebben.

Wat men voorheen wel als grief kon hooren, n.l. dat de groote collaborateurs op vrije voeten kwamen en de kleinen achter het prikkeldraad bleven, kan bij toepassing van deze richtlijn niet meer voorkomen.

Een dezer richtlijnen vooral heeft tot veel verzet en critiek aanleiding gegeven n.l. die volgens welke personen, die bij gewapende formaties dienst hebben gedaan, bij uitzondering in vrijheid gesteld kunnen worden, bijv. als zij op jeugdigen leeftijd tengevolge van een conflict met hun ouders in een onbezonnen oogenblik zich voor den wapendienst bij den vijand hadden opgegeven. Spr. heeft deze richtlijn ingetrokken, omdat de vrees is geuit, dat bij hare toepassing het ernstig karakter van het misdrijf van gewapende dienstneming bij den vijand op den achtergrond zou raken. Wel zal bevorderd worden, dat de lichtste gevallen uit deze categorie voor een spoedige berechting in aanmerking komen.

De buitenvervolgingstelling gaat met nieuwe straffen gepaard, nl. met geldstraffen, die naar omstandigheden zeer groot kunnen zijn, met verlies van sommige burgerrechten, zooals het kiesrecht en voorts steeds met de voorwaarde, dat de betrokkene zich voortaan als goede Nederlanders gedragen. Wie deze voorwaarde niet nakomt, zal weer naar de kampen worden teruggevoerd en zal de gewone berechting moeten ondergaan.

Het aantal politieke delinquenten, dat in de kampen op berechting wacht, bedroeg op 15 Augustus 1946 nog 51.012. Hieruit vloeit voort, dat om het getal van 25.000 gedetineerden te bereiken op dit oogenblik de vrijlating niet van 40 of 45 duizend, zooals in de pers werd beweerd, maar van omstreeks 25.000 delinquenten vereischt is.

Dit is geen „heilig" getal, maar er zal naar moeten worden gestreefd het te benaderen.

Naar schatting zullen van de zoojuist genoemde 25.000 personen zeker 20.000 in hun oude familiemilieu of anders bij andere familieleden onderdak vinden. Het vraagstuk der huisvesting beperkt zich dan tot omstreeks 5000 personen en die over het geheele land verspreid. Naar spr.'s meening is dit vraagstuk op te lossen, temeer daar door de zorgen van de „Stichting Toezicht Politieke Delinquenten" voor hen, die niet dadelijk gehuisvest kunnen worden, tijdelijke doorgangshuizen en doorgangskampen worden ingericht.

De minister vervolgde „Wij allen zullen er naar moeten streven, om de vrijgelatenen weer in de normale maatschappelijke verhoudingen en in het arbeidsproces op te nemen.

Wanneer zij, die vrijkomen, ruiterlijk erkennen, dat zij verkeerd hebben gehandeld, dan zal ons volk toonen een royale vergevingsgezindheid, die niet nakaart over wat is gebeurd, maar de hand uitsteekt tot verzoening.

Ik kan daarom hen, die vrijkomen niet genoeg op het hart binden, om zich waardig te gedragen, ook al zouden zij in den beginne teleurgesteld zijn over de ontvangst, die hun ten deel valt. Alleen een degelijk gedrag kan voor hen den weg openen naar betere tijden."

Spreker richtte woorden van dank aan de kerk, voor haar houding in deze materie, en hij deed een beroep op de voormalige illegaliteit, die in den oorlog zoo zware offers heeft gebracht, om thans nog het offer te brengen, de wettige overheid te volgen, ook waar haar inzichten van de hare afwijken.

(Comm. - Alg. H.bl. - Msb.)

(V. b. Vrijlating pol. delinq.: 6823 A; Kath. Episcopaat over vrijl.: 6837 D; min. v. Maarseveen 6789)

B. Mr. Van Kleffens over het vetorecht en de contrôle op de atoomenergie - Het lidmaatschap van de Ver. Volken —

26 Aug. — In een vraaggesprek voor de Amerikaansche radio heeft mr. E. N. van Kleffens gezegd, dat zijn voornaamste bezwaar tegen het veto der groote vijf in de Ver. Volken is, dat het in strijd is met het democratische beginsel. In ons nationale leven aanvaarden wij niet, dat de groote landheer of fabriekseigenaar een belangrijker stem heeft dan de boerenarbeider of de werkman. Maar in internationale zaken wordt met het veto een tegenovergestelde weg bewandeld. De kleine mogendheden zijn reeds lang tot een rijp oordeel gekomen. Zij wenschen niet als minderjarigen behandeld te worden en zijn er „misselijk van" steeds weer te moeten hooren, dat de grooten zulke ontzagwekkende verplichtingen hebben. Tenslotte herinneren zij zich maar al te wel hoe de groote mogendheden zich van hun verplichtingen gekweten hebben, dat zij oorlog en vernieling hebben gebracht in plaats van vrede. Het zou in ieder geval wenschelijk zijn het veto te beperken tot enkele welomschreven onderwerpen.

Ten aanzien van de contrôle op de atoomenergie achtte mr. Van Kleffens het Amerikaansche en het Russische standpunt niet onverzoenlijk. Niemand wenscht een atoomoorlog, daarom moet men tot elkaar komen. Dit is te meer noodzakelijk omdat alle landen recht hebben op de zegeningen, welke de atoomenergie voor vreedzaam gebruik kan opleveren.

Ten aanzien van de toelating tot de Ver. Volken was de Nederlandsche afgevaardigde van meening, dat aan niet-leden-staten, die onder de bepalingen van het charter vallen, geen belemmeringen in den weg moeten worden gelegd. Elke staat moet worden toegelaten naar zijn verdiensten en niet omdat hij de vriend is van een natie of een groep van naties. Sprekende over de Ver. Volken als geheel zeide hij ten slotte, dat de Ver. Volken en de Veiligheidsraad geen instrumenten zijn van nationale politiek. De afgevaardigden zijn er om de belangen van de wereld te dienen en mogen in geen geval de Ver. Volken gebruiken om andere naties, waarmee oneenigheid bestaat, nadeel te berokkenen. Dat is een misbruik, dat de Ver. Volken zelf kan verzwakken. (N.R.C. - V.K.)

(V. b. mr. v. Kleffens: 6789; vetorecht: 6810 G; contr. op atoomenergie: 6819 B; Am. en Russ. voorstel: 6777 D)

C. Repatrieering Sovjet-burgers - Russische beschuldiging —

28 Aug. — De „Prawda" van 26 Aug. beschuldigt Nederland van een vijandige politiek in zake de repatrieering van honderden burgers der Sovjet-Unie, welke door Nederland zou worden tegengehouden. Het blad eischt beëindiging van dezen ondraaglijken toestand.

We hebben vele bewijzen, aldus de „Prawda", dat Nederland bedoelde Sovjet-burgers niet alleen niet bij hun terug-

keer helpt, maar ook tegenwerkt en terroriseert. De Nederlanders voeren openlijk vijandige propaganda tegen de Sovjet-Unie en Mennonisten trachten de Sovjet-burgers te bewegen te emigreeren naar Mennonistenkolonies in Amerika.
De „Prawda" vermeldt tevens, dat Nederland slechts 274 gedeporteerde Russen heeft gerepatrieerd, waartegenover Rusland 3568 Nederlanders naar huis heeft gezonden.
Van officieele Ned. zijde wordt hierop geantwoord, dat het werk der Sovjet-repatrieerings-missie steeds is gesteund, o.a. door oproepngen via de radio en door plaatsing van Russische advertenties in de dagbladen. Om de mogelijkheid tot repatrieering bekend te maken zijn ook sedert de bevrijding op verschillende plaatsen vergaderingen belegd van Sovjet-onderdanen met Russische repatrieeringsofficieren.
Het is inderdaad juist dat zich eenige, overigens weinig beteekenende, moeilijkheden hebben voorgedaan, doordat enkele Sovjet-officieren niet op de hoogte bleken te zijn van de Nederlandsche wettelijke bepalingen met betrekking tot het verblijf van vreemdelingen hier te lande, welke plaatselijke moeilijkheden thans door de „Prawda" worden opgeblazen.
Uiteraard is het karakter van repatrieering vrijwillig, hetgeen ook door het vluchtelingencomité van de U. N. (Ver. Volk.) is vooropgesteld. Dientengevolge kunnen de Mennonieten, die in Nederland zijn binnengekomen en die in tegenwoordigheid van Nederlandsche ambtenaren ten overstaan van de Sovjet-repatrieeringsofficieren verklaard hebben niet te willen repatrieeren, door de regeering hiertoe niet worden gedwongen.
De Mennonieten vormen een op zichzelf staande religieuze groep, die nu reeds gedurende vier eeuwen van het eene land naar het andere trekt, voortgedreven door hun ideaal van weerloosheid. De Nederlandsche regeering, wel verre van in deze overtuiging partij te kiezen, vraagt slechts naar hun wensch om terug te keeren, of om verder te gaan.
Er bevindt zich in Nederland geen Sovjet-burger, die wenscht te repatrieeren en daarbij eenige moeilijkheid ondervindt. Integendeel de Nederlandsche regeering verleent alle faciliteiten aan Sovjetburgers om gebruik te maken van de gelegenheid tot repatrieering.
Het onderscheid tusschen repatrieering (vrijwillig) en uitwijzing (gedwongen) is een grondbeginsel ook van de Nederlandsche publieke orde. Volgens dit grondbeginsel handelt de Nederlandsche regeering. (Tr. - Alg. H.bl. - A.N.P.)
(V. b. Aank. Mennon.: 6621 M; Repatr. v. Ned. uit Rusland: 6547 C; Repatr. Sovj.-burgers: 6629 C)

A. Vijfentwintigjarig bestaan van den Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië - Beteekenis van den particulieren ondernemer —

26 Aug. — In Scheveningen heeft de Ondernemersraad voor Ned. Indië op 24 Aug. zijn 25-jarig bestaan herdacht in een bijeenkomst, tijdens welke de voorzitter, mr. W. G. F. Jongejan, een rede heeft gehouden over verleden, heden en toekomst van den Raad. Mr. Jongejan pleitte voor herstel van het recht in Indië. Zaken kunnen onder alle omstandigheden worden gedaan, maar het bedrijfsleven, zooals wij dat zien, is iets geheel anders. Dit kan alleen werken in den rechtsstaat. Nederland en Indië zijn uitgeput en leeggeroofd en wij zullen in Indië moeten overleggen en overleggen: kapitaalsvorming ook in de inheemsche sfeer zal noodzakelijk zijn. De zelfwerkzaamheid van het bedrijfsleven worde bevorderd.
De Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, mr. J. A. Jonkman bood de gelukwenschen van de regeering aan. Hij noemde de opheffing van de Nigieo als voorbeeld van het standpunt der regeering t.a.v. de zelfwerkzaamheid van het bedrijfsleven en zeide, dat binnenkort besprekingen zullen worden geopend om de commissie van contact voor economische aangelegenheden nieuw leven te geven. De Minister verklaarde, dat de beteekenis van den particulieren ondernemer ook deze regeering duidelijk voor oogen staat. (N.R.C.) **(V. b. Nigieo: 6687 H)**

B. Vermindering van het aantal ambtenaren —

27 Aug. — In de eerste helft van 1946 is de sterkte van het personeel, dat in dienst is van het Rijk, met bijna zes duizend leden verminderd. Naar schatting beteekent dat een besparing van ongeveer vijftien millioen gulden. Het Ministerie van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening heeft 1354, het Ministerie van Sociale Zaken 1094 en het Landbouw-crisisfonds 2981 menschen minder in dienst. Alleen het Ministerie van Justitie is uitgebreid met 698 personen. (V.K.)**(V. b. 6830 A)**

C. Geruchten over tweede geldsaneering tegengesproken —

28 Aug. — Naar aanleiding van geruchten, dat er wederom een geldsaneering te verwachten is, deelt het Ministerie van Financiën het volgende mede:
„In één der dagbladen kwam dezer dagen het bericht voor, dat de regeering aan graphici opdracht zou hebben gegeven ontwerpen te maken voor nieuwe bankbiljetten. Hierin zit een grond van waarheid. De opdracht evenwel kwam niet van de regeering, doch van de Nederlandsche Bank.
De aanmaak van nieuwe typen bankbiljetten heeft de bedoeling met het voorbereidende werk gereed te zijn, wanneer t.z.t. de oude exemplaren vervangen dienen te worden.
Volkomen ten onrechte heeft men in bedoeld bericht een aanleiding gezien, dat de vermoedens omtrent plannen voor een nieuwe geldzuiveringsactie op waarheid berusten. Dergelijke geruchten kweeken noodeloos onrust en onzekerheid. Zij zijn onwaar en dus ongewenscht". (Alg. H.bl.)
(V. b. geld.zuiv. 6815 A—E)

D. Wachtgeldsubsidie verlaagd —

26 Aug. — Aangezien het bedrijfsleven zich in belangrijke mate heeft hersteld, heeft de Minister van Sociale Zaken besloten met ingang van 30 September a.s. het subsidie-percentage van de gesubsidieerde wachtgeldregelingen van 60 op 50 procent terug te brengen.
Met ingang van 1 September zullen voorts geen wachtgelduitkeeringen meer verstrekt worden aan handelsreizigers en vertegenwoordigers, aangezien een doelmatige contrôle op deze groep niet mogelijk wordt geacht. (Tr.)
(V. b. 6541 IX)

E. Nieuwe spelling nog niet verplicht —

24 Aug. — De nieuwe spelling zal bij het begin van het nieuwe schooljaar nog niet verplicht zijn, daar de Memorie van Antwoord op het voorloopig verslag over het spellingsontwerp nog niet is ingekomen en de Kamer op reces gaat. (V.V.)
(V. b. Spelling Ned. Taal: 6799 A)

Ned. O.-Indië

F. Deelnemers van Malino-conferentie door Soekarno uitgenoodigd

26 Aug. De Merdeka van 23 Aug. bevat een uitnoodiging voor eenige afgevaardigden op de conferentie te Malino om te Djokjakarta een bezoek aan Soekarno te brengen. De betreffende personen zijn: Soekawati, Nadjamoedin, Dengah, kapitein Tahija, Sedar Saleh en Liem Tjae Le. **(V. b. Malino: 6840 B)**

G. Lord Killearn te Batavia gearriveerd - Officieele Britsche en Nederlandsche verklaring —

28 Aug. — Lord Killearn (voorheen Sir Miles Lampson), gewezen ambassadeur te Caïro en thans vertegenwoordiger van het Britsche Ministerie van Buitenlandsche Zaken in Z.O.-Azië is op 25 Aug. te Batavia aangekomen.

Lord Killearn (Ass. Press)

Het doel van zijn aanwezigheid is, volgens het officieele Britsche communiqué, om „ter plaatse informeele en voorloopige beraadslagingen te houden met betrekking tot de vooruizichten op een spoedige hervatting der besprekingen tusschen de autoriteiten en de Indonesiërs".
Een officieele woordvoerder der Nederlanders verklaarde in een persconferentie te Batavia, dat de Ned. en Britsche regeering in gemeenschappelijk overleg besloten hadden, dat lord Killearn naar Batavia zou gaan voor een informatorisch bezoek. Daarna zal hij rapport brengen over de raadzaamheid van het aanbieden van zijn diensten. Te dezen aanzien is tusschen Londen en Den Haag overeenstemming bereikt.
Op een vraag, waarom de onderhandelingen niet rechtstreeks hervat kunnen worden, verklaarde de woordvoerder dat voordat de conferentie te Malino gehouden werd, dr. Van Mook, Sjahrir tot het houden van een bespreking had uitgenoodigd. Maar deze antwoordde, dat hij in deze phase het nut van zulk een ontmoeting niet kon inzien.
De woordvoerder maakte tevens bekend, dat de Ned. regeering voor het hervatten van de besprekingen als voorwaarde

heeft gesteld, dat de republiek de evacuatie der geïnterneerden uit het binnenland zou hervatten.
De „Times" schrijft, dat de Britsche regeering er bij de Nederlandsche regeering gedurende eenigen tijd op heeft aangedrongen, de onderhandelingen te hervatten, doch dat de Nederlandsche regeering uitdrukking gaf aan de vrees, dat Sjahrir, wiens persoonlijke goede trouw door haar nooit in twijfel is getrokken, zich niet kan verheugen in het vertrouwen van zijn landgenooten; een vrees, die er door zijn ontvoering door onverantwoordelijke elementen niet minder op is geworden. In vergelijking met de besprekingen van Februari zijn er twee principieele verschillen aan te wijzen: de commissie-generaal en de vooruitgang, die op de onlangs te Malino gehouden conferentie is bereikt.
De twee belangrijkste problemen zijn de weigering van Nederland om zoowel Sumatra als Java als republiek te erkennen en het verlangen van de Indonesiërs om alle constitutioneele banden met het Nederlandsche rijk te verbreken. Er zijn thans echter aanwijzingen, dat beide partijen tot een schikking willen komen en, indien geduld en wederzijdsch begrip worden getoond, bestaat er een redelijke kans op welslagen, aldus besluit de „Times". (Tijd - Alg. H.bl. - Tr. - Times) **(V. b. bespr.: 6774 G)**

Argentinië

A. Ratificatie van het verdrag van Chapultepec —

20 Aug. — De Argentijnsche Senaat heeft met algemeene stemmen het accoord van Chapultepec, dat door de Argentijnsche militaire regeering in 1945 onderteekend werd, geratificeerd. Hierdoor sluit Argentinië zich aan bij het pact van wederzijdsche verdediging van het Westelijk halfrond.
Het ratificatiebesluit gaat thans naar de Kamer van afgevaardigden, waar de aanvaarding reeds verzekerd is. De ratificatie van het verdrag van Chapultepec is van groot belang voor de betrekkingen tusschen Argentinië en de Vereenigde Staten. (United Press)
(V. b. Pan Amer. Unie: 6819 C)

China

B. Burgeroorlog opnieuw uitgebroken - Strijd breidt zich uit over negen provincies —

23 Aug. — Telegrammen aan de Chineesche bladen melden, dat de burgeroorlog in Mandsjoerije na een rust van twee maanden opnieuw uitgebroken is. Uit het gebied ten Noord-Oosten van Moekden wordt hevige strijd gemeld. Tegelijkertijd wordt bekend gemaakt, dat de Chineesche premier T. V. Soeng te Nanking de eerste besprekingen over het Communistisch-Nationalistische geschil begonnen is met den vertegenwoordiger van het Communistische hoofdkwartier te Peking, generaal Chou en Lai.
26 Aug. — Militaire kringen in Peking verklaren, dat de strijd zich over negen provincies, zich uitstrekkende van Mandsjoerije tot de provincies Sjantoeng en Sjansi in centraal China, heeft uitgebreid. Blijkens telegrammen uit Moekden, zijn de communistische strijdkrachten onder generaal Lin Paio begonnen met de insluiting van de stad Tiehling, 33 mijl ten Noord-Oosten van de eerstgenoemde stad gelegen. De Nationalisten werpen van Moekden en Kaiyuan uit ijlings versterkingen in den strijd teneinde den „Communistischen vloed" te stuiten. Tien mijl van Tiehling verwijderd woedt een hevige slag. (United Press) **(V. b. 6841 B)**

Duitschland

C. Sovjetische Industrie A.G. opricht —

Onder den naam van Sovjetische Industrie A.G. (voor 51% eigendom van den Russischen staat en voor 49% van Duitschers) is opgericht een onderneming werkend met een kapitaal van RM. 800 millioen. De werkelijke waarde ervan wordt tweemaal zoo hoog getaxeerd. Zij heeft bijna 400.000 arbeiders in dienst en omvat het beste van het industrie-potentieel der Russische zone, o.m. de aldaar gelegen fabrieken der I. G. Farben.
Dit grootste kartel ter wereld (een pyramide van 13 trusts onder leiding van Alexei Resnikow) zal in het groot zaken gaan doen met West-Europa.
(Time - Kees. Fin. Arch.)

D. Complicaties bij economische samensmelting Britsche en Amerikaansche zone —

29 Aug. — Als gevolg van de verschillen in structuur tusschen de Britsche en Amerikaansche zonen, hebben zich verwikkelingen voorgedaan bij de onderhandelingen inzake de economische samenwerking. De drie staten in de Amerikaansche zone worden namelijk vertegenwoordigd door Duitsche departementen en ministers, terwijl de Britsche zone door Duitsche ambtenaren, die onder direct Britsch gezag staan, wordt vertegenwoordigd.
Van Amerikaansche zijde levert men critiek op de gecentraliseerde bureaucratie in de Britsche zone. (V.K.) **(V. b. 6841 C)**

E. Ontmanteling Siegfriedlinie —

18 Aug. — Meer dan 500 versterkingen van de Siegfriedlinie werden tot dusver in de Fransche bezettingszone ontmanteld. De ontmanteling wordt in versneld tempo voortgezet. (A.F.P. - Gaz. v. Antw.)
(V. b. Siegfriedlinie 3657 A; Demilitarisatie 6794 C)

Engeland

F. H. G. Wells overleden —

14 Aug. — De bekende letterkundige, H. G. Wells is op 13 Aug. te Londen overleden. Wells, die in 1866 te Bromley in het graafschap Kent werd geboren, was een der merkwaardigste figuren in het Engelsche letterkundige leven, een man van groote fantasie, tevens echter met wetenschappelijken aanleg.
Tot de kennis van zijn levensgeschiedenis heeft hij zelf veel bijgedragen, door de in 1934 verschenen, uit twee deelen bestaande, autobiographie „Experiment in Living".
Hij begon zijn carrière als winkelbediende, bracht het door eigen studie tot onderwijzer, studeerde later aan het „Imperial College of Science" en begon al spoedig artikelen voor de pers te schrijven. In 1895 verscheen zijn eerste boek „The Time Machine" over de zegeningen en gevaren van de wetenschap voor de maatschappij. Sedert dien is er een zeer groot aantal boeken en verhandelingen van zijn hand verschenen, romans, korte verhalen, werken over sociale, religieuze, historische en politieke vraagstukken. Met een onbegrensde en veelzijdige belangstelling heeft Wells de problemen van onze samenleving benaderd en behandeld, met een onbegrensde fantasie heeft hij aan zijn denkbeelden daarover vorm gegeven.
Tusschen de jaren 1942 en 1944 schreef Wells zijn memoires. In 1945 verscheen er nog een merkwaardig boek van zijn hand „Mind at the end of its Tether" waarin hij zijn vroeger optimisme en geloof in de toekomst van de menschheid verloochende. Wells was een liefhebber van reizen. In 1935 bracht hij een bezoek aan Nederland. In 1943 ontmoette hij President Roosevelt en generalissimus Stalin. (Times - N.R.C.)
(V. b. 4192; foto 6860a)

G. Een jaar Labour-regeering - Economisch herstel —

Labour's vreedzame revolutie begon een jaar geleden met het instellen van staatscontrôle over de groote beleggingen, de nationalisatie van de Bank of England en de „model-nationalisatie" van de kolenindustrie.
Om de investeeringen in de gewenschte kanalen te leiden handhaafde en verruimde de regeering de in oorlogstijd ingestelde contrôle over de effectenbeurs. En door de aandeelen van de Bank of England in eigendom van de Schatkist te brengen kreeg de regeering de beslissing in alle financieele operaties die de bank uitvoert.
De genationaliseerde kolenindustrie staat onder leiding van een raad van directeuren, welke verantwoordelijk is aan de regeering, die de aandeelhouders heeft uitgekocht. Met deze nationalisatie heeft de regeering de verantwoordelijkheid aanvaard voor Engelands grootste industrieele probleem. Een van de meest succesvolle ondernemingen der regeering is geweest de herverdeeling van de arbeidskrachten. De Minister van Arbeid, George Isaac, heeft werk gezocht voor 4.000.000 gedemobiliseerden, en nog 15.000.000 anderen zullen vóór het einde van 1946 aan werk geholpen worden. In de afgeloopen 12 maanden bleef de industrieele vrede — afgezien van twee groote, „niet-officieele" stakingen — gehandhaafd. Intusschen is er een aanzienlijk tekort aan arbeidskrachten in de industrie: terwijl er 1.000.000 man meer dan vroeger noodig zijn, heeft men er 1.000.000 minder. De mijnen, het bouwvak en de kleedingindustrie kampen met een aanzienlijk tekort aan menschen.
De geldswaarde van den Britschen export is hooger dan voor den oorlog en ook de goederenhoeveelheid begint het vooroorlogsche peil te overtreffen. De scheepsbouw produceert meer dan sinds 24 jaar en op de Britsche werven staat meer dan de helft van de in de wereld in aanbouw zijnde handelstonnage, op stapel. Vooral dank zij den export is Groot Brittannië's financieele positie beter dan verwacht werd. Hugh Dalton, de kanselier van de Schatkist, schat het Engelsche deficit in den handel met het buitenland op £ 750.000.000.—, maar algemeen acht men dit cijfer te hoog.
Door contrôle over de prijzen van voedsel, kleeding, meubels enz. heeft de regeering verhinderd dat een dreigende inflatie werkelijkheid werd. De loonen, die niet gecontrôleerd werden, zijn echter snel gestegen, hetgeen leidde tot noodzakelijke verhoogingen van de prijzen voor spoorwegvervoer, kleeding, meubelen en automobielen. Omdat Engeland werkt met oude en niet-economische machine's, is niet overal de productie groot genoeg: de kolenproductie is met 14%, de katoenspinnerij met 20% achteruitgegaan.
Een der belangrijkste gebeurtenissen in het eerste socialistische jaar is de Amerikaansche leening geweest. Hiermede hoopt men de Engelsche productie te kunnen opvoeren. Maar reeds de hoop op deze Amerikaansche hulp heeft groote voordeelen opgeleverd. Engeland's herstelplan was gebaseerd op het geloof, dat de leening tot stand zou komen. Als men niet had kunnen hopen op dezen steun, dan zou, zoo zegt men, het be-

trekkelijk snelle begin van het herstel onmogelijk geweest zijn.
(Chr. Sc. Mon. 27 Juli)
(V. b. arbeidstoest. 6665 E; v. b. Labour reg. 6849 B)

Frankrijk

A. Aantal inwoners - Samenstelling
17 Aug. — Volgens een raming van het nationaal instituut voor de statistiek was het aantal inwoners in Frankrijk op 1 Jan. 1946 39.700.000 tegen 41.126.000 op 1 Jan. 1939. De leeftijdsklasse van 0 tot 20 jaar omvat 11.774.000 personen tegen 12.892.000 in 1939. Het aantal volwassenen van 20 tot 60 jaar is gedaald van 21.909.000 tot 21.610.000. Dat van inwoners van 60 jaar en ouder van 6.325.000 tot 6.316.000.
(V. b. 6561 D) (Le Monde)

B. Nieuw ontwerp voor grondwet - Standpunt van De Gaulle —
28 Aug. — De grondwetscommissie heeft haar ontwerp voorgelegd aan de Assemblée Constituante.
Het ontwerp gaat uit van de scheiding en de samenwerking van de drie machten in den staat: de wetgevende, de uitvoerende en de rechtsprekende. In dit régime ligt de oorsprong van de souvereiniteit bij het volk: dit spreekt zich uit op directe wijze bij referendum en op indirecte wijze door het parlement. Dit parlement zal bestaan uit twee Kamers, waarvan de Tweede Kamer den naam draagt van: „Raad van de Republiek". Men noemt haar wel „chambre de la réflexion": een Kamer, die over de wetten nog eens nadenkt en ook de Eerste Kamer er nog eens over kan doen nadenken. Mede-beslissende bevoegdheid heeft zij echter niet, noch is de regeering tegenover haar verantwoordelijk. De Eerste Kamer, de „Assemblée Nationale", behoudt het laatste woord.
Op het stuk van de bevoegdheden van den president der republiek wijkt dit ontwerp in belangrijke mate af van het bij referendum van 5 Mei j.l. verworpen ontwerp. De president (door de twee Kamers gekozen) zal volgens het nieuwe ontwerp den voorzitter van den ministerraad aanwijzen en met goedvinden van den ministerraad de Assemblée ontbinden. De voorzitter van den ministerraad moet met zijn aanwijzing door den president nog de investituur van de Assemblée ontvangen.
Voor het stellen van de portefeuillekwestie, het indienen van de motie van wantrouwen en het gebruik van het presidentieele recht tot ontbinding zijn regels opgesteld, die beoogen Frankrijk een grootere mate van regeeringsstabiliteit te waarborgen, dan het onder de Derde Republiek genoot.
Een Hooge Raad der Magistratuur waarborgt door zijn samenstelling de onafhankelijkheid der rechtspraak van de politiek.
Er zal verder een economische raad zijn, welken het parlement verplicht is te raadplegen over alle wetten, die de economie van het land raken.
De instellingen van de „Union Française" zijn door de grondwetscommissie niet in het ontwerp opgenomen; de daarmede samenhangende kwesties zijn bovendien nog verre van opgelost. De commissie was het er echter eenstemmig over eens, dat die oplossingen gezocht moeten worden in de richting van het federalisme.
In een verklaring aan de pers heeft De Gaulle gezegd, dat het ontwerp niet voldoet aan de door de hedendaagsche wereld gestelde eischen ten aanzien van het herstel van Frankrijk. „Ons vorige regiem stortte ineen onder een druk, dien het niet kon voorzien, noch weerstaan. Niets is meer noodig dan een staat op te bouwen, die voldoende kracht en efficiency heeft en die op zijn dienaren kan vertrouwen, teneinde de veiligheid te waarborgen, wat er ook moge gebeuren."
(Tijd - Le Monde)
(V. b. Referendum grondwet: 6729 B; De Gaulle: 6825 G)

Griekenland

C. Joego-Slavische en Russische ambassadeur verlaten het land —
28 Aug. — De Joego-Slavische gezant, Tsjangar, is teruggeroepen in verband met de „beleedigingen van Maarschalk Tito", die in de Grieksche pers waren gepubliceerd.
Ook de Russische ambassadeur, Rodionof heeft Athene verlaten, nadat hij onlangs een krachtig protest had ingediend tegen in de Grieksche pers verschenen anti-Russische artikelen. (V.V. - United Press)

India

D. Nehroe vormt regeering zonder Moslemliga —
26 Aug. — Koning George heeft het ontslag van het Britsch-Indische zakenkabinet aanvaard en een nieuwe regeering benoemd, waarvan Pandit Jawaharlal Nehroe, voorzitter van de Congrespartij, hoofd is. Behalve hem zijn er nog vijf leden van de Congres-partij in opgenomen, van wie één Mohammedaan is. Verder zijn benoemd een onafhankelijke Mohammedaan, een Sjitisch Mohammedaan, een Indisch Christen, een Sikh, een Parsi en de voorzitter van de liga der paria's. Er zullen nog twee Mohammedanen in opgenomen worden. Inmiddels is op een der nieuwe ministers, den onafhankelijken Mohammedaan Sir Sjafat Ahmed Khan (die drie weken geleden uit de Mohammedaansche liga was getreden) een moordaanslag gepleegd.
(N.R.C.) **(V. b. Nehroe: 6849 D; zie ook: 6810 F en 6849 C)**

Internationaal

E. De Conferentie van Parijs - Impasse —
28 Aug. — De plannen van den Amerikaanschen minister van buitenlandsche zaken, J. Byrnes, om een snellen vrede tot stand te brengen met alle vroegere vijandelijke landen, zijn in duigen gevallen. Aanvankelijk had men gehoopt, de verdragen met de satelliet-staten op dit oogenblik voltooid te hebben, zoodat de „Groote Vier" aan den slag zouden kunnen gaan om de verdragen met Duitschland en Japan te ontwerpen, maar dit schijnt nu wel uitgesloten te zijn. De conferentie is er niet in geslaagd eenige vordering van beteekenis te maken met de verdragen met Italië, Roemenië, Hongarije, Bulgarije en Finland, waardoor de plannen in de war zijn gestuurd en de terugkeer van de wereld tot den status van vrede vermoedelijk voor verscheidene maanden is uitgesteld.
De Parijsche vredesconferentie is haar vijfde week ingegaan vrijwel op hetzelfde punt, als waarop zij zich aan het einde van Juli bevond. Drie vrij onbeteekenende paragrafen van de préambule van een der vijf verdragen zijn door een commissie aanvaard. Er is zelfs nog geen enkele préambule geheel besproken.
De vijf verdragen bevatten, zooals zij door de „Groote Vier" zijn ontworpen, 206 pagina's en de andere zeventien landen hebben ver over de tweehonderd amendementen ingediend, welke alle zin voor zin in behandeling moeten worden genomen.
De gedelegeerden der vredesconferentie hebben hun hoop gevestigd op een door Bevin voorgestelde bijeenkomst van de „Groote Vier", waarvan men de verwachting koestert dat zij de impasse zal opheffen, waarin de besprekingen zijn geraakt.
De leidende figuren van de conferentie dienen voorts uit te maken, welke maatregelen genomen moeten worden in verband met de op 23 September vastgestelde bijeenkomst van de Vereenigde Volken.
Er bestaat in Parijs weinig twijfel over, dat de klacht van de Oekraïne — direct gericht tegen Griekenland en indirect tegen Engeland — tot een grooten politieken strijd zal leiden over de situatie in het Oosten van de Middellandsche Zee. Het is gebleken, dat de Sovjet-Unie vasten voet wenscht te krijgen in het bedoelde gebied, alsmede een toonaangevende stem bij de contrôle op de Dardanellen, terwijl Engeland, daarbij ondersteund door de Ver. Staten, besloten is de Russen uit de Oostelijke Middellandsche Zee te houden en uitbreiding van den Sovjet-invloed op den Balkan te voorkomen. In een dergelijk geval zullen de leidende staatslieden het vermoedelijk belangrijker vinden hun belangen in New York te verdedigen, dan in Parijs te blijven voor het uitzoeken van detailkwesties in de vredesverdragen.
(United Press) **(V. b. 6849 E)**

F. Veiligheidsraad - Klacht van de Oekraïne tegen Griekenland —
26 Aug. — De Oekraïne heeft aan den Veiligheidsraad verzocht over te gaan tot een actie tegen Griekenland, daar dit land een ernstig gevaar voor den vrede op den Balkan vormt. De Oekraïne beschuldigt Griekenland van het uitlokken van tallooze incidenten aan de Griekseh-Albaneesche grens en stelt de Britsche regeering verantwoordelijk voor de situatie in Griekenland. (Reuter - V.V.)
(V. b. Griekenland en Oekraïne 6850 Kol. 3; Griekenl. in Veil.hr. 6617 G)

Italië

G. Het lijk van Mussolini teruggevonden —
13 Aug. — Een Franciscaner monnik uit een klooster te Padua, heeft op 12 Augustus een koffer met het lijk van Mussolini aan de politie te Milaan overhandigd. Het lijk bevond zich in twee rubberzakken.
De officieele identificeering van het lichaam baseert zich op een geschreven verklaring, die men in een der zakken heeft gevonden. In deze verklaring staan gegevens over de verschillende verplaatsingen van het lijk vermeld.
De Italiaansche regeering heeft beslist dat het lijk thans op een geheim gehouden plaats zal begraven worden, om in „rustige tijden" aan de familie van Mussolini te worden teruggegeven.
(V.V. - Le Monde) **(V. b. 6706 F)**

Joego-Slavië

H. Britsche en Amerikaansche nota's i. z. grensincidenten in Julisch-Venetië - Amerikaansche nota betreffende neerschieten van Amerikaansche vliegtuigen - Tito zal aan Amerikaansche eischen voldoen —
22 Aug. — Engeland en Amerika hebben den tekst van twee nota's aan Zuid-Slavië van 20 Mei en 16 Aug., openbaar gemaakt.
In de eerste nota, die diende als antwoord op een Zuid-Slavisch protest tegen het militaire bestuur in Triëst dat geen

bescherming zou bieden aan in Triëst verblijvende Zuid-Slaven —, wordt er op gewezen dat dit bestuur in democratischen geest wordt gevoerd, zonder onderscheid te maken tusschen rassen of politieke overtuigingen. Ondanks dit alles is de Zuid-Slavische regeering op alle mogelijke manieren, vooral door een provoceerende campagne in pers en radio doorgegaan met het opwekken van de bevolking tot verzet tegen de geallieerden.
In de laatste nota wordt de verantwoordelijkheid voor grensincidenten in Julisch Venetië, waarvan Zuid-Slavië den geallieerden de schuld had gegeven, met nadruk van de hand gewezen en worden juist de Zuid-Slaviërs ervan beticht telkens patrouilles over de demarcatielijn uit te zenden, die bovendien, indien ontdekt, beginnen met schieten.

22 Aug. — Naar aanleiding van het neerschieten van Amerikaansche vliegtuigen boven Joego-Slavië heeft de Amerikaansche regeering een nota aan Zuid-Slavië overhandigd waarin de onmiddellijke vrijlating van de inzittenden geëischt wordt.
Deze passagiers moeten van de Zuidslavische regeering een vrijgeleide krijgen tot de grens.
De nota eindigde:
„Indien de Zuid-Slavische regeering binnen 48 uur aan deze eischen voldoet, zal de Amerikaansche regeering genegen zijn haar houding te bepalen in het licht van de pogingen tot genoegdoening, door de Zuidslavische regeering ondernomen.
Indien echter binnen dien vastgestelden tijd niet aan deze eischen wordt voldaan, zal de Amerikaansche regeering een beroep op den Veiligheidsraad der Vereenigde Volken doen om terstond bijeen te komen en de noodige stappen te ondernemen".
Intusschen heeft Zuid-Slavië op zijn beurt geprotesteerd tegen het voortdurend vliegen van Amerikaansche vliegtuigen over Zuid-Slavisch grondgebied.
(N.R.C. - Reuter)

26 Aug. In een op 24 Aug. te Washington gepubliceerde brief van maarschalk Tito aan den Amerikaanschen ambassadeur in Zd.-Slavië, Patterson, blijkt, dat Tito order heeft gegeven niet meer op vreemde vliegtuigen te schieten. De incidenten zullen zich niet herhalen. Verdwaalde vliegtuigen zullen boven Zuid-Slavië mogen vliegen. Tito stelde voor, dat men een systeem voor het uitzenden van S.O.S.-signalen door dergelijke vliegtuigen zou uitwerken. Hij betreurde het voorgevallene en stemde er in toe aan de Amerikaansche eischen te voldoen.
(V.V.)

28 Aug. — Een communiqué van het Amerikaansche Departement van Buitenlandsche Zaken deelt mede, dat de regeering te Washington niet langer van plan is de bovengenoemde kwestie aan den Veiligheidsraad voor te leggen, daar aan de, in de nota van 21 Aug. gestelde voorwaarden, is voldaan. (Alg. H.bl.)

Polen

A. Amerikaansche en Britsche nota's over vrije verkiezingen —

21 Aug. — De regeeringen van Engeland en Amerika hebben thans aan Polen nota's doen toekomen, waarin wordt gewezen op de besluiten van Yalta en Potsdam, dat alle democratische partijen in Polen vrij moeten zijn in het ontplooien van politieke activiteit gedurende de periode voorafgaande aan de algemeene verkiezingen, die in November in Polen zullen worden ghouden. In deze nota's wordt de Poolsche regeering er van beschuldigd, politieke vervolging toe te staan door arrestaties, censuur, administratieve inmenging en andere daden.
De Amerikaansche regeering wil, dat Polen de volgende partijen als democratisch zal beschouwen: de Arbeiderspartij, de Boerenpartij, de Sociaal-Democratische en de Labourpartijen. Zij nam kennis van de beschuldiging der oppositie tegen de Poolsche regeering in zake onregelmatigheden bij het tellen van stemmen tijdens de vorige verkiezingen en voegt in de nota er aan toe, dat Amerikaansche vertegenwoordigers in Polen bericht hadden, dat het referendum wel eerlijk was geweest, maar dat de methoden van stemmen tellen en het bekend gemaakte aantal daarvan, aanleiding hebben gegeven tot beschuldigingen van ernstige onregelmatigheden. (Tijd - N.R.C.)
(V. b. Referendum 6812 A)

Rusland

B. Litwinof ontslagen als plaatsver. Min. van Buitenl. Zaken - Marine-attaché's der Ver. Staten moeten Rusland verlaten —

24 Aug. — De plaatsvervangende Minister van Buitenlandsche Zaken, Litwinof, is uit zijn ambt ontslagen.
In zijn plaats werden benoemd de ambassadeur te Londen, Fedor Gusev en de vroegere gezant in Japan, Jakob Malik. Als opvolger van Gusev als ambassadeur te Londen wordt genoemd de vroegere ambassadeur in Canada, George Zaroubine. (N.Z.Zt. - United Press)
27 Aug. — De Amerikaansche marine-attaché's te Archangel en Wladiwostok moeten op verzoek van de Russische regeering deze steden verlaten. (Par.)
(V. b. Litwinof: 5641 C)

DE RUSSISCHE VLOOTPOLITIEK II

C.

Vervolg van pag. 6851 A

De taak van de Roode vloot in den tweeden Wereldoorlog was in de eerste plaats een defensieve, in nauwe samenwerking met het Roode leger.
De taak van de Noordelijke vloot in de Witte Zee en de Barentsz Zee bestond uit het open houden van de zeeroute naar Engeland en de Vereenigde Staten. Deze vloot, die voornamelijk bestond uit onderzeeërs, kotters en marinevliegtuigen, bewees belangrijke diensten door convooyen bij te staan en Duitsche schepen aan te vallen; zij zou 500.000 ton aan Duitsche schepen tot zinken hebben gebracht. De Oostzeevloot droeg op heroïsche wijze bij tot de verdediging van Leningrad. Zij beheerschte het gebied van Hangö in Finland en stond het Roode leger bij in zijn opmarsch naar de Baltische kust, vooral bij Tallinn en de kusten van Oost-Pruisen. De Zwarte Zee vloot onderscheidde zich voor Odessa en Sebastopol en langs het Kaukasische kustgebied. Steeds heeft de Roode Vloot landingen van vijandelijke krachten achter de Russische linies, in de Zwarte- en Oost Zee verhinderd. In de eerste drie oorlogsjaren heeft de Roode Vloot een hulpkruiser, twee gepantserde kustvaartuigen, zeven en dertig destroyers, 50 onderzeeërs en talrijke lichte schepen tot zinken gebracht. De Roode marine-luchtmacht haalde meer dan 6.000 vliegtuigen naar beneden. In deze hachelijke operaties werden aanzienlijke verliezen geboekt, welke Rusland hoopt aan te vullen met zijn aandeel in het overschot van de Italiaansche, Duitsche en Japansche vloot. De overdracht van het Engelsche slagschip „Royal Sovereign" (herdoopt in Archangelsk) en van den Amerikaanschen kruiser Milwaukee (herdoopt in Moermansk) geschiedde in de plaats van schepen van de Italiaansche vloot.
Ter gelegenheid van den vlootdag op 22 Juli 1945 (zie 6379 E) vaardigde Stalin een order uit voor het Roode leger en de Vloot. Hierin prees hij de Roode Vloot als de getrouwe hulp van het Roode Leger in den oorlog tegen Duitschland. „Zij had, zeide hij, op doelmatige wijze de flanken van het leger die steunden op de zeeën beschermd, hevige slagen toegebracht aan de vijandelijke koopvaardijvloot en een ononderbroken functionneeren van Ruslands verbindingen gewaarborgd". „De Sovjet-volkeren, aldus Stalin, wenschen hun vloot nog machtiger en sterker te zien. Ons volk zal zich nieuwe gevechtsschepen en nieuwe bases bouwen voor zijn vloot. Het is de taak van de vloot onvermoeid het kader te oefenen en te verbeteren en de ondervinding in den patriottischen oorlog opgedaan volledig te benutten."
Generalissimus Stalin geeft dan ook de hoofdtrekken aan van de te volgen vlootpolitiek. De Roode Vloot moet nog sterker en machtiger worden dan zij was toen de oorlog eindigde. (We merkten reeds op dat zij toen ongeveer 500.000 ton besloeg). Stalin spreekt hier derhalve niet van een „vloot zonder weerga". In zijn omschrijving van de taak van de vloot klinkt een geluid, dat men heeft kunnen hooren in de verklaringen van de Sovjet-leiders, die sedert 31 Dec. 1937 verantwoordelijk waren voor de uitvoering van de vlootpolitiek. Wel werd in deze verklaringen nog den nadruk gelegd op de constructie van een groote vloot, maar tevens hielden, zooals gen.-majoor Zoyagin in het voorjaar van 1945 verklaarde „ernstige problemen de vlootleiding bezig" en was „een meer diepgaande studie van de moderne maritieme wetenschap" noodzakelijk.
Kortom: een volk wordt geen groote zeemogendheid alleen door het bouwen van schepen en, zoowel scheepsbouw als maritieme opvoeding eischen meer tijd, dan aanvankelijk verwacht werd.
De Russische zeemacht heeft te kampen met bepaalde moeilijke omstandigheden. De Roode Vloot moet opereeren in vijf ver uiteen gelegen zeeën (De Witte, de Barentsz-, de Oost-, de Zwarte- en de Japansche zee). Haar allereerste taak is de verdediging van de Russische nationale belangen in deze wateren. Om de oppermacht te krijgen over de wereldzeeën zou Rusland niet alleen Europa, Azië en Afrika aan zich moeten onderwerpen en organiseeren en een geweldige strategische luchtmacht moeten scheppen, maar ook zijn vloot moeten uitbreiden tot een peil waarop zij even groot of grooter zou zijn dan de gecombineerde vloten van de Vereenigde Staten en Engeland. Zonder een dergelijke grootsche ontwikkeling kan Rusland zijn vloten niet samenvoegen tot een offensief geheel. Daaraan te denken is denken in termen van een wereldrevolutie en van een derden Wereldoorlog.

Eigen teekening

De Roode Vloot moet verdeeld worden over de vijf zeeën in overeenstemming met de Russische veiligheid en commercieele belangen in deze gebieden. Onder bepaalde omstandigheden kan een Roode Vloot in de Witte- en Barentsz-zee zeer belangrijk zijn, we denken hier aan de verbinding met Engeland en de Vereenigde Staten, die in beide wereldoorlogen van vitaal belang bleek. Ondanks het bezit van Petsamo (zie 6827 kol. I) en de zekerheid van de Finsche neutraliteit zou het voor Rusland niet geraden zijn Moermansk — de eenige ijsvrije haven in het Noorden — tot voornaamste vlootbasis te maken. Het ligt n.l. ver van Rusland's industrieele centra, terwijl de spoorwegverbinding vrij kwetsbaar is. De weersomstandigheden zijn er ongunstig, bovendien zouden andere zeemogendheden (men denke aan IJsland, Noorwegen en Spitsbergen) de bruikbaarheid van Moermansk wel eens kunnen beperken.

De laatste jaren ging het meerendeel van den Russischen import door de Oostzee. maar het grootste deel van den export gaat via de Zwarte Zee die Rusland's levensader is en waar men in de toekomst de sterkste Russische vlootbasis in Europeesche wateren kan verwachten.

Ruslands aanwinst in dezen oorlog aan de Finsche kust (onder Viborg), de huur van Porkala (zie 6827 kol. 1), de annexatie van de drie Baltische staten en van een deel van Oost-Pruisen (met Koningsbergen) verzekeren den toegang van Centraal-Rusland tot de Oostzee. Met een bevriend Polen, dat aanspraak maakt op een zeekust tot en met Stettin en met een Duitschland, dat als zeemacht uitgeschakeld is, zal Rusland ongetwijfeld de Oostzee controleeren Het kanaal van Kiel (dat de Ver. Staten willen internationaliseeren), de Sont en de Belt leiden naar de Noordzee. Hier raken de Britsche en Russische maritieme macht elkaar en overeenstemming tusschen deze beide in dit gebied is noodzakelijk. De vitale belangen van Engeland zullen geen Russische contrôle gedoogen aan de toegangswegen tot de Oostzee.

De Zwarte Zee, die zeer waarschijnlijk de sterkste Russische vloot zal herbergen, mondt via de Dardanellen uit in de Aegeïsche Zee en de Middellandsche Zee. Met Roemenië en Bulgarije binnen zijn invloedssfeer, controleert Rusland het grootste, Turkije het kleinste deel van de kusten van de Zwarte Zee.

Het Russisch-Turksche verdrag van 1925 is ter ziele (zie 6502 E) en Rusland heeft suggesties gedaan voor een nieuw verdrag, dat aan den nieuw-geschapen toestand beantwoordt. Bovendien streeft Rusland naar bases, die de Dardanellen zullen controleeren. Hiermede komt de kwestie van revisie of afschaffing van de Conventie van Montreux (1936), waarbij Turkije de contrôle kreeg over de Dardanellen. (Intusschen heeft Rusland t.a.v. de Dardanellen duidelijke voorstellen geformuleerd. De Ver. Staten en Turkije wezen deze voorstellen af — zie 6843 F en 6852 A — Red. K.H.A.). Was het om zeker te zijn van de contrôle over de Turksche zeeëngten, dat Rusland zinspeelde op een Russische basis op den Dodekanesos en op een Russisch trusteeship over Italiaansch Noord Afrika? (zie 6706 D). Deze zinspelingen zijn, zooals de Engelsche Min. van Buitenlandsche Zaken opmerkte, een aanslag op de Britsche levensader door de Middellandsche Zee. In twee oorlogen was het Rusland niet toegestaan gebruik te maken van de Dardanellen. Lloyd George verklaarde eens dat het sluiten van de Dardanellen den Eersten Wereldoorlog met twee jaren verlengde en de Russische revolutie verhaastte. In dezen oorlog moest de Anglo-Amerikaansche hulp aan Rusland geschieden via Iran of langs den gevaarlijken weg naar Moermansk. Het zou derhalve geen verrassing zijn, indien Rusland de volgende fundamenteele eischen zou stellen: De beslissende stem bij het verhinderen van den toegang van oorlogsschepen van niet aan de Zwarte Zee gelegen mogendheden tot deze zee, welke Rusland wil controleeren. Voorts de garantie dat het de Dardanellen nooit voor zich gesloten zal vinden, te bereiken door een beslissend aandeel in de militaire contrôle over de zeeëngten (zie 6843 F).

De zeer groote invloed in Bulgarije en Joego-Slavië bieden Rusland de garantie, dat de zeeëngten niet in handen van een vijandelijke mogendheid vallen. De Britsche invloed in Griekenland en de Aegeïsche Zee is voor de bescherming van de Britsche levensader in de Middellandsche Zee van groot belang. De discussies over Triëst en Saloniki kunnen dan ook het best begrepen worden in het licht van het samentreffen van vitale belangen. De toenemende Amerikaansche belangen in de olie van het Nabije Oosten en de belangrijke rol die het Britsche Empire speelt in het veiligheidssysteem der Ver. Staten maken het waarschijnlijk, dat de Ver. Staten Engeland in dit gebied zullen steunen. Rusland's maritieme positie in het Verre Oosten is aanmerkelijk verbeterd. Door het verdrag met China (zie 6421 D) krijgt Rusland voor 30 jaar de beschikking over Port Arthur (gemeenschappelijk Russisch-Chineesche vlootbasis), terwijl Dairen een vrijhaven is geworden. Daarnaast kreeg Rusland Zuid-Sachalin terug, kreeg het deel in de internationale voogdij over Korea en verwierf het de Koerillen, die, in handen van den vijand de

zeeroute van Siberië naar de vlootbasis Petropavlovsk op het schiereiland Kamchatka, zouden blokkeeren. Rusland zal waarschijnlijk aandringen op neutraliseering van de straat van Korea en misschien een vlootbasis eischen in de betrekkelijk ijsvrije haven van Rasjin op Korea.

Het is wel duidelijk, dat de Russische en Amerikaansche vlootbelangen elkaar snijden, in den driehoek: Aleoeten—Kamchatka—Koerillen. En mogelijk ook in de Gele en de Oost-Chineesche Zee indien er een Amerikaansche lucht- en vlootbasis gevestigd is op of nabij Okinawa. Rusland en China hebben een lange gemeenschappelijke landgrens, de Vereenigde Staten en China een lange gemeenschappelijke zeegrens. Elk dezer grenzen is van vitaal belang voor de veiligheid van de twee grootste mogendheden (Rusland en de Ver. Staten). Overeenstemming tusschen beide inzake de problemen China en Japan is van fundamenteel belang voor den vrede in Azië en in de Stille Zuidzee. Evenals de mogendheden die Duitschland bezetten, de contrôle van dit land niet aan een hunner willen overlaten, zoo ook zal in het Verre Oosten geen der betrokken mogendheden toestaan, dat een hunner Japan of China controleert. Samenwerking tusschen de overwinnende Groote Mogendheden onderling is derhalve de eenige weg tot blijvenden vrede in Europa en in het Verre Oosten.

Men komt tenslotte tot de conclusie dat er twee mogelijkheden zijn. Ten eerste: Rusland vervolgt de in den tweeden wereldoorlog gevoerde vlootpolitiek met als doeleinden: verdediging van de Russische kusten, contrôle van Oost- en Zwarte Zee, samenwerking met Engeland met betrekking tot den toegang tot de Oostzee en in de Aegeïsche Zee en samenwerking met de Vereenigde Staten in het Westen van de Stille Zuidzee. Voor deze doeleinden heeft Rusland wellicht een „nog sterkere en machtiger vloot noodig", zooals Generalissimus Stalin vaststelde op den Russischen Vlootdag van 1945. Het ligt in de rede, dat de Russische vloot in dit geval gewicht in de schaal kan leggen bij diplomatieke onderhandelingen. De tweede mogelijkheid is, dat Rusland met een „vloot zonder weerga" een greep doet naar de opperheerschappij over de wereldzeeën.

In dit laatste geval zou een nieuw keerpunt in de geschiedenis van de wereld bereikt zijn.

(Vrij naar Robert J. Kerner in „Foreign Affairs — Jan. 1946) **(Eerste deel: 6851 A)**

Ver. Staten

A. Amerika aanvaardt verplichte jurisdictie van Internationaal Gerechtshof —

27 Aug. Op 26 Augustus werd President Truman's verklaring, inhoudende de aanvaarding door Amerika van de verplichte jurisdictie van het Internationaal Gerechtshof bij de U.N. (Ver. Volk.) gedeponeerd.

In de Amerikaansche verklaring wordt gezegd, dat Amerika in overeenstemming met artikel 36 van het statuut van het Gerechtshof, de verplichte jurisdictie erkent van het Internationaal Gerechtshof in alle wettelijke geschillen die voortspruiten uit:

A. De interpretatie van een verdrag.

B. Eenige kwestie van Internationaal Recht.

C. Het bestaan van een toestand, die indien vastgesteld, de schending van een internationale verplichting inhoudt.

D. De wijze waarop en de mate waarin genoegdoening moet worden gegeven voor het schenden van een internationale verplichting. (U.S. Information Service) **(V. b. Intern. Hof 6617 D)**

B. Opinie-onderzoek - Populariteit van en vertrouwen in Republikeinsche en Democratische partij in verband met stakingen en loonsverhoogingen —

Het American Institute of Public Opinion heeft een aantal enquêtes ingesteld, waarbij de volgende vragen werden gesteld:

1) „Welke van de twee partijen, de democratische of de republikeinsche, kan naar Uw meening het beste de stakingen opvangen en de arbeidsconflicten oplossen?"

De antwoorden waren als volgt:

	Oct. '45	Febr. '46	Juni '46
Democr. partij	41%	38%	33%
Republ. partij	31%	36%	41%
Geen verschil	28%	26%	26%

2) „Welke van de twee partijen, de democratische of de republikeinsche, kan naar Uw meening het beste een verhooging der loonen doorvoeren?"

De antwoorden waren:

	Oct. '45	Febr. '46	Juni '46
Democr. partij	56%	60%	53%
Republ. partij	18%	21%	26%
Geen verschil	26%	19%	21%

(De Publieke Opinie — 24 Aug.)
(V. b. staking 6754 K; loonsverh. 6634 I)

Wetenschap en Techniek

C. Atoombomproeven te Bikini - Ontploffing onder water —

Op 25 Juli werd in de lagune van Bikini de vijfde atoombom, onder water, tot ontploffing gebracht. De resultaten zijn nog niet geheel bekend, maar inmiddels werden door het Witte Huis twee, resp. door een burger- en een militair comité aan President Truman uitgebrachte, rapporten gepubliceerd.

In beide rapporten wordt er op gewezen, dat de radio-activiteit, na de ontploffing onder water, ongeveer gelijk moet zijn geweest aan die van honderden tonnen radium. Door deze ontploffing werd grootere schade aangericht dan door die van de voorgaande bom: het vliegtuigmoederschip Saratoga zonk 7½ uur na de ontploffing, om zinken te voorkomen werden de torpedo-jager Hughes en het transportvaartuig Fallon aan den grond gezet, 5 dagen na de ontploffing zonk het Japansche slagschip Nagato.

Volgens het eerste rapport zou een groot deel van het scheepspersoneel (indien de schepen bemand waren geweest), door de explosie boven water, al dadelijk fatale doses neutronen en gammastralen hebben gekregen.

Bij de explosie onder water zouden de doodelijke gevolgen van hardnekkige radio-activiteit veel ernstiger zijn geweest. De tweede bom veroorzaakte n.l. een zondvloed van water geladen met doodelijk radio-actieve elementen over 90% van het doelgebied. Het rapport zegt nog:

„De resultaten van beide proeven maken reeds het onderwerp van studie uit bij het Bureau voor den Scheepsbouw en zullen ongetwijfeld den weg wijzen naar wijzigingen in de grootte, de inrichting en de structuur van schepen zoowel boven als onder de waterlijn. Zoodanige wijzigingen kunnen een verhoogde immuniteit bieden voor de uitwerking van de bom, doch bescherming voor een catastrophe, veroorzaakt door de neutronen en gammastralen, is eerder gelegen in opstelling over een grootere ruimte van de voor een operatie aangewezen strijdkrachten en decentralisatie van de scheepswerven en havens.

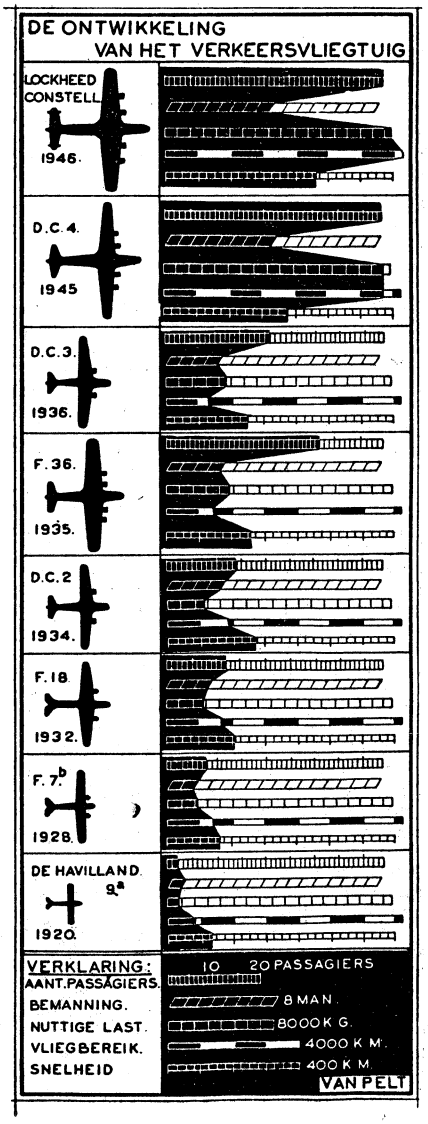
Het tweede rapport beschrijft de proef als volgt:

De waterzuil had een middellijn van ongeveer 2200 voet en zij steeg tot een hoogte van ongeveer 5500 voet. De stofregen steeg tot veel grootere hoogte. De waterzuil bevatte ruw geschat 10.000.000 ton water. De golven buiten de waterzuil, ongeveer 1.000 voet van het centrum van de explosie, waren 80 tot 100 voet hoog. Deze golven namen snel in grootte af naarmate zij zich naar buiten bewogen. Er waren geen seismographische verschijnselen van beteekenis.

Het rapport wijst er op, dat, tengevolge van de radio-activiteit een volledig onderzoek in het centrum van het doelgebied na vier dagen nog onmogelijk was.

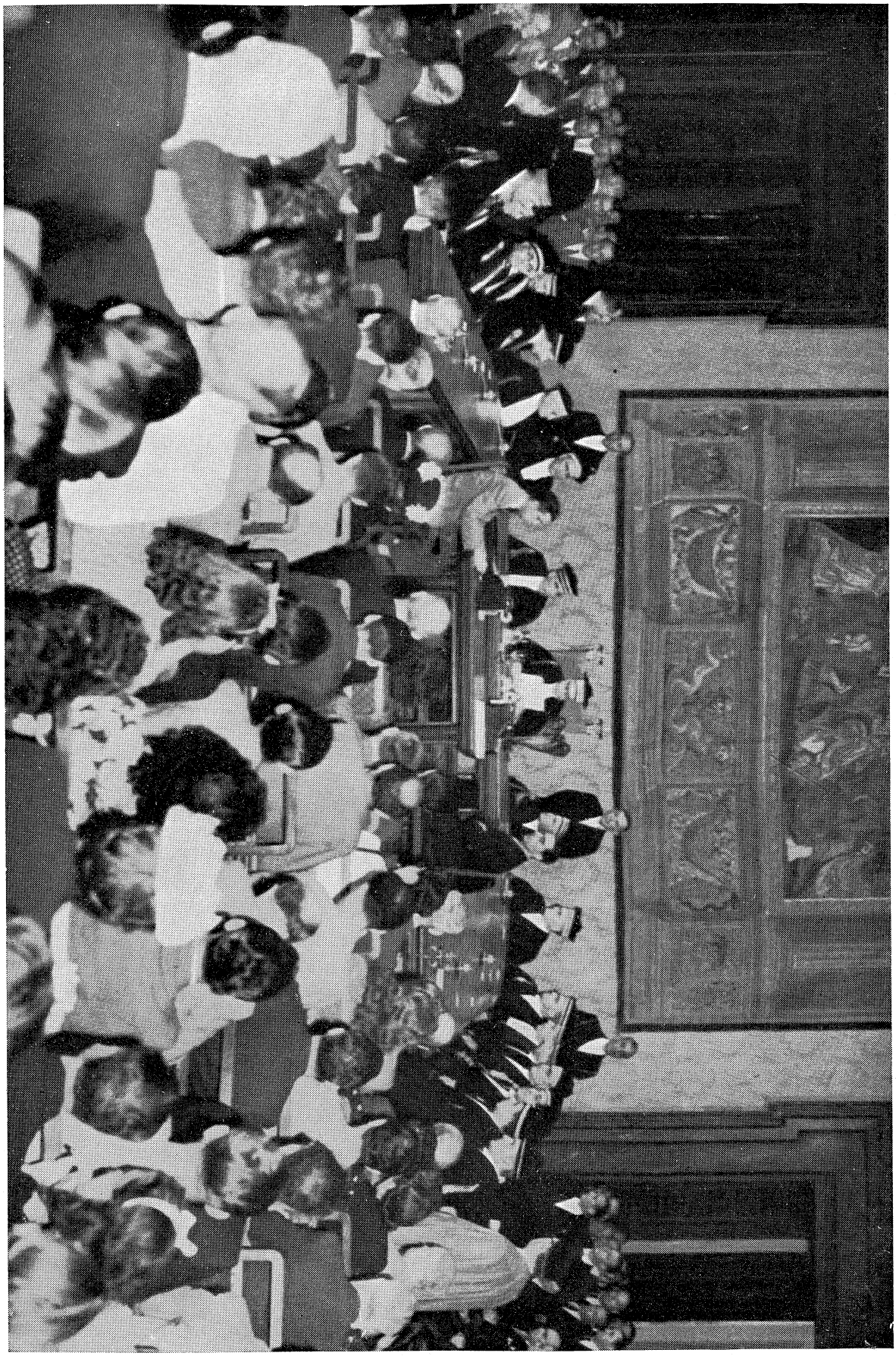
„De tweede bom stortte groote massa's hoogst radio-actief water over de dekken en in de rompen van de schepen. Deze „besmette" schepen werden radio-actieve kachels en zij zouden alle levende wezens aan boord verbrand hebben door onzichtbare en pijnlooze, doch doodelijke stralen". (U.S. Information Service) **(V. b. 6796 A; foto's 6844 b en 6894 a)**

D. Het Verkeersvliegtuig 1920-1946

De bekende schrijver H. G. Wells, die op 13 Aug. 1946 op 79-jarigen leeftijd overleed.
(foto Ass. Press)

Op 10 Juni 1946 maakte het Italiaansche Hof van Cassatie bekend, dat het Italiaansche volk de republiek als staatsvorm heeft gekozen. De foto toont het Hof van Cassatie tijdens deze afkondiging in het Monte Citorio Paleis. (V. b 6778 B).

(foto International - Anefo)

Nederland

A. Eerste Kamer aanvaardt commissie-generaal —

31 Aug. — De Eerste Kamer heeft met 29 tegen 14 stemmen het ontwerp, tot uitzending van een commissie-generaal naar Ned.-Indië, aanvaard.
Tegen stemden de A.R. partij, de C.H.U. en de Partij v. d. Vrijheid. (Par.)
(V. b. comm.-generaal: 6845)

B. Ontzetting en herstel in rechten van politieke delinquenten —

2 Sept. — Bij K.B. d.d. 23 Aug., houdende vaststelling van nadere regels omtrent de ontzetting en het herstel in rechten van politieke delinquenten, is o.m. bepaald, dat de Minister van Justitie op hun verzoek geheel of gedeeltelijk in rechten kan herstellen:
a) personen, die niet of niet langer geïnterneerd zijn en aan wie het Tribunaal den bijzonderen maatregel van ontzetting van rechten heeft opgelegd;
b) personen, die door of vanwege den proc.-generaal bij het Bijz. Gerechtshof voorwaardelijk buiten vervolging zijn gesteld en daarbij van rechtswege uit rechten zijn ontzet.
Herstel in rechten kan in het algemeen enkel plaats hebben, indien:
1. Ten minste vijf jaren verstreken zijn sedert het ingaan van de ontzetting van rechten;
2. Gebleken is, dat de verzoeker zich gedurende dezen termijn als een goed Nederlander gedragen heeft en de verwachting bestaat, dat hij dit ook in de toekomst zal doen.
3. De verzoeker niet tevens bij rechterlijke uitspraak van de rechten, waarin herstel verzocht wordt, is ontzet.
Bij de beslissing op het verzoek tot herstel in rechten zal mede worden gelet op den ernst der gedragingen, ter zake waarvan de verzoeker van rechten is ontzet.
Indien een verzoek tot herstel in rechten door den Minister is afgewezen, wordt in het algemeen een hernieuwd verzoek tot herstel slechts na twee jaar opnieuw in behandeling genomen.
(V.V.) **(V. b. Rechtsherst. voor politieke delinquenten: 6854 A)**

C. Granaten op Groesbeek —

2 Sept. — Blijkens een officieel rapport staat thans vast, dat omstreeks half Augustus van Duitschland uit eenige granaten zijn afgeschoten op de omgeving van Nijmegen, voornamelijk Groesbeek, en daar tot ontploffing zijn gekomen. De granaten kwamen zeer waarschijnlijk uit 't Reichswald. Het rapport is doorgezonden naar het Hof van Justitie te Arnhem. (N.D.)

D. Uitreiking van onderscheidingen door H. M. de Koningin - De „Zeven December-divisie" - Vertrek van het eerste detachement - Beëediging van mariniers - Recreatie- en algemeene ontwikkelingsafdeeling voor in opleiding komende militairen - Vrijstelling van port voor militairen —

30 Aug. — H.M. de Koningin heeft op 29 Aug. in gezelschap van prins Bernhard, een bezoek aan Assen gebracht, waar aan een aantal strijders uit de Meidagen van 1940 en een groep ondergrondsche strijders decoraties werden uitgereikt.
Nadat H.M. de troepen geïnspecteerd had, hield Zij een rede, waarin zij o.m. zeide: „Grootendeels vormt gij een onderdeel van de divisie, die straks den naam van „7 December-divisie" voerend, naar een ander deel des rijks zal gaan, om daar mede te werken aan het herstel van recht en veiligheid. „Zeven December" zal de naam dezer divisie luiden, omdat in mijn rede van 7 December 1942 de grondslagen zijn neergelegd voor een nieuwe verhouding tusschen de deelen des Rijks onderling en binnen die deelen zelve".
De Koningin besloot met de woorden: „Houdt bij het volvoeren van uw taak steeds voor oogen dat gij geroepen zijt de uitvoering van zulk een samengaan van de verschillende deelen van ons in gestadige ontwikkeling gegroeid rijk mogelijk te maken". (V.V.)

4 Sept. — Op 3 Sept. is van Amsterdam uit met het motorschip „Klipfontein" het eerste detachement van de „7 December-divisie" naar Ned.-Indië vertrokken. Dit detachement is ruim 1400 man sterk. De leden zullen in Indië als kwartiermakers fungeeren voor de rest der divisie, die spoedig zal volgen.

4 Sept. — 86 mariniers zijn op 3 Sept. voor het raadhuis te Rotterdam door Overste Von Frijtag Drabbe als officier beëedigd. (Tijd)
De beëedigde mariniers, die deels in Amerika, deels in het kamp te Woestduinen zijn opgeleid, zullen binnenkort naar Indië vertrekken. (N.D.)

31 Aug. — De generale staf van het Ned. leger heeft een recreatie- en algemeene ontwikkeling-afdeeling (R. A. O.) ingesteld ten behoeve van de in opleiding komende militairen. Naar schatting zullen er twee jaar mee gemoeid zijn om deze afdeeling, waaraan momenteel ongeveer 150 officieren verbonden zijn, geheel te organiseeren.
De R. A. O. zal de medewerking inroepen van de burgerij in de garnizoensplaatsen. (Tr.)

3 Sept. — Het staatsblad van 30 Aug. bevat een K.B., waarin bepaald wordt, dat in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden aan in werkelijken dienst zijnde Nederlandsche militairen, vrijstelling van port wordt verleend voor de verzending van briefkaarten, met uitzondering van die welke berichten bevatten omtrent handelszaken of bestelling of aanbiedingen van handels- of fabrieksgoederen. (Msb.)
(V. b. H.M. de Koningin 6837 I; uitr. ondersch. 6815 I)

E. Staat door korporaals in kort geding gedagvaard - Vordering afgewezen —

28 Aug.—3 Sept. — Twee dienstplichtige korporaals van het korps Motordienst hadden den Staat der Nederlanden in kort geding gedagvaard wegens het naar hun meening onrechtmatig oproepen in werkelijken dienst.
Van genoemd korps, aldus betoogde hun advocaat, mr. C. H. Telders, voor den president der rechtbank te 's-Gravenhage, mr. Rueb, zijn ongeveer 80 korporaals opgeroepen, van wie er slechts 47 zijn opgekomen. Bovendien is er nog een aantal vrijgesteld, zoodat er ten slotte slechts 27 in werkelijken dienst zijn gekomen. Willekeurig heeft de Staat dus een aantal menschen in militairen dienst opgeroepen, hiermede in strijd handelend met de Dienstplichtwet, welke bepaalt, dat slechts geheele lichtingen kunnen worden opgeroepen.
Voor den Staat pleitte mr. G. J. Scholten, die betoogde, dat de onderhavige oproepingen rechtens geschiedden krachtens een Londensch K.B., dat wel degelijk geheele groepen zijn opgeroepen, al hebben eischers dan niet allen gezien, en dat tegen hen, die niet zijn opgekomen, zeer zeker iets wordt gedaan, hetgeen eischers hebben ontkend.
De president van de rechtbank, mr. Rueb, heeft op 3 Sept. uitspraak gedaan: De vordering van de korporaals werd afgewezen. Zij werden veroordeeld in de kosten van het geding, zijnde ƒ 130.—.
In het vonnis werd o.m. overwogen, dat de Kroon, blijkens een K.B. van 10 Mei 1944, geheel vrij is dienstplichtigen op te roepen, zonder dat zij gebonden is aan vormen of termijnen van de Dienstplichtwet, welk K.B., gezien den toestand in Nederlandsch-Indië, nog steeds van kracht blijft. (Alg. H.bl.)

F. De heer Vogt gearresteerd en weer in vrijheid gesteld - Rapport van de commissie-Drost: De heeren Vogt en Speet gezuiverd —

31 Aug. — De heer W. Vogt, directeur van de A.V.R.O., werd op 23 Augustus te Hilversum gearresteerd en overgebracht naar het Huis van Bewaring te Amsterdam. Op Vrijdag 30 Augustus werd hij op last van den advocaat-fiscaal te Amsterdam, mr. W. P. Bakhoven, weer in vrijheid gesteld. De heer Vogt werd gearresteerd, omdat — aldus mr. Bakhoven — ernstige bezwaren tegen hem waren gerezen in verband met zijn houding als directeur van de A.V.R.O. tijdens de bezetting. Tijdens deze in bewaring stelling heeft de zuiveringscommissie-Drost aan den Minister van O., K. en W. een rapport overgelegd, hetwelk een conclusie bevatte, gebaseerd op het door de commissie samengestelde dossier. De hoofdzaak van deze conclusie was, dat naar de meening van de zuiveringscommissie de heeren Vogt en Speet (directeur van den K.R.O.) niet ongeschikt zijn gebleken voor het vervullen van een leidende functie in het omroepbestel.
Aan een A.N.P.-verslaggever deelde mr. Bakhoven mede, dat hem dit rapport van de commissie-Drost nog niet is toegezonden.
„Wel heb ik inzage gekregen," aldus de advocaat-fiscaal, „in het door deze commissie samengestelde dossier en in de afgenomen verhooren. Deze verhooren hebben mijns inziens over verschillende punten geen of niet voldoende opheldering verschaft."
Thans stelt de Justitie een nader onderzoek in. Aangezien dit vermoedelijk nog geruimen tijd in beslag zal nemen en mr. Bakhoven van meening is, dat voor het belang van het onderzoek een verdere detentie van den heer Vogt niet langer noodzakelijk is, heeft de advocaat-fiscaal opdracht gegeven hem in vrijheid te stellen. (Tijd - A.N.P.)
(V. b. zuivering omroep 6425 B)

G. Beschikking over vijandelijke octrooien —

3 Sept. — Naar aanleiding van de berichten over de Londensche overeenkomst i.z. Duitsche octrooien deelt de directie van de Stichting Beheer Vijandelijke Octrooien en Merken te den Haag mede, dat de genoemde overeenkomst, zoolang zij nog niet in werking is getreden, geen verandering medebrengt.
Ook na het inwerkingtreden zou zij niet tengevolge hebben, dat de vijandelijke octrooien aan een ieder ter vrije toepassing staan. Het vragen van een licentie blijft voor gegadigden ook volgens de overeenkomst verplicht. Wie zonder licentie deze octrooien toepast, wordt geacht daarop inbreuk te maken en stelt zich aan vervolging bloot. (Ec. Voorl.)
(V. b. 6834 A)

A. Benoeming Koninklijk commissaris en leden Bankraad Nederlandsche Bank —

Het Ministerie van Financiën deelt mede, dat bij Koninklijk Besluit van 21 Aug. 1946 benoemd is tot Koninklijk Commissaris bij De Nederlandsche Bank N.V., prof. mr. F. de Vries, hoogleeraar aan de Universiteit van Amsterdam.

Voorts zijn bij Ministerieele beschikking van 26 Augustus 1946 benoemd tot leden van den Bankraad: Drs. J. H. Gispen, te Vught, H. J. Hofstra, te Wassenaar, Drs. J. Horring, te 's-Gravenhage, Prof. H. A. Kaag, te Tilburg, Mr. Dr. L. F. H. Regout, te Meerssen, Prof. Dr. J. Tinbergen, te 's-Gravenhage, Prof. Dr. H. M. H. A. van der Valk, te Utrecht en Mr. H. Willemse, te Rotterdam.

Tot plaatsvervangend voorzitter is aangewezen Prof. H. A. Kaag te Tilburg. **(Ec. Voorl. - 3 Sept.) (V. b. Ned. Bk. 6814)**

B. Het herstel van spoorwegen en spoorbruggen —

4 Sept. — De zwaargetroffen Nederlandsche Spoorwegen hebben zich na den oorlog uitstekend van de geleden verliezen hersteld. Onderstaande vergelijkende cijfers geven hiervan een duidelijk beeld.

Stoomlocomotieven.

In 1944 waren er 866, na den oorlog werden 405 stuks uit Duitschland teruggevoerd, waarvan er reeds 210 zijn gerepareerd. De toestand is thans als volgt: 737 stuks in gebruik, 429 in reparatie en 17 in aanbouw. Tenslotte worden nog vermist 59 stuks.

Alle 137 electrische en 57 dieselelectrische stroomlijntreinen waren vernield of gestolen. Na een jaar waren er weer 26 resp. 13 in gebruik, thans 32 en 15.

Rijtuigen. Voor de staking waren er 1498; vernield werden 1406. Na een jaar 404 eigen en 232 buitenl. rijtuigen, thans 411 en 283.

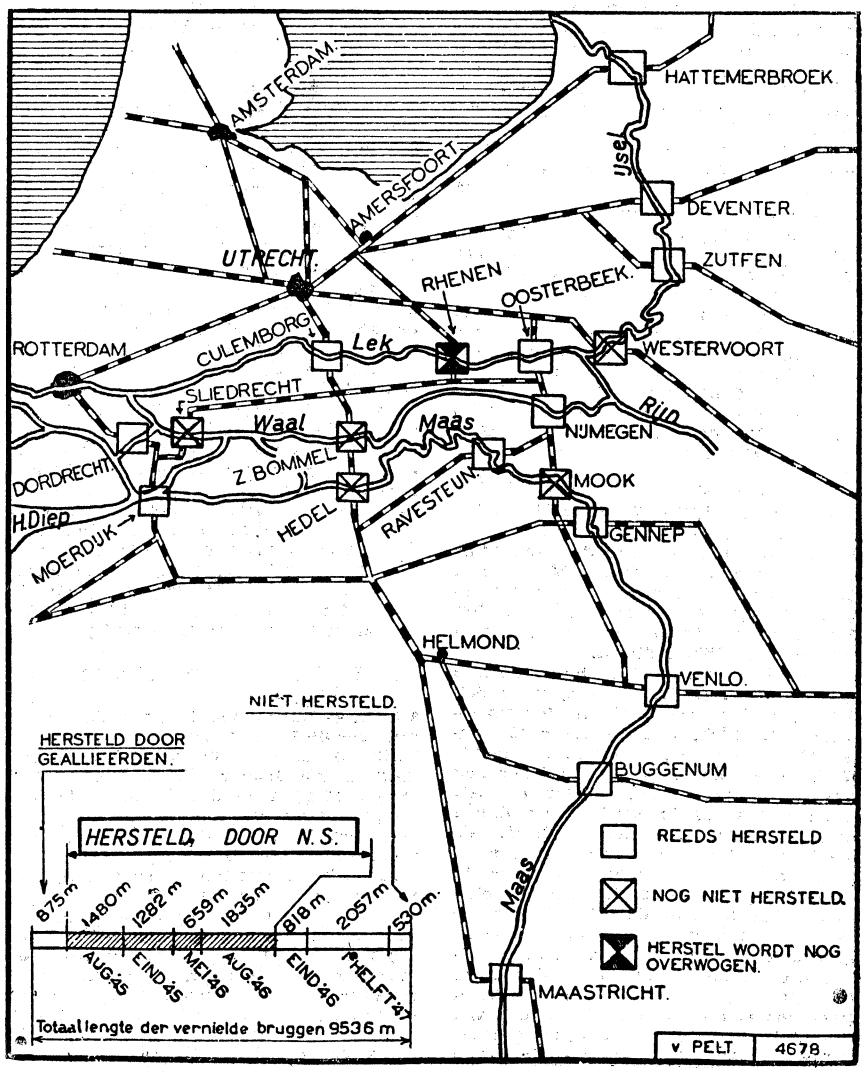
Treinkilometers. Voor den oorlog per dag 61.700 personentrein- en 39.000 goederentreinkilometers; een jaar na de bevrijding 43.198 en 33.000; thans 55.000 en 33.000 of resp. 89 en 85 pct. van voorheen.

Zitplaatsen. Van de 163.000 zitplaatsen gingen er 96 pct. verloren. Een jaar na den oorlog waren er weer 45.560 of 28 pct. en thans 69783, waarvan 8875 in 1e of 2e klasse compartimenten.

Spoorwegnet. Voor den oorlog 3159 km.; Mei 1945 waren 1205 km. in gebruik, thans 2847.

Bruggen. Van de 21 groote bruggen werden er 19 vernield of opgeblazen. Na een jaar waren er 12 weer berijdbaar, thans 16. In totaal werden 220 bruggen vernield, daarvan zijn er nu weer 201 in gebruik. (zie ook onderstaande statistiek)

(Msb.) **(V. b. N.S. 6853 A)**

C. Comité „Nederland-Duitschland" - Adres aan Minister Beel —

30 Aug. — Opgericht is een comité „Nederland-Duitschland", met het doel stimuleerend te werken op den groei van relaties van ons land met Duitschland, van ons volk met het Duitsche volk.

Het comité is als volgt samengesteld: mr. G. H. Slotemaker de Bruïne, voorzitter; ds. J. P. van Bruggen, mr. ir. B. W. Heveman, mr. G. J. van Heuven Goedhart, B. S. Polak, arts; jhr. W. J. H. B. Sandberg, mr. D. U. Stikker, dr. J. J. M. van der Ven en mej. mr. D. C. F. S. E. Enthoven, secretaresse.

Het comité heeft een adres gezonden aan den Minister-president, dr. L. J. M. Beel, waarin het er bij de Regeering op aandringt, stappen te doen bij alle bezettende mogendheden ten einde dezen duidelijk te maken, dat ons land het hoogste belang heeft bij een politieke ontwikkeling in Duitschland, die zich duidelijk afwendt van de personen en kringen, die tot 1945 de macht in handen hebben gehad en die terwille van een aanvaardbare internationale toekomst, alle kansen biedt aan hen, die zich actief tegen het nationaal-socialisme hebben verzet.

(Alg. H.bl.) **(V. b. Com. Ned.-Dld 6791 F)**

D. De Wederopbouw - Factoren welke belemmerend werken - Geschil in het bouwbedrijf opgelost - Aankoop Duitsch hout —

30 Aug. — In een uitvoerig antwoord op schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid W. J. Andriessen (K.V.P.), betreffende het nemen van maatregelen ter bevordering van een vlot verloop van den wederopbouw hier te lande, (de heer Andriessen had o.m. gezegd, dat er 33 instanties aan te pas kwamen alvorens men tot bouwen over kon gaan), wijst de Minister van Openbare Werken en Opbouw dr. J. A. Ringers, erop, dat een vlotte gang afhankelijk is van talrijke factoren. Zoo moet bijv. worden beschikt over de voor den bouw noodige materialen. De essentieele materialen als hout, glas en ijzer, zijn nog zeer schaarsch wegens geringe mogelijkheid van import. De omvang van de bouwnijverheid wordt eveneens aan banden gelegd door een tekort aan vaklieden. Scholing zal hier uitkomst moeten brengen, alsook de middelen om arbeiders uit weinig getroffen streken er toe te bewegen in de geteisterde gebieden te gaan werken.

Het aantal taxateurs, aan wie met vertrouwen de taxatie van de schade kan worden opgedragen, is beperkt, waardoor de vaststelling van de schade niet zoo vlot kan geschieden als gewenscht is.

Het gebrek aan geldmiddelen bij de getroffenen is ook veelal een beletsel voor een vlotten gang van zaken. Getracht wordt door credieten aan de bezwaren op dit punt tegemoet te komen. Vele getroffenen geven er nochtans de voorkeur aan een afwachtende houding aan te nemen in de hoop, dat de bouwkosten zullen dalen. Overigens kost dit invidueele overleg omtrent de financiering veel tijd, waardoor wederom de vlotte gang van zaken wordt belemmerd.

Op essentieele punten, zooals het beschikbaarstellen van materialen, is centralisatie noodzakelijk. De Minister acht de voordeelen van decentralisatie echter niet gering en zal deze zeker bevorderen. Een eerste voorwaarde daartoe is, dat op de bureaux, die zich met deze zaken bezig houden, beschikt kan worden over deskundige krachten. Het heden ten dage overal in den lande opgredende verschijnsel, dat weinig werkkrachten kunnen worden gevonden, die

over de eigenschappen beschikken, welke noodig zijn om de gedecentraliseerde bureaux te bezetten, maakt het onmogelijk, die decentralisatie verder door te voeren. De Minister is er een voorstander van, dat het opmaken van de plannen en de uitvoering van den wederopbouw in nauwe samenwerking met de betrokken gemeente geschieden. Hij betwijfelt echter, of de gemeenten medeverantwoordelijkheid zullen willen dragen voor plaatselijk genomen beslissingen met haar financieele consequenties. (Msb.)

3 Sept. — De Bedrijfsunie voor het Bouwbedrijf heeft gevolg gegeven aan een advies van het bestuur van de Stichting van den Arbeid tot intrekking van de circulaire van 10 Juli 1946, waarin aan arbeiders, werkzaam in geteisterde gebieden, werd aangeraden den arbeid te beëindigen, daar waar loonsverlaging zou worden toegepast.
Het bestuur van de Stichting van den Arbeid beval aan de Bedrijfsunie voor het Bouwbedrijf intrekking van bedoelde circulaire aan, in de overtuiging, dat de Minister van Sociale Zaken gevolg zou geven aan een verzoek van het bestuur van de Stichting tot instelling van een commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de departementen van Sociale Zaken, Openbare Werken en Wederopbouw en van het college van Rijksbemiddelaars, benevens van de Stichting van den Arbeid, welke commissie het bestaande geschil zou onderzoeken en ter zake van advies zou dienen aan het college van Rijksbemiddelaars.
Voorts zou deze commissie ook andere punten in haar onderzoek kunnen betrekken, gezien de verlangens, welke er bij het departement van Openbare Werken en Wederopbouw aanwezig zijn.
31 Aug. — Nederland heeft 130.000 m³ dennenhout aangekocht uit Duitschland, dat zal worden gekapt in de omgeving van Baden-Baden en dat met vlotten via den Rijn naar Nederland zal worden gebracht. Het zal gebruikt worden voor den wederopbouw. (V.K.)
(V. b. Wederopbouw 6847 D; Woningbouw 6831 K)

A. Luchtvaartovereenkomst tusschen de Engelsche en Nederlandsche regeering —

4 Sept. — Te Londen zijn in den vorm van een witboek de voorwaarden gepubliceerd van de op 13 Augustus gesloten overeenkomst tusschen de Britsche en Nederlandsche regeering betreffende luchtdiensten tusschen Britsch- en Nederlandsch-West-Indië en ten aanzien van lange-afstand-routes via grondgebied der beide landen of hun overzeesche gebieden.
De Britsche en Nederlandsche luchtvaartmaatschappijen worden gemachtigd de diensten tusschen Amsterdam en Londen, zoowel direct als via Rotterdam, en ook tusschen Prestwick en Amsterdam te vliegen. De Nederlanders zullen tevens de diensten van Amsterdam naar Manchester en Liverpool en van Beek en Eindhoven naar Londen mogen vliegen.
Betreffende West-Indië worden een Britsche dienst tusschen Trinidad en Curaçao en een Nederlandsche dienst van Curaçao naar de Bermuda-eilanden in het bijzonder genoemd. Er zijn ook regelingen getroffen ten aanzien van andere West-Indische routes via Britsch en Nederlandsch grondgebied. Hiervoor zijn aangewezen de British Overseas Airways Corporation, de British West Indian Airways, de KLM en de KNILM. De lange-afstand-routes, die door de overeenkomst worden geregeld, zijn de Britsche diensten naar Australië en Nieuw-Zeeland via Ned.-Oost-Indië en Nederlandsche diensten naar New York via Prestwick en Gander, of de Azoren en Bermuda-eilanden, en naar Batavia via India en Singapore.
In een briefwisseling tusschen den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken, Bevin, en den Nederlandschen ambassadeur wordt echter voorbehoud gemaakt ten aanzien van bepaalde landingen in India en Singapore, in Ned.-Oost-Indië en op de Bermuda-eilanden. Afzonderlijke overeenkomsten met de betrokken regeeringen der Britsche Dominions en met de V.S. (betreffende de Bermuda-eilanden waar een Engelsch-Amerikaansche overeenkomst van kracht is) zullen noodzakelijk zijn.
(N.D.) **(V. b. luchtvaart 6839 H; zie ook: 6702 D)**

B. Dollarcrediet voor Nederland —

2 Sept. — Het Amerikaansche ministerie van buitenlandsche zaken heeft medegedeeld, dat Amerika een crediet van $ 20 millioen aan Nederland heeft verleend voor den aankoop van Amerikaansche surplusvooraden in het buitenland. Het crediet zal beschikbaar zijn tot 1 Januari 1948, terwijl het van 1952 tot 1976 zal dienen te worden afgelost. De rente is 2⅜ pct. (Alg. H.bl.)
(V. b. Am. crediet: 6806 A)

C. Uniforme steunregeling voor Indische gerepatrieerden in voorbereiding - De terugkeer naar Ned.-Indië —

2 Sept. — De Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen heeft in antwoord op vragen van het lid der Eerste Kamer, dr. J. de Zwaan (C.H.U.) o.m. medegedeeld, dat de Indische regeering een commissie heeft ingesteld tot bestudeering van een steunregeling op uniforme basis voor Indische gerepatrieerden, met inachtneming van den plaatselijken levensstandaard. De regeering beoogt de verzorging van allen, die als slachtoffers van den oorlog in het Oosten zijn te beschouwen, te maken tot een taak van staatszorg, en niet van openbare philanthropie.
Met de terugroeping naar Nederlandsch-Indië is bereids een aanvang gemaakt voor wat betreft die groepen van landsdienaren, wier aanwezigheid in Indië dringend noodzakelijk is. Ook particulieren komen voor terugkeer naar Nederlandsch-Indië in aanmerking, wanneer zij dringend noodig zijn voor bepaalde functies. Voor terugkeer van hen, die niet op het gouvernement of eenig kapitaalkrachtig bedrijf kunnen terugvallen, alsmede van de groepen niet-werkers, armlastigen, enz. zullen verdere maatregelen moeten worden overwogen, al kan reeds bij voorbaat worden medegedeeld, dat de terugkeer van groote aantallen in eens onmogelijk is in verband met het zeer groote tekort aan woonruimte. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6838 B)

D. De Nederlandsche export —

3 Sept. — Op 2 Sept. heeft de Secr.-Gen. van het Min. van Econ. Zaken prof. dr. P. Kuin in een persconferentie eenige beschouwingen gehouden over de problemen van den Nederlandschen uitvoer.
De waarde van den import voor 1946 was aanvankelijk geraamd op ∫ 3 milliard, welk bedrag men dacht te dekken door een export van ∫ 1 milliard, door ∫ 1 milliard te leenen en door ∫ 1 milliard te voldoen uit onze saldi in het buitenland. De import en de export zijn echter beneden de raming gebleven. De import wegens betalingsmoeilijkheden onzerzijds en leveringsmoeilijkheden van den kant van het buitenland.
De export is tegengevallen, omdat we de goederen, die voor onze productie noodig waren, niet in voldoende mate konden importeeren.
De export is voor ons land van vitale beteekenis geworden als middel om te kunnen importeeren. Onze behoeften aan grond- en hulpstoffen en aan industrieele producten zijn enorm gestegen.
Het geheele Nederlandsche volk dient te beseffen, dat het buitenland niet bereid en in staat is die behoeften terstond te dekken en niet meer geneigd is op crediet te leveren.
Het buitenland verlangt van ons als tegenprestatie veelal producten, die we zelf dringend noodig hebben.
Zoo wordt er thans textiel en confectie geëxporteerd, o.a. ook naar Ned.-Indië, waar de nood op textielgebied op het oogenblik beslist veel grooter is dan hier te lande. De totale textiel-export bedraagt nog maar 6% van de productie, maar in waarde beteekent deze uitvoer aanzienlijk meer. De overheid moet de verschillende belangen voortdurend tegen elkaar afwegen.
Prof. Kuin erkende, dat de werkelijke uitvoer over de eerste zeven maanden van dit jaar vrij aanzienlijk bij de ramingen is ten achter gebleven. Maar volgens prof. Kuin zijn er verschillende factoren, die een belangrijke toeneming van den uitvoer mogen doen verwachten: a. de industrieele capaciteit neemt voortdurend toe door herstel van vernielde of weggevoerde productiemiddelen, c.q. uitbreiding; b. een voortdurende verbetering van het transportwezen; c. een regelmatiger grondstoffenaanvoer, welke meer efficiente werkwijze bij de productie mogelijk maakt; d. een aanzienlijke stijging van de kolenproductie en -aanvoer, waardoor het energieprobleem in het algemeen niet meer als struikelblok kan worden gezien; e. een toeneming van het aantal arbeiders en een stijging der arbeidsproductiviteit, zij het in langzame mate. (Msb. - Alg. H.bl.)
(V. b. Export: 6838 A - Prof. Kuin: 6490 D)

E. Ned. Walvischvaartmij. koopt vliegtuigen —

3 Sept. — De eerste Ned. Walvischvaart-Mij. te Amsterdam heeft in Engeland twee walrus-amphibietoestellen aangekocht voor het opsporen van walvisschen en als hulp bij de navigatie in de poolijsstreken. Hierbij is de medewerking verkregen van het ministerie van Marine, dat ervaren personeel voor dit doel heeft afgestaan. (N.D.)
(V. b. Ned. Walvischvaartmij. 6644 B)

Ned. O.-Indië

F. Onderhoud van Lord Killearn met Sjahrir - Op drie punten overeenstemming bereikt - De evacuatie —

30 Aug. — Op 29 Aug. heeft Lord Killearn te Djokjakarta een onderhoud gehad met Sjahrir.
Volgens het Indonesische persbureau Antara werd op drie punten overeenstemming bereikt.
1. Lord Killearn werd bereid gevonden om met de geallieerde militairen overeen te komen, dat verdere militaire bewegingen zullen ophouden. Voor dit doel zal de republikeinsche regeering eveneens haar militaire vertegenwoordigers naar Batavia zenden. Deze bespreking over de technische aspecten, verbonden aan het tot stand brengen van een wa-

penstilstand, zou volgens Ass. Press beschouwd kunnen worden als inleiding tot de hervatting van besprekingen tusschen de Indonesiërs en de Nederlanders.

2. Sjahrir heeft zich accoord verklaard met de hervatting van de evacuatie van geallieerde krijgsgevangenen, zoo snel dit maar mogelijk is. Ten einde hiervoor de noodige maatregelen te treffen zijn een aantal officieren van het republikeinsche leger naar Tjirebon gezonden.

3. Sjahrir verklaarde zich bereid verdere orders uit te vaardigen, ten einde te bewerkstelligen, dat de belangen van de Britsch-Indiërs en de Chineezen zullen worden beschermd.

2 Sept. — In een ontmoeting tusschen generaal-majoor Forman, chef van den generalen staf der geallieerde strijdkrachten in Ned. Indië, en den republikeinschen onder-minister van buitenlandsche zaken, Hadji Agoes Salim, welke, ten huize van laatstgenoemde in tegenwoordigheid van een aantal officieren van de T. R. I. plaats heeft gehad, is besloten, dat op een nader te bepalen datum besprekingen geopend zullen worden tusschen hooge Britsche officieren en vertegenwoordigers van de T. R. I. uit Java en mogelijk ook uit Sumatra, teneinde de bijzonderheden uit te werken van een wapenstilstand in Indonesië.
De Ned. autoriteiten zijn van dit alles op de hoogte gehouden. (Msb.)

4 Sept. — Op een conferentie, die op 3 Sept. te Cheribon tusschen Britsche en Indonesische vertegenwoordigers werd gehouden, is besloten de evacuatie uit het binnenland van Java binnen tien dagen te hervatten.
De evacuatie zal niet per vliegtuig of schip geschieden, doch in groepen van 500 personen per trein. De Britten zullen voor de treinen zorgen. Naar schatting zullen 15.000 personen worden geëvacueerd. (Alg. H.bl.)
(V. b. Killearn 6855 G; bespr. 6855 G; evacuatie 6824 F)

A. Regeering eischt teruggave van gestolen diamanten —

21 Aug. — De Ned.-Indische regeering heeft om de teruggave verzocht van 83.000 karaat diamant ter waarde van honderd millioen dollar die tijdens de bezetting door de Japanners gestolen zijn. De heer Rose Falkenstein van de afdeeling edele metalen van het geallieerde hoofdkwartier te Batavia zeide, dat deze diamanten zich misschien bij de steenen bevinden die door het achtste leger in de Bank van Japan in beslag zijn genomen. Het eigendomsrecht moet echter vaststaan alvorens de edelsteenen kunnen worden teruggegeven. De Nederlandsch-Indische regeering is de eerste regeering welke de restitutie van edelsteenen die door de Japanners in beslag zijn genomen, heeft verzocht. (United Press)
(V. b. Japansche bezetting 6825 A)

B. De Sultan van Pontianak en de heer Soekawati over den toestand in Ned. O.-Indië - Politieke verdeeldheid in de „Republiek" —

3 Sept. — Op 28 Aug. arriveerden Z. H. Sjarif Hamid Alkadrie, Sultan van Pontianak en de heer Soekawati, een der Balineesche afgevaardigden op de conferentie van Malino.
Op 3 Sept. hebben zij voor vertegenwoordigers van de pers het woord gevoerd. „Het eerste treffende feit", aldus de Sultan, „is wel, dat in de verschillende herdenkingsredevoeringen bij het eenjarig bestaan van de „Republiek", een verrassende gematigdheid en verzoeningsgezindheid naar voren zijn gebracht. De groote soepelheid van Republikeinsche zijde en de diplomatieke handelwijze in het optreden tegenover belangrijke buitenlandsche figuren sproot gedeeltelijk voort uit den Oosterschen aanleg en voor een ander deel uit den dringenden noodzaak om de sympathie van de wereld te winnen. Ook Lord Killearn moest door een goeden eersten indruk overtuigd worden van de Republikeinsche bereidheid tot overeenstemming."
De Sultan verklaarde voorts, dat de verwachting van sommigen betreffende een toenemende populariteit van Sjahrir na zijn ontvoering, niet uitgekomen is. De toegezegde zuivering is onvoldoende diep geweest, zoodat Sjahrir moet blijven strijden tegen openlijke en stille tegenwerking. Een eventueel tot stand komen van een „nationaal kabinet" zou weinig anders zijn dan camouflage van de binnenlandsche politieke verdeeldheid.
„Sjahrir's kracht ligt o.m. in de Nederlandsche zwakheid," aldus de Sultan. De Engelschen maken den indruk, dat zij het conflict beu worden. Een andere krachtsfactor voor de „republiek" ligt in het gemeenschappelijke wantrouwen tegen de werkelijke Nederlandsche bedoelingen. Dit wantrouwen wordt o.m. gevoed door te voorzichtige formuleering in de Nederlandsche staatsstukken en door den nadruk, die op het Rijksverband gelegd wordt, aldus de Sultan.
De Sultan legde er den nadruk op, dat het probleem voornamelijk op psychologisch terrein ligt en dat men in Nederland terdege rekening moet houden met een Indonesisch gebrek aan zelfvertrouwen, overgehouden uit de koloniale periode. Voorts sprak hij als zijn meening uit, dat de pogingen van Sjahrir, om den constructieven geest in het binnenlandsche partijleven aan te wakkeren, gedeeltelijk hebben gefaald. Soekarno heeft — volgens Sultan Hamid — eerder aan reputatie gewonnen, dan verloren. „Het ziet er immers naar uit, dat de groote massa een mogelijke bevredigende overeenstemming met Nederland aan zijn voet-bij-stuk-houden zal toeschrijven."
Soekawati zeide o.m. het volgende: „Op de Kleine Soenda-eilanden en in de andere deelen van de Groote Oost zijn de Nederlanders weer onder elkaar en daar is de samenwerking hersteld." „Wat wij willen, dat is zelfstandigheid en vrijheid, wij wenschen geen terugkeer van de koloniale verhoudingen."
„Van Mook heeft ons vertrouwen en ook Minister Jonkman heeft bij de Indonesiërs een goeden naam."
„Geef ons een snelle regeering en reorganiseer het koninkrijk op basis van gelijkheid," aldus Soekawati.
Op een desbetreffende vraag antwoordde de Sultan nog, dat hij de aanwezigheid van Ned. troepen noodzakelijk achtte. „Niet als machtsmiddel tegenover het nationalisme maar tegen terreur en moord." (V.V. - Tijd)
(V. b. Conf. v. Malino: 6855 F; Lord Killearn: 6855 G; Herdenk.rede Sjahrir 6847 F)

C. Het terugtrekken der Britsche troepen —

3 Sept. — De geruchten, als zouden de Britsche troepen in Ned. Indië voor 30 Nov. worden teruggetrokken, zijn door gezaghebbende kringen in Londen bevestigd.
Dit beteekent, dat in den loop van de eerstvolgende 3 maanden het militaire gezag aan de Nederlanders zal moeten worden overgedragen.
In verband hiermede werd nog vernomen, dat de noodige regelingen voor het vervoer van de Britsche troepen getroffen zijn, zoodat een gestadig terugtrekken van de troepen op tijd uitgevoerd zal zijn.
Ook wordt bericht, dat het zenden van Nederlandsche troepen naar Java volgens plan zal voortgaan.
Den Indonesischen republikeinen is officieel medegedeeld, dat 30 November de einddatum is voor het terugtrekken van de Britsche strijdkrachten.
(A.N.P. - N.D.) **(V. b. 6839 I)**

Argentinië

D. Verdediging van den Stillen Oceaan —

4 Sept. — De Australische ministerpresident, J. B. Chifley, heeft verklaard, dat een gemeenschappelijk verdedigingsplan voor den Stillen Oceaan in overleg van Engeland, Australië en Nieuw-Zeeland tot stand dient te komen. Het moet rekening houden met de verdedigingsplannen der Ver. Staten en die van andere landen met bezittingen in het Verre Oosten.
De toekomstige verdedigingspolitiek van Australië wordt door twee fundamenteele overwegingen beheerscht, aldus Chifley: 1e. Australië moet bereid zijn strijdkrachten ter beschikking van het veiligheidssysteem der Ver. Volken te stellen en 2e. die strijdkrachten moeten ook aan de verdediging van het Britsche imperium meewerken. Hij voegde eraan toe, dat de samenwerking met de Ver. Staten van fundamenteel belang is voor de handhaving van den vrede in het Verre Oosten en dat Australië een regeling voor het gezamenlijk gebruik van bases volgens het principe van wederkeerigheid toejuicht. (Alg. H.bl.)
(V. b. verdediging Australië: 6832 E)

Brazilië

E. Buitenlandsche saldi —

28 Aug. — De Braziliaansche regeering heeft, „in verband met de gunstige wisselpositie van het land" een zeer liberale politiek t.a.v. buitenlandsche saldi aangekondigd. Buitenlandsche firma's mogen voortaan hun kapitaal, rente, winst en dividenden in ieder bedrag en met inbegrip van achterstanden uitvoeren. (United Press)
De buitenlandsche saldi waren tijdens den oorlog sterk in omvang toegenomen. Volgens een publicatie in „Economische Voorlichting" van 20 Juli was het totaal in 1945 (in 1.000 Am. dollars) 670.709 tegen 146.928 in 1941. (Red. K.H.A.)

China

F. Reorganisatie van de regeering - Bemiddelingscommissie gevormd

29 Aug. — Tsjiang-Kai-Sjek heeft bekend gemaakt dat zijn regeering vóór 12 Nov. gereorganiseerd zal worden. Hij zeide voorts, dat de communisten hun onlangs uitgevaardigde, algemeene mobilisatieorder volledig moeten intrekken en de gebieden, die een bedreiging voor de veiligheid des lands vormen, moeten ontruimen, voordat de order „staakt het vuren" wordt gegeven. (United Press)
2 Sept. — Onder voorzitterschap van den Amerikaanschen ambassadeur in China, John Leighton Stuart, is een commissie gevormd, die zal trachten een oplossing te vinden voor het Chineesche conflict. In de commissie hebben twee leden der Kwo-Min-Tang en twee communisten zitting.
De Amerikaansche ambassadeur is te

Nanking voorbereidende besprekingen begonnen met de communistische leden van de commissie. (Wh. - United Press) **(V. b. 6841 B)**

Duitschland

A. Gemeenteraadsverkiezingen in Saksen —

4 Sept. — In het door de Russen gecontroleerde Saksen zijn op 1 Sept. gemeenteraadsverkiezingen gehouden. De uitslag is als volgt: Aantal uitgebrachte stemmen: 3.322.342, Socialistische Eenheidspartij: 1.608.851 stemmen (ongev. 48%), Liberale Democraten: 671.271 stemmen (20,2%), Christen Democraten: 655.147 stemmen (19,7%), ongeldig: 325.978 stemmen (9,8%). In communistische kringen te Berlijn heeft het aantal stemmen, dat op de liberalen is uitgebracht, verbazing gewekt. Het Berlijnsche comité van de Sociaal Democraten had zijn kiezers geadviseerd het stembiljet ongeldig te maken. (Manch. Guardian) **(V. b. 6849 A)**

B. Doodvonnissen wegens oorlogsmisdaden tegenover Duitschers —

30 Aug. — Een Britsch Hof voor oorlogsmisdaden heeft de eerste doodvonnissen uitgesproken wegens oorlogsmisdaden tegenover Duitschers bedreven en wel tegen zeven vroegere leden der Duitsche Wehrmacht die in April 1945 in een interneeringskamp van het Duitsche leger nabij de Nederlandsche grens, bijna 100 andere Duitsche soldaten gedood hebben. (United Press.) **(V. b. doodvonniss. 6810 B)**

C. Massa-graf in Russische-zone ontdekt —

1 Sept. — Te Riesa, in de Russische bezettingszone van Duitschland, is een massagraf ontdekt, dat de lijken bergt van 208.000 Russische soldaten en van een Amerikaanschen militair.
(V. b. Massa-grav. 6623 E)

D. Hamburg doorvoerhaven voor Midden-Europa —

29 Aug. — Dat Hamburg weer in toenemende mate de transitohaven voor Midden-Europa wordt, blijkt uit het feit dat in Juli in totaal 88.190 ton goederen (hoofdzakelijk metaalwaren en suiker) van Tsjechoslowakije over de Elbe via Hamburg werden uitgevoerd, dat is 16.062 ton meer dan in Juni. (United Press) **(V. b. 6768 A)**

Engeland

E. Bezoek Labour-delegatie aan Rusland —

21 Aug. — Een „goodwill-delegatie" van de Labourpartij, onder leiding van den vroegeren voorzitter van deze partij, prof. Harold Laski, heeft een bezoek aan Rusland gebracht om de betrekkingen tusschen Engeland en Rusland te bevorderen. Besprekingen werden gevoerd met Stalin, president Schwernik, ministers, academici, enz. In leidende kringen van de Labourpartij is men van oordeel, dat het bezoek weinig resultaten heeft opgeleverd. Wel toonde Stalin veel belangstelling voor de nationalisatie-politiek der Labourpartij. (N.Z.Zt. - U.P.) **(V. b. 6768 A)**

F. Palestina-conferentie te Londen

30 Aug. — Te Londen werd op 27 Aug. officieel medegedeeld, dat op 9 Sept. te Londen een conferentie gehouden zal worden over het Palestijnsche probleem. Uitnoodigingen zijn gezonden naar de regeeringen van de Arabische staten, het Joodsche Agentschap voor Palestina en het Arabische uitvoerend comité in Palestina. De regeering der Ver. Staten heeft een uitnoodiging om waarnemers te zenden, van de hand gewezen. De Britsche regeering heeft geweigerd in te gaan op het verzoek der Palestijnsche Arabieren, om den Groot-Moefti van Jeruzalem uit te noodigen. (Dail. Her. - Dail. Express) **(V. b. Pal. kwestie: 6828 C; Groot-Moefti: 6770 B)**

G. Britsche vloot in Oostelijk deel der Middellandsche Zee —

3 Sept. — De Britsche admiraliteit heeft medegedeeld, dat de Britsche Middellandsche-Zeevloot van den 18den September tot begin November in het Oostelijk deel van de Middellandsche Zee en het Zuidelijk deel van de Aegeïsche Zee zal kruisen, waarbij een bezoek zal worden gebracht aan Grieksche havens. (Tijd) **(V. b. Britsche vloot: 6427 E)**

H. Het Poolsche leger van Gen. Anders - Inlijving in Britsche leger

1 Sept. — De Poolsche soldaten en officieren van het leger van gen. Anders worden in Engeland samengebracht in een z.g. Resettlement Corps, dat gedurende twee jaar zal bestaan. Volgens recente mededeelingen kunnen de Polen van hieruit kiezen tusschen drie mogelijkheden: a. Individueele inlijving in het Britsche geregelde leger. b. Emigratie naar landen overzee. c. Een werkkring in de Engelsche burgermaatschappij.
Warschau acht deze oplossing van het probleem der Poolsche soldaten, die in de huidige omstandigheden niet naar Polen willen terugkeeren, onbevredigend.
(Dail. Tel. - Observer.) **(V. b. Leger v. Anders 6666 D)**

Finland

I. Geheim leger tegen Rusland —

28 Aug. — Er zijn bijzonderheden bekend geworden over een geheim Finsch leger, dat georganiseerd was door Finsche stafofficieren met het doel — bij een eventueelen oorlog tusschen de Westelijke mogendheden en de Sovjet-Unie — aan de zijde van het Westen te strijden.
Onder de wapenstilstandsvoorwaarden moest Finland vrijwel al zijn strijdkrachten demobiliseeren en de vervolging instellen van al degenen, die voortgingen met oorlog voeren tegen Rusland of zich actief verzetten tegen de onderteekening van den wapenstilstand.
Zoodra de wapenstilstand tusschen Finland met Engeland en Rusland in Sept. 1944 was geteekend, legde een aantal stafofficieren van de afdeeling operaties van het Finsche opperbevel echter in het geheim beslag op een grooten voorraad wapenen en oorlogsmateriaal. Zij verborgen deze voorraden op geheime plaatsen. In het geheim wierven zij manschappen aan.
De sterkte van het geheime leger blijkt uit het groote aantal wapens dat in beslag is genomen: 17.000 geweren, 2500 machinegeweren en 550 anti-tank-kanonnen.
Verder 20 ton explosieven, 20 parachutes, 30 ton levensmiddelen, 10 ton ruwe olie en bovendien 150 radiozenders en ontvangers, terwijl, langs de kust verborgen, een vloot van kleine motorvaartuigen werd gevonden. Talrijke arrestaties zijn verricht. (V. K.)

Frankrijk

K. 38e Nationale congres van de Socialistische partij —

Van 29—31 Augustus werd het 38e nationale congres van de socialistische partij gehouden. Een rapport over de algemeene politiek van het (gematigde) partijbestuur, dat o.m. een afwijzend advies inhield t.a.v. de voorgestelde samenwerking met de communisten, werd met 2964 tegen 1365 stemmen en 165 onthoudingen verworpen. Tevoren had Léon Blum een hartstochtelijk beroep op het congres gedaan om de onafhankelijkheid en eenheid van de partij te bewaren. Ondanks dit alles bleek de eenheid van de partij tenslotte niet in gevaar te zijn. Maar eischte men een onafhankelijke socialistische politiek. Ook de linksche strooming (Mollet-Tanguy Prigent) bleek wantrouwig te staan tegenover de communisten, terwijl de rechtsche strooming (André Philip) zijn wantrouwen voor de M.R.P. niet verborg. Een eenheidsmotie werd, met bijna alle stemmen voor, aanvaard. Vooral de speciale paragraaf, die bepaalt, dat het bestuur voor elk bijzonder geval over de samenwerking met de communisten zal beslissen, werd toegejuicht. De partij stelt voor, na de verkiezingen, een homogene socialistische regeering tot stand te brengen, of anders een coalitie-regeering.
Van de 31 leden van het nieuw gekozen Partijbestuur zijn er 17 van de strooming-Guy Mollet (o.a. Guy Mollet zelf, Tanguy-Prigent en Grumbach) en 14 van de strooming-Philip (o.a. Philip zelf, Daniel Mayer en Capocci, een der leiders van de C.G.T.), 18 leden van het vroegere bestuur zitten niet in het nieuwe bestuur, o.a. Léon Blum. (Monde - United Press - V.V.) **(V. b. soc. partij: 6776 I en 6760 D)**

L. Eischen aan Siam —

28 Aug. — Frankrijk heeft de onmiddellijke ontruiming geëischt van de Indo-Chineesche grensgebieden, die in 1941 door de regeering van Vichy aan Siam zijn afgestaan.
In 1907 werd Siam gedwongen deze gebieden over te dragen aan de onder Fransch oppergezag staande koninkrijken Kambodsja en Laos. De Japansche overwinningen boden Siam de gelegenheid deze gedwongen overdracht ongedaan te maken.
In Parijs wordt in dit verband gewezen op het feit, dat tusschen Frankrijk en Siam nog steeds de staat van oorlog bestaat.
Door de macht van de aan Frankrijk toegewijde dynastieën van Kambodsja en Laos te vergrooten hoopt de Fransche regeering tevens een tegenwicht te vormen voor de politiek der republiek Viet-Nam, die haar eigen weg wil gaan. (N.Z.Ztg.) **(V. b. Siam 6586 I; overdracht grensgeb.: 4677 F; Viet-Nam: 6810 D)**

Griekenland

M. Zuivering van het leger —

26 Aug. — De Grieksche regeering heeft het leger gezuiverd van anti-royalisten. De zuivering begon een maand geleden in alle stilte met de verwijdering van soldaten, die hun royalistische gezindheid niet konden bewijzen. Non-actieve officieren van het geregelde leger, die bij de verzetsgroepen van de ELAS hadden gediend of bekend stonden als niet sympatiseerend met de monarchie, werden voor „specialen dienst" opgeroepen. Deze officieren werden in Athene tezamen gebracht, waarna al spoedig de eerste groep werd overgebracht naar de eilanden Anaphi en Gavdos ten zuiden van Kreta. Met de voorbereidingen tot de vorming van het nieuwe Grieksche leger is men een jaar geleden begonnen. Wie niet tot een royalistische organisatie behoorde of als royalistisch gezind bekend stond, werd geweigerd.
Intusschen worden er sinds maanden gevechten geleverd tusschen regeeringstroe-

pen en aanhangers van linksche groepeeringen die zich in de bergen van Noord-Griekenland hebben teruggetrokken. (Un. Press - Chr. Science Monitor)

A. Referendum - Overwinning der royalisten —

6 Sept. — De uitslag van het op 1 Sept. gehouden Referendum (Monarchie of Republiek), is volgens het Ministerie van Binnenlandsche Zaken als volgt:
het aantal geregistreerde kiezers bedroeg 1.801.140 in totaal werden 1.691.592 stemmen uitgebracht. Hiervan kreeg de Koning 1.166.512 stemmen, terwijl de republiek 174.405 stemmen ontving. Blanco: 346.862. Ongeldig: 3813. (United Press)

Hongarije

B. Politieke situatie —

Volgens betrouwbare inlichtingen in Hongaarsche kringen te Londen ontvangen, ontwikkelt zich in Hongarije een ernstige politieke crisis tengevolge van het besluit der sociaal-democratische partij om zich uit de regeering terug te trekken, zoodra het vredesverdrag is geteekend. Een coalitie van de dan overgebleven partijen — de communisten en de kleine grondbezitters — is ondenkbaar, terwijl een regeering van de laatstgenoemde partij alleen, nimmer door de Russen geaccepteerd zal worden.
Zoowel de communisten als de kleine grondbezitters oefenen druk uit op de socialisten om hun standpunt te herzien.
De Hongaarsche communisten zouden sinds 7 Mei, toen de „Groote Vier" op voorstel van Rusland besloten de vooroorlogsche grenzen tusschen Hongarije en Roemenië te herstellen, enorm aan populariteit hebben ingeboet. Aan den anderen kant verliest de leiding der kleine grondbezitters-partij steeds meer vat op haar volgelingen en het schijnt dat deze sterk naar rechts gaan zwenken. De premier Ferenc Nagy kan zich op het oogenblik slechts staande houden door den steun van sociaal-democraten en communisten.
Overigens gaat er op het oogenblik een sterke nationalistische golf over Hongarije, een beweging waaraan ook de communisten deel nemen. Er schijnt geen ander middel tegen te bestaan dan een verzachting der vredesvoorwaarden, door concessies t.a.v. de Hongaarsch—Roemeensche grenskwestie en den status der Hongaarsche minderheden in Tsjecho-Slowakije. (Un. Press)

Internationaal

C. Wereld-goudproductie 1945 —

27 Aug. — De wereld-goudproductie 1945 schat men op 27 millioen ounces, waarbij de Russische jaarlijksche productie op 3½ millioen ounces werd geraamd. De raming voor 1944 was 28 millioen, die voor 1940 41 millioen en die voor 1929 19,2 millioen ounces. (A.N.P. - Aneta)
(V. b. wereldprod. 5767 C)

D. Veiligheidsraad - Toelating nieuwe leden tot U.N. —

De Veiligheidsraad heeft besloten **Zweden, IJsland** en **Afghanistan** op hun verzoek toe te laten tot de U.N. (Ver. Volken). Afgewezen werden: **Albanië** (5 stemmen voor, 3 tegen- (veto der Ver. St. en Engeland), **Buiten-Mongolië** (6 st. voor, 3 tegen- veto der Ver. St. en Engeland), **Transjordanië** (8 st. voor, 2 tegen- veto van Rusland), **Ierland** (9 st. voor 1 tegen - Russisch veto), **Portugal** (8 st. voor, 2 tegen - Russisch veto). (N.Z.Ztg.)

HET PROBLEEM DUITSCHLAND

E. *Het standpunt der Ver. Staten*

6 Sept. In het Staatstheater te Stuttgart heeft de Amerikaansche Minister van Buitenl. Zaken, J. Byrnes, een rede gehouden, waarin hij de Amerikaansche politiek jegens Duitschland uiteenzette. Byrnes verklaarde, dat de toekomst van Europa nauw samenhangt met de oplossing van het Duitsche probleem. Hij sprak de hoop uit, dat het Duitsche volk zich niet nogmaals in de mentaliteit van het Amerikaansche volk zou vergissen. Vredelievendheid van Amerikaansche zijde heeft niet kunnen verhinderen, dat de V.S. in twee wereldoorlogen betrokken zijn. Thans staat Amerika geheel achter de organisatie der Ver. Volken. Amerika zal zich verzetten tegen hardvochtige en wraakzuchtige maatregelen, die een belemmering vormen voor den vrede.
De ontwapening zal het Duitsche volk de gelegenheid geven zich te wijden aan werken van den vrede om dan een eervolle plaats temidden der Ver. Naties in te nemen. Het is niet in het belang van het Duitsche volk of in het belang van den wereldvrede, dat Duitschland een pion of een deelgenoot zou worden in een militairen machtsstrijd tusschen het Oosten en het Westen
Indien Duitschland niet als een economische eenheid zal worden beschouwd (zooals in Potsdam werd overeengekomen) dan zal de industrie op een ander niveau moeten komen. Duitschland mag geen andere landen noodig hebben. Dit was ook de basis van de overeenkomst van Potsdam.

Herstelbetalingen

Byrnes deelde vervolgens mee, waar de Duitsche fabrieken heen zouden gaan, die als herstelbetaling aan de geallieerden komen: de fabrieken uit de Sovjetzone zijn voor de Sovjet-Unie en Polen. De overige gaan voor een groot deel naar de westelijke geallieerden.
Bij het vaststellen van het niveau voor de industrie werd geen ruimte gelaten voor herstelbetalingen uit de loopende industrie. Deze zouden geheel onvereenigbaar zijn met het te Potsdam vastgestelde niveau. Dit niveau is alleen voldoende om het Duitsche volk in staat te stellen „self-supporting" te worden en een levensstandaard te handhaven, die den gemiddelden Europeeschen levensstandaard benadert.
De beginselen van Potsdam leggen den Duitschers zware offers op, maar de mogelijkheid tot vooruitgang is hun niet ontnomen. De uitvoering van de overeenkomst wordt echter bemoeilijkt door het feit, dat de geallieerde bestuursraad er niet in geslaagd is van Duitschland een economische eenheid te maken. Centrale Duitsche bestuursdepartementen zijn niet gevormd, hoewel dit volgens de overeenkomst van Potsdam had behooren te gebeuren. Ook een evenwichtige economie voor geheel Duitschland om de middelen voor den toegestanen import te verkrijgen is niet tot stand gekomen.

Economische eenheid

Amerika gelooft vast dat Duitschland bestuurd moet worden als een economische eenheid en dat de zone-barrières volledig moeten worden uit den weg geruimd voorzoover het het economische leven en de economische activiteit in Duitschland betreft.
De tijd is gekomen, dat de grenzen der zonen beschouwd moeten worden als alleen maar aan te geven welke de gebieden zijn, die door de gewapende macht van de verschillende bezettende mogendheden uit veiligheidsoverwegingen moeten worden bezet. Zij moeten niet de afbakening vormen van zelfstandige economische of politieke eenheden.
De huidige Amerikaansche unificatiepolitiek sluit niet die regeeringen uit, welke thans niet bereid zijn om er aan mede te doen.
De contrôleraad is in vele voor Duitschland vitale problemen in gebreke gebleven en hierdoor is de economische nood noodeloos verergerd.
Byrnes adviseerde de instelling van een centraal Duitsch bestuursapparaat voor den landbouw, de industrie en den buitenlandschen handel.
Hoewel Duitschland steenkool- en staalvoorraden moet deelen met bevrijde landen, moet het in staat gesteld worden om zijn energie aan te wenden tot verhooging van de industrieele productie.
Duitschland is een deel van Europa, en herstel in Europa zal langzaam zijn, wanneer Duitschland tot een armenhuis wordt gemaakt.
De geallieerden konden geen leiders of andere aanhangers van het nazisme in sleutelposities laten blijven, doch het is nimmer de bedoeling van de Amerikaansche regeering geweest het Duitsche volk het recht tot regelen van zijn binnenlandsche aangelegenheden te ontzeggen.
In de overeenkomst van Potsdam werd voorzien, dat de bestuursaangelegenheden van Duitschland geleid zouden worden in de richting van decentralisatie en ontwikkeling van plaatselijke verantwoordelijkheid. De overeenkomst bevatte geen bepaling, dat er nimmer een centrale Duitsche regeering zou zijn, met bevoegdheden voor landelijke aangelegenheden.
Naar het oordeel van de Amerikaansche regeering behooren de geallieerden thans onverwijld aan het Duitsche volk mede te deelen, welke de essentieele voorwaarden zijn van het vredesverdrag, waarvan zij verwachten, dat het Duitsche volk het zal aanvaarden en naleven.

Bezetting

De geallieerde bezettingstroepen behooren beperkt te worden, doch waarschijnlijk zullen zij nog gedurende langen tijd als „veiligheidstroepen" in Duitschland blijven. Wij zullen ons niet aan onzen plicht onttrekken. Zoolang als er een bezettingsmacht voor Duitschland noodig zal zijn, zal het leger van de Ver. Staten van die bezettingsmacht deel uitmaken.

Centrale regeering

Amerika is voor een spoedige instelling van een voorloopige Duitsche regeering. Zulk een regeering moet niet door andere regeeringen worden aangewezen, doch moet zijn een Duitsche nationale raad bestaande uit de op democratische wijze verantwoordelijke minister-presidenten of andere leidende functionarissen van de verschillende staten of provincies, welke in de vier zonen zijn ingesteld.
Deze Duitsche Nationale Raad (onderworpen aan het gezag van den geallieerden contrôle-raad) zou verantwoordelijk moeten zijn voor een goed functionneeren van de centrale bestuursorganen. Zij zou bovendien belast moeten worden met het opstellen van een federale constitutie voor de „Ver. Staten van Duitschland", welke o.a. de rechten en fundamenteele vrijheden van al zijn inwoners zou verzekeren. Na goedkeuring door den geallieerden bestuursraad zou de constitutie

moeten gebracht worden voor een gekozen vergadering en dan door het Duitsche volk geratificeerd moeten worden.
Byrnes zeide verder: Ofschoon wij er op staan, dat Duitschland de beginselen van vrede en goede nabuurschap en menschelijkheid in acht zal nemen, wenschen wij niet, dat Duitschland de satelliet wordt van eenige mogendheid of groep van mogendheden of dat het komt te staan onder buitenlandsche of binnenlandsche dictatuur. De tijd is ook gekomen om de grenzen van het nieuwe Duitschland vast te stellen.

Grenzen

Byrnes wees er op, dat volgens de overeenkomst van Potsdam zekere gebieden van Duitschland voorloopig waren toegewezen aan de Sovjet-Unie en Polen, onder voorbehoud van de uiteindelijke beslissing van de vredesconferentie. Ons werd verteld, zeide hij, dat groote aantallen Duitschers uit die gebieden wegtrokken, en dat het moeilijk zou zijn het economische leven in deze gebieden te reorganiseeren, wanneer zij niet bestuurd zouden worden als integrale deelen van respectievelijk de Sovjet-Unie en Polen. De regeeringshoofden kwamen overeen bij de vredesregeling steun te verleenen aan het voorstel van de Sovjet-Russische regeering betreffende uiteindelijke overdracht aan de Sovjet-Unie van de stad Koningsbergen en het omliggend gebied. Tenzij de Sovjet-Unie haar standpunt ten deze verandert, zullen wij voorzeker ons aan onze overeenkomst houden.
Silezië en andere Oost-Duitsche provincies werden door de Russen nog voor de bijeenkomst van Potsdam om redenen van bestuur toegewezen aan Polen. Zooals echter uit het protocol van de conferentie van Potsdam blijkt, zijn de hoofden der regeeringen niet overeengekomen om het afstaan bij vredesverdrag van dit speciale gebied te ondersteunen.
Ingevolge de overeenkomst van Yalta heeft Polen aan de Sovjet-Unie gebied ten Oosten van de Curzonlijn afgestaan. In verband hiermede vroeg Polen herziening van zijn Noordel. en Westel. grenzen. De V.S. zullen herziening van deze grenzen ten gunste van Polen ondersteunen.
De omvang van het aan Polen af te stane gebied zal echter nog moeten bepaald worden.
De V.S. meenen, dat zij aan Frankrijk, dat in zeventig jaren tijds driemaal een inval van de Duitschers had te doorstaan, niet zijn aanspraken op het Saargebied kunnen ontzeggen. Het economische leven van dit gebied is langen tijd nauw verbonden geweest met dat van Frankrijk. Natuurlijk moet Frankrijk, wanneer het Saargebied bij dit land wordt ingelijfd, zijn schadevergoedingseischen tegen Duitschland herzien.
Met uitzondering van hetgeen hier is aangeduid zal Amerika geen usurpatie van grondgebied, dat onbetwistbaar Duitsch is, of eenige verdeeling van Duitschland welke niet werkelijk gewenscht wordt door het betrokken volk, ondersteunen.

Ruhrgebied en Rijnland

Voor zoover de V.S. meenen te weten, wenscht de bevolking van het Ruhrgebied en het Rijnland vereenigd te blijven met Duitschland. De V.S. zullen zich niet tegen dezen wensch verzetten. Amerika zal zoodanige contrôle over heel Duitschland, met inbegrip van het Ruhr- en Rijnland voorstaan als noodig zal zijn voor veiligheidsdoeleinden. Het zal echter geen contrôle voorstaan die de Ruhr en het Rijnland zou onderwerpen aan politieke overheersching of manipulaties door mogendheden van buiten af.
Het Amerikaansche volk, dat voor de vrijheid gevochten heeft, verlangt niet het Duitsche volk in slavernij te brengen. De V.S. hebben vrijwel alle krijgsgevangenen die zich in Amerika bevonden, teruggezonden.
De Ver. Staten kunnen Duitschland niet verlossen van de ontberingen, welke het door den oorlog ten deel zijn gevallen. Zij willen echter deze ontberingen niet vergrooten, doch zij willen de regeering van Duitschland aan het Duitsche volk teruggeven. Amerika wil het Duitsche volk helpen op zijn weg terug naar een eervolle plaats onder de vrije en vredelievende volkeren van de wereld. (Tijd - Manch. Guardian - U.S. Information Service)

A. Veiligheidsraad - Russisch voorstel tot bekendmaking van legersterkten —

4 Sept. — De Russische afgevaardigde, Gromyko heeft den Veiligheidsraad verzocht, om aan alle leden van de organisatie der Ver. Volken te vragen binnen veertien dagen aan den Veiligheidsraad de volgende inlichtingen te verstrekken:
1. Waar op grondgebied van leden van de V.V. en in andere staten, uitgezonderd de gewezen vijandelijke mogendheden, en in welk aantal, manschappen van leden der V.N. gelegerd zijn;
2. Waar vliegtuig- en vlootbases gevestigd zijn en hoe groot de troepenmacht daar is.
3. De te verstrekken inlichtingen moeten overeenstemmen met den toestand van 1 Augustus 1946.
Indien dit Russische voorstel wordt aangenomen, zullen de Ver. Staten moeten onthullen, waar zich Amerikaansche troepen bevinden in Zuid-Amerika, de Britsche Atlantische eilanden, Groenland, IJsland, China, Egypte en Britsch-Indië en hoeveel. Engeland zal opgave moeten doen van zijn strijdkrachten in Palestina, Britsch-Indië, Egypte, Trans-Jordanië, Irak en het Verre Oosten. Rusland zal bekend moeten maken hoeveel troepen het gelegerd heeft in Duitschland, Polen, Finland, Oostenrijk, Hongarije en de Balkan. Nederland zal opgave moeten doen van zijn legersterkte in Indonesië. (United Press) - V.V.) **(zie ook: 6867 F en 6868 F)**

Italië

B. Illegale immigratie in Tripolitanië —

29 Aug. — Een groep illegale Italiaansche immigranten is onlangs in Tripolitanië aan land gegaan. De immigranten zijn óf vroegere kolonisten óf personen, die familiebetrekkingen in Tripolitanië hebben. Drie schepen, alle komende van Syracuse, zijn totdusver gearriveerd. De Britsche autoriteiten controleeren de bewegingen der immigranten. (United Press)

Japan

C. Amerikaansche gouvernante voor Kroonprins —

28 Aug. — De Amerikaansche Assistent Staatssecretaris, William Benton, deelde mede, dat Mevrouw Elizabeth Gray Vining uit Philadelphia gouvernante zal worden van den Kroonprins van Japan. (U.S. Information Service)

Rusland

D. Witgardisten gevonnist —

30 Aug. — Acht leiders van de vroegere Witte Garde o.w. generaal Semenof hebben te Moskou terechtgestaan. Zij werden er van beschuldigd reeds in 1917 in Petersburg een militairen opstand tegen het Sovjet-regime te hebben voorbereid. Na hun vlucht naar het Verre Oosten in 1918 hadden zij hun anti-communistische activiteit voortgezet. Zij werden bij den intocht van het roode leger in Mandsjoerije in 1945 gearresteerd. Gen. Semenof werd met nog vijf anderen ter dood veroordeeld. Twee anderen werden tot resp. 20 en 15 jaar dwangarbeid veroordeeld. (Whd. - N.Z.Ztg)

E. Opheffing voedselrantsoeneering uitgesteld —

2 Sept. — De Opperste Sovjet heeft de onlangs aangekondigde opheffing van de voedselrantsoeneering uitgesteld tot het volgende jaar, omdat door de droogte de voedselvoorraden minder zullen zijn dan aanvankelijk verwacht was. (United Press)

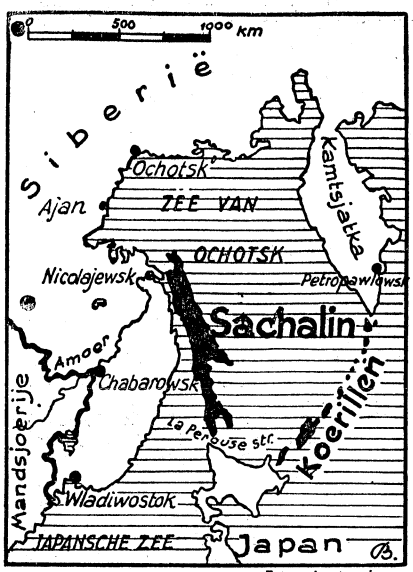
F. Leger - Nieuw dienstreglement - Sterkte volgens Amerikaansche schattingen —

30 Aug. — Stalin heeft een nieuw dienstreglement voor het roode leger ingevoerd. Hierdoor wordt de dienst volgens in den oorlog opgedane ervaringen gereorganiseerd.
2 Sept. — De New York Times berichtte, dat de Sovjet-Unie „volgens officieele Amerikaansche bronnen" ongeveer 5 millioen man onder de wapenen heeft, waarvan er 2 millioen buiten de Russische grenzen verblijf houden. Deze militaire macht zou als volgt verdeeld zijn: roode leger: 3.250.000, luchtmacht 750.000, marine 500.000 en N.K.V. (geheime politie) 500.000 man.
In een op verzoek van den republikeinschen afgevaardigde Dirksen, door het Amerikaansche gouvernement uitgegeven publicatie („Communisme in Action") wordt voorspeld, dat het Russische militaire apparaat in 1970 32.000.000 man zal omvatten. De Russische militaire macht zal dan ongeveer gelijk zijn aan de gezamenlijke macht van Amerika, Duitschland, Italië, Frankrijk en Engeland. (N.Z.Ztg. - Le Monde - Dail. Telegraph) **(V. b. 6555)**

G. Kolonisatie op Sachalin en de Koerillen —

Op 11 Febr. 1945 werd te Yalta een geheime overeenkomst gesloten tusschen de Ver. Staten, Engeland en Rusland, waarbij Zuid-Sachalin en de Koerillen, aan Rusland werden toegewezen, als prijs voor de deelneming aan den oorlog tegen Japan.
Toen deze overeenkomst een jaar later te Washington gepubliceerd werd, achtte men in sommige kringen dezen prijs te hoog. Gevoegd bij het Russische gebied van Chabarovsk, beteekent deze territoriale aanwinst een aanzienlijke verbetering van de strategische positie der Sovjet-Unie in den Pacific, nog afgezien van de economische waarde van deze gebieden.
Ofschoon de Russische pers in het algemeen weinig mededeelt over wat hier geschiedt, bevatte de „Prawda" onlangs een enthousiaste correspondentie over de koortsachtige activiteit welke tegenwoordig in Zuid-Sachalin heerscht. Van Vladiwostok uit worden duizenden kolonisten, afkomstig van Kolchozen (collectieve boerderijen) in alle streken van Rusland, aangevoerd en in de haven Korsakov aan land gezet. De helft van de installatiekosten van deze kolonisten is voor rekening van de regeering, die voor de andere helft een crediet met een looptijd van 13

jaar verstrekt. Vee, landbouwwerktuigen enz. worden geïmporteerd.
De Prawda noemt als welvaartsbronnen van het eiland: visscherij, boschbouw, kolenlagen enz. Er worden fabrieken ter conserveering van de groote haringvangst gebouwd. Er zijn thans 22 mijnen in exploitatie. Te Nevels en Oeglegorsk legt men werven aan voor den bouw van vischersschepen. Men heeft 195 scholen voor de kinderen der kolonisten geopend.
Het blad geeft een soortgelijk beeld van den toestand op de Koerillen.

Eigen teekening

Onmiddellijk nadat de Japanners verdreven waren werden de voornaamste eilanden opnieuw bevolkt. Wetenschappelijke expedities werden uitgezonden om den bodem te onderzoeken. De eerste kolonisten waren hier de officieren en soldaten die in 1945 de Koerillen bevrijd hebben. Sachalin en de Koerillen hebben hun plaats gekregen in het vijfjarenplan 1946-1950. De Sovjet-regeering heeft aan deze gebieden een crediet van niet minder dan 15.000.000 roebel toegewezen.
(Le Monde - 14 Aug.) **(V. b. 6428 O)**

A. **Koper en molybdeen in Armenië**
In het gebied van Kadzjaran bevinden zich de grootste kopervoorraden van Armenië. De uitgebreide koper- en mobybdeenlagen maken Kadzjaran tot één der belangrijkste ertsgebieden van de U.S.S.R. De koperproductie van Armenië zal volgens het Vijfjarenplan verdubbeld worden. (Izwestya, 3 Aug. - Ec. Voorl.)

Spanje

B. **Léon Degrelle uitgewezen en verdwenen - Communiqué van de Spaansche regeering —**
22-31 Aug. — Aan den leider van de voormalige Belgische Rexistenbeweging, Leon Degrelle, werd acht dagen tijd gegeven om Spanje te verlaten. Daartoe werd hem beperkte bewegingsvrijheid verleend.
Op 23 Aug. werd gemeld dat Degrelle uit het militaire hospitaal te San Sebastian, waar hij geïnterneerd was, is verdwenen. Minister Spaak heeft den Spaanschen zaakgelastigde gewezen op de ontsteltenis, die dezen gang van zaken in België heeft veroorzaakt.
31 Aug. — Het Spaansche kabinet heeft in een communiqué zijn houding in de zaak-Degrelle verdedigd. Het is in overeenstemming met de traditioneele principes van menschelijkheid, aldus wordt verklaard, dat Degrelle niet werd uitgeleverd. De Spaansche regeering wil duidelijk maken dat geen enkele wet haar dwingt Degrelle uit te leveren of deel te nemen aan zijn vervolging.
De regeeringen van Argentinië, Brazilië en Columbia hebben te kennen gegeven, dat zij Degrelle geen verblijfsvergunningen zullen geven en hem bij illegale overschrijding der grenzen zullen arresteeren.
5 Sept. — Op 3 Sept. heeft de Belgische regeering een communiqué gepubliceerd, waarin zij zegt, de omstandigheden, waaronder Degrelle Spanje verlaten heeft, als een bewijs van medeplichtigheid der Spaansche regeering met dezen verrader te beschouwen. Voorts verklaarde zij voornemens te zijn het incident aan de Ver. Volken voor te leggen.
(United Press - V.V.) **(V. b. Degrelle: 6727 E)**

C. **Fransche consulaat reikt visa uit voor Frankrijk —**
31 Aug. — Het Fransche consulaat te Barcelona is begonnen met de uitreiking van visa aan Spaansche en buitenlandsche reizigers, die belangrijke redenen hebben voor een bezoek aan Frankrijk. De visa worden verstrekt op voorwaarde, dat de reizigers binnen een maand naar Spanje terugkeeren. Er gaan per dag twee treinen naar Frankrijk. (United Press)
(V. b. Sluiting Fr.-Sp. grens 6649 K)

Ver. Staten

D. **Olieconcessies in het Midden Oosten - Crediet voor Saoedi-Arabië —**
28 Aug. — De exploitatie van de door de Standard Oil of California en de Texas Cy. in Saoedi-Arabië verkregen concessie zal uitgesteld worden, totdat de algemeene situatie in Palestina opgeklaard is. Deze concessie omvat ongeveer 42% van de totale olie-reserves van het Midden Oosten en wordt als uiterst belangrijk beschouwd, zoowel met het oog op de toekomstige oliebehoeften der V.S. als wegens de algemeene strategische beteekenis.
De Export-Import Bank heeft een crediet van $ 10 millioen voor Saoedi-Arabië goedgekeurd. Het crediet moet dienen tot aanschaffing van materiaal ten behoeve van het transportwezen en den landbouw.
(Agence Economique — Kees. Fin. Arch.)
(V. b. Olie in Midd. Oosten 6682 S; Saoed. Arab. 6591 G)

E. **De kosten van het levensonderhoud —**
24 Aug. — Een door de regeering gepubliceerde statistiek toont aan, dat de kosten van het levensonderhoud tengevolge van de hoogere voedselprijzen, in het jaar eindigende half Juli, met 9% zijn gestegen. 5.8% van die stijging viel tusschen half Juni en half Juli, toen de prijscontrôle voor een groot deel wegviel. (United Press)
26 Aug. — Volgens het Bureau of Labour Statistics waren de prijzen voor levensmiddelen in 17 Amerikaansche steden half Juli 80 pct. hooger dan in Aug. 1939.
New York, Washington en Baltimore gaven respectievelijk daarbij prijsstijgingen te zien van 76,3, 75,1 en 80 pct.
(A.N.P. - Aneta) **(V. b. 6836 A)**

F. **Amerikaansch „trustee-ship" over Japansche mandaateilanden**
Senator Magnuson, lid van de Vlootcommissie van den Amerikaanschen Senaat, heeft medegedeeld, dat de Vereenigde Staten aan de Vereenigde Volken zullen verzoeken het trustee-ship over de Japansche mandaateilanden en andere steunpunten in den Pacific uitsluitend aan de Vereenigde Staten te verleenen. (United Press)
(V. b. Trusteeship: 6833 C)

G. **Amerikaansch voorstel tot het vormen van een Koreaansche regeering —**
De Ver. Staten hebben aan Rusland doen weten dat zij zich zullen verzetten tegen iederen staatsgreep der Koreaansche communistische partij en dat de Amerikaansche troepen in Korea zullen blijven totdat dit land een vertegenwoordigende regeering heeft. De Ver. Staten hebben voorts een uitnoodiging aan Rusland gezonden om met de Ver. Staten te trachten een onafhankelijke Koreaansche regeering in te stellen. (Un. Press)
(V. b. Korea: 6761 D)

H. **Pers ongerust over demobilisatie**
Volgens de Manchester Guardian begint de pers zich ongerust te maken over de demobilisatie. Bij handhaving van het huidige tempo zouden in Juli 1947 van de 13.000.000 man die in totaal werden gemobiliseerd, er nog 1.700.000 onder de wapenen zijn. (Manch. Guardian)
(V. b. 6422 A)

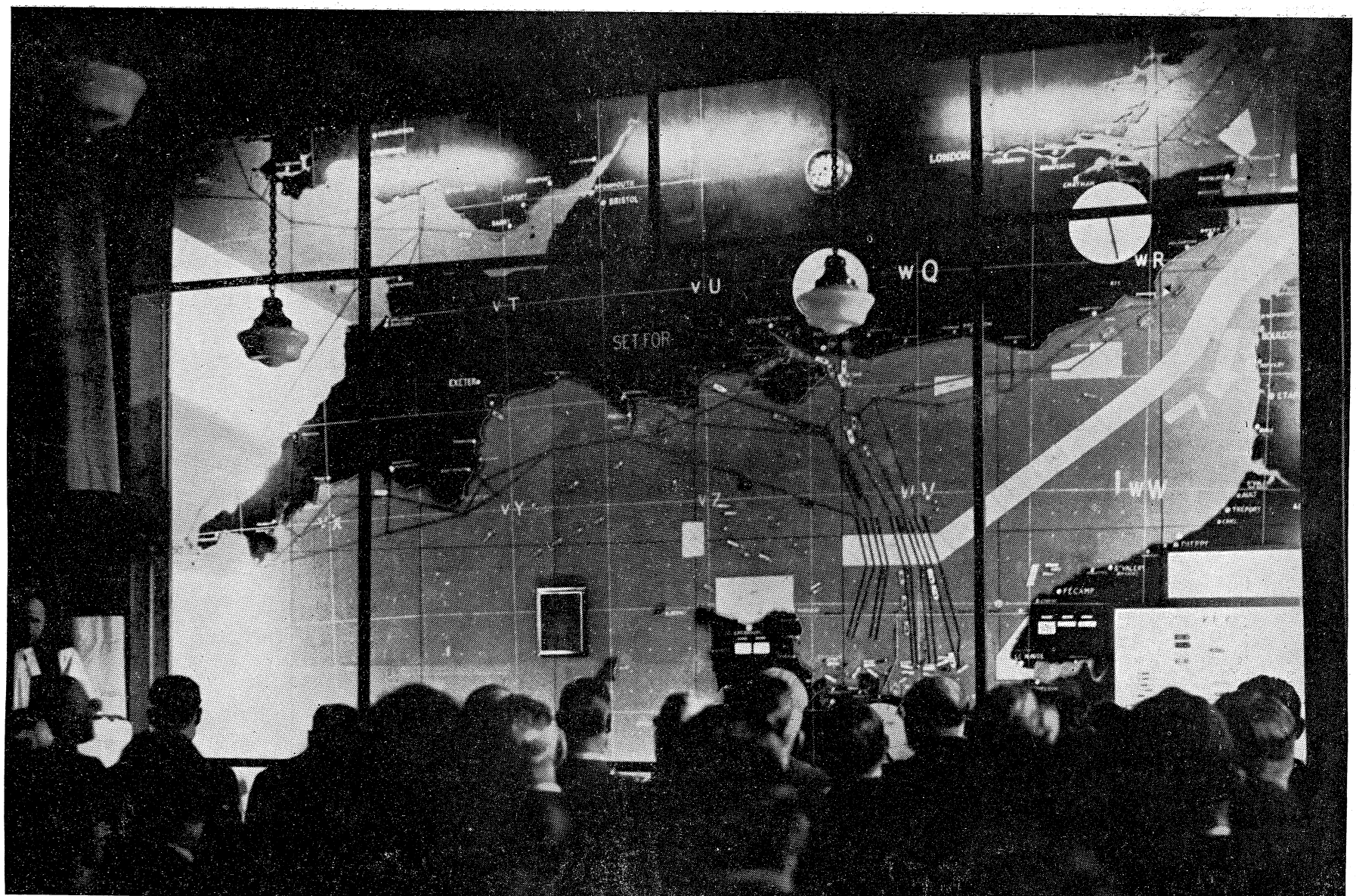
Wetenschap en Techniek

I. **Atoom-energie voor vredesdoeleinden —**
Het Manhattan Engineer-District, de sleutel-organisatie voor de ontwikkeling van de atoombom, heeft voor het eerst, in Oak Ridge (Tennessee) geproduceerde radio-actieve isotopen aan de Amerikaansche Research-instellingen afgeleverd voor gebruik bij medisch en biologisch onderzoek.
De eerste vredestijd-producten van de enorme atoom-energie installaties van de regeering waren eenheden ter grootte van een erwt van carbon-14, welke in de komende tien tot 25.000 jaar 37.000.000 beta-deeltjes per seconde zullen afstooten en die gebruikt zullen worden bij de onderzoekingen in verband met kanker, suikerziekte, photosynthese, koolafzetting in tanden en beenderen en bij het gebruik van vetten door het menschelijk lichaam.
Het Hoofd van de Afdeeling Isotopen van het Manhattan district heeft een uiteenzetting gegeven van de plannen der verschillende laboratoria, die deze radioactieve isotopen ontvangen. Zij gaan in de richting van de aanwending der isotopen op twee belangrijke manieren: ten eerste als „opspoorders" van den loop der atomen bij chemische, biologische en technische processen, en in de tweede plaats als een mogelijk therapeutisch middel voor de behandeling van bepaalde speciale ziekten. Verklaard werd echter dat het grootste nut van het gebruik van deze materialen zeer waarschijnlijk zal komen niet uit therapeutische toepassingen, doch door de „opsporings"-techniek bij het onderzoek naar de oorzaken van ziekten en het levensproces in het algemeen.
(U.S. Information Service 5 Aug.)

K. **Stratosfeer-vrachtvliegtuig —**
De Boeing Aircraft Company heeft aangekondigd dat zij een dubbeldeks, viermotorig vrachtvliegtuig heeft geconstrueerd, dat het „stratosfeer-vrachtvliegtuig" wordt genoemd en dat bijna tweemaal de capaciteit heeft van een gewonen spoorwagon en een snelheid van 300 tot 350 mijl per uur. Het toestel is een zustertype van de stratosfeerkruiser die tachtig passagiers kan vervoeren. De exploitatiekosten van het nieuwe vliegtuig zijn laag, namelijk 3,9 dollarcent per mijl.
(United Press)

De Dardanellen zijn door den Russischen eisch tot herziening van de Conventie van Montreux (1936) weer in het middelpunt van de belangstelling gekomen. Bij deze overeenkomst werd het Turkije toegestaan de zeeëngten te remilitariseeren. Bovenstaande foto's geven een beeld van deze remilitarisatie, die in 1936 plaats had.
(Zie 6852 A en 6858 C) (Foto's Ass. Press)

Tijdens een herdenking van de geallieerde successen in Normandië, toonde vice-admiraal G. E. Creasy van de Britsche Marine de groote kaart van het invasie-front, welke door den opperbevelhebber, gen. Dwight D. Eisenhower, op en na D.-Day gebruikt werd. De bevelhebbers konden op deze kaart de juiste positie aflezen van alle deelnemende vlooteenheden.
(Foto Ass. Press)

Nederland

A. Mr. A. J. d'Ailly benoemd tot burgemeester van Amsterdam —

12 Sept. — De Staatscourant van 12 Sept. bevatte het Kon. Besluit van 10 Sept. waarbij met ingang van 1 Oct. 1946 mr. A. J. d'Ailly benoemd is tot burgemeester der gemeente Amsterdam. Mr. Arn. J. d'Ailly werd op 22 Juni 1902 te Franeker geboren. Hij bezocht het gymnasium te Doetinchem. Studeerde rechten aan de universiteit te Amsterdam en was daarna korten tijd werkzaam als waarnemend griffier van het gerechtshof te Amsterdam. Hierna was hij verbonden aan de Mij. „Nederland" gedurende welke periode hij den directeur, den heer Bronsing, vergezeld heeft op een reis naar Indië.
In 1929 werd hij benoemd tot derde secretaris van de Vereeniging voor den Effectenhandel, werd vervolgens bij dezelfde instelling tweede, daarna eerste secretaris en werd in 1938 benoemd tot lid van den Raad van Beheer. Hierna volgde zijn benoeming tot directeur van de Kasvereeniging, welke functie hij bekleedde tot ult. October 1945, toen hij directeur van de Nederlandsche Bank werd. De heer d'Ailly is lid van de Partij van den Arbeid. Hij zal op 1 Oct. a.s. in functie treden. (A.N.P.)
(V. b. d'Ailly: 6490 D)

B. Het probleem der vrijlating van politieke delinquenten - Streven van de „Stichting Politieke Delinquenten" —

5 Sept. — J. le Poole, directeur van de „Stichting politieke delinquenten", heeft op een persconferentie een uiteenzetting gegeven van de werkzaamheden van de stichting bij het wederopnemen van politieke delinquenten in het maatschappelijk leven. De Stichting aanvaardt het toezicht op allen, die voorwaardelijk buiten vervolging worden gesteld. „Dit toezicht beteekent meer dan contrôle alleen, het is tevens een vorm van reclasseering," aldus mr. Le Poole.
Over het geheele land heeft de Stichting afdeelingsbesturen gevormd, waarin alle stroomingen van het volk vertegenwoordigd zijn. Bovendien werken reeds 25 bureaux, waar een sociale werker (ster) aan verbonden is. Te Delft, Haarlem en Vaals zijn de eerste „doorgangshuizen" gesticht, die ressorteeren onder het Directoraat-Generaal Bijzondere Rechtspleging, maar geestelijk en sociaal worden geleid door de Stichting in samenwerking met de Kerken. In deze huizen kunnen de vrijgekomenen, die totaal berooid in de maatschappij terugkeeren, voorloopig verblijven tot zij onderdak en een bestaan hebben gevonden.
Verder wijst de Stichting de personen aan, die met het toezicht en de wederinschakeling worden belast, waarbij zooveel mogelijk met geloof, leeftijd en maatschappelijk milieu van de betrokkenen rekening wordt gehouden.
Het omvangrijke werk dat de Stichting op zich heeft genomen, wordt voor het grootste deel door vrijwillige krachten verricht. Dat het systeem bij goede medewerking snel functionneert, is in Zuid-Holland (waar sinds 1 December 10.000 personen voorwaardelijk of onvoorwaardelijk buiten vervolging zijn gesteld), gebleken.
Het bezwaar van het ontbreken van openbaarheid bij deze snelle afdoening, kan worden opgevangen door publicatie van de namen dergenen, die voorwaardelijk buiten vervolging zijn gesteld.
Mr. Le Poole wees op de wederrechtelijke toeëigening op groote schaal van de bezittingen van hen, die na de bevrijding schuldig of onschuldig in de kampen verdwenen, een zeer ernstig kwaad, waaraan zich zoowel de opsporingsdiensten als de kampleidingen schuldig hebben gemaakt. Het beheer over deze goederen kwam toe aan den Nederlandschen staat, groote hoeveelheden zijn echter particulier verdeeld en verduisterd; een beschamende massale diefstal, in sommige gevallen door de politie gesanctionneerd.
Volgens mr. Le Poole blijken particuliere beheerders en gebruikers van het bezit van politieke delinquenten weigerachtig om, na verzoek van de Stichting, ook zelfs maar familieportretten en foto's terug te geven.
Dit alles levert groote moeilijkheden op. Woningen, zaken, huisraad en bezit van tal van politieke delinquenten zijn aan anderen, meestal oorlogsslachtoffers, in beheer en gebruik gegeven. Daarnaast is overal een ontstellende woningnood, waarbij wederom de categorieën der oorlogsslachtoffers niet bij de vrijgekomen politieke delinquenten mogen worden achtergesteld. De oplossing zal moeten zijn, dat deze zooveel mogelijk door de betreffende instanties als evacué's worden beschouwd en behandeld. Het proces van de wederinschakeling in het bedrijfsleven levert betrekkelijk nog de minste bezwaren op. Om conflicten te voorkomen dient een terugkeer in den vroegeren werkkring tactvol te worden voorbereid, indien noodig met steun van werkgevers- en werknemersorganisaties. Wanneer de Gewestelijke Arbeidsbureaux, eventueel in samenwerking met andere instanties, er niet in slagen vrijgelatenen onmiddellijk aan werk te helpen, komen deze voor werkloozen-uitkeering in aanmerking.
Ten aanzien van hen, die reeds tot langere interneeringsstraffen veroordeeld zijn, verklaarde mr. Le Poole, dat de Minister telkens na een jaar op grond van gedrag en mentaliteit van een betrokkene, diens vrijlating kan bevelen. (Tijd) **(V. b. Pol. delinquenten: 6861 B; Besl. Pol. delinq. 1945: 6537 VI; mr. Le Poole: 6773 E)**

C. Anti-semitisme in de pers - Motie van de Ned. Journalistenkring —

9 Sept. — In verband met het feit, dat in den laatsten tijd in de Nederlandsche pers anti-semitische uitlatingen zijn gesignaleerd, heeft het bestuur van den Ned. Journalisten kring een motie aangenomen waarin het zijn scherpe afkeuring uitspreekt over Nederlandsche journalisten die zich hieraan schuldig maken. (V.V.) **(V. b. Ned. Journalistenkring 6815 K)**

D. Het „Staunton"-schaaktournooi te Groningen - Botwinnik winnaar

9 Sept. — De schaakvereeniging „Staunton" te Groningen hield, ter gelegenheid van haar 75-jarig bestaan, van 13 Aug. tot 9 Sept. een schaaktournooi, waaraan door 20 schakers, die tot de besten van dezen tijd gerekend kunnen worden, werd deelgenomen.
De volgende prijzen werden toegekend: 1e prijs ƒ 1500; 2e prijs ƒ 1250; 3e prijs ƒ 1000; 4e prijs ƒ 800; 5e prijs ƒ 700; 6e prijs ƒ 600; 7e prijs ƒ 500; 8e prijs ƒ 400; 9e prijs ƒ 300 en 10e prijs ƒ 250.
Botwinnik ontving nog een door H.M. de Koningin beschikbaar gestelde zilveren cigarettendoos. Schoonheidsprijzen werden toegekend aan Lundin, eerste prijs, (een zilvervos); dr. Euwe, tweede prijs (lap stof voor heerencostuum); Yanofsky, derde prijs (ƒ 100). (Par. - N.R.C.)
Onderstaande statistiek geeft een volledig overzicht van den strijd.
(V. b. Schaaktournooi 3762 F; dr. Euwe 6774 E)

STAUNTON SCHAAKTOURNOOI GRONINGEN 1946

			1 '21 Smyslof	2 '05 Steiner	3 '11 Botwinnik	4 '14 Denker	5 '19 Boleslavsky	6 '11 O'kelly	7 '82 Bernstein	8 '01 Euwe	9 '04 Stolz	10 '08 Flohr	11 '97 Tartakower	12 '13 Kotov	13 '25 Yanofsky	14 '22 Kottnauer	15 '22 Christoffel	16 '13 Guimard	17 '10 Najdorf	18 '19 Szabo	19 '24 Lundin	20 '85 Vidmar	AANTAL PUNTEN	* EINDSTAND
1	Smyslof	Rusland		1	0	½	1	1	½	1	½	½	½	½	½	1	1	½	½	½	½	1	12½	3
2	Steiner	V.S.	0		0	0	0	1	½	0	½	½	½	1	0	½	½	½	0	0	0	½	6	18
3	Botwinnik	Rusland	1	1		½	½	1	1	½	1	½	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	14½	1
4	Denker	V.S.	½	1	½		0	1	1	0	0	½	½	0	½	0	½	½	½	1	1	½	9½	12
5	Boleslavsky	Rusland	0	1	0	1		1	½	0	1	½	1	1	½	½	1	½	0	0	1	½	11	7
6	O'kelly	België	0	0	0	0	0		1	0	0	0	½	0	½	1	1	½	½	0	0	½	5½	19
7	Bernstein	Frankr.	½	½	0	0	½	0		0	0	½	½	1	½	0	0	½	½	½	1	½	7	15
8	Euwe	Nederl.	0	1	½	1	1	1	1		½	½	½	0	1	1	1	1	½	1	½	1	14	2
9	Stolz	Zweden	½	½	0	1	0	1	½	½		½	½	½	½	1	1	1	½	0	½	0	10½	9
10	Flohr	Rusland	½	½	½	½	½	1	½	½	½		½	0	1	½	1	1	½	½	½	½	11	6
11	Tartakower	Frankr.	½	½	0	½	0	½	½	½	½	½		½	½	1	½	1	½	0	1	0	9½	11
12	Kotov	Rusland	½	0	1	1	0	1	0	1	½	1	½		½	0	0	1	½	0	½	½	9½	10
13	Yanofsky	Canada	½	1	1	½	½	½	½	0	½	0	½	½		0	½	1	0	0	0	1	8½	14
14	Kottnauer	Tsj. Sl.	0	½	0	1	½	0	1	0	0	½	0	1	1		0	1	0	1	0	½	9	13
15	Christoffel	Zwits.	0	½	0	½	0	0	1	0	0	0	½	1	½	0		0	0	0	0	1	5	20
16	Guimard	Argent.	½	½	0	½	½	½	½	0	0	0	0	0	0	1	1		½	0	½	1	7	16
17	Najdorf	Argent.	½	1	1	½	1	½	½	½	½	½	½	½	1	0	1	½		1	0	½	11½	4
18	Szabo	Hong.	½	1	0	0	1	1	½	0	1	½	½	1	1	1	1	1	0		0	½	11½	5
19	Lundin	Zweden	½	1	0	0	0	1	0	½	½	½	1	½	1	0	1	½	1	1		½	10½	8
20	Vidmar	Joeg. Sl.	0	½	0	½	½	½	½	0	1	½	0	½	0	½	0	0	½	½	½		6½	17

WIT ZWART * VOLGENS SONNEBORN - BERGER

4683 V. PELT

A. Bezoek van gen. de Lattre de Tassigny - De rol van het eerste Fransche leger na D.-day —

9 Sept. — De chef van den Franschen generalen staf, gen. J. J. M. de Lattre de Tassigny, heeft als gast van lt.-gen. mr. H. J. Kruls, chef van den Ned. generalen staf, een drie-daagsch bezoek aan Nederland gebracht.

Hij werd tijdens dit bezoek ontvangen door H.M. de Koningin en den min.-president.

Voorts was hij aan boord van de „Piet Hein" de gast van H.K.H. Prinses Juliana en Prins Bernhard en woonde hij te Utrecht een parade bij van 5000 manschappen van de 1ste divisie expeditionnaire macht.

Voor de afdeelingen den Haag en Amsterdam van de „Alliance Française" gaf hij een boeiend overzicht van de prestaties van het eerste Fransche leger (Rhin et Danube) na D-day. Dit leger bestond uit de eerste divisie van het vrije Frankrijk, de derde Algerijnsche divisie, de tweede Marokkaansche infanterie-divisie, de vierde Marokkaansche divisie bergtroepen en enkele tankdivisies versterkt met commandotroepen.

Het landde op 17 Juni 1944 op Elba dat in 53 uur tijds werd veroverd. Op 16 Aug. volgde de landing in de Provence (Zd.-Frankrijk), waarna de achtervolging van de Duitschers in het gebied van Langres en in de Vogezen werd ingezet. Bij Belfort en Mulhouse ontbrandde een slag, die van 14 tot 28 Nov. duurde. De Franschen behaalden hierbij een eclatante overwinning, 15.000 Duitschers werden gedood en 18.000 werden gevangen genomen. Door deze overwinning kon de Boven-Elzas worden bevrijd.

Na den slag bij Colmar (20 Jan.—9 Febr. 1945) kwam de weg naar Straatsburg vrij. Hierdoor kon de bevrijding van den Elzas voltooid worden.

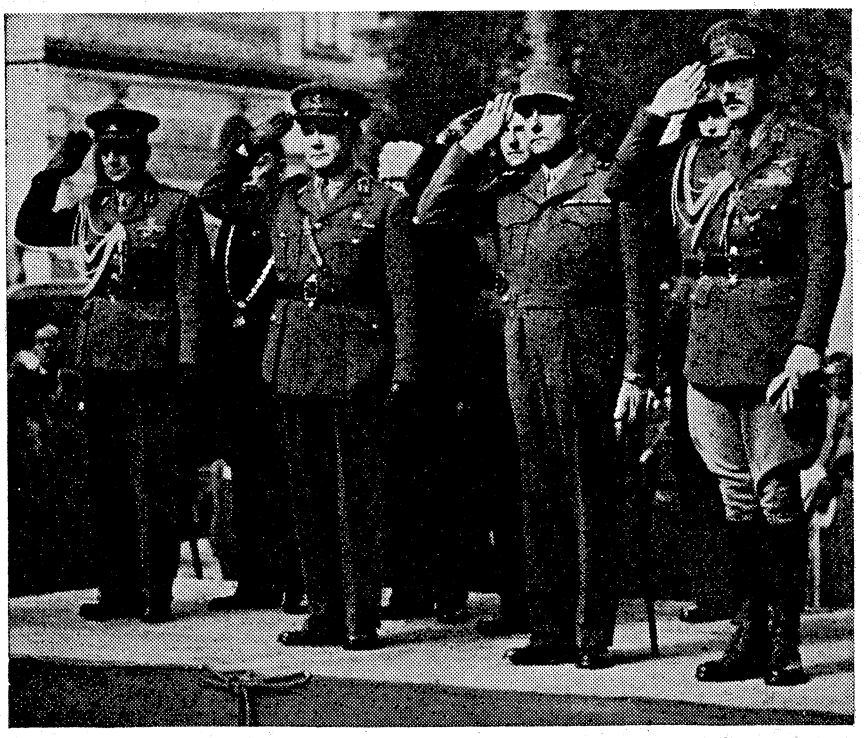
Tenslotte gaf de generaal een overzicht van de campagne van het eerste Fransche leger in Duitschland. Op 19 Mrt. werd de Duitsche grens bij Scheibenhardt overschreden, op 24 Mrt. volgde de doorbraak van de Siegfried-linie en op 31 Mrt. werd de Rijn bij Spiers en Germersheim overschreden.

Daarna werd tot diep in Duitschland opgerukt waarbij Stuttgart, Ulm en de Oostenrijksche Alpen werden bereikt.

In acht maanden en drie en twintig dagen heeft het eerste Fransche leger 300.000 krijgsgevangenen gemaakt, meer dan 1500 km in Frankrijk en in Duitschland afgelegd, een derde van het Fransche territorium bevrijd en 80.000 km² van Duitschland veroverd.

Twee Duitsche legers, n.l. het 19de en het 24ste, werden vernietigd.

(N.R.C. - Par. - Alg. H.bl.) **(V. b. de Lattre de Tassigny: 6616 B; 1ste Fransche leger: 6055 en 5991)**

V.l.n.r. Gen. baron Van Voorst tot Voorst, gen. mr. H. J. Kruls, gen. de Lattre de Tassigny en Z.K.H. Prins Bernhard tijdens de parade te Utrecht. (foto Anefo)

B. Tewerkstelling van geïnterneerden in de mijnen —

10 Sept. — De directeur van de Staatsmijnen, dr. ir. C. Th. Groothoff, heeft de regeering verzocht aan nog 7000 politieke gevangenen de gelegenheid te geven in de Limburgsche mijnen te gaan werken.

Op het oogenblik zijn reeds 2000 politieke gedetineerden in de mijnen te werk gesteld.

In den regel worden S.S.-ers en personeel van de Kriegsmarine op de mijnen aangenomen, waarvan mag worden verondersteld, dat zij nog wel enkele jaren voor hun misdragingen tijdens den oorlog zullen moeten boeten.

Bij de beoordeeling van de vraag, of en wanneer zij voor reclasseering in aanmerking komen, speelt de wijze, waarop zij hun werk op de mijnen verrichten, een belangrijke rol. Worden zij behoorlijke burgers, dan kunnen zij ook na den straftijd op de mijnen blijven werken.

De te werk gestelde gedetineerden krijgen loon en gezinstoeslagen. Zij moeten daarvan de kampkosten betalen, maar kunnen de rest van het verdiende geld aan hun familie sturen. (Tr.)

(V. b. geïnterneerden werkzaam in de mijnen 6732 G)

C. De export van Januari t/m Juli 1946 —

7 Sept. — De totale export — industrieel en agrarisch — over de maanden Jan. t/m Juli vertoont het volgende beeld:

(in duizenden guldens

	Industrieel	Agrarisch	Totaal
Januari	14.500	5.400	19.900
Februari	18.000	9.800	27.800
Maart	19.800	26.300	46.100
April	27.900	15.300	43.200
Mei	27.500	13.800	41.300
Juni	32.500	8.000	40.500
Juli	50.500	15.500	66.000
Totaal	190.700	94.100	284.800

(Econ. Voorl.) **(V. b. Export in tonnen 6831 A)**

D. Nederlandsche belangen in Japan —

10 Sept. — Het departement van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat de Supreme Commander Allied Powers te Tokio, opgave wenscht van de Nederlandsche deelneming in Japansche maatschappijen.

Wanneer in de toekomst zal worden overgegaan tot maatregelen tegen Japansche ondernemingen, welke een monopolistisch karakter dragen, zal zooveel mogelijk met de Nederlandsche belangen rekening gehouden worden. Belanghebbenden moeten zich vóór 15 September wenden tot het departement van Buitenlandsche Zaken. (Alg. H.bl.)

E. De K.L.M. - Personeelssterkte - Vervoersresultaten bij het West-Indische bedrijf - Aankomst der constellations —

9 Sept. — De uitbreiding van het vliegend personeel der K.L.M. blijkt uit de volgende cijfers, waarbij de employé's van het West-Indische bedrijf niet zijn inbegrepen.

	1939	Thans
Vliegers	75	127
Radiotelegrafisten	58	125
Boordwerktuigkundigen ..	31	53
Stewards	16	63
Stewardessen	10	40

Tijdens den oorlog heeft de opleiding van vliegers in Nederland stilgestaan en daarom heeft de K.L.M. buitenlandsche piloten in dienst moeten nemen om aan de onmiddellijke behoefte te voldoen.

Zoo waren op 1 Juli 1946, 17 Amerikanen, 2 Belgen, 9 Britten, 4 Canadeezen, 1 Noor, 1 Tsjech, 1 Nieuw-Zeelander, 2 Zuid-Afrikanen en 1 Deen in dienst.

Ook voor de andere afdeelingen toont de vergelijking tusschen voor- en na-oorlogsche sterkte een stijgende curve.

In 1939 bedroeg de totale personeelssterkte van de K.L.M. over de geheele wereld 2000 menschen. Thans is dit aantal tot bijna 4000 gestegen, waarvan 3000 in Nederland, 510 in het West-Indisch bedrijf, 200 in Engeland en de rest verspreid over de geheele wereld.

De maandelijkse toeneming van het personeel bedraagt op het oogenblik ongeveer 300 man. De K.L.M. verwacht, aan het eind van dit jaar in totaal ruim 5000 personen in dienst te hebben.

(Commentaar)

De vervoersresultaten van het West-Indische Bedrijf exclusief den Amsterdam-Curaçaodienst v.v., waren over het eerste halfjaar 1946, in vergelijking met de overeenkomstige periode 1945 en 1945/'44 totaal, als volgt:

Vervoersresultaten W.-Indisch bedrijf.

	1ste halfj. 1946	1ste halfj. 1945	Tot. 1945	Tot. 1944
passagiers	25.751	17.646	39.648	33.741
vracht (kg)	142.640	101.190	229.295	180.751
overbagage (kg)	113.646	73.855	173.806	144.494
post (kg)	24.470	12.976	32.457	34.284
gevlogen uren	6.739	4.528	10.431	8.024
gevlogen km	1.772.991	1.142.944	2.686.252	1.996.677

Ter toelichting diene het volgende:
De hooge vervoerscijfers van den post over de jaren 1944 en 1945 zijn te danken aan het hooge postvervoer ten behoeve van de toentertijd te Curaçao en Aruba aanwezige Amerikaansche legeronderdeelen.
De gemiddelde snelheid van de vloot is met 11 km van 254 km tot 265 km toegenomen.
Onder overbagage wordt verstaan de hoeveelheid bagage, die meer dan het toegestane maximum-gewicht door een passagier wordt meegenomen in een vliegtuig, en waarvoor extra betaald moet worden. (Ec. Voorl.)
12 Sept. — De serie van vier Lockheed constellations, welke de K.L.M. in Amerika besteld had, zijn op Schiphol gearriveerd.
Het tweede toestel van deze serie, dat op 8 Sept. op Schiphol landde en bestuurd werd door den K.L.M.-piloot Evert van Dijk, had den afstand New-York—Amsterdam (5859 km), afgelegd met een gemiddelde uursnelheid van 445 km, in 14 uur en 14 min. Dit was de snelste transatlantische vlucht ooit door de K.L.M. gemaakt. Dit record werd op 9 Sept. al weer gebroken door den K.L.M.-piloot Snitselaar, die denzelfden afstand in 13 uur en 31 min. vloog. (Alg. H.bl. - Volkskr.)
(V. b. K.L.M.: 6839 H)

A. Indonesisch congres van Partij van den Arbeid —

9 Sept. — Op 7 Sept. werd te Amsterdam een Indonesisch congres van de Partij van den Arbeid gehouden. Het congres werd geopend door den partijvoorzitter Koos Vorrink.
Aanwezig waren o.m. de Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen mr. J. H. Jonkman, de Minister van Sociale Zaken W. Drees, prof. Logemann, prof. Kranenburg, de heer C. Woudenberg, prof. D. Josselin de Jong, voorzitter van Ned.-Indonesië, prof. N. A. Donkersloot en het tweede-Kamerlid L. N. Palar.
Tijdens het congres werd met op één na algemeene stemmen, de volgende resolutie aangenomen:

„Het Congres Indonesië van de Partij van den Arbeid, overtuigd, dat het de taak van Nederland is, de moeilijkheden in Indonesië langs vreedzamen weg op te lossen, is van oordeel:

dat gestreefd behoort te worden naar een samengaan van staatkundige eenheden, gelijk in status, de eene op geenerlei wijze onderworpen aan de andere in eenig opzicht, vrijelijk vereenigd als leden van een gemeenschap van naties.

dat Nederland bereid moet zijn te onderhandelen met vertegenwoordigers van de Republiek Indonesië als zoodanig, vrijelijk door haar aan te wijzen,

dat ten spoedigste moet worden bevorderd het sluiten van een wapenstilstand op in onderling overleg te bepalen voorwaarden, en dat de uitzending van troepen uit Nederland dienovereenkomstig moet worden geregeld,

dat de eenheid van Indonesië moet worden gehandhaafd onder waarborgen voor Indonesische en niet-Indonesische minderheden,

dat gepaste maatregelen tot herstel behooren te worden beraamd voor hen, die uit hun bezittingen en bestaansmiddelen zijn gestooten." (V.V.)

Ned. O.-Indië

B. Dr. J. P. A. Idenburg benoemd tot directeur-generaal voor algemeene zaken te Batavia —

7 Sept. — Officieel wordt gemeld, dat dr. P. J. A. Idenburg, tevoren directeur van het kabinet van den gouverneur-generaal, benoemd is tot directeur-generaal voor Algemeene Zaken te Batavia.
De nieuwe functionaris zal een positie innemen boven die van de departementshoofden.
In verband hiermede is hem den rang toegekend, toekomende aan den vicepresident van den Raad van Nederlandsch-Indië.
De taak van den directeur-generaal voor Algemeene Zaken zal zijn onder de bevelen en het oppertoezicht van den Gouverneur-Generaal alle werkzaamheden te verrichten, welke deze hem zal opdragen. Hij kan ook worden belast met bijzondere commissiën en zendingen binnen en buiten Nederlandsch-Indië volgens dezelfde regelen, welke vroeger voor de leden van den Raad van Nederlandsch-Indië golden.
Voorts zal de directeur-generaal voor Algemeene Zaken ambtshalve de functie bekleeden van vice-voorzitter van den Raad van Departementshoofden. (Alg. H.bl.)
(V. b. dr. Idenburg 6798 A en 6679 C)

C. De P.N.I. op Zuid-Celebes verboden - Indonesisch commentaar

11 Sept. — Bij besluit van den luitenant-gouverneur-generaal dr. Van Mook is de PNI (Partai Nasional Indonesia) op Zuid-Celebes verboden. Het besluit zegt o.a. dat sinds de conferentie te Malino de werkzaamheid der partij gericht is op het intimideeren van de vreedzame bevolking door middel van terreur, terwijl de partij activiteit zou ontplooien op een terrein, dat onder de jurisdictie van de regeeringsautoriteiten valt. Volgens Aneta zou de PNI belastingen heffen onder voorwendsel, dat de bevolking dan van door de regeering opgelegde belastingen zou zijn vrijgesteld.
Dr. W. Hoven, algemeen regeeringscommissaris voor Borneo en de Groote Oost, die een onderzoek naar den toestand op Zuid-Celebes heeft ingesteld, verklaarde dat de maatregelen tegen de PNI pas genomen waren, nadat volkomen duidelijk was geworden, dat de bevolking het optreden van de regeering in deze aangelegenheid wenschte.
Het Indonesische ministerie van Voorlichting heeft het verbod der P.N.I. een „flagrante onderdrukking" genoemd. (Par.)

D. Japansche oorlogsmisdaden - Kapitein Sonei ter dood veroordeeld —

6 Sept. — Als eerste van een reeks oorlogsmisdadigers, die in Ned.-Indië hun misdaden hebben bedreven, heeft voor den temporairen krijgsraad te Batavia de Japansche beul kapt. Sonei terechtgestaan.
Sonei heeft zich berucht gemaakt door zijn misdragingen jegens Australische en Nederlandsche krijgsgevangenen.
Het meest bezwarend echter waren de getuigenverklaringen over zijn wandaden in het Tjideng-vrouwenkamp bedreven. In zijn requisitoir legde de auditeur-generaal er den nadruk op, dat voor de komst van beklaagde het sterftecijfer in Tjideng practisch nihil was. In het tijdvak April 1944 tot en met Juni 1945, tijdens Sonei's bewind, was de mortaliteit gestegen tot 297 gevallen.
Het vonnis dat op 5 Sept. werd uitgesproken luidde: de doodstraf. (Msb. - Tr.)

E. Koninklijke Shell - Herstel op Balikpapan —

10 Sept. — De „Koninklijke Shell" heeft een begrooting opgesteld voor het herstel van de geheel vernielde raffinaderij te Balik Papan. Daarin wordt rekening gehouden met de allermodernste uitrusting. Voorts is er een zeer uitgebreid programma voor huisvesting, met ontspanningsterreinen, sportvelden, een park, een zwembad en een bioscoop in opgenomen. Naar schatting zal het vier jaar duren om dit plan uit te voeren.
Een groot gebied langs de baai van Balik Papan zal vrijgemaakt en geëffend worden voor den bouw van de modernste installaties en opslagtanks.
Op het „Louise"-veld werken enkele bronnen reeds weer, die ongeveer 18.000 ton ruwe olie per maand voortbrengen. De kans bestaat, dat er in samenwerking met de Nederlandsche regeering een staalfabriek en een ijzer-walserij zal worden gesticht, die de 150.000 ton ijzerschroot van de oude raffinaderij en het schroot uit andere deelen van Indië zal verwerken. De mogelijkheid wordt bestudeerd, de benoodigde installaties uit Japan te krijgen. De Shell heeft op het oogenblik in Balik Papan 4000 mannen en vrouwen in dienst, onder wie 130 Europeanen. (Alg. H.bl.)
(V. b. Kon. Shell en Balikpapan 6798 G)

F. Nederlandsche missie naar Djokjakarta —

10 Sept. — Van officieele zijde wordt vernomen, dat een Nederlandsche missie, op 15 Sept. naar Djokjakarta zal vertrekken. De commissie wordt gevormd door de heeren dr. P. J. Koets, prof. dr. C. B. de Langen, prof. dr. Baas Becking en W. A. van Goudoever.
Het doel is het in oogenschouw nemen van de verschillende aspecten van het openbare en sociale leven in de gebieden der republiek. (Msb.)
(V. b. Koets 6662 E; Baas Becking 6703 C)

Bulgarije

G. Referendum: Bulgarije wordt republiek —

9 Sept. — Op 8 Sept. werd een referendum gehouden over de vraag of Bulgarije een monarchie zal blijven onder Koning Simeon, den negenjarigen zoon van den tijdens de oorlogsjaren overleden Koning Boris, of dat de republiek zal worden geproclameerd.
Volgens de officieele cijfers hebben 3.801.060 van de 4.470.273 kiezers vóór de republiek gestemd, 171.880 voor de monarchie.
De communistische leider Dimitrov (bekend uit het Rijksdag-proces te Berlijn in 1933) verklaarde, dat Bulgarije geen Sovjet-republiek zal worden. Bulgarije zal een vrije en onafhankelijke volksrepubliek zijn met een door het volk gekozen parlement. Het particulier bezit, dat door werken en sparen is verkregen, zal worden beschermd tegen „de bedrei-

ging door het speculeerend kapitaal". Bulgarije zal de Slavische eenheid nastreven. De Minister van Buitenl. Zaken, Koelitsjew, heeft te Parijs verklaard, dat in de nieuwe constitutie alle civiele en politieke vrijheden gewaarborgd zullen blijven. (Alg. H.bl. - Un. Press - Le Monde) **(V. b. referendum 6832 G)**

China

A. **Koopvaardijvloot —**

5 Sept. — China bezat in 1945 slechts 49 schepen met in totaal 145.000 ton inhoud. Het wil zijn vooroorlogsche koopvaardijvloot van 2 millioen ton verdubbelen. De Chineesche reeders hebben geprotesteerd tegen de beslissing van de regeering om de Yangtse-havens, Nanking, Woehoe, Kinkiang en Hankau open te stellen voor buitenlandsche schepen (teneinde door aanvoer van meer goederen het hooge prijspeil in China te drukken). (Econ. Voorl.)

Duitschland

B. **Ex-„Rijkscommissaris voor België en Noord-Frankrijk" gearresteerd —**

7 Sept. — Joseph Grohé, een van de eerste vijftien leden der Nazi-partij, en de laatste Gauleiter die nog op vrije voeten rondliep, werd door officieren van den Britschen veiligheidsdienst in de nabijheid van Keulen aangehouden.

Grohé was Gauleiter van Aken en Keulen en Rijkscommissaris voor België en Noord-Frankrijk. (Reuter - N. Standaard) **(V. b. Grohé 6029)**

C. **Economische fusie tusschen Britsche en Amerikaansche zone - Instelling interzonale raden —**

5 September — Luitenant generaal Lucius Clay, plaatsvervangend militair gouverneur van de Amerikaansche zone, heeft bekend gemaakt, dat hij met zijn Britschen collega, Sir Brian Robertson, tot overeenstemming gekomen is omtrent het vestigen van interzonale raden, als eerste stap naar de economische eenwording van beide zonen.

Er zullen vijf raden in het leven worden geroepen n.l. voor:

1. Voedsel en landbouw met zetel te Bad Kissingen, Am. zone.
2. Financiën, Frankfort, Am. zone.
3. Economische Zaken, Minden, Britsche zone.
4. Transport, Bielefeld en Hamburg, Britsche zone.
5. Post- en telegraaf, zetel nog niet bekend. (United Press)

8 Sept. — De Amerikaansche commandant in Duitschland, generaal Joseph T. MacNarney heeft zich behalve voor economische, ook voor politieke unificatie van de vier zonen in Duitschland uitgesproken. Hij noemde de econ. fusie slechts een „tijdelijk middel" om de huidige economische situatie te verbeteren zoolang een overeenkomst tusschen de vier partijen nog niet tot stand is gekomen. Onlangs heeft McNarney's tegenvoeter in den geallieerden contrôleraad, de Russische maarschalk Vassily Sokolovsky, gezegd dat de economische unificatie zonder politieke eenheid onbevredigend is gebleken. (United Press) **(V. b. 6856 D)**

Engeland

D. **Hervatting handelsbetrekkingen met Rusland —**

De Sovjet-Unie heeft aan een Britsche handelsmissie, orders verstrekt ter waarde van 25 millioen pond sterling. De betaling zal geschieden met graan, hout en mineralen. (Ec. Voorl.)

11 Sept. — Tijdens den oorlog leverde Engeland aan Rusland 34 complete electrische centrales en een groote hoeveelheid grondstoffen met een gezamenlijke waarde van ongeveer 140 millioen pond sterling. Rusland heeft van dit bedrag 100 millioen afbetaald. Na langdurige onderhandelingen heeft de Britsche regeering haar rekening met 5 millioen pond sterling verminderd. Deze overeenstemming opent, naar men in Engeland verklaart, den weg tot hervatting van de Engelsch-Russische handelsbetrekkingen.

(Dail. Telegraph) **(V. b. Buitenl. handel 6760 B)**

E. **Huisvesting - „Squatters" betrekken leegstaande gebouwen - Regeeringsverklaring —**

Menschen zonder woning of die slecht behuisd waren, zijn er in den laatsten tijd herhaaldelijk toe overgegaan op eigen initiatief leegstaande woningen en door militaire instanties ontruimde gebouwen te betrekken. Zoo beleefde Londen op 8 September een invasie van een leger van 1500 van deze z.g. „squatters", die luxueuse flats in de chique wijken betrokken, o.m. het huis van de hertogin van Bedford in Kensington, dat tot voor kort door de Amerikaansche strijdkrachten werd gebruikt.

Het communistische orgaan „Daily Worker" meldde, dat de Londensche communistische partij verschillende squatters bij hun vestiging in het huis van de Hertogin van Bedford heeft geholpen.

De squatters-actie begon weken geleden toen gedemobiliseerde militairen en anderen besloten om het traagwerkende ambtelijke apparaat te omzeilen en buiten gebruik zijnde militaire barakken te gaan bewonen.

Aanvankelijk verzette zich geen enkele overheidsinstantie tegen dit eigenmachtige optreden. Op 11 Sept. werd echter een regeeringsverklaring gepubliceerd, waarin o.m. gezegd werd dat het optreden der squatters een bedreiging met „anarchie" inhoudt en dat de openbare aanklager overweegt de personen in kwestie wegens „misdadige samenzwering" te vervolgen. (Times - United Press.)

F. **Wereldsnelheidsrecord - 989 Km. per uur —**

Captein E. M. Donaldson is er in geslaagd met een Gloster-Meteor IV het wereld snelheidsrecord op 989.296 Km. per uur te brengen. (Times) **(V. b. 6508 G)**

Frankrijk

G. **Congres rad.-soc. partij - Herriot voorzitter —**

10 Sept. — Het Congres van de rad. socialistische partij heeft in een motie haar afkeuring uitgesproken over de „politieke onmacht van het driepartijenstelsel". In de motie wordt nog verklaard, dat de partij de economische feodaliteit wenscht te bestrijden en dat zij getrouw blijft aan de „rassemblement des gauches républicaines", die, naar zij hoopt allen tot zich zal trekken, die niets willen weten van „précésarisme" of „précollectivisme".

Edouard Herriot werd herkozen als voorzitter. (Le Monde) **(V. b. rad. soc. partij 6760 D; Herriot 6783 M)**

H. **Besprekingen met Viet-Nam afgebroken —**

12 Sept. — Hoewel de leider der delegatie van Viet-Nam, Pham Van Dong, verklaard had een protocol van een aantal punten van overeenstemming te willen onderteekenen, heeft hij thans geweigerd mede te werken aan de opstelling van een voorloopigen modus vivendi tusschen Frankrijk en Viet-Nam.

De president van Viet-Nam Ho Chi Minh zal dezer dagen naar Hanoi terugkeeren. Hij verklaarde, dat zijn vertrek niet het sein voor nieuwe opstanden zal beteekenen. Hij verwachtte, dat de onderhandelingen met Frankrijk tegen het einde van het jaar hervat zouden worden. Eenige leden van de delegatie van Viet-Nam hebben verklaard, dat het afbreken van de besprekingen het gevolg is van het ontbreken van een stabiele Fransche regeering. „De huidige coalitie regeering kan tot geen enkel gedegen besluit komen", aldus deze gedelegeerden. (Combat - Un. Press - N. Stand.) **(V. b. conf. v. Fontainebleau: 6810 D)**

I. **Overeenstemming met Engeland i.z. economische en financieele aangelegenheden —**

5 Sept. — Een woordvoerder van het Fransche ministerie van Buitenlandsche Zaken maakte bekend dat tusschen Bevin en Bidault overeenstemming is bereikt over algemeene economische en financieele aangelegenheden die beide landen betreffen.

De twee ministers kwamen overeen om experts te benoemen, die op gezette tijden bijeen zullen komen om de mogelijkheden tot vergrooting van de commercieele uitwisseling te bestudeeren, alsmede de kwesties, die voortvloeien uit bestaande financieele schikkingen. (United Press)

Griekenland

K. **Nog steeds gevechten - Oppositieleiders erkennen voorwaardelijk het monarchistische regime —**

11 Sept. — De Grieksche minister van Openbare Veiligheid deelde mede, dat sedert den eersten September 83 personen bij botsingen gedood zijn. Voorts deelde hij mede, dat nog dagelijks aanvallen van „communisten" plaats hebben vooral in de gebieden van Saloniki en Larissa.

De hoofdweg tusschen Saloniki en Athene is geblokkeerd, doordat ten noorden van Larissa opereerende benden mijnen hebben gelegd.

De bijzondere wetten, die in de practijk neerkomen op een staat van beleg en die tijdens het op 1 Sept. gehouden plebisciet ingetrokken waren, zijn weer van kracht geworden. Dit zou verband houden met „nieuwe omstandigheden in de grensstreken".

De voornaamste Republikeinsche oppositieleiders Sofoelis, Venizelos en Papandreoe hebben zich bij den uitslag van het referendum neergelegd, zij stellen hun medewerking (als loyale oppositie) afhankelijk van de houding van den Koning. (Un. Press - Reuter - N. Stand.) **(V. b. 6865 M; 6866 A)**

India

L. **Pandit Nehroe organiseert een pan-Aziatische conferentie —**

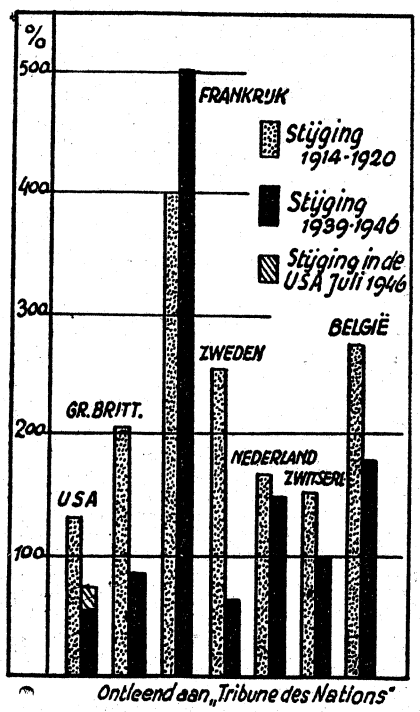
10 Sept. — In gezaghebbende Congreskringen wordt vernomen dat in het voorjaar 1947, onder bescherming van de Congresregeering en onder voorzitterschap van Pandit Nehroe, te Delhi een pan-Aziatische conferentie zal worden gehouden.

Alle Aziatische staatshoofden, alsmede de nationale regeeringshoofden van Aziatische landen onder vreemde heerschappij, o.w. Ho Chi Minh (Viet-Nam) en Soekarno (Ned. Indië) zijn uitgenoodigd. De conferentie zal zich voornamelijk bezig houden met de Aziatische betrekkingen

op gebied van verdediging, economie en cultuur. (A.F.P. - N. Standaard)
(V. b. Pandit Nehroe 6857 D)

Internationaal

A. De prijsstijging na den eersten en den tweeden Wereldoorlog — Vergelijkt men de kosten van het levensonderhoud in de jaren 1946 en '20 respect. met die in de jaren 1939 en 1914, dan komt men tot de bevinding, dat thans deze kosten minder gestegen zijn dan na den eersten wereldoorlog, enkele landen (b.v. Frankrijk) uitgezonderd. Een van de oorzaken hiervan is, dat de regeeringen, zich de gebeurtenissen van de jaren 1919-1922 herinnerend, hebben getracht excessieve prijsstijgingen tegen te gaan, zooals deze zich na den vorigen oorlog, toen men het systeem van de vrije economie huldigde, hebben voorgedaan. In het algemeen zijn de regeeringen in hun pogingen geslaagd; het grootste succes boekte men — afgezien van Zwitserland, dat in beide oorlogen neutraal bleef — in Groot-Brittanië. Dit vindt een verklaring in het feit, dat op een eiland de goederenbeweging gemakkelijker kan worden gecontroleerd dan op het vaste land, terwijl onwettige im- of export gemakkelijker voorkomen kan worden.

Ontleend aan „Tribune des Nations"

De recente hausse in Amerika toont aan, dat de factoren, welke prijsstijgingen veroorzaken, nog een belangrijken invloed oefenen. Een prijsdaling zal eerst inzetten, wanneer er voldoende goederen op de markt worden aangeboden om aan de vraag te voldoen. Wil men, aan de hand van de geschiedenis, bepalen, wanneer dit tijdstip zal zijn aangebroken, dan zal men op de volgende punten den toestand in 1946 moeten vergelijken met dien in 1920: de tekorten, ontstaan door den oorlog, de koopkracht en de productiecapaciteit. Vaak wordt vergeten, dat momenteel de productiecapaciteit en de industrieele organisatie verre superieur zijn boven die in 1920, zoodat thans het voor-oorlogsche productiepeil veel sneller kan worden bereikt dan na den eersten wereldoorlog.

(Tribune des Nations 2 Aug.)

HET PROBLEEM DUITSCHLAND

B. *Het Fransche standpunt*

In het Juli-nummer van het Amerikaansche tijdschrift „Foreign Affairs" publiceerde de Fransche premier Georges Bidault een artikel getiteld „Agreement on Germany: Key to world peace", waarin hij een uiteenzetting geeft van het Fransche standpunt t.o.v. Duitschland. Op 20 Augustus werd in een speciaal nummer van het mededeelingenblad van den Franschen voorlichtingsdienst een nieuwe preciseering van de Fransche plannen voor het Ruhrgebied gepubliceerd. Daar de toekomstige staatkundige structuur van Duitschland ook voor Nederland en België van groot belang is geven wij hier een samenvatting van beide artikelen.

I.

Bidault betoogt het volgende:

Volgens het Fransche gezichtspunt is de Duitsche kwestie voor alles een vraagstuk van veiligheid. Als Frankrijk verklaart dat zijn veiligheid, en die van de geheele wereld, zekere maatregelen vereischen, is hetgeen naar voren gebracht wordt minstens welwillende overweging waard. Het Fransche standpunt wordt niet bepaald door de meening van één man, of van één partij, maar door de rationeele behoeften van een volk, dat niet als pleiter voor eigen belang maar als deskundige in deze kwestie gehoord wenscht te worden.

Op 17 Januari 1946 verklaarde ik in de Assemblée Constituante dat Duitschland voorgoed beroofd moet worden van het oorlogspotentieel, gevormd door Rijnland en Westfalen; de mijnen van de Saar moeten, zooals destijds in het verdrag van Versailles werd bepaald, weer in Fransch bezit komen, het Saargebied binnen de Fransche economische en monetaire sfeer worden gebracht; het Ruhrgebied, waar in normalen tijd 5 millioen menschen in de kolenmijnen en de fabrieken werken, moet, in overeenstemming met het algemeen belang der menschheid, als een van Duitschland onafhankelijke politieke eenheid behandeld, en in politiek en economisch opzicht onder internationale contrôle gesteld worden. Hieraan valt nog toe te voegen dat op den linkeroever van den Rijn, en wellicht ook in bruggenhoofden op den rechteroever, een voldoende militaire macht gestationneerd zou moeten worden. Het Rijnland zou aldus politiek geen deel uitmaken van Duitschland, noch van Frankrijk. Het zou vrij zijn zijn eigen zaken te behartigen evenwel gedemilitariseerd en onder intergeallieerde contrôle.

Men heeft zich met humanitaire argumenten tegen de Fransche thesis gekeerd. Men vraagt zich af „moet Duitschland een „harde" vrede worden opgelegd?" Het Fransche antwoord is, dat het denkbeeld van een „zachten" vrede eerst ontstaan kan zijn na Yalta, waar immers (bij afwezigheid van Frankrijk) besloten werd Koningsbergen, Stettin, Frankfort en Breslau van Duitschland af te scheiden. Wat is „hard" en wat is „zacht"? Is het hard om een onverbeterlijken agressor de middelen tot agressie te ontnemen? Is er eenige zachtheid gelegen in de massale, gedwongen volksverhuizingen tengevolge van de wijziging van Duitschland's Oostelijke grenzen? Politieke afscheiding van het Roergebied zou in geen geval een dergelijke volksverhuizing veroorzaken.

Het past niet dat de lex talionis (oog om oog) wordt toegepast. Geen volk mag voor altijd verdoemd worden en het Duitsche volk heeft vele goede kwaliteiten, maar moeten wij de Duitschers daarom teeder behandelen? Er zijn er maar zeer weinig geweest die zich metterdaad tegen het Hitlerbewind hebben verzet. En hoe is de toestand nu? Er heerscht algemeene onverschilligheid met betrekking tot het proces in Neurenberg. Het Führerprinzip leeft nog. En er zijn uitlatingen te hooren als: „Onder Hitler hadden we brood en werk. Nu hebben we alleen maar democratie" en „Wij hebben geen democratie noodig, maar een beteren Hitler."

We mogen geen illusies koesteren. Na den vorigen oorlog vroeg men eens aan Friederich Wilhelm Foerster wat de Duitschers zouden doen als zij een nederlaag zouden lijden. Hij antwoordde: „O, dan zullen we de sympathie van de wereld organiseeren". Indien wij ons zoo laten „organiseeren", zullen we spoedig wijlen Goebbels het hoofd uit zijn graf zien steken en hooren roepen: „Und wir haben doch gesiegt!"

De vraag is niet, hoe wij Duitschland opzettelijk in een toestand van ellende kunnen houden, doch integendeel, hoe wij het uit de armoede kunnen halen, zonder daardoor een nieuwe catastrophe voor den wereldvrede te veroorzaken.

Men heeft tegen het Fransche plan ingebracht, dat het niet het onmiddellijke herstel van een centraal bestuur voorstaat. Zonder een dergelijk bestuur zou Duitschland een chaos en daardoor een bron van gevaar in het hart van Europa en voor de Geallieerden een ondraaglijke last blijven. Frankrijk is nooit voorstander van een gedesorganiseerd Duitschland geweest, het kan echter niet goedvinden dat naast zijn deur gecentraliseerd wordt terwijl in het Oosten, in tegenstelling met het Westen, ten koste van Duitschland een omvangrijke veiligheidszone wordt geschapen. Daarom houdt de Fransche regeering vast aan haar eisch, dat tegelijk met de instelling van een centraal bestuur de Westelijke grenzen worden vastgesteld. Anders zou het paradoxale gevolg zijn, dat door de amputatie in het Oosten het zwaartepunt van Duitschland naar het Westen zou opschuiven en zoo de Duitsche druk op Frankrijk vergroot zou worden. De opmerking is gemaakt dat in dit tijdperk van de atoombom de veronderstelling, als zou de bezetting van het Rijnland voor Frankrijk grooter veiligheid meebrengen, niet meer opgaat. Het antwoord is, dat aan andere grenzen soortgelijke voorzorgen dan toch wel genomen zijn, raket-vliegtuigen en andere moderne wapens ten spijt.

Op het Hoofdkwartier van Generaal Clay te Berlijn is berekend dat afscheiding van het Ruhrgebied aan Amerikaansche belastingbetalers $ 200.000.000.— per jaar zou kosten. Er bestaat echter geen reden waarom zij dit bedrag betalen zouden, evenmin als er reden is om over enkele jaren $ 400.000.000.000.— voor een nieuwen oorlog te betalen, zooals zij voor Wereldoorlog II betaald hebben.

Frankrijk stelt in feite voor om Duitschland het arsenaal van de Ruhr te ontnemen en er een economisch regime in te stellen dat een zoo vrij mogelijk goederenverkeer met het Oosten en met het Westen, de rest van Duitschland inbegrepen, toelaat. Wanneer, in overeenstemming met de Fransche voorstellen, gedurende een beginperiode een deel van

den opbrengst van het Ruhrgebied gebruikt wordt om een deel van de Duitsche behoeften te dekken, kunnen Ruhrgebied en Duitschland tezamen het economische evenwicht met de buitenwereld in stand houden, zoodat Duitschland niet ten laste van de Vereenigde Volkeren komt. Dit is in overeenstemming met de raming van Duitschlands handelsbalans voor 1949, op 21 Januari 1946 aan den Contrôleraad te Berlijn voorgelegd, teneinde het toekomstige peil der industrie vast te stellen. Hoewel de Engelschen een balans verwachtten die slechts bij benadering dit evenwicht zou bereiken, voorzagen de Amerikanen, Franschen en Russen een export-surplus voor geheel Duitschland. Om dit evenwicht te bewaren zou het Ruhrgebied een commercieele en een financieele bijdrage aan Duitschland kunnen verleenen:

1. Het Ruhrgebied zou aan Duitschland kolen, staal, metaalproducten en textiel kunnen leveren, en levensmiddelen, ijzererts, mijnhout en kunstvezels betrekken. Het is te verwachten, dat de betalingsbalans in dit geval zeer in het voordeel van het Ruhrgebied zou uitvallen. Dit zou goedgemaakt kunnen worden door gratis leveranties uit het Ruhrgebied, en door een deel van het saldo, verkregen door verkoop aan derden, ter beschikking van Duitschland te stellen.

2. De verkoop door den Duitschen staat aan den Duitschen consument van het gratis geleverde zou het Duitsche staatsbudget verhoogen. Bovendien zou de Ruhr belast kunnen worden met Duitsche buitenlandsche schulden, in het bijzonder met de Dawes en Young leeningen.

Als er niets anders te verzekeren was dan de toekomst der Duitsche economie, zouden wij het herstel voorstaan van Hitlers Groot-Duitschland, de absorptie van Tsjecho-Slowakije, Oostenrijk, Hongarije en de rest inbegrepen. Toch hebben de geallieerden dat economische blok vernietigd. Thans hebben wij te bepalen, hoe dit resultaat, dat bereikt is door zooveel krachtsinspanning en zoo groote offers, bevestigd moet worden. We kunnen het slechts, door maatregelen te treffen die rekening houden met politieke noodwendigheden. Ik betwijfel ten zeerste, of een internationale economische contrôle over het Ruhrgebied effectief zou zijn als een Duitsche politieke macht er souverein zou zijn. De geschiedenis bewijst dat een buitenlandsche economische contrôle uitgeoefend onder een nationale regeering een wankel ding is. De Duitsche herbewapening begon in 1919 onder de oogen der Geallieerde Contrôle-Commissies. En de verzetsbewegingen uit de nu bevrijde landen weten, hoe nationale bestuursinstellingen de scherpste buitenlandsche contrôle kunnen dwarsboomen.

Sommigen gelooven niet dat het Duitsche gevaar nog bestaat. Maar alle Europeesche verdragen van wederzijdschen bijstand die in het afgeloopen jaar gesloten werden, zijn gericht tegen het Duitsche gevaar. De volkeren voelen bij instinct dat de hechtste unie in vredestijd is gegrondvest op de realiteiten die hen in den oorlog hebben bijeengebracht.

(Foreign Affairs Juli 1946)

II.

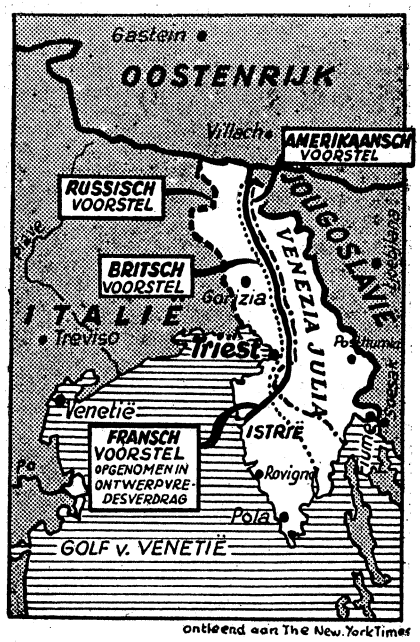
Volgens United Press komt het op 20 Aug. gepubliceerde Fransche plan voor het Ruhrgebied op het volgende neer:

Het Ruhrgebied moet (zooals het Saargebied na den eersten wereldoorlog) geïnternationaliseerd worden. De grens van dit „internationale territoir" zou in het noorden langs de Lippe loopen om ten oosten van Hamm en Soest naar het zuiden te buigen. In het zuiden zou de Wupper de grens vormen, die verder westwaarts naar Keulen zou loopen. Dit gebied zou 5 tot 6 millioen inwoners tellen. De regeeringsbevoegdheden moeten aan een internationaal lichaam komen. Bij de samenstelling hiervan zou onderscheid gemaakt moeten worden tusschen direct belanghebbende en andere staten. De eerste staten kiezen het regeeringspersoneel, de andere mogen slechts deelnemen aan de contrôle over het bestuur. De „internationale regeering" zou vrij zijn Duitschers uit te noodigen onder haar contrôle aan het landsbestuur deel te nemen. Een der Vereenigde Volken zou in naam van de internationale regeering de buitenlandsche vertegenwoordiging op zich moeten nemen.

De militaire bezetting zou worden overgelaten aan de onmiddellijke naburen in het Oosten en Westen en beperkt blijven tot een politiemacht.

De Ruhr moet worden ingeschakeld in de Europeesche economie, om een maximale economische stabiliteit en een behoorlijke levensstandaard mogelijk te maken. De verantwoordelijkheid voor de economische herorienteering zou berusten bij het internationale bestuurslichaam. Het bezit van groote ondernemingen zou overgaan op een internationaal consortium. De winsten zouden ter beschikking van de schatkist van het Ruhrgebied gesteld worden. (United Press) **(V. b. 6825 G; Bidault 6827 A; Am. standp. 6866 E; Russ. standp. 6818 H)**

A. Conferentie van Parijs - Overeenkomst tusschen Italië en Oostenrijk inzake Zuid-Tirol - Joego-Slavië wijst voorstel i.z. Triëst af - Bijeenkomst der „Groote Vier" - Uitstel der U.N. vergadering —

ontleend aan The New York Times

6 Sept. — De Oostenrijksche minister van Buitenlandsche Zaken Gruber heeft met den Italiaanschen premier De Gasperi een overeenkomst gesloten inzake Zuid-Tirol. Oostenrijk had dit gebied opgeëischt, maar deze eisch was door de „Groote Vier" afgewezen. De overeenkomst bepaalt, dat 1. Zuid-Tirol autonomie zal krijgen en 2. De Duitsche en de Italiaansche taal gelijke rechten zullen krijgen in dit gebied. 3. De Italiaansche regeering heeft bovendien beloofd de Zuid-Tirolers die ingevolge de overeenkomst tusschen Hitler en Mussolini van 1939 hun land moesten verlaten, in de gelegenheid te zullen stellen terug te keeren. (Un. Press - Red. K.H.A.)

10 Sept. — Naar United Press meldde is de Sovjet-Unie nog altijd van meening, dat Triëst aan Joego-Slavië behoort te worden toegewezen, men zal zich evenwel aan de overeenkomst der „Groote Vier" houden om de stad te internationaliseeren en de Italiaansch-Joego-Slavische grens langs de z.g. Fransche lijn te trekken.

In de territoriale commissie voor Italië, heeft de Joego-Slavische gedelegeerde verklaard, dat zijn land het vredesverdrag met Italië niet zou onderteekenen, indien de Fransche lijn werd aangenomen. Hij eischte dat het eerste Russische voorstel (zie kaart) in het Vredesverdrag opgenomen zou worden.

(United Press - Le Monde)

12 Sept. — Op voorstel van Rusland besloten de „Groote Vier", Trygve Lie te verzoeken de Algemeene Vergadering der Ver. Volken, die op 23 September gehouden zou worden tot 23 October uit te stellen. Aanvankelijk zou deze vergadering op 3 September beginnen. Bijeenkomsten van de Groote Vier (4 in 12 dagen) hebben het tempo der conferentie niet verhoogd. De ministers van Buitenlandsche Zaken bepaalden zich er toe hun plaatsvervangers aan het werk te zetten en het uitstel van de U.N. vergadering te regelen. Het resultaat van den arbeid van hun plaatsvervangers bespraken zij nog niet. Intusschen heeft Molotov een bezoek aan Moskou gebracht. (United Press) **(V. b. Conf. v. Parijs: 6857 E; Zuid-Tirol: 6818 H en 6745 G; Triëst: 6818 H)**

Iran

B. Complot te Isfahan —

10 Sept. — Te Isfahan, de in centraal Iran gelegen vroegere hoofdstad van Perzië is een complot tegen de regeering van Teheran ontdekt. De staat van beleg is er afgekondigd. (Le Monde)

Italië

C. Partisanen stellen eischen - Stakingen in N. Italië —

28 Aug. - 12 Sept. — De voormalige partisanen hebben zich uit ontevredenheid met de door het kabinet de Gasperi gevoerde politiek in de bergen teruggetrokken.

In een memorandum dat de partisanen aan de Gasperi hebben overhandigd werd de onmiddelijke vrijlating van hun kameraden uit de gevangenis geëischt en geprotesteerd tegen de soepelheid die bij de zuivering der fascisten betracht wordt. Verder wordt o.a. geëischt dat Giannini's „neo-fascistische" partij, Uomo Qualunque, ontbonden wordt. Voorts eischen zij de vorming van democratischer instellingen. Een andere eisch is dat de militaire rangen die in de partisanen-formaties bekleed worden, erkend worden.

In een zitting van den Ministerraad werd „in principe" besloten, het meerendeel van de eischen der partisanen in te willigen. Hierop heeft de Nationale Vereeniging van de partisanen een beroep gedaan op de concentraties van partisanen in het bergland om „tot wet en orde terug te keeren."

Italië wordt de laatste maanden geteisterd door uitgebreide stakingen. Thans is een staking uitgebroken van 300.000 ambtenaren, die het geheele openbare leven in Milaan en in 28 provincies ten noorden van de Po dreigt lam te leggen. De oorzaak van de staking is de wanverhouding tusschen loonen en prijzen.

In sommige gevallen eischen de stakers een salarisverhooging van meer dan 100 procent.
Giuseppe di Vittorio, secretaris van de algemeene arbeidersfederatie, welke alle betrokken bonden controleert, heeft er de regeering van verwittigd, dat, tenzij de regeering zal handelen, de staking tot elke stad en elk dorp van het land zal worden uitgebreid. (United Press)

Japan

A. Nieuwe grondwet —
6 Sept. — De door het Kabinet, onder geallieerd toezicht, in het voorjaar opgestelde grondwet, is door het Lagerhuis van den Japanschen Landdag, met aanbrenging van minimale wijzigingen, goedgekeurd en is thans aanhangig in het Hoogerhuis.
De Amerikaansche autoriteiten zijn van oordeel, dat de nieuwe grondwet, in vergelijking met de oude, waarin de Keizer als goddelijk werd beschouwd en het volk enkel plichten had, een voorbeeld van democratisch denken is.
„Wij, het Japansche volk," aldus de inleiding, ... „proclameeren de souvereiniteit van den wil van het volk, verordenen en grondvesten deze grondwet, berustend op het universeele principe, dat de regeering, welker bevoegdheden worden uitgeoefend door de vertegenwoordigers van het volk, haar gezag ontleent aan het volk.
In het eerste artikel van de grondwet wordt de Keizer verklaard tot het „symbool van den staat", die zijn positie ontleent aan den souvereinen wil van het volk, bij wie de souvereine macht blijft berusten.
De privileges van den Keizer zijn in de nieuwe grondwet drastisch ingekort. Hij is niet langer bevoegd den oorlog te verklaren, over vrede te onderhandelen, verdragen te sluiten, het Kabinet en het Lager Huis te ontbinden en de geheele wetgeving te beheerschen. Hem worden slechts minimale rechten toegekend, zooals het doen van voorstellen voor wijzigingen in de grondwet, de bijeenroeping van den Landdag, het proclameeren van algemeene verkiezingen, het fiatteeren van benoemingen of ontslagen van zekere functionarissen, het verleenen van onderscheidingen, het ontvangen van buitenlandsche Ambassadeurs en Gezanten en de uitoefening van algemeen ceremonieele functies.
„... Het Japansche volk verwerpt voor altijd oorlogvoering als het souvereine recht van een natie", aldus staat in het tweede hoofdstuk van de grondwet, gevolgd door „voor het bovengenoemde doel (oorlog) zullen nimmer land-, zee- en luchtstrijdkrachten, alsmede ander oorlogspotentieel worden aangehouden".
De herziene grondwet waarborgt gelijkheid voor de wet, vrijheid van gedachte en geweten, van Godsdienst, vergadering, vereeniging, woord en pers. Over het huwelijk zegt zij: „het huwelijk moet berusten op wederzijdsche toestemming van de beide seksen...". Voorts zegt zij: „dat geen persoon zal worden aangehouden zonder geautoriseerd bevelschrift; dat zonder zulk een bevelschrift geen huiszoeking en inbeslagneming mag geschieden en voorrechten van den adelstand niet worden erkend.
Krachtens de nieuwe grondwet wordt de Landdag de hoogste staatsinstantie en de eenige wetgevende autoriteit. Beide Huizen — het Huis van Afgevaardigden (Lager Huis) en het Huis van Raadsheeren (Hooger Huis) — moeten zijn samengesteld uit gekozen leden, representatief voor het geheele volk. De uitvoerende macht berust bij het Kabinet.
De New York Herald Tribune, teekent in een redactioneel artikel hierbij aan:
De voorgestelde grondwet schijnt een uitstekend democratisch document te zijn — hetgeen niet beteekent dat Japan in de toekomst een uitstekende of democratische regeering zal hebben, om niet te spreken van beide. Afgaande op hun recente gedragingen, kan er geen twijfel over bestaan dat de conservatieve functionarissen, die nog steeds domineerend zijn in Japan, zullen trachten de grondwet dusdanig te interpreteeren, dat het mogelijk wordt dat de natie zal worden geregeerd door personen, zooals zij zelf zijn. Hun succes of falen bij dit pogen zal waarschijnlijk afhankelijk zijn van de wijze waarop Generaal MacArthur en zijn opvolgers de verordeningen ten uitvoer leggen voor de vernietiging van de groote familiemonopolies, het militairisme, en de macht van de groot grondbezitters". (Un. St. Inf. Serv.)

B. Ontbinding van Trusts —
9 Sept. — Volgens berichten uit Tokio zullen de drie groote holding-mijen Mitsui, Mitsubishi en Yasuda hare ontbinding per 30 Sept. a.s. aankondigen. Dit geschiedt in overeenstemming met instructies, afkomstig van Generaal Mac Arthur voor de opheffing van organisaties, die de industrie en het financieele leven van Japan hebben beheerscht.
(Ag. Econ. - Kees. Fin. Arch.)

Nabije Oosten

C. Landverbinding Perzische Golf - Middellandsche Zee —
10 Sept. — De Britsche regeering zal in samenwerking met de Iraksche, Transjordaansche en Palestijnsche regeeringen binnenkort een autoweg van 800 mijl, tusschen de Perzische Golf en de Middellandsche Zee aanleggen. Naast dezen nieuwen weg, die voor den handel van groote beteekenis zal zijn, zal een spoorweg worden gebouwd. (Ec. Voorl.)

Noorwegen

D. Accoord i.z. grens met Sovjet-Unie —
Tusschen Noorwegen en de Sovjet-Unie is een accoord tot stand gekomen met betrekking tot de afbakening van de gemeenschappelijke grens.
Men is overeengekomen, dat deze ongeveer 200 kilometer lange grens in groote lijnen zal samenvallen met de in 1826 vastgestelde grens tusschen het Noorsche gebied Finmark en het gebied van Petsamo (dat Finland in Sept. 1944 aan de Sovjet Unie moest afstaan). De definitieve afbakening zal in 1947 geschieden.
(N.Z. Ztg. - 21 Aug.)

Oostenrijk

E. Verhooging rantsoenen —
6 Sept. — De Oostenrijksche regeering heeft bekendgemaakt dat met ingang van 8 October de basisrantsoenen van 1200 tot 1500 calorieën zullen worden verhoogd.
(United Press)

F. Ernst Kurth overleden —
Op 60-jarigen leeftijd overleed te Bern, waar hij sinds 1912 gevestigd was, de Oostenrijksche muziekgeleerde dr. Ernst Kurth. Zijn boeken „Muziekpsychologie" dat in 1930 en „Romantische harmonie" dat in 1926 verscheen, behooren tot de belangrijkste musicologische standaardwerken. Zijn boek over den componist Anton Bruckner (1925) leidde de Brucknerstudie in geheel nieuwe banen.
(Par. 13 Aug.)

G. Russische contrôle over sleutelindustrieën —
11 Sept. — Van gezaghebbende zijde verneemt United Press, dat thans honderd procent van de productie der Oostenrijksche sleutel-industrieën onder Russische contrôle staat. Het betreft hier ongeveer honderdvijftig fabrieken in Weenen en Neder-Oostenrijk en de productie omvat o.m. machines, locomotieven, kunstzijde en glas. In andere branches bedraagt de Russische voogdij tusschen de vijftig en tachtig procent.
Het schijnt dat de Russen deze fabrieken onder eigen directies beheeren, hoewel met Oostenrijksch personeel. De productie wordt grootendeels naar het Oosten weggevoerd. (United Press)
(V. b. 6802 F en 6828 B)

Rusland

H. Beria leider van het atoomonderzoek —
10 Sept. — Volgens een bericht uit Amerikaansche bron is Lavrenty Parolovitch Beria, vice-president van den raad van Ministers, belast met de leiding van de atoomonderzoekingen. Beria kreeg eenige maanden geleden ontslag als volkscommissaris voor Binnenlandsche Zaken. Zijn nieuwe functie werd niet officieel bekend gemaakt. Volgens hetzelfde bericht houden een groot aantal laboratoria, verspreid over de geheele Sovjet-Unie, zich bezig met atoom-onderzoekingen. (Le Monde) **(V. b. 6820 C)**

Siam

I. Verzoek om toelating tot U.N. ingetrokken —
2 Sept. — Siam heeft zijn verzoek om toelating tot de U.N. (Ver. Volken) voorloopig ingetrokken. Dit houdt verband met het mislukken van de poging om het grensgeschil met Frankrijk te regelen. De Fransche regeering had te verstaan gegeven dat zij bij een eventueele toelating van haar vetorecht gebruik zou maken. (United Press - N. Z. Ztg.)
(V. b. 6865 L; zie ook 6866 D)

Tsjecho-Slowakije

K. Oppervlakte en bevolking - Slowakije autonoom —
Tsjechoslowakije heeft een oppervlakte van 127.891 km² waarvan Bohemen 52.062 km², Moravië en Silezië 26.808 km² en Slowakije 49.021 km² beslaan. In Januari 1946 had Tsjechoslowakije 13.791.000 inwoners tegen 14.620.000 einde 1938 en 14.420.000 in December 1930. De bevolking van Bohemen daalde van 7.350.000 zielen in 1938 tot 6.750.000 thans; die van Moravië van 3.700.000 in 1938 tot 3.500.000 en die van Slowakije steeg van 3.570.000 eind 1938 tot 3.600.000 thans.
Slowakije heeft een autonome regeering gekregen bestaande uit 8 katholieke democraten en vier communisten. De premier is communist.
(Czech. Ec. Association - Ec. Voorl. 10 Aug. - Reuter)

Turkije

L. Onverwacht bezoek van koning Faroek —
10 Sept. — Koning Faroek van Egypte is onverwacht met zijn jacht in de haven van Mersin in Zuid-Turkije, aangekomen. De Turksche regeering zond per vliegtuig enkele vertegenwoordigers om den koning te begroeten.
Koning Faroek is het derde Arabische staatshoofd, dat binnen een jaar een bezoek brengt aan Turkije. De twee andere waren de regent van Irak, Abdoel Illah, en president Besjare El Khoery van den Libanon. **(V. b. Faroek: 6761 E; Abdoel Illah: 5022 E; Khoery: 6618 A)**

A. **Devaluatie —**
10 Sept. — Het Turksche pond is gedevalueerd. Het pond sterling is thans 11.28 tegen voorheen 7.28 Turksche Ponden.
Naar werd medegedeeld is de devaluatie der valuta een van de nieuwe maatregelen der Turksche regeering, genomen tot verlaging van de prijzen en vergrooting van den export, waardoor tevens de mogelijkheid geschapen wordt meer buitenlandsche valuta voor den invoer beschikbaar te stellen. (Alg. H.bl. - N.R.C.)

Vaticaan

B. **Osservatore Romano over vredesconferentie —**
9 Sept. — In een artikel, gewijd aan de conferentie van Parijs, schrijft de „Osservatore Romano": „De geheele openbare meening erkent dat Parijs op Versailles lijkt, dat de U.N. een reproductie zijn van den Volkenbond, dat de „Grooten" de stappen van de „Heilige Alliantie" volgen, dat de „Kleinen" aan de andere zijde van den drempel van het Luxembourg klein blijven, dat de gebieden zoowel als de volkeren „dingen" zijn die als tegenwicht en als ruilmiddel dienen".
Het orgaan van het Vaticaan voegt er aan toe: „Ondanks de ervaring uit het verleden bedreigt een tweede ontgoocheling de wereld. Laat men oppassen, want zoo men ditmaal nog eens de gedane beloften niet houdt, na van de menschen een verschrikkelijke krachtsinspanning te hebben geëischt, loopt men gevaar hen tot wanhoop te drijven en tot het besluit te voeren, dat het beter is zich zelf recht te verschaffen".
(A.F.P. - N. Standaard)

Ver. Staten

C. **Amerika en de Middellandsche Zee —**
4 Sept. — Engeland is niet meer de eenige mogendheid, die de Middellandsche Zee beheerscht. „Voor het eerst sedert 250 jaar — aldus het Engelsche blad „Observer" — laat een andere mogendheid er haar maritieme macht gelden". De aanwezigheid van de Amerikaansche vloot, die, volgens recente berichten uit Washington, gedurende de laatste maanden aanzienlijk versterkt is, is een bewijs van de groeiende belangstelling voor het Middellandsche Zeegebied. De Amerikaansche kruisers in de Adriatische Zee hebben, meer dan wat ook, de Joego-Slaven er van weerhouden, Triëst op gewelddadige wijze in bezit te nemen. Toen in het voorjaar van 1946 Russische bladen territoriale eischen t.a.v. Turkije publiceerden (zie 6570 I), bracht een bezoek van het Amerikaansche slagschip „Missouri" aan Turkije daar opluchting. De Ver. Staten namen de leiding bij het afwijzen van de Russische eischen inzake de Dardanellen (zie 6852 A). Tezelfdertijd, dat de Amerikaansche regeering zich uitsprak tegen deze eischen en in een (in ultimatieven vorm gegoten) nota genoegdoening eischte voor het neerschieten van Amerikaansche vliegtuigen (zie 6857 H) kruiste een sterk Amerikaansch eskader onder aanvoering van het 40.000 ton metende vliegkampschip „F. D. Roosevelt" door de Middellandsche Zee voor een (overigens reeds eerder aangekondigde) „Goodwill- en routine-operatie". In sommige Amerikaansche bladen werd er op gewezen, dat deze tocht aantoonde, dat de Amerikaansche vloot nog altijd „een stabiliseerende factor in een onstabiel gebied" kon zijn en een ambtenaar van het statedepartment verklaarde, dat Amerika's houding in de Middellandsche Zee „van nu af energieker" zou zijn. Radio Moskou nam op scherpe wijze stelling tegen deze vlootdemonstratie, die een intimidatiecampagne genoemd werd.
(Observer - N. Z. Ztg.)
(V. b. Am. Middell. Z.vloot: 6610 D; Russ. vlootpolitiek: 6858 C; zie ook 6868 D)

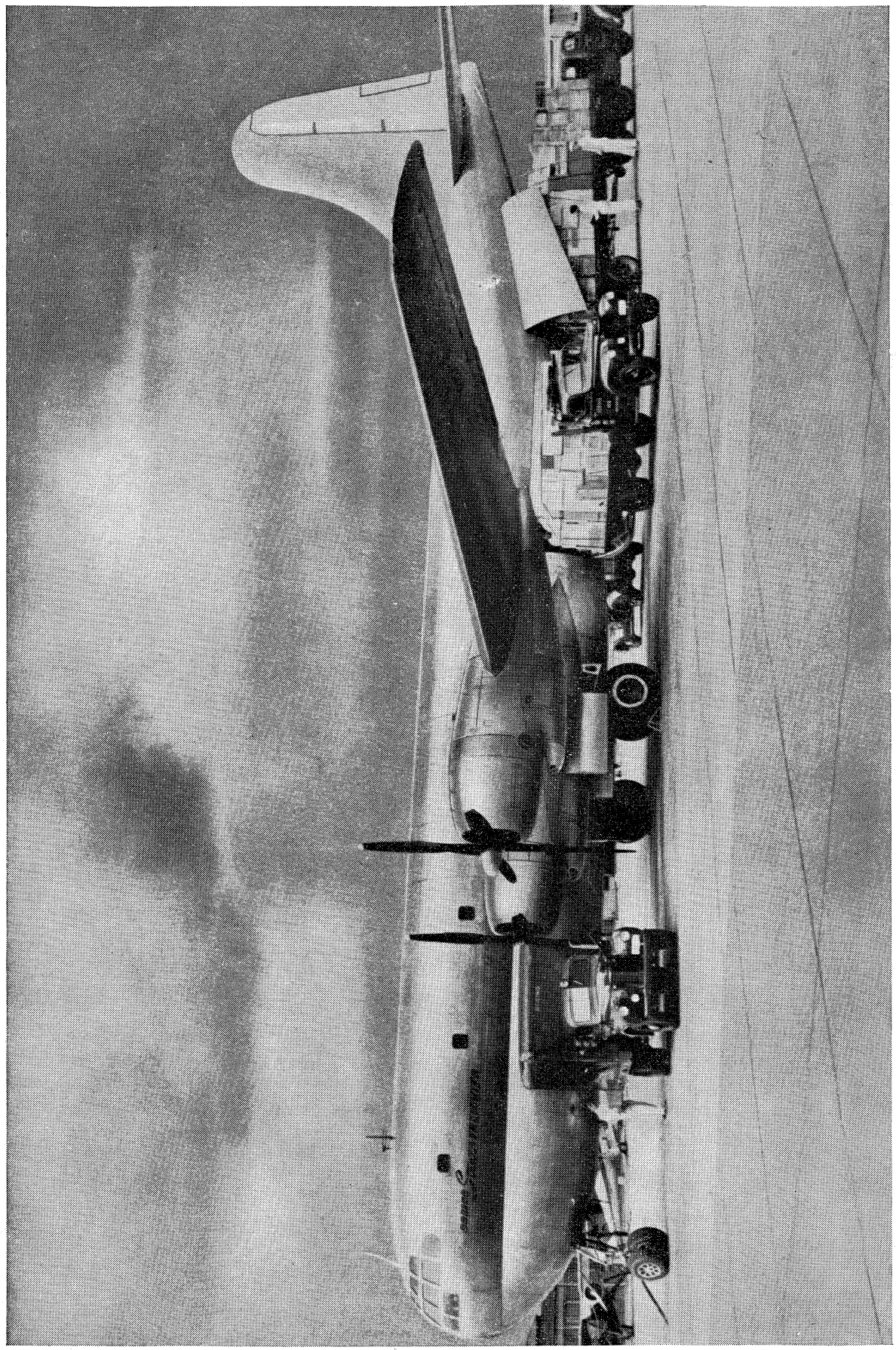
D. **Paniek in Wallstreet —**
5 Sept. — Op 4 Sept. had een stormloop op de New Yorksche beurs plaats van menschen, die zich van hun aandeelen wenschten te ontdoen. De dag sloot met een verlies in aandeelen-waarde van ongeveer 420 millioen dollar. 3.620.000 aandeelen verwisselden van eigenaar, het grootste aantal sinds 21 Mei 1940.
De Amerikaansche Min. v. Financiën, J. W. Snijder, heeft tijdens een persconferentie verklaard, dat er niets in den internationalen economischen toestand was, dat de koersdaling rechtvaardigde.
Hij weigerde antwoord te geven op de vraag of de internationale politieke toestand geleid had tot de verkoopen op groote schaal. (N.R.C. - Tijd)

Wetenschap en Techniek

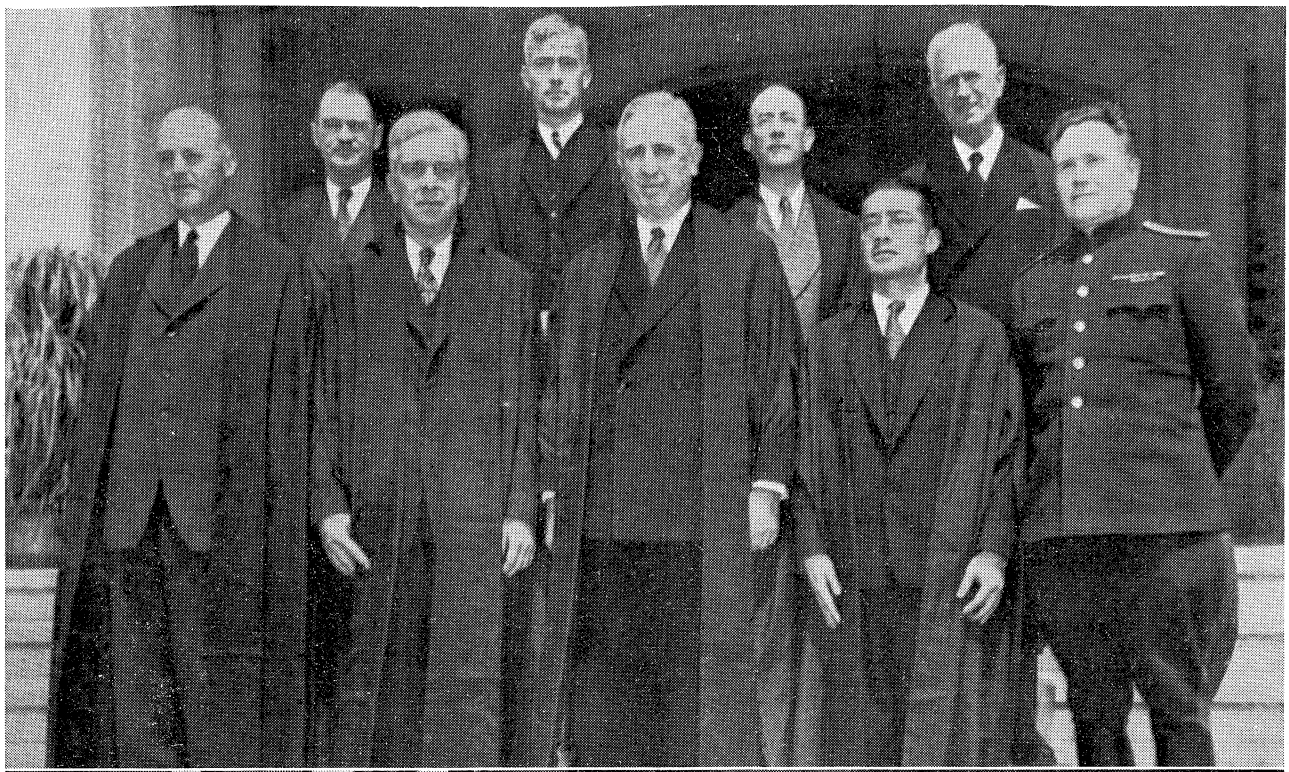
E.

Einstein over het Atoomtijdperk

In een interview met Michael Amrine van „The New York Times Magazine" heeft de beroemde physicus Albert Einstein een nadere toelichting gegeven op een onlangs door hem afgelegde verklaring, dat „een nieuwe vorm van denken wezenlijk noodig is indien het menschdom wil blijven bestaan en tot een hooger niveau wil stijgen". In het interview zeide Einstein o.m. het volgende: Nu de atoombom het aanzien van de wereld grondig heeft veranderd, moet de mensch zijn wijze van denken aan dezen nieuwen toestand aanpassen. Wereldgezag en wereldstaat zijn niet slechts wenschelijk, zij zijn noodzakelijk.
Vroeger kon iedere natie zich beschermen door middel van een leger, en kon geen natie een andere aanvallen tenzij door legers over de grenzen te zenden. Dit is voorgoed voorbij in dezen tijd van raket- en atoombommen. Er bestaat tegen de atoombom geen middel tot verdediging. De geleerden weten zelfs niet in welke richting zij naar zulk een middel moeten zoeken. Sommigen hebben gedacht aan ondergrondsche woonplaatsen, en anderen hebben lintvormige steden voorgesteld; maar de beschaving weigert, in linten of in graven te gaan leven.
De wetenschap heeft geen bestrijdingsmethode voor een wapen dat de beschaving kan vernietigen. Wetenschap, wapens noch ondergrondsche woonplaatsen kunnen ons verdedigen tegen een wapen dat de beschaving kan vernietigen. Onze verdedigingsmiddelen zijn wet en orde. De politiek van een land moet daarom beoordeeld worden naar de mate waarin zij wet en orde in de wereld bevordert. Velen in andere landen wantrouwen Amerika, niet alleen omdat hier het geheim van de bom bewaard wordt, maar ook omdat zij het van imperialisme verdenken. Wij maken nog altijd bommen, we bezitten nog altijd geheimen, en bommen en geheimen scheppen haat en argwaan. Ik zeg niet dat wij het atoomgeheim moeten openbaren. Ik vraag slechts of wij wel ernstig en verbeten streven naar een wereld waarin bommen en geheimen overbodig zijn, waarin mensch en wetenschap vrij zijn. Terwijl wij Rusland's geheimzinnigheid wantrouwen, wantrouwt Rusland de onze en zoo drijvan we naar een zekeren ondergang. De Organisatie der Vereenigde Volkeren is het eenige instrument waarmee wij kunnen werken om iets beters te bereiken. Het is geen volmaakt instrument. Maar wij hebben geen tijd. Sterke krachten van politieken aard drijven in de richting van een crisis.
Vele leiders spreken over de noodzaak van een over de geheele wereld geldend gezag, soms zelfs van een wereld-regeering. Maar het overleg, het denken en het doen om zulk een gezag te vestigen is traag. Op het oogenblik is de groote strijdvraag in wereldconferenties die van de vertegenwoordiging. Het schijnt inderdaad niet eerlijk dat een kleine Latijnsch-Amerikaansche staat precies als een veel grootere natie één stem heeft. Toch, bevolkingsaantal kan ook niet de basis zijn, daar dit onjuist zou zijn tegenover hoog ontwikkelde naties, die even sterk als een meer achterlijk maar even dicht bevolkt land zouden zijn vertegenwoordigd. Fremont Rider stelt in zijn boek „The Great Dilemma of World Organisations" voor, de vertegenwoordiging van een land te doen afhangen van zijn ontwikkelingspeil (aantal leeraren, natuurkundigen enz.). Op deze en andere zaken let men echter weinig. Degenen die ons regeeren stellen defensie- en oorlogsmaatregelen voor die ons niet alleen dwingen in een sfeer van algemeene angst te leven maar ook tot het uitgeven van ontelbare billioenen dollars.
De bom op Hiroshima werd geworpen om Amerikaansche levens te sparen. Nu evenwel hebben wij te rekenen met mogelijk verlies van vele millioenen levens. Hadden wij aan de andere landen slechts de proefexplosie in Alamogordo (Nieuw Mexico) laten zien en daarna dit wapen als te verschrikkelijk verworpen, dan zou dit indrukwekkend gebaar een gunstigen achtergrond gevormd hebben voor onze vredesvoorstellen, het ware een overtuigend bewijs geweest voor onzen oprechten wil, deze nieuwe krachten slechts ten goede te ontwikkelen. Iedereen is bang voor een atoomoorlog, iedereen hoopt dat de atoomkracht hem voordeel zal brengen. Dit zijn psychologische realiteiten die garandeeren dat er een mogelijkheid bestaat, de geweldige uitvinding uitsluitend ten goede aan te wenden.
Zelfs de geleerden begrijpen niet alles van de atoomenergie. Weinigen hebben ooit de bom gezien. Maar iedereen kan, indien hij kennis neemt van eenige feiten, begrijpen, dat deze bom en het gevaar voor oorlog zeer werkelijke dingen zijn, dingen van een nabije werkelijkheid bovendien. En iedereen is er onmiddellijk bij betrokken. Men mag daarom dit probleem niet van generaals en diplomaten laten afhangen. Het mag geen generaties lang onopgelost blijven. Misschien hebben over vijf jaar andere landen bommen gemaakt en zal het te laat zijn om een ramp te vermijden. De wetenschap heeft dit gevaar voortgebracht, maar het werkelijke probleem is gelegen in de hoofden en harten der menschen. Men verandert de harten van andere menschen niet door machines, maar door zijn eigen hart te veranderen en daar dapper voor uit te komen. Alleen als we oprecht en zuiver van hart zijn, alleen dan kunnen wij de vrees overwinnen die over de wereld waart. (N. Y. Times Mag. - 23 Juni 1946)
(V. b. Einstein: 6602 A)

De Boeing „Stratofreighter", een dubbeldeks, viermotorig stratosfeer-vrachtvliegtuig, met een zeer groot laadvermogen en een snelheid van 300 tot 350 mijl per uur. (Zie 6868 K) (Foto Ass. Press)

Te Tokio wordt voor een internationaal tribunaal een proces gevoerd tegen de voornaamste politieke en militaire leiders tijdens den oorlog. Zij worden beschuldigd van tallooze oorlogsmisdaden. De foto boven toont de leden van het tribunaal: 1e rij v.l.n.r.: Lord Patrick (Engeland); John P. Higgins (Ver. St.); sir William Flood Webb (Australië), president van het tribunaal; Ju-Ao-Mei (China); I. M. Zaryanov (Rusland); 2e rij v.l.n.r.: E. Stuart MacDougal (Canada); mr. B. V. A. Röling (Nederland); Henri Reimburger (Frankrijk) en Armia H. Northcroft (Nieuw Zeeland). De tweede foto geeft een overzicht van de rechtszaal tijdens het voorlezen van de acte van beschuldiging op 3 Mei 1946
(Zie 6721 K en 6612 G) (Anefo - Ass. Press)

A. *Nederland*

Commissie-Generaal vertrokken

V.l.n.r.: F. de Boer, prof. ir. W. Schermerhorn en M. J. M. van Poll. (foto's Arbeiderspers)

11-17 Sept. — Bij K.B. van 10 Sept. 1946 zijn benoemd tot commissarissen-generaal de heeren: **F. de Boer (van 5 Mei 1945 tot 27 Febr. 1946 wnd. burgemeester van Amsterdam, thans directeur van de Stoomvaartmij. Nederland); prof. ir. W. Schermerhorn, van 25 Juni 1945 tot 3 Juli 1946 min.-president, lid voor de Partij v. d. Arbeid, van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en M. J. M. van Poll, lid voor de Kath. Volkspartij van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.**

Tot voorzitter der commissie is benoemd prof. Schermerhorn. In verband met het in de wet vastgelegde collegiale karakter der commissie, bedoelt dit voorzitterschap uitsluitend de goede orde te dienen zonder als zoodanig hooger gezag te verleenen.

Dr. Van Mook heeft als lt.-gouv.-generaal zitting in de commissie.

Tot secretaris van de commissie-generaal is benoemd mr. dr. P. Sanders, tot adviseur mr. C. J. J. Maassen, oud-resident van Soerabaja.

Op 12 September zijn de drie leden van de commissie-generaal door den Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, mr. J. A. Jonkman, geïnstalleerd en beëedigd. Na de beëediging zeide mr. Jonkman o.m. het volgende:

„Gij gaat uit, bezield door den vredeswil van het Nederlandsche volk. Gij gaat uit om nadrukkelijk te bevestigen, dat Nederland krachtens zijn historische roeping bereid en verlangend is de samenwerking met de Indonesische volkeren, die haar grondslag vindt in een eeuwenoude verbondenheid, voort te zetten in een nieuwe staatkundige verhouding, welke — om duurzaam te zijn — op de instemming van beide volkeren zal moeten berusten.

En gij gaat uit om van ganscher harte bij te dragen tot de voltooiing van een eigen Indonesisch staatsverband, waarin alle bevolkingsgroepen zich thuis mogen voelen.

Moge uwe missie aldus worden verstaan en op haar waarde geschat. Geve God aan uwe missie zijn onmisbaren zegen."

De voorzitter der commissie prof. ir. W. Schermerhorn, Minister Jonkman beantwoordend, zeide dat de Commissie-Generaal haar zending slechts kan aanvaarden, indien zij zich gedragen weet door den wil van het Nederlandsche volk, en kan vermoeden, dat ook de Indonesische volken in haar een waardige vertegenwoordigster van het oppergezag zien. „Ieder der leden is een vertegenwoordiger van belangrijke groepen uit ons politieke leven en de Commissie-Generaal zal daarginds spreken en handelen in overeenstemming met de wenschen van het Nederlandsche volk zooals die tot uitdrukking komen in de huidige regeeringspolitiek.

Het zal ons een voorrecht zijn, alles te doen wat in ons vermogen is, om de taak van den Lt.-Gouverneur-Generaal, dr. Van Mook, met wien wij in de commissie samenkomen, te verlichten.

Moge het ons gegeven zijn binnen het raam onzer instructie bij te dragen tot den opbouw van een eigen Indonesisch staatsverband, dat zich in gelijkwaardigheid met Nederland verbonden zal weten."

Op Zaterdag 14 September zijn de drie leden van de Commissie-Generaal per vliegtuig vertrokken. Op 17 September arriveerden zij op het vliegveld Kemajoran te Batavia. Voor het vertrek verklaarde de Min.-president, die de commissie uitgeleide deed:

„Ik hoop, dat de commissie-generaal er in zal slagen, de sfeer van vertrouwen, die de noodzakelijke basis vormt voor het welslagen van haar opdracht, te scheppen. Vol vertrouwen zie ik de naaste toekomst tegemoet. Het wil mij voorkomen, dat er alle reden is voor optimisme."

Prof. Schermerhorn verklaarde:

„Wij gaan inderdaad naar Indonesië met den vasten wil, om gedragen door de groote meerderheid van het Nederlandsche volk en met een vaste parlementaire meerderheid achter ons, aan de verhoudingen, zooals zij zijn gegroeid, een zoodanige wending te geven, dat daaruit ook voor de verdere toekomst zegeningen, zoowel voor Indonesië als voor het Nederlandsche volk, kunnen volgen."

De heer van Poll zeide:

„Niet zonder zorg, maar toch met vertrouwen, aanvaard ik de mij opgelegde taak: de blijvende verzoening van twee gebiedsdeelen, opdat binnen afzienbaren tijd de reeds begonnen symbiose tusschen Nederland en Indonesië tot een machtige samenwerking moge beklijven".

De heer de Boer verklaarde:

„Ik ga met optimisme naar Indonesië, omdat mij gebleken is, dat sedert het begin van dit jaar ook in Indonesië, een andere en betere stemming ten opzichte van dit vraagstuk is gekomen. De hartstocht, die oorspronkelijk hoog oplaaide, is aan het bedaren en ook in Indonesië heerscht de wensch naar samenwerking, waarbij te constateeren is, dat in het algemeen elk gevoel van haat afwezig is."

Indonesisch commentaar:

„In Indonesische kringen is men van oordeel, dat de namen Schermerhorn, Van Poll en De Boer als leden van de commissie-generaal een beslisten stap voorwaarts in de richting van de oplossing van de politieke problemen op Java beteekenen", zoo heeft Hadji Agoes Salim, de republikeinsche onder-minister van Buitenlandsche Zaken aan Aneta verklaard.

Hij voegde er aan toe, dat deze drie personen voor de republikeinen beslist aanvaardbaar zijn, aangezien men van alle drie personen objectiviteit kan verwachten.

Salim zeide nog: „Soekarno zal, indien het kabinet hem dat om politieke redenen aanraadt, op den achtergrond blijven".

B. Opening gewone zitting der Staten-Generaal —

17 Sept. — Op 17 Sept. is de gewone zitting van de beide Kamers der Staten-Generaal door den Min.-president dr. L. J. M. Beel, geopend.

Dr. Beel heeft hierbij de volgende rede uitgesproken:

„Hare Majesteit de Koningin heeft mij opgedragen deze zitting in haar naam te openen. Voor het eerst sinds jaren is het weer mogelijk het grondwettelijk voorschrift, vervat in de artikelen 103 en 106 onzer hoogste staatswet, na te leven en de gewone jaarlijksche zitting der Staten-Generaal op den 3den Dinsdag in September te openen. Met u verheugt de regeering zich, dat aldus de normale paden weder in vollen omvang betreden worden. Op tal van gebieden doen zich intusschen de gevolgen van den oorlog nog schier dagelijks gevoelen en zijn de problemen, welke om oplossing vragen, **ontelbaar.**

Van haar verantwoordelijkheid te dezen is de regeering zich diep bewust, Haar voornemens zijn U uit de Troonrede bekend en zij wenscht thans met de spade op den schouder — om het beeld van Thorbecke te gebruiken — aan den slag te gaan. Zij is er van overtuigd, dat ook u, leden van de Staten-Generaal, bereid bent het op u rustende deel der **verantwoordelijkheid voor 's lands zaken** te aanvaarden en in gemeen overleg met de regeering de ter zake noodige maatregelen te treffen. Dat het voor de regeering slechts dan mogelijk is haar bijna onmenschelijk zware taak naar behooren te verrichten, indien zij zich geschraagd weet door het vertrouwen van een zoo breed mogelijke meerderheid uit de Staten-Generaal, behoeft nauwelijks vermelding.

Moge Gods zegen ons werk ten deel vallen en moge het ons gegeven zijn voor het Nederlandsche volk den weg te banen naar een minder zorgvolle toekomst.

In naam der Koningin en daartoe door haar gemachtigd, verklaar ik de jaarlijksche gewone zitting der Staten-Generaal te zijn geopend." (V.V.) **(V. b. 6813)**

RIJKSBEGROOTING 1947

De Minister van Financiën heeft op 17 September de Rijksbegrooting 1947 aan de Tweede Kamer aangeboden. In de millioenennota wordt o.m. een spoedige conversie van Staatsschuld aangekondigd. In 1947 zullen de te sparen bedragen 1.1 milliard gulden of 13% van het verwachte gezinsinkomen moeten beloopen. In de nota wordt er op gewezen, dat de op 28 Mei 1946 door den min. van Financiën in een vergadering van de Eerste Kamer uitgesproken verwachting inzake een vermindering der rijksuitgaven voor het dienstjaar 1947 met ∫ 1¼ milliard wordt overtroffen. In de thans ter beoordeeling voorgelegde cijfers wordt het totaal der uitgaven voor 1947 geraamd op ∫ 4.250.093.693, tegenover ∫ 5.582.877.223 in 1946, waarbij wordt aangeteekend dat ten aanzien van het laatste cijfer rekening is gehouden met een op 7 Augustus 1946 aangeboden nota van wijzigingen op de Marinebegrooting en met de nota's van wijzigingen der overige hoofdstukken, welke eerstdaags de Tweede Kamer zullen bereiken.

Deze nota bevat in de eerste plaats een beschouwing over de dienstjaren 1940 tot en met 1945. Daaruit blijkt, dat de begrootingstekorten over de jaren 1940 tot en met 1945 (Nederland en Londen tezamen genomen) in totaal het enorme bedrag van ∫ 12.6 milliard beloopen.

In de tweede plaats bevat de nota een beschouwing over de ontwerp-begrooting voor 1946, waarin naast de reeds eerder genoemde wijzigingen van de Marinebegrooting, waardoor het budgetaire beeld een verslechtering onderging, nog andere wijzigingen worden voorgesteld.

De hoofdschotel der nota wordt gevormd door opmerkingen en beschouwingen over de ontwerp-begrooting voor 1947 en door een uitvoerige beschouwing hiervan, geplaatst in het kader van het door het centraal planbureau ontworpen nationale budget.

Dit budget is eensdeels gebaseerd op een prognose van de waarschijnlijke ontwikkeling van den algemeenen economischen toestand in 1947, terwijl voor een ander deel daarin taken zijn gesteld, welker verwezenlijking voor de toekomst van ons land van essentieel belang zijn.

Het batig saldo op den gewonen dienst voor 1947 wordt geraamd op ∫ 90.783.527, welk bedrag bestemd is als bijdrage aan den buitengewonen dienst. Deze sluit uiteindelijk met een nadeelig saldo van ∫ 1.651.117.008. Voegt men hierbij het nadeelig saldo van het landbouwcrisisfonds dan komt men tot een totaal begrootingstekort van ∫ 1.967.399.992.

De beteekenis van dit tekort ligt vooral in het inflatoire effect op de volkshuishouding.

Dit inflatoire effect kan niet zonder meer worden afgelezen uit de hoogte van het geraamde tekort voor 1947 ad ∫ 1967 mln. Indien alle Rijksontvangsten en uitgaven in vrij geld zouden plaats hebben en zich geen afwijkingen van de begrooting zouden voordoen zou inderdaad het inflatoire effect, gelijk zijn aan genoemd tekort. In de praktijk is aan deze vereenvoudigende onderstellingen evenwel niet voldaan.

De minister is de vaste overtuiging toegedaan, dat het inflatoire effect der huidige Rijksbegrooting als schadelijk voor de maatschappelijke ontwikkeling moet worden beschouwd.

Ter dekking van het in 1947 optredende tekort zal op de een of andere wijze moeten worden geleend. Voor zoover de geleende bedragen worden verkregen uit reëele spaargelden is op zich zelf van een inflatoire werking van het tekort geen sprake. Als voornaamste mogelijkheden voor leeningen van de vermelde hoedanigheid noemt de minister het onderbrengen van langloopende leeningen bij het publiek en de onderbrenging van kortloopende schuld bij anderen dan banken.

De recapitulaties van de cijfers der middelen en uitgaven in 1947 vergeleken bij die in 1946 geven het volgende beeld:

MIDDELEN EN UITGAVEN IN 1947 VERGELEKEN MET DIE IN 1946

OMSCHRIJVING	Ontwerp-begrooting voor 1946 ingediend op 12 April 1946	Ontwerp-begr. v. 1946, met inbegr. v. d. voorgestelde wijziging van hfdst. VIII B (Marine)	Ontwerp-begr. v. 1946, met inbegr. tevens van alle eerstdaags in te dienen wijzigingen	Ontwerp-begrooting voor 1947
Gewone Dienst:				
Uitgaven	∫ 2.230.977.094	∫ 2.376.364.929	∫ 2.423.676.484	∫ 2.310.358.329
Middelen	,, 2.394.024.742	,, 2.394.024.742	,, 2.476.202.901	,, 2.401.141.856
Voordeelig saldo	∫ 163.047.648	∫ 17.659.813	∫ 52.526.417	∫ 90.783.527
Over te brengen naar de Middelen v. d. Buitengewonen Dienst	,, 163.047.648	,, 17.659.813	,, 52.526.417	,, 90.783.527
Buitengewone Dienst:				
Uitgaven	∫ 3.138.020.819	∫ 3.114.637.299	∫ 3.159.200.739	∫ 1.939.735.364
Middelen	,, 748.838.904	,, 748.838.904	,, 848.578.904	,, 197.834.828
	∫ 2.389.181.915	∫ 2.365.798.395	∫ 2.310.621.835	∫ 1.741.900.536
Overgebracht v. d. Gew. Dienst	,, 163.047.648	,, 17.659.813	,, 52.526.417	,, 90.783.527
Nadeelig saldo	∫ 2.226.134.267	∫ 2.348.138.582	∫ 2.258.095.418	∫ 1.651.117.009
Nadeelig saldo Landbouwcrisisfonds	,, 376.240.000	,, 376.240.000	,, 376.240.000	,, 316.282.913
	∫ 2.602.374.267	∫ 2.724.378.582	∫ 2.634.335.418	∫ 1.967.399.922
Geheele Dienst:				
Uitgaven, exclusief de bijdrage v. d. Gewonen aan den Buitengewonen Dienst	∫ 5.368.997.913	∫ 5.491.002.228	∫ 5.582.877.223	∫ 4.250.093.693
Middelen, exclusief de bijdrage v. d. Gewonen aan den Buitengewonen Dienst	,, 3.142.863.646	,, 3.142.863.646	,, 3.324.781.805	,, 2.598.976.684
Nadeelig saldo	∫ 2.226.134.267	∫ 2.348.138.582	∫ 2.258.095.418	∫ 1.651.117.009
Nadeelig saldo Landbouwcrisisfonds	,, 376.240.000	,, 376.240.000	,, 376.240.000	,, 316.282.913
	∫ 2.602.374.267	∫ 2.724.378.582	∫ 2.634.335.418	∫ 1.967.399.922

Bij de boven aangegeven vermindering van de rijksuitgaven ten bedrage van rond ∫ 1.333 millioen is nog geen rekening gehouden met het nadeelig saldo van het landbouwcrisisfonds, dat ∫ 60 millioen minder bedraagt dan het vorige jaar. De verlaging van uitgaven bedraagt dus in totaal ∫ 1.393 millioen, in welk bedrag met alle voorgestelde wijzigingen voor 1946 rekening is gehouden. Daartegenover staat, dat de opbrengst van de middelen, welke, met inbegrip van alle ingediende aanvullingen, voor 1946 op ∫ 3.325 millioen werd begroot voor 1947 naar raming ∫ 2.599 millioen zal bedragen, derhalve ∫ 726 millioen minder.

Het landbouwcrisisfonds in aanmerking genomen is het begrootingstekort van ∫ 2.634 millioen voor 1946 met ∫ 667 millioen teruggeloopen tot ∫ 1.967 millioen voor 1947.

In dit verband zij er de aandacht op gevestigd, dat de uitgaven van den gewonen dienst voor 1947 114 millioen lager worden geraamd.

UITGAVEN GEWONE DIENST

(in millioenen guldens)

	Hoofdstuk der begrooting	1947	1946
I	Huis der Koningin	1.6	1.6
II	Hooge Colleges van Staat. Kabinet der Koningin en Kabinet van den Min.-Pres.	5.8	5.3 1)
III	Buitenlandsche Zaken	15.7	15.7
IV	Justitie	90.7	75.0
V	Binnenlandsche Zaken	137.8	234.8
VI	Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	246.1	235.1
VII A	Nationale Schuld	779.5	716.9
VII B	Financiën	111.4	112.5
VIII A	Oorlog	228.6	193.3
VIII B	Marine	302.8	394.2 2)
IX A	Openbare Werken en Wederopbouw	119.9	123.3
IX B	Verkeer	42.5	66.5 3)
X	Economische Zaken	28.8	28.0
XI	Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening	69.3	61.4
XII	Sociale Zaken	123.7	107.4
XIII	Overzeesche Gebiedsdeelen	6.1	5.3
XIV	Onvoorziene Uitgaven	—	—
	Totaal uitgaven Gewone Dienst	2.310.3	2.376.3
	Bijdrage aan den Buitengewonen Dienst ten beloope van het bedrag, waarmede de middelen van den Gew. Dienst de uitgaven van dien dienst overtreffen	90.8	17.7
		2.401.1	2.394.0

1) Hierin opgenomen een bedrag van ∫ 2.5 millioen van het thans opgeheven hoofdstuk II A (Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk).

2) Hierin opgenomen een bedrag van ∫ 145 millioen wegens na de indiening der begrooting 1946 bij de Staten-Generaal ingediende Nota van Wijzigingen.

3) Hierin opgenomen een bedrag van ∫ 6.6 millioen van het thans opgeheven hoofdstuk X A (Scheepvaart).

MIDDELEN GEWONE DIENST

(in millioenen guldens)

De middelen van den Gewonen Dienst van de ontwerp-begrooting voor 1947 vertoonen in vergelijking met de ramingen voor 1946 het volgende beeld:

I	Huis der Koningin	—	—
II	Hooge Colleges van Staat. Kabinet der Koningin en Kabinet van den Min.-Pres.	0.2	0.2 1)
III	Buitenlandsche Zaken	1.6	0.9
IV	Justitie	24.1	16.4
V	Binnenlandsche Zaken	2.8	13.7
VI	Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	25.0	22.5
VII A	Nationale Schuld	43.3	44.4
VII B	Financiën, Belastingen	2.205.2	2.206.3
	Overige middelen	52.1	52.2
VIII A	Oorlog	3.9	15.4
VIII B	Marine	5.3	3.3
IX A	Openbare Werken en Wederopbouw	2.5	3.3
IX B	Verkeer	15.7	5.8 2)
X	Economische Zaken	4.8	3.0
XI	Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening	10.0	3.2
XII	Sociale Zaken	3.7	2.6
XIII	Overzeesche Gebiedsdeelen	0.9	0.8
XIV	Onvoorziene Ontvangsten	—	—
		2.401.1	2.394.0

1) Hierin opgenomen een bedrag ad ∫ 160.000 van het thans opgeheven hoofdstuk II A (Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk).
2) Hierin opgenomen een bedrag ad ∫ 86.055 van het thans opgeheven hoofdstuk X A (Scheepvaart).

BUITENGEWONE DIENST

In het volgend overzicht van den Buitengewonen Dienst zijn de uitgaven, middelen en saldi niet hoofdstuksgewijs weergegeven, doch met het oog op het inzicht in den materieelen inhoud van dezen dienst gerangschikt naar uitgavengroepen en in vergelijking gebracht met de overeenkomstige gegevens van 1946, die tusschen haakjes zijn geplaatst. 1)

(in millioenen guldens)

OMSCHRIJVING	Uitg.	Middelen	Saldo b = batig n = nadeelig
Expeditie voor herstel van orde en rust in Indië en liquidatie oorlogvoering, waaronder begrepen uitgaven voor resp. inkomsten van de Geallieerden en nadeelig saldo Scheepvaartfonds	349.0	3.1	n. 345.9
	(689.2)	(102.3)	(n. 586.9)
Steun bij den herbouw, waaronder verstaan de uitgaven in verband met oorlogsschade, andere schadevergoedingen, Zee- en Luchtvaartverzekeringswet, landbouwherstel, reconstructie van de koopvaardijvloot, op gang brengen bedr. (o.a. bedrijfschade spoorw.staking)	620.7	0.5	n. 620 2
	(944.2)	(7.1)	(n. 937.1)
Noodhulp, waaronder verzorging oorlogsslachtoffers, bijzondere uitkeering aan gemeenten, aflossing langloopende buitenlandsche credieten, steunverleening aan gesloten bedrijven, oogstwerkzaamheden, subsidieering N.V.H. en H.A.R.K., kinderuitzending, repatr. enz.	52.8	12.6	n. 40 2
	(103.9)	(11.4)	(n. 92.5)
Uitgaven in verband met de uitvoering van de wet op het consumentencrediet	183.5	100.0	n. 83.5
	(mem.)	(mem.)	(——)
Voorziening in afwachting en ten behoeve van de wederinschakeling van arbeiders in productieproces	15.7	—.—	n. 15.7
	(72.7)	(1.4)	(n. 71.3)
Overheidsbemoeiing met distributie en prijsregeling, t.w. C.D.K., tegemoetkoming gemeentelijke distributiekosten, Rijksbureaux, prijstoeslagen (hierin echter niet begrepen het nad. saldo van het Landbouwcrisisfonds)	91.5	25.9	n. 65.6
	(413.9)	(327.2)	(n. 86.7)
Bijdrage aan het Welvaartfonds Suriname	8.0	—.—	n. 8.0
	(—.—)	(—.—)	(—.—)
Bijzondere rechtspleging, zuivering, rechtsherstel	94.3	19.2	n. 75.1
	(129.6)	(5.2)	(n. 124.4)
Afwikkeling Nederlandsche Arbeidsdienst	—.—	—.—	—.—
	(9.5)	(11.1)	(b. 1.6)
Uitgaven/Inkomsten, voortvloeiende uit de geldsaneering	—.—	—.—	—.—
	(—.—)	(200.0)	(200.0)
Bijdrage van den Gewonen Dienst van hoofdstuk VII B der Rijksbegrooting	—.—	90.8	b. 90.8
	(—.—)	(17.7)	(b. 17.7)
Totaal zonder kapitaalsuitgaven en ontvangsten	1415.5	252.1	n. 1163.4
	(2363.0)	(683.4)	(n. 1679.6)
KAPITAALSUITGAVEN EN -ONTVANGSTEN			
Kapitaalsverstrekking en credietverleening aan Staatsbedrijven, -fondsen en -instellingen	148.2	29.2	n. 119.0
	(150.8)	(23.8)	(n. 127.0)
Credietverleening aan particuliere bedrijven	—.—	—.—	—.—
	(52.6)	(—.—)	(n. 52.6)
Voorschotten aan de Maatschappij tot financiering van het Nationaal Herstel N.V. ten behoeve van aanvullende herstelfinanciering	—.—	—.—	—.—
	(212.6)	(—.—)	(n. 212.6)
Aanschaffing van materieele uitrusting leger en vloot	194.6	—.—	n. 194.6
	(191.0)	(—.—)	(n. 191.0)
Overige kapitaalsposten	181.4	7.3	n. 174.1
	(144.6)	(59.3)	(n. 85.3)
Totaal van den Buitengewonen Dienst	1939.7	288.6	n. 1651.1
	(3114.6)	(766.5)	(n. 2348.1)

1) In herinnering wordt gebracht, dat nog geen rekening is gehouden met de eerstdaags bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen Nota's van Wijzigingen.

BUITENGEWOON CREDIET VOOR MARINE

Een buitengewoon crediet van ∫ 10 millioen is opgenomen in den Buitengewonen Dienst van de marine-begrooting, ten einde den zich snel wijzigenden omstandigheden in het Verre Oosten, welke zelfs bij de meest nauwkeurige raming onmogelijk tijdig kunnen worden voorzien, onmiddellijk het hoofd te kunnen bieden.

Met ∫ 12.8 en met ∫ 9 millioen zijn de aanbouwbedragen resp. voor schepen en gebouwen verhoogd. Daarnaast is er een nieuwe post van ∫ 4.5 millioen voor opnemingsvaartuigen.

DE OPBRENGST DER BELASTINGEN

Verreweg het grootste deel van de middelen van het hoofdstuk „Financiën" komt uiteraard voor rekening van de opbrengst der belastingen. In het volgend overzicht wordt een specificatie gegeven van de geraamde opbrengsten van de belastingen voor 1947 en voor 1946.

(in millioenen guldens)

Omschrijving	1947	1946
Inkomstenbelasting	660.0 1)	890.0
Loonbelasting	340.0	250.0
Dividendbelasting	11.0	8.0
Voorheffing op in 't buitenl. geacc. ink.	2.0	55.0
Vermogensbel. nat. pers.	90.0	100.0
Vermogenb. v. lich.	36.0 1)	33.0
Vennootsch.bel.	140.0 1)	115.0
Commissarissenbel.	1.0	1.0
Vereveningsheffing	150.0	110.0
Motorrijtuigenbel.	20.0	15.0
Invoerrechten	120.0	25.0
Statistiekrecht	1.3	1.3
Accijns op zout	7.0	6.5
Accijns op wijn	0.9	0.6
Bijz. wijnbel.	0.4	0.3
Accijns op gedistill.	30.0	22.0
Accijns op bier	32.0	25.0
Accijns op suiker	23.0	50.0
Accijns op tabak	120.0	120.0
Bel. op g. en z. w.	0.6	0.6
Omzetbelasting	330.0	300.0
Rechten v. zegel	10.0	8.0
Rechten v. registr.	20.0	10.0
Rechten v. successie	60.0 1)	60.0
	2.205.2	2.206.3

1) Bij de raming van deze belastingen is rekening gehouden met de gevolgen van de vermogensheffingen.

In herinnering zij gebracht dat in de Nota betreffende den toestand van 's-Rijks financiën, behoorende bij de ontwerpbegrooting voor 1946, is vermeld, dat in het totaal van de voor dat jaar geraamde belastingopbrengst ad ∫ 2.206.3 millioen de volgende bedragen zijn begrepen, welke ten bate van 1946 zullen komen wegens het inhalen van achterstand in de belastingheffing, wegens navorderingen en wegens in de inkomstenbelasting 1946 te belasten inkomsten van vroegere jaren, welke in 1946 eerst invorderbaar worden:

inkomstenbel.	290 mln
voorheff. op in 't buitenl. geacc. inkomsten	55 „
dividendbelasting	4 „
verm.bel. nat. pers.	47 „
verm.bel. v. lich.	13 „
vennootschapsbel.	65 „
tabaksaccijns	18 „
	492 mln

In 't geraamd totaal van ∫ 2.205.2 millioen voor 1947 zijn de volgende bedragen begrepen, welke ten bate van 1947 zullen komen wegens het inhalen van achterstand in de belastingheffing en wegens navorderingen:

voorheffing op in 't buitenl. geaccumuleerde ink.	2 mln
verm.bel. nat. pers.	40 „
verm.bel. v. lichamen	16 „
vennootschapsbel.	65 „
	123 mln

LIQUIDATIE-SCHEMA VAN DEN BUITENGEWONEN DIENST

OMSCHRIJVING	Uitgaven (in millioenen guldens) 1946	1947	1948	1949	1950	1951
1. Expeditie voor herstel van orde en rust in Indië en liquidatie oorlogvoering etc.	689.2	349.0	175.0	Mem	—	—
2. Steun bij den herbouw etc.	944.2	620.7	500.0	400.0	375.0	375.0
3. Noodhulp, etc.	103.9	52.8	25.0	10.0	10.0	—
4. Uitgaven in verband met de uitvoering van de wet op het consumentencrediet	—	183.5	60.0	—	—	—
5. Voorzieningen in afwachting en ten behoeve van de wederinschakeling van arbeiders in het productieproces	72.7	15.7	—	—	—	—
6. Overheidsbemoeiing met distributie en prijsregeling, etc.	413.9	91.5	50.0	20.0	—	—
7. Bijdrage aan het Welvaartsfonds Suriname	—	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0
8. Bijzondere rechtspleging c.a.	129.6	94.3	31.0	—	—	—
9. Afwikkeling Ned. Arbeidsdienst	9.5	—	—	—	—	—
Totaal	2363.0	1415.5	849.0	438.0	393.0	383.0

UITGAVEN POLITIEKE DELINQUENTEN

Onder de buitengewone uitgaven van het hoofdstuk „Justitie" nemen die, verband houdende met de politieke delinquenten, de grootste plaats in. Ten einde de beteekenis van deze uitgaven voor het budget in het licht te stellen, volgt hieronder een overzicht van hetgeen hiervoor tot en met het jaar 1947 wordt noodig geacht. In dit overzicht zijn mede de met deze materie verband houdende inkomsten opgenomen.

Aard der uitgaven	2e halfj. 1945	1946	1947	Totaal
Dir.-Gen. v. Bijz. R.pl.	—	ƒ 1.000.000	ƒ 1.200.000	ƒ 2.200.000
Berechting enz.	ƒ 1.583.200	9.582.310	9.223.742	20.389.252
PODen c.q. PRAen	9.100.000	20.000.000	12.750.000	41.850.000
Verblijfs- en Intern.k. w. o. buitenbewaking	33.500.000	113.000.000*	33.957.000	180.457.000
Bijzondere Jeugdzorg	5.750.000	15.230.000	9.475.000	30.455.000
Opnem. v. pol. del. in gevang. en rijksw.inr.	—	—	12.000.000	12.000.000
Tewerkstelling v. pol. del. bij den DUW	—	—	4.500.000†	4.500.000
Totaal der uitgaven	ƒ 49.933.200	ƒ 158.812.310	ƒ 83.105.742	ƒ 291.851.252
Middelen	—	5.000.000	9.176.000	14.176.000
Nadeelig saldo	ƒ 49.933.200	ƒ 153.812.310	ƒ 73.929.742	ƒ 277.675.252

* Hierin is begrepen een bedrag van ƒ 50.000.000 voor de kosten van de buitenbewaking, welk bedrag is opgenomen in hoofdstuk VIII A (Oorlog).
† Opgenomen in hoofdstuk IX A (Openbare Werken en Wederopbouw).

NATIONAAL BUDGET 1947

Noodzakelijke besparing ƒ 1.1 milliard — In samenwerking met het Centraal Planbureau zijn de ramingen van de begrooting geplaatst tegen den achtergrond van het Nationaal Budget van de Ned. Volkshuishouding voor 1947. Het geeft, voorafgegaan door een confrontatie van middelen en behoeften, een overzicht van de geldstroomen, welke zich vermoedelijk zullen bewegen tusschen de volgende groepen van huishoudingen: 1. gezinshuishoudingen; 2. collectieve inkomenstrekkers; 3. bedrijfshuishoudingen; 4. overheidshuishoudingen en 5. het buitenland.
De voorafgaande confrontatie van middelen en behoeften, Globaal Plan, (in milliarden guldens) laten wij hier volgen.

MIDDELEN:	Bedrag:
1. Nationaal product tegen binnenlandsche productiekosten (prijzen 1947)	8.3
2. Herstelleveringen en recuperatie	0.1
3. Buitenlandsche credieten en verkoop van buitenlandsch bezit	1.4
4. Totaal beschikbare middelen	9.8
BEHOEFTEN:	**Bedrag:**
5. Consumptie gekocht bij bedrijven	6.1
6. Consumptie in het buitenl.	0.1
7. Overheid, exclusief overgedragen inkomens	2.7
8. Netto-investeeringen van 't bedrijfsleven	1.7
9. Steun aan het bedrijfsleven	0.3
10. Minus kostprijsverhoogende belastingen	— 1.1
11. Totale behoeften	9.8

Wat de gezinshuishoudingen betreft, willen wij hier nog vermelden, dat als sluitpost hier begroot wordt voor 1947 een besparing van ƒ 0.8 milliard. De besparingen van de bedrijfshuishoudingen worden geraamd op ƒ 0.3 milliard, zoodat de totale besparingen dus ƒ 1.1 milliard zouden moeten bedragen. De leveranties van de bedrijfshuishoudingen aan het buitenland worden geraamd op ƒ 1.4 milliard, welk bedrag als volgt is samengesteld: uitvoer van goederen ƒ 1000 millioen; uitvoer van diensten ƒ 250 millioen en rente uit het buitenland ƒ 130 millioen. Deze cijfers zullen slechts met zeer groote inspanning kunnen worden bereikt.
Zou de werkelijkheid echter bij dit cijfer ten achter blijven, dan beteekent dit een onvermijdelijke beperking van den invoer en daarmee van consumptie en investeering, ofwel de noodzaak tot het opnemen van meer buitenlandsche credieten c.q. een sterkere liquidatie van Nederlandsch bezit in het buitenland.

SLOTBESCHOUWING VAN DEN MINISTER

In zijn slotbeschouwingen op de Rijksbegrooting voor 1947 erkent de Minister van Financiën, dat, ofschoon ontegenzeglijk de economische toestand van Nederland in 1946 is verbeterd, de aan het begin van het jaar gekoesterde verwachtingen omtrent het tempo van het economische herstel niet ten volle in vervulling zijn gegaan.
Met name is het herstel en de uitbreiding van het productie-apparaat bij de gemaakte veronderstellingen ten achter gebleven, terwijl het met het bestaande productie-apparaat bereikte productievolume niet ten volle bevredigend is geweest.
Voor deze ontwikkeling zijn oorzaken aan te wijzen, welke niet of nauwelijks door het Nederlandsche volk en zijn regeering konden worden beïnvloed. De leveringstermijn voor investeeringsgoederen, welke moeten worden geïmporteerd, is uitermate lang en ook de import van grondstoffen en halffabrikaten laat ten gevolge van de algemeene schaarschte veel te wenschen over.
Tot de oorzaken echter, welke het Nederlandsche volk wel kan beïnvloeden, behooren het nog steeds lage peil der arbeidsproductiviteit en het feit, dat de besparingen nog niet den voor een regelmatig herstel noodzakelijken omvang hebben aangenomen.

Teleurstellende ontwikkeling
Als opgemerkt, is al wel duidelijk, dat 1946 vergeleken met de verwachtingen een eenigszins teleurstellende ontwikkeling vertoont, zij het, dat dit jaar op zich zelf beschouwd en ook gelet op de economische ontwikkeling in andere landen, resultaten van beteekenis te zien geeft. Toch behoeft het geen betoog, dat de ontwikkeling gedurende 1946 van invloed zal zijn op die van 1947.
Deze ontwikkeling wordt wellicht het best gekarakteriseerd door de hoogte van een drietal posten van het globale plan (zie hierboven), n.l. „Buitenlandsche credieten en verkoop van buitenlandsch bezit" ad ƒ 1.4 mld. „Overheid excl. overgedragen inkomens" ad ƒ 2.7 mld. en „Netto-investeeringen van het bedrijfsleven" ad ƒ 1.7 mld.
Het is van nationaal standpunt bezien een zeer ernstig feit dat de hoogte van de overheids-uitgaven, de geringe productie en de daarmee samenhangende geringe export ons land ook in 1947 in een ongunstiger financieele verhouding tot het buitenland zullen brengen.
Een enkele blik op dat globale plan maakt duidelijk, waartoe het voorgaande betoog leidde, n.l. dat de hooge Overheidsuitgaven gaan ten koste van de netto-investeeringen van het bedrijfsleven.

Middelen ter verbetering
Een werkelijke verbetering van den toestand in dit opzicht zal slechts kunnen worden verkregen door:
a. opvoering van de arbeidsproductiviteit en daarmede van het nationaal product;
b. opvoering van het kwantum voor export geschikte goederen en diensten;
c. toeneming der besparingen, bij voorkeur door vrijwillige consumptiebeperking. (Msb. - N.R.C. - Par.)
(V. b. Begrooting 1946: 6699 en 6715)

A. Internationale bond van vooruitstrevende auteurs - Oproep van Nederlandsche schrijvers —

17 Sept. — Tien Nederlandsche schrijvers: Maurits Dekker, Anthonie Donker, Theun de Vries, Rein Blijstra, Cola Debrot, Halbo C. Kool, H. M. van Randwijk, M. Szekely-Lulofs, Victor E. van Vriesland en Johan van der Woude hebben een oproep aan hun binnen- en buitenlandsche collega's doen uitgaan, om zich bij hen aan te sluiten in een internationalen bond van vooruitstrevende auteurs.
Zij hebben een provisoir programma opgesteld, waarin zij erkenning eischen van het principe van gelijke rechten voor allen, verzet aanteekenen tegen leeringen, die het individueele zelfbewustzijn zoeken te ondermijnen, en tegen dictatorschap en imperialisme. Voorts zeggen zij te willen komen tot het stichten van een socialistische gemeenschap waarin een ieder overtuigd kan zijn van materieele zekerheid en een redelijk bestaan. (N.R.C.)

B. Bezoek Ned. bedrijven in Duitschland —

16 Sept. — Nederlandsche eigenaren van bedrijven in de Engelsche of Amerikaansche zone van Duitschland zullen thans in beperkte mate vergunning kunnen krijgen voor een bezoek van ten hoogste zes dagen aan die bedrijven. (N.R.C.)

C. Aantal geïnterneerden —

20 Sept. — Volgens de cijfers per 15 Sept. bestaat de bevolking der bewaringskampen uit 46.312 mannen en 5.405 vrouwen. In deze cijfers zijn dan nog begrepen ongeveer 1000 buitenlanders en 5 à 6000 geïnterneerden, dat zijn reeds veroordeelden.
Vergelijkingen met de cijfers per 22 Juli, 62.500, en per 1 Juni 70.000, toonen wel aan, dat de vrijlatingen in een vrij snel tempo geschieden. (N.D.)
(V. b. 6816 A; zie ook: 6854 A)

A. Prof. Schermerhorn en M. van Poll nemen ontslag als Kamerlid

17 Sept. — Prof. ir. W. Schermerhorn en M. van Poll hebben ontslag genomen als lid der Tweede Kamer.
Na prof. Schermerhorn volgt op de lijst van de P.v.d.A. de heer F. Goedhart. Opvolger van den heer Van Poll op de K.V.P.-lijst is de heer N. Schuurmans, te Orthen. (Par. - Tijd)
(V. b. Comm.-gen. 6861 A; Schermerhorn 6787 A; De Boer 6644 E; v. Poll 6845)

B. Mr. Sanders directeur Herstelbank —

12 Sept. — Mr. M. Sanders te Hilversum, inspecteur van de provinciale centrale van de Nederl. Handel-Maatschappij, is met algemeene stemmen benoemd tot derden directeur van de Herstelbank. (Par.) **(V. b. Herstelbank 6814 kol. 3)**

C. Directeur-generaal van den Arbeid benoemd —

14 Sept. — Bij K.B. is tot directeur-generaal van den arbeid benoemd, ir. Z. Th. Fetter, thans directeur voor sociale zaken bij de N.V. Philips gloeilampenfabriek te Eindhoven. (N.R.C.)

D. Uit Duitschland teruggevoerde goederen —

11 Sept. — Kolonel R. L. F. Otto, commissaris-generaal voor de Nederlandsche economische belangen in Duitschland, heeft in een radiocauserie eenige cijfers over de uit Duitschland teruggevoerde goederen genoemd.
Zoo deelde hij mee, dat van de 464 weggevoerde locomotieven er 405 terug zijn. De tramwagens, die in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam werden gestolen (301 stuks) werden alle teruggevonden; 20 er van waren niet te herstellen. Van de draaibanken werd 21 pct., van de fraisbanken 23 pct. en van de laschmachines 18½ pct. teruggebracht. Van de schrijf- en telmachines is echter maar 1 pct. terecht en van de geroofde auto's hebben we maar 1/10 pct. teruggekregen.
Van de 30.000 stuks gestolen vee zullen we slechts eenige duizenden terugkrijgen.
Het aantal gevonden kunstwerken bedraagt 20 pct., maar dat aantal vertegenwoordigt in waarde 70 pct. De belangrijkste bibliotheken zijn alle gevonden. (Par.) **(V. b. 6823 F)**

E. Oud-deken van Amsterdam, mgr. dr. C. G. van Noort overleden

16 Sept. — Op 15 September is mgr. dr. C. G. van Noort, oud-deken van Amsterdam, in den ouderdom van 85 jaar, te Amsterdam overleden.
Na in Weert en op de seminaries „Hageveld" te Voorhout en Warmond te hebben gestudeerd, werd hij op 15 Augustus 1884 door mgr. Bottemanne tot priester gewijd. Tot 1887 was hij kapelaan te Medemblik, vervolgens tot 1892 aan de St. Annakerk te Amsterdam. In 1892 benoemde mgr. Bottemanne hem tot hoogleeraar in de dogmatiek aan het Groot-Seminarie te Warmond. In 1908 kwam prof. Van Noort als pastoor naar de hoofdstad, waar hij meer dan twintig jaar de St. Willibrordusparochie binnen de Veste („De Duif") bestuurde en tevens optrad als algemeen directeur der „Vereeniging van Weldadigheid van den Allerh. Verlosser". Na het overlijden van deken P. Stroomer, in 1929, werd pastoor Van Noort tot diens opvolger als deken van de hoofdstad en tot rector van de Bagijnhofskerk aangewezen. In 1945 legde hij wegens zijn hoogen leeftijd dit ambt neer.
In 1893 publiceerde dr. Van Noort een toelichting op de encycliek „Rerum Novarum", in 1912 een verhandeling over „Modernisme en anti-modernisten-eed". In 1914 publiceerde hij „De Christus, zijn persoon en zijn werk". Ook schreef hij in het Latijn een theologischen cursus. (Volkskr.) **(V. b. Mgr. v. Noort 6442 D)**

F. Onderscheidingen voor oud-Ministers —

17 Sept. — Bij K.B. zijn aan de volgende oud-Ministers onderscheidingen verleend: prof. ir. W. Schermerhorn, groot officier Oranje Nassau; ridder in den Ned. Leeuw: prof. dr. J. E. de Quay, ir. Th. S. G. J. M. van Schaik, prof. dr. ir. J. I. P. M. Schmutzer, J. H. Gispen, mr. H. A. M. Th. Kolfschoten, mr. J. Meijnen, dr. J. H. van Royen, ir. Th. Ph. Tromp en ir. G. C. M. Weijffels. (Alg. H.bl.) **(V. b. Ondersch. 6861 D)**

G. Filmconflict geëindigd - Eischen Ned. Bioscoopbond ingewilligd —

15 Sept. — Het conflict, dat tusschen de „Motion Picture Export Associaton" en de Ned. Bioscoopbond bestond over de voorwaarden voor de vertooning van Amerikaansche films in Nederland, is thans tot een oplossing gekomen.
Op een op 16 Sept. te Amsterdam gehouden ledenvergadering van den Ned. Bioscoopbond is het ontwerpaccoord met de M.P.E.A. aangenomen.
De M.P.E.A. zal zich aanmelden voor het lidmaatschap van den Ned. Bioscoopbond.
De films van de bij de M.P.E.A. aangesloten maatschappijen worden op precies dezelfde voorwaarden verhuurd als die waaraan Fransche, Engelsche en andere buitenlandsche filmmaatschappijen onderworpen zijn. De M.P.E.A. is voornemens gedurende 1947 een honderdtal films in Nederland te distribueeren. (N.R.C. - Vr. Volk) **(V. b. 6685 D)**

H. N.I.W.I.N. - Cultureele zorg voor de militairen - Radio-rede van den Min.-president —

16 Sept. — De Minister-president dr. L. J. M. Beel heeft op 14 Sept. een rede voor de radio gehouden, waarin hij een dringend beroep deed op de soldaten, die naar Indië zullen vertrekken, om hun beste krachten te geven aan hun moeilijke taak.
De Minister-president gaf de verzekering, dat de regeering alles zal doen, wat in haar vermogen ligt om hun een behoorlijke materieele verzorging en bewapening te verschaffen.
Tot de bevolking richtte de Minister-president zich met het verzoek het geestelijk contact met de soldaten levendig te houden. Alle particulier initiatief op dit gebied zal nu gecoördineerd worden in de Nationale Inspanning Welzijnsverzorging Indië (N.I.W.I.N.). Ir. P. S. F. Otten uit Eindhoven zal als voorzitter van deze organisatie optreden.
Op alle denkbare gebieden zal deze instelling den band tusschen de troepen en het moederland stevig houden.
De N.I.W.I.N. begint haar werk met de verzorging van het Kerstfeest voor de mannen in de Overzeesche Gebiedsdeelen en stelt reeds nu de gelegenheid open om aan de militairen een kerstpakket te verstrekken, verzorgd door het Roode Kruis. (N.R.C.) **(V. b. dr. Beel 6822 A)**

Ned. O.-Indië

I. Alg. Regeeringscommissaris voor Borneo en de Groote Oost —

29 Aug. — Bij besluit van den Lt.-gouverneur-generaal van 8 Juli 1946, werd het ambt van Algemeen Regeeringscommissaris voor Borneo en de Groote Oost ingesteld. Benoemd werd dr. W. Hoven. De instelling van deze functie werd noodig geoordeeld ter voorbereiding van den staatkundigen opbouw van het land en ook om voorzieningen te treffen inzake het bestuur over de gebieden, waaruit de geallieerde bezettingstroepen worden teruggetrokken. (Reg. Voorl.d.) **(V. b. Conf. v. Malino 6824 D)**

K. Besprekingen hervat —

16 Sept. — De besprekingen tusschen Nederlandsche en Indonesische autoriteiten over de toekomst van Ned.-Indië zijn op 15 Sept, na een onderbreking van drie maanden, hervat.
Het officieele communiqué deelt het volgende mede: „de besprekingen zijn gevoerd in een vriendschappelijke sfeer en met groote openhartigheid". (N.D.) **(V. b. 6793 A)**

L. Amerikaansch commentaar op de aanwezigheid van de Britten in Indië —

10 Sept. — De „New York Times" van 9 Sept. schrijft in een hoofdartikel, dat het terugtrekken van de Britsche troepen uit Indië in November, het einde „van een van Engelands ongelukkigste waagstukken van na den oorlog" zal beteekenen. „Het zal altijd de vraag blijven", aldus het blad, „of de aanwezigheid van een kleine Britsche troepenmacht, die nooit sterk genoeg was om, behalve in enkele voorname havenplaatsen, de orde werkelijk te handhaven, niet eerder schadelijk dan gunstig was."
Het blad voegt er aan toe: „de Vereenigde Staten moeten de verantwoordelijkheid voor de gemaakte fouten deelen, omdat zij goed vonden Indië onder lord Louis Mountbatten te plaatsen in plaats van onder generaal MacArthur, terwijl het duidelijk was, dat de Vereenigde Staten in een veel betere positie verkeerden om een troepenmacht te zenden, welke groot genoeg zou zijn om een ordelijke ontwapening en evacuatie van de Japanners te waarborgen."
(Alg. H.bl.) **(V. b. Br. troepen in Indië: 6788 B)**

M. Lt.-generaal Spoor over het leger in Indië —

17 Sept. — Lt.-generaal S. H. Spoor heeft tijdens een persconferentie o.a. medegedeeld, dat tegen half November de geheele „7 Dec.-divisie" in Indië zal zijn aangekomen.
Over geheel Indië zullen drie Nederlandsche divisies worden verspreid met een luchtvloot van 4 squadrons, waarvan er drie zullen bestaan uit ieder twaalf gevechtsvliegtuigen. Het vierde squadron is een transportafdeeling en bestaat uit 24 toestellen. Op het oogenblik bevinden zich op Java 7 brigades en een divisie.
Naar luit. generaal Spoor verder mededeelde, is sedert de Japansche capitulatie geen oorlogsmateriaal meer van de Vereenigde Staten gekocht.
Naar zijn schatting doen 1600 Japanners en dertig Duitschers dienst bij de republikeinsche regeering.
Op een vraag of behalve Duitschers en Japanners nog andere buitenlanders met de Indonesiërs samen werken, antwoordde de Nederlandsche bevelhebber, dat er nog een aantal lieden van andere nationaliteit is. Hij voegde er aan toe, dat het personeel van de Indonesische vloot door Duitsche instructeurs wordt getraind.
Verder zeide generaal Spoor nog, dat 25 pct. van het leger van de T.R.I. (dat ongeveer 80.000 man telt) over wapens beschikt. (Alg. H.bl. - N.R.C.) **(V. b. 6839 I)**

Bulgarije

A. Uitroeping republiek —

17 Sept. — Op 15 Sept. is in de Sobranje (parlement) op plechtige wijze de republiek uitgeroepen. Het hoogste gezag berust tot na de verkiezing van een wetgevende vergadering bij den president, Kol Arov, en bij de vier vice-presidenten van de Sobranje. Ex-Koning Simeon II, zijn moeder Johanna en prinses Marie-Louise zijn naar Egypte vertrokken. (Le Monde) **(V. b. 6871 G)**

Chili

B. Presidentsverkiezing —

14 Sept. — Bij de op 5 Sept. in Chili gehouden verkiezingen voor een opvolger van den voor twee maanden overleden president, Juan Antonio Riom, behaalde geen der vier candidaten een absolute meerderheid. Don Gabriel Gonzalez Videla, candidaat van de Radicalen en Socialisten, tevens gesteund door de machtige Arbeidsfederatie haalde 188.102 stemmen. Dr. Cruz Coke (Conservatief) 140.596 stemmen. Fernando Allessandro Rodriguez (Liberaal) 127.972 stemmen Bernardo Ibañez (Socialist) kreeg slechts 11.890 stemmen. Het parlement moet nu uitmaken welk der eerste twee candidaten president zal worden. (Economist)

Denemarken

C. Faroer-eilanden onafhankelijk

16 Sept. — De bevolking van de Faroer-eilanden heeft zich met 5.651 tegen 5.491 stemmen uitgesproken voor de vorming van een republiek, onafhankelijk van Denemarken. De Deensche regeering had de vorming van een autonoom bestuur onder de Deensche kroon voorgesteld. (Times)

Duitschland

D. Repatrieering krijgsgevangenen uit Rusland en Engeland —

17 Sept. — De Britsche regeering heeft besloten maandelijks 15.000 krijgsgevangenen te repatrieeren. In Engeland bevinden zich nog ongeveer 394.000 Duitsche krijgsgevangenen.

De Russische autoriteiten hebben onlangs beloofd tusschen Juli en October 120.000 krijgsgevangenen te repatrieeren. De eerste contingenten zijn reeds in Duitschland aangekomen. (N. Z. Ztg.) **(V. b. Rep. krijgsgev. 6841 E)**

E. Edele metalen, diamanten en sieraden in beslag genomen —

12 Sept. — De Duitsche regeering had in het voorjaar van 1945 alle voorraden edele metalen, diamanten en sieraden, waarvan de totale waarde geschat wordt op 10 millioen dollar, over het geheele land verspreid verborgen. In Juni 1946 ontdekten de militaire autoriteiten de boekhouding van deze voorraden. Een groote speurtocht heeft in de Amerikaansche zone een waarde van 625.000 pond sterling opgeleverd. Ook in de Britsche zone werden groote voorraden ontdekt, o.m. 24 ton zilver en 7 ton goud. Voorts werden groote hoeveelheden zilveren sierraden en tafelzilver opgespoord. (N.Z.Ztg.)

F. De Eenheidspartij en de rede van Byrnes —

13 Sept. — De voorzitter van de Socialistische Eenheidspartij, Otto Grotewohl, heeft in een te Rostock gehouden rede voorgesteld in geheel Duitschland een plebisciet te houden over de kwestie van een federatief of vereenigd Duitschland. Grotewohl pleitte tevens voor een permanente regeling van Duitschlands oostelijke grenzen, doch gaf niet aan, waar de nieuwe Poolsch-Duitsche grens gevestigd zou moeten worden. De met Russische licensie verschijnende „Nacht Express" publiceerde een artikel, waarin gezegd wordt, dat de leiders der Eenheidspartij de huidige oostelijke grens als „tijdelijk" beschouwen. (United Press) Max Frechner, lid van het uitvoerend comité der Eenheidspartij, eischte dat de bewoners van het Saargebied zich in een plebisciet zouden mogen uitspreken over aansluiting bij Frankrijk of deel blijven van Duitschland. (Manch. Guard.) **(V. b. Eenh. partij 6752 G; rede Byrnes 6366 E)**

Egypte

G. Reorganisatie kabinet —

17 Sept. — De Egyptische premier Sedky Pasja heeft vier leden van de Saadpartij in zijn kabinet opgenomen n.l. Ibrahim Abdoel Hadi Pasja (Buitenl. Zaken), Badr Pasja (Soc. Zaken), Mahmoed Pasja Hassan (Justitie) en Sanhoery Pasja (staatssecretaris). De liberaal Samra Pasja is Minister van Staat geworden, terwijl Loefty Sayed Pasja (liberaal), die tot nu toe Buitenl. Zaken had, vice-premier is geworden. Na deze reorganisatie wordt het kabinet gesteund door de twee belangrijkste parlementaire partijen, de Saadisten en de liberalen. (Times)

Engeland

H. Engelands imperialisme —

17 Sept. — In een op 16 Sept. te Aberdeen gehouden rede reageerde de Zuid-Afrikaansche premier, Veld-Maarschalk Jan Smuts, op de rede van den Amerikaanschen Minister van Handel Wallace (zie Ver. Staten). Smuts zeide o.m.:

Maarschalk Jan Smuts
(foto Anefo)

„Iemand in Amerika beschuldigt ons er van, dat wij trachten de wereld in te richten volgens de opvatttingen van het Britsche imperialisme". Het Britsche imperialisme echter - aldus Smuts - is dood sinds den Boeren-oorlog. Smuts wees op de politiek van geleidelijke ontvoogding der dominions en op wat in India en Egypte geschiedde en verklaarde, dat hij nergens een spoor van het Britsche imperialisme ontdekte.

„Ik zie, integendeel — aldus Smuts — andere imperialistische stelsels opkomen, van economischen en van ideologischen aard".

„Het is de zending van het Britsche volk geweest, vrijheid en zelfstandigheid te verbreiden en het doet dit op zulk een wijze, dat eenige van zijn oude vrienden bijna angstig worden, als zij dit prijsgeven van oude principes zien."

Met betrekking tot de conferentie van Parijs verklaarde de Maarschalk, dat de menschen er zich te veel van voorgesteld hadden, maar dat er geen reden toe bestaat, zich over te geven aan een overdreven pessimisme. Hij achtte het een fout van de Groote Vier, dat zij besloten hadden hun beslissingen aan de vredesconferentie op te leggen. Hierdoor werd deze conferentie een eenvoudige debating-club.

Over Duitschland zeide Smuts: „De Duitschers moeten weer opgenomen worden in onze Westersche gemeenschap, anders gaan zij ten onder en ontstaat er een gevaarlijk vacuum in Europa." (Dail. Her.) **(V. b. Smuts 6778 L)**

I. Palestina-conferentie - Arabisch standpunt —

18 Sept. — Op 10 Sept. werd in het Lancaster House te Londen de conferentie over de Palestijnsche kwestie geopend. Clement Attlee sprak het openingswoord. Geen der direct belanghebbenden (de Joden en Arabieren van Palestina) was vertegenwoordigd. Behalve Britsche autoriteiten waren vertegenwoordigers van 7 Arabische landen aanwezig.

Faris Bey el Khouri, president van de Syrische Kamer van Afgevaardigden betoogde, dat geen enkel gedeelte van Palestina behoorde te worden afgescheiden om het in te richten als tehuis voor andere volken. Hij verklaarde, dat de Arabieren het eens waren met Attlee inzake de mogelijkheid van een oplossing, doch hij onderstreepte, dat geen oplossing gevonden zou worden door meer Joden toe te laten of door het oprichten van een Joodschen staat, maar wel op de „natuuurlijke en eenvoudige" wijze van erkenning van Palestina als een Arabisch land.

Volgens een Engelschen zegsman zou Bevin den Arabieren verzekerd hebben, dat zij „beschermd" zouden worden tegen een te grooten toevloed van Joodsche immigranten, een verzekering die door Arabische waarnemers beschouwd wordt als een afwijzing van de door de Amerikanen gesuggereerde voorstellen tot een onmiddellijke toelating van honderdduizend Joden.

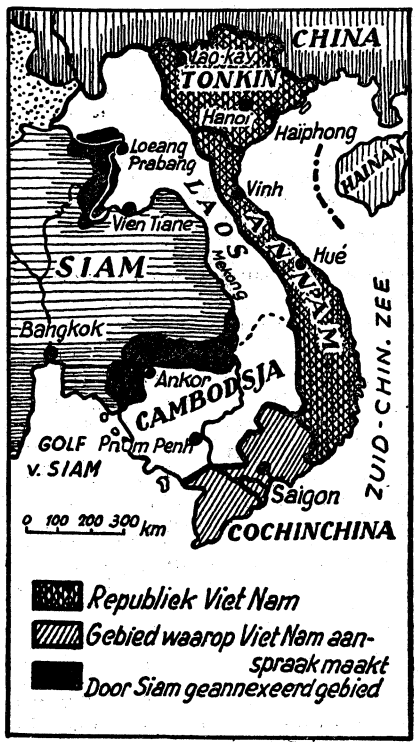
Het federatieve plan zou den Joden niettemin „een mate van contrôle geven" over de Joodsche immigratie in de voorgestelde Joodsche provincie.
(Manch. Guard. - N.R.C. - United Press) **(V. b. 6865 F; Br. plan 6835 D; standpunten 6812 A)**

Frankrijk

K. Voorloopig accoord met Viet-Nam —

18 Sept. — De president van de Indo-Chineesche republiek Viet-Nam, Ho Chi Minh, en de Fransche Minister van Overz. Gebiedsdeelen, Marius Moutet, hebben op 14 Sept. een voorloopig accoord onderteekend. Het behelst o.m. de erkenning van het Fransche bezit in Viet-Nam, het herstel van Fransche scholen en laboratoria, het scheppen van een enkel leger en een tol-unie voor geheel Indo-China. Het bericht van dit accoord kwam geheel onverwacht, daar de besprekingen te Fontainebleau enkele maanden geleden practisch tot stilstand waren gekomen en de

leider van de delegatie van Viet-Nam, Pham Van Dong, op 12 Sept. geweigerd had een dergelijk accoord te onderteekenen.
President Ho Chi Minh verklaarde op een persconferentie, dat nog geen overeenstemming was bereikt omtrent de twee belangrijkste kwesties:

Eigen teekening

1. de mate van onafhankelijkheid van Viet-Nam in het kader der Union Française en 2. het Fransche plan tot het houden van een referendum in Cochin-China over het al of niet aansluiten bij Viet-Nam. (Viet-Nam wil dit gebied zonder meer annexeeren).
Het hier afgedrukte kaartje geeft een beeld van de territoriale situatie in Indo-China. Tevens wordt er op aangegeven, over welke gebieden oneenigheid bestaat tusschen Frankrijk en Siam.
(V. b. Viet-Nam 6872 H; conflict met Siam 6865 L)

Griekenland

A. Oplevende activiteit linksche verzetsgroepen —

16 Sept. — Uit verschillende deelen van het land wordt een oplevende activiteit van linksche verzetsgroepen gemeld. De actie is volgens deze berichten speciaal gericht tegen verkeerswegen en telegraafverbindingen. In Thessalie zijn verscheidene bruggen vernield. Soortgelijke berichten komen ook uit den Peleponesos en het eiland Cephalonia.
Uit regeeringsbron wordt vernomen dat leden der Grieksche links-politieke beweging de ELAS, die na den burgerstrijd in Griekenland naar Joegoslavië gevlucht waren, nabij de grensplaats Eidomi op Joegoslavisch gebied zijn waargenomen. Zij waren volledig bewapend en schenen aanstalten te maken Griekenland binnen te gaan.
Uit dezelfde bron verluidt voorts dat de communistische partij-organisatie te Saloniki een mobilisatie van haar leden heeft gelast. (United Press)
(V. b. 6872 K)

Internationaal

B. Het statuut van Triëst - 10 punten van Molotov —

Op 14 Sept. heeft Molotov de Russische voorstellen voor het statuut van het Vrije Gebied van Triëst als volgt geformuleerd:
1. Het Vrije Gebied van Triëst moet geneutraliseerd en gedemilitariseerd worden; 2. terugtrekking van alle vreemde troepen binnen 30 dagen na het van kracht worden van het verdrag met Italië; 3. vrije zonen voor Joego-Slavië en Italië in de internationale haven; 4. econ. samenwerking (belasting-, spoorweg- en tolunie) tusschen Triëst en Joego-Slavië; 5. de Gouverneur verzekert de naleving van het statuut; 6. de wetgevende macht worde uitgeoefend door een vrij gekozen vergadering; 7. toekenning van politie-bevoegdheden aan een door de Wetgevende Vergadering gekozen uitvoerend orgaan; 8. het burgerrecht worde toegekend aan alle Italianen die op 10 Juni 1940 in het gebied woonden (uitgezonderd fascisten); 9. een commissie van vertegenwoordigers der Groote Vier zal een voorloopige regeering vormen, (de plaatselijke democratische partijen en organisaties gehoord); 10. de voorloopige regeering moet binnen 3 maanden verkiezingen voor de wetgevende vergadering organiseeren.
Molotov wees het Anglo-Amerikaansche voorstel om een recht van veto toe te kennen aan den gouverneur van de hand. De hoogste macht moet aan de wetgevende vergadering komen. Het Amerikaansche voorstel, inhoudende, dat de Veiligheidsraad een troepenmacht in het gebied van Triëst zou legeren werd afgewezen. Molotov deed een fellen aanval op een Australisch voorstel inhoudende, dat een speciale zevenmogendheden-commissie (in plaats van den Veiligheidsraad) zou toezien op de naleving van het statuut, aangezien in den Veiligheidsraad het vetorecht gold.
Australië, aldus Molotov, wil terug naar den verouderden Volkenbond, die door staten als Engeland en Frankrijk misbruikt werd om een Engelsch-Fransch blok te vormen. Dit leidde tot München en den oorlog.
„Indien het recht van veto werd afgeschaft, dan zouden zij die een nieuw blok (een Anglo-Amerikaansch blok bijv.) willen vormen de vrije hand krijgen. Indien men wenscht, dat het werk der Ver. Volken geschiedt zonder de Sovjet-Unie of zelfs tegen de Sovjet-Unie, dan zal dit werk tot mislukking gedoemd zijn".
(Times - Le Monde) **(V. b. 6874 A)**

C. Internationale gezondheidszorg

Van 19 Juni tot 22 Juli werd te New York een internationale gezondheidsconferentie gehouden, tijdens welke een organisatie werd opgericht, die alle gebieden van internationale gezondheidszorg zal gaan behartigen. Behalve de 51 Vereenigde Volken zullen ook de nietleden van de U.N. (behalve Duitschland, Japan en Spanje) vertegenwoordigd zijn. Ook die gebieden die geen zelfstandige buitenlandsche politiek voeren (koloniën en protectoraten) zullen gelegenheid krijgen, afgevaardigden te zenden.
Er bestonden reeds verschillende internationale gezondheidsorganisaties. De oudste is het Internationaal Gezondheidsbureau te Parijs, reeds in 1907 opgericht. Oorspronkelijk beoogde dit bureau uitsluitend de internationale samenwerking ter bestrijding van exotische besmettelijke ziekten (pest, cholera, etc.). Later is de werkzaamheid wat uitgebreid, doch bleef toch voornamelijk beperkt tot dit terrein.
Naast het bureau in Parijs is de hygiënische sectie van den Volkenbond gesticht.
Weliswaar zou het indertijd voor de hand gelegen hebben deze bureaux te combineeren, maar de moeilijkheid deed zich voor, dat belangrijke landen, o.a. de Vereenigde Staten, hetzij nooit of slechts korten tijd deel van den Volkenbond hebben uitgemaakt.
De derde internationale gezondheidsorganisatie is de gezondheidsafdeeling van de U.N.R.R.A., die in de oorlogsjaren onder meer een deel van het werk van het Parijsche bureau heeft overgenomen. De nieuwe organisatie zal niet alleen het werk van de drie genoemde organisaties combineeren, maar zij zal tevens de bestaande regionale organisaties op het gebied van de volksgezondheid, zooals het Pan-Amerikaansche gezondheidsbureau, inschakelen (Commentaar - Ec. V.)

D. Congres der F.A.O. - Oprichting wereldvoedselraad voorgesteld —

Van 1 tot 14 September werd te Kopenhagen het jaarlijksche Congres der internationale organisatie voor voedsel en landbouw (F.A.O.) gehouden. Het belangrijkste punt van de agenda was een voorstel van den directeur-generaal der F.A.O., sir John Boyd Orr, tot oprichting van een wereldvoedselraad. In de rede waarin hij de stichting van dezen raad bepleitte, zeide hij o.m., dat meer dan de helft der arbeiders in de wereld boeren zijn, van wie de meesten op het oogenblik weinig koopkrachtig zijn. Door deze groote groep meer voorspoed te geven, aldus Boyd Orr, zou de handel gebaseerd kunnen worden op beginselen, die zoowel moreel juist als economisch gezond zijn, aan alle landen voordeel en aan geen land schade zouden brengen. Daar de voedselvraagstukken zoo nauw samenhangen met den internationalen handel en het internationale geldwezen, moeten vertegenwoordigers van den Economischen en Socialen Raad, de Internationale Bank, de Internationale Handelsorganisatie (indien deze opgericht wordt) en van iedere andere bij productie, distributie en consumptie van voedsel betrokken organisatie der U.N. (Ver. Volken) in den Raad worden opgenomen. De Raad zou de prijzen van de internationale markt kunnen stabiliseeren, daar slechts een betrekkelijk klein deel van het in de wereld geproduceerde voedsel — in de meeste gevallen 5 tot 10 pct. — op de internationale markt zou komen. De Raad zou een wereldreserve van voedsel vormen. Wanneer de prijzen beneden een bepaald niveau komen, zou hij tegen een van te voren vastgestelden prijs voedsel van de markt afnemen. In tijden van schaarschte ten gevolge van mislukking van den oogst, zal uit de reserves voedsel worden vrijgegeven om een stijging boven een bepaalden prijs te voorkomen. Wanneer ten gevolge van een buitengewoon voorspoedigen oogst in achtereenvolgende jaren de voorraad voedsel te groot zou worden, kan prijsregelend worden opgetreden. Op den langen duur zou de belangrijkste taak van den Raad zijn, het nemen van maatregelen te bevorderen, die verhoogde voedselproductie in de landen, waar honger en ondervoeding het hevigst zijn, bewerkstelligen. Hiertoe moeten deze landen de benoodigde landbouwwerktuigen, meststoffen en andere industrieproducten ontvangen, waarvoor credieten moeten worden verstrekt.
Boyd Orr stelde de oprichting van een financieele commissie voor, bestaande uit deskundige regeeringsvertegenwoordigers, aangevuld met vertegenwoordi-

gers van den Economischen en Socialen Raad, de Internationale Bank en de voorbereidende commissie van de Internationale Handelsorganisatie.
Een commissie zal het voorstel van Boyd Orr bestudeeren. Alle leden van de F.A.O. (47 in getal) schijnen in te stemmen met het voorstel. Rusland en Argentinië (twee groote voedselproducenten) zijn geen lid. Een verzoek van Spanje om als lid toegelaten te worden werd afgewezen. (Alg. H.bl. - United Press - Red. K.H.A.)

Polen

A. Oproep Maarschalk Rola-Zymierski aan Poolsche soldaten in het buitenland —

18 Sept. — De opperbevelhebber van het Poolsche leger, maarschalk Rola-Zymierski heeft een oproep gericht tot de Poolsche soldaten in het buitenland, om naar Polen terug te keeren en aan den wederopbouw deel te nemen. Hij wees er op dat dienst in het leger van een vreemde mogendheid zonder voorafgaande toestemming der regeering het verlies van de Poolsche nationaliteit met zich bracht. Hij zeide, dat de Poolsche regeering niet kon toestaan, dat Poolsche soldaten dienst deden in een „resettlement corps", dat onderdeel was van een vreemde militaire macht, daar dit in strijd was met de eer en de belangen der Poolsche republiek. (Le Monde) (V. b. 6865 H)

Rusland

B. Verhooging prijzen en loonen —

Ter voorbereiding van de afschaffing der rantsoeneering, zijn verhoogde uniforme staatsprijzen voor levensmiddelen vastgesteld. Zoo is de prijs van zwart brood verhoogd van één tot drie roebels en veertig kopeken, die van wit brood van 1.70 roebel tot 5 roebel; suiker kost voortaan 15 roebel in plaats van 5½, boter 66 in plaats van 28 en vleesch 34 in plaats van 14.
De loonen van arbeiders en ambtenaren, wier inkomen niet hooger is dan 900 roebel per maand zijn tegelijkertijd verhoogd.
Loontrekkers die minder dan 300 roebel per maand verdienen, krijgen 110 roebel meer, die minder dan 500 roebel verdienen, 100 roebel meer, die minder dan 700 roebel hebben, 90 roebel meer en die tusschen 700 en 900 roebel verdienen, 80 roebel meer. Gepensionneerden, gezinnen van militairen die staatssteun krijgen en studenten met een beurs krijgen 60 roebel per maand meer. (United Press)

Ver. Staten

C. Montgomery in Amerika - Reorganisatie van het leger naar Amerikaansch model —

13 Sept. — Maarschalk Montgomery heeft tijdens een bezoek aan de Ver. Staten aan de pers verklaard, dat Engeland voornemens is zijn leger naar Amerikaansch model te reorganiseeren.
De maarschalk voegde er aan toe dat de Engelsche en Amerikaansche militaire autoriteiten de mogelijkheid bestudeeren om hun legers, opleiding en technische principes te standaardiseeren. (Le Monde) (V. b. Montgomery 6803)

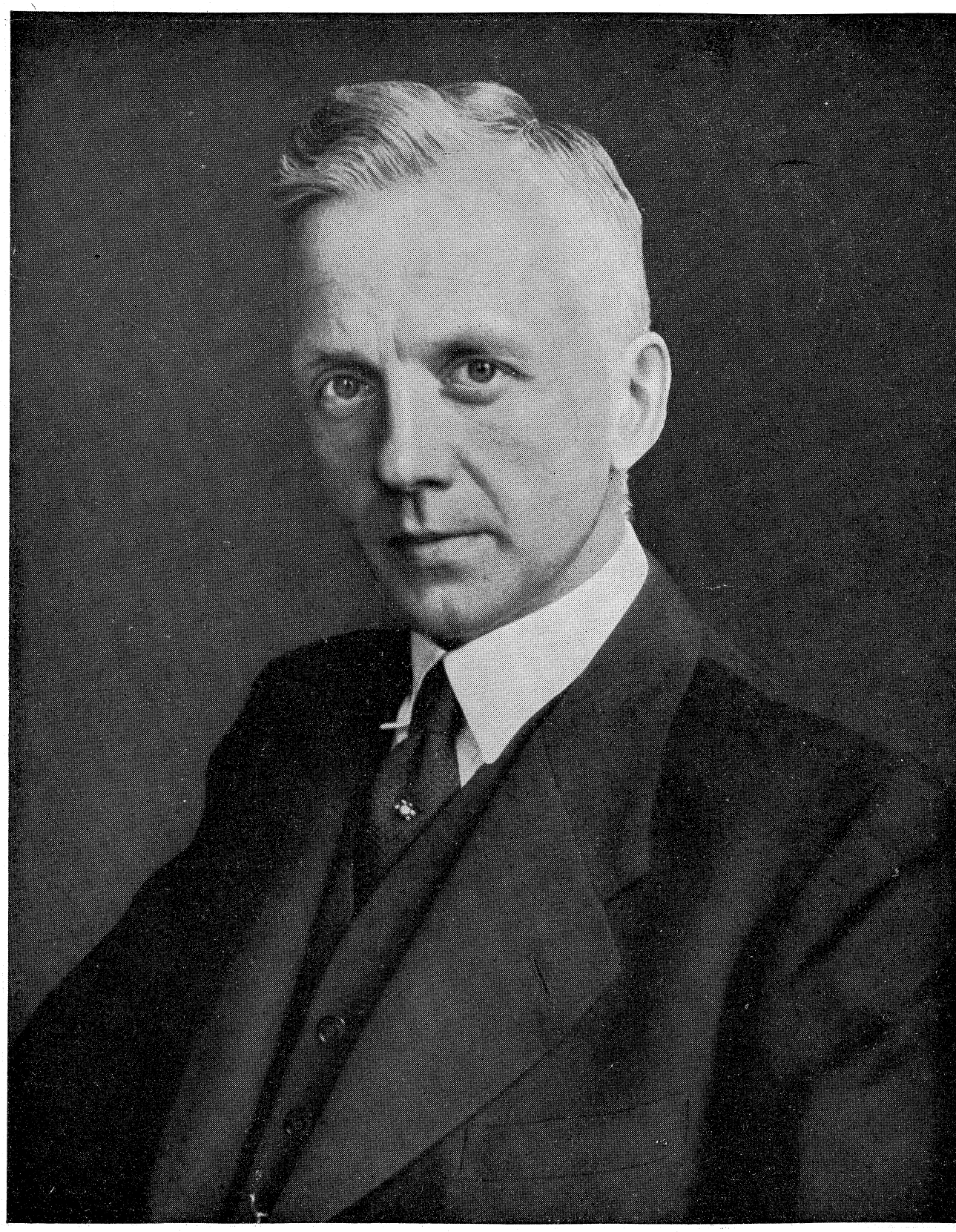
D. Minister Wallace dringt aan op een realistische buitenlandsche politiek —

16 Sept. — De Minister van Handel, Henry Wallace, heeft op 12 Sept. tijdens een politieke bijeenkomst een rede gehouden waarin hij er voor waarschuwde, dat „de Britsche imperialistische politiek" in het Nabije Oosten, gecombineerd met de eventueele vergeldingsmaatregelen van de zijde der Sovjet-Unie, „de Vereenigde Staten rechtstreeks in een nieuwen oorlog zouden storten, tenzij de Ver. Staten een duidelijk omlijnde en realistische buitenlandsche politiek voor zichzelf formuleerden."
Wallace zeide o.m.:
„Om oorlog te voorkomen en het verder leven in een evenwichtige wereld mogelijk te doen worden, is het van essentieel belang, dat wij naar buiten kijken door onze eigen Amerikaansche oogen en niet door de oogen van het Engelsche ministerie van buitenlandsche zaken of de pro- of anti-Engelsche pers."
„Voor het bereiken van een duurzamen vrede moeten wij een nauwkeurige studie maken van het Russische karakter en hoe dit gevormd is - door de invallen van Tartaren, Mongolen, Duitschers, Polen, Zweden en Franschen; door het Tsaristische regiem, gebaseerd op onwetendheid, vrees en geweld; door inmenging van de Britten, Franschen en Amerikanen in de Russische aangelegenheden van 1919 tot 1921; door de geographische ligging van het enorme Russische land, strategisch gelegen tusschen Europa en Azië; en door de vitaliteit, ontsproten aan den rijken Russischen bodem en het harde Russische klimaat. Voeg bij dit alles de enorme emotioneele kracht die het Marxisme en Leninisme den Russischen leiders verleent — dan kunnen wij beseffen dat wij te doen hebben met een macht, die niet succesvol kan worden behandeld door een „hard tegen Rusland" politiek. „Hard zijn" bracht nimmer iets wezenlijks en blijvends. Hoe harder wij worden, des te harder zullen ook de Russen worden."
„Wij wenschen ernstig vrede met Rusland — doch wij wenschen halverwege tegemoet te worden gekomen. Wij wenschen samenwerking. En ik geloof dat wij samenwerking kunnen bereiken, wanneer Rusland eenmaal begrijpt dat onze primaire doelstelling niet is, het redden van het Britsche imperium noch het koopen van olie in het Nabije Oosten met de levens van onze soldaten."
„Wij kunnen het niet prettig vinden wat Rusland doet in Oost Europa.
Doch of we het prettig vinden of niet, de Russen zullen trachten hun invloedssfeer te socialiseeren op dezelfde wijze zooals wij trachten onze invloedssfeer te democratiseeren.
„Wat betreft Duitschland, moeten wij allen erkennen dat een billijke regeling, gebaseerd op de eenheid van het Duitsche volk, absoluut essentieel is voor eenigerlei durende regeling in Europa. Dit beteekent dat Rusland ervan verzekerd moet zijn, dat nimmer meer de Duitsche industrie kan worden omgeschakeld in een militaire macht voor het gebruik tegen Rusland — en Engeland, West Europa en Amerika moeten er zeker van zijn dat de Russische politiek met betrekking tot Duitschland geen werktuig zal zijn voor Russische plannen tegen West Europa."
„Wij kunnen niet toestaan dat de deur voor onzen handel in Oost Europa wordt gesloten, evenmin als wij dat kunnen toestaan voor China. Doch tezelfdertijd hebben wij te erkennen, dat de Balkan dichter bij Rusland is dan bij ons — en dat Rusland niet kan toestaan dat Engeland of Amerika de politiek in dit gebied beheerscht."
„China is een speciaal geval en ofschoon dit land de langste grens in de wereld gemeenschappelijk met Rusland heeft, vereischt het belang voor den wereldvrede dat China vrij blijft van eenige invloedssfeer, hetzij politiek of economisch."
„De Russische idee van sociaal-economische rechtvaardigheid beheerscht bijna een derde deel van de wereld. Onze idee van Democratisch particulier initiatief zal vrijwel de rest der wereld beheerschen."
„Bij een vriendschappelijken, vreedzamen wedijver zullen de Russische en Amerikaansche wereld geleidelijk meer aan elkaar gelijk worden. De Russen zullen genoodzaakt worden meer en meer persoonlijke vrijheden te verleenen en wij zullen steeds meer in beslag worden genomen door de problemen van sociaal-economische rechtvaardigheid."
„Zooals ik het thans zie, is de wereldorde failliet, en Amerika, Rusland en Engeland zijn de curatoren.
Dit zijn de harde politieke feiten, waarop wij een goed werkende, krachtige organisatie der Ver. Volken moeten bouwen en een instantie voor internationaal recht. En als wij bouwen moeten we volledig de leerstelling van de rechten van de kleine naties ontwikkelen, zooals vervat in het Handvest der U.N. Dit recht zou ideëel even goed van toepassing moeten zijn voor de Indonesiërs en de Grieken als voor de Polen en de Bulgaren — doch practisch zal de toepassing wellicht worden uitgesteld tot, zoowel de Britten als de Russen tot de ontdekking komen van de futiliteit van hun methoden.
Met betrekking tot de volledige ontwikkeling van de rechten van de kleine naties kunnen de Britten en de Russen een les putten uit de goede nabuurpolitiek van Franklin Roosevelt. Want onder Roosevelt schiepen wij op het Westelijk Halfrond een practisch uitvoerbaar systeem van regionaal internationalisme, dat volledige bescherming verleent aan de souvereine rechten van iedere natie een systeem van multilaterale actie, die de geheele wereldorde onmetelijk versterkte". (U.S. Inform. Serv. - Alg. H.bl.)

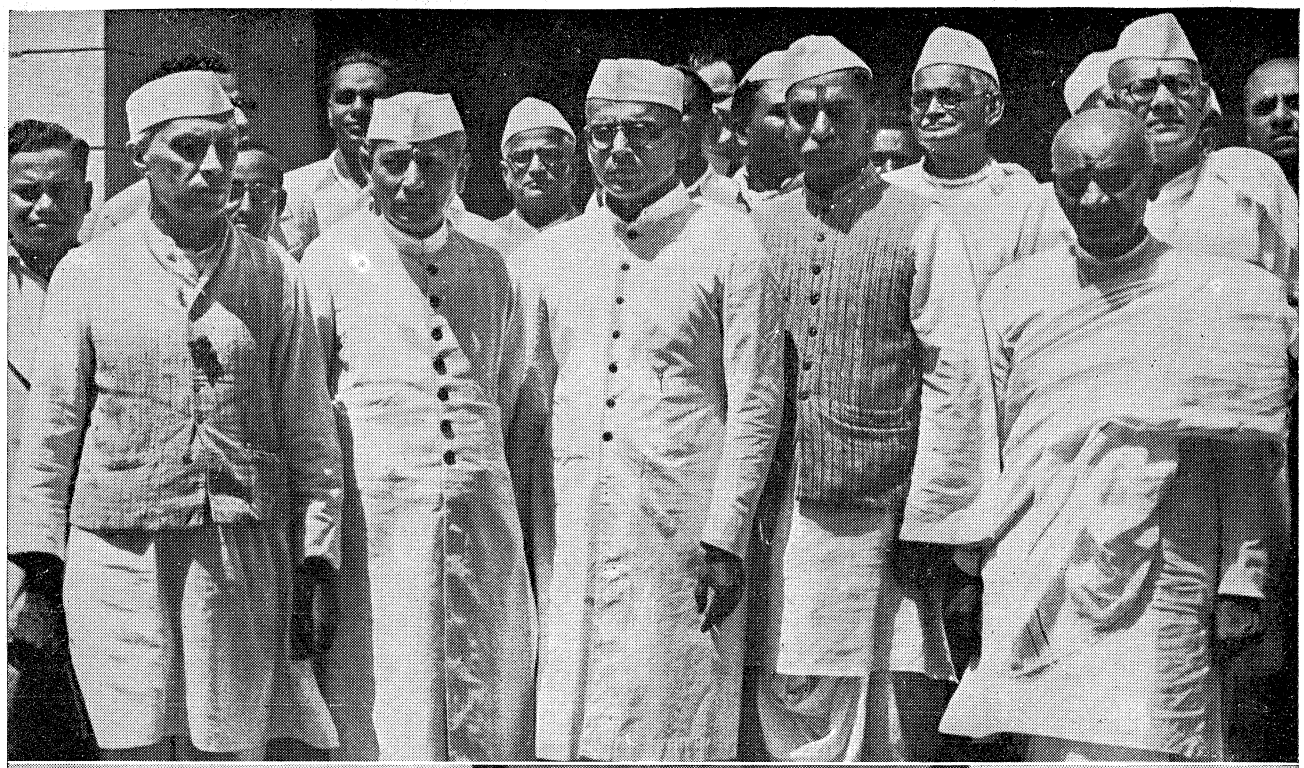
Zweden

E. Crediet- en handelsovereenkomst met Rusland - Protest der Ver. Staten —

3-9 Sept. — Zweden heeft zich bereid verklaard gedurende vijf jaren een crediet van kr. 200 mill. per jaar aan de Sovjet-Unie te verleenen ter financiering van de Russische importen uit Zweden. Zweden is eveneens bereid een handelsovereenkomst met Rusland aan te gaan, waarbij gedurende vijf jaar goederen zullen worden uitgewisseld, tot een bedrag van kr. 100 mill. per jaar.
De Amerikaansche regeering heeft een nota aan de Russische en Zweedsche regeeringen gezonden, waarin zij de Amerikaansche opvatting tot uitdrukking brengt, dat bi-laterale overeenkomsten niet in overeenstemming zijn met de voorstellen voor den internationalen handel, zooals die door Engeland en Amerika gedurende de onderhandelingen over de leening aan Engeland zijn geaccepteerd. (Hierbij valt op te merken, dat Zweden sinds de Duitsche capitulatie, bilaterale overeenkomsten met Zwitserland, Hongarije, Polen, Italië, Tsjecho-Slowakije e.a. heeft gesloten, zonder dat door de Ver. St. geprotesteerd werd).
De Russische regeering heeft het protest van de hand gewezen.
De Zweedsche regeering heeft, volgens den correspondent te Oslo van de Daily Telegraph, geantwoord, dat Zweden zich het recht voorbehoudt elk handelsverdrag te sluiten, dat in overeenstemming is met de Zweedsche behoeften. De officieele Morgen Tidningen noemde de nota een inmenging in de Zweedsche politiek.
(Alg. H.bl. - N.R.C.)

De nieuwe burgemeester van Amsterdam: Mr. A. J. d'Ailly. (Zie 6869 A) (foto Arbeiderspers)

Boven: Een aantal leden van het interim-kabinet van India: Op eerste rij v. l. n. r.: Pandit Jawaharlal Nehroe, Asaf Ali, Seyed Ali Zaheer, dr. Rajendra Prasad, Sardar Patel, en (achter Sardar Patel) Sarat Chandra Bose. Terwijl dit kabinet te New Delhi door den onder-koning beëedigd werd, hielden leden van de Moslemliga buiten het paleis van den onder-koning een demonstratie (foto beneden), waarbij zij zwarte vlaggen met zich meevoerden als demonstratie van hun „stilzwijgende verachting" voor de door de congrespartij gevormde regeering. (Zie 6857 D) (foto's Ass. Press)

Nederland

A. De uitzending van troepen naar Ned. Indië - Vertrek van de „Boissevain" - Proteststakingen - Standpunt van N.V.V. en E·V.C. - Radiorede van Minister Jonkman - Comm. interpellatie in de Tweede Kamer —

25—26 Sept. — Op 24 September is de „Boissevain" met ongeveer 3000 man van de „Zeven December"-divisie uit de Amsterdamsche haven vertrokken.

Nadat het op 21 Sept. te Amsterdam reeds tot ongeregeldheden was gekomen, waarbij een burger werd gedood, werd op 24 Sept. in verschillende bedrijven te Amsterdam en Zaandam een proteststaking geproclameerd tegen het uitzenden van troepen naar Ned.-Indië. De actie werd door de C.P.N. gesteund.

De staking begon te Amsterdam bij de Gemeentetram en sloeg weldra naar andere bedrijven over. (De Amsterdamsche Droogdok Maatschappij, het Blaauwhoedenveem—Vriesseveem, de Westersuikerraffinaderij, de werkzaamheden aan den wederopbouw van Schiphol, Hollandia-fabrieken Kattenburg, Ned. Dok en Scheepsbouw, Kromhout, Verschure, Werkspoor, de Stadsreiniging, het Energiebedrijf en tal van andere fabrieken en bedrijven).

Ook te Zaandam, Velsen en andere plaatsen braken stakingen uit.

Het bestuur van het Ned. Verbond van Vakvereenigingen verklaarde: dat het N.V.V. zich niet achter deze stakingen stelde.

De staking werd veroordeeld „als volstrekt overbodig en in strijd met de belangen van land en volk".

Het hoofdbestuur van de E.V.C. constateerde, „dat de onrust in vele bedrijven zijn oorzaak vindt in het feit, dat de troepenuitzendingen naar Indonesië doorgang hebben, zonder dat hierover overeenstemming is bereikt tusschen de regeeringen van Nederland en de republiek Indonesië."

Een delegatie van de stakers was afgevaardigd naar Den Haag, de Min.-President weigerde hen echter te ontvangen.

De Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, Mr. J. A. Jonkman verklaarde in een radiorede, dat de protesten tegen de uitzending van de dienstplichtigen en de stakingsactie op een misverstand berusten.

„Ook de Nederlandsche regeering, aldus de Minister, wil in Indië vreedzaam overleg; bij de installatie van de Commissie-Generaal is dit nog eens uitdrukkelijk uitgesproken. H. M. de Koningin heeft, door aan de eerste divisie den naam van 7 December-divisie te verleenen de manschappen wel zeer duidelijk gewezen op hun taak: de doeleinden van Haar rede van 7 December 1942 te verwezenlijken. Enkele weken geleden heeft de Eerste Kamer het vertrouwen in het regeeringsbeleid uitgesproken door een motie tot opschorting der troepenverschepingen te verwerpen met 39 tegen 4 stemmen."

De Minister besloot met te zeggen: „Stakers, hervat uw werk — gij hebt den vredeswil van het Nederlandsche volk nog eens ten overvloede bevestigd, maar gij zijt te ver gegaan: ook uw regeering wil vrede in overleg en overeenstemming met Indonesië."

Op 25 September werd nagenoeg overal het werk hervat.

In de Tweede Kamer interpelleerde de heer G. Wagenaar (C.P.N.) over de gebeurtenissen te Amsterdam.

De heer Wagenaar vroeg o.a. in wiens opdracht het politieoptreden op 21 Sept. was geschied. „Acht de Minister het in het algemeen toelaatbaar, aldus de heer Wagenaar, dat tegenover vreedzame burgers met vuurwapenen wordt opgetreden? Als de schuld vaststaat, wil de Minister dan de schuldigen straffen en de nabestaanden van de slachtoffers schadeloosstellen? Is het den Minister bekend, dat het volk de troepenverschepingen niet wil?".

Ten slotte vroeg spr. of de Ministerpresident bereid is te bevorderen, dat de troepenverschepingen worden gestaakt, of in ieder geval worden opgeschort, totdat overeenstemming over een vreedzame regeling der verhoudingen in Ned.-Indië zal zijn bereikt.

Den Minister van Oorlog vroeg spr. of het bevel tot optreden van de politie van militaire zijde is gegeven.

Hierna antwoordde de Minister-president dr. Beel.

De regeering ziet de vrijheid van meeningsuiting, zooals deze in de grondwet is vastgelegd, als een van de grondpijlers van onze vrijheid, aldus de Minister. Evenwel deze vrijheid is niet onbeperkt, doch geregeld in de wet op de vereeniging en vergadering. Tegen ordeverstoring moet met beleid en met kracht worden opgetreden. Er is te Amsterdam na een drievoudige sommatie gebruik gemaakt van de wapenen. Er viel een schot.

De gemeentepolitie gebruikte de vuurwapenen niet, doch was dit wel het geval geweest, dan zou het gerechtvaardigd geweest zijn.

Het beleid ten aanzien van Indonesië en de troepenverschepingen wordt gedragen door de overgroote meerderheid van het volk. De regeering zal zich niet van haar gedragslijn laten afbrengen. Spr. stelt zich geheel achter de maatregelen van den burgemeester van Amsterdam. De justitie stelt een onderzoek in.

Minister Fiévez sloot zich bij het betoog van den Min.-president aan en achtte de politie niet verantwoordelijk voor het gebeurde. De verantwoordelijkheid komt neer op hen die tot deze demonstraties hebben aangespoord, aldus de minister.

De door den heer Hoogcarspel (C.P.N.) ingediende motie om de troepenuitzendingen op te schorten tot overeenstemming over een vreedzame regeling der verhoudingen zal zijn bereikt, werd met 50 tegen 10 stemmen verworpen.

(Red. K.H.A. - Tijd - Vr. Volk - N.R.C. - Tr. - Whd.) **(V. b. Troepenuitz. 6861 D)**

B. Radiorede van gen. Kruls tot de 7 Dec.-divisie —

19 Sept. — De chef van den generalen staf, luit. generaal mr. H. J. Kruls, heeft op 18 Sept. in het programma der Ned. strijdkrachten een radiotoespraak gehouden tot de troepen, die naar Indië gaan, speciaal tot hen die niet van het z.g. inschepingsverlof terugkeerden.

Het Nederlandsche volk, verpersoonlijkt in de zelfgekozen volksvertegenwoordiging — aldus gen. Kruls — heeft buiten twijfel gesteld, dat het achter de beslissing der regeering staat om deze troepen naar Indië te zenden. Zij moeten dus daarheen.

„Uit het wegblijven thans van een aantal behoeven wij gelukkig geen verontrustende conclusies te trekken, maar het is wel voor mij aanleiding tot een ernstig waarschuwend woord. Ik vrees n.l. dat een gedeelte dezer achterblijvers slachtoffer is geworden van de misleidende propaganda, die te hunnen aanzien is gevoerd en van misleidende raadgevingen.

Dit misleidende gefluister van een onverantwoordelijke propaganda heeft hen doen denken, dat het maar heel eenvoudig is om de uitzending naar Indië te ontkomen. Je komt eenvoudig niet terug, je duikt onder en het resultaat is, dat je het dreigende gevaar om naar Indië te gaan van je hebt afgewend. Maar neen mannen, zoo is het niet. Zoo kan men zich in een geordenden staat niet aan zijn burgerplichten onttrekken in duidelijken strijd met den uitgesproken wil van het volk.

De wrekende arm der gerechtigheid zal u zeker grijpen, is het vandaag niet dan is het morgen, maar dan is het ook te laat.

Op het plegen van desertie staan ernstige heel ernstige straffen, die uw leven kunnen verwoesten.

Omdat ik zoo goed begrijp, dat misleiding en gebrekkig inzicht voor de overgroote meerderheid van de kleine groep, die achtergebleven is, de drijfveeren waren, heb ik bepaald, dat ditmaal nog van strafrechtelijke behandeling zal worden afgezien en de zaken, van hen, die alsnog onverwijld naar hun onderdeelen terugkeeren slechts krijgstuchtelijk behandeld zullen worden.

Begrijpt mij goed, mannen, dit geldt slechts voor één keer, slechts voor die groep, wier inschepingsverlof den 16den September eindigde." (Msb.)

(V. b. 7 Dec.-divisie: 6861 D; gen. Kruls: 6651 F)

C. Kostwinnersvergoeding voor dienstplichtigen —

19 Sept. — De heer W. A. M. Lautenslager, hoofd van de afdeeling dienstplicht van het Ministerie v. Oorlog, heeft in een radio-causerie op 17 Sept., eenige mededeelingen gedaan over kostwinnersvergoeding voor militairen.

Wanneer het verblijf in werkelijken dienst van een dienstplichtige tot gevolg heeft, dat voldoende middelen tot levensonderhoud aan de naaste verwanten komen te ontbreken, wordt — naar vaste regelen — aan die verwanten op hun verzoek, een vergoeding uit 's Rijks kas toegekend. Een dergelijke vergoeding kan ook gegeven worden in andere gevallen, b.v. wanneer de vader van een dienstplichtige genoodzaakt is, een knecht in dienst te nemen als vervanger van zijn zoon. Aanvragen voor kostwinnersvergoeding moeten worden gericht tot den burgemeester van de plaats van inwoning. Een gezin met een totaal inkomen van 50 gld. p. w. komt in den regel niet voor vergoeding in aanmerking: (Vr. Volk)

D. Eén centraal Duitsch militair kerkhof —

20 Sept. — Besloten is de stoffelijke resten van alle in ons land begraven Duitsche militairen opnieuw te begraven op één centraal Duitsch militair kerkhof, dat aangelegd zal worden onder de Limburgsche gemeente Venray. (Alg. H.bl.)

E. Vreemdelingenpolitie arresteert ongewenschte Duitschers - Uitwijzing via verzamelkamp te Nijmegen

11 Sept. — Op 11 September heeft de Amsterdamsche vreemdelingenpolitie een aanvang gemaakt met de arrestatie van „ongewenschte" Duitschers. Eenige tientallen van hen werden gearresteerd. Onder de arrestanten bevonden zich mannen, vrouwen en kinderen.

De Duitschers zullen via het kamp „Mariënburg" in Nijmegen naar Duitschland worden teruggezonden.

Vijftig kg bagage en honderd gulden per persoon in contanten mogen zij meenemen. Eenig huisraad van hen zal naar

het kamp worden opgestuurd, de rest is door het Beheerinstituut in beslag genomen.
Nader werd hieromtrent nog medegedeeld:
De regeering hoopt op een gunstig resultaat van de besprekingen, onlangs door commissaris Greveling, hoofd van de Nederlandsche Vreemdelingenpolitie te Berlijn ingeleid, over de uitwijzing van de nog hier te lande verblijvende Duitschers, ca. 20.000 in getal.
Het overleg met de geallieerde bezettingsautoriteiten zal er toe kunnen leiden, dat de Duitschers via het doorgangskamp te Nijmegen, dat 1400 personen kan herbergen, worden getransporteerd naar een verzamelkamp te Kevelaer. Aan de hand van de van Nederlandsche zijde te verstrekken gegevens zullen zij van daaruit worden vervoerd naar de zones, waar zij thuis behooren, nadat in hun aanstaande woonplaats voor woonruimte is gezorgd.
Welke Duitschers ten slotte in ons land zullen mogen blijven, zal beoordeeld worden door een commissie, destijds door minister Kolfschoten samengesteld uit alle geledingen van het volk.
In het algemeen kan men zeggen dat als criterium wordt genomen, dat een Duitscher metterdaad getoond moet hebben, een vriend van ons land te zijn om in Nederland te mogen blijven wonen. Hiertoe behooren dus niet degenen, die zich slechts passief hebben gedragen en tegelijkertijd alle materieele voordeelen hebben genoten van hun Duitsche staatsburgerschap. (Volkskr. - Par.)

A. Veerdienst Engeland-Nederland

13 Sept. — Tusschen Tilbury (Engeland) en Rotterdam is een veerdienst geopend met L. S. D. landingsvaartuigen.
Deze dienst is speciaal ingericht voor het vervoer van trucks, inclusief de lading. De automobielen kunnen geladen op de ponten worden gereden. (Tr.)

B. Jhr. J. Th. M. Smits van Oyen eervol ontslagen - Prof. de Quay commissaris van de Koningin in Noord-Brabant —

24 Sept. — Bij Kon. Besluit van 20 September 1946 is met ingang van 1 November 1946 jhr. J. Th. M. Smits van Oyen op de meest eervolle wijze ontheven van de vervulling van het ambt van commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant.
Prof. dr. Jan E. de Quay is bij K.B. van 20 Sept. 1946 per 1 November benoemd tot Commissaris van de Koningin in de provincie Noord-Brabant.
Prof. De Quay werd op 26 Aug. 1901 te 's-Hertogenbosch geboren. Hij studeerde rechten en psychologie en promoveerde in 1927 tot doctor in de letteren en wijsbegeerte, waarna hij zijn studie in Amerika voortzette. In 1933 werd hij benoemd tot hoogleeraar in de bedrijfsleer aan de R.K. Economische Hoogeschool te Tilburg.
Bekendheid verwierf prof. De Quay vooral tijdens den oorlog als lid van het Driemanschap der Ned. Unie. Na de bevrijding van Zuid-Nederland is hij van 5 April 1945 tot 24 Juni 1945 Minister van Oorlog geweest in het tweede ministerie-Gerbrandy. (Tijd)
(V. b. Prof. de Quay 4551 A; Ned. Unie: 6521 G)

C. Gas- en electriciteitsrantsoen verhoogd —

21 Sept. — De heer H. H. Wemmers, directeur van het rijkskolenbureau, heeft in een persconferentie te 's-Gravenhage medegedeeld, dat de verhoogde kolenproductie in de Limburgsche mijnen en de grootere invoer van kolen uit Amerika het de regeering mogelijk hebben gemaakt, per 1 October a.s. de gas- en electriciteitsrantsoenen aanzienlijk te verhoogen.
De rantsoenen worden als volgt:
GAS

KOOKDOELEINDEN.

Gezin (2 prs.)	54 m3 (i.p.v. 34 m3)
Elk lid meer	6 m3 (onv.)
Alleenwonenden	48 m3 (i.p.v. 28 m3)

VERLICHTING ETC.

Januari en December	26 m³ p. m.
Februari en November	24 m3 „ „
Maart en October	21 m3 „ „
April en September	19 m3 „ „
Mei t./m. Augustus	15 m3 „ „

ELECTRICITEIT

KOOKDOELEINDEN.

Gezin (2 pers.) ..	135 kwh (i.p.v. 85 kwh)
Elk lid meer ..	15 kwh (onv.)
Alleen wonenden	120 kwh (i.p.v. 70 kwh)

VERLICHTING ETC.

Januari en December	45 kwh p. m.
Februari en November ..	40 „ „ „
Maart en October	30 „ „ „
April en September	25 „ „ „
Mei t./m. Augustus	20 „ „ „

Totaal: 360 kwh i.p.v. 156 kwh.

De heer Wemmers deelde voorts mede, dat de industrie niet meer gehouden is, aanvragen voor electriciteitsrantsoenen in te dienen, wanneer het een verbruik betreft beneden de 100.000 kwh per maand. Het rijkskolenbureau hoopt er in te slagen, ieder bedrijf een kolenvoorraad van een maand te bezorgen. Over het algemen zal toegewezen worden wat er aangevraagd wordt. Het verbod van het gebruik van kolen, dat voor een bepaalde categorie bedrijven bestond, is thans opgeheven.
Het huisbrandrantsoen moet op 12 eenheden gehandhaafd blijven, daar de meer ter beschikking gekomen of komende kolen niet uit huisbrandsoorten bestaan. De geheele huisbrandvoorziening is thans gebaseerd op een maandelijksche behoefte van ong. 250.000 ton vaste brandstoffen. (Tr.) **(V. b. 6475 D)**

D. Kath. Ned. Dagbladpers —

21 Sept. — Opgericht is de „Kath. Ned. Dagbladpers" een vereeniging waarbij alle Kath. dagbladen zijn aangesloten.
Voorzitter is de heer G. H. J. B. Bodewes (directeur van de Gelderlander pers).
(Msb.)

E. Benoeming leden Centralen Eereraad voor de kunst —

11 Sept. — Tot leden van den Centralen Eereraad voor de kunst zijn bij beschikking van den Minister voor O., K. en W benoemd: mr. C. A. de Meyere te Leiden, mr. A. Mont te 's-Gravenhage, jhr. mr. H. de Ranitz te 's-Gravenhage en mr. B. F. Verveen te 's-Gravenhage.
(Msb.)

F. Rectoraatsoverdrachten Universiteiten en Hoogescholen —

20 Sept. — Aan de verschillende Universiteiten in Hoogescholen heeft de plechtige rectoraatsoverdracht plaats gehad.
De volgende professoren zullen gedurende het studiejaar 1946-47 het ambt van rector-magnificus bekleeden. De aftredende functionarissen zijn tusschen haakjes aangegeven.
Rijksuniversiteit te **Leiden:** prof. mr. R. P. Cleveringa (prof. dr. B. G. Escher).
Technische Hoogeschool te **Delft:** prof. J. H. Tienstra (prof. dr. ir. H. J. van der Maas).
Rijksuniversiteit te **Groningen:** prof. dr. D. van Os (prof. mr. dr. C. W. v. d. Pot).
Landbouwhoogeschool te **Wageningen:** prof. dr. C. H. Edelman (prof. dr. G. J. C. Olivier).
R.K. Universiteit te **Nijmegen:** prof. dr. A. J. M. Mulders (prof. dr. J. D. M. Cornelissen).
R.K. Economische Hoogeschool te **Tilburg:** prof. dr. P. P. van Berkum (prof. dr. M. J. H. Cobbenhagen).
Vrije Universiteit te **Amsterdam:** prof. dr. R. H. Woltjer (prof. dr. J. Coops).
Gem. Universiteit te **Amsterdam:** prof. dr. P. M. H. Harting (prof. dr. M. W. Woerdeman).
Rijksuniversiteit te **Utrecht:** prof. dr. W. P. J. Pompe (prof. dr. J. Boeke).
Handelshoogeschool te **Rotterdam:** prof. mr. C. W. de Vries blijft het ambt waarnemen. (Par. - Tr. - N.R.C.)

G. Arthur van Schendel overleden - Bibliographie —

Arthur van Schendel werd op 5 Maart 1874 te Batavia geboren als zoon van een hoofd-officier van het Nederlandsch-Indische leger. Op zijn zesde jaar vertrok hij naar Nederland. Hij is te Haarlem op school geweest en woonde ook te Amsterdam, de stad, die telkens in zijn boeken een rol van beteekenis speelt. Daar bezocht hij korten tijd de H.B.S. Nadat hij de acte M.O.-Engelsch had behaald, was hij verscheidene jaren aan onderwijsinrichtingen in Engeland werkzaam. Hij heeft daar een kleine tien jaar vertoefd. In 1899 woonde hij te Stratford on Avon, verdiept in alles wat met Shakespeare in verband stond. Intusschen vervolmaakte hij zijn kennis van de Engelsche taal en letterkunde, een kennis, welke hij daarna op een particuliere middelbare school te Haarlem in praktijk bracht. In 1909 trok hij zich te Ede terug om zich geheel aan de schoone letteren te wijden. Dit verblijf buiten werd telkens afgewisseld door belangrijke reizen: Denemarken (1909), Palestina (1912). Spanje (1913) en in 1909 een voetreis in het Schwarzwald met Aart van der Leeuw. In 1921 verliet Arthur van Schendel zijn vaderland. Na een tijd van zwerven in Italië met rustpoozen te Alassio en te Rappallo, vestigde hij zich te Florence, daarna te Bellevue (Seine et Oise) en in de laatste jaren te Sestri-Levante, aan de Italiaansche Rivièra. Hij is daarna naar Nederland teruggekeerd en gestorven te Amsterdam op 13 September 1946.
Van Schendel heeft een zeer omvangrijk oeuvre nagelaten, dat hier wordt opgesomd in hoofdlijn, volgens de onderscheiding van een zijner levensbeschrijvers Drs R. Pulinckx (Pro Arte Diest 1944). **A. Van Drogon tot Het Fregatschip Johanna Maria. Oudste werken:** Drogon (1896), Een Zwerver verliefd en Een Zwerver verdwaald (1904—1907). **De romantische periode:** Minnebrieven eener Portugeesche Non (1904). De Schoone Jacht en andere verhalen (1897—1908). De berg van droomen (1913). Twee biographies romancées Shakespeare (1910), de Mensch van Nazareth (1916). Tusschenperiode Pandorra (1919), Tristan en Isolde (1920). **Hoogtepunt der Neo-romantiek:** Blanke Gestalten (1923— ontstaan 1917—1922), Der Liefde Bloesems (1921 — ontstaan 1920), Rose Angélique (1922), Angiolino en de Lente (1923 — ontstaan 1922). **Bundels losse verhalen en schetsen:** Verdichtsel van zomerdagen (1923), Oude Italiaansche steden (1924), Florentijnsche Verhalen (1920). Bijbelsche verhalen (1932). **Einde der Neo-romantiek en Nieuw Uitzicht:** Merona (1927) — laatste romantische roman — Verlaine (1927), Fratilamur (1928) — Synthese van het Verlan-

gen. B. **Hollandsche periode:** Het Fregatschip Johanna Maria (1930). **Op zoek naar de realiteit:** Een eiland in de Zuidzee (1931), Jan Compagnie (1932), **De Noodlotromans:** de Waterman (1934), Een Hollandsch drama (1935), de rijke Man (1936), de Grauwe vogels (1936). **De wijsheid van den ouderdom:** a. Parabels, vertellingen, Impressies: Herinneringen van een dommen jongen (1935), Avonturiers (1936), de Zomerreis (1938), Nachtgedaanten (1938 — vroeger ontstaan), b. Wijsheid en Spel: Anders en Eender (1939) — vroeger ontstaan, De Fat, de Nimf en de Nuf (1941), De wedergeboorte van Bedelman (1942). C. **Anders en Eender:** 1. Oude motieven in een nieuw licht: De wereld een dansfeest (1938), b. De zeven tuinen (1939), 2. **Naar een ander levensinzicht?** Mijnheer Oberon en mevrouw (1940), De Menschenhater (1941), **Terug naar het sprookje:** Een spel der natuur (1942). — Ter perse: Het oude Huis (1946).

Arthur van Schendel is de grootste Nederlandsche prozaschrijver geweest van zijn periode. Hem kenschetsen eischt een studie op zichzelf. De kern der beteekenis van dezen auteur, wiens hoofdmotieven zijn **het romantisch verlangen** en de **noodlotsbepaaldheid van den mensch,** moge in het volgend citaat van Jan Greshoff tot haar recht komen: „Aan Arthur van Schendel is bij zijn geboorte een stuk hemel tot ziel gegeven. Hij heeft dit aardsche leven, met zijn pijn en vrees, met zijn kleine verrukkingen en vriendelijke gaven volkomen mee, maar hij verliest er zich nimmer in. Hij wéét, dat het misschien veel, maar zeker niet alles is en dat achter dit ijdele wisselspel de weldaad van een stille onveranderlijkheid wacht." (Dr. R.)

A. Prijsopdrijvings- en hamsterwet

14 Sept. — Bij Kon. besl. is bepaald, dat de prijsopdrijvings- en hamsterwet 1939 opnieuw in werking treedt met ingang van 27 September 1946. (N.R.C.)

B. Onderteekening aanvulling op handelsverdrag met de Belgisch-Luxemburgsche economische Unie

23 Sept. — Op 20 September had te Brussel de onderteekening plaats van een aanvulling op het handelsverdrag tusschen Nederland en de Belgisch-Luxemburgsche economische unie.

De totale waarde van den additioneelen invoer bedraagt wederzijds ongeveer 640.000.000 Belgische francs. (Msb.)

(V. b. Tol-Unie: 6843 A)

C. Groentenexport naar Duitschland

21 Sept. — Met de Britsche regeering is een accoord afgesloten betreffende de levering van 100.000 ton wintergroenten aan de Britsche zone in Duitschland.

De leveringstijd loopt van Sept. '46 tot Mei '47 en zal geschieden op kostprijsbasis van 1945.

Betaling geschiedt in ponden sterling. (Volkskr.) **(V. b. 6830 B)**

D. Strijd bij Arnhem herdacht —

18 Sept. — De slag om Arnhem in 1944 is op 17 Sept. te Oosterbeek en Arnhem, in tegenwoordigheid van H. M. de Koningin, op plechtige wijze herdacht. Aanwezig waren: gen.-maj. Urquhart, die aan het hoofd stond van de Britsche en Poolsche luchtlandingstroepen die destijds den Rijn trachtten te forceeren, de Min. van Oorlog ltn.-kolonel A. H. J. L. Fiévez, de Min. van Buitenlandsche Zaken, mr. W. C. G. H. Baron van Boetzelaer van Oosterhout, de chef van den generalen staf lt.-gen. mr. H. J. Kruls, lt.-admiraal C. E. L. Helfrich en andere Nederlandsche autoriteiten. Voorts waren aanwezig nagelaten betrekkingen van de gevallenen, een 50 tal officieren, onderofficieren en manschappen van de „1ste Britsche Airborne Division".

Op het Airborn kerkhof te Oosterbeek werd een Mis van Requiem opgedragen en een Anglicaansche kerkdienst gehouden. Eveneens te Oosterbeek werd tegenover „Hartenstein", de plaats waar in 1944 het hoofdkwartier van de „1ste Airborne Division" was gevestigd, een monument onthuld.

Evenals bij de fel omstreden Rijnbrug te Arnhem legde H. M. de Koningin hier een krans.

Gen.-majoor Urquhart bood, als herinnering aan de „Airborne", den burgemeester van Arnhem, C. G. Matser, de banier van de luchtlandingstroepen aan.

Tot slot had in het Luxortheater te Arnhem, de première plaats van „Theirs is the glory", een filmische reconstructie van den slag om Arnhem.

(A.N.P. - red. K.H.A.) **(V. b. slag b. Arnhem: 6089)**

E. Olievelden in Nederland —

In 1924 werden in het Oosten van Nederland sporen gevonden die wezen op de aanwezigheid van olie in den bodem. Na enkele vergeefsche pogingen, waarvan de boringen bij Winterswijk wel het meest bekend zijn, begon de B.P.M. in 1937 haar exploraties in den Zuid-Oosthoek van Drente.

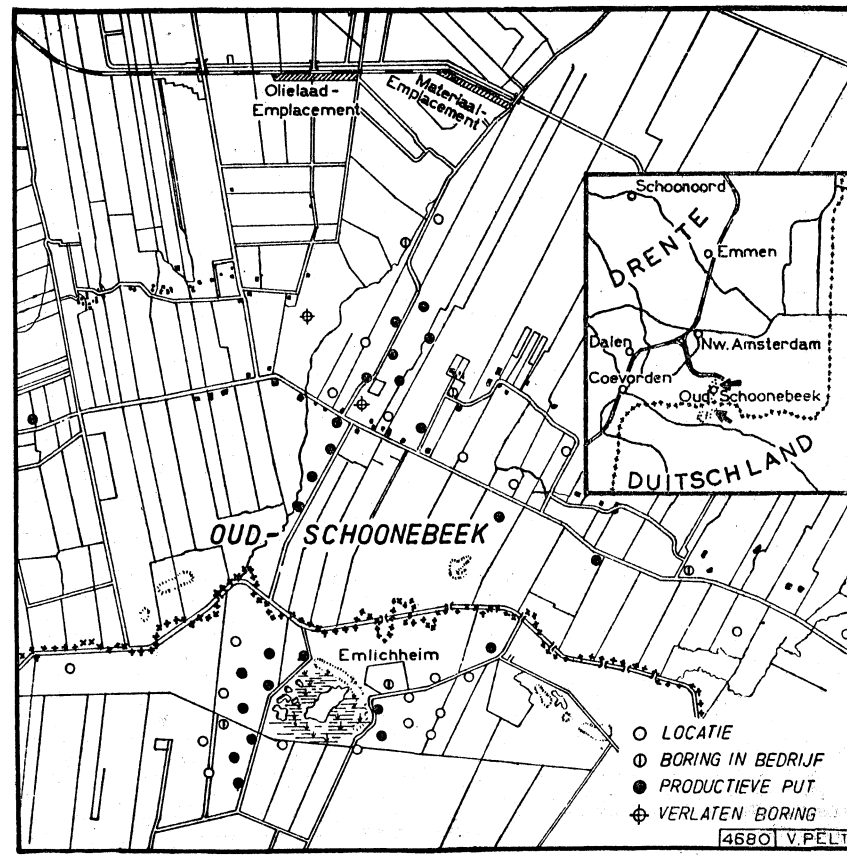
Het werd echter 1943 eer men voldoende zekerheid had, dat het gebied ten Oosten van Coevorden voldoende olie bevatte, om aan een loonende exploitatie van de velden te beginnen.

De interesse die de Duitschers in die dagen aan den dag legden voor deze oliebronnen was echter oorzaak, dat de productie met alle mogelijke middelen door de Nederlanders tot een minimum werd beperkt. In het jaar 1943 werd slechts ruim 200 m^3 olie geproduceerd. Tot en met Maart 1945 bedroeg de productie in totaal ruim 2000 m^3. Zoodra Nederland was bevrijd, ging men tot een serieuze exploitatie over en al spoedig steeg de productie tot 225 m^3 per dag. Hierbij mag niet vergeten worden, dat men thans nog aan het begin van de exploitatie staat. Het aantal productieve putten is thans tot 15 gestegen. Het olieveld beslaat thans een oppervlakte van 5 km^2. Men heeft vastgesteld, dat uitbreiding naar het Westen niet mogelijk is, wel echter naar het Noorden en het Oosten. Het staat vast, dat even over de Duitsche grens olie te vinden is. Dit werd aangetoond door boringen rondom het vogelreservaat bij Emlicheim. Geologisch zijn de gebieden bij Emlicheim en Coevorden vrijwel gelijk en het is duidelijk, dat men bij een eventueele annexatie van Duitsch gebied met de mogelijkheid van een gecentraliseerde exploitatie wel degelijk rekening zal houden, te meer daar de exploitatie van het Duitsche gebied nogal iets te wenschen overlaat.

Op het oogenblik geschiedt het vervoer nog per schip naar Rotterdam. De vier hiervoor in gebruik zijnde tankschepen vervoeren per week samen 600 ton. Een vermeerdering van deze hoeveelheid is practisch uitgesloten, gezien de vele obstakels (bruggen, sluizen e.d.) die de schepen op hun weg ontmoeten.

De spoorwegen zullen dit transport overnemen en men hoopt in November een speciale lijn gereed te hebben naar het emplacement van de B.P.M. waarlangs dan de eerste Nederlandsche olietreinen hun lading zullen vervoeren naar de opslagplaatsen in Pernis bij Rotterdam.

(V. b. Olieboringen 6798 G; Photo's 6470b)

A. Opheffing aardappeldistributie

14 Sept. — Met ingang van 23 September is de distributie van aardappelen opgeheven.

De V.B.N.A. zal blijven voortbestaan als organisatie van het bedrijfsleven met het doel, de belangen van den Nederlandschen aardappelhandel te behartigen. (N.R.C.) **(V. b. V.B.N.A.: 6505 E)**

B. Najaarsbeurs te Utrecht —

De 47e Jaarbeurs, de tweede na de bevrijding des lands, die van 10—19 Sept. werd gehouden, was in omvang en wat het aantal deelnemers betreft de grootste beurs tot nog toe in Nederland gehouden. Stond de Voorjaarsbeurs 1946 met 22.237 m² netto expositieruimte reeds aan de spits van alle voorgaande beurzen, de Najaarsbeurs met 32.120 m². netto ruimte overtreft haar voorgangster met 10.117 m². of ongeveer 50% en is bijna tweemaal zoo groot als de laatste vóór den oorlog gehouden beurs in 1939, toen de oppervlakte 17.079 m². bedroeg.

Het totaal aantal deelnemers bedroeg 1.957 tegen 1.629 tijdens de Voorjaarsbeurs, waarvan ruim 37% of 725 deelnemers met buitenlandsche fabrikaten ter beurze aanwezig waren tegen 41.8% of 681 tijdens de vorige beurs. Hieruit blijkt, dat het Nederlandsche element in de deelneming ditmaal, in verhouding, met enkele percenten was toegenomen.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de verschillende landen, waaruit deelnemers met buitenlandsche fabrikaten afkomstig waren:

	Aantal deeln.
Groot-Brittannië	200
Vereenigde Staten	136
Zwitserland	105
België	94
Frankrijk	71
Tsjecho-Slowakije	61
Denemarken	18
Zweden	13
Italië	13
Canada	5
Oostenrijk	4
Portugal	2
Noorwegen	1
Marokko	1
Britsch-Indië	1
Totaal	725

Het gemiddelde bezoek aan de beurs bedroeg 20.000 personen per dag. (Econ. Voorl.)

(V. b. Jaarb. 6684 C)

C. Rapport over de Ned. Unie —

18 Sept. — De destijds door prof. ir. W. Schermerhorn ingestelde commissie van onderzoek naar de gedragingen van de Ned. Unie en hun driemanschap (prof. dr. J. E. de Quay, mr. J. Linthorst Homan en mr. L. Einthoven), heeft thans haar rapport gepubliceerd.

Het rapport werd samengesteld door de heeren: mr. dr. J. P. Fockema Andreae, jhr. mr. W. M. de Brauw, H. M. J. Dassen, mr. W. A. Offerhaus, ir. A. Plate, prof. dr. F. L. R. Sassen, dr. L. W. G. Scholten en mr. J. in 't Veld.

Het maakt onderscheid tusschen het Unie-werk als geheel genomen en hetgeen te dien opzichte door ieder der leden van het driemanschap is verricht, waarbij moet worden in het oog gehouden, dat ieder hunner niet alleen verantwoordelijk is voor zijn eigen daden, maar ook voor het feit, dat hij in het driemanschap met de beide anderen heeft samengewerkt.

Ten opzichte van het Unie-werk als geheel genomen sluit de balans met een voordeelig saldo, aldus de conclusies van het rapport.

De oprichting van de Nederlandsche Unie heeft ongetwijfeld in meer dan één opzicht heilzame gevolgen gehad. Zij bleek te beantwoorden aan het verlangen van het Nederlandsche volk, kort na de capitulatie, naar een samenbindend element.

Uit de Unie-kringen zijn voorts zeer vele illegale werkers voortgekomen, zoodat de Nederlandsche Unie in werkelijkheid belangrijk heeft bijgedragen tot het ondergrondsche verzet. De leiding heeft dit verzet, al moest zij, zoolang zij in het openbaar optrad. voor het uiterlijk zich daartegen keeren, steeds in het oog gehouden en vooral in het laatste tijdperk der Unie sterk bevorderd.

Een ernstig te kort schieten in het betrachten van de vereischte houding ziet de commissie in de uitlating van den heer Linthorst Homan, toen deze in het najaar van 1940, zij het in besloten kring — en ook later meermalen in persoonlijke gesprekken — de wenschelijkheid van een 3—2-overwinning van Duitschland verdedigde, ook al doelde hij daarbij slechts op de sterkte-verhouding bij een door hem mogelijk en wenschelijk geachten vrede door overleg, al meende hij, dat dan de volle onafhankelijkheid van het Huis van Oranje zou worden verzekerd en al is hij bij de intrede van Rusland in den oorlog geheel van zijn onjuist inzicht teruggekomen

Alles te zamen genomen spreekt de commissie als haar overtuiging uit, dat het optreden van het driemanschap — ondanks de in het eerste moeilijke oorlogsjaar begane fouten — over het geheel genomen in het belang van Nederland is geweest en dat het werk van de Nederlandsche Unie — dank zij het initiatief van het driemanschap tot stand gebracht — als zoodanig voor Nederland een wezenlijke positieve waarde heeft gehad. (N.D.) **(V. b. 6521 G)**

Ned. O.-Indië

D. Wapenstilstandsonderhandelingen afgebroken —

26 Sept. — De onderhandeling over een militairen wapenstilstand die op 20 Sept. waren begonnen zijn afgebroken.

De republikeinen hielden vast aan hun eisch dat er geen verdere Nederlandsche troepen naar Indonesië gestuurd zouden worden.

Dit was de voornaamste eisch vervat in een nota die aan brigade-generaal Forman werd overhandigd en waarin ook drie vroegere Indonesische eischen herhaald werden, namelijk ten eerste, dat de geallieerden de dertienduizend Japanners zouden evacueeren welke zij op West-Java aan het werk hebben gesteld; ten tweede, dat de Nederlanders zich niet langer met de scheepvaart tusschen de eilanden bemoeien zouden; ten derde, dat de wapenstilstand niet alleen op Java en Sumatra doch op geheel Indonesië van toepassing zou zijn. (United Press) **(V. b. 6863 F)**

E. Bevindingen van de missie-Koets

2 Sept. — De leden van het gezelschap van dr. P. J. Koets hebben op een persconferentie eenige mededeelingen gedaan over hun tocht naar het binnenland van Java.

Dr. ir. P. Honig, onderdirecteur van het Ned.-Indische departement van economische zaken, deelde in een opsomming mede, dat hij vijf fabrieken had bezocht. Het leidend personeel was aan technische scholen opgeleid en de indruk van dr. Honig was, dat de fabrieken goed geleid werden, hoewel hij geen oordeel over de producten van deze fabrieken kon geven.

De arbeidsvoorwaarden zijn nog niet geregeld, doch het ligt in de bedoeling een acht-urigen werkdag vast te stellen.

Prof. C. B. de Lange bezocht verschillende hospitalen en ook, onaangekondigd, een krankzinnigengesticht. Hij deelde mede, dat deze instellingen in goeden toestand verkeerden. Voorts verklaarde hij, dat de voedselpositie in het binnenland bevredigend was.

In antwoord op talrijke vragen deelde dr. Koets mede, dat hij den indruk had, dat de meerderheid van de bevolking, voorzoover deze in staat was zich een oordeel over politieke aangelegenheden te vormen, achter de Indonesische republikeinsche regeering stond.

Op de vraag, of de leden van het gezelschap de bevolking van Java rijp voor zelfregeering achtten, antwoordde dr. Koets: „Op dit oogenblik zeker niet, omdat het benoodigde aantal deskundigen niet voorhanden is en hieraan speciaal op financieel gebied een groot gebrek is. Doch na zeker tijdsverloop zou het mogelijk zijn." (Msb.) **(V. b. 6871 F)**

F. Indische Kath. Volkspartij en Democratische partij opgericht —

17 Sept. — Te Batavia is een Indische Kath. Volkspartij opgericht. G. Pastor, oud-lid van den volksraad en voorzitter van de partij, heeft medegedeeld, dat contact zal worden opgenomen met de zusterorganisatie in Nederland. (Msb.)

23 Sept. — Eveneens te Batavia is opgericht de „Democratische Partij". Het politieke standpunt, door deze partij ingenomen, komt in hoofdzaak overeen met de resoluties van de conferentie van Malino. Ieder staatsburger, die ingezetene van Indonesië is, kan lid worden. Als voorzitter treedt op ir. T. Resink, als vice-voorzitter dr. Radja Saoedin, als secretaris A. Challik en als penningmeester Lim Ek Thoean. (N.R.C.)

België

G. De (Russische) „Roode Ster" over België —

24 Sept. — Britsche militaire autoriteiten beheerschen feitelijk het geheele leven in België en gedragen zich daar als heer en meester, aldus schrijft Kolonel Tolchenov in „De Roode Ster", het officieele dagblad van de Russische Legers. België, zoo wordt verder gezegd, is overstroomd met Engelsche troepen en dit land is tot een werkelijk bezet land geworden, waarvan de werkelijke heerschers de Britsche autoriteiten zijn.

Tolchenov zegt verder, dat alle verbindingsmiddelen in Engelsche handen zijn en dat om het vrije en onafhankelijke België binnen te komen of te verlaten over zee of door de lucht, de passagiers niet gecontroleerd worden door Belgische, maar door Engelsche autoriteiten.

Daar alle Belgische zeehavens en vliegvelden onder toezicht van Engelsche troepen staan, is het gebruik ervan door andere staten alleen mogelijk met toestemming van de Engelsche militaire autoriteiten.

Engelsche militaire politie, aldus het artikel, patrouilleert in alle groote steden, waar zij onafhankelijk optreden zonder ondergeschikt te zijn aan de Belgische autoriteiten. (N. Standaard)

H. Eindafrekening Belgisch-Amerikaansche oorlogsrekeningen —

26 Sept. — Op 24 Sept. werd te Washington de eindafrekening van de Belgisch-Amerikaansche oorlogsrekeningen geteekend.

De Lend-lease-hulp aan België verstrekt

beliep $ 114.400.000, terwijl de Lend-lease in omgekeerde richting aan de Amerikaansche strijdkrachten in België, Luxemburg en Belgisch Congo verstrekt een totaalbedrag van $ 204.800.000 vormt. Het Amerikaansche aandeel in de aan België en Luxemburg (krachtens het militaire voorzieningsprogram) geleverde voorraden brengt de rekening echter in evenwicht.
De Amerikaansche surplusvoorraden die onder deze regeling aan België worden overgedragen, en bepaalde andere surplusgoederen, die reeds voor overdracht aan België zijn aangewezen, zullen tot de volle overdrachtswaarde van $ 18.000.000 worden betaald. Alle Amerikaansche surplusgoederen in België, die op 1 October 1946 onverkocht zijn of die daarna tot surplus worden verklaard, met uitzondering van zekere gereserveerde artikelen, zullen door België worden verkocht, waarbij de helft van de bruto-opbrengst in dollars naar Amerika gaat.
(U.S. Information Service)
(V. b. Lend-lease Belg. 6429 H)

Brazilië

A. **Nieuwe Grondwet —**
De Wetgevende Vergadering heeft op 18 Sept. een nieuwe grondwet aangenomen. Deze komt in de plaats van de grondwet van 1937, uitgevaardigd na de staatsgreep van (ex-) president Vargas, en maakt officieel een einde aan de 9 jarige besluiten-regeering van dezen laatste.
De nieuwe „Carta Magna" herstelt het beginsel van de scheiding der drie machten (uitvoerende, wetgevende en rechterlijke). In het bijzonder beperkt zij de, onder het vroegere bewind heerschende, tot het uiterste doorgevoerde centralisatie van de macht in de handen van het staatshoofd.
De ministers zullen verantwoordelijk zijn aan het congres. De rechterlijke macht wordt hersteld in haar volledige autoriteit. Zij kan alle handelingen van de wetgevende en uitvoerende macht nietig verklaren, indien zij deze ongrondwettig acht. De tijdsduur voor het mandaat van den president en van de senatoren is vastgesteld op vijf jaar (vroeger vier jaar). Het mandaat van de afgevaardigden duurt vier jaar. De Wetgevende vergadering is thans omgezet in een Congres. De constitutie herstelt alle burgerlijke en politieke vrijheden. De bestaande sociale wetgeving blijft gehandhaafd. De arbeiders deelen rechtstreeks in de winst der ondernemingen. De arbeid, die in de vroegere constituties een „sociale plicht" genoemd werd, wordt door de nieuwe grondwet tot „persoonlijke plicht" van het individu geproclameerd.
Amendementen strekkende tot beperking van de activiteit van buitenlandsch kapitaal, werden als „te nationalistisch" verworpen. De opstellers hebben de regeling van deze materie overgelaten aan den gewonen wetgever.
President Dutra is voornemens in een nieuw te vormen regeering leden van de „liberale" oppositie-partij (van zijn mededinger naar het presidentschap, generaal Gomes) op te nemen. Dit ter bestrijding van de voorstanders van een autoritair bewind, (Cetulio Vargas), waarvan de invloed nog groot schijnt te zijn.
(Le Monde). **(V. b. Dutra: 6552 B; Vargas: 6494 A)**

Duitschland

B. **S.E.D. publiceert ontwerp-grondwet —**
25 Sept. — De socialistisch-communistische eenheidspartij heeft een grondwet voor de toekomstige republiek Duitschland gepubliceerd. Duitschland zal een eenheidsstaat zijn met een parlementair regime. Het parlement, gekozen in geheime rechtstreeksche en evenredige stemming, zal drager zijn van het hoogste staatsgezag. Kiesgerechtigd is men van zijn 18e jaar en verkiesbaar van zijn 21ste af. De „Länder" zullen geen financieele autonomie bezitten. De fundamenteele rechten der Duitschers zullen zijn: gelijkheid voor de wet, de vrijheid van opinie, van kunsten, van wetenschappen en van het onderwijs, de onschendbaarheid der woning, het recht van vergaderen, het recht op arbeid, op ontspanning, op pensioen, het recht op een vaste verblijfplaats.
In de scholen zal leekenonderwijs gegeven worden, dat voor iedereen toegankelijk moet zijn; recht zal gesproken worden door beroepsrechters, bijgestaan door volksrechters. Het ontwerp voorziet tenslotte in de scheiding van kerk en staat, „waarborg van de gewetensvrijheid en de godsdienstvrijheid".
(A.F.P., N. Standaard)
(V. b. S.E.D.: 6882 F)

C. **Agrarische hervorming in Am. zone —**
19 Sept. — Het Amerikaansche militaire bestuur heeft zijn goedkeuring gehecht aan een „landhervormingswet", die de Duitsche burgerlijke regeeringen de bevoegdheid geeft alle particulier grondbezit grooter dan 250 acres en gelegen in de Amerikaansche zone, te onteigenen. Hierdoor zal naar schatting 725.000 acres land voor her-verdeeling beschikbaar komen. Het is de bedoeling landerijen vrij te krijgen voor verbannen Duitschers, geëvacueerden, slachtoffers van bomaanvallen, „displaced persons" e.d. Aan deze menschen zullen terreinen, geschikt voor kleine boerderijen en tuinderijen worden overgedragen. Tevens zullen de landelijke regeeringen in de gelegenheid worden gesteld bezittingen van de nazipartij, de weermacht en de luchtmacht over te nemen, alsmede 75.000 acres gebied, dat op het oogenblik in handen is van de kerken.
Kolonel Hugh B. Hester, chef van de afdeeling voeding en landbouw van het militaire bestuur, zeide dat de toevloeiing van 1.500.000 Duitschers uit Tsjecho-Slowakije en Hongarije het „eerste motief" was geweest voor deze wet. (United Press)
(V. b. Agr. hervorming: 6595)

Egypte

D. **De toekomst van den Soedan —**
23 Sept. — Een Soedaneesche delegatie, die op het oogenblik in Alexandrië vertoeft, heeft in een brief aan den Egyptischen premier Sedky Pasja een aantal eischen geformuleerd.
In de eerste plaats wordt evacuatie der Britten uit den Soedan verlangd, ten tweede uitroeping van de „eenheid van het nijldal", waarbij de Egyptisch-Soedaneesche grenzen onder de Egyptische kroon worden gesteld, een gezamenlijke buitenlandsche politiek wordt gevoerd en één leger wordt gevormd onder het gezag van den Egyptischen koning. In de derde plaats wordt verzocht om de uitvaardiging van een koninklijk besluit, waarin wordt vervat de vorming van een Soedaneesche regeering, die de binnenlandsche aangelegenheden zal besturen „op democratische basis". Het vierde punt betreft de instelling van een Egyptisch-Soedaneesch comité voor de bestudeering van vraagstukken de buitenlandsche politiek en de nationale defensie betreffende.
(United Press) **(V. b. Soedan 6615 M)**

Engeland

E. **Eden over samenwerking met Rusland - Overeenkomst der Westersche mogendheden —**
24 Sept. — De vroegere Minister van Buitenl. Zaken, Anthony Eden, heeft te Watford een rede gehouden, waarin hij een vriendschappelijke samenwerking met Sovjet-Rusland bepleitte. Deze samenwerking moet gebaseerd zijn op wederzijdsch begrip.
„Kunnen de Russische staatslieden eerlijk zeggen, dat zij in dezen geest gehandeld hebben?
Rusland weet dat Bulgarije moet gestraft worden. Het heeft ons zulks herhaalde malen gezegd. En toch steunt Rusland met al zijn gezag de Bulgaarsche eischen waarin een deel van het Grieksche grondgebied gevraagd wordt. Hoe kunnen onze Russische geallieerden verwonderd zijn te vernemen, dat zulk een houding in Groot-Brittannië onrust en een onbehaaglijk gevoel teweeggebrengt?"
Er is geen reden, aldus Eden, waarom twee ideologieën niet in vrede met elkaar zouden kunnen leven, indien de dragers zich er van zouden onthouden, om in andere landen hun voorliefde te propageeren.
Eden verklaarde zich voorstander van een overeenkomst tusschen de Westersche landen „die zoowel in politiek en economisch opzicht gemeenschappelijke belangen hebben."
Een dergelijk accoord zou tegen geen enkel ander land gericht mogen zijn.
Hij bestreed de verklaring van Wallace over het Britsche imperialisme en zeide, dat het Britsche Gemeenebest een familie van vrije volken was, „vrij om te blijven en vrij om te gaan". Hij meende „dat de wereld iets van dit Britsche experiment zou kunnen leeren." (Manch. Guard.) **(V. b. Eden 6801 F; Wallace 6884 D; Smuts over imperialisme 6882 H)**

Frankrijk

F. **Stakingsgolf —**
26 Sept. — Sedert eenige weken wordt Frankrijk door een stakingsgolf geteisterd, een staking van de douane-ambtenaren en de overige ambtenaren ressorteerend onder het departement van Financiën, welke vijf dagen duurde, had o.m. tot gevolg, dat Frankrijks grenzen, onbewaakt waren en in- en uitvoer van zwarte koopwaar en valuta ongehinderd kon plaats hebben.
Een groot aantal employé's der genationaliseerde banken is thans in staking gegaan. Ook de politiemannen dreigen met staking. Alle stakers eischen loonsverhooging. (United Press - Le Monde)
(V. b. Staking 6753 B)

G. **Jules Muraire (Raimu) overleden**
21 Sept. — De bekende Fransche tooneel- en filmspeler Jules Muraire (Raimu) is op 21 Sept. tengevolge van een hartverlamming op 63-jarigen leeftijd te Neuilly overleden.
Raimu — debuteerde in 1910 te Parijs. Tot zijn grootste tooneelsuccessen behoorde zijn vertolking van „Marius" van Marcel Pagnol, welke rol hij later ook in de gelijknamige film speelde. (Par.)

Internationaal

H. **Intern. comité voor Europeesche kwesties —**
23 Sept. — Het intern. comité voor de bestudeering van Europeesche kwesties heeft een rapport gepubliceerd, waarin gezegd wordt, dat de organisatie der Ver. Volken alléén den oorlog niet kan

verhinderen. De wereld drijft naar een „atoomoorlog" — aldus het rapport — en de eenige hoop is de vorming van een federatie van volken, zooals door Winston Churchill bepleit (zie Zwitserland).
Het rapport zegt nog: „De organisatie der Ver. Volken moet oordeelen over naties, die — handelend volgens het beginsel der nationale souvereiniteit — nooit een gemeenschappelijke wet aanvaard hebben. Een dergelijk tribunaal kan niet hopen, dat zijn oordeel als rechtsgeldig wordt geaccepteerd". Men heeft de keuze: het onmogelijke te doen en een wereldbond van naties te vormen, of wel over te gaan tot de vorming van groepen van naties, die zich later in grooter verband zullen vereenigen.
Het bovengenoemde comité werd twee jaar geleden opgericht. Gedelegeerden van 6 landen hebben er zitting in n.l. van Engeland (o.m. Lord Vansittart, Lord Beveridge, Sir A. Fleming, prof. Oliphant), Frankrijk (o.m. Edouard Herriot, Louis Marin, André le Troqué, Paul Claudel, prof. Joliot-Curie); België (Robert Gillon, Min. v. Staat en graaf de la Barre d'Erquelines), Denemarken (oud Minister Moeller), Noorwegen (Erik Colban) en Nederland (Min. v. Staat Jhr. Beelaerts van Blokland). (Manch. Guard. - N.Stand.)
(V. b. Com. v. Europ. kw.: 6794 B)

A. Veiligheidsraad - Eisch van Oekraïne i.z. Griekenland afgewezen —

21 Sept. — Na een debat van drie weken heeft de Veiligheidsraad op 20 Sept. de Oekraïnsche beschuldiging, dat Griekenland de internationale veiligheid in gevaar brengt (zie 6857 F), afgewezen.
Een Russische motie, waarin de Britsche politiek ten aanzien van Griekenland wordt veroordeeld, werd met 9 tegen 2 stemmen verworpen.
Een Nederlandsche motie, volgens welke aan Griekenland en Albanië zou worden verzocht de grensincidenten te staken, werd door het veto van de Sovjet-Unie verworpen.
Een Amerikaansche resolutie, welke een commissie van drie wilde benoemen voor een onderzoek naar de incidenten aan de Grieksch-Albaneesche grens werd eveneens verworpen door het veto van de Sovjet-Unie. Een Poolsche resolutie, die de Grieksche kwestie „ter observatie" op de agenda wilde houden, werd met 9 tegen 2 verworpen. (V.V. - Par.)

25 Sept. — Het Russische voorstel volgens hetwelk de Vereenigde Volken de sterkte van hun troepen op niet-vijandelijk gebied zouden moeten openbaar maken (zie 6867 A), werd op 25 Sept. met 7 tegen 2 stemmen verworpen. (Times)
(V. b. 6857 F, 6867 A)

B. Europa's economisch herstel —

24 Sept. — In het voorloopige rapport van de sub-commissie voor economischen wederopbouw van de verwoeste gebieden, dat bestemd is voor den economischen en socialen raad van de Vereenigde Volkeren, wordt het volgende opgemerkt:
Voedingstoestand: De productie zal beter zijn dan het vorig jaar, ofschoon — met uitzondering van Sovjet-Rusland en Groot-Brittannië — nog ver beneden voor-oorlogsch peil.
Behuizing: Nog steeds bestaat een reusachtig tekort aan essentieele bouwmaterialen en er is geen vooruitzicht op onmiddellijke verbetering.
Arbeidskrachten: Het tekort aan geschoolde werkkrachten vormt in practisch alle Europeesche landen één van de grootste belemmeringen voor den economischen wederopbouw.
Steenkool: Herstel van het voor-oorlogsche productiepeil is nog steeds de belangrijkste voorwaarde voor het herstel van Europa. Op het oogenblik is de gemiddelde productie nog 25% beneden normaal; de productie van Ruhr- en Saargebied is nog 43% beneden normaal. Outillage en groote invoer van kapitaalsgoederen is noodzakelijk om Europa in staat te stellen in de toekomstige behoeften aan machinerieën te voorzien. De voorziening met reparatie-onderdeelen vormt een dringend probleem.
Transport: De transportsituatie is sedert het einde van den oorlog aanzienlijk verbeterd.
Financiën: De Europeesche economie in haar geheel kan in 1947 niet op bevredigenden voet geplaatst worden, zonder hulp van buiten af ter financiering van de meest noodzakelijke importen. Daarom wordt voorgesteld, onverwijld een economische commissie voor Europa in te stellen, welke een plan zal moeten opstellen voor algeheele economische reorganisatie van Europa en hierover toezicht zal moeten uitoefenen, met voorkeursregelingen voor de verwoeste gebieden. (De Sovjet-Russische en Oekraïnsche afgevaardigden ontvingen geen instructie van hun regeering om dit voorstel te ondersteunen).
Door Amerikaansche deskundigen wordt er op gewezen, dat de huidige economische organisatie in Europa geheel en al in strijd is met de Amerikaansche politiek van vrijen en multilateralen wereldhandel. (N.R.C.)

C. Conferentie van Parijs - De Italiaansche koloniën - Demilitarisatie Bulgaarsch-Grieksche grens —

26 Sept. — De politieke en territoriale commissie heeft art. 17 van het Italiaansche ontwerp-vredesverdrag aanvaard. Dit artikel houdt in, dat de beslissing over het definitieve lot der Italiaansche koloniën Lybië, Eritrea en Somaliland wordt toevertrouwd aan den raad van Ministers van Buit. Zaken, die binnen één jaar na het van kracht worden van het verdrag hun uitspraak zullen doen, rekening houdend met de wenschen der inwoners en het standpunt van „andere belanghebbende regeeringen". De bedoelde gebieden zullen intusschen onder het huidige Britsche bestuur blijven. Wanneer de Min van Buitenl. Zaken er niet in slagen tot overeenstemming te komen, zal de Algemeene Vergadering der Ver. Volken een beslissing nemen.
Gladwyn Jebb (Engeland) wees er op, dat Groot-Brittannië recht van spreken heeft vóór de Ver. Staten en Rusland, omdat „wij alleen vochten in de woestijn van Lybië en het Afrika-corps bij El Alamein tot staat brachten".
Egypte maakt aanspraak op Eritrea (Massawa) en Cyrenaïca (Solloem en Giaraboeb) en Ethiopië eveneens op Eritrea (Massawa en Assab) en op Somaliland. Groot-Brittannië staat op het standpunt, dat Ethiopië het grootste gedeelte van Eritrea verdient. De Engelschen zijn verder vóór „eenige grensverbeteringen" van Cyrenaïca ten gunste van Egypte, evenals voor onafhankelijkheid voor Cyrenaïca en misschien voor geheel Lybië, indien met de Italianen in Tripolitanië speciaal rekening zou worden gehouden. (Manch. Guard. - Alg. H.bl.)
Met 11 stemmen vóór (o.m. van Engeland, de Ver. St. en Frankrijk), 7 stemmen (o.a. Rusland) tegen en 3 onthoudingen, aanvaardde de militaire commissie een Grieksch amendement, dat voorziet in de demilitarisatie van de Bulgaarsche zijde der Grieksch-Bulgaarsche grens.
(Manch. Guard.) **(V. b. C. v. P. 6883 B)**

Italië

D. Samensmelting liberale en democratische partijen —

23 Sept. — De liberale partij en de democratische partij zijn samengesmolten, tot een nieuwe groepeering, die den naam draagt van Italiaansche liberale partij. Zij zal „de glorierijke traditie van het Risorgimento", de onafhankelijkheid en de rechten van Italië („dat hunkert naar een democratisch, vrij en geordend leven, en naar een vruchtbare samenwerking met de andere volken") verdedigen.
(N. Standaard)

Japan

E. Herstel der textielindustrie —

24 Sept. — In het jongste overzicht van de activiteit van Generaal MacArthur's militaire bestuur in Japan, wordt vermeld dat een overeenkomst is bereikt tusschen de Japansche spinners, de Bank van Japan en het Ministerie van Financiën voor de stichting van een bank syndicaat voor het financieren van de toenemende bedrijvigheid in de katoenindustrie.
Volgens persberichten zal Japan goedkoope stoffen verkoopen op zooveel vroegere markten als mogelijk is. Men schat dat Japan voor den oorlog meer dan 3.000.000.000 yards stoffen aan de wereld verkocht. De verwachting is dat de export voor het einde van dit jaar zal aanvangen. Er zijn 185.384 balen katoen in Japan aangekomen. Op het oogenblik wordt in betrekkelijk kleine hoeveelheden katoen gefabriceerd en slechts de helft van de beschikbare spoelen is in bedrijf. Door oorlogsschade en slooping werd meer dan 80 procent van de spoelen, die werden gebruikt voor het fabriceeren van katoenen stoffen, vernietigd. Er bestaan echter plannen de huidige capaciteit van 2.000.000 spoelen aan het einde van 1947 te verdubbelen.
De zijdefabrikanten schatten dat dit jaar 150.000.000 yards weefsel zullen worden gemaakt, doch slechts 30.000.000 yards zullen gereed zijn voor verscheping. De Japansche exporteurs van ruwe zijde gelooven dat zij hun leiding op de wereldmarkt in vijf jaar zullen hebben heroverd. Ofschoon gedurende den oorlog de productie vrijwel geheel was stopgezet. wordt gezegd dat de productie thans ongeveer 1.000.000 pond per maand bedraagt en snel toeneemt.
(U.S. Information Service)

Joego-Slavië

F. Aartsbisschop van Zagreb gearresteerd —

25 Sept. — De R.K. aartsbisschop van Zagreb, mgr. Aloysius Stepinac is op 19 Sept. gearresteerd. Hij wordt o.m. beschuldigd van collaboratie met de Duitschers, het helpen van de Oestadji-beweging, het samenwerken met den z.g. onafhankelijken Kroatischen staat van Ante Pawelitsj en het organiseeren van een gewapende revolte der Katholieken in Bosnië, Herzegowina en Kroatië.
Paus Pius XII heeft mgr. Joseph P. Hurley, bisschop van St. Augustine (Florida) en waarnemend nuntius te Belgrado, naar Joego-Slavië gezonden om een onderzoek in te stellen. (United Press)

Oostenrijk

G. Aantal bezettingstroepen —

18 Sept. — Naar de commandant van de Amerikaansche strijdkrachten in Oostenrijk mededeelde bevinden zich 15.000 Amerikaansche, 15.000 Fransche, 30.000 Engelsche en 70.000 Russische soldaten in Oostenrijk. (U.S. Information Service)

A. *Rusland*

Stalin over Internationale problemen

Op 17 September heeft de Britsche journalist, Alexander Werth, van de „Sunday Times" een aantal vragen gesteld aan Maarschalk Stalin. De antwoorden van Stalin werden op 24 Sept. door Radio-Moskou uitgezonden en trokken sterk de aandacht in en buiten Rusland. Wij laten hier den tekst van de vragen en antwoorden volgen, zooals hij door het Sovjet-persagentschap Tass werd gepubliceerd:

(foto Ass. Press)

Oorlogsgevaar.
Vr.: Gelooft U, dat er een werkelijk gevaar voor een „nieuwen oorlog" bestaat, waarover tegenwoordig zooveel gepraat wordt in de wereld? Zoo ja, welke stappen dienen gedaan te worden om oorlog te voorkomen?
Antw.: Ik geloof niet aan een werkelijk gevaar voor een „nieuwen oorlog". Het zijn voornamelijk militaire en politieke geheime agenten en hun weinige aanhangers in ambtelijke kringen, die misbaar maken over een „nieuwen oorlog". Zij beoogen hiermede:
a) zekere naïeve politici van de tegenpartij te beangstigen, daarmede hun regeeringen helpend zoo groot mogelijke concessies van deze tegenpartij te krijgen;
b) gedurende een bepaalden tijd de vermindering van de militaire begrootingen in hun land tegen te gaan;
c) de demobilisatie te remmen, om een snellen groei van de werkloosheid in hun landen te voorkomen.
Men moet onderscheid maken tusschen het huidige geschreeuw over een „nieuwen oorlog" en een werkelijk gevaar voor een „nieuwen oorlog", dat op het oogenblik niet bestaat.

„Kapitalistische omsingeling" der Sovjet-Unie.
Vr.: Gelooft U dat Engeland en de Ver. Staten bewust bezig zijn met een „kapitalistische omsingeling" van de Sovjet-Unie?
Antw.: Ik geloof niet dat de heerschende kringen in Engeland en de Ver. Staten een kapitalistische omsingeling van de Sovjet-Unie tot stand zouden kunnen brengen, zelfs indien zij dit wenschten, maar ik kan niet bevestigen, dat zij dit wenschen.

Duitschland.
Vr.: Kunnen — om de woorden van den heer Wallace in zijn laatste rede (zie 6884 D) te gebruiken — Engeland, West-Europa en de Ver. Staten er zeker van zijn, dat de Russische politiek in Duitschland geen werktuig zal worden voor Russische plannen tegen West Europa?
Antw.: Ik geloof, dat het gebruik maken van Duitschland door de Sovjet-Unie, voor doeleinden, gericht tegen West Europa, uitgesloten is, niet alleen, omdat de Sovjet-Unie door het verdrag van wederzijdschen bijstand tegen Duitsche agressie, verbonden is met Engeland en Frankrijk en, door de besluiten der conferentie van Potsdam, met de Ver. Staten, maar ook, omdat een dergelijke politiek het loslaten door de Sovjet-Unie zou beteekenen van haar fundamenteele nationale belangen.
Om kort te gaan: de politiek van de Sovjet-Unie in Duitschland beperkt zich tot de demilitarisatie en de democratiseering van dit land, hetgeen — naar ik meen — een der belangrijkste garanties is voor de vestiging van een duurzamen vrede.

Communistische partijen in West-Europa.
Vr.: Wat denkt U van de beschuldigingen, die er op neerkomen, dat de politiek der communistische partijen in West-Europa wordt gedicteerd door Moskou?
Antw.: Ik beschouw deze beschuldiging als een absurditeit, geleend uit het arsenaal van Hitler en Goebbels.

Russisch-Westersche samenwerking.
Vr.: Gelooft U in de mogelijkheid van een vriendschappelijke en blijvende samenwerking tusschen de Sovjet-Unie en de Westersche democratieën, ondanks de ideologische verschillen en de „vriendschappelijke wedijver". tusschen de twee systemen, waarover Wallace (zie 6884 D) sprak.
Ant.: Daar geloof ik absoluut in.

Vr.: Gedurende het verblijf van de delegatie der Labour partij alhier (zie 6865 E) heeft U — voorzoover ik begrepen heb — als Uw overtuiging uitgesproken, dat vriendschappelijke betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Engeland zeker mogelijk waren. Wat zou tot het tot standkomen van deze betrekkingen, die door de groote massa van het Britsche volk zoo vurig worden gewenscht, kunnen bijdragen?
Antw.: Ik ben werkelijk overtuigd van de mogelijkheid van vriendschappelijke betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Engeland. De versterking van politieke, commercieele en cultureele banden zou in aanzienlijke mate bijdragen tot de vestiging van zulke betrekkingen.

Amerikaansche troepen in China.
Vr.: Gelooft U dat een zoo spoedig mogelijk terugtrekken van alle Amerikaansche troepen uit China van vitaal belang is voor den toekomstigen vrede?
Antw.: Ja.

De Atoombom.
Vr.: Gelooft U dat het Amerikaansche monopolie van de atoombom een van de voornaamste bedreigingen voor den vrede vormt?
Antw.: Ik geloof niet, dat de atoombom een zoo krachtig wapen is, als sommige politici geneigd zijn te denken. Atoombommen zijn bestemd om menschen met zwakke zenuwen te intimideeren, maar zij zijn voor den uitslag van een oorlog niet van beslissende beteekenis, daar atoombommen hiervoor bij lange na niet voldoende zijn. Een monopolistisch bezit van het geheim van de atoombom schept zeker een bedreiging, maar hiertegen bestaan minstens twee middelen:
a) Het monopolistisch bezit kan niet van langen duur zijn.
b) Het gebruik van atoombommen zal verboden worden.

Communisme in één land?
Vr.: Gelooft U niet, dat met den verderen voortgang der Sovjet-Unie op den weg naar het communisme, de mogelijkheden van vreedzame samenwerking met de buitenwereld — voor zoover het de Sovjet-Unie betreft — zullen verminderen? Is „communisme in één land" mogelijk?

Antw.: Ik twijfel er niet aan, dat de mogelijkheden van vreedzame samenwerking, verre van te verminderen, zelfs zullen toenemen. „Communisme in één land" is zeer goed mogelijk, zeker in een land als de Sovjet-Unie (Dail. Herald - Manch. Guardian)

(V. b. Stalin 6860 kol. 1)

B. Strijd tegen corruptie en andere onbevredigende toestanden —

20 Sept. — Den laatsten tijd publiceerde de Sovjet-pers herhaaldelijk artikelen over onbevredigende toestanden in de industrie, ziekenhuiswezen, landbouw en pers. Geklaagd werd over slechte behandeling van zeer waardevolle en moderne machines door niet volwaardige arbeiders, onvoldoende organisatie en slecht beheer der fabrieken. De meeste ziekenhuizen zouden niet aan de te stellen eischen voldoen. Op de collectieve boerderijen zouden groote onregelmatigheden geschieden. In het blad „Cultuur en leven" werd o.m. verklaard, dat dagbladen als Izvestia (regeeringsorgaan), de Roode Ster (leger), Komsomolskaja Prawda (Jeugd) en Troed (Vakvereenigingen) onvoldoende gedocumenteerd zijn en dat zij de belangrijkste internationale gebeurtenissen niet naar hun juiste waarde beoordeelen. De sovjetbladen zouden niet meer voldoende ingesteld zijn op de propaganda van de marxistische en leninistische leer, hoewel deze het „machtigste wapen der Bolsjewistische partij," is.
Intusschen heeft — aldus Radio-Moskou — de raad van ministers een decreet uitgevaardigd, dat straffe maatregelen inhoudt tegen staatsambtenaren en verschillende organisaties, die door hun misdadige activiteit de ontwikkeling van de collectieve en staatsboerderijen in gevaar brengen. Het decreet verordent hun vervolging „als gewone misdadigers, schuldig aan tegen de regeering gerichte handelingen". Binnen twee maanden — aldus dit door Stalin en Zhdanow onderteekende decreet — moeten zij alles wat zij zich op onrechtmatige wijze hebben toegeëigend, restitueeren.
(N. Z. Ztg. - Le Monde - United Press. - Daily Telegraph)

Ver. Staten

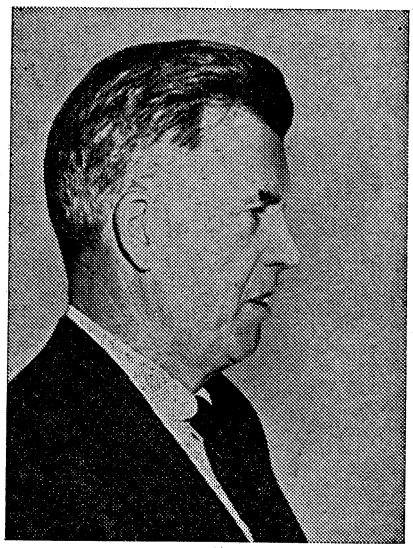
C. Scherpe nota aan Rusland i.z. Hongarije —

25 Sept. — In een nota aan Rusland heeft de regeering der Ver. Staten scherpe critiek geoefend op de Russische politiek in Hongarije. De Ver. Staten — aldus de nota — zullen geen verdere hulp aan Hongarije verleenen, zoolang de Russen voortgaan het economisch herstel te belemmeren, door allerlei eigendommen en industrieele installaties als herstelbetalingen uit dit land weg te voeren. Volgens de nota is zulks in strijd met de besluiten van Yalta, die bepaalden, dat de assatellieten gedurende de „tijde-

lijke periode van instabiliteit na de bevrijding van Europa" door de drie mogendheden geholpen zouden worden, om hun dringende politieke en economische problemen op te lossen. De nota herinnert er aan, dat de Ver Staten reeds voor een waarde van 8.000.000 pond sterling aan goud teruggegeven en een crediet op langen termijn ad 3.750.000 pond sterling aan Hongarije verleend hebben.
(Dail. Tel.) **(V.b. 6866 B; prot. nota 6650 D)**

A. Minister van Handel, Wallace, ontslagen - Harriman opvolger —

23 Sept. — President Truman heeft den Minister van Handel, Henry Wallace (linksch-democraat) verzocht af te treden. Deze heeft aan dit verzoek gevolg gegeven. De vroegere ambassadeur te Moskou. Averell Harriman is tot zijn opvolger benoemd.

(foto Ass. Press)
Henry Wallace

Aanleiding tot het ontslag van Wallace was diens rede over de Buitenlandsche politiek (zie 6884 D), welke in strijd geacht werd met de door Byrnes gevoerde politiek.
Hoewel President Truman aanvankelijk verklaard had, dat hij deze rede zonder voorbehoud goedkeurde, heeft hij later gezegd, dat hij met zijn verklaring slechts het recht van Wallace had willen erkennen, om een dergelijke rede uit te spreken, overigens was er „geen verandering gekomen in de buitenlandsche politiek zijner regeering". In Republikeinsche kringen en bij den rechtervleugel der Democr. partij werd het ontslag toegejuicht. Ook door het meerendeel der dagbladen werd het ontslag goedgekeurd.
Zij oefenden echter tegelijkertijd critiek op den president. De „New York Times" schreef o.m.:
„President Truman heeft Wallace laten vallen, ten eerste om zijn volledigen steun aan Byrnes kenbaar te maken, vervolgens om een einde te maken aan de speculatie inzake mogelijke veranderingen in onze buitenlandsche politiek en ten slotte om de nadeelen ongedaan te maken, die grootendeels door zijn vroegere onbekwaamheid, aarzeling en draaierij werden veroorzaakt."
De „Baltimore Sun" schreef:
„Het feit dat Wallace uit zijn ambt gezet is, zal hem nog meer tot den werkelijken erfgenaam van Roosevelt's traditie maken. Wallace, wien het niet aan politiek inzicht ontbreekt, moet zich zeer goed bewust zijn van dit bezit.
Truman anderzijds, is ongewild de bestuurder van twee paarden, mogelijk meer, die in tegengestelde richting willen gaan. Roosevelt's voornaamste politieke schat, was zijn bekwaamheid om de z.g. democraten in het zelfde gareel te houden met de nieuwe en krachtige linksche groepen, wier doel het is de regeering zoo dicht mogelijk naar het socialisme te voeren. Truman erfde dit lastige span, doch hij erfde niet de bekwaamheid het te besturen". (United Press - N. Z. Ztg. - U. S. Information Service) **(V. b. Wallace 6884 D; Harriman: 6494 D)**

B. Commando Europeesche vloot - De Am. politiek in het Nabije Oosten —

19 Sept. — Vice-admiraal Richard, L. Conolly is benoemd tot opvolger van admiraal H. Kent Hewitt, als commandant van de Amerikaansche vlootstrijdkrachten in Europa en van de twaalfde (Middellandsche Zee-)vloot. (United Press)
23 Sept. — De directeur van de sectie Afrika en het Nabije Oosten, van het Statedepartment, Roy W. Henderson, heeft tijdens een bijeenkomst van regeeringsfunctionarissen gewezen op de groote strategische beteekenis van het Nabije Oosten. Totdat alle landen van dit gebied — aldus Henderson — politiek en economisch gezond zijn, en totdat hun regeeringen stabiel en in staat zijn om de interne orde te beschermen en maatregelen te treffen tot verbetering van den levensstandaard der bevolking, zal het Nabije Oosten een „verzoeking" blijven voor vreemde mogendheden. Zoolang deze „verzoeking" blijft, zal er gevaar bestaan voor een conflict en een nieuwen oorlog.
„Onze regeering heeft derhalve het standpunt ingenomen, dat het gevaar te wezenlijk is om het te veronachtzamen en zij heeft dienovereenkomstig haar politiek bepaald. Henderson noemde als richtlijnen van deze politiek:
1. Verleening van steun om onafhankelijke landen in staat te stellen hun politieke onafhankelijkheid en territoriale onschendbaarheid te handhaven.
2. Cultureele, economische, financieele en technische hulp, eventueel door het zenden van speciale missies, het ter beschikking stellen van technische experts of adviseurs aan de geïnteresseerde regeeringen of in sommige gevallen, door de uitbreiding van credieten voor het herstel en de moderniseering van de economie van het betreffende land.
De Ver. Staten zullen tevens:
1) aandringen op een niet-discrimineerende behandeling van Amerikaansche burgers en belangen, en de geleidelijke opheffing van speciale voorrechten van andere buitenlandsche regeeringen, welke aanleiding geven tot internationale wrok of den vooruitgang van de volkeren in dit gebied belemmeren, aanmoedigen;
2) aandringen op het verleenen van communicatiefaciliteiten in dit gebied.
In het algemeen achten wij het, aldus Henderson, in het belang van de veiligheid en welvaart, dat de leerstelling van de open deur volledig van toepassing is op dit deel der wereld.
(U.S. Information Service)
(V. b. Europ. vloot 6610 C; zie ook 6876 C)

Zweden

C. Gemeenteraadsverkiezingen —

17 Sept. — De definitieve resultaten van de op 15 September gehouden gemeenteraadsverkiezingen zijn als volgt: sociaaldemocraten 664 zetels (verlies 69), communisten 92 zetels (winst 55), conservatieven 180 zetels (verlies 62), boerenpartij 244 (winst 36) en liberalen 226 (winst 71).
(V.V.) **(V. b. Verkiezingen 4843 G)**

Zwitserland

D. Eerste Sovjet-Russische gezant overhandigt geloofsbrieven —

16 Sept. — De eerste Sovjet-Russische gezant in Zwitserland, Fedor Kulschenkov, heeft zijn geloofsbrieven overhandigd aan den bondspresident Karl Kobelt. Deze sprak er zijn voldoening over uit, dat tenslotte de Russisch-Zwitsersche betrekkingen zijn hervat. (United Press)

E. Rede van Churchill te Zürich - De „Vereenigde Staten van Europa" - Samengaan van Frankrijk en Duitschland —

20 Sept. — Winston Churchill heeft tijdens een officieele ontvangst in de Universiteit van Zürich een rede gehouden, waarin hij de vorming van de „Vereenigde Staten van Europa" bepleitte.
Hij wees erop, dat het Europeesche continent, beschikkende over de beste en meest gecultiveerde streken van de aarde en met zijn gematigd klimaat, de bakermat is van alle Westersche volken, de bron van het christelijke geloof en van de christelijke moraal, en dat dit continent, wanneer vereenigd in gemeenschappelijk genot van zijn erfgoed, een onbegrensden voorspoed aan zijn bevolking van 3 à 400.000.000 zielen zou kunnen brengen. Hij sprak over „de Babelsche spraakverwarring onder de overwinnaars" en het „zwijgen der wanhoop van de overwonnenen."
Als remedie tegen de kwalen, waaronder Europa thans gebukt gaat, bepleitte Churchill de vorming van een soort „Vereenigde Staten van Europa".
Churchill betoogde dat deze regionale organisatie niet in conflict behoefde te komen met de wereld-organisatie der V.V., dat integendeel de V.V. slechts dan zouden kunnen blijven voortbestaan indien gegrondvest op natuurlijke groepeeringen.
Zij die schuldig zijn aan het uitbreken van den oorlog, moeten gestraft worden, zoo zeide hij verder. Duitschland moet de mogelijkheid tot herbewapening ontnomen worden, doch daarna moeten wij ons afwenden van het verleden en onze oogen richten op de toekomst.
„Ik ga nu iets zeggen, waarover gij u zult verbazen: de eerste stap naar de her-oprichting van de Europeesche gemeenschap moet bestaan in een samengaan tusschen Frankrijk en Duitschland. Slechts op die manier zal Frankrijk het moreele en cultureele leiderschap over Europa kunnen herkrijgen."
In het kader van deze Ver. Staten van Europa zal de materieele sterkte van een enkelen staat minder belangrijk zijn. De vroegere Staten van Duitschland, vrijwillig samenwerkend in een federaal systeem, zouden individueel lid kunnen worden van de Ver. Staten van Europa. Churchill waarschuwde tenslotte dat er haast gemaakt diende te worden.
Ons doel moet blijven: het versterken van de kracht der Ver. Volken. In het kader van deze organisatie en daaraan gesubordineerd, moeten wij een regionale Europeesche organisatie scheppen. De eerste practische stap zou zijn de vorming van een Europeeschen raad. In al deze urgente kwesties moeten Frankrijk en Duitschland de leiding nemen. Engeland, het Britsche Gemeenebest, het machtige Amerika en, naar ik vertrouw Sovjet-Rusland — want dan zou alles goed komen — moeten de vrienden en helpers van dit nieuwe Europa zijn. Daarom zeg ik U: „Laat Europa herrijzen". (Msb. - Manch. Guard. - N.Z.Zt.)
(V. b. 6835 D)

Boven: een propagandaavergadering te Dresden van de Socialistische Eenheidspartij, aan den vooravond van de Gemeenteraadsverkiezingen in de Russische zone (1 Sept.).
Beneden: De Russen lossen hun belofte aan de S.E.D. in en zijn bezig 120.000 krijgsgevangenen, waarvan er sommigen reeds langer dan vier jaar in Rusland verbleven, te repatrieeren. De foto toont de aankomst van een contingent krijgsgevangenen in Frankfurt a. O. (Zie ook: 6862 D)
(foto's Ass. Press)

Te Londen werd op 10 Sept. een rondetafel-conferentie over het Palestijnsche vraagstuk geopend. Alleen Engeland en de Arabische landen buiten Palestina waren vertegenwoordigd.
Op foto links: Prins Abdoella van Jemen. Rechts: Prins Feisal van Saoedi-Arabië. Beiden gedelegeerden ter conferentie. (Zie ook: 6862 I) (foto's Ass. Press)

Nederland

A. Centraal Economisch Plan voor 1947 - „Raamplan" voor zes jaren

2 Oct. — Het Centraal Planbureau heeft aan de leden van de Volksvertegenwoordiging de eerste nota toegezonden over het Centraal Economisch Plan 1947.
Bij de nota is een „raamplan" ingevoegd, d.i. een zesjarenplan dat betrekking heeft op de geheele herstelperiode, tegen den achtergrond waarvan het plan-1947 is opgesteld.
De regeering heeft besloten voorshands de in de nota genoemde cijfers betreffende consumptie, investeering en buitenlandschen handel als uitgangspunt van haar beleid op economisch, sociaal en financieel terrein te beschouwen. Het plan is de weerslag van verwachtingen, gebaseerd op gegevens, die omstreeks 1 September 1946 ter beschikking stonden. Het is waarschijnlijk, dat deze verwachtingen op een aantal punten niet in vervulling gaan.
De **arbeidsproductiviteit** biedt een somber beeld. In de industrie is zij sedert November 1945 vrijwel op een constant niveau gebleven (Nov. 1945: 69 en April 1946 nog 69 op basis 1938 = 100). Aangenomen mag worden, dat de verbetering in de energievoorziening een vergrooting van de productie tot resultaat zal hebben. Door juiste maatregelen kan, naar de meening van het Centraal Planbureau, in 1946 een totale productie van 72 en in 1950 een van 100 worden bereikt.
Het peil van de **consumptie** per hoofd zal in 1953 nog slechts 96% van dat van 1938 kunnen bedragen. Er zal voor de raamperiode een consumptie kunnen worden geprojecteerd, welke oploopt van 73% per hoofd in 1946 tot 96% per hoofd in 1953.
Over het consumptieplan voor 1947 zegt de regeering, dat de consumptie van voedings- en genotmiddelen, vergeleken met het bedrag, dat in 1946 daarvoor beschikbaar was, per hoofd van de bevolking zal kunnen stijgen met slechts ca. 3%. Toch zal het mogelijk zijn de rantsoenen der volwassenen op te voeren tot een levensmiddelenpakket met een calorische waarde van 2200 calorieën per dag.
Voor duurzame consumptiegoederen is in het Consumptieplan voor 1947 een lager bedrag opgenomen dan in 1946. De voor 1947 geprojecteerde consumptie dezer goederen zal echter toch hooger zijn dan de feitelijke in 1946 (per hoofd van de bevolking ruim 130% van 1946).
Verwacht wordt, dat de steenkolenproductie in 1947 een kwantum van 10.5 mill. ton zal bereiken (tegenover een schatting van 8.5 millioen ton voor 1946), als gevolg waarvan, bij een toewijzing voor huisbrand van gemiddeld vijftien eenheden in 1947, een energietoewijzing aan de industrie mogelijk zal zijn ter grootte van bijna het peil van 1939.
In- en uitvoer: De waarde van den goedereninvoer bedroeg in 1938 ∫ 1465 millioen. Bij een verwacht prijsniveau van 250 op basis 1938 = 100, zou dezelfde invoer dus ∫ 3.7 milliard kosten. De invoer van sommige goederen kan echter wel worden verminderd. Een civiele invoer van ∫ 2.65 milliard (zijnde naar volume ruim 70% van dien van 1938) is waarschijnlijk wel het minimum. Verhoogd met ∫ 0.33 milliard voor militaire aankoopen levert dit een totaal bedrag voor den goedereninvoer van circa ∫ 3 milliard.
De begrooting voor de dienstenbalans sluit met een batig saldo van ∫ 540 millioen, inclusief ∫ 400 millioen guldensvrachten. Aangenomen, dat het niet verantwoord zal zijn het bedrag aan in het buitenland op te nemen crediet en liquidatie van buitenlandsch bezit hooger op te voeren dan 1.44 milliard, resulteert hieruit als minimum bedrag voor den te realiseeren goederenuitvoer: ∫ 3.0 milliard — (∫ 0.54 milliard + ∫ 1.44 milliard) = ca. 1 milliard.
Op grond van den in 1946 volgens de laatste verwachtingen in totaal te realiseeren uitvoer van ca. ∫ 600 millioen zou een verwachting voor 1947 van in totaal ∫ 775 millioen (∫ 375 millioen agrarisch en ∫ 400 millioen industrieele goederen) eerder gerechtvaardigd lijken.
(Trouw - Vrije Volk) **(V. b. Nat. Welvaartsplan: 6791 G; Arb.prod. 6847 D; Inuitv.: 6970 C)**

B. Heropening A.K.U. fabriek voor rayonvezels —

3 Oct. — In tegenwoordigheid van den Secretaris-Generaal van het ministerie van Economische Zaken, prof. dr. P. Kuin, had de heropening van de rayonvezelfabriek der Alg. Kunstzijde Unie plaats. De fabriek is gevestigd nabij Arnhem en behoorde tot de best ingerichte fabrieken op dit gebied, doch oorlogsvernielingen en Duitsche roof veroorzaakten een onderbreking van twee jaar.
Men hoopt voor het einde van dit jaar weer een productie van 100.000 KG per week te hebben, welke productie in 1947 nog zal worden opgevoerd. De hervatting van de productie is ook van groot belang voor de deviezen-positie van ons land.
Elke millioen KG rayonvezel, welke in Nederland gebruikt wordt in de plaats van katoen, levert ons land een nettodeviezenbesparing op van plm. ∫ 1.500.000; treedt een gelijke hoeveelheid in de plaats van wol, dan is de besparing zelfs ca. ∫ 4.000.000. (Ec. Voorl.)
(V. b. A.K.U. 4471 C)

C. Stichting „Nederlandsch Instituut voor Vliegtuigontwikkeling"

30 Sept. — De regeering heeft, mede op grond van het rapport, dat de vliegtuigindustriecommissie aan haar heeft uitgebracht, besloten haar financieelen steun aan de vliegtuigontwikkeling te verleenen. Met het oog hierop is ingesteld de stichting „Nederlandsch Instituut voor Vliegtuigontwikkeling" (N.I.V.)
De taak van dit instituut zal bestaan uit het leiden en zoo noodig financieren van de ontwikkeling van vliegtuigen, voortstuwingsinstallaties, instrumenten, enz. in Nederland zoowel in het belang van de gebruikers als van de industrie.
(N. D.) **(V. b. Vliegtuigind.comm.: 6764 A)**

D. Luchtvervoer door reederijen —

2 Oct. — De heer A. F. Bronsing, directeur van de Stoomvaart Mij. „Nederland" heeft medegedeeld, dat onderhandelingen zijn gevoerd tusschen de scheepvaartondernemingen en de K.L.M. ter zake van een samenwerking bij het luchtverkeer. De K.L.M. wilde de reederijen alleen tot het luchtverkeer toelaten als aandeelhouders van de K.L.M., zij het met een zekeren invloed van directeuren der reederijen, als leden van den raad van bestuur, op het algemeen beleid der K.L.M. De reederijen hebben dit geweigerd. Toen eenmaal duidelijk was, dat met de K.L.M. geen overeenstemming kon worden bereikt, heeft de S.M.N. voorbereidende stappen ondernomen voor een eigen luchtvaartexploitatie. Door Amerika werden aangeboden: 4 „Constellations" te leveren in Maart, 4 „Douglas" te leveren in Juni en volgende maanden, 4 Boeing Stratoliners, te leveren in Augustus.
De mij. is voornemens een aantal van deze vliegtuigen in exploitatie te brengen voor eigen risico, zonder subsidie der regeering, mits zij haar deel in het postvervoer krijgt. Zij heeft de hiervoor noodige concessie bij de regeering aangevraagd.
De bedoeling is de tarieven vast te stellen in overleg met de K.L.M., waarbij de afvaarten afwisselend door een der deelnemende mijen worden uitgevoerd.
De Rotterdamsche Lloyd heeft nog geen concessie aangevraagd. Met de Holland-Amerika Lijn, die voor haar terrein soortgelijke doeleinden nastreeft, bestond en bestaat een nauwe en vertrouwelijke samenwerking op dit gebied. (Alg. H.bl.)
(V. b. K.L.M. 6870 E)

E. Minister Fieftinck over obligatieleening in Amerika - Verkoop van Amerikaansche fondsen —

3 Oct. — De Minister van Financiën, Prof. P. Lieftinck, heeft op een persconferentie te Washington medegedeeld, dat de Nederlandsche regeering een obligatieleening in Amerika wenscht te plaatsen, zoodra de markt daarvoor gunstig is.
Voor den wederopbouw zal in 1947 in Nederland 400 à 500 millioen dollar noodig zijn welk bedrag zal moeten worden geleend.
De Minister betwijfelde of de Internationale Bank een dergelijk bedrag zou verstrekken. Nederland zal bij deze bank een aanvullend crediet aanvragen, terwijl bovendien met de Export- and Importbank besprekingen worden gevoerd voor een nieuwe leening.
Rente en aflossing op de buitenlandsche schulden zal slechts mogelijk zijn door het aanhouden van fondsen met een hoog rendement. Daarom acht de Minister het hoogst onwaarschijnlijk, dat het geheele Nederlandsche bezit aan Amerikaansche fondsen (ter waarde van 6 à 8 millioen dollar) zal worden geliquideerd. Tot heden werden geen fondsen verkocht. Tempo en omvang der liquidatie hangen in hooge mate af van de bereidheid tot verkoopen, hetgeen echter aan de eigenaars zal worden overgelaten. (Alg. H.bl. - Parool)
(V. b. Ned. leening in Amerika: 6863 B; Am. fondsen: 6838 C; Lieftinck: 6796b)

F. Leider van het voorm. rechtsfront veroordeeld —

28 Sept. — Het tribunaal te Utrecht heeft mr. H. M. Fruin, gewezen president van het hof te Amsterdam, daarvoor president van de rechtbank te Utrecht, veroordeeld tot 4 jaar interneering, eindigende 9 Juli 1949, ontzetting van het bekleeden van alle ambten, ook dat van advocaat en procureur en verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van ∫ 10.000.
Mr. Fruin was er van beschuldigd, van 1933 af lid van de N.S.B., oprichter en leider van het rechtsfront en plaatsvervangend leider van den hoogen raad van discipline in de N.S.B. te zijn geweest en een aan een Joodschen landgenoot toebehoorend huis te hebben gekocht.
(N.R.C.) **(V. b. mr. Fruin 5398 B)**

G. Berechting van desertie-geval —

2 Oct. — Voor den Krijgsraad te velde in Den Haag is het eerste geval van desertie berecht in verband met de uitzending van militairen naar Indië. Het betrof hier den reserve-officier van gezondheid H. B., die niet voldaan had aan de oproeping om in dienst te komen.
De Krijgsraad veroordeelde B. tot 6 maanden gevangenisstraf met ontslag uit den dienst, doch zonder dat dit hem vrijstelt om naar Indië gezonden te worden na afloop van zijn straftijd.
(Volkskr.) **(V. b. Radiorede Kruls 6885 B)**

A. **Opheffing interneeringskampen**
4 Oct. — In het tijdvak van 1 October 1945 tot 1 October 1946 zijn in totaal 48 kampen ter bewaring van politieke delinquenten opgeheven. Er zijn thans nog 32 kampen in gebruik. Het ligt in de bedoeling in de naaste toekomst nog een 20 à 25 kampen te liquideeren. (Volkskr.) **(V. b. 6880 C)**

B. **Economisch verkeer met Duitschland —**
1 Oct. — Onder auspiciën van het Ministerie van Economische Zaken werden te 's-Gravenhage besprekingen gevoerd met vertegenwoordigers van de Amerikaansche bezettingsautoriteiten in Duitschland. Hierbij kwamen de moeilijkheden ter sprake, welke momenteel in 't economische verkeer tusschen Nederland en Duitschland worden ondervonden. Tijdens deze besprekingen heeft men van Nederlandsche zijde den indruk gekregen, dat de Amerikaansche autoriteiten het nut van samenwerking met het Nederlandsche bedrijfsleven, ten aanzien van het weder op gang brengen van de Duitsche economie, ten volle inzien. In de conclusies van een uitvoerig memorandum betreffende de economische relaties, welke voor den oorlog bestonden tusschen Nederland en Duitschland, wordt er o.m. op gewezen, dat onder de huidige omstandigheden de veronachtzaming van de Duitsche economische betrekkingen met Nederland een ernstigen slag beteekent voor Nederland. (Tijd) **(V. b. 6765 B)**

C. **Prof. dr. ir. Schmutzer overleden**
27 Sept. — Te Utrecht is in den ouderdom van 63 jaar overleden prof. dr. ir. J. I. J. M. Schmutzer, hoogleeraar in de kristallografie, mineralogie en petrologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.
Te Weenen geboren, doorliep hij de H.B.S. te Soerabaja, waarna hij aan de Technische Hoogeschool te Delft heeft gestudeerd. Van 1918—1929 is hij lid van den Volksraad geweest, waarna zijn benoeming tot hoogleeraar te Utrecht volgde.
In 1944 stak hij over naar Engeland, waar hij van 24 Febr. 1945 tot 16 Mei van dat jaar, als Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen deel uitmaakte van het kabinet-Gerbrandy. (Nat. Rott. Crt.) **(V. b. 6881 F)**

D. **F. de Boer neemt ontslag als directeur van de Mij. „Nederland"**
2 Oct. — De heer F. de Boer heeft in verband met zijn benoeming tot commissaris-generaal ontslag genomen als directeur der Stoomvaart Mij. „Nederland". Als zoodanig zal hij worden opgevolgd door den heer ir. J. Verschoor, tot nu toe chef technischen dienst bij de S.M.N. (Alg. H.bl.) **(V. b. F. de Boer 6877 A)**

E. **Buitenlandsche onderscheidingen voor H. M. de Koningin en Z. K. H. Prins Bernhard - Ned. onderscheiding voor Franschen premier**
30 Sept. — Op 29 Sept. heeft H. M. de Koningin in het paleis te Amsterdam, den gezant van Nepal bij het Engelsche Hof, Generaal Sjinghasjoemsjere Jong Bahadoer Rana ontvangen. Hij heeft haar de versierselen der orde van de hoogste onderscheiding van zijn land overhandigd.

Op 30 Sept. heeft Z.K.H. Prins Bernhard, uit de handen van den Franschen Minister voor het Leger, Michelet, de onderscheidingsteekenen van het grootkruis van het Legioen van Eer en het Oorlogskruis met de palmtakken, ontvangen, als blijk van waardeering voor de Nederlandsche verzetsbeweging.

Tijdens de receptie, die in het gebouw van de Ned. ambassade te Parijs werd gehouden, bood Z.K.H. in naam van H. M. de Koningin aan den Franschen Minister-president, Georges Bidault, het grootkruis in de Orde van den Nederlandschen Leeuw aan. (Tijd - Parool) **(V. b. H. M. de Koningin 6861 D; Z.K.H. Prins Bernhard 6870 A; Bidault 6873 B)**

F. **Wetsontwerp i.z. spelling in Tweede Kamer aangenomen —**
26 Sept. — In de zitting van de Tweede Kamer van 24 Sept. vroeg de Minister van O., K. en W., dr. J. Gielen, machtiging, om de schrijfwijze van de Nederlandsche taal, zooals die door de Belg.-Ned. studiecommissie was voorgesteld, bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen. Een door den heer Lucas (K.V.P.) ingediend amendement om de schrijfwijze in de wet vast te leggen, werd na eenige discussie z.h.st. aanvaard.
Het resultaat is nu, dat de hoofdlijnen van de nieuwe schrijfwijze der Nederlandsche taal in de wet zijn vastgelegd, maar dat bepaalde onderdeelen, als de spelling van aardrijkskundige en historische namen, die van bastaardwoorden en het gebruik van tweede-naamvalsvormen als der, dezer, zijner, enz. bij algemeenen maatregel van bestuur zullen worden geregeld. De in te stellen vaste commissie van advies inzake de schrijfwijze van de Nederlandsche taal zal nu voor de toekomst den Minister op diens verzoek hebben te adviseeren omtrent uitvoering en toepassing en omtrent wijzigingen van de thans aangenomen wet. (Tijd) **(V.b. spelling: 6855 E)**

G. **Alg. verg. van het Humanistisch Verbond - Beginselverklaring —**
30 Sept. — Te Utrecht is op 28 en 29 Sept. de eerste algemeene vergadering van het Humanistisch Verbond gehouden. De vergadering werd geopend door prof. mr. H. R. Hoetink.
Na langdurige discussies werd als voornaamste beginsel aanvaard, dat onder humanisme verstaan moet worden de levens- en wereldbeschouwing, die zich, zonder uit te gaan van het bestaan van een persoonlijke godheid, baseert op den eerbied voor den mensch als bijzonder deel van het cosmisch geheel, als drager van een niet aan persoonlijke willekeur onderworpen normgevoel en als schepper van en deelgenoot aan geestelijke waarden.
Besloten werd als belangrijkste doel er naar te streven, een organisatie uit te bouwen, die in staat is in geestelijk en cultureel, paedagogisch en sociaal opzicht leiding te geven, inzonderheid aan het buitenkerkelijk deel van het Nederlandsche volk.
Het nieuwe bestuur, dat tijdens het congres werd gekozen, is als volgt samengesteld:
Dr. J. P. van Praag, voorzitter, Dordrecht; dr. G. Stuiveling, vice-voorzitter, Hilversum; I. Vijlbrief, secretaris, Dordrecht; J. Rogge, Hilversum, penningmeester dr. J. C. Brandt—Corstius, Utrecht, redacteur; leden: prof. mr. H. H. Hoetink, Amsterdam; mr. J. in 't Veld, Zaandam; Maurits Dekker, Amsterdam; H. van Laar, Amsterdam; dr. D. Loenen, Amsterdam; prof. dr. H. J. Bos, Haarlem; ir. P. Schut, Amersfoort; prof. dr. J. B. Tielrooy, Amsterdam; mr. H. B. J. Waslander, Utrecht; L. de Wolff, Den Haag; mr. A. Murman, Utrecht; mevr. H. A. Polak—Schwartz, Amsterdam; M. G. Warffemius, Delft. (Vrije Volk) **(V. b. Hum. Verb.: 6629 B)**

Ned. O.-Indië

H. **Nieuw kabinet-Sjahrir —**
2 Oct. — Het derde kabinet onder leiding van Soetan Sjahrir is thans bekend gemaakt. Het is als volgt samengesteld:
Minister-president en Minister van Buitenlandsche Zaken: **Soetan Sjahrir** (socialist); vice-minister: Hadji Agoes Salim (Masjoemi).
Minister van Defensie: **Amir Sjarifoedin** (socialist); vice-minister: Harsono Tjokroaminoto (Masjoemi).
Minister van Binnenlandsche Zaken: **mr. Roem** (Masjoemi); vice-minister: Wijono Tjokrokoesoemo (Boerenbond).
Minister van Financiën: **mr. Sjafroedin Prawiranegara** (Masjoemi); vice-minister: mr. Loekman Hakim (P.N.I.).
Minister van Economische Zaken: **K. A. Gani (P.N.I.)**; vice-minister: mr. Joesoef Wibisono (Masjoemi).
Minister van Voorlichting: **Mohamad Natsir;** (Masjoemi); vice-minister Baswedan (partijloos).
Minister van Justitie: **mr. Soesanto** (P.N. I.); vice-minister mr. Hadi (partijloos).
Minister van Onderwijs: **mr. Soewandi** (partijloos); vice-minister ir. Goenarso (partijloos).
Minister van Sociale Zaken: **mr. Maria Ulfah Santoso** (Vrouwenorganisatie); vice-minister mr. Abdoelmadjid Djojoadiningrat (socialist).
Minister van Verkeer en Waterstaat: **ir. Djoeanda** (partijloos); vice-minister Setiadjit (Arbeiderspartij).
Minister van Openbare Werken: **Putuhena** (christelijke partij); vice-minister Laoh (P.N.I.).
Minister van Eeredienst: **Fatoerachman** (Masjoemi).
Minister van Gezondheid: **Leimena** (chr. partij). (De laatste twee departementen hebben geen vice-minister).
Ministers zonder portefeuille zijn: **Hamangkoe Boewono,** Sultan van Djokjakarta (partijloos), **Sodarsono** (socialist), **mr. Tan Po Goan** (partijloos), **Wikana** (Pesindo). (V.V.)
Het Indonesische persbureau Antara berichtte voorts, dat de macht die tijdelijk in handen van Soekarno was gelegd (zie 6792 L), thans weer is overgedragen aan den raad van Ministers.
(V. b. Sjahrir 6864 B; kab. 6808 D; Sjarifoedin 6704 A; Djoeanda 6653 F)

I. **Britsche leveranties van auto's aan de Republikeinen —**
3 Oct. — Uit Batavia wordt vernomen, dat de Britsche regeering ondanks de tegenwerpingen van de Britsche en Nederlandsche militaire autoriteiten op Java, er mee heeft ingestemd dat aan de Indonesische Republikeinen tweehonderd vrachtauto's en maandelijks zestienhonderd ton kolen geleverd worden om de rijstleveranties aan Britsch-Indië te versnellen.
De overeenkomst werd afgesloten door Lord Killearn op instructies van het Britsche Ministerie van Buitenlandsche Zaken. (Alg. H.bl.) **(V. b. rijstlev.: 6825 B)**

K. **Militaire verliezen tot 1 Aug. 1946 —**
14 Sept. — De regeering maakt bekend, dat tot 1 Augustus 1946 de volgende verliezen zijn geleden in Nederlandsch-Indië:
a. Koninklijke Marine: Gesneuveld drie officieren, 32 onderofficieren en manschappen; aan bekomen verwondingen overleden 1 officier, 12 manschappen; gedood ten gevolge van dienstongeval 1 officier, 11 onderofficieren en manschappen. Totaal gemiddelde sterkte 5000 (verliezen rond 1 pct.).

b. Koninklijke Landmacht: Gesneuveld 9 officieren, 78 onderofficieren en minderen; gedood ten gevolge van dienstongeval 1 officier, 40 onderofficieren en minderen. Totaal gemiddelde sterkte 12.000 (verliezen rond 1 pct.).

c. Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger: Gesneuveld 8 officieren, 51 onderofficieren en minderen alsmede 54 Indonesiërs; vermist 12 officieren, 21 onderofficieren en minderen, alsmede 11 Indonesiërs. Totaal gemiddelde sterkte over 1945 5000, over 1946 20.000 man (verliezen rond 1 pct.). (Alg. H.bl.)

A. **Buitenlandsch kapitaal in Ned. Indië —**

25 Sept. — Het in Indië belegde buitenlandsch kapitaal bedraagt thans 2½ tot 3 milliard dollars.

Het meerendeel hiervan is geïnvesteerd in ondernemingen op Java en Sumatra. Dit buitenlandsche kapitaal is voor drie kwart Nederlandsch bezit en voor het overige Engelsch en Amerikaansch.

De Indonesische economische politiek is vastgesteld in artikel 33 van de republikeinsche grondwet. Dit luidt: De economie zal coöperatief worden georganiseerd. Productie-takken, welke van belang zijn voor den staat en die van invloed zijn op het leven van een groot deel der bevolking, zullen door den staat worden gecontroleerd. Water en grond, alsmede de schatten, die zich hierin bevinden, zullen onder staatscontrôle vallen en zullen worden geëxploiteerd ter bereiking van een zoo groot mogelijk welzijn der bevolking.

In het republikeinsche politieke manifest van 1 Nov. 1945 wordt verklaard: Alle bezittingen van buitenlanders, met uitzondering van die bezittingen, welke de staat ter exploitatie noodig heeft, zullen aan hun rechtmatige eigenaars worden teruggegeven en de onteigende bezittingen zullen door den staat op de meest rechtvaardige wijze worden vergoed.

Darmawan Mangoenkoesoemo, republikeinsch (inmiddels vervangen) Minister van Economische Zaken, verklaarde onlangs:

Wij zijn van plan over te gaan tot nationalisatie van den mijnbouw, petroleum en tin-productie, suiker, zout, tabaksculturen en de openbare nutsbedrijven zooals electriciteit, spoorwegen en P.T.T.

Wij zijn bereid, wanneer wij vrij zijn, de economische samenwerking met iedereen voort te zetten. Indien noodig zal het buitenlandsch kapitaal verzocht worden aan de economie deel te nemen, doch op voorwaarden, welke voor de bevolking voordeelig zijn. Ik bedoel hiermee, dat behalve de kapitalistische winst een vergroot aandeel beschikbaar moet zijn voor de arbeiders door middel van minimum-loonschalen en hoogere salarissen. De Indonesische republikeinen zijn van meening, dat hun nationalisatie-programma niet extreem is, daar regeeringsinmenging in economische aangelegenheden altijd een belangrijke rol heeft gespeeld in Oost-Indië. In commercieele kringen te Batavia wordt zeer groot belang gehecht aan de anti-communistische tendenz onder de Indonesische republikeinen gedurende de afgeloopen maanden. (Msb. - Kees. Fin. Arch.) **(V. b. 6645 H)**

België

B. **Spaak over Vetorecht - De relaties tusschen Oost en West —**

30 Sept. — Op een bijeenkomst van de Belgische Socialistische Partij heeft de Minister van Buitenl. Zaken verklaard, dat hij tegenstander is van het vetorecht der Groote Vier, daar hierdoor „de normale werkwijze van de Organisatie der Vereenigde Volken belemmerd wordt."

Over de relaties tusschen Oost en West zeide Spaak: „Zoolang de Russen hun landgenooten niet toestaan op de hoogte te komen van hetgeen aan onzen kant gebeurt en aan de Westerlingen den toegang tot Sovjet-Rusland ontzeggen, zullen wij vergeefs wachten op die sfeer van vertrouwen, welke voor het verkrijgen van den werkelijken vrede absoluut onontbeerlijk is." **(V. b. Spaak 6836 b)**

Duitschland

C. **Terroristische organisatie ontdekt —**

17 Sept. — Volgens het in Duitschland verschijnende blad van het roode leger „Tägliche Rundschau" is een terroristische beweging ontdekt, de „Zwarte Hand" genaamd en bestaande uit leden van de voormalige Hitlerjugend. Zij maakt zich schuldig aan anti-Russische propaganda en tegen de Russsische bezettingstroepen gerichte sabotagedaden. (United Press)

D. **Politieke unificatie der Britsche en Amerikaansche zonen voorgesteld —**

28 Sept. — Naar de Minister-President van Groot-Hessen, dr. Karl Geiler mededeelde, heeft de Duitsche raad van staten, het Duitsche bestuurslichaam in de Amerikaansche zone, verzocht, de zonen van Engeland en Amerika tot een politieke eenheid te maken, zoodra zij in economisch opzicht geünifieerd zijn. (United Press) **(V. b. ec. fusie 6856 D)**

E. **Gemeenteraadsverkiezingen —**

De uitslag van de op 15 Sept. gehouden verkiezingen is als volgt:

	Aantal stemmen
Britsche zone:	
Partijloozen	2.649.179
Christelijk Democraten	6.637.664
Sociaal Democraten	6.379.136
Neder-Saksische partij	1.101.518
Centrum (Kath.)	584.753
Vrije Democraten	712.220
Communisten	1.015.566
Andere partijen	21.869
Fransche zone:	
Christ.-Democr. Unie	1.273.574
Sociaal Democraten	563.507
Communisten	180.466
Democraten	87.615
Andere partijen	637.849
Russische zone:	
MECKLENBURG.	
Soc. Eenheidspartij	677.177
Christen Democraten	162.730
Vrouwen-lijst	12.692
Boeren-Unie	18.185
BRANDENBURG	
Soc. Eenheidspartij	320.600
Christen Democraten	259.038
Liberale Democraten	236.287
Vrouwen-lijst	13.975
Boeren-Unie	38.062
Andere partijen	905

(Times 17 Sept.) **(V. b. Verkiez. Russ. zone: 6865 A; Id. Am. zone: 6794)**

Engeland

F. **De Havilland 108 verongelukt —**

28 Sept. — Het Engelsche vliegtuig met straalaandrijving de „De Havilland 108", bekend onder de namen Swallow en Vliegende Vleugel, is bij een proefvlucht verongelukt. De Swallow zou een aanval doen op het wereldsnelheidsrecord van den Gloster Meteor IV (zie 6872 F). Het werd bestuurd door Geoffrey de Havilland, zoon van den directeur der De Havilland fabrieken. Luchtvaartdeskundigen hebben de veronderstelling geuit, dat de Swallow tegen een „supersonischen muur" te pletter is gevlogen. (Trouw - Observer)

G. **Uitvinder van de tank overleden**

27 Sept. — De uitvinder der tanks, sir William Tritton, is in den ouderdom van 71 jaar overleden. Met steun van Churchill ontwierp hij in 1914 dit wapen, dat in September 1916 voor het eerst aan het (Somme) front verscheen. (Nieuwe Standaard)

Frankrijk

H. **Grondwetsontwerp door Constituante aanvaard - Rede van De Gaulle - De „Union Gaulliste" —**

30 Sept. — De Fransche Constituante heeft met 440 tegen 106 stemmen de nieuwe ontwerp-grondwet goedgekeurd. De drie groote partijen (communisten, socialisten en republikeinsche volksbeweging) stemden vóór, de radic.-socialisten, de linksch republikeinen en de republikeinsche partij van de vrijheid stemden tegen.

Tijdens een herdenking van de gevallenen te Epinal (Vogezen) heeft gen. De Gaulle voor ongeveer 100.000 toehoorders een rede uitgesproken, waarin hij het nieuwe grondwetsontwerp afwees.

„In deze harde en gevaarlijke wereld", aldus de generaal, „waar een eerzuchtige samenbundeling der Slavische volken, goedschiks of kwaadschiks bewerkstelligd onder de leiding van een macht zonder grenzen, zich automatisch stelt tegenover het jeugdige Amerika, dat overvloeit van hulpbronnen en dat zoo pas op zijn beurt de perspectieven van het oorlogvoerend vermogen heeft ontdekt, terwijl het Westen van Europa geruïneerd en verscheurd is, hebben Frankrijk en de Fransche Unie slechts een kans om hun onafhankelijkheid, veiligheid en rechten te handhaven, indien de Staat in staat is een zware en onafgebroken verantwoordelijkheid te dragen."

Evenals in zijn rede te Bayeux eischte De Gaulle scheiding van en evenwicht tusschen de uitvoerende, wetgevende en de rechterlijke macht, versterking van de positie van den president en een grootere innerlijke solidariteit van de regeering. De werkelijke macht berust — volgens De Gaulle — nog te zeer bij de „Nationale Vergadering" en is zoo ondergeschikt aan de partijen, die in dit lichaam domineeren.

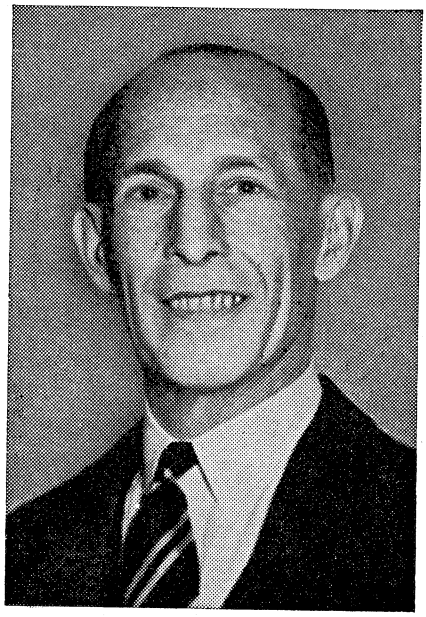
Verschillende dagbladen hebben er op gewezen, dat het overwegingen van zuiver internationalen aard zijn, die De Gaulle tot zijn houding brachten. De Gaulle zou volgens deze bladen een conflict tusschen de Ver. Staten en Rusland onvermijdelijk achten. Hij wil, dat Frankrijk bij een dergelijk conflict een sterke positie inneemt. René Capitant, die destijds in het kabinet van De Gaulle Minister van Onderwijs was, heeft onlangs een „Union Gaulliste" opgericht, die in korten tijd 1 millioen leden telde. Capitant heeft een felle actie gevoerd tegen het nieuwe grondwetsontwerp en voor een constitutie overeenkomstig De Gaulle's denkbeelden (zie rede van Bayeux 6677 A). Capitant heeft ook medegedeeld, dat de Union Gaulliste bij de a.s. algemeene verkiezingen met eigen lijsten zou uitkomen en hij gaf te kennen dat dit geschiedde met steun van De Gaulle. Intusschen heeft De Gaulle in Epinal zijn toehoorders niet met zooveel woorden aangeraden bij het a.s. referendum over de grondwet „neen" te stemmen. Hij heeft zich min of meer gedistan-

cieerd van de Union Gaulliste en verzocht zelfs Capitant, niet naar Epinal te komen. (Red. K.H.A. - Tijd - Neue Zürcher Zeitung - Le Monde - Libération)
(V. b. Grondwet 6857 B; De Gaulle's eischen 6677 A)

Griekenland

A. Koning George II teruggekeerd

De thans 56 jarige Koning George II is op 27 Sept. (voor de derde maal) uit ballingschap in Griekenland teruggekeerd. Toen zijn vader Constantijn in 1917 wegens zijn pro-Duitsche sympathieën gedwongen werd af te treden, moest George ten gunste van zijn jongeren broer Alexander afstand doen van zijn rechten en zijn vader in ballingschap volgen.

Koning George II

Alexander stierf in 1920 en Constantijn en George werden na een plebisciet teruggeroepen. Op 27 Sept. 1922 volgde George zijn vader op. Hij was echter niet zeer populair. De regeering was republikeinsch en toen hij trachtte een hem welgezinde regeering te vormen, brak er een opstand uit en moest George op 18 Dec. 1923 het land weer verlaten. In 1925 werd de republiek uitgeroepen. In 1935 trachtten de liberalen onder Venizelos de regeering der conservatieve populisten ten val te brengen. Gen. Kondylis organiseerde toen een volksstemming en op 3 November 1935 werd Koning George weer teruggeroepen. Aanvankelijk regeerde hij constitutioneel, maar toen de republikeinen bij de verkiezingen de meerderheid behaalden werd in 1936 met zijn hulp de dictatuur van Metaxas ingesteld. Metaxas schafte de grondwet af en ontbond het parlement. (Metaxas overleed in 1941). Toen de Italianen in October 1940 Griekenland binnenvielen bood het Grieksche leger niet alleen moedig weerstand, maar dreef den vijand zelfs tot diep in Albanië terug.

De Duitsche aanval in April 1941, bezegelde echter voorloopig het lot van Griekenland. De Koning, die met de rest van zijn troepen op Kreta tot het laatste toe tegenstand bood, moest in Mei 1941 uitwijken naar Egypte, vanwaar hij met zijn regeering naar Londen ging. De tegenstelling monarchistisch-republikeinsch bleef ook tijdens de bezetting in Griekenland doorwerken.

In Februari 1941 kwam er in overleg met de regeering in Londen en de geallieerden een overeenkomst tot stand tusschen de verschillende verzetsbewegingen, die elkaar tot dan toe met alle middelen bevochten hadden, de E.L.A.S. (Ellinikos Laikos Apeleutherotikos Stratos is Grieksch volksleger voor de bevrijding) en de E.D.E.S. (Ellinikos Dimokratikos Ethnikos Stratos is Grieksch Nationaal Demokratisch leger), om samen te werken bij de bestrijding van den gemeenschappelijken vijand.

Een nationaal kabinet onder leiding van Papandreoe kon gevormd worden, waarin ook de door communisten geleide E.A.M. (Ethnikon Apeleutherotikon Mebopon is Nationaal bevrijdingsfront, waarvan de E.L.A.S. de militaire organisatie was) en de andere linksche partijen zitting namen.

Als voorwaarde was gesteld, dat voor een eventueelen terugkeer van Koning George een plebisciet gehouden zou worden.

Na de bevrijding in October 1944 bleek samenwerking tusschen linksch en rechtsch onmogelijk en de terugkeer van den Koning minder gewenscht. Een burgeroorlog brak uit. De Engelsche troepen intervenieerden en de E.A.M. werd verslagen. Aartsbisschop Damaskinos werd benoemd tot regent.

De liberaal Sophoelis vormde een (republikeinsche) regeering. De op 31 Maart 1946 gehouden verkiezingen werden door de communisten, socialisten en radicalen geboycot, daar volgens hen de kiezerslijsten vervalscht waren en niets een eerlijke verkiezing waarborgde. Het gevolg was, dat een royalistische meerderheid in het parlement werd gekozen.

De leider der populisten, Tsaldaris vormde een royalistisch kabinet. Het op 1 September 1946 gehouden plebisciet viel uit ten gunste van de monarchie. Dreigende buitenlandsche verwikkelingen en de vrees voor slavische overheersching waren niet vreemd aan dezen uitslag.
(Red. K.H.A. - Neue Zürcher Zeitung - N.R.C. - Alg. H.bl.) **(V. b. George: 6624 D; Referend.: 6866 A)**

India

B. Hooge Commissaris benoemd —

De Engelsche gezant te Damascus, Terence A. Shone, is benoemd tot Hoogen Commissaris in India. Dit is een diplomatiek ambt dat practisch gelijk is aan dat van ambassadeur. De titel geeft slechts aan, dat India en Engeland tot hetzelfde staatsverband behooren. Er zitten evenwel geen politieke consequenties aan vast. De Hooge Commissarissen van de Dominions in Londen of die van Engeland in Ottawa, Canberra, enz. hebben slechts de bevoegdheden van een diplomaat. Hun primaire taak is hun land te vertegenwoordigen en het bevorderen van de economische en financieele betrekkingen. Deze benoeming wordt beschouwd als een verdere stap naar den Dominion-status voor India.
(Times 19 Sept.)

Internationaal

C. Conferentie van Parijs - Verdaging op 15 October - Fransch voorstel i.z. statuut van Triëst aangenomen —

25 Sept. — De raad van Ministers van Buitenlandsche Zaken heeft besloten alle commissies te verzoeken op 5 October hun werkzaamheden te beëindigen. De plenaire zittingen zouden op 15 October moeten eindigen. (Manch. Guardian)
3 Oct. — De politieke en territoriale commissie voor Italië heeft de algemeene beginselen van het Fransche voorstel in zake het statuut voor het Vrije Gebied van Triëst met 14 tegen 6 stemmen aangenomen. Het Slavische blok stemde als één man tegen.

De geheele kwestie zal thans naar de Groote Vier worden terugverwezen met een aanbeveling van de Britten en de Amerikanen.

Het aangenomen voorstel bestaat uit 12 aanbevelingen, die hierop neerkomen:

De Veiligheidsraad waarborgt de integriteit en onafhankelijkheid van het vrije gebied; het gebied zal worden gedemilitariseerd en geen gewapende macht zal worden toegestaan dan op machtiging van den Veiligheidsraad; het vrije gebied zal een Volksvergadering bezitten en een Regeeringsraad, door de Volksvergadering gekozen en aan haar verantwoordelijk; met het oog op de verantwoordelijkheid van den Veiligheidsraad moet de macht van de Volksvergadering en den Regeeringsraad op bepaalde punten worden beperkt ten behoeve van den gouverneur; de gouverneur wordt aangesteld door den Veiligheidsraad in overleg met Joego-Slavië en Italië. Hij zal het recht hebben wetten aan de Volksvergadering voor te leggen, terwijl wetten, die de verantwoordelijkheid van den Veiligheidsraad in gevaar brengen, door zijn veto kunnen worden verworpen. Wanneer de gouverneur van het recht van veto gebruik maakt, wordt de aangelegenheid naar den Veiligheidsraad verwezen. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6890 C)

D. Aantal Joodsche D.P's in Amerikaansche zonen van Duitschland en Oostenrijk —

27 Sept. — Naar Rabbie Phillip S. Bernstein, adviseur voor Joodsche aangelegenheden bij de Amerikaansche bezettingsautoriteiten mededeelde bevinden zich in de Amerikaansche zonen van Duitschland en Oostenrijk resp. 130.000 en 34.000 Joodsche „Displaced Persons" (Verplaatste personen). (U.S. Information Service)
(V. b. Displ. persons 6827 B)

E. Contrôle op de atoomenergie moeilijk, maar technisch mogelijk

29 Sept. — Het wetenschappelijk-technisch comité van de commissie voor de atoomenergie heeft een rapport uitgebracht, inzake de wetenschappelijke aspecten van de internationale contrôle op de atoomenergie. Ook de Russische gedelegeerde dr. Alexandrov heeft het rapport goedgekeurd. In dit 22 pagina's groot rapport, wordt o.m. gezegd, dat het delven en de productie van thorium- en uraniumproducten kan geschieden in fabrieken die verwijderd zijn van de mijnen, zooals in Canada. Slechts de toepassing van zeer strenge voorzorgsmaatregelen zou kunnen verhinderen, dat gezuiverde producten uit de fabrieken zouden verdwijnen en gebruikt zouden worden voor een ongeoorloofde fabricage van atoomwapens.

De installaties om deze wapens te fabriceeren zijn relatief klein en gemakkelijk te verbergen.

Daardoor is het moeilijk de clandestiene vervaardiging van atoomwapens te ontdekken.

De contrôle zal zich moeten uitstrekken tot alle stadia van de productie. Hoewel zeer moeilijk, zal zij technisch niet onuitvoerbaar zijn.

In het rapport wordt nog gezegd, dat op basis van de uraniumproductie 1941, de jaarlijksche wereldproductie van atoombommen zou liggen tusschen 3500 en 7000 stuks. Aangewend voor vreedzame doeleinden zou deze productie jaarlijks een energie aan 2.000.000 kilowatts opleveren. (Observer) **(V. b. 6819 B)**

VONNIS TE NEURENBERG

Nadat de beklaagden op 31 Augustus de gelegenheid gekregen hadden het laatste woord te hunner verdediging uit te spreken werd de zitting van het Tribunaal te Neurenberg verdaagd. Het tribunaal had sedert het proces begon (20 Nov. 1945) kennis genomen van 300.000 schriftelijke getuigenverklaringen, 3000 documenten van bijna uitsluitend Duitsche herkomst, en 200 mondelinge getuigenverklaringen. Op 30 September werd het vonnis over de beschuldigde organisaties uitgesproken. Op 31 Sept. volgde het vonnis over de persoonlijk aangeklaagde nazi-leiders.

LAATSTE VERDEDIGINGSWOORDEN DER BEKLAAGDEN.

Op 31 Augustus kreeg ieder der beklaagden tien minuten voor een laatste verdediging.

GOERING beschuldigde de aanklagers er van, dat zij alle door de verdediging naar voren gebrachte bewijsmateriaal negeerden. Hij sprak zijn scherpste afkeuring uit over de massa-moorden en zeide nooit tot één moord of wreedheid bevel gegeven te hebben. Hij beschuldigde de geallieerden er van, in Duitschland niet beter te handelen, dan de Duitschers in de door hun bezette gebieden. Hij deed een beroep op de geallieerden om het Duitsche volk, dat „vrij van schuld is", te sparen. „Ik wilde geen oorlog", aldus Goering, „het eenige motief voor mijn daden was een hartstochtelijke liefde voor mijn volk."

HESS betuigde zijn trouw aan Hitler, waarvan hij zeide dat hij de stralendste zon was geweest, die sinds duizend jaar voor zijn volk had geschenen. Indien hem de gelegenheid gegeven werd, dan zou hij precies zoo handelen, als hij gedaan had, al zou hij weten, dat hij op den brandstapel zou moeten sterven.

RIBBENTROP las een telegram voor, naar hij zeide afkomstig van maarschalk Stalin, waarin deze — na den veldtocht in Polen — zijn vriendschap voor Duitschland tot uitdrukking bracht. Duitschland streefde slechts na, wat Amerika, Rusland en Engeland bereikten. Beklaagde voelde slechts één schuld, niet tegenover het Tribunaal, maar tegenover het Duitsche volk: dat zijn politieke verlangens niet met succes bekroond waren geweest. In 1939 ontmoette hij Stalin en wat die toen wilde, was geen vrede; toch wordt diens gedrag niet als een misdaad tegen den vrede beschouwd, aldus Ribbentrop.

SEYSS-INQUART zeide dat volksverhuizingen op groote schaal blijkbaar wel te rechtvaardigen zijn, want de geallieerden evacueeren thans meer dan een millioen Duitschers uit gebieden waar zij langer gevestigd waren dan de meeste Joden in Amsterdam.

„Kon ik een vriend zijn van de Nederlanders, van wie het overgroote meerendeel tegen mijn volk was, dat vocht voor zijn bestaan? Ik betreur het, dat ik niet naar dat land ben gekomen als een vriend. Maar ik was geen beul noch, uit eigen vrijen wil, een roover. Mijn geweten werd gesust door het feit, dat het Nederlandsche volk er lichamelijk beter aan toe was dan tijdens den eersten wereldoorlog". Hitler was voor Seyss-Inquart de man, die Duitschland grooter maakte dan ooit. „Ik heb hem gediend", zoo zei hij, „en ik blijf hem trouw".

KEITEL: „Ik heb geloofd, ik heb gedwaald en ik was niet in staat te verhinderen, wat had moeten verhinderd worden, dat is mijn schuld. Het beste wat ik als soldaat gegeven heb, gehoorzaamheid en trouw werden misbruikt. Het is mijn noodlot, dat ik niet de grenzen gezien heb, die ook aan de plichtsvervulling van een soldaat gesteld zijn".

KALTENBRUNNER leider der Gestapo, noemde het antisemitisme van Hitler barbarendom en zeide er geen deel aan gehad te hebben. „Alle pogingen tijdens den oorlog om de Joden te beschermen", zoo verklaarde hij, „zijn tot mij te herleiden".

ROSENBERG zeide, dat zijn geweten volledig vrij van schuldbesef was. Hij had de lichamelijke en geestelijke levensomstandigheden der Europeesche volken willen verbeteren. Hij had steeds de menschelijke waardigheid verdedigd. Hij had in Oost-Europa de vrijheid der kerken hersteld.

STREICHER zeide, dat de uitroeiing der Joden was bevolen door Hitler en uitgevoerd door Himmler.

FRANK, ex-gouverneur van Polen, zei: „Toen wij begonnen ons van God te verwijderen, wisten wij niet, dat dit zulke ontzettende gevolgen zou hebben.
Het waren niet alleen technische tekortkomingen en verraad, waardoor wij den oorlog verloren hebben. Voor alles heeft God zijn oordeel over Hitler en zijn systeem, dat wij dienden, uitgesproken en uitgevoerd". Frank voegde er aan toe, dat de „misdaden die thans door de Russen, Tsjechen en Polen bedreven worden", een tegenwicht vormen voor iedere schuld van het Duitsche volk.

BALDUR VON SCHIRACH, leider der Hitlerjeugd, zeide, dat de Duitsche jeugd noch in vrede noch in oorlog iets gedaan heeft, waarvoor zij zich behoeft te schamen. Mijn persoonlijk lot is onbelangrijk, aldus deze beklaagde, maar de jeugd is de hoop van onze natie.

SAUCKEL: „De groote vereering voor Hitler is misschien mijn fout geweest. Ik zag hoe vriendelijk Hitler voor vrouwen en kinderen was en wist dat hij de levensomstandigheden wilde verbeteren

JODL verklaarde, dat de Wehrmacht de onmogelijke taak had om een oorlog te voeren onder een bevelhebber, die het leger niet vertrouwde en die door het leger weinig vertrouwd werd. Zij diende echter het vaderland en niet de machten der duisternis.

VON PAPEN noemde zichzelf voorvechter van het christendom. Hij was het slachtoffer van een politieke ontwikkeling welke hem boven het hoofd was gegroeid.

VON NEURATH legde de kortste verklaring af. Hij zeide dat zijn leven gewijd was geweest aan vrede, menschelijkheid en rechtvaardigheid.

SPEER, bewapeningsleider, verklaarde, dat tachtig millioen menschen door middel van de techniek beroofd waren van de kracht om onafhankelijk te denken, overgeleverd aan den wil van één man.

FRITZSCHE, radiocommentator, zei, dat als hij voor den aanvalsoorlog gepleit had, het Duitsche volk zich van hem afgekeerd zou hebben.

SCHACHT bekende niet gezien te hebben, dat Hitler een misdadiger was en zeide overweldigd te zijn door de ellende die tijdens het proces gebleken was. Hij achtte zijn financieele en industrieele politiek volkomen juist en zijn geweten onbezoedeld.

RAEDER verklaarde dat de Duitsche marine met onbevlekte vlag uit den strijd was gekomen. „Ik deed mijn plicht als soldaat voor het Duitsche volk."

DOENITZ verklaarde nog eens, dat naar zijn meening de duikbootoorlog, zooals die door de Duitschers is gevoerd, volkomen legaal was.

FRICK verklaarde een zuiver geweten te hebben.

FUNK zeide, dat hij tijdens dit proces voor het eerst gehoord had van de afschuwelijke misdaden waarbij ook zijn ministerie gedeeltelijk betrokken was.

HET VONNIS

Op 30 Sept. begon rechter Lawrence met de voorlezing van het vonnis.
De stelling van de verdediging, dat een aanvalsoorlog vóór 8 Augustus 1945 (toen Engeland, Amerika, Frankrijk en Rusland te Londen de overeenkomst nopens het berechten van oorlogsmisdadigers sloten — zie 6393 G) werd weerlegd met het argument, dat dit tribunaal door het handvest, bij die overeenkomst opgesteld, gebonden is. Bovendien hadden genoemde souvereine landen het recht dit handvest op te stellen, omdat Duitschland zich aan hen onvoorwaardelijk had overgegeven.

Kabinet, S.A. en Opperbevel niet misdadig

Het tribunaal, overwegende dat het Duitsche Kabinet na 1937 nooit als één groep had gehandeld en dat de groep beschuldigde personen zoo klein was, dat de leden gemakkelijk in afzonderlijke zaken terecht konden staan, heeft besloten tegenover dit lichaam niet een verklaring van misdadigheid uit te spreken.
Ook de S.A. had na de zuivering van 1934 geen belangrijke rol meer gespeeld en kon dus als zoodanig vrijuit gaan.
Om dezelfde redenen wenschte het tribunaal den generalen staf en het opperbevel van het Duitsche leger niet misdadig te verklaren, maar, zoo voegde Lawrence er aan toe, het bewijs van misdadigheid van vele hunner leden is duidelijk en overtuigend.

S.S., S.D. en Gestapo misdadig

Het tribunaal heeft echter enkele groepen van de nazi-„élite" — n.l. de S.S., de S. D. en de Gestapo — schuldige groepen bevonden te zijn in den zin van het handvest.
De verdediging, aldus ging Lawrence voort, heeft den waren aard van het internationale recht miskend. Dit recht is in voortdurende ontwikkeling en past zich zelf steeds aan de behoeften van een veranderende wereld aan, zooals de wijsheid en de ervaring van de opeenvolgende geslachten dit leeren.
De Haagsche conventie bevat geen bepaling, dat een schending van haar bepalingen een misdaad is. Evenmin wordt er melding gemaakt van een hof, voor hetwelk overtreders terecht zouden moeten staan, maar toch worden handelwijzen, in de Haagsche conventie gewraakt, algemeen als misdaden beschouwd, alsof zij uitdrukkelijk als zoodanig waren bepaald.
Evenzoo sluit het Kellogg-pact van 1928, dat oorlog als een middel van nationale politiek uitbande, noodzakelijkerwijs de veronderstelling in, dat een dergelijke oorlog onwettig is in het internationale recht en dat zij, die dergelijke oorlogen voorbereidden en voerden met zijn onvermij-

delijke en vreeselijke gevolgen, een misdaad begaan.
De leer, dat hoofden van staat onaantastbaar zijn, is niet van toepassing wanneer een staat het internationale recht geschonden heeft.
Het tribunaal verwerpt het verweer der beschuldigden, dat Hitler voor alles verantwoordelijk is. Hitler kon geen aanvalsoorlog in zijn eentje voeren. Hij had hiervoor de medewerking van staatslieden, militaire leiders, diplomaten en zakenlieden noodig. Wanneer dezen, zijn doeleinden kennende, hem hun medewerking hebben verleend, dan zijn zij medeplichtigen aan het plan, waartoe hij den eersten stoot gaf. Het feit, dat zij hun taken door een dictator toegewezen kregen, ontslaat hen niet van verantwoordelijkheid voor hun daden.

Op 31 November had de slotzitting plaats, waarin het vonnis werd uitgesproken over de 22 nazileiders die persoonlijk beschuldigd waren van:

1. Samenzwering om misdaden tegen den vrede, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menschelijkheid begaan.
2. Misdaden tegen den vrede.
3. Oorlogsmisdaden.
4. Misdaden tegen de menschelijkheid.

Goering, Von Ribbentrop, Keitel, Rosenberg, Jodl en Von Neurath werden op alle punten schuldig bevonden; Frick, Funk en Seyss-Inquart op de punten 2, 3 en 4; Raeder op de punten 1, 2 en 3; Kaltenbrunner, Sauckel, Frank, Speer en Bormann (afwezig) op de punten 3 en 4; Doenitz op de punten 2 en 3; Hess op de punten 1 en 2; Von Schirach en Streicher op punt 4.

Doodvonnissen.
Tot den strop werden veroordeeld: **Goering, Ribbentrop, Keitel, Kaltenbrunner, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Sauckel, Jodl, Seyss-Inquart en Bormann (bij verstek).**

Gevangenisstraffen:
Levenslang: **Hess, Funk en Raeder.** Twintig jaar: **Von Schirach en Speer.** Vijftien jaar: **Von Neurath.** Tien jaar: **Doenitz.**

Vrijspraak:
Von Papen, Schacht en Fritzsche werden vrijgesproken en onmiddellijk in vrijheid gesteld.

Het Russische lid van het Tribunaal had doen aanteekenen, dat hij het niet eens was met de vrijspraak van Schacht, Fritzsche en Von Papen, terwijl hij Hess ter dood had willen zien gebracht. Bovendien was de Rus het niet eens met de nietschuldig-verklaring van den generalen staf, de S.A. en het rijkskabinet.

Nadere motiveering.
Het Tribunaal gaf de volgende motiveering der uitspraken:
GOERING was na Hitler de stuwende kracht. Hij was de leidende oorlogsagressor, zoowel de politieke als de militaire leider, hij was het hoofd van het arbeidsslaven-program, de schepper van het verdrukkingsprogram tegen de Joden en andere rassen, zoowel in het binnenland als daarbuiten. Al deze misdaden heeft hij ronduit toegegeven. Op sommige speciale punten mag verschil bestaan in de getuigenverklaringen, zijn eigen verklaringen zijn echter meer dan voldoende om overtuigend te zijn voor zijn schuld. Zijn schuld is uniek in haar enormiteit. Van het oogenblik af, dat hij in 1922 als commandant van de stormtroepen in de nazi-partij trad, is hij de eerste adviseur geweest van Hitler. Hij bracht de Gestapo tot ontwikkeling en richtte de eerste concentratiekampen op, stond die in 1934 aan Himmler af, leidde de Röhm-zuivering in dat jaar en leidde de infame campagnes, die de verwijdering van Von Blomberg en Von Fritsch tengevolge hadden.
Het Hof ging Goerings carrière na als dictator van het vierjarenplan en noemde hem als minister van Luchtvaart aansprakelijk voor de aangekondigde vervijfvoudiging van de Luftwaffe na München. Goering was de centrale figuur bij den Anschluss van Oostenrijk. Wijzend op zijn aanwezigheid bij alle belangrijke conferenties, die aan de nazirooftochten voorafgingen en op het feit, dat hij actief deel nam aan de politieke manoeuvres — die van het gebruik maken van den Zweedschen zakenman Dahlerus als boodschapper naar de Britten met de bedoeling Engeland van zijn garantie aan de Polen af te houden inbegrepen — constateerde het Hof, dat hij de Luftwaffe had aangevoerd bij den overval op Polen en bij de aanvalsoorlogen, die daarna volgden.
„Indien hij zich verzet heeft tegen het voornemen van Hitler om Noorwegen en Rusland binnen te vallen, dan is het duidelijk, dat hij dit alleen gedaan heeft om strategische redenen. Toen Hitler eenmaal de beslissing had genomen, volgde hij zonder aarzeling."
„Er kan geen twijfel aan bestaan, dat hij al zijn macht heeft aangewend voor een agressieven oorlog."

HESS „was een goed ingelichte en gewillige deelnemer aan de Duitsche agressie tegen Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije en Polen. Tot zijn vlucht naar Engeland was Hess Hitlers vertrouwensman. Hij moet op de hoogte geweest zijn van alle agressieve plannen van Hitler. Er is geen sprake van, dat Hess niet volkomen bij zijn verstand was toen hij de daden bedreef, waarvan hij beschuldigd wordt. Dat hij tijdens het proces geestelijk abnormaal was moge waar zijn, er is geen bewijs, dat hij den aard van de beschuldigingen niet beseft." Hess deed alsof hij de uitspraak niet hoorde.

SEYSS-INQUART „nam deel aan de nationaal-socialistische intrige's, die aan Oostenrijks Anschluss vooraf gingen en werd op Duitsch verlangen Oostenrijksch bondskanselier, hij werd opvolger van bondspresident Miklas en later Reichsstatthalter. Hij was algemeen plaatsvervanger van Frank in Polen en Rijkscommissaris in Nederland en nam daardoor de verantwoordelijkheid op zich voor het bestuur van gebieden, welke door den aanvalsoorlog bezet waren en wier bestuur een levenskwestie voor den aanvalsoorlog was. Hij stond een harde bezettingspolitiek voor, hij buitte de hulpmiddelen van Polen voor Duitschland uit. Hij vervolgde de Joden en was bekend met acties, die den dood van vele Joodsche intellectueelen met zich brachten. In Nederland oefende hij een onbarmhartige terreur uit om allen tegenstand tegen den Duitschen bezetter, door wien meer dan een half millioen menschen uit Nederland voor arbeid naar Duitschland werden gezonden, te onderdrukken.

KEITEL „heeft bevolen dat Russische krijgsgevangenen voor de Duitsche oorlogsindustrie zouden worden gebruikt."

KALTENBRUNNER „heeft een actieve rol gespeeld in de nazi-intrige tegen Oostenrijk. Hij wist alles af van de toestanden in de concentratiekampen. Hijzelf heeft de executie van gevangenen, bijv. in Mauthausen bevolen en bijgewoond."

FRICK was „een ambitieuze nazi die ervoor verantwoordelijk is dat de Duitsche natie geheel onder contrôle van de nazipartij werd gebracht. Hij was verantwoordelijk voor de wetgeving tot onderdrukking der vakvereenigingen, de pers en de Joden."

STREICHER was een „trouwe nazi". „Hij infecteerde den Duitschen geest met den bacil van het anti-semitisme en wekte het Duitsche volk tot actieve achtervolging der Joden op."

VON RIBBENTROP „speelde een belangrijke rol in Hitlers „eindoplossing" van de Joodsche kwestie. Er is overvloedig materiaal dat von Ribbentrop volkomen sympathiseerde met alle hoofdpunten van de nationaal-socialistische leer en dat zijn samenwerking met Hitler en de andere beklaagden in het begaan van misdaden tegen den vrede, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menschelijkheid van ganscher harte was."
Zijn verweer, dat Hitler alle belangrijke beslissingen nam en dat hij zulk een groote bewonderaar en getrouwe volgeling van Hitler was, dat hij nooit twijfelde aan Hitlers herhaalde beweringen, dat hij vrede wenschte en geen aanvalsactie van plan was, achtte het Tribunaal ongegrond.

ROSENBERG was de „ideoloog" van de nazipartij. „Hij hielp mede aan de formuleering van de politiek van germaniseering, exploitatie, dwangarbeid, uitroeiing van Joden en tegenstanders van het regiem."
Hij was hoofd van een organisatie, welker agenten een actieve rol speelden in nazi-intriges in alle deelen van de wereld.

FUNK „heeft als president van de Rijksbank een overeenkomst gesloten met Himmler, volgens welke de Rijksbank goud en juweelen van de S.S. zou ontvangen, terwijl hij zijn ondergeschikten instrueerde niet te veel te vragen over de herkomst. De S.S. zond aldus de persoonlijke bezittingen van zijn slachtoffers, die in concentratiekampen waren vermoord, naar de bank. Bovendien wordt Funk verantwoordelijk geacht voor zijn deelneming in de economische voorbereiding van den aanval op de Sovjet-Unie".

FRANK „heeft een groote rol gespeeld in de uitroeiing van de Joden."
Geciteerd werden zijn eigen woorden: „De Polen zullen de slaven van het Groot-Duitsche Rijk zijn" en „Wij moeten de joden uitroeien, waar wij hen vinden en waar dit maar mogelijk is."

SCHIRACH „benutte geweld- en andere methodes om alle jeugdgroepen ten voordeele van de nazi-jeugd te vernietigen."

SAUCKEL „stelde een plan op voor de mobilisatie van alle arbeidskrachten in het Duitsche rijk en voerde den slavenarbeid in de bezette gebieden in."

JODL „was de aartsplannenmaker van den oorlog en is in elk opzicht en in groote mate verantwoordelijk voor het oorlogsbeleid."

VON NEURATH „speelde een belangrijke rol bij de herbezetting van het Rijnland en wist af van alle agressieve plannen. Hij bepleitte het elimineeren van de Tsjechische intelligentia."

SPEER was niet betrokken bij plannen voor agressieve oorlogen. „Hij nam echter wel deel aan het program voor den slavenarbeid. Ter verzachting kon de erkenning worden aangevoerd, dat Speer door het systeem van geblokkeerde industrieën in te voeren, vele arbeiders in de gelegenheid stelde thuis te blijven. Ook

is hij in de laatste fazen van den oorlog een van de weinige mannen geweest, die den moed hadden Hitler aan zijn verstand te brengen, dat de oorlog verloren was, waarbij het Hof in herinnering bracht, dat hij stappen had ondernomen om zoowel in Duitschland als in de bezette gebieden nuttelooze vernielingen te verijdelen.

BORMANN werd schuldig verklaard aan „deelneming aan het programma van slavenarbeid, de Jodenvervolgingen en het neerschieten van geallieerde vliegers."

DOENITZ „is niet te beschouwen als een eenvoudige leger- of divisiecommandant. Het onderzeebootwapen was het belangrijkste deel van de Duitsche vloot en Doenitz was zijn leider. Later werd hij staatshoofd en beval in deze hoedanigheid dat de oorlog in het Oosten moest voortgaan. Het is niet bewezen, dat Doenitz deel heeft genomen aan de samenzwering tot een aanvalsoorlog. Hij was niet aanwezig op belangrijke conferenties waarin dergelijke plannen werden gesmeed en evenmin is bewezen dat hij op de hoogte was van de aldaar genomen besluiten. Hij heeft echter wel den aanvalsoorlog gevoerd. Verder is bewezen, dat de bepalingen van het verdrag van Versailles betreffende den duikbootoorlog niet werden uitgevoerd en dat Doenitz het bevel gaf, dat zij niet zouden worden nageleefd. Hij stond toe, dat het bevel om commandotroepen en krijgsgevangenen dood te schieten, van kracht bleef, toen hij opperbevelhebber werd. Een man in Doenitz' positie moet geweten hebben, dat burgers van bezette landen in grooten getale in concentratiekampen werden opgesloten; dat Britsche krijgsgevangenen behoorende tot de marine, werden behandeld in overeenstemming met de conventie van Genève moet evenwel als een verzachtende omstandigheid worden aangemerkt."

RAEDER heeft de Duitsche vloot gebouwd. Het plan van de invasie van Noorwegen was van hem en niet van Hitler. Hij heeft een onbeperkten zeeoorlog gevoerd, ook tegen de neutralen en hij heeft erkend, dat hij het bevel om krijgsgevangenen dood te schieten heeft doorgegeven langs den hiërarchieken weg.

SCHACHT was een actieve aanhanger van de Nazi-partij, voordat deze aan de macht kwam en ondersteunde Hitler's benoeming tot rijkskanselier. Nadien speelde hij een belangrijke rol in de herbewapening tot welk doel hij de middelen van de Reichsbank gebruikte. Na 9 April 1936 begon hij zijn invloed te verliezen als centrale figuur in het herbewapeningsprogramma. Zijn invloed taande nog meer toen Goering werd benoemd tot uitvoerder van het vierjarenplan.
Hij maakte ook geen deel uit van den intiemen kring rondom Hitler. Men beschouwde hem daar met een openlijke vijandigheid. Schacht werd op 23 Juli 1944 gearresteerd daar Hitler twijfel koesterde over de eventueele medeplichtigheid van Schacht in het tegen hem gerichte complot.

VON PAPEN werd vrijgelaten op grond van de volgende conclusie: „De verzamelde bewijzen laten er geen enkelen twijfel aan bestaan wat de aanvankelijke bedoelingen van von Papen waren (die toen Duitsch gezant in Oostenrijk was), nl. het ondergraven van het regiem van Schnuschnigg en het versterken van de posities van de nazi's in dat land met het doel de aansluiting voor te bereiden. Om deze projecten tot een goed einde te brengen, nam hij zijn toevlucht tot intriges en intimidatie. Maar het Handvest van het Tribunaal beschouwt deze daden niet als oorlogsmisdaden.
FRITZSCHE werd onschuldig bevonden, voornamelijk op grond van het feit, dat zijn plaats in de nazi-hiërarchie te laag was om grooten invloed te oefenen. Hij heeft tweemaal gepoogd om de „Stürmer" van Streicher te torpedeeren. „Het schijnt dat Fritzsche nu en dan tijdens zijn radio-uitzendingen krachtige verklaringen van propagandistischen aard heeft afgelegd. Het tribunaal is echter niet bereid aan te nemen, dat deze uitzendingen ten doel hadden het Duitsche volk er toe te brengen wreedheden te begaan tegenover overwonnen volkeren en hij kan dus niet als medeplichtig aansprakelijk worden gesteld voor de begane misdaden". De veroordeelden kregen vier dagen tijd, om bij den geallieerden contrôleraad verzoeken tot verzachting van hun vonnis in te dienen. (Neue Zürcher Zeitung - Nat. Rotterd. Cour. - Trouw - Times)
(V. b. 6833 E; Overzichten: 6419B; 6485 F; 6563; 6769; 6833 E)

A. Directeur International Labour Office —

18 Sept. — Tot directeur van het internationaal arbeidsbureau (International Labour Office) is benoemd: Edward J. Phelan, die sedert het aftreden van James G. Winant in 1941 waarnemend directeur was. (Times)

B. Internat. monetair fonds - Nieuwe leden —

4 Oct. — Italië, Turkije, Syrië en de Libanon zijn toegelaten tot het Internationale Monetaire Fonds. De gouverneurs van het Fonds hebben het quotum van Frankrijk met $ 75 millioen verhoogd tot $ 525 millioen. Op het oogenblik zijn 43 landen lid van het Fonds. Door de toelating van deze nieuwe leden zal het totaal dat beschikbaar is voor de stabilisatie der valuta $ 234 millioen meer bedragen. De Engelsche Minister van Financiën Hugh Dalton is gekozen tot voorzitter van den Raad van Gouverneurs van de Wereld Bank en het Intern. Monetaire Fonds. In deze functie volgt hij den Amerikaanschen Minister van Financiën John Snyder op. (Maasbode)
(V. b. Intern. mon. fonds 6610 B en 6557 A)

C. Internationaal radionet - Amerikaansch plan —

1 Oct. — Het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft den tekst bekend gemaakt van een ontwerp voor de oprichting van een internationaal radionet over de geheele wereld ter bevordering van het opvoedend werk der U.N. (Ver. Volken). De kosten worden geraamd op 250 millioen dollar.
(Reuter - Nwe Standaard)

Italië

D. Sforza voorstander van een Fransch-Italiaansch blok —

28 Sept. — Tijdens een zitting der Constituante heeft Graaf Sforza een pleidooi gehouden voor de vorming van een Fransch-Italiaansch blok, dat als Vierde Groote de discussies tusschen de „Drie Grooten" gunstig zou kunnen beïnvloeden. (Le Monde) **(V. b. Sforza 6795 B)**

Joego-Slavië

E. Amerikaansche voorlichtingsdienst staakt werkzaamheden —

3 Oct. — De Amerikaansche Voorlichtingsdienst heeft op verzoek van de Joegoslavische Regeering zijn werkzaamheden gestaakt. De Joego-Slaven beweerden dat door dezen dienst anti-Joegoslavische propaganda was gevoerd.
(U.S. Information Service)

Nabije Oosten

F. Naar een Unie tusschen Transjordanië en Irak —

Koning Abdoellah van Transjordanië heeft een officieel bezoek gebracht aan Abdoel Illah, den regent van Irak. Hij zou besprekingen gevoerd hebben over de aaneensluiting van Transjordanië en Irak tot een Statenbond. Voorloopige overeenstemming zou bereikt zijn over de volgende punten: 1) Handhaving der souvereiniteit der 2 landen; 3) Unificatie der verschillende legerorganisaties onder een gemeenschappelijk opperbevel; 3) Uniforme buitenlandsche politiek; 4) Invoering tol-unie. (Neue Zürcher Zeitung)
(V. b. Transjordanië: 6770 E; Irak: 6658 E)

Polen

G. Gen. Anders van Poolsche nationaliteit vervallen verklaard —

28 Sept. — De commandant van de Poolsche strijdkrachten buiten Polen, die niet naar hun land wenschen terug te keeren, gen. Wladimir Anders, is met nog 75 Poolsche officieren van de Poolsche nationaliteit vervallen verklaard. De reden is, dat zij tot het Poolsche „Resettlement Corps" in Engeland zijn toegetreden. (United Press)
(V. b. Anders: 6865 H; Resettlem. C. 6884 A)

Religie

H. Nieuwe Generaal-overste der Jezuïeten —

De Belgische pater Janssens is met algemeene stemmen gekozen tot generaal-overste van de Jezuïeten. Hij is de opvolger van den Poolschen pater Ledochowski, die in 1942 overleed. Pater Janssens, de 27ste bestuurder der Sociëteit van Jezus sedert haar stichting, was bekend om zijn krachtige houding tijdens de Duitsche bezetting van België.
(Parool - 16 Sept.)

Rusland

I. „Roode leger" voortaan „Sovjetleger" —

23 Sept. — Het Russische militaire bestuur in Duitschland heeft medegedeeld dat het Roode leger voortaan Sovjetleger genoemd zal worden. (Le Monde)
(V. b. R. leger: 6867 F)

K. Nieuwe ambassadeur te Londen

28 Sept. — Georgi Nikolaiwitsch Zaroubine is volgens Radio Moskou benoemd tot ambassadeur te Londen, als opvolger van Igor Gusev. Zaroubine is 46 jaar oud. Hij was de eerste Russische ambassadeur in Canada (Mrt. 1944). Zijn naam werd genoemd in verband met de atoom-spionnage in Canada, maar in Juli j.l. verklaarde de Koninklijke Canadeesche onderzoekingscommissie, dat hij niet in deze zaak betrokken was. (N.Z.Zt.)
(V. b. 6858 B; spionnage: 6776 A)

L. De Prawda over „Amerika's expansiepolitiek" - Ontstemming over arctische manoeuvres —

25 Sept. — De Russische marine-deskundige, admiraal Schwede, publiceerde in het Sovjet-dagblad „Prawda" een aanval op de „imperialistische expansie-politiek" van de Ver. Staten. Schwede constateert, dat de Amerikaansche vloot (na den oorlog de grootste ter wereld) niet ter verdediging van het Amerikaansche continent, maar veeleer voor bepaalde agressieve doeleinden dient. Schwede wijst op de pogingen der Ver. Staten om de in den oorlog verworven steunpunten te behouden. Volgens hem zouden de Ver. Staten over 228 steunpunten in den Atlantischen Oceaan en 258 in de Stille

Zuidzee beschikken. Deze steunpunten liggen op een afstand van 10 tot 12 duizend Km. van het Amerikaansche continent, en dicht bij de Europeesche en Aziatische continenten. Schwede kan niet inzien „hoe de steunpunten op Okinawa, Groenland, IJsland en de Faroër-eilanden dienstig zijn voor Amerika's verdediging." (Neue Zürcher Zeitg.)

29 Sept. — Volgens Radio-Moskou beschuldigt de „Prawda" de Vereenigde Staten, Canada en Groot-Brittannië ervan het gebied van de Noordelijke IJszee in een militaire basis te veranderen.

„De Amerikanen en Canadeezen, aldus de Prawda houden manoeuvres in de arctische zone.

De Britsche militaire wetenschap begint eveneens in het Noorden belang te stellen. Dit blijkt uit het jongste bezoek van veldmaarschalk Montgomery aan Canada. Deze gebeurtenissen dragen niet bij tot de vestiging van den vrede en tot versterking van het vertrouwen onder de naties." (Reuter - Nwe Standaard)

Spanje

A. Uitgebreide ondergrondsche beweging —

28 Sept. — Naar een speciale correspondent van de Daily Telegraph meldde, bestaat er in Spanje een uitgebreide, goed georganiseerde ondergrondsche beweging gericht tegen het regime van Franco. Deze beweging zou beschikken over 50.000 man guerillatroepen. (Dail. Telegr.)

Syrië

B. Opstand der Aluiten onderdrukt

16 Sept. — De Syrische regeering maakte bekend, dat de regeeringsstrijdkrachten een opstand van de (Mohammedaansche) Aluiten hebben onderdrukt. De opstandelingen stonden onder leiding van Souleyman El Mourched, na den Aga Khan de hoogste religieuze Mohammedaansche autoriteit. El Mourched is gevangen genomen, zijn zoon is met tweeduizend man naar de bergen gevlucht. De Aluiten beschuldigden de centrale regeering er van, dat zij de openbare middelen verkwist en de oppositie onderdrukt hebben. (U.P.)

Tsjecho-Slowakije

C. Verhooging rantsoenen —

Met ingang van 16 September zijn de voedselrantsoenen verhoogd. De arbeiders krijgen ongeveer 25 procent meer vleesch en tien procent meer brood en vet. (United Press)

Turkije

D. Nieuwe Russische nota i.z. Dardanellen —

30 Sept. — In een nieuwe nota aan Turkije i.z. de Dardanellen spreekt de Russische regeering er haar voldoening over uit, dat Turkije zich accoord verklaard heeft met de eerste drie punten der Russische nota van 9 Augustus (zie 6843 F).

Wat het door de regeering van Turkije geformuleerde voorbehoud betreft inzake het vierde punt van het Russische voorstel, wordt in de nota gezegd, dat er een essentieel verschil bestaat tusschen internationale zeewegen, zooals het Suezkanaal en de Str. v. Gibraltar, en de Dardanellen.

„Voor de eerstgenoemden blijkt een internationale contrôle met deelneming der meest belanghebbende mogendheden inderdaad onmisbaar, hetgeen trouwens tot op heden nog niet is verwezenlijkt. Voor de Dardanellen echter, die den toegang tot een gesloten zee controleeren, is het noodzakelijk een beheer vast te stellen, dat zoo goed mogelijk beantwoordt aan de belangen van Turkije, van de U.S.S.R. en van de andere oeverstaten."

Over het vijfde punt van het Russische voorstel, dat gemeenschappelijke verdediging van de zeeëngten door Turkije en Rusland voorstelt en dat door Turkije werd afgewezen als zijnde onvereenigbaar met zijn souvereiniteit zegt de Russische regeering het te betreuren dat de Turksche regeering haar besluit heeft genomen zonder getracht te hebben van de U.S.S.R. nadere opheldering hieromtrent te verkrijgen. Rusland handhaaft zijn voorstel en is de meening toegedaan, dat dit in geen enkel opzicht de Turksche souvereiniteit zou kunnen schaden. Er wordt in de nota met nadruk op gewezen, dat niet vergeten mag worden, dat de Russische Zwarte Zee-kust zich over meer dan 2100 km. uitstrekt en toegang verleent tot streken, die voor de U.S.S.R. van vitaal economisch belang zijn. Hieruit vloeit voor de Sovjet-Unie de noodzakelijkheid voort deel te nemen aan de organisatie der verdediging van de zeeëngten.

Tenslotte wordt in de nota gezegd, dat de verklaringen van de Turksche regeering inzake de herziening van het verdrag van Montreux, in geen enkel opzicht rekening houden met de door de Groote Drie op de conferentie van Potsdam genomen besluiten, waarin de herziening werd bepleit van het verdrag, dat niet langer aan de huidige omstandigheden beantwoordt. (Un. Press - Le Monde - Nwe Standaard) **(V. b. 6852 A)**

Ver. Staten

E. Vorming Pool-leger —

27 Sept. — Uit Alaska komen berichten volgens welke de Ver. Staten bezig zijn met het vormen van een poolleger. De militaire autoriteiten zouden voor deze aangelegenheid evenveel belangstelling hebben als voor de atoombomproeven van Bikini.

De Amerikaansche luchtmacht neemt in de nabijheid van Fairbanks (Alaska) proeven met bestuurbare projectielen. Verder bereidt het leger zich voor op gedurende den winter in Alaska en op de Aleoeten te houden manoeuvres teneinde den invloed van buitengewoon lage temperaturen op kanonnen en bestuurbare projectielen na te gaan. Parachutisten zullen aan de oefeningen deelnemen.

(Daily Telegr. - Volkskrant - Alg. H.bl.) **(V. b. Alaska: 6776 B)**

F. Amerikaansche vloot blijft in Middellandsche zee —

30 Sept. — De Amerikaansche minister van Marine, Forestal, heeft verklaard, dat de Amerikaansche vlootstrijdkrachten, die zich in de Middellandsche Zee bevinden, daar zijn, „om in dit gebied de Amerikaansche belangen te beschermen en de Amerikaansche politiek te ondersteunen". (Daily Telegraph) **(V. b. 6892 B)**

G. Verkoop schepen —

25 Sept. — 500 overtollige Amerikaansche schepen (tot. bouwkosten 65 millioen dollar) worden in Europa te koop aangeboden. Het zijn koopvaardijschepen, sleepbooten, patrouillevaartuigen, mijnenvegers en landingsvaartuigen. Meer dan 400 van deze schepen liggen in de haven van Antwerpen. (N. Standaard) **(V. b. Koopvaardij 6836 F)**

H. Duitsche en Oostenrijkschе raket-deskundigen naar de Ver. St. —

Verschillende Duitsche en Oostenrijksche raket-deskundigen zullen naar Amerika gaan, waar zij in de onderzoekingscentra van leger en vloot tewerkgesteld zullen worden. In Amerikaansche kringen erkent men dat de Duitschers den Amerikanen op het gebied van raketten en van straal-aandrijving ver vooruit waren, met name met hun V1- en V2-projectielen. (N.Z.Ztg. - 16 Sept.) **(V. b. 6674 G)**

I. Vliegrecord lange afstand —

2 Oct. - Een Amerikaansch marinevliegtuig, de „Truculent Turtle" heeft zonder tusschenlanding den afstand Perth (Australië) — Columbus (Ohio, Ver. St.) die 17.600 km bedraagt afgelegd in 55 uur. Daarmede heeft het vliegtuig het wereldrecord lange afstand gebroken.

Het oude record stond met 13.191 km op naam van een Superfort, de „Dreamboat", die van Guam naar Washington was gevlogen. (Volkskrant) **(V. b. 3531 E)**

IJsland

K. Het terugtrekken der Amerikaansche troepen - Ontwerp-accoord —

22 Sept. — Een ontwerpaccoord betreffende het terugtrekken van alle Amerikaansche troepen is ter bekrachtiging aan het IJslandsche parlement voorgelegd. Het nieuwe accoord voorziet de afschaffing van de conventie inzake militaire bescherming, in 1941 tusschen IJsland en Amerika gesloten, het terugtrekken van alle Amerikaansche troepen binnen de zes maanden na datum van het nieuwe accoord en de onmiddellijke overdracht door de Vereenigde Staten aan IJsland van de luchthaven van Reikjavik. Nochtans zullen de Vereenigde Staten deze vlieghaven gedurende vijf jaren als basis voor hun troepen in Duitschland blijven gebruiken.

30 Sept. — De communisten hebben openlijk stelling genomen tegen de mogelijkheid van een nieuw verdrag met de Amerikanen. Zij organiseerden een 24-urige proteststaking.

De „Christian Science Monitor" wees er in dit verband op, dat Rusland 450.000 man troepen in Polen, 300.000 man in Roemenië en 60.000 man in Hongarije gelegerd heeft als bescherming voor zijn verbindingslijn met Oostenrijk en Duitschland. Amerika's verbindingslijn met zijn bezettingszone — aldus het blad — loopt over oceanen, meer dan over land. Het is er evenzeer op gesteld deze verbindingslijn te beschermen als Rusland de hare. De top-sterkte der Amerikaansche strijdkrachten op IJsland tijdens den oorlog bedroeg 45.000 man.

(Reuter - Nwe Stand. - U.S. Inf. Serv.) **(V. b. IJsland 6730 M)**

Zuid-Afrika

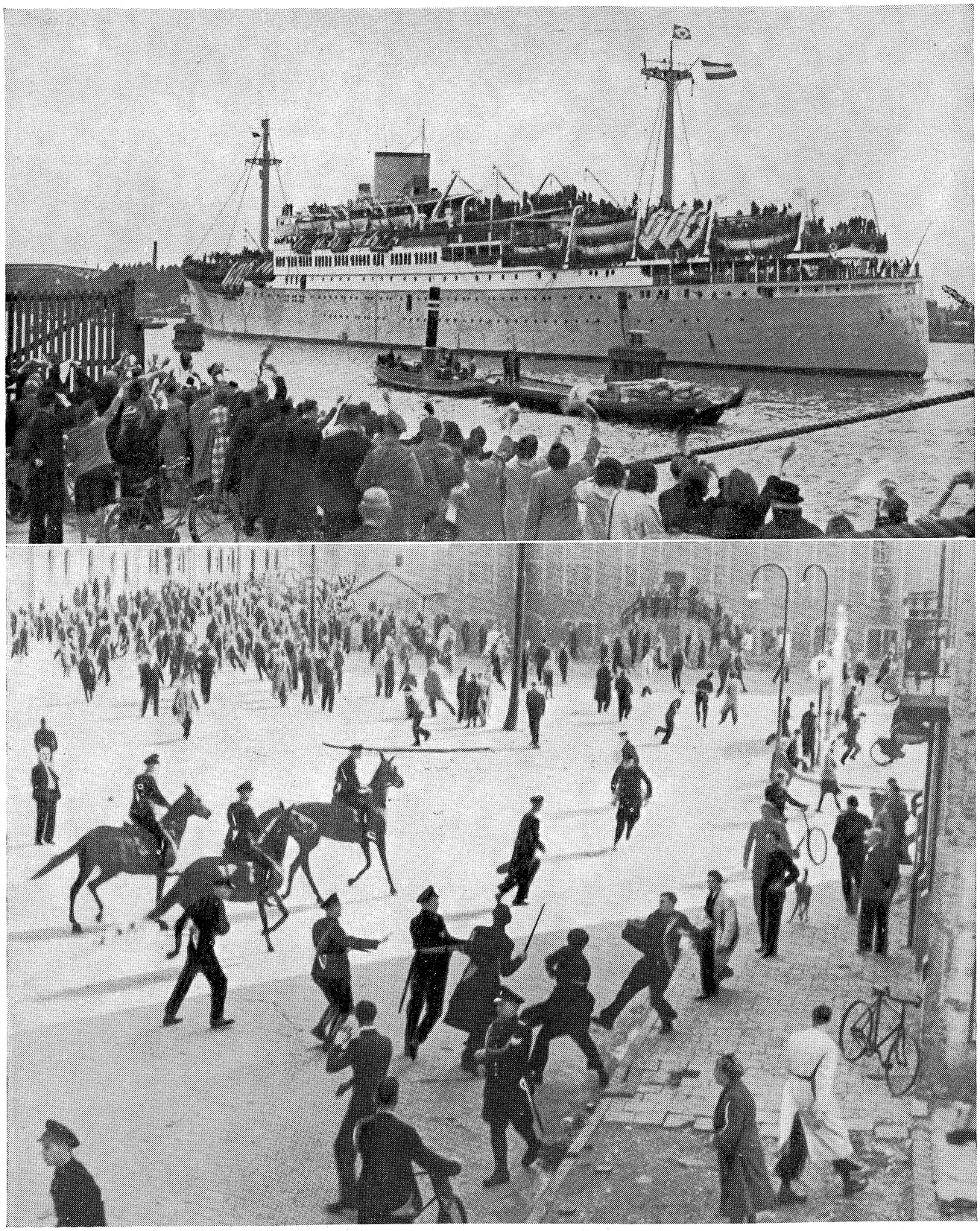
L. Optreden tegen communisten —

21 Sept. — De politie heeft invallen gedaan in de bureaux van de communistische partij te Kaapstad, Durban, Pietermaritzburg en Pretoria. Een soortgelijke actie werd bij een communistisch dagblad en de bureaux van eenige vakvereenigingen ondernomen. De politie heeft geen verklaring van haar actie gegeven. (United Press) **(V. b. Zuid-Afrika 6778 F)**

Zwitserland

M. Koopvaardijvloot wordt niet gehandhaafd —

5 Sept. — De Zwitsersche regeering heeft bekend gemaakt, dat zij niet van plan is, de tijdens den oorlog gevormde vloot te handhaven, indien het transport over zee weer normaal wordt. De in 1942 verworven vier schepen zullen dan zoo voordeelig mogelijk worden verkocht. (N.R.C.)

Op 24 September vertrok de „Boissevain" (boven) met een gedeelte van de 7-December-divisie naar Indië. In Amsterdam brak een proteststaking uit. Een protestbijeenkomst op het Waterloo-plein werd door de politie uiteengejaagd (onder). (Zie ook 6885 A)

(foto's A.N.P. - Colson)

Meer dan 40.000 personen namen deel aan een royalistische demonstratie, welke op 15 September te Antwerpen werd gehouden. De foto geeft een beeld van den optocht. Op den achtergrond het bekende ruim 90 meter hooge „torengebouw". (foto Ass. Press)

A. *Nederland*

Regeeringsverklaring over de loon- en prijspolitiek

De regeering heeft aan de Staten-Generaal een verklaring gezonden, waarin zij den wensch uitspreekt, dat het Nederlandsche volk wordt voorgelicht omtrent de bedoelingen, welke de regeering in het huidige tijdsgewricht met haar loon- en prijspolitiek heeft. Op grond van deze overweging besloot de regeering de hoofdpunten uiteen te zetten van haar beleid ten aanzien van de loonen en prijzen. Bovendien heeft zij daarbij enkele nieuwe maatregelen aangekondigd.

Oorzaken goederenschaarschte.

In de nota wordt gewezen op de oorzaken der huidige goederenschaarschte: Tijdens den oorlog werden de voorraden in ons land grootendeels verbruikt of weggeroofd. Dit lot trof ook de productie-middelen. Het overgebleven deel van het productie-apparaat is verouderd en in sommige gevallen zelfs onbruikbaar.
Door vermindering van de productie en van de exportmogelijkheden, zijn de middelen ter betaling van onzen invoer aanmerkelijk teruggeloopen.
De scholing der arbeiders heeft stil gestaan en een groot deel der bevolking heeft nog niet zijn vooroorlogsche werkkracht herwonnen.
Van een voldoenden aanvoer der noodzakelijke grondstoffen is nog geen sprake.
Twee voorname factoren, die wij rechtstreeks kunnen beïnvloeden om onze nationale productie en onze welvaart te vergrooten zijn: de persoonlijke arbeidsprestatie en het herstel van ons productie-apparaat.
Voor het herstel van ons productie-apparaat is een belangrijk deel onzer nationale productie noodig: dit deel zal dus niet voor onmiddellijke verschaffing van gebruiksgoederen beschikbaar zijn.
Zouden wij thans reeds het verbruik opvoeren, dan zou dit geen stijging, maar eerder een verlaging van verbruiksmogelijkheden in de toekomst ten gevolge hebben.

Prijsstijging en -beheersching.

Een belangrijke prijsstijging was onvermijdelijk door de hooge wereldmarktprijzen, geaccentueerd door de devaluatie van den gulden, stijging der arbeidskosten door loonsverhooging en verhooging van de kosten der sociale voorzieningen, geringere arbeidsproductiviteit, verschuivingen in de samenstelling van het personeel, gestegen transportkosten, het ontbreken van voldoende grond- en hulpstoffen van voldoende kwaliteit, gestegen kosten van onderhoud en aanvulling van het machinepark, hoogere lasten, door de Overheid opgelegd in den vorm van belastingen e.d. Indien nu de prijzen van goederen en diensten ongeremd verder zouden stijgen, zou dit weer moeten leiden tot verhooging van het loonpeil; dit zou zich dan weer voortplanten in een verder omhooggaand prijspeil voor goederen en diensten.
De ervaring leert, dat bij een wedloop van prijzen en loonen de loontrekkers, en in het bijzonder de laagstbetaalde groepen altijd in het nadeel zijn. Dit geldt in nog sterkere mate voor ontvangers van sociale renten, gepensionneerden, lijfrentetrekkers e.d., die geen eischen tot verhooging kunnen stellen.
De regeering heeft met behulp van de beheersching van prijzen en loonen er naar gestreefd dezen wedloop tegen te gaan. Daarnaast heeft zij door het verleenen van groote subsidies op levensmiddelen en brandstoffen, de kosten van levensonderhoud gedrukt.
Het resultaat hiervan is, dat de kosten van levensonderhoud beneden die in het buitenland, met uitzondering van Engeland, bleven.
Bovendien was haar loonpolitiek er op gericht de laagste loonen het meest te doen stijgen.

Het loonpeil.

Als voornaamste middel om onze noodzakelijke invoeren mogelijk te maken, is export van overheerschend belang. Daarom kan het loonpeil in ons land niet los worden gezien van het loonpeil in het buitenland.
Het loonpeil, dat uit dit oogpunt kan worden aanvaard, is voor dit moment reeds bereikt, zelfs overschreden. Een verdere stijging zou onze exportmogelijkheden onmiddellijk in gevaar brengen.
De subsidieering der goederenprijzen kan niet voor onbeperkten tijd worden voortgezet, noch kan op groote schaal worden voortgegaan met den invoer op crediet van buitenlandsche gebruiksgoederen.
Hieruit volgt dus, dat het zelfs met den besten wil niet mogelijk is het thans bereikte gemiddelde loonpeil in Nederland verder te verhoogen, zoolang in de arbeidsproductiviteit geen verbetering is gekomen, hetzij als gevolg van een betere toerusting met productiemiddelen, hetzij door verhooging van de persoonlijke arbeidsprestatie, hetzij door een combinatie van deze factoren.

Maatregelen.

Het streven van de regeering is derhalve gericht op twee doeleinden, in de eerste plaats op de vergrooting van het productievermogen. In de tweede plaats moeten in den overgangstijd de loonen worden gestabiliseerd. De regeering meent daarom waar mogelijk, druk op het loonpeil te moeten uitoefenen.
Plannen zijn ontworpen om de productie meer te richten op de vervaardiging van de meest noodzakelijke goederen in een beperkt aantal typen. Dit zal prijsverlagend werken en behoeft, zooals de ervaring in Engeland met dit z.g. „utility-systeem" heeft geleerd, niet te gaan ten koste van de kwaliteit, bovendien is met dit systeem prijsbeheersching beter uitvoerbaar.
Voorts is de regeering doende een verdere verlaging van de handelsmarges in verschillende bedrijfstakken tot stand te brengen.
De regeering heeft daarnaast plannen in voorbereiding om, waar mogelijk, het starre systeem van grondstoffentoewijzing aan industrie en handel te wijzigen. De bedoeling is in de toekomst grondstoffen toe te wijzen in overeenstemming met de vraag, die bij het publiek naar het product van een bepaald bedrijf bestaat in verband met de goede kwaliteit of den lagen prijs.
De regeering zal zich voorts met kracht keeren tegen pogingen om mogelijke prijsverlagingen te verhinderen door onderlinge afspraken in strijd met het algemeen belang. Minimumprijzen zullen slechts dan worden toegelaten, indien de levensbelangen van den betrokken bedrijfstak op het spel staan en voor zoover zij bovendien met het algemeen belang vereenigbaar zijn.
Ter verlichting van de zwaar beproefde Staatsfinanciën is het noodig de subsidies op de prijzen van levensmiddelen, welke het Rijk thans vele honderden millioenen per jaar kosten, te verminderen.
Enkele stappen zullen noodzakelijkerwijze reeds thans moeten worden gedaan:
a. de subsidie van het broodgraan zal worden verlaagd met een bedrag, neerkomende op 1 cent per brood, waardoor de broodprijs met ten hoogste 1 cent per brood mag stijgen. De minimumprijs voor brood zal verdwijnen, zoodat bakkers, wier bedrijf dit mogelijk maakt, hun brood tegen een lageren prijs mogen verkoopen;
b. de maximum melkprijs wordt voor den consument met 1 cent per liter verhoogd;
c. de maximumprijs voor boter wordt verhoogd met 30 cent per pond. Daarentegen blijft de huidige margarineprijs gehandhaafd en zal men zijn bonnen voortaan aan margarine kunnen besteden, welk product thans aan hooge eischen voldoet. Voor hen, die uitsluitend margarine koopen, zullen de uitgaven op dit gebied dus dalen.
Tegenover deze prijsstijgingen staat echter het volgende:
1. Verwacht wordt, dat de aardappelen in prijs zullen dalen.
2. De groenteprijzen zullen gedurende den winter opnieuw worden geregeld. Een stijging boven het niveau van den winter 1945 zal worden tegengegaan.
3. Overwogen wordt om op den versnaperingsbon naar keuze ook suiker beschikbaar te stellen, zooals ook reeds met den jambon het geval is.
Als gevolg van deze maatregelen zullen de totale kosten van voeding niet stijgen, ja zelfs vermoedelijk verminderen.
De regeering is voorshands niet bereid, verhooging der huren toe te laten.
Om te voorkomen, dat de maatregelen ten aanzien van de prijzen door nieuwe loonsverhoogingen in gevaar worden gebracht, is de regeering van oordeel, dat een verdere verhooging der loonnormen in dit stadium niet toelaatbaar is.
Hierop kunnen slechts uitzonderingen worden toegelaten in een zeer beperkt aantal gevallen, waarin nog strikt noodige correcties in de onderlinge verhouding der loonen dienen te worden aangebracht, krachtens het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945.
De regeering overweegt wel om een ruimere toepassing van het systeem der prestatiebelooningen mogelijk te maken.
Het wetsvoorstel tot uitbreiding van den kindertoeslag zal bij doorvoering geen stijging van de prijzen ten gevolge hebben, omdat de noodzakelijke verhooging der premie tot 5.22 pct. van het loon niet in den prijs mag worden doorberekend.
Er komen prijs-contrôle-commissies met medewerking van de arbeiders-, de middenstands- en de consumentenorganisatie en er komt een centrale commissie van advies voor belangrijke algemeene vraagstukken van prijspolitiek.
De toelaatbaarheid der prijzen zal scherper worden getoetst. Op de naleving van de gestelde maxima zal nauwlettend worden toegezien. Verschillende wettelijke regelingen met betrekking tot de berechting van overtredingen op dit gebied zijn in voorbereiding. Ten slotte zal bij de belastingheffing het mogelijke worden gedaan om de profiteurs te achterhalen.

Radiorede van den Minister-president

Op 4 Oct. heeft dr. L. J. M. Beel voor de radio een rede uitgesproken waarin hij bovenstaande verklaring aan het publiek bekend maakte. Dr. Beel besloot zijn rede met de woorden:

„Wij leven in een ontredderde wereld. Slechts indien wij alles doen, wat wij kunnen, zullen wij de welvaartszon weer kunnen zien opgaan. Daarom is een uiterste krachtsinspanning van een ieder geboden. De regeering tracht van haar kant alles te doen om het dagelijksch leven voor ieder van U zoo dragelijk mogelijk te maken. Zij roept met nadruk en met den grootsten ernst alle Nederlanders op om mede te helpen gezamenlijk voor voldoende voeding, kleeding en huisvesting te zorgen. De regeering rekent er op, dat ieder van U aan dezen klemmenden oproep gehoor zal geven!" (Vrije Volk - Nieuwe Dag - Commentaar) **(V. b. Loon en prijspol. 6846 D; v. Beel 6881 H).**

A. Regeling consumentencrediet voor aankoop van duurzame gebruiksartikelen —

4 Oct. — Het Nationale Planbureau heeft berekend, dat in 1947 de productie van duurzame verbruiksgoederen zoodanig zal zijn, dat iedere Nederlander gemiddeld hiervoor tot een bedrag van 135 gulden zal kunnen besteden.

Het Bureau voor het Consumentencrediet heeft in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgesteld wanneer men voor het aanschaffen van die goederen recht heeft op een z.g. consumentencrediet; behalve met het inkomen, heeft men daarbij rekening gehouden met de grootte van het gezin en de gemeenteklasse waarin de plaats van inwoning is gerangschikt. Men heeft een minimum huishoud-budget als uitgangspunt gesteld.

Dit minimum huishoud-budget bedraagt per week ƒ 21 tot ƒ 26 voor één persoon; ƒ 35 tot ƒ 40 voor een gezin van twee personen; ƒ 42 tot ƒ 47 voor 3 pers.; ƒ 49 tot ƒ 54 voor 4 pers.; ƒ 56 tot ƒ 61 voor 5 pers.; ƒ 63 tot ƒ 68 voor 6 pers.; ƒ 70 tot ƒ 75 voor 7 pers.; ƒ 77 tot ƒ 82 voor 8 pers.; ƒ 83 tot ƒ 88 voor 9 pers.; ƒ 89 tot ƒ 94 voor 10 pers.; ƒ 95 tot ƒ 100 voor 11 pers.; ƒ 101 tot ƒ 106 voor 12 pers.

Bij de beoordeeling van een aanvraag zullen de spaargelden van een alleenstaand persoon tot een bedrag van ƒ 100 van geen invloed zijn, evenmin als bij een gezin van niet meer dan 4 personen tot een bedrag van ƒ 150. Voor gezinnen van meer dan 4 personen zullen de spaargelden tot een bedrag van ƒ 200 buiten beschouwing blijven.

Niet alleen zij die in loondienst zijn, doch ook gepensionneerden, kleine zelfstandigen enz. kunnen een aanvraag indienen.

De voorschotten, die voor twee jaar verstrekt zullen worden in den vorm van waardebonnen à ƒ 5.—, bedragen ten hoogste: voor alleenstaanden ƒ 100.—; voor een gezin van 2 personen ƒ 300.—; voor 3 personen ƒ 400.—; voor 4 personen ƒ 500.— en voor grootere gezinnen steeds ƒ 125.— meer. Terugbetaling — eveneens binnen twee jaar — geschiedt met ƒ 1.— per week per ƒ 100.— verstrekt crediet. De aanvraagtermijn is vastgesteld van 14 October tot 9 November.

Indien de aanvrager meent, dat hij met een lager crediet kan volstaan dan de hierboven aangegeven maxima, kan hij dit lagere bedrag aanvragen. Het aanvragen van een crediet voor een gezin moet geschieden door het hoofd van het gezin. Alleen zij, die niet in gezinsverband leven kunnen dit zelfstandig doen. Inwonend dienstpersoneel behoort niet tot het gezin.

Zij die in loondienst zijn, moeten hun aanvraagformulier mede door den werkgever laten onderteekenen. Werkgevers die meer dan 25 man personeel in dienst hebben, zijn verplicht de formulieren collectief in te dienen. De aanvraagtermijn is vastgesteld van 14 Oct. tot 9 Nov. Aanvraagformulieren zijn van 7 Oct. af aan de postkantoren verkrijgbaar.

Als de aanvraagtermijn gesloten is, stellen de districtsraden, die in alle gemeenten in Nederland voor dit doel zijn gevormd, aan de hand van richtlijnen van het Centraal Bureau vast hoe groot het crediet en de aflossing zullen zijn. De aanvrager krijgt hiervan bericht.

Zoodra de aanvrager zich accoord verklaard heeft met de voorwaarden, die door den districtsraad werden gesteld, ontvangt hij een boekje met 24 waardebonnen, elk van ƒ 5.—. Van deze 24 bonnen zullen er 20 worden geldig verklaard, om den handel in deze bonnen te voorkomen. Een van deze twintig bonnen is niet geldig voor het doen van aankoopen, doch is bestemd voor vergoeding van administratiekosten. In totaal ontvangt men dus ƒ 95.—.

De geldigverklaring van de waardebonnen geschiedt naarmate er goederen beschikbaar komen.

De waardebonnen zijn alleen betaalmiddel en geven bij 't doen van aankoopen geen voorrang. Voor distributie-artikelen moeten dus bij den winkelier, behalve waardebonnen, ook geldige distributiebescheiden worden ingeleverd.

De spaarkaart, waarop de aflossingen geregistreerd worden, wordt voor dengene, die in vasten loondienst werkzaam is, toegezonden aan den werkgever. Deze is verplicht het bedrag van aflossing op het loon van den arbeider in te houden. (Trouw - Staatscourant) **(v.b. Cons. Crediet 6805 B).**

B. Congres van den Nationalen Woningraad - Arbeiders- en materiaaltekort remmen den woningbouw —

7 Oct. — Op 4 en 5 October werd te Amsterdam het eerste na-oorlogsche congres van den Nationalen Woningraad, waarin gemeenten en woningbouwvereenigingen zijn vertegenwoordigd, gehouden. Dr. ir. Z. Y. van der Meer, directeur-generaal van de Volkshuisvesting heeft hierbij een rede gehouden over de na-oorlogsche woningpolitiek.

Na herinnerd te hebben aan den bestaanden achterstand in den woningbouw welke op 200.000 à 250.000 woningen kan worden gesteld, hetgeen gelijk staat met 10 à 12 pct. van onzen totalen woningvoorraad, sprak dr. van der Meer over de vooruitzichten voor het oplossen van het woningprobleem.

In het bouwprogramma voor 1946 is de bouw van 10.000 woningen opgenomen. Het volgende jaar zal het aantal aanzienlijk hooger zijn, om dan geleidelijk opgevoerd te worden tot ongeveer 70.000 woningen per jaar. Snellere opvoering van de woningproductie is onmogelijk, omdat wij naast andere belemmeringen voornamelijk hebben te kampen met een tekort aan arbeiders en gebrek aan materialen.

Voor het 4e kwartaal 1946 ligt het in de bedoeling over te gaan tot de aanbesteding van 3000 woningen. Te Rotterdam zal binnenkort met den bouw van ongeveer 3000 à 4000 proefwoningen, gebouwd volgens een arbeidsbesparende methode, een aanvang worden gemaakt. Het bouwplan 1947 staat nog niet vast. Wel zijn voorbereidende maatregelen genomen waarbij is uitgegaan van den bouw van 25.000 woningen. Waarschijnlijk zullen bovendien nog enkele duizenden „prefabricated"-woningen kunnen worden gebouwd. Ongeveer 7000 noodwoningen zijn gereed. Binnen enkele maanden zal dit aantal nog verhoogd worden met 3000, uit Zweden en Engeland kant en klaar aangevoerde huizen, waarmede het programma voltooid is.

Ongeveer 80 pct. van de woningen van het bouwplan 1946 worden uitgevoerd door gemeenten en door woningbouwvereenigingen.

Over de financiering van het woningbouwprogramma en de toekomstige huurpolitiek zei dr. van der Meer, dat de eerste jaren met den bouw van 70.000 woningen een bedrag van 500 millioen gulden per jaar gemoeid zal zijn. Een groot gedeelte hiervan zal uit de overheidskas verstrekt moeten worden of wel zal de rente van overheidswege moeten worden gegarandeerd.

Er is nog een groote kloof tusschen de bouwkosten van nu en de rentabiliteitswaarde. Overbrugging hiervan kan geschieden door eenerzijds de bouwkosten te verlagen, anderzijds door de huren te verhoogen.

Op het oogenblik is een huurverhooging echter niet toelaatbaar, men zal er eerst toe over kunnen gaan wanneer de kosten van de dagelijksche gebruiksgoederen lager worden.

Tijdens het congres werd besloten aan de regeering voor te stellen een wijziging in de Woningwet aan te brengen waarbij aan den nieuwen Nationalen Woningraad de bevoegdheid van een publiekrechtelijk lichaam wordt verleend.

Van dezen nieuwen „Nationalen Woningraad" zullen alle woningbouwvereenigingen en huisexploiteerende gemeenten stemgerechtigde leden zijn.

(Vr. Volk - Nat. Rott. Crt. - Alg. H.bl.) **(V. b. Nationalen Woningraad: 1377 E., Bouwplan 1946: 6847 D)**

C. Subsidies O. K. en W. - Prijzen voor letterkunde der gemeente Amsterdam - De reorganisatie van O. K. en W. - Staatsprijs voor letterkunde —

7 Oct. — Minister Gielen heeft een wijziging in de onderwijsbegrooting voorgesteld, waarbij subsidie wordt toegekend aan de „Nederlandsche Jeugdgemeenschap", aan de Groninger Universiteit voor de oprichting van een Tandheelkundige opleiding en aan de Utrechtsche Universiteit voor reorganisatie dezer opleiding; aan de vereenigingen „Maatschappij tot bevordering der Toonkunst" en het „Ward-Instituut" ter verbetering van het muziekonderwijs op de lagere scholen op korten termijn, aan het „Genootschap voor internationale zaken" en aan enkele Nederlandsche scholen in het buitenland. (Parool)

9 Oct. — In de buitengewone ledenvergadering van de Vereeniging van Letterkundigen, op 5 Oct. te Amsterdam gehouden, heeft de voorzitter, prof. dr. N. A. Donkersloot, medegedeeld, dat de gemeente Amsterdam vier prijzen voor letterkunde heeft ingesteld. Het zijn prijzen voor een tooneelwerk, voor proza, poëzie en essay, van elk ƒ 1000, behalve die voor proza, waarvoor ƒ 2000 ter beschikking is gesteld. De inzendingen moeten vóór 1 Mei 1947 geschieden. De uitspraken vallen voor September van dat jaar.

De regeeringsadviseur voor de letterkunde aan het departement van O., K. en W., mr. M. Nijhoff, heeft eenige voor de kunstwereld geruststellende mededeelingen gedaan over de reorganisatie bij dit departement. De drie regeeringsadviseurs, dr. Reeser (muziek), dr. Hunningher (tooneel) en mr. Nijhoff zullen niet verdwijnen. Deze adviseurs zullen binnenkort in het ambtenarencorps worden opgenomen. Minister dr. J. Gielen heeft de begrooting voor letterkunde, door mr. Nijhoff voor ex-minister Van der Leeuw opgemaakt, aanvaard. Voor het eerst in onze geschiedenis is in de begrooting een staatsprijs voor letterkunde opgenomen, hetgeen de volledige instemming van den Minister heeft.

(Alg. H.bl. - Nat. Rott. Crt.)

(V. b. Onderwijsbegrooting 6879; Ver. van Letterkundigen 6782 D; Reorg. bij het Dep. van O. K. en W. 6829 D)

A. Wederom textielpunten geldig verklaard —

8 Oct. — Met ingang van 7 October zijn de volgende bonnen van de in omloop zijnde textielkaart VA 605, VB 605, VC 605, VD 605, VE 605 geldig: de letterbonnen B en C, elk ter waarde van 5 punten; de nummers 121 t.m. 130, elk ter waarde van 1 punt.

Het ligt in de bedoeling in de eerste maanden van 1947 wederom een beperkt aantal textielpunten geldig te verklaren, ten einde de bevolking in de gelegenheid te stellen met gebruikmaking van de reeds geldige, gespaarde en nog te sparen punten ook zoogenaamde groote stukken aan te schaffen. De reeds eerder aangewezen punten van de textielkaart blijven geldig. (Volkskrant)

(V. b. textieldistr.: 6545D)

B. De aanvoer van haring - Export naar Rusland —

26 Sept. — De totale aanvoer van haring sedert het begin van de teelt dus van Mei, tot en met 21 September is als volgt:

107.656½	kantjes maatjesharing
55.071½	kantjes volle haring
135.813½	kantjes steurharing
4.117½	kantjes ijle haring
6.867.352	kg versche haring

Omgerekend in kilogrammen beteekent dit een aanvoer van 28.449.946 kg. (Persdienst dep. Landb., Visscherij en Voedselvoorz.)

26 Sept. — Door bemiddeling van de Ned. regeering kan de reedersvereeniging voor de haringvisscherij tien millioen kilogram gezouten haring leveren aan Rusland. De levering zal geschieden in z.g. Schotsche vaten met 115 kilogram netto vischgewicht. Negentig à honderdduizend vaten zullen in vier partijen naar Rusland verzonden worden. (Maasbode)

(V. b. 6692 E)

C. Tweehonderd millioen gulden voor den aanleg van vliegvelden —

7 Oct. — In een nota van wijziging op de begrooting van verkeer deelt de regeering mede, dat met den aanleg en inrichting van vliegvelden voor de burgerluchtvaart een bedrag van tweehonderd millioen gulden gemoeid zal zijn. Daarvan is honderdtien millioen voor Schiphol bestemd. (Parool)

(V. b. Begrooting van Verkeer: 6878)

D. Aantal ongevallen met munitie in dalende lijn —

8 Oct. — In het derde kwartaal 1946 heeft het aantal ongevallen met munitie zich in dalende lijn bewogen. Blijkens de bij den R.V.D. binnengekomen berichten is het aantal ongevallen in het derde kwartaal, vergeleken bij het tweede kwartaal, verminderd met ruim 26%. Het aantal slachtoffers daalde echter slechts met ca. 20%.

77% der ongevallen waren te wijten aan spelen, experimenteeren, kortom „eigen schuld". Van de provincies stond Gelderland aan de spits met 36% van het aantal ongevallen en 41% van het aantal slachtoffers. (Nieuwe Dag)

(V. b. 6749 O)

E. Plechtige inwijding van „Doodencel 601" in het „Oranjehotel"

5 Oct. — Op 5 October had op plechtige wijze in de cellenbarakken te Scheveningen (het „Oranjehotel") de inwijding plaats van cel 601, waarin tijdens de bezetting zoovele ter doodveroordeelden hun laatste uren hebben doorgebracht.

Aanwezig waren: mej. Geldens, particulier secretaresse van H. M. de Koningin, die H. M. vertegenwoordigde, de Min.-President dr. L. J. M. Beel, de Min. van Justitie, mr. J. H. van Maarseveen, voorts verwanten en familieleden van de slachtoffers en vele oud-gevangenen.

Ds. G. Bos, oud-gevangenispredikant herdacht in een rede de gevallenen.

Mevr B. Boon-Van der Starp hield een inwijdingsrede, waarin zij o.m. zeide: „Deze cel zal de gedachten aan onze helden levendig houden. Zij is precies zoo gelaten als zij was, toen onze vrouwen en mannen er tijdens de bezetting in vertoefden. In de cel is thans aangebracht het portret van de Koningin, er zullen altijd levende bloemen staan, er zal altijd licht branden. Er zal voortaan liggen het doodenboek met de portretten en korte levensbeschrijvingen van hen, die in het „Oranjehotel" vertoefden en gedood werden".

Hierna werd door A. M. C. baronesse van Lijnden-van den Bosch, de eigenlijke inwijdingsplechtigheid verricht, door het openen van de deur van cel 601. (Parool)

F. Bestuur Prins Bernhard Fonds geïnstalleerd —

7 Oct. — Z.K.H. Prins Bernhard heeft op 6 Oct. in het gebouw der Ned. Handel-Mij. te A'dam het bestuur van het „Prins-Bernhard-Fonds" geïnstalleerd. Voorzitter is prof. mr. R. P. Cleveringa, penningmeester mr. H. Albarda, directeur der Ned. Handel-Mij., en secretaris mr. J. Henricks Muller.

Z.K.H. sprak bij deze installatie een rede uit, waarin hij o.m. zeide: Toen mij het idee werd voorgelegd, het P.B.F. niet op te heffen, maar te richten op een nieuwe taak, n.l. die van de financieele steunverleening aan den arbeid van ons volk voor geestelijke en cultureele weerbaarheid heb ik gaarne besloten aan dit verzoek gevolg te geven.

Tusschen de mogelijkheden, die de staat kan scheppen en die van het individu of de groep, ligt dikwijls een kloof waardoor beide elkaar vaak niet kunnen naderen. Hier dienen „bruggen" gebouwd te worden, waartoe èn staat, èn de particuliere activiteit hun krachten bijeen dienen te brengen. Welnu hier ligt een taak voor het P.B.F., om door een samenvoeging van alle krachten van het vrije maatschappelijke leven voor alle werkers de noodige geldmiddelen voor dezen „bruggenbouw" bijeen te brengen".

Tenslotte deelde Prins Bernhard mede dat op „Anjerdag" (29 Juni) 1946 ruim 400.000 gld. was bijeengebracht. (Trouw)

(V. b. Prins Bernhard 6894 E; Prins Bernhard-fonds 6771 B)

G. Het wederverschijnen van de „Standaard" - Verklaring van den heer J. Schouten —

7 Oct. — In verband met de mogelijkheid van het wederverschijnen van het dagblad „De Standaard" heeft de leider van de A.-R.-partij, J. Schouten, in het dagblad Trouw van 7 Oct. dienaangaande een verklaring afgelegd. Deze luidt:

„In een geschrift „De Standaard tijdens de bezetting en na de bevrijding" wordt o.m. opgemerkt: „De Standaard heeft het recht de plaats, die haar meer dan een jaar ten onrechte werd onthouden weer in te nemen. Daartoe heeft zij overleg gezocht met de leiding van de A.R.-partij. Heeft zij de medewerking gevraagd en in principe verkregen van een aantal leidende figuren uit den Calvinistischen levenskring. Daarvoor roept zij de medewerking in van onze geestverwante volksgroep."

Men vraagt mondeling, schriftelijk en telegrafisch of uit den zin: „Daartoe heeft zij overleg gezocht met de leiding van de A.R.-partij", moet of mag worden afgeleid, dat de leiding van de A.R.-partij met de wederverschijning van „De Standaard" instemt. Op die vraag luidt het antwoord: „Neen". De leiding van de A.R.-partij heeft duidelijk te kennen gegeven, dat er haars inziens onderscheid moet worden gemaakt tusschen het recht op wederverschijning van „De Standaard" en de gebruikmaking van dit recht.

Ten aanzien van de gebruikmaking van dit recht is zij van oordeel, dat daarvan, gelet op al wat te dezer zake in aanmerking behoort te worden genomen, moet worden afgezien." (Trouw).

H. Liberale Staatspartij ontbonden

7 Oct. — Op de op 5 Oct. te Amsterdam gehouden algemeene vergadering van de Liberale Staatspartij is, overeenkomstig het voorstel van het hoofdbestuur, besloten de partij te ontbinden en de bezittingen, voor zoover niet noodig voor betaling der schulden, over te dragen aan de Partij van de Vrijheid. (Alg. H.bl.)

(v.b. Lib. St. P. 6678 G en 4165).

I. Vonnis over de Marchant et d'Ansembourg gehandhaafd —

9 Oct. — Op 9 Oct. deed de Bijzondere Raad van Cassatie uitspraak in de zaak tegen graaf M. V. E. H. J. M. de Marchant et d'Ansembourg, die door het Bijzonder Gerechtshof te 's-Hertogenbosch tot 15 jaren gevangenisstraf was veroordeeld.

De Raad verwierp zoowel het beroep van verdachte, als dat van den procureur-fiscaal bij het Hof te 's-Hertogenbosch, zoodat het vonnis van het Hof van 15 jaar gevangenisstraf gehandhaafd blijft. (Parool)

(V. b. 6749 K)

K. Tewerkstelling Poolsche militairen —

4 Oct. — Zestig Poolsche officieren en manschappen zijn op 2 Oct. in Enschede aangekomen voor een medisch en psychotechnisch onderzoek. Zij maken deel uit van een groep van 1000 Poolsche militairen, die binnenkort in Nederland tewerkgesteld zullen worden.

De Poolsche soldaten behooren tot de gepantserde divisie van generaal Maczek, die in October 1944 Breda hebben bevrijd en ook verder deelgenomen hebben aan de bevrijding van Nederland en daarna aan de bezetting van Duitschland. Een gedeelte van de Polen zal in de mijnen van Zuid-Limburg tewerkgesteld worden. (Nieuwe Dag)

(V.b. Poolsche sold.: 6865 H)

A. **Militair vliegtuig te Apeldoorn neergestort - 24 doden —**

10 Oct. — De sergeant-vlieger M. Christern, die op 8 Oct. van het vliegveld Valkenburg opgestegen was voor zijn eerste solo-vlucht, vloog in strijd met zijn opdracht naar Apeldoorn en voerde boven zijn ouderlijk huis eenige „stunts" uit. Vermoedelijk is daarbij de machine, een „Firefly", afgegleden. Zij stortte neer, gedeeltelijk op het gymnastieklokaal van de Chr. H.B.S., gedeeltelijk achter dit gebouw. De inhoud van de benzinetanks vatte vlam en de brandende benzine trof de leerlingen, die juist gymnastiekles hadden. Ondanks onmiddellijke hulpverleening zijn 22 van de 27 leerlingen tengevolge van de zware verwondingen overleden. Ook de bestuurder van het vliegtuig is om het leven gekomen. Zijn moeder die het ongeluk zag gebeuren werd door een beroerte getroffen en overleed korten tijd later.

In de op 10 October gehouden vergadering van de Tweede Kamer gaf de Minister van Marine uiting aan zijn ontroering en medegevoel met de ouders, die tengevolge van de roekeloosheid en het gemis aan verantwoordelijkheidsgevoel van den jeugdigen sergeant-vlieger door zulk een ontzettend verlies zijn getroffen. (Parool - Volkskr.)

B. **Dr. G. Nolst Trenité (Charivarius) overleden —**

10 Oct. — Dr. G. Nolst Trenité is op 9 October te Haarlem overleden. Hij werd op 20 Juli 1870 als zoon van een Waalsch predikant te Utrecht geboren. Hij studeerde klassieke letteren en staatswetenschappen. In 1901 promoveerde dr. Nolst Trenité in de staatswetenschappen.

Daarna was hij leeraar te Batavia, huisleeraar in Amerika en vervolgens doceerde hij van 1901—1918 Engelsche taal en staatswetenschappen aan de H.B.S. te Haarlem.

Na zijn pensionneering in 1918 heeft hij zich volkomen kunnen geven aan de letterkunde. Door zijn strijd voor het zuivere gebruik van de Nederlandsche taal als „Charivarius" in een vaste rubriek in de „Groene Amsterdammer" heeft hij groote bekendheid gekregen. Onder den naam „Charivarius" schreef hij o.a.: Charivaria I—III, Ruizerijmen I—V, Geschiedenis des Vaderlands I—II, Godengesprekken, Is dat goed Nederlands?

Ook publiceerde hij Engelsche schoolboeken en een werk „Aanteekeningen op de Grondwet". (Trouw - Alg. H.bl.)

C. **Mr. dr. E. J. Beumer overleden**

7 Oct. — Mr. dr. E. J. Beumer, lid der Eerste Kamer voor de A.-R. partij, voorzitter van den Centralen Raad van Beroep en voorzitter van de Eerste Kamer van het Tribunaal te Utrecht, is op den leeftijd van 68 jaar overleden. (Trouw)

(V. b. Beumer 6805 A)

Ned. O.-Indië

D. **Onderhandelingen te Batavia begonnen - Redevoeringen van Lord Killearn, prof. Schermerhorn en Soetan Sjahrir —**

7 Oct. — De onderhandelingen onder voorzitterschap van Lord Killearn, tusschen de Nederlandsche commissie-generaal en de Republikeinsche delegatie te Batavia zijn op 7 Oct. geopend met redevoeringen van Lord Killearn, Prof. ir. W. Schermerhorn en Soetan Sjahrir, die allen de verwachting uitspraken, dat ditmaal de besprekingen tot een bevredigend resultaat zullen leiden.

Lord Killearn wees er op, dat op 30 November iedere Britsche verantwoordelijkheid in Indië zal ophouden te bestaan. „Wij zullen dan geen andere rol meer te vervullen hebben dan die van vriend en goeden buur."

Professor Schermerhorn dankte den voorzitter, Lord Killearn, voor diens bemiddeling, erkende de historische beteekenis der bijeenkomst en haar waarde voor de geheele wereld en bracht hulde — „ofschoon de Nederlanders van tijd tot tijd wellicht voorkeur hadden gehad voor een andere wijze van handelen", — aan den Britschen bondgenoot, die zich niet uit egoïstische motieven, doch door plichtsbewustzijn jegens zijn geallieerden in den oorlog zoo groote offers heeft getroost. „De commissie-generaal kan worden beschouwd als een vertegenwoordiging van de twee regeeringspartijen in het parlement. Niet alleen onze liberale instructie, ook de wetenschap dat deze commissie-generaal uit politiek oogpunt minstens zoo sterk is als het huidige Nederlandsche kabinet, geeft de zekerheid, dat de verwachtingen en innige wenschen van millioenen onzer landgenooten ons bij onze poging om het conflict op te lossen vergezellen."

„Dat wij den minister-president van de republiek aan het hoofd van de republikeinsche delegatie aan de andere zijde van de tafel zien, houdt voor de commissie-generaal een belofte van wederzijdsch begrip en voor zakelijke behandeling van de vele punten van bespreking in."

Soetan Sjahrir meende, dat de Indonesische kwestie thans meer is gerijpt dan tijdens de bemiddeling van Lord Inverchapel, en hij dankte het Britsche opperbevel, dat het een juiste waardeering had getoond voor de nationale beweging en de nationale revolutie die er uit groeide.

„Wij beginnen, aldus Sjahrir, thans met nieuwe hoop. De commissie-generaal is met groote bevoegdheden bekleed en wij gevoelen, dat wij op den drempel van een oplossing staan. De gevoelens van waakzame achterdocht kunnen alleen verdwijnen, indien de atmosfeer van botsingen en gevechten, die ons een gevoel geeft, bedreigd te zijn, eveneens verdwijnt. Wantrouwen kan slechts worden weggenomen en vertrouwen hersteld door positieve daden en duidelijke bewijzen. De persoon van prof. Schermerhorn als leider van de delegaties versterkt onze overtuiging, dat zulk een atmosfeer tijdens de onderhandelingen zal kunnen worden gehandhaafd." (Tijd - Alg. H.bl.)

(V. b. Killearn 6863 F; Schermerhorn 6881 A en F; Sjahrir 6894 H)

E. **Soekarno verdedigt zijn houding tijdens de bezetting —**

8 Oct. — In een toespraak tot een inter-Aziatisch Jeugdcongres te Djokjakarta heeft Soekarno verklaard dat hij in Juli 1942 met Hatta en Sjahrir heeft beraadslaagd over de wijze, waarop tijdens de Japansche bezetting de Indonesische onafhankelijkheid kon worden voorbereid. Een toen gesloten overeenkomst deed hem, aldus Soekarno, schijnbaar aan de zijde der Japanners staan. Vandaar „de laster, welke hem als collaborateur brandmerkte". Deze houding was volgens hem een der onvermijdelijke factoren, noodzakelijk voor de verwezenlijking der nationalistische doeleinden.

Soekarno heeft tenslotte verklaard: „Indien het Indonesische geschil niet zoo spoedig mogelijk wordt geregeld, zal Nederland zelf in een revolutie worden gestort." (Alg. H.bld)

(V.b. Soekarno: 6872 L)

Australië

F. **Productie van raket-projectielen —**

4 Oct. — De Britsche en Australische regeeringen zijn voornemens een bedrag van 12 tot 14 millioen pond sterling te besteden aan de oprichting van fabrieken voor raketprojectielen. (Daily Telegr.)

G. **Verkiezingen - Labour Partij blijft aan het bewind —**

30 Sept. — Bij de op 28 Sept. gehouden verkiezingen voor de Kamer van Afgevaardigden heeft de Australische Labour Party zich kunnen handhaven. Er is niets gebleken van een groeiende oppositie tegen de regeering. Alle ministers zijn herkozen.

Dr. Herbert Y. Evatt

Het „onbevreesd opkomen" van den Minister van Buitenl. Zaken, dr. Herbert Evatt te Parijs en in de U.N. (Ver. Volken) „voor de rechten der Kleine Naties", werd bij de verkiezingscampagne door de Labour Party volledig uitgebuit. Affiches riepen de kiezers op er voor te zorgen, dat „zulk een politicus van internationaal formaat" niet uit de politieke arena zou verdwijnen.

Met de verkiezingen viel samen een referendum om een door de bondsregeering *) wel, maar door de regeeringen der staten niet gewenschte, grondwetswijziging te sanctionneeren. Deze wijziging houdt in dat bepaalde bevoegdheden der staten (op het gebied der sociale verzekering enz.) overgedragen worden aan de bondsregeering. De regeeringspolitiek werd goedgekeurd.

(United Press - Observer)

(V. b. Verkiez. 5602 E; Evatt 6827 A)

*) Volgens de grondwet van 1901, waarbij de Australische bondsstaat tot stand kwam, werden alle politieke rechten voorbehouden aan de ledenstaten, behoudens bepaalde nauwkeurig omschreven rechten, die aan de regeering van de „Commonwealth" werden overgelaten.

België

H. **Bezettingstroepen voor Duitschland —**

8 Oct. — De Belgische troepen zullen met ingang van 1 November een grooteren sector in Duitschland gaan bezetten. De totale oppervlakte van het door Belgische troepen bezette gebied zal 2/3 van die van België bedragen. Het strekt zich

250 km. van de Belgische grens uit, tot aan de Weser, en wordt in het Noorden begrensd door het Britsche gebied, in het Zuiden door het Fransche en in het Oosten door het Amerikaansche. De troepen staan onder het bevel van lt.-gen. Fromont, die weer verantwoordelijk is aan den Britschen opperbevelhebber. Het geheele Belgische leger zal, met uitzondering van het z.g. Verzetsbataljon, de opleidingscentra en de bewakingstroepen, in Duitschland gelegerd worden.
(Nwe Standaard)
(V. b. Bezett.zone i. Dl. 6809 D)

A. **Economische toestand —**
De Belgische Minister van Economische Zaken, Henri Liebaert, verklaarde in een persconferentie, dat de economische toestand in België gunstig afsteekt bij die van andere landen, die in den oorlog gewikkeld waren. Wat de kosten van levensonderhoud betreft, blijkt, dat zij in België het hoogste zijn, evenals de salarissen. Het tijdperk 1936-'38 als basis nemende, is de kleinhandels-index over Augustus 323,9 en de loon-index 317. Dit laatste cijfer is sterk beïnvloed door de nationale arbeidsconferenties.
In 1945 bedroeg het slechts 274.
Waar België vroeger een goedkoop land was, viel het niet moeilijk om de buitenlandsche concurrentie het hoofd te bieden. Dit is echter veranderd en er moet voor gewaakt worden, dat de goederenprijzen niet meer stijgen. Gedurende de eerste 8 maanden van 1946 bedroeg de import 28.683 millioen frs. en de export 15.701 millioen frs. Hoewel de import voor een gedeelte is vrijgegeven, wordt er toch terdege voor gewaakt, dat het eerste cijfer daalt en het laatste stijgt. Voor 1947 wordt de invoer geschat op 50 milliard frs. en de uitvoer op 40 milliard frs. Om den uitvoer te bevorderen is alleen steenkool noodig. Voor de mijnwerkers zullen speciale huizen gebouwd worden om de mijnbouw-industrie te stimuleeren De textiel-industrie gaat met groote sprongen vooruit, vooral die van katoen en wol. In 1938 was de productie van katoenen goederen 50.000 ton tegen 57.000 ton in 1946, terwijl de binnenlandsche behoefte 30.000 ton bedraagt. Voor wol was de productie in 1938 16.000 ton, in 1946 19.000 ton, terwijl de consumptie 15.500 ton is. De overeenkomstige cijfers voor kunstzijde waren 2.740, 3.840 en 4.200 ton.
Op 7 October wordt de rantsoeneering van werkschoenen opgeheven, weefsels uit zuiver linnen, gordijnen, stoelenbekleeding, katoenen dekens, dameskousen van kunstzijde, zijde en nylon en sommige sportartikelen worden vrij gegeven. Verder zullen er 100 textielpunten worden aangewezen. Bovendien ligt het in het voornemen van den minister om op 1 December de rantsoeneering van textielgoederen geheel af te schaffen
(Econ. Voorlichting 8 Oct.)

China

B. **Chou en Lai eischt stopzetting Amerikaansche hulp aan Tsjiang Kai Sjek - Geen Russische bemiddeling - Oproep van Tsjang Kai Sjek —**
3 Oct. — Generaal Chou en Lai, communistisch gedelegeerde bij de „vredes-onderhandelingen" in Nanking heeft wederom de onmiddellijke stopzetting van Amerikaansche hulp aan Tsjiang Kai Sjek geëischt. Hij verklaarde, dat de centrale regeering over 1000 door de Amerikanen geleverde, militaire vliegtuigen beschikten.
8 Oct. — Sovjet-kringen hebben de geruchten, als zou de Sovjet-Unie haar bemiddeling in het Chineesche conflict hebben aangeboden, tegengesproken. Tevens werd ontkend, dat er nog Sovjettroepen gelegerd zijn in Dairen. Alleen in Port-Arthur, aldus deze kringen, bevindt zich een Sovjet-garnizoen.
10 Oct. — Maarschalk Tsjiang Kai Sjek heeft in een radiorede de communisten opgeroepen om den 35en verjaardag van de revolutie (10 October) samen te vieren, de gevechten te staken en deel te nemen aan een nationale regeering. (Le Monde - Alg. H.bld) **(V. b. Am. hulp 6800 I; Tsjiang Kai Sjek 6864 F; Chou en Lai 6856 B)**

Duitschland

C. **Vernietiging oorlogspotentieel - Vier-mogendhedenovereenkomst —**
3 Oct. — In den geallieerden contrôleraad is een vier-mogendhedenovereenkomst gesloten betreffende de vernietiging van het Duitsche industrieele oorlogspotentieel.
Op grond van deze overeenkomst zullen de vier bezettende machten, in plaats van in hun zones onderling onafhankelijke en mogelijk tegenstrijdige gedragslijnen te volgen, te werk gaan volgens een gemeenschappelijk plan en elk van hen zal weten wat de anderen doen. Elke mogendheid zal een volledige lijst van oorlogsindustrieën met nauwkeurige beschrijving opstellen. Wanneer de lijsten verzameld zijn, zal een plan worden uitgewerkt om elk van die fabrieken te vernietigen. Terwijl de plannen voorbereid worden, zal ieder van de deelnemers toestaan, dat in zijn zone de oorlogsindustrieën geïnspecteerd worden door vertegenwoordigers van de andere drie mogendheden. De inspectie wordt aldus uitgevoerd door gemengde commissies en deze zullen ook de bevoegdheid hebben om later na te gaan, of de vernietiging inderdaad is uitgevoerd.
Tot nu toe hadden de Russen zich verzet tegen elk voorstel, om onderzoekingscommissies in hun zone toe te laten. Gedurende de laatste maanden werden zoowel in de Angelsaksische als in de Russische pers beschuldigingen geuit betreffende geheime wapenproductie in de verschillende zones. (Nat. Rott. Cour. - Daily Herald) **(V.b. 6788 D)**

D. **Hugenberg gearresteerd —**
4 Oct. — Volgens den Amerikaanschen nieuwsdienst is Alfred Hugenberg, eens leider der Deutschnationale Volkspartei en Minister in Hitler's eerste kabinet, door de Britsche autoriteiten op zijn landgoed in Westphalen gearresteerd.
(Trouw) **(V. b. Hugenberg 6367 C)**

E. **Misdadigers van Neuengamme terechtgesteld —**
10 Oct. — In de Britsche zone in Duitschland zijn gisteren 16 oorlogsmisdadigers door den strop ter dood gebracht, o.a. de commandant en tien andere schuldig verklaarde leden van de leiding van het concentratiekamp te Neuengamme.
Van de 90.000 krijgsgevangenen, die in het kamp te Neuengamme geïnterneerd zijn geweest, zijn 3.000 door natuurlijke oorzaken en 37.000 onder „onnatuurlijke omstandigheden" gestorven.
De overige geëxecuteerden zijn twee Duitschers, medeplichtig aan misdaden, gepleegd in inrichtingen voor babies van Sovjet-Russische en Poolsche tewerkgestelden, waar 90% van de babies binnen zes maanden stierf, en drie Duitschers, schuldig bevonden aan het vermoorden van krijgsgevangenen in andere kampen.
(Alg. H.bl.) **(V. b. Oorlogsmisd. 6865 B)**

F. **Landhervorming in Saksen —**
9 Oct. — In het kader van de agrarische hervorming zijn meer dan 53.000 families in Saksen (Russ. zone) in het bezit gekomen van een stuk grond.
Ongeveer 10.000 nieuwe bezitters kwamen uit de gebieden die Duitschland in het Oosten verloor. De nieuwe eigenaren worden niet gedwongen toe te treden tot collectieve boerderijen. (Manch. Guard.)
(V. b. Agr. hervorming 6889 C)

Egypte

G. **Socialistische partij opgericht —**
7 Oct. — Onder den naam van „Egyptische Arbeiderspartij" is een socialistische partij opgericht. Voorzitter is de Minister van Financiën, Andel Rahman El Bialy Bey. Deze heeft verklaard, dat het Egyptische socialisme weinig gemeen heeft met het Europeesche of het Amerikaansche. Het is aangepast aan de omstandigheden van het land en zoekt inspiratie in den Mohammedaanschen godsdienst, „die het beste sociale systeem ter wereld is". Het partijprogramma vermeldt:
1. de verwezenlijking van de onafhankelijkheid van het land;
2. strijd tegen de armoede, de ziekte, de ellende en de onwetendheid;
3. de gelijkheid der rechten van den man en van de vrouw op politiek en sociaal gebied.
(Nwe Standaard)
(V. b. Pol. part. 6810 C)

Engeland

H. **Regeering gewijzigd - Vorming Ministerie van Defensie —**
9 Oct. — Premier Cl. Attlee is overgegaan tot een omvangrijke wijziging in de regeering. In totaal zijn 13 veranderingen aangebracht. Het Kabinet is van 20 tot 18 leden teruggebracht. Met deze wijzigingen komt Attlee de belofte na, welke hij aan de Labour Party deed, n.l. dat hij na twaalf maanden het ministerie zou herzien om er jongere menschen in op te nemen.
De belangrijkste wijziging is de instelling van een Ministerie van Defensie, dat de werkzaamheden van de departementen van oorlog, luchtmacht en marine zal coördineeren. Het komt onder leiding van A. V. Alexander, tot nu toe Eerste Lord der Admiraliteit. Onder hem staan de drie ministers voor de afzonderlijke strijdkrachten, terwijl de Premier, die tot dusver den titel van Minister van Defensie had, ofschoon er geen afzonderlijk ministerie van defensie bestond, verantwoordelijk blijft voor de algeheele defensie en voorzitter wordt van de defensiecommissie, waarvan de Ministers van Defensie, Oorlog, Luchtmacht, Marine, Justitie, Buitenlandsche Zaken, Financiën, Arbeid en Bevoorrading lid zijn. Deze commissie neemt de taak over van de imperiale verdedigingscommissie. De stafchefs blijven belast met de opstelling van militaire plannen, zij zullen de besprekingen van deze commissie bijwonen. De Ministers van Oorlog, Luchtmacht en Marine maken geen deel meer uit van het kabinet, wel van het ministerie (men weet dat in Engeland het kabinet wordt gevormd uit enkele leden van het ministerie en als 't ware het dagelijksch bestuur des lands is. — Red. Alg. H.bl.). Volgens de nieuwe regeling kan de Premier in tijd van oorlog de functie van Minister van Defensie weer op zich nemen.

Om de samenwerking met de dominions te verzekeren zal de regeering naar de hoofdsteden der dominions liaison-officieren zenden, die met de stafchefs der dominions de problemen betreffende de regionale veiligheid zullen bestudeeren. De voornaamste wijzigingen in de samenstelling van het ministerie zijn: De Minister van Koloniën, George Henry Hall, volgt Alexander op als eerste Lord der Admiraliteit. Hij wordt daarbij tevens viscount. De Minister van Staat, Philip Noel Baker, wordt Minister van Luchtmacht als opvolger van Lord Stansgate. F. J. Bellinger wordt Minister van Oorlog in plaats van J. J. Lawson. Lord Nathan wordt Minister van Burgerlijke Luchtvaart als opvolger van Lord Winster. Hector McNeill, plaatsvervangend Minister van Buitenlandsche Zaken, is tot Minister van Staat bevorderd.
(Alg. H.bl. - Tijd - Manch. Guardian)
(V.b. Kabinet 6376 B)

A. Vliegvelden in Zuid-Oost Azië —

3 Oct. — Air Marshal Sir Hollinghurst heeft medegedeeld, dat Engeland 20.000.000 pond sterling zal besteden aan den aanleg en de verbetering van vliegvelden in Zuid-Oost Azië. (Times)

B. Congres der conservatieve partij

7 Oct. — Van 3—5 October werd te Blackpool het eerste groote congres der conservatieve partij sedert 1937 gehouden. Het bleek, dat het grootste deel van de gedelegeerden tegenstander was van een naamsverandering en van een fusie met de liberale partij, waarover gedurende de afgeloopen maanden in conservatieve kringen veel gesproken werd.
Verschillende sprekers vroegen om een positieve, duidelijk omlijnde politiek. In een rede over economische politiek pleitte Eden voor deelgenootschap van arbeiders en ondernemers in de industrie en uitbreiding van het privaat bezit als alternatief voor staatscontrôle en nationalisatie.
De leider van de partij, Winston Churchill, verweet de Labour-regeering, dat zij voortdurend de partijbelangen gesteld had boven de nationale belangen. Hij gaf toe, dat er een belangrijke mate van overeenstemming was betreffende de hoofdlijnen der buitenlandsche politiek.
Churchill vatte het programma der conservatieve partij in de volgende 8 punten samen:
1. De christelijke religie hoog te houden en alle aanvallen daarop af te slaan; 2. de verdediging van de monarchistische parlementaire constitutie; 3. bescherming van het rijk tegen buitenlandsche agressie; 4. het handhaven van recht en orde, onpartijdige justitie; 5. het in evenwicht brengen van 's lands uitgaven en inkomsten; 6. verdediging en uitbreiding van den handel binnen het Empire; 7. bevordering van de gezondheid en sociale levensvoorwaarden van het volk; 8. in het algemeen steun te verleenen aan de vrije onderneming en het particuliere initiatief tegen staatsdwang en nationalisatie der industrieën.
(Daily Telegraph - Times - Parool)
(V. b. Conserv. partij: 6532 K; Churchill; 6892 E; Eden: 6889 E)

Finland

C. Economische toestand —

De schadevergoeding, die Finland aan de Sovjet-Unie moet voldoen is van Russische zijde bepaald op 300 millioen gouden dollar, geleidelijk gedurende 8 jaar te betalen in goederen, welke berekend moeten worden volgens de prijzen van 1938 (vermeerderd met 10% voor grondstoffen en halffabrikaten en 15% voor afgewerkte producten). Op grond van het schadevergoedingsbedrag heeft Finland per einde Juli j.l. gedurende het tweede jaar geleverd goederen ter waarde van 30.6 millioen gouddollar. Vóór het einde van het 2e jaar, per 19 September 1946, moeten nog goederen geleverd worden ter waarde van 5 millioen gouddollar. Achterstand bestaat voor de levering van machines en installaties en voor schepen. Daarentegen is Finland reeds vooruit met de leveringen van de overige producten. De verplichtingen zijn als volgt verdeeld (in millioenen gouddollars):

	geleverd 1ste jaar	2e jaar	t/m 7e jaar	8ste jaar	nog te leveren tot.
machines, installaties etc.	5.1	11.4	14.1	14.1	100.9
kabelproducten ..	2.9	3.2	3.1	3.1	25.1
schepen	17.7	7.1	8.2	8.1	74.1
cellulose en papier	14.8	7.7	6.1	6.1	59.0
hout en houtproducten	11.1	6.2	3.9	3.9	41.1

In werkelijkheid beteekent de schadevergoedingsverplichting een schuld van minstens 11½ milliard Finmark per jaar. Het nationale Finsche inkomen zal in 1946 circa 100 milliard Finmarken bedragen. Alleen de schadevergoedingsverplichting aan Rusland maakt dus over het jaar 1946 11½% van het nationale inkomen uit.
Toen na den vorigen oorlog de Duitsche schadevergoedingsverplichtingen het hoogst waren, n.l. in 1930, bedroegen deze 2.4% van het nationale inkomen en was Duitschland niettegenstaande zijn zeer ontwikkelde industrie niet in staat aan deze verplichting te voldoen.
De door Finland te vergoeden kosten van de Sovjet-Russische contrôle-commissie in Finland bedragen per jaar ongeveer F.mk. 400 millioen. Aan de oorspronkelijke begrooting van uitgaven van ruim F.mk. 55.5 milliard zijn nog twee aanvullende begrootingen van resp. F.mk. 8.355 milliard en F.mk. 3.5 milliard toegevoegd. Het totaalcijfer bedraagt dus thans ruim F.mk. 67.381 millioen. Bovendien worden verschillende posten dit jaar overschreden in totaal met circa F.mk. 9 milliard, zoodat de uitgaven stijgen tot ruim F.mk. 76 milliard. De opbrengst van verschillende belastingen bedraagt meer dan waarop gerekend was; de inkomsten- en vermogensbelasting ongeveer F.mk. 3 milliard, de omzetbelasting circa F.mk. 4.7 milliard, de heffing ineens circa F.mk. 500 millioen; de tabaksbelasting F.mk. 700 millioen en de zegelbelasting F.mk. 400 millioen. Bovendien zijn inkomsten verkregen uit leeningen: van de Vereenigde Staten circa F.mk. 7.5 milliard en van een gedwongen binnenlandsche leening F.mk. 3 milliard. Zelfs met mederekening van deze leeningen overtreffen de uitgaven nog de inkomsten met F.mk. 3.5 milliard. De Staatsspoorwegen werken met verlies. In de begrooting van 1946 was gerekend op een winst van circa F.mk. 1.5 milliard; het resultaat zal vermoedelijk echter zijn een verlies van F.mk. 500 millioen, hetgeen dus een nadeel beteekent voor de begrooting van circa F.mk. 2 milliard. Aan de geëvacueerden uit het aan de Sovjet-Unie afgestane Karelië moet ongeveer F.mk. 35 milliard (41% van de door de geëvacueerden gevorderde bedragen) vergoed worden en voor den wederopbouw van Noord-Finland ruim F.mk. 7 milliard. Van de vergoeding aan geëvacueerden zal F.mk. 3 milliard betaald moeten worden in geld, F.mk. 16 milliard in den vorm van grond voor kolonisatie, F.mk. 5 milliard in effecten en F.mk. 11 milliard in goudgerande Staatsobligaties voor van grootgrondbezitters ten behoeve der kolonisatie overgenomen cultuurgronden. De Staatsschuld bedroeg per 1 Juli 1946 F.mk. 93.5 milliard, waarvan F.mk. 23 milliard buitenlandsche en F.mk. 70.5 milliard binnenlandsche schuld. Aan de stijging van de kosten der schadevergoedingsverplichtingen zal Finland slechts het hoofd kunnen bieden wanneer dienovereenkomstige buitenlandsche leeningen kunnen worden verkregen. Wanneer de schadevergoedingsverplichtingen in 1952 ophouden, zal het land vele jaren gebukt blijven gaan onder de lasten van buitenlandsche schulden, welke den levensstandaard gedurende langen tijd omlaag zullen drukken. (Econ. Voorlichting 8 Oct.)
(V. b. Ec. positie 5892 A)

Griekenland

D. Geen Coalitie-Kabinet —

3 Oct. — De Grieksche premier Tsaldaris, die onmiddellijk na den terugkeer van Koning George was afgetreden en door den Koning met de samenstelling van een nieuw kabinet was belast, heeft medegedeeld, dat hij er niet in geslaagd is een coalitie-regeering te vormen. Het nieuwe Kabinet zal gelijk zijn aan het vorige.
Het mislukken van de onderhandelingen met de leiders der oppositie wordt geweten aan Tsaldaris' weigering om de Ministeries van Buitenl. Zaken, Binnenl. Zaken, Veiligheid en Oorlog toe te kennen aan de groep Venizelos-Canellopoulos. (Times) **(V. b. 6896 A)**

E. Gewapende burgerwacht tegen communisten - Verzoek aan Engeland om wapenleveranties —

8 Oct. — De Grieksche regeering heeft besloten in de streken, waar de communistische verzetsgroepen opereeren, anti-communistische burgers te mobiliseeren en te bewapenen.
Een woordvoerder van het Britsche Foreign Office heeft verklaard, dat de Grieken in verband met de ernstige situatie in Griekenland om wapenleveranties heeft verzocht. (Daily Herald - Un. Press)
(V. b. 6883 A)

Internationaal

F. Filmfestival te Cannes —

7 Oct. — De Fransche film „La bataille du rail" van den regisseur René Clement is op het te Cannes gehouden internationale filmfestival bekroond met den prijs voor de beste film. Michele Morgan kreeg voor haar rol in de Fransche film „Symphonie Pastorale" den prijs voor de beste actrice. Ray Milland kreeg voor zijn rol in de Amerikaansche film „Lost Weekend", den prijs voor den besten acteur. Bekroond werden voorts de Russische film „Berlijn" (beste documentaire) en de Zwitsersche film „La dernière Chance" (internationale vredesprijs). (United Press)

G. Einde rubbercontrôle —

10 Oct. — Het Combined Rubber Committee heeft medegedeeld, dat de internationale contrôle op de productie van natuurlijke rubber, gepaard gaande met toewijzing door dit comité aan het einde van dit jaar zal ophouden. Het comité waarvan Engeland, de Ver. Staten, Nederland, België, Frankrijk en Canada deel uitmaakten, zal ontbonden worden. (U.S. Inform. Service) **(V. b. 6786 F)**

A. Noord-Atlantische luchtroute - Weerkundige stations —

4 Oct. — Negen landen o.w. de Ver. Staten, Engeland, Nederland en België hebben op 26 Sept. te Londen een overeenkomst geteekend, inhoudende een plan tot oprichting van weerkundige stations ten behoeve van de luchtvaart langs de Noord-Atlantische route. (Un. Press)

B. Conferentie van Parijs - Herstelbetalingsrekening voor Italië - Redevoeringen van Smuts, Spaak, Bevin, Manoeilsky en Molotov - Ontwerpverdrag met Italië door plenaire vergadering aanvaard —

6 Oct. — De Herstelbetalingsrekening voor Italië is na langdurige en soms felle discussies, gepaard gaande met wederzijdsche beschuldigingen van de Westersche en Slavische mogendheden vastgesteld.

Italië moet in totaal betalen 325 millioen dollar, te leveren in goederen en diensten, Rusland krijgt 100 millioen dollar, Ethiopië 25 millioen (gevraagd 905 millioen), Joegoslavië 100 millioen (gevraagd 1.300 millioen), Griekenland 100 millioen (gevraagd 7.030 millioen), Albanië nihil (gevraagd 1.161 millioen).

Elf afgevaardigden stemden voor, vier tegen, terwijl vijf, o.w. de gedelegeerde der Sovjet-Unie zich van stemming onthielden.

7 Oct. — Op voorstel van de Groote Vier werden een aantal regels voor de plenaire zittingen aanvaard, die beoogden den duur van de zittingen aanzienlijk te bekorten. Zoo mochten de gedelegeerden niet langer dan een half uur spreken en mochten ook geen nieuwe amendementen voorgesteld worden.

In de plenaire zittingen die na beëindiging van het commissiewerk volgden, hielden verschillende gedelegeerden een slotredevoering.

Maarschalk **Jan Smuts** (Z.-Afrika) zeide, dat de conferentie een grooter succes is geworden, dan aanvankelijk verwacht was. Smuts verklaarde „smartelijk getroffen" te zijn „door de systematische wijze waarop de Westersche en Slavische mogendheden elkaars voorstellen hadden afgestemd".

Smuts betoogde, dat de vrees en de argwaan aan weerszijden voor een groot deel het gevolg zijn van de oorlogspropaganda van den vijand, en dat de staatslieden ervoor moeten zorgen, dat zij het eenheidsfront, dat zij tijdens den oorlog hebben gevormd, in vredestijd handhaven.

„Er is geen enkele reden voor die verdeeldheid in twee kampen. Dat zou onvermijdelijk beteekenen twee verschillende werelden. Wij zijn hier op een vredesconferentie, wij dienen ervoor te zorgen, dat uit deze vredesconferentie geen nieuwe wereldoorlog geboren wordt."

Paul Spaak (België) analyseerde de werkwijze der conferentie en de door haar te nemen besluiten. Hij legde er den nadruk op, dat de Groote Vier bij hun voorbereidend werk ten aanzien van zulke vraagstukken als de Italiaansch—Zuidslavische grens de onmiddellijk betrokken landen in hun besprekingen hadden moeten betrekken. De thans gevolgde procedure, waarbij deze laatste voor voldongen feiten werden gesteld, zou hij, wanneer Duitschland eenmaal aan de orde komt, niet kunnen aanvaarden. Spaak zeide nog: „Het is te veel geëischt, om Italië zijn koloniën te ontnemen, 56 millioen pond aan herstelbetalingen op te leggen, niet toe te staan, dat dit land herstelbetalingen van Duitschland eischt en het 75 procent te doen betalen van de verliezen, die door de geallieerde landen in Italië geleden zijn."

Bevin (Engeland) zeide o.m.:

„Wij zijn bereid alle beschuldigingen, die in deze conferentiezaal over en weer geslingerd zijn en alle harde woorden te vergeten en vergeven".

„Welke besluiten ook zullen worden genomen, men kan niet zeggen, dat de conferentie en de wereld deze keer de feiten niet in handen hebben".

Bevin zeide, dat Engeland geen strategische belangen bij Triëst heeft. Hij achtte het vredesverdrag met Italië niet „te hardvochtig".

Manoeilsky (Oekraïne) betoogde, dat Groot-Brittannië en de Ver. Staten de gerechtvaardigde aanspraken van Joegoslavië op Venezia Giulia en Triëst hadden genegeerd. Hij voegde er aan toe, dat Nederland zeker bezwaren zou hebben gehad, indien men Rotterdam tot Vrije Stad had willen verklaren, evenzoo zou Australië hebben geprotesteerd, als men zoo iets met Port Darwin of Melbourne had willen doen. Toch hebben Australië en Nederland de Angelsaksische landen gesteund.

Molotov (Rusland) betreurde de verdeeling der wereld in Oostelijke en Westelijke groepen en wierp de schuld daarvan op de Westersche landen, die trachten de Slavische staten te isoleeren, „hen van hun natuurlijke ontwikkelingsmogelijkheden te berooven en hen te straffen voor het feit, dat zij zich niet onderdanig gedragen. Het aangenomen voorstel i.z. Triëst was volgens Molotov ondemocratisch. „De Ver. Staten en Engeland willen in Triëst een semi-Koloniaal systeem uitvoeren", aldus Molotov. Hij drong er op aan dat het Russische voorstel i.z. Triëst (zie 6883 B) alsnog zou worden aanvaard.

Hij wees er nog op, dat geen der door de Groote Vier genomen besluiten door de Conferentie in belangrijke mate was gewijzigd en dat de onopgeloste kwesties nauwelijks dichter bij een oplossing waren gebracht. Hij trok daaruit de conclusie, dat samenwerking tusschen de Groote Vier onmisbaar blijft voor de internationale samenleving.

Verdrag met Italië aangenomen.

Op 9 October werd na tien weken en 3 dagen delibereeren het vredesverdrag met Italië met 15 tegen 6 stemmen (van de Slavische groep) aangenomen. Tevoren had Joego-Slavie verklaard dat dit land een op de „Fransche grenslijn" gebaseerd verdrag met Italië niet zou onderteekenen.

Het ontwerp-verdrag moet nu ter definitieve beslissing aan de Groote Vier worden voorgelegd.

Te voren waren de artikelen die de meest omstreden vraagstukken behandelden, aangenomen met de gebruikelijke stemmenverhouding van 14 of 13 stemmen vóór, vijf of zes tegen, en een of geen onthouding.

Zoo gingen alle artikelen betrekking hebbend op de grenzen tusschen Italië en Joego-Slavië en de nieuwe overeenkomst tusschen Italië en Oostenrijk met 14 stemmen tegen 6 en 1 onthouding van België onder den hamer door.

De Fransche voorstellen over Triëst kregen ditmaal 15 stemmen voor (met de stem van Noorwegen, dat niet in de commissie vertegenwoordigd was, mede) en 6 tegen.

Het Joego-Slavische amendement (eerder door de commissie aanvaard) waardoor Italië verplicht zou worden de territoriale onschendbaarheid van Albanië te erkennen, werd verworpen met 13 tegen 7 stemmen (de Slavische groep en Ethiopië) en 1 onthouding (China).

De Grieken hadden zich tegen dit amendement verzet, daar men hiermede zou vooruitloopen op de nog hangende Griekse aanspraken op Noord-Epirus.

De artikelen, die voorzien in de erkenning door Italië van de Albaneesche onafhankelijkheid, Italië's afzien van Saseno (dat aan Albanië komt) en van alle eigendommen, rechten en belangen in Albanië werden aangenomen met 15 stemmen tegen 2 en 6 onthoudingen.

(Times - United Press - Alg. H.bld. - Volkskrant - Nat. Rottd. Courant)
(V. b. 6896 C)

C. Tien groote vliegrampen in één maand - Tweehonderd vijfenveertig dooden —

6 Oct. — In het tijdsbestek van één maand (3 Sept.—3 Oct.) hadden de volgende ernstige vliegongelukken plaats:

Op 3 December viel een Dakota te pletter bij Kopenhagen: 22 dooden.

Op 4 September verongelukte een Dakota bij Le Bourget (Frankrijk): 21 dooden.

Op 5 September stortte een Dakota neer te Elho (Ver. Staten): 23 dooden.

Op 6 September viel een York neer in Gambië (West-Afrika): 24 dooden.

Op 15 September viel een Dakota te pletter te Estevan: 21 dooden.

Op 18 September stortte een Douglas neer te Gander (New-Foundl.): 27 dooden.

Op 19 September stortte een Lancaster neer bij Homs (Tripolitanië): 25 dooden.

Op 25 September viel een Dakota te pletter te Kaitch (Hongkong China): 19 dooden.

Op 27 September stortte een Dakota neer bij Rio de Janeiro (Brazilië): 25 dooden.

Op 3 October viel een Douglas-vliegtuig neer te Stephenville: 38 dooden.

(Nwe Standaard - Times)

D. Amerika en Engeland wenschen hulp van neutrale landen voor de verzorging der bezette gebieden —

5 Oct. — Het in standhouden van den levensstandaard boven een bepaald minimumpeil in de vroeger vijandelijke staten, Duitschland, Oostenrijk en Italië, kost Engeland jaarlijks 80 millioen pond sterling en Amerika 400 millioen dollar. Besprekingen zijn thans gaande tusschen de Engelsche en Amerikaansche Ministers van Financiën, Dalton en Snyder, om de neutrale landen, met name Zweden, Zwitserland en Argentinië, die tijdens den oorlog groote winsten gemaakt hebben, in dien last te laten deelen.

(N.R.C.)

E. Het proces te Neurenberg - Schacht gearresteerd - Beroep van Seyss-Inquart op H. M. Koningin Wilhelmina - Alle vonnissen bekrachtigd —

8 Oct. — De Britsche en Fransche bezettingsautoriteiten hebben Schacht, Von Papen en Fritzsche den toegang tot hun zones geweigerd.

Schacht en Fritzsche werden in een hotel te Neurenberg door de Duitsche politie gearresteerd, doch op bevel van de Amerikaansche politie weer vrijgelaten.

Later is Schacht weer gearresteerd, toen hij zich in het kasteel van een bevriend industrieel, Reusch, bevond.

Schacht zou binnen een maand voor een Duitsch „denazificatie-hof" moeten verschijnen. (Tijd)

8 Oct. — De status van Von Papen die nog steeds in de Neurenbergsche gevangenis verblijft, werd omschreven als een „beschermende hechtenis op zijn eigen verzoek". (United Press)

9 Oct. — H. M. Koningin Wilhelmina besloot een verzoek van Seyss-Inquart om interventie ter verkrijging van een verzachting van zijn vonnis, niet in overweging te nemen. Seyss-Inquart beriep er zich op, dat hij door persoonlijk ingrijpen het Nederlandsche volk rampen zou hebben bespaard.
De Geallieerde Bestuursraad heeft berichten, volgens welke de Paus om clementie verzocht zou hebben voor Frank of andere door het Neurenbergsche tribunaal veroordeelde oorlogsmisdadigers tegengesproken. (United Press)
11 Oct. — De geallieerde bestuursraad te Berlijn heeft alle verzoeken om gratie verworpen. De verzoeken van Göring, Jodl en Keitel om te worden doodgeschoten in plaats van opgehangen, werden eveneens afgewezen.
Alleen voor Kaltenbrunner, Von Schirach en Speer was geen wijziging van het vonnis verzocht. Het verzoek van Räder om den dood door de kogel in plaats van levenslange gevangenisstraf werd verworpen, daar de bestuursraad niet bevoegd is een vonnis te verzwaren.
De Russische afgevaardigde in de bestuursraad verklaarde het als zijn plicht te beschouwen om zijn volledige instemming te betuigen met de meening van het Sovjet-Russische lid van het Tribunaal, dat er genoeg bewijzen zijn om Schacht, von Papen en Fritzsche ook te vonnissen, tegen Hess het doodvonnis uit te spreken en te erkennen, dat de regeering van Hitler, de generale staf en het militaire opperbevel misdadige organisaties waren. (Un. Pr. - Le Monde - Times - Neue Zürch. Ztg. - N. R. Crt. - Volkskr.)
(V. b. 6897)

Japan

A. Sovjet-Unie klaagt Japanschen keizer aan —

8 Oct. — De Sovjet-Unie heeft er op aangedrongen, dat het Tribunaal voor oorlogsmisdadigers te Tokio ook den Japanschen keizer in staat van beschuldiging zal stellen.
Eerder werd gemeld, dat uit bewijsmateriaal, dat aan het internationale Tribunaal voor de berechting van Japansche oorlogsmisdadigers voorgelegd is, blijkt, dat de Japansche premier Konoje en vertegenwoordigers van leger en vloot op 1 Febr. 1941 een ontmoeting met den keizer hebben gehad, tijdens welke zij hem op de hoogte stelden van de plannen met Indo-China en Siam, gericht op het verkrijgen van bases voor latere actie tegen Nederlandsch-Indië.
De Keizer zou zijn goedkeuring hebben gegeven. (Alg. H.bld - Un. Press)
(V. b. Hirohito 6593 E; Trib. v. oorlogsmisd. 6721 K)

Palestina

B. Palestina-conferentie verdaagd - Arabische voorstellen - Verklaring van Truman —

4 Oct. — De conferentie te Londen over het Palestijnsche probleem is tot 16 Oct. verdaagd. Intusschen zijn de Arabische tegenvoorstellen op het Britsche plan gepubliceerd. De Arabieren willen: 1. de Joodsche immigratie geheel verbieden; 2. de huidige beperkingen voor de overdracht van land handhaven; 3. een voorloopige regeering van zeven Arabische en drie Joodsche ministers te benoemen door den Hoogen Commissaris, die voorloopig het recht van veto zou behouden; 4. verkiezingen voor een constitueerende vergadering van zestig leden; 5. na aanvaarding van een nog te ontwerpen grondwet — waarin o.a. moet worden opgenomen, dat alleen zij die reeds tien jaar in Palestina wonen voor naturalisatie in aanmerking komen — verkiezingen voor het parlement; 6 na benoeming van een hoofd voor den onafhankelijken staat Palestina, zal het Britsche mandaat voor Palestina eindigen. De Joden mogen in geen geval in de Palestijnsche regeering meer dan een derde van het totale aantal leden hebben. (Vrije Volk)
5 Oct. — President Truman heeft een verklaring afgelegd, waarin hij het volgende voorstelde:
1. onmiddellijke en omvangrijke immigratie in Palestina. 2. ruimere opneming van Joden in de V.S. 3. financieele steun voor kolonisatie in Palestina. 4. vorming van een onafhankelijken Joodschen staat aldaar. 5. verwerping van het Britsche plan-Morrison voor verdeeling van Palestina in vier zones.
Wel-ingelichte kringen veronderstellen, dat de verklaring van Truman is afgelegd met het oog op de aanstaande verkiezingen. De Democratische Partij behoeft een meerderheid in den staat New-York, en deze is moeilijk te verwerven zonder den steun der daar zoo talrijke Joodsche groep.
Te Londen betreurde men de verklaring van President Truman ten zeerste. Pres. Attlee was door Truman ingelicht, dat deze zijn standpunt openbaar zou maken. Onmiddellijk verzocht Attlee, de verklaring uit te stellen, opdat hij overleg kon plegen met zijn regeering en nogmaals de Britsche plannen zou kunnen toelichten. Truman weigerde evenwel, af te zien van zijn voornemen.
(Alg. H.bl.) **(V. b. 6882 I)**

Polen

C. Roode Leger zal Poolsche grenzen verdedigen —

4 Oct. — Minister-President Morawski heeft op een bijeenkomst van Poolsche socialisten te Katowitz gezegd, dat zoowel de Poolsche strijdkrachten als het roode leger de nationale grenzen zouden verdedigen.
Hij verklaarde voorts, dat — nu de Duitschers reeds groote beschermers in het Westen hebben — een Poolsch-Russische alliantie van het grootste belang was.
(Nwe Standaard) **(V. b. Roode leger 6899 I; Poolsche grenzen 6812 D)**

Spanje

D. Fel anticommunistische rede van Franco —

3 Oct. — Ter gelegenheid van den 10en verjaardag van het overnemen van de macht door gen. Franco, heeft deze op 30 September een rede gehouden waarin hij o.m. het volgende zeide:
„De aanvallen van de communisten en de kunstgrepen waaraan Spanje bloot staat zijn in werkelijkheid gericht tegen de toekomst van West-Europa.
Die aanvallen worden op ons gericht in verband met de positie die wij innemen aan de Middellandsche Zee en zij komen niet van hen, die gelooven in de democratie, en die haar in eigen land beoefenen". „Na Spanje zijn Turkije, Griekenland en Italië het doel van het communisme, d.w.z. de schiereilanden in het Middellandsche Zee-gebied, omdat zij kunnen dienen als uitgangsbases. Naar Spanje steekt men ook de handen uit, omdat dit land het laatste bolwerk is van de geestelijke aspiraties der wereld".
(Le Monde) **(V. b. Franco 6784 E)**

Ver. Staten

E. Byrnes bepleit samenwerking tusschen Engeland, Frankrijk, Rusland en de Ver. Staten - Veertigjarig verdrag voorgesteld —

4 Oct. — Tijdens een lunch van de „American Club" te Parijs heeft de Minister van Buitenl. Zaken, J. Byrnes, verklaard, dat hij het eens was met Stalin, dat er geen onmiddellijk gevaar voor oorlog bestaat. „Ik hoop", aldus Byrnes, „dat deze verklaring een einde zal maken aan de niet te rechtvaardigen beschuldigingen, dat Amerika het bezit van de atoombom tracht te gebruiken als een bedreiging tegen de Sovjet-Unie". Byrnes hernieuwde zijn aanbod om met Frankrijk, Engeland en Rusland een 40-jarig verdrag te sluiten om den vrede in Europa te handhaven. De meening, dat de Ver. Staten niets te maken hebben met de Europeesche aangelegenheden, achtte hij onjuist. Amerika, dat zonder succes getracht heeft buiten twee oorlogen te blijven is vastbesloten niet meer tot zijn isolationistische houding terug te keeren. Het wil met Engeland, Frankrijk en Rusland den vrede in Europa handhaven. Dit was de buitenlandsche politiek van Roosevelt. Dit zal ook de, zoowel door Democraten als Republikeinen gesteunde politiek van Truman zijn.
„Het volk der Ver. Staten", aldus besloot Byrnes zijn rede, „gelooft in vrijheid voor alle menschen en alle volken — vrijheid van spreken, van godsdienst, van vergadering en vrijheid tot vooruitgang. Wij willen de gewone mannen en vrouwen van deze wereld, die de lasten en het leed van den oorlog gedragen hebben, een kans geven om de zegeningen van vrede en vrijheid te genieten. Wij willen, dat zij deel hebben aan een hoogeren levensstandaard, welke de wetenschap in een vrije, vreedzame en vriendelijke wereld mogelijk maakt." (Daily Tel.)
(V. b. Byrnes 6892 A; Stalin 6891 A)

Zweden

F. Premier Per Albin Hansson overleden —

7 Oct. — De sociaal-democratische minister-president van Zweden, Per Albin Hansson is op 5 October plotseling overleden.
Hansson werd op 28 October 1885 geboren als zoon van een metselaar. Hij begon zijn loopbaan als loopjongen, werd daarna kantoorbediende en in 1904 secretaris van de socialistische jeugdbeweging.
Onder Branting werd hij redacteur van het socialistische dagblad „Social-Democraten". Toen Branting in 1917 Minister werd, volgde Hansson hem op als hoofdredacteur. In Branting's kabinet van 1920 werd hij Minister van Landsverdediging. Na den dood van Branting werd Hansson voorzitter van de sociaal-democratische partij. In 1932 werd hij Eerste-Minister, welke post hij met een onderbreking van slechts drie maanden tot zijn dood heeft bekleed. Onder zijn leiding herstelde Zweden zich van de gevolgen der Kreuger-affaire. Tijdens den oorlog vormde hij een coalitie-kabinet. Hoewel critiek geleverd werd op het feit, dat Zweden aan Duitsche troepen doorgang verleende, spande hij zich in om de neutraliteit van zijn land te verdedigen en om het de middelen daartoe te verschaffen.
In Juli 1945 kwam de coalitie tot een einde en vormde hij opnieuw een sociaal-democratisch kabinet. (V.V. - Daily Tel.)
(V. b. Hansson 6388 L)

De Fransche minister van het leger, Edmond Michelet, Z.K.H. Prins Bernhard en Gen. de Lattre de Tassigny, Chef van den Franschen Generalen Staf bij een plechtigheid in het „Hotel des Invalides", waarbij aan Prins Bernhard het Grootkruis van het „Légion d'Honneur" en het Oorlogskruis met de palmtakken werden overhandigd. (Zie 6894 E)
(foto Ass. Press)

Een Lockheed Constellation met een onder den romp (uitwendig) bevestigde „Speedpak" bagageruimte, waardoor een extra lading van 4 ton meegevoerd kan worden, zonder dat interieur en passagiers-accomodatie (44 passagiers) veranderd behoeven te worden. De normale kruissnelheid van 400 km./u. wordt er slechts met ongeveer 20 km. door verminderd. De bagageruimte kan in 2 minuten bevestigd of verwijderd worden. (foto A.B.C.)

A. *Nederland*

Veldmaarschalk Smuts in Nederland

Rede in een vereenigde vergadering der Staten-Generaal - Beroep op de Europeesche volken: „Europa ontwaak!"

9—12 Oct. — Veldmaarschalk Smuts, Eerste Minister en Minister van Buitenlandsche Zaken en van Defensie der Unie van Zuid-Afrika heeft van 9—12 Oct. een bezoek aan Nederland gebracht.

Biographie.
Jan Christiaan Smuts werd in 1870 in het dorp Riebeek, in de Kaapprovincie geboren. Zijn vader was van Zeeuwsche, zijn moeder van Fransche afkomst. Hij studeerde te Stellenbosch en voltooide zijn studie in de rechten te Cambridge in Engeland.
In 1894 werkte hij reeds als advocaat bij het Hoog Gerechtshof te Kaapstad.
In de politiek was hij aanvankelijk een voorstander van de gezichtspunten van Cecil Rhodes; de overvallen van Jameson maakten hieraan echter een einde en van toen af was Smuts aanhanger van Paul Kruger.
Toen in 1899 de Boerenoorlog uitbrak was hij procureur-generaal van de republiek. Na den val van Pretoria streed hij met De la Rey in West-Transvaal. In 1909 kwam de Unie van Zuid-Afrika tot stand. Botha werd Minister-President en Smuts Minister van Financiën. Toen in 1914 de eerste wereldoorlog uitbrak, werd Smuts Britsch lt.-generaal. Hij kreeg het bevel over de campagne in Oost-Afrika en werd opgenomen in het oorlogskabinet van Lloyd George. Hij was het, die de stichting van de Royal Air Force bewerkstelligde. Met Botha nam hij deel aan de vredesconferentie van Versailles.
Hij was een van de weinige gedelegeerden der kleine naties, wiens oordeel door de groote overwinnende mogendheden nog wel eens gevraagd werd. In 1919 stierf Botha en Smuts volgde hem op als Min.-President. In 1924 echter werd hij bij de algemeene verkiezingen verslagen en Herzog werd Min.-President van de eerste nationalistische regeering.
In 1933, daartoe door de economische en sociale moeilijkheden van het land gedreven, vormden beide mannen samen een regeering, die de sterkste zou worden uit de geschiedenis van Zuid-Afrika. Toen de tweede wereldoorlog uitbrak wilde Herzog in tegenstelling tot Smuts de neutraliteit bewaren. Er kwam een regeeringscrisis en Smuts vormde een nieuwe regeering, met een duidelijke meerderheid achter zich. Op 24 Mei 1941 kreeg hij den maarschalkstaf. In 1942 werd Smuts opgenomen in het Engelsche oorlogskabinet, waarin hij pleitte voor het overgaan tot den offensieven strijd.
De laatste jaren heeft Smuts in belangrijke mate bijgedragen tot het tot standkomen der Vereenigde Volken.

Het bezoek.
Tijdens zijn bezoek werd hem door H. M. de Koningin een lunch aangeboden, waarbij ook H.K.H. Prinses Juliana en Prins Bernhard aanwezig waren.
Tijdens deze lunch werd aan den veldmaarschalk medegedeeld, dat H.M. de Koningin hem het Grootkruis in de orde van den Nederlandschen Leeuw had verleend.
Op een receptie van den Zuid-Afrikaanschen gezant deelde prof. mr. R. P. van Cleveringa mede, dat de Senaat der Leidsche Universiteit besloten had, veldmaarschalk Smuts het eeredoctoraat in de rechten aan te bieden.
Op 10 October bracht hij een bezoek aan Zeeland met name aan Goes, waar eens zijn voorouders woonden. Op 11 October werd hij op plechtige wijze ontvangen in een vereenigde vergadering der Staten-Generaal. De voorzitter der Eerste Kamer, prof. dr. R. Kranenburg, verwelkomde hem als „een staatsman in wiens persoonlijkheid en in wiens naam zelfs, wij zoo sterk de stamverwantschap met ons eigen volk aanvoelen, een der grooten en sterken van onzen stam, wiens leven en werken wij met bewondering hebben gevolgd".

Rede in de Ridderzaal.
Veldmaarschalk Smuts bracht dank voor de eer hem en zijn land betoond en hield vervolgens in het Afrikaansch een rede waarin hij o.m. het volgende zeide:
Eenige maanden geleden heeft de heer Churchill hier reeds voor u zijn gedachte over Europa en zijn voorstel voor een „Raad van Europa" uiteengezet (zie 6723) Ik ben van meening, dat zijn inzichten in wijden kring gedeeld worden zelfs door hooge autoriteiten, die echter door hun verantwoordelijkheidsgevoel niet voorbarig kunnen spreken. Te Zürich heeft hij een weg aangegeven, zeker den moeilijksten, welke leidt naar de verwezenlijking van de Europeesche eenheid. Hij heeft Frankrijk uitgenoodigd om de leiding te nemen en stelde als voorwaarde de verzoening tusschen Frankrijk en Duitschland. (zie 6892 E)
Ik vrees, dat Europa niet zal kunnen wachten op de groote verandering in de verhouding van Frankrijk en Duitschland. Deze kwestie is veel te dringend. Misschien zal deze verandering eerder op de stichting van een Europeeschen statenbond volgen dan er aan voorafgaan.
Er is nog een derde alternatief. Indien jaloezie onder de groote mogendheden of de in grootte daarop volgende mogendheden hen verhindert de leiding op zich te nemen, kan dan niet een groep van de kleinere Europeesche staten zelf bij elkaar komen en de zaak op gang brengen door een statenbond onder een raad te vormen?
Het is mijn overtuiging, dat de organisatie van de Vereenigde Naties dergelijke steunpilaren voor haar breedere wereldorganisatie noodig heeft.
Laat Europa door zijn eigen zonen en dochters Europa wakker maken en toeroepen: Europa, ontwaak!"
Wanneer niemand het durft te wagen om de leiding van zulk een politieke groep op zich te nemen, blijft er nog een vierde weg open. Laat men een begin maken op economisch terrein. Laat men een Europeeschen economischen raad instellen om de algemeene economische belangen en de ontwikkeling van Europa te coördineeren en te regelen.
Zulk een economische raad is reeds door een commissie van den economischen en socialen raad van de Vereenigde Naties aanbevolen (zie: 6890 B). Een practische stap is reeds gedaan met het plan voor een tol-unie tusschen Nederland, België en Luxemburg (zie: 6887 B). Zoodra Duitschland weer het beheer van zijn eigen economie in handen heeft zal men de toetreding van dit land in overweging kunnen nemen.
Ik herhaal dus, wanneer wij dan geen politieken raad van Europa kunnen krijgen laat ons dan tenminste zonder tijdverlies een economischen raad krijgen.
En zoo eindig ik dan met het slotwoord, het sleutelwoord van het beroep van Churchill: Laat Europa opstaan!
Veldmaarschalk Smuts is vervolgens nog ontvangen in een plechtige algemeene vergadering van de Kon. Ned. Academie van Wetenschappen (de eerste sedert H. M. de Koningin en de Prins Gemaal 42 jaar geleden in een soortgelijke vergadering verwelkomd werden) in het Trippenhuis te Amsterdam.
Ook hier deed hij een dringend beroep op de volken van Europa om zich aaneen te sluiten. (Alg. H.bl. - Trouw - N. Dag)
(V. b. Smuts 6882 H)

B. De loon- en prijspolitiek - Standpunt van de vakbewegingen N.V.V.

Tijdens een op 15 Oct. gehouden „antiduurte congres" van het N.V.V. werd de volgende resolutie aangenomen:
„Het N.V.V. kan een onvoorwaardelijke loonstop niet aanvaarden en is alleen bereid zijn medewerking aan de regeeringsmaatregelen te geven, indien:
a. de voorgenomen prijsverhoogingen voor boter, brood, melk en kaas worden opgeschort;
b. ook aan de vakbeweging adviseerende en controleerende bevoegdheid gegeven wordt inzake de prijsvorming en het grondstoffengebruik, welke in onderling verband moeten plaats hebben.
c. ook aan de vakbeweging controleerende bevoegdheid gegeven wordt ten aanzien van de naleving van prijsvoorschriften;
d. de regeering afdoende maatregelen neemt bij de bestrijding van het ontduiken van de voorschriften omtrent de prijzen en het grondstoffengebruik, tot uitdrukking komende in zwaardere strafmaatregelen bij overtredingen;
e. de vakbeweging opgenomen wordt in de besturen van de hoofd- en bedrijfsgroepen van de bestaande bedrijfsorganen in afwachting van een definitief tot stand te komen publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie;
f. voor de groepen, welke bij de algemeene loonstijging zijn achtergebleven, alsnog herziening der loonen wordt mogelijk gemaakt op basis van het in de tweede loonronde tot stand gekomen loonniveau;
g. de mogelijkheid wordt geopend de bijzondere prestatie van den arbeider te beloonen als zij tot gevolg heeft, dat bij gelijkblijvende of dalende kosten per productie-eenheid een hoogere productie aan goederen of diensten wordt verkregen.
Bovendien verklaart het N.V.V., dat indien de genoemde maatregelen niet worden getroffen, een verdergaande algemeene loonsverhooging onvermijdelijk wordt".

Katholieke Arbeidersbeweging
Eveneens op 15 Oct. werd te Utrecht een bijeenkomst gehouden van de voorzitters van de vakbonden en de diocesane bonden van de Kath. Arbeidersbeweging. In het alg. kon men zich vereenigen met het regeeringsstandpunt, dat de loonstop onder bepaalde omstandigheden dient te worden geaccepteerd. Men achtte het echter noodzakelijk, dat de overheid een reeks ingrijpende maatregelen neemt.
Zooals opschorting der aangekondigde prijsverhooging op boter, melk en brood; overleg met vakbeweging inzake prijzencontrôle en het gebruik van grondstoffen.
Voorts werd betoogd, dat de officieel

vastgestelde prijzen een dikwijls veel te hooge winstmarge openlaten, waardoor talrijke gebruiksartikelen voor de consumenten veel te duur komen. Het zal met name noodzakelijk zijn, dat de vertegenwoordigers van de arbeiders mede invloed krijgen op de vaststelling van de prijzen en de contrôle daarop. Er werd geconstateerd, dat vooral door de tusschenhandel een ernstige verhooging van de prijzen der goederen wordt veroorzaakt.

E.V.C.

De E.V.C. heeft zich in een open brief gewend tot den Minister-President naar aanleiding van zijn op 4 Oct. j.l. voor de radio uitgesproken verklaring. In dezen brief wordt gezegd, dat de E.V.C. van meening is, dat:

1. de loonen omhoog moeten ten koste van de grootste winsten der ondernemers, groothandel en exporteurs;
2 de prijzen naar beneden moeten en niet omhoog;
3. opvoering der arbeidsproductiviteit alleen plaats kan hebben bij een volkomen erkenning van de medezeggenschap der vakbeweging inzake het vaststellen der productie;
4. nationalisatie der sleutelindustrieën noodzakelijk geacht moet worden;
5. medezeggenschap van de vakbeweging bij het vaststellen der prijzen effectiever is, dan contrôle op eenmaal door de regeering vastgestelde prijzen.

Raad van Vakcentralen.

De Raad van Vakcentralen, samengesteld uit het N.V.V., de katholieke en de christelijke vakorganisaties heeft, naar aanleiding van de regeeringsverklaring i.z. loonen en prijzen, aan den Minister-President het volgende telegram gezonden:

„Raad van Vakcentrales, kennis genomen hebbende van de regeeringsverklaring in zake loonen en prijzen, dringt er bij de regeering op aan de aangekondigde prijsverhooging op boter, melk en brood voorloopig op te schorten. Verzoekt de regeering dringend overleg met de vakbeweging in zake contrôle op de prijzen, aanwending grondstoffen en andere maatregelen, ten einde daardoor te komen tot verlaging kosten levensonderhoud. (Vr. Volk - Volkskrant - Waarheid) **(V. b. Regeeringsverkl. loonen prijspol.: 6901; K.A.B.: 6831 I; N.V.V. en E.V.C.: 6885 A)**

A. De heeren Zimmerman en Stokvis verlaten de Tweede Kamer —

17 Oct. — Dr. L. J. Zimmerman en J. E. Stokvis, beiden leden voor de Partij van den Arbeid van de Tweede Kamer hebben voor deze functie bedankt. Als opvolgers komen in aanmerking de heeren J. G. Suurhoff en H. J. Hofstra.
(Vrije Volk)
(V. b. Zimmerman 6821 A; Stokvis 6755 A; Hofstra 6581 D)

B. Tweede Kamer - Ontwerp Dienstplichtvoorzieningen aangenomen - „De Waarheid" en andere bladen verboden voor militairen —

11 Oct. — In de zitting van de Tweede Kamer van 10 Oct. werd door de Ministers van Oorlog en Marine, een blancovolmacht gevraagd, om maatregelen te nemen in afwijking van een 15-tal artikelen der Dienstplichtwet. Zulks in verband met het feit, dat het nog niet mogelijk was om een herziening der Dienstplichtwet te construeeren.
Door den heer Ruys de Beerenbrouck (K.V.P.) werd op dit ontwerp een amendement ingediend, hierop neerkomend, dat na afkondiging van een van de Dienstplichtwet afwijkende algemeenen maatregel van bestuur binnen 14 dagen een voorstel aan de Staten-Generaal moet worden gedaan tot bekrachtiging van dien A.M.v.B. bij de wet.
Dit amendement werd aangenomen met 53 tegen 12 stemmen. Tegen stemden de communisten en 4 leden van de Chr. Hist. fractie. Het wetsontwerp zelf werd daarna aanvaard met alleen de communistische stemmen tegen (57 tegen 8).

In antwoord op een klacht der communisten over het verbod van „De Waarheid" in een kazerne te Nijmegen, zeide de Minister van Oorlog, dat hij een beschikking had geteekend, waarbij „De Waarheid", „Geeft Acht" en „De Vredestichter" voor militairen verboden worden en uit de kazernes zullen worden geweerd. Dit op grond van de artikelen, welke in het bijzonder de laatste weken in deze bladen waren gepubliceerd.
(Alg. H.bl.) **(V. b. 6700 A)**

C. Eerste Kamer - Interpellatie Koejemans - Aantal ongevallen in het leger —

12 Oct. — De communistische afgevaardigde A. J. Koejemans heeft in de Eerste Kamer geïnterpelleerd over de ongevallen die bij de oefening van het leger plaats hadden. De heer Koejemans vroeg, o.a. of bevestiging gegeven kon worden van het feit, dat het aantal ongelukken den laatsten tijd is toegenomen, of deze ongelukken het gevolg zijn van een uit Engeland geïmporteerde opleidingsmethode, waarbij veldoefeningen met scherpe munitie en ontplofbare stoffen worden gehouden en of de Minister in verband hiermede maatregelen denkt te nemen.
In zijn antwoord gaf de Minister van Oorlog, lt.-kolonel A. H. J. L. Fiévez, toe, dat er inderdaad ongevallen zijn geweest, doch van „vele" te spreken is onjuist.
Van 1 Maart tot 1 September 1946, dus gedurende een half jaar, bedroeg het totale aantal ongelukken bij de militaire landmacht 487 op een getal van 88.000 soldaten, een percentage dus van minder dan één. Hierbij zijn alle ongevallen, waarbij militairen betrokken waren, medegerekend. Er waren er 52 met doodelijken afloop.
Van deze 487 ongevallen waren 380 dienstongelukken; daarvan waren er 22 met doodelijken afloop. Hieronder vallen zeer veel sportongelukken, auto-ongevallen en dergelijke.
De Minister ontkende, dat de thans hier te lande gebruikelijke opleidingsmethode specifiek Engelsch zou zijn. In alle landen, ook in de Sovjet-Unie, leidt men de soldaten op deze manier op ten einde de gevechtswaarde van het leger zoo hoog mogelijk op te voeren.
Buiten de schietterreinen mag niet met scherp geschoten worden. Bovendien zijn strenge veiligheidsvoorschriften uitgevaardigd. (Vrije Volk - Nat. Rott. Crt.)
(V. b. Koejemans 6805 A; Fiévez 6887 D)

D. Minister Lieftinck over zijn reis naar Amerika - Credietmogelijkheden niet gunstig - Import uit Canada - De verkoop van Amerikaansche fondsen - Economisch verkeer met Duitschland - Staking op de effectenbeurs - Effectenhandel vrij na registratie —

10 Oct. — De Minister van Financiën, prof. mr. P. Lieftinck, heeft in een persconferentie eenige mededeelingen gedaan, over zijn ervaringen opgedaan tijdens zijn jongste bezoek aan Canada en de Ver. Staten.
Het eigenlijke doel van de reis was geweest het bijwonen van de vergadering van de Board of Governors van het Internationale Monetaire Fonds en van de Internationale Herstelbank. De Minister heeft echter eveneens een bezoek gebracht aan zijn Canadeeschen ambtgenoot Minister Ilsley. Het voornaamste punt van de besprekingen was hier de houtvoorziening van ons land. De Canadeesche Minister heeft toegezegd, dat aan Nederlandsche houtkoopers den weg zal worden gewezen voor het afsluiten van contracten.
Minister Lieftinck verzocht er in dit verband de aandacht op te vestigen, dat Nederlandsche importeurs nog te weinig bekend zijn met de Canadeesche markt. Van het verleende crediet van $ 125 millioen is nog slechts ong. 50 millioen verbruikt, en er zijn mogelijkheden voor een verder crediet.
Vervolgens sprak Minister Lieftinck over de Ver. Staten. Hij bracht daarbij het met de Export-Importbank afgesloten crediet van $ 200 millioen in herinnering en stelde in het vooruitzicht, dat de invoerbehoeften voor 1947 zeer groot zouden worden. De Minister noemde 1947 wat de invoer- en credietbehoeften betreft een topjaar.
Over de credietmogelijkheden heeft de Minister zich echter niet optimistisch uitgelaten. De Export-Importbank is gebonden aan de goedkeuring van de credieten door het Congres. Bovendien is de periode voor het verstrekken van emergency credieten voor bondgenooten thans voorbij. Verdere credieten moeten bij de Internationale Bank worden aangevraagd. Deze beschikt niet over groote middelen en moet zelf haar fondsen uit emissies verkrijgen. Doch de Amerikaansche emissiemarkt ligt thans niet gunstig. Onze crediet-aanvrage bij de Int. Bank, welke wel enkele honderden millioenen $ kan bedragen zal zeer welwillend worden behandeld, doch het is zeer wel mogelijk dat wij na een toezegging de gelden in termijnen zullen krijgen. Zoodra de markt het toelaat zullen wij daarnaast met een eigen emissie komen, welke in Juli gereed was maar toen wegens oververzadiging der markt niet kon doorgaan. Voorts moeten wij Amerikaansche effecten verkoopen.
In dit verband kwam Minister Lieftinck op tegen verwijten die hem waren gedaan over de vertraging in het tijdstip waarop met de liquidatie van Amerikaansch fondsenbezit een aanvang zou kunnen worden gemaakt.
Het was was een zeer moeilijke taak voor De Nederlandsche Bank om het apparaat voor de certificatie in het leven te roepen en eerst op 20 Sept. kon dat in werking treden. Er is echter geen dag verzuimd en geen dag onnoodig werk verricht. Inmiddels is echter de New Yorksche markt ingezakt.
Zeer velen in de Ver. Staten o.w. ook bankiers hebben aan den Minister de vraag gesteld of hij de liquidatie wel geheel vrij zou laten.
Men vreest dat bij vrije liquidatie een zeer drukkende invloed op de beurs zou kunnen ontstaan en ziet dat de positie van Nederland door een koersdaling verzwakt wordt.
De Minister meent wel, dat velen op de beurs niet alleen uit eigen belang spreken, maar dat zij het belang van Amsterdam als financieel centrum op het oog hebben. Maar er zijn, aldus de Minister, nu eenmaal algemeene landsbelangen, die in aanmerking genomen moeten worden.
Bij de beantwoording van vragen wees de Minister er op, dat indien ingezetenen

ter beurze van Amsterdam Amerikanen zouden kunnen koopen er minder dollars beschikbaar zouden komen, en wij hebben juist dollars noodig. Voorts zeide Min. Lieftinck de voorkeur te geven aan leeningen op langen termijn boven liquidatie van effectenbezit, daar wij op den duur de leeningen zouden kunnen aflossen zonder op groote schaal te moeten liquideeren en de opbrengsten der beleggingen hooger zijn dan de te betalen rente op de leeningen.
Op de vraag waarom niet wordt overgegaan tot het systeem van gedwongen verkoop van Amerikanen antwoordde hij, dat er een moment kan intreden dat de meest rigoureuze maatregelen moeten worden genomen en dat hij er dan niet voor zal terugschrikken.
(Maasbode - Alg. H.bl.)

Staking op de effectenbeurs —
10 Oct. — De hoeklieden van de Amsterdamsche effectenbeurs hebben op 10 Oct. geweigerd, noteeringen op te geven, omdat de beurs zich gegriefd gevoelde over een uitlating van Min. Lieftinck op de bovenvermelde persconferentie, dat de effectenhandelaren als groep meer hun eigenbelang dan het algemeen belang in het oog hebben. Ook heerschte er een geprikkelde stemming in verband met Min. Lieftinck's woorden, dat voorloopig geen handel in Amerikaansche effecten ter beurze zou worden toegestaan.
(Parool)

De effectenhandel —
In de op 12 Oct. gehouden vergadering van leden der Vereeniging voor den Effectenhandel heeft de voorzitter, de heer Carel F. Overhoff, medegedeeld, dat de verhandeling ter beurze van Amerikaansche en andere in dollars luidende obligaties binnen eenige dagen zal worden opengesteld. Vooralsnog zullen echter uitsluitend als koopers mogen optreden die leden, die de verplichting op zich nemen, in Amerika door te verkoopen.
De bepaling, krachtens welke bij verkoop van effecten de helft resp. 40% van de verkoopopbrengst op geblokkeerde rekening moet worden geboekt, zal komen te vervallen twee maanden na het einde van den termijn, binnen welken de aanmelding voor de effectenregistratie moet zijn geschied.
Het einde van dezen termijn is thans vastgesteld op 1 December 1946, doch met eenige verlenging moet rekening worden gehouden. (Nieuwe Dag)
(V. b. Lieftinck 6893 E; Am. Crediet 6719 G; Int. Bank 6899 B)

A. Rijkscommissie voor opdrachten aan letterkundigen —

11 Oct. — De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft een rijkscommissie van advies voor opdrachten aan letterkundigen tot het schrijven van tooneelstukken ingesteld.
Tot voorzitter van deze commissie is benoemd A. Defresne. De leden zijn: D. A. M. Binnendijk, prof. dr. W. Asselbergs, Johan de Meester, Joan Remmelts, A. W. Stellwagen en B. Verhoeven.
(Vr. Volk) **(V. b. Defresne: 6782 D; de Meester: 6351; Verhoeven: 6781 H)**

B. Stichting tot bestrijding van het inflatiegevaar —

15 Oct. — Op 14 October is opgericht de „Stichting tot daadwerkelijke bestrijding van het inflatiegevaar."
Hieraan nemen deel, vertegenwoordigers van de werknemers, industrieelen, middenstanders, spaarbanken, semi-officieele sociale verzekeringsfondsen, pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen, hypotheekbanken, boerenleenbanken, banken, accountants en notarissen.
In eersten aanleg zal de Stichting zich bezig houden met de volgende punten:
1. de bevordering van het streven naar een sluitend budget in den kortst mogelijken tijd;
2. de bevordering van een doelmatig en zuinig overheidsbeheer;
3. bevorderen, dat bij het voteeren van uitgaven tegelijk voorzien wordt in de dekking van de middelen;
4. vaststelling van de richtlijnen van de monetaire politiek bij de wet;
5. bestrijding van de politiek van het goedkoope geld;
6. volledige betaling door den Staat van de Duitsche vordering van de Nederlandsche Bank;
7. het bevorderen van maatregelen, welke de productie kunnen stimuleeren en het distributieproces kunnen rationaliseeren; het wegnemen van belemmeringen, welke aan een efficiente goederenproductie en -voorziening in den weg staan. (Alg. H.bl.)
(V. b. Rijksbegrooting 6878)

C. Vrouwelijke militairen in Indië

9 Oct. — De hoofd-officier der Marine Vrouwen Afdeeling der tweede klasse, mej. H. van Slooten, heeft na een inspectiereis van zes weken op Java, in een radio-vraaggesprek verklaard, dat de aanwezigheid van Marva-detachementen in Indië, invloed ten goede heeft op de moreele atmosfeer. (Marine Voorl. dienst) **(V. b. Marva: 6434 E)**

D. In de Ver. Staten gebouwde schepen - Eerste schip, de „Friesland" gearriveerd —

12 Oct. — Op 10 October arriveerde in de Rotterdamsche haven het turbineschip „Friesland" van de Ver. Ned. Scheepvaartmij., een vrachtschip met een inhoud van 8.000 ton bruto.
Dit turbinestoomschip werd met negen zusterschepen van Amerikaansch type in 1944 door de toenmalige regeering te Londen besteld in de Ver. Staten, ter dekking van het tonnagetekort.
Drie van deze schepen zijn thans in de vaart gekomen. De regeering heeft ze overgedaan aan den Rotterdamschen Lloyd, de Mij „Nederland" en de V.N.S. De „Friesland" is het eerste schip van deze serie, dat in ons land is aangekomen.
Deze schepen zijn wat de inrichting en technische accommodatie betreft, volkomen moderne vrachtschepen, welke de Victory- en Libertyschepen verre overtreffen. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. 6772; 6823 E)

E. Amerikaansche onderscheiding voor Minister Van Kleffens —

15 Oct. — De Amerikaansche militaire attaché, col. Johnson, heeft de „Medal of freedom with silverpalm" uitgereikt aan mr. E. N. van Kleffens, minister zonder portefeuille, gedelegeerde voor Nederland in den Veiligheidsraad van de Ver. Volken. (Un. States Inf. Service)
(V. b. Am. ondersch. 6687 B; Van Kleffens 6854 B)

F. Mgr. De Jong ontvangt den kardinaalshoed —

14 Oct. — Op 12 Oct. heeft Z. H. Paus Pius XII in de Consistorie-zaal van het Pauselijk buitenverblijf Castel Gandolfo den Kardinaalshoed overhandigd aan Z. Em. dr. Joh. Kardinaal de Jong.
Bij de plechtigheid waren aanwezig de Ned. gezant bij den Heiligen Stoel, jhr. mr. M. W. van Weede, de Ned. zaakgelastigde te Rome, mr. W. J. G. baron Gevers, talrijke kerkelijke en wereldlijke hoogwaardigheidsbekleeders en de voltallige Ned. kolonie te Rome. Een particuliere audiëntie van 25 minuten was er aan voorafgegaan. Pius XII hief na afloop van de ceremonie zelf het Te Deum aan.
Op 13 October heeft de Kardinaal zijn titelkerk, de basiliek van San Clemente, aan de Via di Giovanni Laterno, op plechtige wijze in bezit genomen.
(Volkskr. - Nieuwe Dag) **(V. b. kard. de Jong: 6807 B; install.: 6644 F)**

G. Eenjarig bestaan van de P.C.J.

14 Oct. — De wereldomroep van Radio-Nederland, P.C.J., heeft op 13 October, in de K.R.O.-studio te Hilversum, zijn één-jarig bestaan herdacht. Hierbij waren o.m. tegenwoordig de Minister-President, dr. L. J. M. Beel en de burgemeesters van Amsterdam en Hilversum.
Een toespraak van Z.K.H. Prins Bernhard, die niet aanwezig kon zijn, werd per gramofoon uitgezonden.
De Prins belichtte de taak, welke de P.C.J. zich gesteld had, n.l. het kweeken van saamhoorigheid tusschen alle Nederlanders en met name tusschen die in het vaderland en die in de overzeesche gebiedsdeelen. (Maasbode)

H. Eervol ontslag Commissaris der Koningin in Utrecht —

15 Oct. — Aan jhr. mr. dr. L. H. N. Bosch ridder van Rosenthal is op zijn verzoek met ingang van 1 November op de meest eervolle wijze ontslag verleend als Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht.
Jhr. Bosch ridder van Rosenthal werd in 1884 te Dordrecht geboren, waar zijn vader officier van Justitie was. In 1917 werd hij burgemeester van Brummen, in 1924 burgemeester van Groningen, en in 1930 burgemeester van Den Haag. In 1934 volgde zijn benoeming tot Commissaris der Koningin in Utrecht.
Tijdens de bezettingsjaren was jhr. Bosch van Rosenthal één der leiders van het verzet. Nadat hij op 5 Febr. 1941 eervol ontslag had gekregen, trok hij zich terug op het buiten „Stenia" in Zeist, dat weldra een centrum werd van illegale ontmoetingen. In Augustus 1944 werd hij aangewezen om deel uit te maken van het college van vertrouwensmannen, als welks voorzitter hij heeft gefungeerd. In die kwaliteit nam hij deel aan de onderhandelingen over de capitulatie. (Tr.)
(V. b. Jhr. Bosch ridder van Rosenthal 6407 G)

Ned. O.-Indië

I. Overeenstemming i.z. wapenstilstand - Stabiliseering der posities -

14 Oct. — Nadat op 26 Sept. de onderhandelingen over den wapenstilstand tusschen de militaire delegaties waren afgebroken, zijn zij onmiddellijk na de opening der politieke conferentie tusschen de commissie-generaal en de Republikeinsche delegatie op 7 October hervat door een commissie, bestaande uit Lord Killearn, Prof. Schermerhorn en Sjahrir met hun adviseurs.
Op 10 Oct. werd bericht, dat prof. Schermerhorn, Sjahrir zou hebben overtuigd, dat de Nederlandsche troepen niet kwamen voor het voeren van een „koloniale oorlog" en dat principieele kwesties behandeld zouden worden na den wapenstilstand, zoodat punt voor punt een overeenkomst zou kunnen worden gesloten, waaruit dan de politieke basis zou voortvloeien, en niet omgekeerd.
Op 11 October werden de wapenstilstandsbesprekingen uitgesteld, omdat men wachtte op de komst der republikeinsche

officieren Soeridarma en Pardi. Nadat Sjahrir op 13 Oct. langdurig met hen had geconfereerd, hervatte hij op 14 Oct. zijn besprekingen met Lord Killearn en Prof. Schermerhorn met als resultaat een overeenstemming in zake het sluiten van een wapenstilstand op Java en Sumatra. Een officieel communiqué deelt mede, dat een resolutie is aangenomen, dat een wapenstilstand zal worden gesloten op grondslag van stabiliseering van de huidige militaire posities en het evenwicht tusschen geallieerde en Indonesische strijdkrachten.

De door de beide partijen voorgestelde getalsterkten werden wederzijds aanvaard.

Op de plenaire zitting van de Ned. en Republ. delegaties is de wapenstilstandsovereenkomst geratificeerd en een wapenstilstandscommissie, samengesteld uit hooge Britsche, Ned. en Indonesische officieren, belast met de taak onmiddellijk de overeenkomst uit te werken en de daarop betrekking hebbende bevelen aan de plaatselijke militaire commandanten uit te vaardigen.

Tot 30 Nov., de datum waarop de Britsche leden zich automatisch terug zullen trekken is de commissie als volgt samengesteld:

Britsche leden: Michael Wright, vertegenwoordiger van Lord Killearn, voorzitter; generaal-majoor Eric C. Mansergh; captain Cooper, Britsche Marine; luchtcommodore Stevens; generaal-maj. Forman.

Nederlandsche leden: dr. Idenburg; luitenant-generaal Spoor; schout-bij-nacht Pinke; generaal-majoor Kengen, chef der militaire luchtvaart.

Indonesisch-republikeinsche leden: dr. Soedarsono; luitenant-generaal Soedirman; vice-admiraal Nasir; luchtcommodore Soeridarma.

Vóór 30 November zal de beslissing van den voorzitter bindend zijn, wanneer er tusschen de leden der commissie verschil van meening bestaat. Na dien datum zal de commissie zich in een dergelijk geval wenden tot den opperbevelhebber der Britsche landstrijdkrachten in Z.O.-Azië.

Op last van de commissie is aan alle bevelhebbers de volgende boodschap gezonden:

„Door de respectievelijke opperbevelhebbers wordt bij deze tot u een boodschap gericht, waarin mededeeling wordt gedaan, dat op een voltallige bijeenkomst van Nederlandsche en Indonesische vertegenwoordigers, onder voorzitterschap van lord Killearn is besloten, dat een wapenstilstand tusschen de geallieerde en Indonesische strijdkrachten van kracht zal worden zoodra toepassing mogelijk is. Desbetreffende orders zullen u zoodra mogelijk worden toegezonden. Inmiddels dienen alle middelen te worden aangewend om vijandelijkheden te vermijden".

(Volkskrant - Vrije Volk - Alg. H.bl. - Trouw) **(V. b. 6904 D en 6888 D)**

A. Sjahrir formuleert eischen voor een politiek accoord —

16 Oct. — In een onderhoud met Aneta heeft de Indonesische premier Sjahrir verklaard, welke punten van overeenstemming hij noodzakelijk achtte voor het sluiten van een politieke overeenkomst. Sjahrir noemde de volgende punten:

a. Bepaling van het territorium der republiek.

b. De betrekkingen tusschen de republiek en het overige deel van Indonesië en bijgevolg de betrekkingen tusschen de republiek en Nederland.

c. Militaire regelingen, zooals getalsterkte der Nederlandsche troepen in Indonesië en een preciese omschrijving van hun taak.

d. De beginselen voor de toekomstige economische en financieele betrekkingen.

e. De vertegenwoordiging van de republiek in het buitenland.

f. Cultureele aangelegenheden, in het bijzonder het taalprobleem.

Sjahrir zeide te verwachten, dat de Nederlanders, wanneer men het eenmaal eens zou zijn geworden over de kwestie van de erkenning der republiek, den republikeinen weldra de voorstellen van Malino zouden voorleggen. „Zuiver persoonlijk ga ik in beginsel accoord met een federatief systeem voor Indonesië, hoewel ik van gevoelen ben, dat men bij deze federatie verder moet gaan dan op dit moment voorzien wordt, teneinde aan alle autonome deelen meer kansen te geven."

Wat betreft het optreden naar buiten zeide Sjahrir dat Indonesië vanzelfsprekend zeer gaarne lid van de Ver. Volken zou worden.

Voorts zeide Sjahrir nog dat zoodra men zou zijn gekomen tot een principieele politieke overeenstemming, alle niet-Indonesische bezittingen terstond aan haar vroegere eigenaars zouden worden teruggegeven. (Msb.) **(V. b. Sjahrir 6904 D)**

B. Beschuldiging van Generaal Spoor - Gentleman's agreement door Engelschen gebroken —

14 Oct. — Luit.-generaal Spoor heeft een vertrouwelijk memorandum gericht tot de onder zijn bevel staande officieren, waarin hij de beschuldiging uit, dat de Engelschen niet hun woord hebben gehouden inzake een „gentleman's agreement", behelzend, dat de Britten geen onderhandelingen zouden voeren met voormalige officieren van het Kon. Ned.-Indische leger, die hun eed aan de Koningin verbroken hebben door dienst te nemen in het Indonesische republikeinsche leger.

In de circulaire wordt verklaard: Ik verwacht en eisch van een ieder, die het uniform van het Ned.-Indische of het Ned. leger draagt, dat hij beslist ieder persoonlijk contact met deze officieren zal vermijden. (Msb.) **(V. b. Spoor 6881 M)**

België

C. August Cool voorzitter van het Algemeen Christelijk Vakverbond

17 Oct. — August Cool, secretaris van het 400.000 leden tellende Algemeen Christelijk Vakverbond, is benoemd tot voorzitter dezer organisatie, als opvolger van den onlangs bij een vliegtuigongeval om het leven gekomen Henri Pauwels.

Cool werd geboren in 1903 te St. Nicolaes in het Land van Waes (Vlaanderen). Op 16-jarigen leeftijd werd hij metaalbewerker te Eijsden (L.); in 1921 verwierf hij te Leuven het diploma als sociaal-assistent en in 1923 trad hij op als propagandist van de christelijke mijnwerkers in Belgisch-Limburg; in 1932 werd August Cool gekozen tot algemeen-secretaris van het A.C.V. (Volkskrant)

D. Oefening van Nederlandsch officieren in de Ardennen —

5 Oct. — Een twintigtal Nederlandsche officieren van alle wapenen hebben onder leiding van Kol. W. Th. Carp gedurende eenige dagen oefeningen gehouden in de Ardennen.

Het doel was de officieren de gelegenheid te geven kennis te maken met terreinmoeilijkheden en -mogelijkheden, die in Nederland ontbreken. (Belg. red. K.H.A.) **(V. b. 6831 G)**

China

E. Regeeringstroepen bezetten Kalgan - Nieuwe voorstellen van Tsjiang Kai-sjek —

12 Oct. — De Chineesche regeeringstroepen hebben het belangrijkste steunpunt der communisten in Noord-China, Kalgan, bezet. De stad was voor 90% verlaten. De communistische troepen hebben zich in Mandsjoerije teruggetrokken. (United Press)

17 Oct. — Maarschalk Tsjiang Kai-sjek heeft den communisten nieuwe voorstellen gedaan, inhoudende:

1. onmiddellijk herstel der verbindingen;
2. de regeerings- en communistische troepen zullen hun posities blijven innemen, totdat overeenstemming is bereikt;
3. de communisten moeten deelnemen aan de nationale vergadering, die op 12 Nov. zal worden geopend. (Alg. H.bl.)

(V. b. Tsjiang 6905 B; Overeenk. 6776 C)

Duitschland

F. Rantsoenen in Britsche en Amerikaansche zones gelijk —

Ingaande 14 Oct. zijn de rantsoenen in de Britsche en Amerikaansche zones gelijkgesteld. De calorische waarde bedraagt 1.550 per dag. Voor zwaren arbeid kan dit stijgen tot 4.000 calorieën. (Manch. Guardian) **(V. b. 6809 G)**

Engeland

G. Wet op atoomenergie —

12 Oct. — Het Engelsche Lagerhuis heeft het wetsontwerp goedgekeurd, waarbij aan de regeering volledige zeggenschap over de atoomenergie wordt verleend. Het geven van inlichtingen over de installatie van atoomfabrieken, productie en bewerking wordt verboden, tenzij de Minister van Bevoorrading er toestemming toe geeft. Het ontwerp slaat niet op wetenschappelijk onderzoek. (Alg. H.bl. - Daily Herald) **(V. b. 6615 E)**

H. „Franco behoort heen te gaan"

15 Oct. — Hector McNeil, Britsch Minister van Staat, heeft tijdens een kort debat in het Lagerhuis, over Spanje, in antwoord op een vraag verklaard, dat de Britsche regeering, door middel van diplomatieke stappen, heeft te kennen gegeven, dat, naar haar meening, gen. Franco behoort heen te gaan. Zij wenscht, dat dit zonder burgeroorlog geschiedt.

McNeil verwierp het voorstel voor een economische blokkade, dat gedaan werd door den Labour-afgevaardigde, kapitein F. Noel Baker, den zoon van den Minister van Luchtvaart. Een economische blokkade, aldus McNeil zou het Spaansche volk eerder nadeel brengen dan helpen. Een blokkade van stookolie, op internationale basis, verdiende echter wel overweging.

Kapitein Noel Baker, die onlangs in het geheim een bezoek aan Spanje bracht, verklaarde nog, dat er in Spanje nog steeds een georganiseerde republikeinsche verzetsbeweging bestaat en dat, in weerwil van een overvloedigen oogst, het einde van den oorlog en wat als een politiek van non-interventie wordt geïnterpreteerd, de toestand van generaal Franco absoluut niet onwankelbaar is.

Hoe langer de dictatuur van Franco blijft, aldus Noel Baker, des te waarschijnlijker is het, dat zij zal eindigen met een bloedbad en dat zijn dictatuur zal worden vervangen door een andere, die niet minder hevig zal zijn, al zal ze dan van een ander slag zijn. (Reuter - Trouw - Nwe. Standaard)

(V. b. 6552 G en 6412 A)

Frankrijk

A. Nieuwe grondwet aanvaard —

14 Oct. — Het Fransche volk heeft op 13 Oct. de nieuwe grondwet, die werd opgesteld door Bidault's drie-partijenregeering, aanvaard met een geringe meerderheid en een enorm aantal onthoudingen.

De verhouding der stemmen (alleen de uitslagen van Corsica ontbreken nog) is als volgt: 9.200.467 stemmen vóór, 7.790.676 stemmen tegen, 7.776.893 kiezers niet opgekomen.

Eenige dagen tevoren had gen. De Gaulle uitdrukkelijk aangeraden „neen" te stemmen. Het gevolg is geweest dat een groot aantal stemgerechtigden die bij de vorige verkiezingen de M.R.P. (Republ. Volksbew.) volgden tegengestemd of zich aan de stemming onttrokken hebben.

(Tr. - Le Monde) **(V. b. Grondw. 6895 H)**

India

B. Gezant te Moskou benoemd —

8 Oct. — Een medewerker van Nehroe, Krishna Menon, is benoemd tot gezant te Moskou. Hij is de eerste vertegenwoordiger van India in het buitenland.

(Exchange - Neue Zürcher Ztg.)

C. Moslemliga treedt toe tot de regeering —

15 Oct. — De Moslemliga heeft besloten tot de voorloopige regeering toe te treden. Vijf vertegenwoordigers van Jinnah zijn aangewezen o.a. Liaqat Ali Khan, secretaris-generaal van de Moslemliga.

(United Press) **(V. b. Kabinet 6857 D)**

Internationaal

D. Wereld-suikerproductie —

Gedurende den tweeden wereldoorlog zagen de regeeringen van alle landen met een behoefte aan invoer van suiker, zich genoodzaakt suiker als eerste artikel in de distributie te brengen. Zelfs geschiedde dit in de Ver. Staten.

Thans een jaar na den tweeden wereldoorlog zit de wereld nog met een suikertekort. De Combined Food Board der geallieerden te Washington, thans de International Emergency Food Council (I.E.F.C.) van de Food and Agricultural Organisation (F.A.O.) treedt ter zake regelend op.

In 1945 had de Combined Food Board voor allocatie 11.100.000 ton ruwe suiker ter beschikking. Voor het jaar 1946 is dit tot 10.250.000 ton gedaald. Weliswaar was de rietsuikerproductie in de geheele wereld niet onbelangrijk gestegen, doch de voorraden waren vrijwel opgeteerd.

Hier volgt een overzicht van de wereldproductie van suiker in 1.000 long tons.

	1939-'40	1944-'45	1945-'46
Biet	11.341	6.418	6.454
Riet	19.606	17.175	17.715
Totaal	30.947	23.593	24.169

Het is niet onwaarschijnlijk, dat de productie 1946-'47 een sterken vooruitgang zal te zien geven. Ter zake bevoegde kringen zijn van oordeel, dat als gevolg van grootere oogsten in vrijwel alle landen, een toeneming van de wereldsuikerproductie is te verwachten van circa 5½ millioen ton. De totale productie zou dan op ongeveer 30 millioen ton suiker neerkomen. (Ec. Voorl. 10 Oct.) **(V. b. wereldsuikerproductie: 3166 C)**

E. Atoomcommissie - Canadeesch voorstel aangenomen —

9 Oct. — In het politieke comité van de atoomcommissie der U.N. (Ver. Volken) is met algemeene stemmen een Canadeesch voorstel aanvaard, volgens hetwelk bij elke phase van de productie van atoomenergie alle denkbare maatregelen genomen moeten worden ter voorkoming van geheime productie. Het voorstel voorziet verder in de uitwerking van geschikte maatregelen tegen gebruik van splitsbare grondstoffen door de bewapeningsindustrie en in het inbeslagnemen van installaties voor atoomsplitsing, die voor niet-vreedzame doeleinden worden gebruikt. Het voorstel is voornamelijk gebaseerd op het onlangs door het technische comité uitgebrachte rapport. (United Press) **(V. b. 6896 E)**

F. A.F.L. wenscht nieuw internationaal vakverbond —

12 Oct. — De American Federation of Labor, welke geweigerd heeft, zich aan te sluiten bij het Wereldvakverbond, heeft voorbereidingen getroffen tot vorming van een organisatie, welke uiteindelijk zal kunnen wedijveren met het W. V. V., dat door de A. F. L. van communistische overheersching beschuldigd wordt. Afgevaardigden van de A. F. L. zouden daarover, volgens Reuter, reeds besprekingen gevoerd hebben, met leiders der vakbeweging in Nederland, Italië en Duitschland. (Par.) **(V. b. 6462 D)**

G. Proces van Neurenberg - Nazileiders geëxecuteerd - Goering pleegde zelfmoord - Gevangenis voor overige veroordeelden aangewezen —

16 Oct. — De elf nazileiders, die door het Tribunaal te Neurenberg veroordeeld waren tot den dood door den strop, zijn in den nacht van 15 op 16 October in tegenwoordigheid van 33 personen (militaire autoriteiten der vier bezettende mogendheden, doktoren en vertegenwoordigers van de pers) geëxecuteerd.

Goering had tevoren kans gezien een hoeveelheid cyaankali in te nemen tengevolge waarvan hij practisch onmiddellijk is overleden.

Het stoffelijk overschot van Goering en de geëxecuteerden is gecremeerd en de asch verspreid.

Volgens het verslag van de journalisten waren de laatste woorden van:

Von Ribbentrop: „God behoede Duitschland.... Mijn laatste wensch is, dat de Duitsche eenheid blijft bestaan en dat er begrip tot stand komt tusschen het Oosten en het Westen en vrede voor de wereld."

Streicher: „Heil Hitler, nu ga ik naar God. De bolsjewisten zullen jullie wel krijgen."

Keitel: „Ik volg mijn zonen. Alles voor Duitschland."

Jodl: „Ik groet u, mijn Duitschland".

Frank: „Ik vraag God mijn ziel te ontvangen. Moge de Heer mij genadig wezen."

Rosenberg antwoordde op de vraag of hij nog iets te zeggen had: ‚Neen".

Frick: „God zegene Duitschland voor altijd."

Kaltenbrunner: „Ik heb mijn volk en mijn land lief gehad. Ik heb in een moeilijken tijd mijn plicht tegenover mijn land gedaan en ik heb geen aandeel gehad in de misdaden, waarvan men mij beschuldigt."

Sauckel: „God behoede Duitschland en moge het opnieuw groot maken. God behoede mijn gezin."

Seyss-Inquart: „Ik hoop, dat deze terechtstelling het laatste bedrijf is van de tragedie van den tweeden wereldoorlog en dat de lessen van dezen wereldoorlog zullen bijdragen tot vrede en begrip tusschen de volkeren. Ik geloof in Duitschland."

Van verschillende zijden is scherpe critiek geoefend op het feit, dat de nazileiders via de pers tot het laatst toe propaganda hebben kunnen voeren en door verschillende bladen werd de vrees uitgesproken, dat zij tengevolge van de groote publiciteit door een deel van het Duitsche volk als martelaars beschouwd zullen worden.

De Spandaugevangenis, gelegen in den Britschen sector van Berlijn, zal de toekomstige verblijfplaats zijn van Rudolf Hess en de zes overige nazileiders, die door het Tribunaal van Neurenberg tot gevangenisstraffen veroordeeld zijn.

(Vrije Volk - Trouw - Nwe Standaard - United Press) **(V. b. 6907 E)**

H. Amerikaansch ontwerp-handvest voor internationale handelsorganisatie —

7 Oct. — Het Amerikaansche State Department heeft onlangs eenige bijzonderheden bekend gemaakt omtrent het ontwerp-handvest voor de Intern. Handelsorganisatie der U.N. (Ver. Volken). Het doel van de organisatie wordt als volgt omschreven:

1) De organisatie zal al het mogelijke doen om over de geheele wereld een hoog productiepeil te bereiken.

2) De organisatie zal streven naar afschaffing van die maatregelen, welke het internationale handelsverkeer belemmeren; hierbij is het van geen enkel belang, of de maatregelen door regeeringen of door particuliere ondernemingen in het leven zijn geroepen.

3) De organisatie zal een procedure samen stellen voor de onderhandelingen over handelsovereenkomsten tusschen de verschillende regeeringen.

4) Een speciale afdeeling van de organisatie zal personen, die in den handel werkzaam zijn, raadgevingen verstrekken en steunen. In het door het State Department gepubliceerde document wordt verder gezegd: „De Intern. Handelsorganisatie zal streven naar het oplossen van handelsproblemen door gemeenschappelijk overleg, zij zal betere mogelijkheden scheppen voor den handel en voor economische ontwikkeling, zij zal de industrialisatie van onontwikkelde staten bevorderen, en zij zal in het algemeen tot taak hebben, de productie, het goederenverkeer en het verbruik te stimuleeren en — voor zoover mogelijk — te bewerkstelligen, dat douanerechten en andere handelsbelemmeringen worden opgeheven."

Van de verschillende handelsbeperkingen, welke opgeheven of in ieder geval tot een minimum teruggebracht moeten worden, noemt het document o.a. de volgende: administratieve hulpmiddelen, welke den import beletten; importpreferenties; import- en exportquota; subsidies, waardoor de handel geschaad wordt (exportsubsidies, zullen alleen in buitengewone omstandigheden worden toegestaan); differentiëele rechten enz. Den landen, die tot de Internationale Handelsorganisatie toetreden, zal worden verzocht, hun handelsvoorschriften volledig te publiceeren en tijdig de (eventueele) invoering van restrictieve bepalingen aan te kondigen.

(Neue Zürcher Zeitung) **(V.b. 6593 A)**

I. Rusland zou tegenstander zijn van staand leger der Ver. Volken

12 Oct. — Naar de N.Y. Times meldt heeft de Sovjet-Unie officieel doen weten, dat zij gekant is tegen de oprichting van een staande militaire macht, waarmee de Vereenigde Naties den wereldvrede moeten handhaven. Zij wenscht het Handvest aldus uitgelegd te zien, dat de wereldpolitiemacht pas gevormd wordt wanneer zij noodig is. (Trouw)

A.

Conferentie van Parijs geëindigd

De verdragen met Roemenië, Bulgarije, Hongarije en Finland

De Conferentie van Parijs die op 29 Juli haar werkzaamheden begon, is op 15 Oct. geëindigd, zonder dat overeenstemming werd bereikt over de kwesties, waarover de Ministers van Buitenlandsche Zaken der Groote Vier het oneens waren gebleven.
Wel zijn er een aantal meerderheidsbesluiten genomen, die echter bereikt zijn op basis van een volkomen scheiding tusschen Oost en West. De Groote Vier zien zich dus geplaatst voor dezelfde problemen als tevoren, wanneer zij op 4 Nov. te New York beginnen met de definitieve opstelling der vredesverdragen.
Niettemin erkent men, dat de conferentie tenminste gediend heeft als spreekgestoelte voor de afgevaardigden van 21 landen, die vrijelijk hun meening kenbaar konden maken. Ook is het een positief resultaat der conferentie dat zij de basis heeft geschapen voor een aantal bilaterale overeenkomsten tusschen kleinere landen, zoodat althans enkele problemen geregeld kunnen worden, zooals het Ital.-Oostenrijksche geschil over Zuid-Tirol en het Tsjechisch-Hongaarsche disputt over de Hongaarsche minderheid in Slowakije.
Twee dingen zijn een ieder op de conferentie duidelijk geworden, namelijk:
1. dat iedere regeling in Europa slechts provisioneel kan zijn, zoolang geen overeenstemming is bereikt over de Oostenrijksche zaken — sleutel tot Zuid Oost-Europa — en Duitschland — sleutel tot Europa in het algemeen. 2. dat de kloof tusschen Oost en West dieper is geworden dan ooit.

Roemenië — Het ontwerp-vredesverdrag met Roemenië werd op 10 Oct. met 15 tegen 6 stemmen (der slavische volken) goedgekeurd. De militaire clausules bleven vrijwel ongewijzigd.
De door Frankrijk voorgestelde clausule betreffende de vrijheid van scheepvaart op den Donau werd eveneens met de stemmen van het Slavische blok tegen aangenomen.
Molotov wees er op, dat het Suezkanaal en het Panamakanaal ook niet zijn geïnternationaliseerd ofschoon er eveneens meer landen bij betrokken zijn.
De voornaamste punten der economische besluiten zijn: 1. De Sovjet-Unie krijgt 75 millioen p. st. aan herstelbetalingen; 2. Roemenië moet 75 pct schadevergoeding betalen voor oorlogsschade aan eigendommen van de geallieerden in Roemenië; 3. Gedurende 18 maanden zullen de Ver. Volken in Roemenië voorkeursbehandeling genieten op basis van wederkeerigheid.

Bulgarije — Over Art. 1 van het Bulgaarsche vredesverdrag werd tusschen de vertegenwoordigers der Slavische en Westersche mogendheden een fellen woordenstrijd gevoerd. Dit artikel bepaalt, dat de grenzen van Bulgarije van 1 Jan. 1941 gehandhaafd zullen worden.
In de desbetreffende commissie had men met 10 stemmen voor, 1 tegen (Griekenland) en twee onthoudingen besloten dit artikel niet te wijzigen (d.w.z. om de Grieksche aanspraken op het gebied van de Rhodopen af te wijzen).
Bij de stemming bleek, dat slechts 9 landen zich voor herstel der Bulgaarsche grenzen van 1 Jan. 1941 verklaarden, en dat 12 landen zich van stemming onthielden. Deze kwestie is derhalve onbeslist gebleven.

Bulgarije zal aan Griekenland en Joegoslavië samen 125 millioen dollar schadevergoeding betalen. (Deze landen hadden in totaal 1 milliard dollar geëischt). Met een meerderheid van twee derden werd het verplicht de vrije scheepvaart op den Donau toe te laten. Rusland stemde tegen.

Hongarije — moet alle in de jaren 1938-'41 verworven gebieden (strooken langs de grens met Tsjecho-Slowakije, Roethenië, Zevenburgen, Szabadka en Zpifel) afstaan.
Over het lot van de Hongaarsche minderheid (200.000 personen) in Tsjecho-Slowakije moet het met dit land rechtstreeksche onderhandelingen voeren.
Een Amerikaansch voorstel, om de door Hongarije verschuldigde herstelbetalingen van 300 millioen dollar te verlagen tot 200 millioen, werd verworpen.

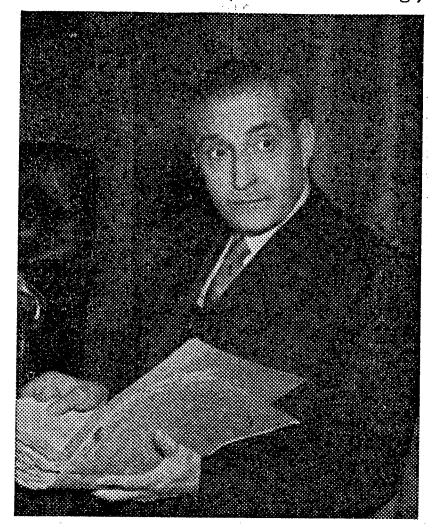
Finland. — Het verdrag met Finland leverde geen groote moeilijkheden meer op. De Amerikaansche gedelegeerde Vandenberg leverde critiek op het cijfer van 300 millioen dollar dat Rusland als herstelbetalingen van Finland eischt.
In een laatste rede betoogde Molotov, dat de conferentie slechts bevredigenden arbeid had geleverd met betrekking tot de gedeelten der verdragen met Italië, Roemenië, Bulgarije, Hongarije en Finland, waaromtrent de raad der Ministers van Buitenlandsche Zaken van tevoren overeenstemming had bereikt.
Molotov verklaarde verder:
1) dat van het begin der conferentie af, een bepaalde groep van mogendheden getracht hadden hun wil op te leggen aan andere staten;
2) dat de methode van stemmen staten, die geen enkel werkelijk belang bij bepaalde kwesties hadden, in staat gesteld had om staten die vitale belangen hadden bij die kwesties te overstemmen;
3) dat Engeland, Amerika en Frankrijk zich niet aan de beslissingen van de „Groote Vier" hadden gehouden.
De critiek van Spaak op het vetorecht (zie 6907 B) achtte Molotov niet in overeenstemming met diens functie als voorzitter van de Algemeene Vergadering der Ver. Volken.
(Un. Press - Times - Alg. H.bl. - Vrije Volk - Neue Zürch. Ztg.) **(V. b. 6907 B)**

Noorwegen

B. **Knut Hamsun niet vervolgd —**
12 Oct. — De Noorsche rijksadvocaat heeft besloten geen aanklacht in te dienen tegen den thans 86-jarigen schrijver Knut Hamsun, die na de bevrijding van Noorwegen werd gearresteerd als aanhanger van Quisling en vervolgens in observatie werd gehouden voor een onderzoek naar zijn geestvermogens. Dit besluit van den rijksadvocaat heeft in verschillende kringen in Noorwegen groot misnoegen gewekt. (Alg. H.bl.) **(V. b. 6040 a)**

Portugal

C. **Militaire opstand - Salazar ziek**
12 Oct. — In Portugal zou een militaire opstand door de regeering in de kiem onderdrukt zijn. Hoewel de berichten zeer verward zijn, schijnen reserve-officieren in Oporto het initiatief tot dezen opstand genomen te hebben, met het doel den Portugeeschen dictator dr. Salazar te dwingen af te treden en een militaire interim-regeering te vormen.
(Neue Zürcher Ztg.)

dr. Antonio de Olivira Salazar

Volgens de Portug. regeering heerscht er overal in het land rust, na de mislukte militaire revolte in Oporto. In Lissabon wordt echter druk door militairen gepatrouilleerd en rondom de residentie van dr. Salazar zijn machinegeweren in stelling gebracht. (Daily Telegraph)
Naar een correspondent van de Observer op 6 October berichtte is de gezondheid van Salazar de domineerende factor geworden in de Portugeesche politiek. Het is algemeen bekend, dat de nu 57 jarige Salazar vermoeid en ziek is en men is er van overtuigd dat de dagen van zijn — reeds 18 jaar durend — absoluut persoonlijk bewind geteld zijn.
Salazar die gewend was 16 uur per dag te werken kan, naar hij zelf aan vrienden vertelde, nauwelijks meer een uur per dag werken.
Op verzoeken, om een opvolger aan te wijzen, reageerde hij met de opmerking: „Een land dat reeds eeuwen oud is vindt altijd wel de juiste man om het te regeeren'". Toch is de opvolgingskwestie voorwerp van velerlei intrigues en beschouwingen. (Observer) **(V. b. 6526 B)**

Rusland

D. **Zuivering der Kolchozen —**
9 Oct. — De Ministerraad heeft een uit 39 personen bestaanden raad voor de Kolchozen (collectieve boerderijen) ingesteld, die de Kolchozen moet zuiveren van de voor corruptie en diefstal verantwoordelijke ambtenaren en partijsecretarissen. (Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. 6891 B)**

E. **Patriarch Alexius ontvangt Orde van de Roode Banier —**
De president van de Opperste Sovjet, Nikolai Swernik heeft aan den Patriarch van Moskou, Alexius, de Orde van de Roode Banier verleend. Bij het uitreiken van de versierselen zeide Swernik: „De regeering stelt uw buitengewone diensten bij het organiseeren van patriottisch werk gedurende den oorlog op zeer hoogen prijs en wenscht U verdere successen bij uw werk, voor de versterking van ons vaderland". Patriarch Alexius antwoordde: Door ons te wijden aan den dienst van het vaderland, volgen wij priesters het voorbeeld van onzelfzuchtige liefde

en trouw jegens het vaderland, ons gegeven door gedenkwaardige kerkelijke waardigheidsbekleeders en de groote patriotten". (Moscow News 28 Aug.) (V. b. 6602 B)

A. **De geünieerde Roetheensche Kerk —**
7 Oct. — In Maart j.l. kondigde Radio-Moskou aan, dat de geünieerde (R.-K.) Roetheensche Kerk haar vereeniging met Rome verbroken had en overgegaan was tot de Orthodoxe kerk (Patriarch Alexius). De Nieuwe Standaard weet thans te melden, dat slechts 27 van de 3.000 Roetheensche priesters zijn overgegaan.
Eenige maanden geleden werden een aantal R.K. bisschoppen en priesters gearresteerd of gedeporteerd. Zij werden nog niet vrijgelaten. Intusschen schijnen de Sovjet-autoriteiten niet veel te doen om de overige katholieke priesters de uitoefening van hun ambt te beletten. (Nwe Standaard) (V. b. 6722 A en 6602 B)

B. **Kunstzuivering —**
In de Sovjet-Unie is men thans bezig met een soort van zuivering in de kunstenaarswereld. Zoo zijn kortgeleden eenige literatoren, behoorende tot de redactiestaven of vaste medewerkers van de literaire tijdschriften „Zwjerda" en „Leningrad", w.o. de bejaarde, ook in West-Europa bekende schrijver Michail Zosjtsenko en Anna Achmatowa uitgesloten omdat zij geheel en al van de Sovjet-ideologie vervreemd zijn en „het groote gebeuren van dezen tijd aan zich lieten voorbijgaan". In verband met deze affaire wijden de Sovjetbladen beschouwingen aan de taak welke, binnen het kader der Sovjet-orde, niet alleen op den literator maar ook op den kunstenaar in het algemeen rust. „De Sovjetstaat — zoo schrijft de Izwestia — is een staat van een geheel nieuw type. In dezen staat behoort de „intelligentia" in de eerste plaats propagandiste voor de Sovjet-politiek te zijn en op de schouders der schrijvers, theater- en filmkunstenaars rust in de eerste plaats de taak, het volk de groote scheppende krachten te doen beseffen, die in onze maatschappelijke orde besloten liggen; anders gezegd: met de middelen der kunst de belangen van onze socialistische staatsorde te verdedigen. Die eerste en voornaamste taak mag onder geen omstandigheden verwaarloosd worden". — De „Prawda" wijdt in het bijzonder uit over de principes, waardoor de tooneel- en filmkunst zich moet laten leiden. „Wij zijn geenszins chauvinistisch — schrijft het blad — en behoeven dus niet af te zien van het opvoeren of vertoonen van goede buitenlandsche stukken, hetzij klassiek, hetzij modern (als voorbeeld wordt o.a. genoemd Pygmalion van Shaw), maar wèl dienen wij stukken te kiezen die naar hun geest niet vreemd zijn aan onze eigen idealen. In het bijzonder moeten worden geweerd stukken die duidelijk een bourgeoisiegeest ademen, ook al zouden die stukken, naar West-Europeesche maatstaven, een groote artistieke waarde hebben. En wat onze eigen tooneelkunst betreft, die moet vooral streven naar een zoowel uit artistiek als ideologisch oogpunt volwaardige weergave van het werkelijke leven in de Sovjet-maatschappij".
Met dit al valt het moeilijk, uit de beschouwingen in de Sovjet-pers een duidelijk beeld te krijgen van de normen en grenzen, die hier moeten worden gesteld, en in het bijzonder geldt dit voor de meer abstracte takken van kunst: de schilderkunst en de muziek, waaraan eveneens de eisch van „ideologische zuiverheid" wordt gesteld. Zoo publiceerde de „Prawda" onlangs een recensie van een te Moskou gehouden schilderijenexpositie, waarin verschillende tentoongestelde werken, w.o. stillevens, werden gekenschetst als „in strijd met de Sovjet-ideologie", zonder dat nochtans uit die bespreking duidelijk bleek, in welk opzicht nu de Sovjet-ideologie werd aangetast (ligt het aan het onderwerp, aan de wijze van schilderen of aan nog iets anders?). Iets duidelijker in dit opzicht is misschien de resolutie, die werd aangenomen op een congres van Estlandsche componisten en waarin o.a. wordt betoogd, dat de scheppende musicus in Estland zich ook in zijn thematiek meer zal moeten houden aan wat in de Sovjet-Unie gebruikelijk is, ofschoon ook met betrekking tot de strekking van dezen eisch nog vele vragen kunnen rijzen. (Red. K.H.A. - Gegevens ontleend aan de Prawda en Izwestia)

C. **Budget 1946-47 —**
In een zitting van den Oppersten Sovjet en den Raad der Nationaliteiten heeft de Minister van Financiën Soerev een overzicht gegeven over het staatsbudget 1946-47. De inkomsten worden geraamd op 333 milliard, de uitgaven op 319 milliard roebel. Voor den wederopbouw zijn 95 milliard, voor sociale doeleinden 83 milliard en voor defensie 72 milliard roebel uitgetrokken. (Neue Zürcher Ztg) (V. b. 6554 A; 4590 A)

Siam

D. **Regeering aanvaardt Fransche territoriale eischen —**
16 Oct. — Het Siameesche kabinet heeft besloten de grensgebieden, welke Frankrijk voor Fr. Indo-China opeischt, te restitueeren. (Le Monde) (V. b. Geschil 6882 K)

E. **Gen. Alfredo Kindelan uit verbanning terug —**
12 Oct. — Gen. Alfredo Kindelan die in Februari j.l. in verband met zijn monarchistische activiteit naar de Canarische eilanden was verbannen, is weer in Spanje toegelaten. (Reuter)

Ver. Staten

F. **Opinie-onderzoek betr. buitenlandsche politiek —**
15 Oct. — De vraag van het Gallup instituut voor opinie-onderzoek: „Wiens politiek meent u dat wij moeten volgen: die van Byrnes of die van Wallace?, werd als volgt beantwoord:
Byrnes 78%; Wallace 16%; Zonder meening 6%. (United Press) (V. b. Wallace 6892 A; Byrnes 6908 E)

G. **Critiek van Sumner Welles op buitenlandsche politiek —**
9 Oct. — De vroegere onderstaatssecretaris, Sumner Welles, heeft een boek gepubliceerd, getiteld „Where are we heading", waarin hij scherpe critiek oefent op de Amerikaansche buitenlandsche politiek der laatste drie jaren. In „waar gaan wij naar toe" prijst Sumner Welles eerst het werk van Washington inzake de Vereenigde Volken, de instelling van internationale financieele instituten en het stellen van de buitenlandsche politiek boven de partijverschillen.
Zijn critiek die dan volgt omvat zeven punten:
1. Het uitblijven van een overeenkomst met de Sovjet-Unie, waarvoor de verantwoordelijkheid door beide regeeringen moet worden gedeeld.
2. De Europeesche vredesverdragen bevatten voorzieningen die in flagranten strijd zijn met de principes van het Atlantische Handvest.
3. De Ver. Staten zijn in gebreke gebleven een effectief moreel leiderschap op zich te nemen in aangelegenheden als Palestina en de toekomst der koloniale volken.
4. De Ver. Staten worden door de kleine landen niet langer beschouwd als de kampioen hunner gewettigde rechten in de gemeenschap der volkeren.
5. Voor het einde van den oorlog is geen overeenkomst der groote vier bereikt ten aanzien van een politiek tegenover Duitschland.
6. De Ver. Staten zijn er niet in geslaagd eenheid in China te brengen en hebben geen politiek gevolgd, die een herleving van den Japanschen geest in Japan uitsluit.
7. Ontrouw aan de ware principes van goede nabuurschap met Latijnsch Amerika heeft de solidariteit der Amerikaansche republieken ernstig ondermijnd. (Un. Press) (V. b. Sumner Welles 6594 K)

H. **Verzoek aan Rusland tot vereffening der schulden —**
15 Oct. — De Ver. Staten hebben in een nota de Sovjet-Regeering verzocht haar rekening van $ 11½ milliard onder de leen- en pachtregeling te vereffenen. De Sovjet-Unie werd uitgenoodigd een financieele missie naar Washington te zenden om de onderhandelingen te beginnen. De nota is reeds verscheidene weken geleden verzonden, doch tot dusver is geen antwoord ontvangen. (Maasbode)

I. **Crediet voor Polen en Griekenland —**
5 Oct. — Op 5 Oct. werd de overeenkomst onderteekend, waarbij de Im- en Exportbank een crediet van 40 millioen dollar verleent aan Polen. Wegens diplomatieke wrijvingen tusschen Washington en Warschau was de onderteekening vier maanden vertraagd. (Reuter)
10 Oct. — Aan Griekenland is in totaal een crediet van 45 millioen dollar verleend voor den aankoop van surplusgoederen voor hersteldoeleinden. (U.S. Information Service) (V. b. Lng. buitenl. 6818 F)

Wereldoorlog

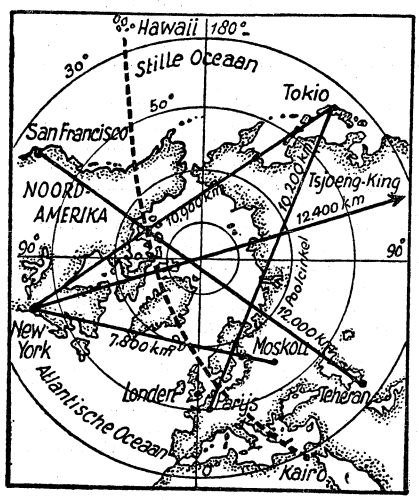
K. **Aantal door Duitschers getorpedeerde schepen —**
14 Oct. — Het centrale informatiebureau van de Engelsche Admiraliteit en het Ministerie van Luchtvaart heeft in een publicatie „Strijd in den Atlant. Oceaan", medegedeeld, dat Duitsche duikbooten gedurende den laatsten oorlog 2775 koopvaardijschepen van in totaal 14.500.000 ton tot zinken hebben gebracht. Dit is 2.062 schepen minder, maar 3.365.000 ton meer dan in den eersten wereldoorlog, toen 4.837 schepen tot zinken werden gebracht. In het geheel gingen (alle oorzaken tezamen genomen) 4786 geallieerde en neutrale schepen (21 millioen ton) in den laatsten oorlog ten onder.
Er werden 781 Duitsche en 87 Italiaansche duikbooten vernietigd. Dit staat gelijk met dertien per maand.
In genoemde publicatie wordt nog gezegd, dat het Duitsche U-bootwapen tot het laatste toe met discipline en resultaat gestreden heeft. In den nacht voor de Duitsche capitulatie werden bij den ingang van de Firth of Forth nog twee

koopvaardijschepen tot zinken gebracht en een mijnenveger in Lyme Bay. Het potentieel was nog niet uitgeput, toen nazi-Duitschland ineenstortte. (Un. Press)
(V. b. 6761 A; Duikbootoorlog 6656 E)

Wetenschap en Techniek

A. Non-stopvlucht Honoloeloe-Caïro - Het belang van de Noordpool luchtvaart —

7 Oct. — De Amerikaansche B 29 (Superfort) „Pacussan Dreamboat" heeft onder commando van Kol. Clarence Irvine, een non-stopvlucht gemaakt van Honoloeloe via Alaska en de Noordpool naar Caïro (ongev. 15.000 km.). De Dreamboot heeft haar eigen record Goeam-Washington (zie 6518 D) verbeterd, maar dat van de Truculent Thurtle (zie 6900 I) niet kunnen breken.

Irvine verklaarde na aankomst te Caïro, dat de magnetische Noordpool 320 km. verwijderd ligt van de plaats, waar deze pool op de kaarten staat aangegeven. In de buurt van de magn. pool was navigeeren met de normale instrumenten en het kompas onmogelijk. Tot dezelfde bevindingen kwam Wing Cmdr. D. C. Mckinly, die in Mei 1945 met de Britsche Lancaster „Aries", als eerste over de magnetische pool vloog.

Irvine verklaarde voorts, dat het verkeer met zware machines boven de poolgebieden mogelijk was, indien de bemanning zeer goed geoefend en gehard was. De Heer F. F. Habnit wijdde in de „Vliegwereld" van 1 October een beschouwing aan het belang van de Noordpoolluchtvaart, waaraan wij het volgende ontleenen:

De kortste afstanden op aarde loopen langs de zgn. grootcirkelroute. Schepen die het intercontinentale verkeer onderhouden, kunnen zelden de grootcirkelroute volgen. Ze moeten om kapen varen, ijsbergen vermijden of gunstige zeestroomingen uitbuiten. Het vliegtuig behoeft zich daarover geen zorgen te maken, het vliegt over alles heen, dus ook over de pool. De Russen zonden reeds in 1935 een expeditie uit van vijf vliegtuigen die verschillende dagen in het Noordpoolgebied konden vertoeven. In 1937 vloog een Russisch vliegtuig van Moskou over de Noordpool naar San Jacinto in Californië en vestigde daarmede destijds het wereldafstandsrecord. Dit wekte de bezorgdheid van de Amerikanen en Canadeezen, die tot dan in den waan geleefd hadden, dat de Noordelijke IJszee een natuurlijke en onoverkomelijke grens voor Amerika beteekende. De Russen beseften dat deze natuurgrens door het vliegtuig vrijwel uitgewischt kon worden en dat de positie 90° noord en 0° west tot het kruispunt zou uitgroeien waarover alle banen leiden tusschen de Europeesche cultuurwaarden, de Amerikaansche industrieele macht, de Russische natuurreservaten en de Aziatische menschenmassa's. En wanneer de kortste afstand van Parijs naar Japan en China over den Noordpool loopt, zal men straks om van de Fransche hoofdstad naar Tokio of Tsjoengking te komen het vliegtuig niet meer sturen over Egypte, het Nabije Oosten en Achter Indië maar over de eeuwige ijsvlakten van het Noordpoolgebied. Technisch is het volkomen verantwoord want de moderne vliegtuigen kunnen lang genoeg met volle lading vliegen om poolreizen te volbrengen en honderden meteostations in Noord Canada, Labrador, Groenland, IJsland, Spitsbergen en Siberië staan klaar om daarbij steun te verleenen. Politieke overwegingen vormen echter nog een belemmering en zoo weigert Rusland momenteel nog het overvliegen van Russisch grondgebied. Er zijn zelfs pessimisten die voorspellen dat de volgende luchtoorlog boven het Noordpoolgebied zal worden uitgevochten en beslist. (Daily Telegraph - Vliegwereld)
(V. b. 6900 I)

B. Toepassing atoomenergie —

Aan het probleem, hoe de atoomenergie voor industriëele doeleinden gebruikt kan worden, besteedt men momenteel in Amerika zeer veel aandacht. De nuchtere vaklieden zijn er van overtuigd — in tegenstelling met de vele geruchten, die hieromtrent de ronde doen — dat de atoomenergie, althans binnen afzienbaren tijd uitsluitend gebruikt zal kunnen worden op zeeschepen en in energiebedrijven.

Een Amerikaansche expert, H. A. Winne, heeft met betrekking tot de practische aanwending van de nucleaire energie verklaard, dat bij den huidigen stand der ontwikkeling het **aandrijven van schepen** de beste mogelijkheden biedt. De atoomsplitsing als kettingreactie is alleen dan mogelijk, wanneer een bepaalde minimum-hoeveelheid uranium aanwezig is. Een installatie voor atoomenergie kan derhalve niet tot onbeperkt kleinen omvang worden teruggebracht en hierdoor is het onmogelijk, uranium als energiebron te gebruiken bij de spoorwegen, motorvoertuigen of vliegtuigen. De toepassing op zeeschepen zou, volgens Winne, reeds mogelijk zijn. Een zeeschip, dat de minimum-hoeveelheid uranium medevoert, heeft volgens Winne een actieradius van 1.600.000 km. Een schip van middelgrootte met 14.000 P.K. en 18 knoopen (ongev. 40 km. p. u.) heeft voor 1.600.000 km ca. 220.000 ton kolen noodig; dit komt overeen met 10 ton natuurlijk uranium, bevattend ca 70 kg U235. Weliswaar moet men bij deze 10 ton nog een veelvoud optellen voor het gewicht der installatie (o.a. veiligheidsschermen tegen straling), maar desalniettemin blijft het totale gewicht klein in verhouding tot de hoeveelheid brandstof, die heden ten dage meegevoerd moet worden. Afgezien van het feit, dat de energieprijs waarschijnlijk lager zal zijn, heeft aanwending van atoomenergie bovendien nog de volgende voordeelen: 1. Enorme vereenvoudiging van de brandstoffenvoorziening; 2. Uitsparing van laadruimte of — bij verkleining van het schip — grootere snelheid.

De technische en economische mogelijkheden voor aanwending van atoomenergie worden zeer duidelijk aangegeven in een verslag van Amerikaansche experts, waarin o.m. het volgende wordt gezegd: „De karakteristieke voor- en nadeelen van atoomenergie leiden er toe, dat wij hierin eerder een aanvulling van de bestaande energiebronnen en een stimulans voor verdere ontwikkeling zien, dan een concurrente voor kolen en olie. De wetenschap heeft ons tot nu toe geen reden gegeven om te verwachten, dat de atoomenergie gebruikt zal kunnen worden voor verlichtingsdoeleinden of voor aandrijving van kleinere transportmiddelen, zooals vliegtuigen en auto's; maar wij gelooven, dat de ontwikkeling van grootere installaties voor de opwekking van warmte en de omzetting hiervan in electrische energie een programma voor de naaste toekomst is...."
(Science News Letter - Neue Zürch. Ztg.)
(V. b. 6868 I)

IJsland

C. Verdrag met Ver. Staten geratificeerd - Regeering afgetreden —

8 Oct. — Het parlement heeft met 32 tegen 19 stemmen en een onthouding het accoord met de Ver. Staten geratificeerd dat voorziet in het gebruik van het vliegveld van Keflavik door de Amerikaansche luchtmacht, als steunpunt voor de verbinding met de Amerikaansche zone in Duitschland. Binnen 6 maanden moeten de nog op het eiland aanwezige Amerikaansche troepen teruggetrokken zijn. In het accoord wordt niet gesproken van andere — op 1 Oct. 1945 door de Ver. Staten gevraagde — bases. (Le Monde)
11 Oct. — Minister-President Lafur Thor is met zijn kabinet afgetreden, nadat de drie communistische Ministers als protest tegen de ratificatie van het verdrag met de Ver. Staten hun portefeuille ter beschikking hadden gesteld.
(Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. 6900 K)**

Zweden

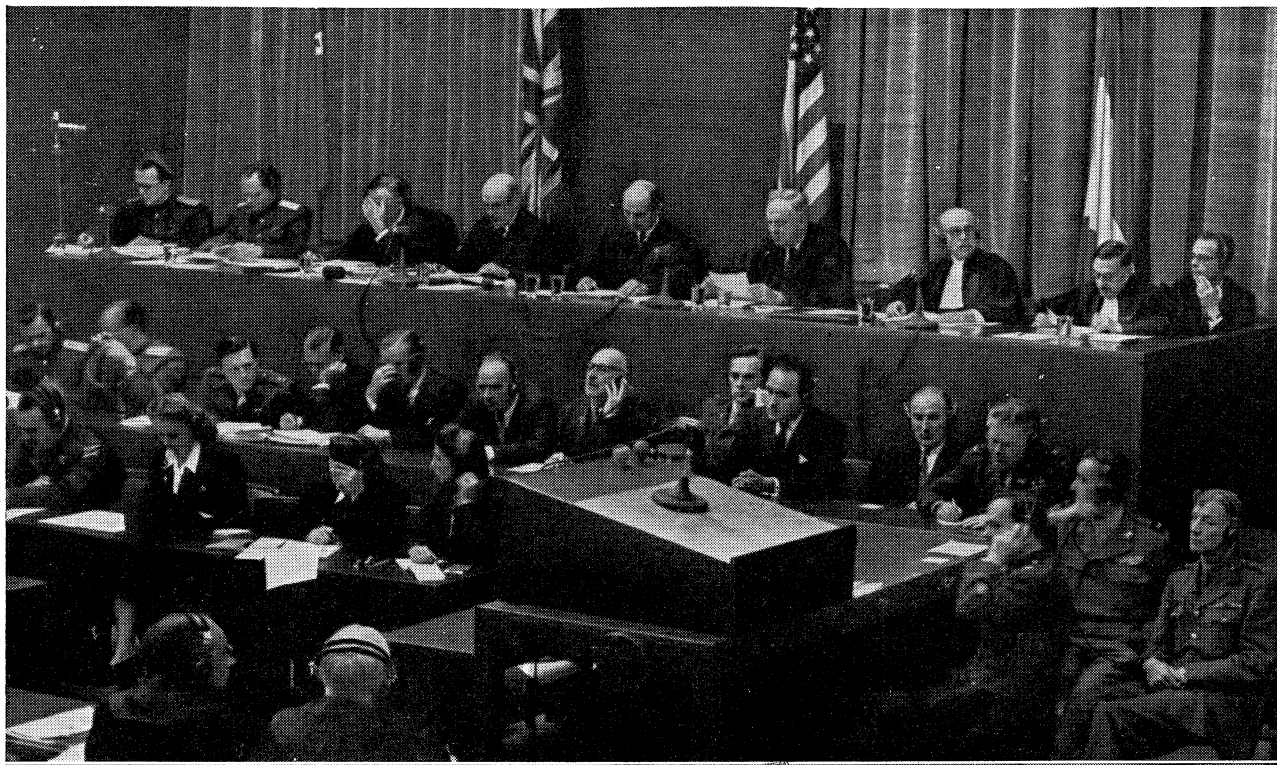
D. Tage Erlander Minister-President

11 Oct. — Er is een nieuwe soc.-democr. regeering benoemd, met als premier de nieuwe leider der soc.-dem. partij, Tage Erlander. De samenstelling van het nieuwe kabinet is als die van het voorgaande kabinet. Erlander is 45 jaar oud.

Tage Erlander

Hij was tijdens den oorlog Minister zonder portefeuille in de coalitieregeering. In het daaropvolgend soc.-democr. kabinet was hij Minister van Onderwijs.
(Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. Kab. 6388 L)**

Op 30 Sept. en 1 Oct. werden te Neurenberg de vonnissen uitgesproken over de nazi-organisaties en -leiders.
De foto boven geeft een overzicht van de rechterstafel: v. l. n. r.: Gen. Maj. I. T. Nikitchenko (Rusland), A. F. Volchoff (Rusland), Justice Birkett (Engeland), Lord Justice Lawrence (Engeland), Attorney Gen. Francis Biddle (Ver. St.), Judge John Parker (Ver. St.), Henri Donnediev de Vabre (Frankr.) en Robert Falco (Frankr.).
Foto onder geeft een overzicht van de beklaagdenbank, op de eerste rij v. l. n. r.: Göring, Hess, Von Ribbentrop, Keitel, Kaltenbrunner, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Funk, op de tweede rij v. l. n. r.: Dönitz, Raeder, Baldur v. Schirach, Sauckel, Jodl, Von Papen, Seyss-Inquart, Speer.
Op de foto zijn niet te zien Schacht (op de eerste rij rechts) en Von Neurath en Fritzsche (op de tweede rij rechts). Op den voorgrond ziet men de verdedigers. (Zie ook 6897) (foto's A.B.C. en Ass. Press)

Boven: De commandant van de gevangenis te Neurenberg, Col. B. C. Andrus, overhandigt de vrijlatingsbewijzen aan de drie vrijgesprokenen, v. l. n. r.: Fritzsche, Col. Andrus, Von Papen en Schacht.

Beneden: Op 2 Oct. verzamelden zich vijftigduizend Duitschers bij een demonstratie van de Ver. Soc. partij in den Russischen sector van Berlijn, om te protesteeren tegen de vrijlating van Schacht, Fritzsche en Von Papen. Op de spandoeken, die zij meevoeren, eischen zij den dood van alle beklaagden. (foto's Ass. Press)

Nederland

A. De militaire samenwerking met België - Besprekingen met den Belgischen Minister van Landsververdediging —

18 Oct. — De Minister van Oorlog lt.-kol. A. H. J. L. Fiévez, heeft van 15—17 October een bezoek gebracht aan België en daar besprekingen gevoerd met den Minister van Landsverdediging, lt.-kolonel de Fraiteur.

Het departement van Oorlog deelt hierover o.m. het volgende mede: „In de eerste plaats heeft Minister Fiévez aan den Belgischen Minister zijn dank betuigd voor de van Belgische zijde verleende toestemming tot het door de hoogere krijgsschool houden van een oefening in de Ardennen en voor de groote medewerking daarbij ondervonden.

Ook buiten het kader van dergelijke tactische oefeningen oordeelden beide Ministers het nuttig tot een geregelde uitwisseling van denkbeelden en ervaringen te geraken, waarmede beide legers hun voordeel zullen kunnen doen.

Teneinde het contact tusschen verschillende functionarissen te vergemakkelijken, bespraken beide Ministers de wenschelijkheid om de wederzijdsche organisaties zooveel mogelijk gelijkvormig te maken, waarbij een groote mate van overeenstemming reeds thans kon worden vastgesteld. Op lager niveau zal het contact worden bevorderd door wederzijdsche detacheeringen van officieren en onder-officieren. Aan Belgische zijde beschouwde men dit in het bijzonder ook als een middel om de kennis van het Nederlandsch *) bij het Belgische kader te bevorderen.

In dit verband werd eveneens de wenschelijkheid geuit om tot eenheid te geraken in de Nederlandsche militair-technische en tactische terminologie der beide legers." (Maasbode)

*) Op een persconferentie deelde de Belgische Minister van Landsverdediging, lt.-kol. S. B. H. de Fraiteur, mede, dat vóór den oorlog het Belgische leger bestond uit 20 eenheden die in de Fransche taal en 22 eenheden die in de Nederlandsche taal opgeleid werden. Na de bevrijding werden er 20 eenheden met het Fransch als voertaal en 12 eenheden met het Nederlandsch als voertaal ingericht. Thans zijn er 20 eenheden met het Fransch als voertaal en 28 met het Nederlandsch als voertaal.

De wet van 1938 waarbij een grondige kennis van het Nederlandsch wordt vereischt, wordt tot nog toe slechts op de candidaat-luitenanten toegepast. Er zal voorgesteld worden haar op het einde van 1947 ook tot de officieren der andere graden uit te breiden (Nwe Standaard)

(V. b. Oefen. i. d. Ardennen 6912 G; Min. Fiévez 6887 D; Min. de Fraiteur 6680 D; Mil. samenwerk. 6831 G)

B. Rapport over den Regeeringsvoorlichtingsdienst - Coördinatie dringend noodzakelijk —

19 Oct. — Verschenen is het verslag van de „Adviescommissie Overheidsbeleid inzake Voorlichting", op 6 Maart j.l. ingesteld door den toenmaligen Minister-President, prof. ir. W. Schermerhorn, naar aanleiding van scherpe critiek in de Tweede Kamer op den Regeeringsvoorlichtingsdienst. De commissie bestond uit de heeren jhr. mr. H. F. L. K. van Vredenburch, na zijn vertrek naar het buitenland als voorzitter opgevolgd door mr. G. J. van Heuven Goedhart, voorts H. Algra, mr. A. J. Guépin, J. Jessurun, H. H. Th. van Kuilenburg, H. Opdenberg, mr. M. Rooy, Th. F. M. Schaepman, R. W. Starreveld en A. J. Zoetmulder.

De commissie is van oordeel, dat in normale omstandigheden bij de voorlichting het „propagandistisch" element achterwege moet blijven, tenzij het zaken van onbetwistbaar algemeen belang geldt, als veilig verkeer, sluikhandel, sparen, of, wat het buitenland betreft, propaganda tot aankweeking van „goodwill" voor Nederland.

Voor de voorlichting in het buitenland acht de commissie de beschikbare ƒ 2.000.000 (thans verminderd tot 1.5 millioen gld.) het minimaal noodzakelijke.

Ten aanzien van de binnenlandsche voorlichting acht de commissie het opmerkelijke gebrek aan coördinatie en de „autonomie", waarmede de verschillende departementen te werk gaan, een bedenkelijk verschijnsel. De departementen hebben elk een eigen voorlichtingsdienst met groote verscheidenheid in den omvang der verschillende apparaturen. Deze diensten wenscht de Commissie als zoodanig te laten vervallen om daarvoor in de plaats te doen treden, een contactafdeeling, die onder verantwoordelijkheid van haar Minister de voorlichtingsdirectieven opstelt, doch voor de technische uitvoering moet terugvallen op een op te richten Centralen Voorlichtingsdienst.

Als bijlage is o.m. aan het rapport toegevoegd een kostenberekening waarbij voor voorlichtingsdoeleinden een eindcijfer van ƒ 9.000.000 is gecalculeerd.

Een verdere bijlage is een ontwerp-K.B., houdende de organisatie der van de regeering uitgaande voorlichting. Daarin is bepaald, dat aan het hoofd van den Centralen Voorlichtingsdienst zal staan een regeeringsadviseur voor de voorlichting, te benoemen door de Kroon.

In een brief aan den voorzitter van de Tweede Kamer ten geleide van het rapport, merkt de Minister-President op, dat het aanbieden van dit rapport niet impliceert, dat de regeering zich met het daarin gestelde in alle opzichten kan vereenigen. (Alg. H.bl. - N. R. Crt.)

(V. b. Reg.voorl.dienst 6787 C en 6537)

C. Extra textiel voor de noodgebieden - Verkoop import-sigaretten door Volksherstel —

24 Oct. — In een radio-toespraak heeft de Minister van Economische Zaken, dr. G. W. M. Huysmans, bekend gemaakt, dat voor de inwoners der zwaarst getroffen noodgebieden binnenkort, naast de normale distributie, een extra hoeveelheid textielgoederen (dekens, lakens en sloopen) en textielpunten (voor aankoop van kleedingstukken) beschikbaar zal worden gesteld.

De distributie dezer goederen wordt in handen gelegd van de z.g. Herstel-stichtingen Gelderland, Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. Voor de dekens, lakens en sloopen zullen te zijner tijd bonnen en voor kleedingstukken punten worden uitgereikt, waarmede bij den detailhandel het benoodigde kan worden gekocht.

De Minister voegde hieraan toe:

„Voor een aantal inwoners der noodgebieden, zal het niet mogelijk zijn de aan te schaffen extra textielgoederen uit eigen middelen te betalen, zelfs niet indien de wettelijke regeling van het consumenten-crediet in aanmerking wordt genomen. Hier zal veelal de liefdadigheid te hulp moeten komen. Ik twijfel er niet aan, of charitatieve en sociale instellingen zullen hier aanleiding vinden een extra beroep op den liefdadigheidszin van het publiek te doen.

Doch ook hier kan van mijn kant iets worden bijgedragen. Een hoeveelheid van **200.000 pakjes Engelsche, Amerikaansche** en Egyptische import-sigaretten, niet toereikend om in algemeene distributie te worden gebracht, zal ter beschikking worden gesteld van de Stichting Nederlands Volksherstel. Hiermede zal het mogelijk zijn een speciale — nader aan te kondigen — verkoopactie te organiseeren, waarvan de baten, welke geschat worden op ongeveer een half millioen gulden, door Nederlands Volksherstel ten bate van de noodgebieden zullen worden afgedragen". (Trouw)

(V. b. Noodgebieden 6659 A; Huysmans 6847 D)

D. Advies van de procureurs-fiscaal aan den Minister i.z. vordering van materieel bij „Wehrmacht-aannemers" —

22 Oct. De vijf procureurs-fiscaal hebben zich tot den Minister van Economische Zaken gewend met het verzoek, materieel van z.g. Wehrmacht-aannemers te vorderen ten behoeve van die aannemers, die niet voor de Duitschers hebben gewerkt en dientengevolge in een ongunstige materiaal- en kapitaalpositie verkeeren. Zij verklaarden zich voorts bereid, in afwachting van een dergelijken maatregel, door hun parket of de plaatselijke P.R.A.'s aan opdrachtgevers alle inlichtingen te doen verstrekken, welke er toe kunnen leiden, dat geen werk wordt gegund aan collaborateurs. (Parool)

E. A.B-W.M. organiseert staking in de mijnen —

22 Oct. — De Algemeene Bond van Werkers in het Mijnbedrijf hield op 20 Oct. een congres waarin werd besloten op 22 Oct. gedurende 24 uur te staken, een protest tegen het uitblijven van loonsverhooging.

Namens de bij de Vakunie aangesloten organisaties van mijnwerkers namelijk den R.K. Mijnwerkersbond, den Alg. Nederlandschen Mijnwerkersbond en den Prot.-Christelijken Mijnwerkersbond werd een oproep verspreid, waarin den mijnwerkers werd aangeraden niet aan de staking deel te nemen.

De Raad van Vakcentrales, waarin samenwerken de R.K. Arbeidersbeweging, het N.V.V. en het C.N.V. richtte eveneens een oproep tot de mijnwerkers om aan het werk te blijven omdat een protetstaking het groeiend bedrijfsorganisatorisch overleg in de mijnen en het algemeen belang schaadt.

Desondanks heeft de staking doorgang gevonden.

Uit een volledig overzicht van het verloop van de staking blijkt, dat van de ondergrondsche arbeiders dien dag 44 pct. opgekomen is, van de bovengrondsche 77 procent.

De kolenproductie bedroeg op den stakingsdag in totaal 14.336 ton, tegen 31.186 ton op 21 October. Op 23 October werd het werk hervat. (Vrije Volk - Trouw)

(V. b. mijnen 6870 B)

F. Democratiseering van vakgroepen —

18 Oct. — De Federatie van Ned. Bedrijven ter bestrijding van de Economische Dictatuur en ter bevordering van het particulier initiatief kwam te Apeldoorn in vergadering bijeen.

Overwegende, dat na ruim een jaar de in het uitzicht gestelde democratiseering der vakgroepen in het algemeen nog niet is verwezenlijkt, besloot men tot een opwekking aan de vrije bedrijfsorganisaties en de ondernemers om te bevorderen, dat op korten termijn tot democratiseering der vakgroepen worde overgegaan, volgens richtlijnen, welke de Federatie

voor het Bedrijfsleven daartoe gaarne wil geven.
Men meende voorts dat, indien eenige vakgroep in gebreke blijft aan den rechtseisch tot democratiseering te voldoen, de vrije bedrijfsorganisaties zich dusdanig moeten organiseeren in horizontale en verticale verbanden, dat daardoor een organisatie van het bedrijfsleven ontstaat, welke representatief is voor de verschillende bedrijfstakken en een orgaan van overleg met de Regeering kan zijn. (Alg. H.bl.) **(V. b. 6407 K)**

A. Handelsverdrag met Spanje —

22 Oct. — Op 21 Oct. is te Madrid een Spaansch—Nederlandsch handelsverdrag geteekend, waarmee de bestaande tijdelijke handelsovereenkomst automatisch is komen te vervallen. De looptijd van het nieuwe verdrag is 12 maanden; het zal kunnen worden verlengd. Nederland zal Spanje rubber, kunstmest, pootaardappelen, koeien, paarden, chemische producten en electrotechnisch materiaal sturen, terwijl Spanje aan Nederland gedroogd fruit, potasch, ijzererts, pyriet, kwikzilver, kurk, textielwaren, huiden en ansjovis zal leveren. (Volkskrant)
(V. b. Handelsverdr. met Buitenl. 6750 D)

B. Aankoop gebruikte autobanden in België —

24 Oct. — In België is een partij van ongeveer 100.000 gebruikte autobanden aangekocht, die binnenkort in den handel zullen worden gebracht.
De prijzen voor den verbruiker zijn naar gelang van het bruikbaarheidspercentage voor de maten 750 × 20 en 600 × 16 20—40% resp. ∫ 27.50 en ∫ 12.50; 40—60% ∫ 30 en ∫ 14; 60—80% ∫ 32.50 en ∫ 16; 80—100% ∫ 34.50 en ∫ 18. (Parool)

C. De distributie van rijwielbanden - Achterstand van twee millioen

16 Oct. — Bij de distributiediensten bestond op 31 Juli 1946 een achterstand in de voldoening van aanvragen van rijwielbanden ter grootte van ongeveer 2 millioen. Dit cijfer geeft niet de werkelijke behoefte aan banden weer. Hier zijn slechts niet gehonoreerde aanvragen aan de orde van hen, die volgens de normen voor verstrekking van banden in aanmerking komen. De eigenlijke achterstand bedraagt ongeveer 3 millioen, ongerekend nog de slijtage aan de reeds verstrekte banden.
Van Juli 1945 tot en met Augustus 1946 werden geproduceerd 1.649.540 tourbuitenbanden en 1.226.290 tourbinnenbanden; geïmporteerd resp. 607.800 en 538.200; totaal dus 2.257.340 en 1.764.490. Gedistribueerd daarvan werden 2.051.000 en 1.582.000 banden, zoodat voor distributie in Sept. beschikbaar waren 206.340 buiten- en 182.490 binnenbanden.
Vergrooting van import kan niet worden verwacht. De binnenlandsche productie wordt vooral geremd door het gebrek aan staaldraad, waarvan de import met groote moeilijkheden gepaard gaat.
De canvas-productie ondergaat nog steeds den invloed van de beperkte twijncapaciteit. (Alg. H.bl.) **(V. b. 4581 B)**

D. Mildere bepalingen voor studenten-teekenaars —

22 Oct. — De Minister van O., K. en W. heeft de aanvangsdata der uitsluitingstermijnen van studenten, die de loyaliteitsverklaring teekenden, die voor de rijksinstellingen van Hooger Onderwijs (Groningen uitgezonderd) tusschen 8 Aug. en 24 Sept. 1945 vielen, nu uniform op 5 Mei 1945 vastgesteld. Een algemeene verkorting der uitsluitingstermijnen van 3 tot 4½ maand is hiervan het gevolg. Daar bovendien werd bepaald, dat de studenten, wier uitsluiting op 5 Nov. 1946 of eerder eindigt, zich reeds nu mogen laten inschrijven, zijn de rijksuniversiteiten en hoogescholen voor allen, die voor niet langer dan 1½ jaar werden uitgesloten, thans weder onvoorwaardelijk opengesteld. Het effect van dezen maatregel is groot, daar slechts 9 pct. van alle uitsluitingen op langer dan 1½ jaar is gesteld.
Studenten, die zich tot nu toe nog niet aan de beoordeeling hebben onderworpen, kunnen zich bij den rector-magnificus aanmelden, die hun een formulier ter invulling voorlegt. Indien uit de verstrekte gegevens blijkt, dat zij volgens de richtlijnen der eerste beoordeelingsbeschikking niet voor een uitsluiting van meer dan 1½ jaar in aanmerking komen, kan de rector hen onmiddellijk inschrijven zonder dat zij voor de studentenbeoordeelingscommissie behoeven te verschijnen. (Nat. Rott. Crt.) **(V. b. 6551 D)**

E. Wijziging in radiobestel aangekondigd —

23 Oct. — „Het Parool" van 18 Oct. publiceerde een bericht volgens hetwelk door den voorzitter van de Stichting Radio-Nederland in Overgangstijd, mr. L. A. Kesper, bij den Minister van O. K. en W. een voorstel zou zijn ingediend om deze stichting op te heffen en te vervangen door een nieuwe stichting, die gebaseerd zou moeten zijn op een federatieve samenwerking van de omroepvereenigingen.
Van bevoegde zijde werd aan het A. N. P. nog medegedeeld: dat de moeilijkheden in de stichting „Radio-Nederland in Overgangstijd" in een acuut stadium zijn getreden en onverwijld ingrijpen noodzakelijk is geworden, zoodat de regeering verplicht is geweest zich met spoed omtrent in dit opzicht te nemen maatregelen te beraden. Bij dit beraad is een bepaalde gedachte omtrent een reorganisatie van het tijdelijke radiobestel in concreten vorm gegoten, terwijl den voorzitter der stichting machtiging is verleend hierover contact te zoeken met de bestaande omroepvereenigingen.
Dit overleg is nog gaande en over het resultaat daarvan zal de Radioraad in de gelegenheid worden gesteld zich op korten termijn uit te spreken, waarna de regeering een beslissing zal nemen.
(Parool - Volkskrant)
(V. b. Radio-Nederl. 6781 A)

F. Literatuur- en tooneelprijs 1946 van Amsterdam —

24 Oct. — Het gemeentebestuur van Amsterdam maakt bekend, dat de prozaprijs ten bedrage van ∫ 2000 van de gemeente Amsterdam voor het jaar 1946 is toegekend aan S. Vestdijk voor zijn roman „Pastorale 1943".
De poëzie-prijs voor het jaar 1946 ten bedrage van ∫ 1000 is toegekend aan Jan H. de Groot voor zijn bundel „Moederkoren".
De tooneel-prijs voor hetzelfde jaar ten bedrage van ∫ 1000, is toegewezen aan G. Gongrijp voor zijn tooneelspel „Hier is Londen". (Alg. H.bl.)
(V. b. 6374 B; zie ook 6902 C)

G. Verloven voor militairen in Indië —

22 Oct. — Bij beschikking van den Minister van Oorlog is bepaald, dat aan in Indië verblijvende militairen verlof kan worden verleend, indien in Nederland de echtgenoote overlijdt, dan wel ten gevolge van een ernstige ziekte ter zeer langdurige verpleging is opgenomen in een inrichting, opdat hij in Nederland orde op zijn zaken kan stellen, dan wel eventueel de opvoeding van zijn kind of kinderen tot zijn terugkeer naar Nederland kan regelen.
Het verlof wordt verleend voor den duur van één maand, ingaande op den dag van aankomst in Nederland. Indien er een of meer minderjarige kinderen zijn achtergebleven, kan hij op zijn verzoek, in verband met de opvoeding van deze kinderen, worden teruggeplaatst naar Nederland.
Bij ziekte, operaties, enz. van echtgenoote of kinderen en bij bevallingen, wordt in het algemeen geen verlof verleend, tenzij het ziektegeval zoo ernstig is, dat groote kans op doodelijken afloop binnen enkele maanden bestaat. In dat geval kan den militair een verlof van 4—6 weken in Nederland worden toegestaan. In alle genoemde gevallen geschiedt de reis naar Nederland per vliegtuig. (Trouw)

H. „Nederland helpt Indië" schonk reeds 6 millioen gulden —

19 Oct. — Oud-minister Ch. I. J. M. Welter, voorzitter van de stichting „Nederland helpt Indië", heeft in een radio-toespraak medegedeeld, dat genoemde stichting reeds ∫ 7.000.000 heeft bijeengebracht, waarvan al bijna zes millioen werd uitgegeven. (Alg. H.bl.)
(V. b. Ned. h. Indië 6435 B; Welter 6628 B)

I. Ir. J. van den Broek overleden

23 Oct. — Te Den Haag is overleden oud-Minister ir. J. van den Broek, directeur van de Billiton Maatschappij.
De heer Johannnes van den Broek werd in 1882 te Haarlem geboren. Nadat hij aan de Technische Hoogeschool te Delft mijnbouwkunde had gestudeerd, trad hij in dienst van de Billiton maatschappij. In 1927 werd hij directeur van de Mijnbouwmaatschappij Stannum, een dochteronderneming van de Billiton, in 1931 van de Billiton Maatschappij.
Van December 1942 tot Februari 1944 maakte hij deel uit van het Kabinet-Gerbrandy als Minister van Financiën en als Minister van Handel, Nijverheid en Landbouw ad interim.
Na de bevrijding keerde hij terug naar de Billiton Maatschappij. In Juli 1945 werd hij benoemd tot voorzitter van het Internationale Tin Comité. (Parool)
(V. b. 6364 D; 6001 A)

K. Koningin treedt uit diverse schildergenootschappen —

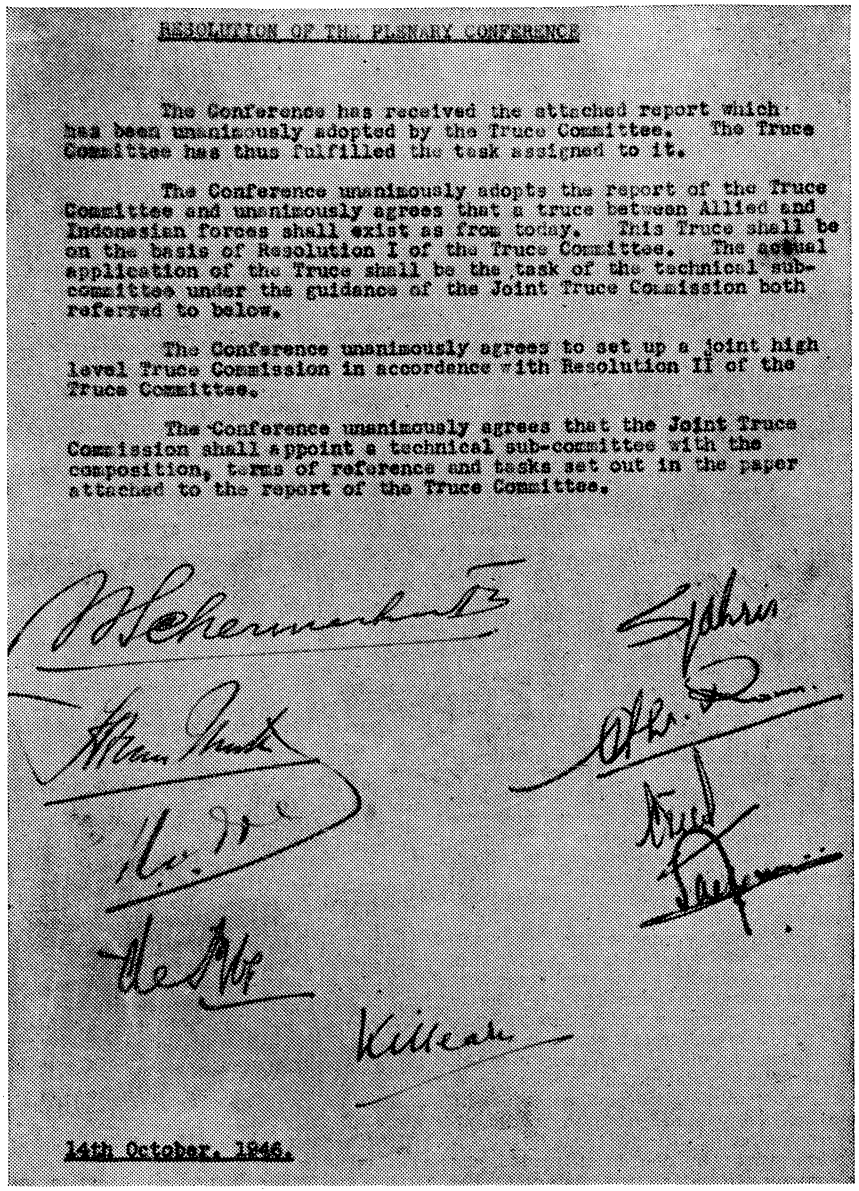
23 Oct. — H.M. de Koningin heeft besloten te bedanken als lid van het schilderkundig genootschap „Pulchri Studio" te 's-Gravenhage en niet langer als beschermvrouwe van dit genootschap en van de maatschappij „Arti en Amicitiae" te Amsterdam en van de vereeniging „St. Lucas" te Amsterdam op te treden.
Aanleiding hiertoe heeft de Koningin gevonden in de aanmelding dezer vereenigingen bij de Kultuurkamer tijdens de Duitsche bezetting. (Parool)
(V. b. H.M. de Koningin 6894 E)

Ned. O.-Indië

L. Buitenzorg aan Nederlandsche troepen overgedragen —

24 Oct. — Op 24 Oct. is Buitenzorg door de Britten officieel aan de Ned. troepen overgedragen. Tevoren had een samenkomst plaats gehad tusschen de brigadier-generaal Scott, als vertegenwoordiger van de Britsche strijdkrachten te Buitenzorg, dr. P. J. A. Idenburg, namens de Ned. Ind. regeering en dr. Hermani, als vertegenwoordiger van het Indonesische ministerie van Binnenlandsche Zaken. (Maasbode) **(V. b. 6792 K)**

A. De wapenstilstand - Perscommentaar —

RESOLUTION OF THE PLENARY CONFERENCE

The Conference has received the attached report which has been unanimously adopted by the Truce Committee. The Truce Committee has thus fulfilled the task assigned to it.

The Conference unanimously adopts the report of the Truce Committee and unanimously agrees that a truce between Allied and Indonesian forces shall exist as from today. This Truce shall be on the basis of Resolution I of the Truce Committee. The actual application of the Truce shall be the task of the technical sub-committee under the guidance of the Joint Truce Commission both referred to below.

The Conference unanimously agrees to set up a joint high level Truce Commission in accordance with Resolution II of the Truce Committee.

The Conference unanimously agrees that the Joint Truce Commission shall appoint a technical sub-committee with the composition, terms of reference and tasks set out in the paper attached to the report of the Truce Committee.

14th October, 1946.

Het document, waarin de wapenstilstand werd vastgelegd.

15 Oct. — **De Tijd:** „Ongetwijfeld hebben de uitzending en de feitelijke arbeid der Commissie-Generaal hiertoe belangrijk bijgedragen en dit moet voor het goed willende deel van ons volk een reden tot voldoening zijn."

Het Parool is van meening, dat de gewekte gevoelens de uitwerking hebben van een bevrijding. „De staking der vijandelijkheden was voor wie op een overeenkomst hoopte, bitter noodzakelijk."

De Volkskrant acht het bericht van den wapenstilstand „Heugelijk nieuws". Het blad maakt eenige reserve, schrijvend: „Wij wenschen niet te twijfelen aan de goede bedoelingen van de Indonesiërs, maar moeten helaas twijfelen aan hun macht om deze ten uitvoer te brengen."

De **Nat. Rott. Crt.:** „Vast staat wel, dat staking van de vijandelijkheden een gunstige sfeer zal scheppen voor de verdere onderhandelingen."
Het blad vraagt zich af welke de voorwaarden en politiek-staatkundige tegenprestaties zijn, die wellicht van Nederlandsche zijde zijn aanvaard.
Het **Alg. Handelsblad** schrijft: „Nu de wapens zwijgen kan het vreedzaam overleg onder betere omstandigheden worden hervat. Zulk overleg is van Nederlandschen kant van den aanvang af gewild en aangeboden, soms zelfs in vormen die voor vele Nederlanders onaanvaardbaar leken."
Het **Vrije Volk** schrijft onder den kop „succes": „Achter den wapenstilstand gloort de mogelijkheid van een staatkundig vergelijk. De rechtsche en linksche stokebranden in Nederland hebben de twee partijen, die elkaar zochten, niet uiteen kunnen drijven. Waarschijnlijk heeft hun gewroet de toenadering wel vertraagd en dat heeft bloed gekost."
Trouw vraagt „of deze wapenstilstand het herstel der rechtsorde bevordert of tegenwerkt."
„Heeft de heer Schermerhorn in deze wapenstilstandsovereenkomst Nederland politiek de handen gebonden of heeft hij dat niet?"
„Wij vreezen het eerste. Want niet hierover loopt de vraag, of Sjahrir concessies doet, maar of Sjahrir het Koninkrijk der Nederlanden aanvaardt."
De Waarheid schrijft: „Het bericht van den wapenstilstand zal alle vrienden van het Indonesische volk oprecht verheugen. Een eerste stap is gezet tot een vreedzame regeling van het conflict in Indonesië. Daartoe heeft ook in het bijzonder de staking van den 24sten September bijgedragen."
„Van Nederlandsch standpunt uit is er thans voor de troepentransporten geen enkele rechtvaardiging meer. De wapenstilstand is gesloten: de jongens moeten naar huis." **(V. b. wapenstilst.: 6911 I)**

B. Oproep van Soetomo om den strijd voort te zetten —

17 Oct. — Soetomo, de leider van een extremistische beweging, „Buffalo" genaamd, heeft per radio, de Indonesiërs opgeroepen om den wapenstilstand te verwerpen en den strijd tegen de Nederlanders en Engelschen voort te zetten.
Een Indonesische zegsman heeft verklaard, dat de sterkte van de „Buffalo"-beweging in kracht is afgenomen en er geen moeilijkheden zullen zijn met het ten uitvoer leggen van den wapenstilstand. (Nieuwe Dag) **(V. b. Soetomo 6551 L; Gev. bij Soerabaja 6515 D)**

C. Overeenkomst i.z. het uitwisselen van gevangenen - Alg. amnestie overwogen - Contrôle op voorlichting —

22 Oct. — De Nederlandsche commissiegeneraal en de Indonesische delegatie hebben tijdens een op 21 Oct. gehouden bijeenkomst onder voorzitterschap van lord Killearn besloten tot uitwisseling van krijgsgevangenen, civiele gevangenen en geïnterneerden. Bovendien kwam men overeen een algemeene amnestie in studie te nemen voor alle gewelddaden, voor de onderteekening van den wapenstilstand gepleegd.
De gedelegeerden van beide partijen zijn gemachtigd tot het bezoeken van krijgsgevangenkampen. Gemengde commissies zullen de civiele aangelegenheden op Java en Sumatra ter hand nemen en de betrekkingen regelen tusschen de respectievelijk door de Nederlanders en Indonesiërs gecontroleerde gebieden. Dezelfde commissies zullen zich eveneens bezighouden met de kwesties, die ontstaan tengevolge van de evacuatie der Britsche troepen, waarvoor de dertigste November als limiet is gesteld.
Tenslotte hebben de delegaties besloten een commissie in te stellen, die zich belast met de contrôle op de voorlichting, zulks ter handhaving van een atmosfeer, gunstig voor de onderhandelingen. (United Press)

D. N.I.G.I.E.O. staakt haar werkzaamheden —

15 Oct. — Op 1 Nov. zal de export via de Ned.-Ind. Gouvern. Import-Export Organisatie een einde nemen. De uitvoer blijft evenwel gebonden aan de door het Bureau voor Buitenlandsche Valuta gestelde regelen en aan die van het Bureau voor Uitvoervergunningen. (Ec. Voorl.) **(V. b. N.I.G.I.E.O.: 6687 H)**

E. Verdeeling van werkzaamheden tusschen dr. Van Mook en dr. Idenburg —

24 Oct. — De werkzaamheden tusschen dr. H. J. van Mook en dr. Ph. J. Idenburg, directeur-generaal voor Algemeene Zaken zijn thans verdeeld. De werkzaamheden van den lt.-Gouverneur-Generaal bestaan uit: a. de algemeene politieke en militaire leiding; b. aangelegenheden

van binnenlandsch bestuur, financiën, economische zaken, verkeer en waterstaat. Dr. Idenburg heeft de leiding van: justitie, onderwijs, eeredienst, volksgezondheid, sociale zaken, regeeringsvoorlichtingsdienst, hoofdparket en algemeene personeele zaken. (Nwe Dag) **(V. b. 6871 B)**

A. Dagorder van den Minister van Oorlog - Distinctief voor vrijwilligers —

23 Oct. — Aan de troepen is namens den Minister van Oorlog een dagorder voorgelezen, waarin deze zijn dank uitspreekt voor de prestaties der oorlogsvrijwilligers en andere militairen, die daar als eersten zijn heengegaan om normale verhoudingen te herstellen.

Den militairen, die vóór 1 October 1946 in Indië aan land zijn gegaan, wordt een bijzonder onderscheidingsteeken uitgereikt, dat gedragen zal worden op de rechtermouw en waarop in geel de letters O.V.W., gedekt door de koninklijke kroon, zijn geborduurd. (Tr.) **(V. b. 6679 B)**

B. Engelschen geven Nakamuraschat terug —

23 Oct. — De Britten hebben hun aanspraken op door de Japanners in Indië gestolen juweelen (den z.g. Nakamuraschat) ter waarde van 10 millioen gulden laten vallen.

Het Hof van Justitie krijgt thans uit te zoeken, wie de rechtmatige eigenaar is (of eigenaars zijn).

Aanvankelijk hadden de Engelschen een deel van den schat opgeëischt als oorlogsbuit. (Alg. H.bl.)

C. Vooruitzichten suikerproductie op Java —

De gebeurtenissen op Java hebben een streep gehaald door de verwachtingen van den Combined Food Board (thans Intern. Emergency Food Council der F.A.O.), volgens welke door uitvoer van een gedeelte der getaxeerde voorraden op Java de suikerproductie in de wereld (zie 6913 D) niet onbelangrijk verbeterd zou kunnen worden. Uit de thans beschikbare gegevens blijkt het verloop der laatste campagnes op Java.

	Aantal fabrieken	Prod. in 1.000 ton
1939	84	1.575
1940	84	1.605
1941	84	1.712
1942	85	1.325
1943	51	683
1944	47	496
1945	13	84

Men zal de eventueel nog aanwezige voorraden op Java te zijner tijd zeker noodig hebben voor de Nederlandsche consumptie (normale consumptie van Java ca. 350.000 ton), daar het niet aan te nemen is, dat voor 1948 voldoende aangeplant zal zijn om voor 1949 een surplus te hebben van suiker voor uitvoer. Iets minder dan de helft van Java's suikerfabrieken kan geacht worden voor productie in tact zijn. (Ec. Voorl. 10 Oct.) **(V. b. 6782 K; zie ook 6913 D en 3166 C)**

D. Nieuw verslag der Commissie-Koets —

22 Oct. — De commissie-Koets, die van 15 tot 20 September jl. een bezoek aan het republikeinsche gebied op Java bracht, heeft een nieuw samenvattend verslag gepubliceerd, dat in vele opzichten overeenkomt met hetgeen reeds werd gepubliceerd. Het verslag komt tot de conclusie, dat het gevoel van eigenwaarde in dit gebied is toegenomen; dociliteit en onderworpenheid zijn grootendeels verdwenen. Met nadruk wordt vastgesteld dat er van haat tegen den Nederlander niets te constateeren valt. Ook wordt gezegd, dat Soekarno een realiteit vormt. Zijn invloed op de massa en op bepaalde stroomingen stelt hem in een reëele gezagspositie in de republiek.

De commissie acht den voedingstoestand zeer voldoende, de kleedingssituatie matig tot goed, het algemeene stadsbeeld een van betrekkelijke orde en netheid. Het transport verkeert echter in een deplorabelen toestand. Ook vormt het ontbreken van meststoffen een moeilijk probleem voor den landbouw. De commissie stelt nog eens vast, dat het bezoek aan Soekarno, louter uit beleefdheidsoverwegingen geschiedde. (Parool) **(V. b. Comm. Koets 6888 E)**

Ned. W. Indië

E. Brief van Minister Jonkman aan de staten van Curaçao —

21 Oct. — Gouverneur P. Kasteel heeft aan de Staten een brief van den Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen mr. J. A. Jonkman overgelegd betreffende hun verzoek om autonomie. Hierin wordt medegedeeld, dat H.M. de Koningin haar dank betuigt voor de betoonde loyaliteit van de Curaçaosche bevolking, zooals deze in haar petitionnement van 23 Juli beloofd werd. Men hoopt zoo spoedig mogelijk te komen tot herzieningen in het bestuur van Curaçao, ten minste tot die herzieningen, voor welke geen constitutioneele wijzigingen noodig zijn. De brief zegt voorts, dat verdere veranderingen in het plaatselijk en territoriaal bestuur moeten wachten tot de komende Rijksconferentie.

Intusschen zal de Nederlandsche regeering alles doen om de reeds mogelijke staatsrechtelijke wijzigingen uit te voeren, zoowel ten opzichte van een welgefundeerd bestuur als van deelneming van de Curaçaosche ingezetenen aan dit bestuur.

De brief deelt verder mede, dat wijzigingen in het kiesrecht ter verkrijging van een volledíger en rechtvaardiger vertegenwoordiging van de bevolking in de Staten eveneens worden overwogen, terwijl de mogelijkheid van veranderingen in de huidige verhouding tusschen gouverneur en staten, om te voorzien in een meer directe verantwoordelijkheid ten aanzien van het bestuur, wordt onderzocht.

Voorts wordt in den brief gezegd, dat voorzieningen voor een garantie voor minder tusschenkomst in het bestuur van Curaçao van de zijde van de Nederlandsche wetgevende lichamen, zoowel als voor de ontwikkeling van de bevoegdheden van het plaatselijk gezag op de Rijksconferentie nader zullen worden bepaald. Ondertusschen zal getracht worden een intensief contact te leggen tusschen Nederland, Suriname en Curaçao door middel van meer geregeld overleg met de vertegenwoordigers van beide staatsdeelen. (Parool) **(V. b. 6816 E)**

Argentinië

F. Vijfjaren-plan - Immigratie —

23 Oct. — President Perón heeft bij het parlement een vijfjarenplan ingediend. De hoofdpunten van dit plan hebben betrekking op de immigratie, de uitvoering van openbare werken en de industrialisatie. De uitvoering van dit plan zal 6.662.700.000 pesos kosten. In dit cijfer zijn de kosten van de nationale verdediging niet inbegrepen. Er zullen 250.000 immigranten toegelaten worden. Voor immigratie en kolonisatie zal een bedrag van 200 mill. pesos uitgetrokken worden. De voorkeur zal gegeven worden aan boeren, visschers, technici en vakarbeiders. De immigranten moeten moreel en physiek gezond zijn en zich bij het geestelijk en sociaal leven van het volk kunnen aanpassen. Er wordt geen onderscheid voor ras of godsdienst gemaakt, doch voorkeur zal worden gegeven aan hen wier gewoonten en taal een assimilatie begunstigen. De departementen van Landbouw, industrie en arbeid zullen jaarlijks aan het departement van immigratie en kolonisatie opgeven welke behoefte er aan immigranten bestaat. De immigranten zullen tegen een schappelijken prijs land kunnen koopen, terwijl als eerste afbetaling niet meer dan tien procent van de waarde van den grond genomen zal worden. De immigranten zullen worden uitgezocht door de consulaten in het buitenland in samenwerking met den directeur *) voor immigratie en kolonisatie in Buenos Aires, die op zijn beurt weer samenwerkt met de departementen van Landbouw, industrie en arbeid. (Un. Press) **(V. b. Immigratie 6848 B)**

*) Deze directeur voor immigratie, dr. Santiago Peralta, heeft — volgens United Press — onlangs verklaringen afgelegd, die sterk de aandacht hebben getrokken. Peralta gelooft dat de immigratie beheersch moet worden door het principe van rassensuperioriteit. Hij verklaarde, dat Argentinië in de toekomst „het in technisch opzicht superieure volk" zal worden. Een zorgvuldige keuze van de beste „ras-types" zal een solide basis vormen voor het superieure Argentijnsche volk der toekomst. Zijn program loopt tot het jaar 2050 en omvat twee 50-jaarplannen van gecontroleerde immigratie, het ethnische instituut, ingesteld door Peralta, heeft naar hij zegt de „immigratie in het wilde weg" veranderd in een zaak van „koel, technisch, wetenschappelijk overleg". Wij hebben boeren noodig, die sterk en gezond moeten zijn en onaangetast door de oorlogsellende. De misère van het door den oorlog verscheurde Europa moet daar blijven. „Wij hebben de gezonde en nuttige menschen noodig." Peralta denkt reeds aan een Argentinië met 100 millioen inwoners. (Moment.: ongev. 13.5 millioen. — Red. K.H.A.) (Un. Press) **(V. b. 6848 B)**

België

G. Doctores honoris causa der Gentsche universiteit —

Op 14 Oct. werd te Gent op plechtige wijze het Academisch jaar 1946-'47 der Rijksuniversiteit geopend. Te dier gelegenheid werden tot doctores honoris causa uitgeroepen: Prof. C. H. Edelman, geoloog en rector magnificus der Landbouwhoogeschool te Wageningen (Ned.); Sir Henry Dale (Engeland); Prof. Weymann (Ver. Staten) en Prof. ir. W. Schermerhorn, voormalig Premier van Nederland. (Red. K.H.A.) **(V. b. Schermerh.: 6651 E; Edelman 6886 F)**

H. Doodvonnissen —

21 Oct. — Tot 1 Sept. jl. werden door de militaire rechtbanken 4.357 doodvonnissen uitgesproken, waarvan 2.841 bij verstek. Door de militaire gerechtshoven werden 503 doodvonnissen uitgesproken. In totaal werden 111 doodvonnissen ten uitvoergelegd. (Nwe. Standaard) **(V. b. 6793 D)**

I. Eden over samenwerking der Westersche volken —

19 Oct. — De vroegere Eng. Min. van Buitenl. Zaken Eden, heeft als hoofd van een parlementaire delegatie, die een bezoek aan België bracht, op een persconferentie te Brussel wederom voorgesteld,

dat de Westersche mogendheden zich, door een regionale overeenkomst, dichter zouden aaneensluiten. „Er moet een uitdrukking gevonden worden, aldus Eden, voor hun instinctieve eenheid en hoe eerder dit geschiedt, des te beter het is".
Een dergelijke regionale overeenkomst kan volgens Eden den drang naar een wijdere wereldorganisatie slechts vergroo_ten. (United Press) **(V b. Eden 6906 B)**

Duitschland

A. Verkiezingen in Britsche en Fransche zones - Berlijn —

15 Oct. — Bij de verkiezingen voor district en gemeente in de Britsche zone van Duitschland hebben de christelijke democraten de leiding. Zij verwierven 5½ mill. stemmen en worden gevolgd door de sociaal-democraten met ruim 5 mill. De communisten vergaarden een millioen stemmen en de centrum-partij 400.000.
Bij de verkiezingen voor districts- en prov. raden in de Fransche zone van het bezette Duitschland heeft de christelijke democratische partij de overwinning behaald. (ruim een millioen stemmen op een totaal van twee millioen). De sociaaldemocraten volgden met 516.533 stemmen, de communisten met slechts 147.409 stemmen. De liberaal-democraten behaalden 134.568 en de Duitsche Volkspartij 57.789 stemmen. (Maasbode)

21 Oct. — Bij de eerste vrije gemeenteraadsverkiezingen, die in Berlijn sinds vijftien jaar zijn gehouden, is bijna 86 procent van het kiezerscorps opgekomen. De officieele resultaten zijn behoudens kleine rectificaties op grond van de natelling, de volgende:
Onafhankelijke Sociaal-democraten 948.743.
Christelijk Democratische Unie 435.916.
Socialist. Eenheidspartij 383.182.
Liberaal-democr. Partij 182.097.
Dr. Arthur Werner de huidige burgemeester van Berlijn, heeft aan de geallieerde Kommandantur zijn ontslag aangeboden, terzelfdertijd als dat van zijn vier medewerkers en van de departementshoofden van het stads-bestuur.
(A.N.P. - Tijd - Nwe Standaard)
(V. b. Verkiezingen 6895 E)

B. Von Papen en Schacht —

24 Oct. — Na een vrijwillig verblijf van 23 dagen na zijn vrijspraak heeft Von Papen gisteren de gevangenis te Neurenberg verlaten en zijn intrek genomen bij een kennis. Hij zal worden gearresteerd zoodra hij de stad verlaten wil. De Amerikaansche autoriteiten beschermen hem niet langer.
Schacht die door de Duitsche autoriteiten te Stuttgart wordt vastgehouden heeft tegen perscorrespondenten, die hem mochten bezoeken gezegd:
„Ik word vastgehouden, omdat ik de eenige financieele deskundige in Duitschland ben. Men doet dit om de intelligente menschen die nog in Duitschland over zijn in hun activiteit te belemmeren."
Hij verklaarde voorts, dat hij in staat was, de economische moeilijkheden van Duitschland op te lossen.
(Alg. H.bl. - Nwe Stand.) **(V. b. 6897)**

C. Godsdienstonderwijs in Russische zone verboden —

16 Oct. — Het Persbureau der Ned. Herv. Kerk weet mede te deelen, dat in de Russische zone van Duitschland sedert 8 September alle godsdienstonderwijs is verboden. Alle preeken in de kerken moeten door de Russische politie gecontroleerd worden, en de predikanten zijn verplicht op verlangen het manuscript van hun preeken tevoren bij de Russische censuur in te leveren. Dit geldt niet voor de stad Berlijn. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6367 G)

D. Rede van Schumacher en Koos Vorrink —

17 Oct. — In een te Berlijn gehouden verkiezingsrede heeft de voorzitter der sociaal-democratische partij, Kurt Schumacher o.m. gezegd:
„De geallieerden gedragen zich in Duitschland te veel als overwinnaars en niet genoeg als bevrijders".
Schumacher protesteerde in het bijzonder tegen de ontmanteling van fabrieken in alle zones van Duitschland daar deze voor de Duitsche behoeften en export moesten dienen.
Koos Vorrink, die na Schumacher het woord voerde, zeide, dat de wereld de misdaden der nazi's had kunnen verhinderen. „Te dien tijde," aldus Vorrink, „zeide men echter, dat het nazisme een Duitsche aangelegenheid was. Als men nu de oorlogsruïnes aanschouwt, weet men, dat het een internationale aangelegenheid was. Tot slot zeide Vorrink: „Nederland kan niet leven als Duitschland niet welvarend is." (Vrije Volk)
(V. b. Schumacher 6783 F; Vorrink 6871 A)

E. *Engeland*

Engeland's buitenlandsche politiek

Lagerhuisdebatten - Redevoeringen van Bevin, Attlee en Churchill - Het Duitsche probleem - Het recht van Veto - Russische troepen buiten Rusland.

24 Oct. — Het Engelsche Lagerhuis heeft zich gedurende 2 dagen bezig gehouden met de buitenlandsche politiek. Minister Bevin opende de debatten met een rede, waarin hij een uiteenzetting gaf van het standpunt der Britsche regeering t.a.v. de actueele problemen der internationale politiek. Wij laten hier de hoofdpunten van zijn rede volgen.

Engeland's rol. — Men heeft vroeger gezegd, aldus Bevin, dat de Ver. Staten een rol van bemiddelaar tusschen Engeland en Rusland moesten spelen. En nu wordt de suggestie geuit, dat w ij de rol van bemiddelaar moeten spelen tusschen de Ver. Staten en Rusland. Onze rol is echter in het geheel niet die van bemiddelaar. Wij moeten onze eigen bijdrage leveren tot den wereldvrede. Onze voorstellen moeten naar hun eigen, innerlijke waarde beoordeeld worden. „We are not ganging up with anybody"

Indonesië. — De Britsche regeering zal haar best doen om een regeling in Indonesië te bevorderen. Zij hoopt, dat de aankomst van de Nederlandsche Commissie-Generaal in Indonesië tot een uiteindelijke regeling zal leiden. „Onze troepen zullen uiterlijk op 30 November worden teruggetrokken en ik heb alle hoop, dat op dien datum reeds een regeling bereikt is."

Dardanellen. — Het Sovjet-verzoek om een basis aan de Dardanellen zou „een ongeoorloofde inbreuk op de souvereiniteit van Turkije ten gevolge hebben".
Wel behoort de conventie van Montreux, in onderling overleg tusschen de betrokken mogendheden, herzien te worden.

Griekenland. — Griekenland is het voorwerp geweest van pressie en propagandistische aanvallen als nooit te voren. Wij kunnen nooit vergeten, dat Griekenland de eenige Europeesche bondgenoot was van het Britsche Gemeenebest op een oogenblik, dat anderen de meest vriendschappelijke relaties onderhielden met nazi-Duitschland. Wij zullen Griekenland niet in den steek laten, maar het in economisch opzicht helpen. Zoodra aan zekere verplichtingen voldaan is zullen onze troepen teruggetrokken worden.

De conferentie van Parijs. — Sommige staten hebben getracht de conferentie als forum voor propaganda-speeches te gebruiken. De wereld heeft de overtuiging gekregen, dat de conferentie geleid heeft tot een verdeeling in Oost en West. Zulk een verdeeling moet en kan voorkomen worden. Van Triëst — een zeer omstreden kwestie — trachten wij een nieuwe „Hanseatic Area" te maken. De Britsche belangen liggen hier alleen op het gebied van den internationalen handel. Wij wenschen er geen Angelsaksische militaire basis van te maken. De scheepvaart op den Donau moet vrij zijn voor schepen van alle landen.

Oostenrijk. — Door de verklaring van Moskou zijn de geallieerden gehouden een vrij en onafhankelijk Oostenrijk te scheppen Dit moet zoo spoedig mogelijk geschieden. Wij betwisten Rusland niet het recht om Duitsch bezit in Oostenrijk als herstelbetaling op te eischen. Maar wij hebben nooit in onderling overleg vastgesteld welke goederen Duitsch bezit zijn en wij kunnen niet toestaan dat een der partijen een eenzijdige beslissing op dit punt neemt.

Duitschland — Engeland wenscht overeenstemming tusschen de vier groote mogendheden i.z. Duitschland's toekomstige structuur. De regeering is het bijna geheel eens met de rede van Byrnes te Stuttgart (zie 6866 E). Het kan niet dikwijls genoeg herhaald worden, dat de blijvende belangstelling der Ver. Staten voor Europa van vitaal belang is voor den vrede in dit werelddeel. Bevin hoopt dat Stalin's verklaring, (zie 6891 A) dat Rusland niet voornemens is Duitschland tegen West-Europa te gebruiken, samenwerking tusschen de geallieerden gemakkelijker zal maken.
Alle landen, die met Duitschland in oorlog zijn geweest zullen bij de oplossing van het Duitsche probleem gehoord worden. Eerder zal geen definitieve beslissing genomen worden. De regeering wenscht dat aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:
1 Er moet in Duitschland een politiek bestel geschapen worden, dat de wereld zal beveiligen tegen terugkeer van een dictatoriaal bewind in Duitschland en tegen een herleving van de Duitsche agressieve politiek.
2 De economische structuur moet de Duitschers en de wereld in staat stellen, om de vruchten te plukken van Duitschland's industrie en hulpbronnen.
4 Er moet in Duitschland een constitutioneele machinerie opgebouwd worden, aanvaardbaar voor de Duitschers en daardoor waarschijnlijk meer duurzaam.

S t a a t s i n r i c h t i n g — In de toekomst moet zoowel een losse federatie van autonome staten als een gecentraliseerde eenheidsstaat vermeden worden.

E c o n o m i e — Wij waren bereid de overeenkomst van Potsdam (zie 6403) in

zijn geheel uit te voeren, maar wij zijn niet bereid slechts die gedeelten na te komen, welke voor ons ongunstig zijn, terwijl andere bepalingen niet worden nageleefd.
Duitschland moet als een economische eenheid behandeld worden. Op het oogenblik is het zoo, dat Engeland en Amerika voedsel en andere goederen moeten koopen voor hun zones in Duitschland, terwijl de Russen soortgelijke goederen uit Oostelijk Duitschland naar Rusland voeren. Dit kan niet blijven duren. Wij moeten of de overeenkomst van Potsdam in zijn geheel ten uitvoer leggen of een nieuwe overeenkomst sluiten.
De Britsche regeering is van meening, dat de Duitsche industrie een zeer belangrijke rol heeft te spelen in het geheel der Europeesche economie. Zij heeft derhalve de bedoeling deze industrie niet verder te vernietigen, dan om redenen van veiligheid noodzakelijk is. Wij wenschen de industrieën in het publiek bezit van het Duitsche volk te zien overgaan, met inachtneming eener internationale contrôle. De productie van oorlogsmateriaal (in ruimen zin genomen) moet absoluut en voor altijd verboden worden.
Grenzen. De Britsche regeering is bereid de Fransche voorstellen betreffende het Saargebied te aanvaarden. De Fransche voorstellen i.z. het Rijn- en Ruhrgebied kunnen wij niet ondersteunen (zie 6873 B). Slechts met den grootsten tegenzin stemden wij te Potsdam in met de omvangrijke wijziging van Duitschland's Oostelijke grens, als door de Russen voorgestaan. Wij zien geen reden deze wijziging te ratificeeren, voordat Polen zich op bevredigende wijze gekweten heeft van zijn verplichting vrije verkiezingen te houden en zich tevens in staat getoond heeft de eertijds Duitsche gebieden te bevolken en economisch te exploiteeren.
Wij hebben er groot belang bij, dat Duitschland niet een permanent noodgebied in het hart van Europa wordt.

Attlee over het vetorecht.
Premier Attlee opende den tweeden dag der debatten met een rede, waarvan het belangrijkste punt was de verklaring, dat het recht van veto herzien diende te worden. In San Francisco, aldus Attlee, kwamen wij overeen het recht van veto in te voeren, maar slechts om het te gebruiken in het uiterste geval, als het gevaar bestaat dat de groote mogendheden met elkaar in conflict komen en niet telkens wanneer een der mogendheden niet volledig accoord gaat met de anderen. Toch is dit laatste de gewoonte geworden. Dit reduceert het nut van een Veiligheidsraad tot nul en leidt tot minachting. Wij zijn van meening, dat er op het oogenblik geen wijziging in het Handvest der U.N. (Ver. Volken) aangebracht moet worden, maar wel moet het gebruik van het recht van veto herzien worden, opdat het aan zijn oorspronkelijk doel beantwoorde.

Rede van Churchill.
Van de woorden die tijdens de debatten gesproken werden, trokken die van den leider der oppositie, Winston Churchill, de meeste aandacht. Hij betuigde zijn instemming met vele punten in de redevoeringen van Bevin en Attlee. T.a.v. het vetorecht zeide hij, dat dit gereserveerd moet blijven als een laatste garantie voor een groote mogendheid, dat zij niet overstemd zal worden op een punt waarvoor zij bereid is te vechten. Over Palestina sprekend, zeide Churchill: „Wanneer wij onze belofte tot het scheppen van een nationaal tehuis in Palestina voor het Joodsche volk moeten nakomen (en dat is onze vaste belofte) hebben wij het volste recht ons mandaat ter beschikking van de Ver. Volken te stellen, daar deze last wellicht te zwaar is voor een enkel land."
„Wanneer wij vasthouden aan ons verdrag met Egypte betreffende de Kanaalzone, is het niet noodig een nieuwe strategische basis van twijfelachtig nut in Palestina te zoeken en kunnen wij ons zelf aan de nieuwe organisatie (der Ver. Volken) presenteeren als een volkomen belangelooze partij". Churchill drukte zijn bezorgdheid uit over de ver doorgevoerde demobilisatie. Hij zeide dat het in de toekomst wellicht noodig zou zijn, dat de regeering overleg zou plegen met de oppositie over de veiligheid van het land. Hij verwees naar zijn rede te Fulton (zie 6657 B) die destijds zooveel critiek had uitgelokt maar die, gezien de ontwikkeling der gebeurtenissen en gezien de wijziging der Amerikaansche publieke opinie, nauwelijks de aandacht zou trekken, als zij op dit oogenblik en op dezelfde plaats zou worden uitgesproken. Hij hoopte en bad vurig, dat zijn uitspraak (dat Rusland geen oorlog, maar slechts de vruchten van den oorlog wenschte) nog steeds juist was. Hij geloofde dat zij in het algemeen nog juist was. Verwijzend naar Stalin's verklaringen merkte Churchill op, dat in zaken als deze, niet woorden, maar daden en feiten tellen.
Churchill wilde geen voorspellingen doen. In de jaren dertig maakte de doorzichtigheid van Hitlers ambities, neergelegd in „Mein Kampf", voorspellingen gemakkelijk en veilig genoeg. Thans was de toestand geheel anders.
Niemand kon voorzien wat de 13 bekwame mannen in het Kremlin, die heel Rusland en meer dan een derde deel van Europa in hun macht hadden, zouden besluiten. Maar zooals hij tusschen '20 en '40 in de gelegenheid was geweest zekere gegevens te verzamelen, welker juistheid men toen had ontkend, maar die later door de feiten waren bevestigd, zoo maken zijn reizen en zijn contacten het hem ook nu nog mogelijk bepaalde inlichtingen in te winnen. Hij wilde niet zeggen, dat deze inlichtingen ook thans weer juist zouden blijken te zijn. Hij hoopte vurig, dat dat niet het geval zou zijn, maar hij drong er met den meesten nadruk op aan, dat de regeering hem een onomwonden antwoord zou geven op de vraag, welke hij haar ging stellen en waarvan hij wist dat de heele wereld het antwoord wilde weten:
„Is het waar of niet waar, dat er zich op het oogenblik meer dan 200 Sovjet-divisies op oorlogssterkte bevinden in de bezette gebieden van Europa van de Oostzee tot Weenen en van Weenen tot de Zwarte Zee?"

Antwoord aan Churchill
Minister van staat McNeil antwoordde Churchill. Hij zeide niet te weten of het bericht over de 200 Russische divisies al dan niet juist is. „Maar het is natuurlijk wel bekend, dat er in de bezette landen zeer aanzienlijke Russische troepenmachten zijn". Hem gaf het echter geen reden tot pessimisme. Het is waar, dat Rusland verdedigingszones opbouwt, maar daar is wel een verklaring voor te geven: het is maar hoe men de menschelijke begrippen omtrent vrede en nationale veiligheid opvat. Zoo is het best mogelijk, dat Rusland van zijn kant de Britsche en Amerikaansche maatregelen beschouwt als offensieve maatregelen.
Toen McNeil deze verklaring gegeven had, stelde Churchill andermaal dezelfde vraag. „Deze kwesties kunnen niet door uitvluchten bedekt worden", zoo zeide hij. Hierop gaf McNeil te kennen, dat hij zich niet door bedreigingen liet verschrikken. „Ik zou bewijzen Churchill slecht te kennen, als ik mij liet verleiden tot een uitvoerig antwoord, terwijl ik het niet uitvoerig heb willen maken", zoo zeide hij, terwijl van de Labourbanken Churchill toegeroepen werd: „Je kunt alleen maar onheil stoken!".
(Daily Herald - Times - Manch. Guardian - Nat. Rott. Crt.) **(V. b. Buitenl. beleid 6849 B)**

A. Engelsch-Nederlandsche industrieele conferentie —

21 Oct. — Vertegenwoordigers van de „Federation of British Industries", het Verbond van Ned. Werkgevers en de Ned. Hoofdgroep Industrie hebben te Londen besprekingen gevoerd over zaken van gemeenschappelijk belang.
Uitvoerig werd van gedachten gewisseld over: 1. ontwikkeling van overheids- en semi-overheidscontrôle over het economische leven; 2. vertegenwoordiging van de industrie in bestaande of te vormen lichamen voor de distributie van grondstoffen; 3. standpunt inzake internationale industrieele overeenkomsten; 4. de Amerikaansche voorstellen tot een internationale conferentie inzake handel en werkgelegenheid; 5. voorstellen van de geallieerde contrôle-commissie inzake het productieplan voor de Duitsche industrie.
De Nederlandsche gedelegeerden verklaarden, dat zij inzagen, dat „het tijdens den oorlog van essentieel belang was geweest, dat de Amerikaansche en Britsche autoriteiten de voornaamste rol hadden gespeeld bij de pogingen, om tot een billijke distributie van de beschikbare grondstoffen te komen. In de huidige omstandigheden waren zij echter van meening, dat er alle aanleiding bestond voor een meer directe en effectieve beraadslaging met de kleine landen door middel van controleerende raden." Ook de Britsche afgevaardigden bleken dit standpunt te huldigen.
De afgevaardigden van beide landen sympathiseerden met de Amerikaansche voorstellen, om tot een vrijeren wereldhandel te komen.
De Nederlandsche delegatie heeft de dringende behoefte aan Duitsche goederen (speciaal reserve-onderdeelen voor machines van Duitsch fabrikaat) ter sprake gebracht en heeft aangedrongen op krachtige maatregelen tot herstel van het Duitsche economische leven, „rekening houdend met de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen die genomen zouden moeten worden, om herhaling van oorlog te voorkomen".
De Times teekent hierbij aan:
Het Ned. standpunt t.a.v. de Duitsche economie komt niet als een verrassing. Voor den oorlog bedroeg de import uit Duitschland 21 pct. van den totalen Nederlandschen import. Duitschland was, na Engeland, de beste afnemer van de Nederlandsche goederen. Gedurende de eerste vier maanden van 1946 exporteerde Nederland voor een waarde van 5,7 millioen gulden naar Duitschland, tegen 47,5 millioen gld. in de overeenkomstige periode van 1939. De Ned. import uit Duitschland beliep in de eerste vier maanden van 1946 12 millioen gulden, tegen 96.7 millioen gulden in de overeenkomstige periode van 1939. (Tr. - Times) **(V. b. econ. verkeer m. D'land 6894 B)**

Frankrijk

B. Nazi-organisatie ontdekt —

19 Oct. — Te Parijs is een ondergrondsche nazi-organisatie ontdekt die naar de Pa-

rijsche bladen melden deel uitmaakt van een „Weerwolf"-organisatie, die over geheel Europa vertakkingen heeft met name in Duitschland, Zwitserland en Spanje. De Parijsche groep gaf een blad uit „Le Combattant Européen". Zij beoogde de wedergeboorte van het nationaal-socialisme en hielp Fransche collaborateurs en Duitsche krijgsgevangenen ontsnappen. (Nwe Standaard - Le Monde - L'Humanité)

Internationaal

A. De „Times" pleit voor terugkeer tot de geheime diplomatie —

17 Oct. — In een hoofdartikel over de Parijsche vredesconferentie analyseert het Londensche dagblad „The Times" de nieuwe parlementaire diplomatie, zooals die zich op de conferentie van Parijs heeft geopenbaard. Het blad meent, dat men met dit systeem op den verkeerden weg is, en pleit voor terugkeer tot de „traditioneele methoden" d.w.z. geheime onderhandelingen tusschen de Groote Vier zonder deelneming van de kleinere mogendheden, daar deze er niet in geslaagd zijn de meeningsverschillen tusschen de Groote Vier inzake de onopgeloste kwesties te overbruggen, terwijl het publieke debat over deze punten de controverse eerder heeft verscherpt dan verzacht. De meening van diegenen, schrijft het blad, die geloofden dat de impasse in den raad van vier doorbroken zou kunnen worden door de problemen aan een grooter en representatiever gezelschap voor te leggen, is niet door de feiten bevestigd geworden.

Ook het te Parijs gevolgde systeem van beslissingen bij meerderheidsbesluit acht het blad onhoudbaar gebleken. Beslissingen die op deze wijze tot stand komen lossen geen enkel vraagstuk op en doen niet meer dan het bestaan van de meeningsverschillen bevestigen. In het huidige stadium van de internationale gemeenschap is immers niet te verwachten dat een groote mogendheid zijn vitale belangen ooit aan de uitspraak van een meerderheid zal onderwerpen. De mogendheden, schrijft het blad, die den indruk wekken zichzelf aan een meerderheidsbesluit te willen onderwerpen, zijn daar in feite alleen toe bereid omdat zij er op kunnen rekenen steeds de benoodigde meerderheid op hun hand te krijgen. Het blad acht het dan ook geheel natuurlijk, dat de minderheidspartij zich daartegen tracht te beschermen door het recht van veto te eischen. Het veto is een op zichzelf niet immoreel, het is slechts een nieuwe belichaming van den traditioneelen diplomatieken regel, dat besluiten van een internationale conferentie slechts bindende kracht kunnen hebben voorzoover zij op overeenstemming tusschen alle betrokken partijen berusten. (Times - Nat. Rott. Crt.)

B. Kosten Conferentie van Parijs

18 Oct. — De kosten van de Conferentie van Parijs. die geheel voor rekening komen van het gastheerland Frankrijk, bedragen 136.250.000 francs. (Neue Zürcher Zeitung) **(V. b. Conf. 6914 A)**

C. Herstelbetalingen - Toewijzing traag —

17 Oct. — Het internationale bureau voor herstelbetalingen heeft er in een communiqué op gewezen, dat het bureau slechts zeer traag de beschikking krijgt over de industrieele bedrijven, die op grond van de overeenkomst van Potsdam (zie 6403), onder de 18 daarvoor in aanmerking komende staten verdeeld zouden worden. Tot nu toe zijn slechts 72 bedrijven ter beschikking gesteld, terwijl gerekend was op 1500 tot 2000. Van deze 72 bedrijven zijn er slechts 37 verdeeld. (N.Z.Ztg.) **(V. b. 6819 A)**

D. Federalistische congressen - „Movement for Federal World Government" —

In September werd achtereenvolgens te Bern en Hertenstein (Zwitserland) het eerste congres gehouden voor de politieke, sociaal-economische en cultureele eenwording van Europa. Aan dit congres namen afgevaardigden van Zwitserland, Nederland, Italië, Hongarije, Frankrijk en Duitschland deel.

Besloten werd tot oprichting van de Mouvement-Fédéral Européen.

Hertenstein — In een „Verklaring van Hertenstein" werden de volgende beginselen vastgelegd:

1. De opbouw van een Europeesche volkerengemeenschap, gegrondvest op de federalistische beginselen, is een onmisbaar bestanddeel van een werkelijke wereldunie.

2. Volgens deze beginselen, die de democratische organisatie van beneden naar boven insluiten, is het de taak der Europeesche volkerengemeenschap, zelf de geschillen op te lossen, die zouden kunnen rijzen tusschen haar leden.

3. De federale Europeesche volkerengemeenschap moet deel zijn van de Vereenigde Volken, en een regionaal lichaam vormen, in den zin van art. 52 van het Charter*).

4. De naties, leden van de Europeesche volkerengemeenschap, staan economische, politieke en militaire bestanddeelen van hun souvereiniteit af aan de door hen gevormde Federatie.

5. De Europeesche Federatie staat open voor alle volkeren, die zich beroepen op hun Europeesche karakter en die haar statuten aanvaarden.

6. De Europeesche Federatie omschrijft de rechten en plichten van haar ingezetenen in het Charter van den Europeeschen burger.

7. Dit Charter is gegrondvest op den eerbied voor den menschelijken persoon, bewust van haar verantwoordelijkheid in de verschillende gemeenschappen, waarvan zij deel uitmaakt.

8. De Europeesche Federatie zal zorgen voor den gecoördineerden stoffelijken opbouw, de economische, sociale en cultureele samenwerking en voor het gebruik van den technischen vooruitgang, in dienst van den mensch.

9. De Europeesche Federatie is tegen niemand gericht, verwerpt elke machtspolitiek en weigert het werktuig van een vreemde mogendheid te zijn.

10. In het kader van een Europeesche Federatie zijn vrijwillig gevormde regionale onder-federaties toegestaan en zelfs wenschelijk.

11. Alleen een Europeesche Federatie zal de territoriale en moreele ongereptheid der nationale gemeenschappen, hetzij klein of groot, kunnen waarborgen.

12 Door te bewijzen, dat het in staat is zijn problemen door het federalisme op te lossen, zal Europa zijn bijdrage leveren tot den wederopbouw en de wereldunie.

Luxemburg — Van 13 tot 16 October kwamen te Luxemburg vertegenwoordigers van federalistische organisaties uit 15 landen (o.w. de Ver. Staten, Engeland, Nederland, België, Frankrijk, Italië, Zwitserland, Zweden en Australië) bijeen. Opgericht werd de „Movement for Federal World Government". De bovengenoemde „Mouvement Fédéral Européen" heeft zich bij deze wereldorganisatie aangesloten. (Red. K.H.A. - Je Maintiendrai)

*) Art. 52 zegt, dat het U.N. Charter het bestaan van regionale overeenkomsten en lichamen, ter behandeling van kwesties betreffende de handhaving van internationale vrede en veiligheid, niet uitsluit, voor zoover deze kwesties zich leenen tot regionale actie en mits deze overeenkomsten, lichamen en hun activiteit in overeenstemming zijn met de beginselen der Ver. Volken. Uitdrukkelijk wordt gestipuleerd, dat dit alles niets afdoet aan de bevoegdheid van den Veiligheidsraad, ook regionale kwesties tot voorwerp van zijn bemoeiingen te maken. — Red. K.H.A.

Joego-Slavië

E. Mgr. Stepinac veroordeeld tot 16 jaar dwangarbeid —

11 Oct. — Het hoogste Kroatische gerechtshof heeft den Aartsbisschop van Zagreb, mgr. Aloysius Stepinac, wegens „misdaden tegen den staat" veroordeeld tot 16 jaar gevangenisstraf. (Reuter)

14 Oct. — De disciplinaire rechtbank van de R.K. Kerk heeft bekend gemaakt, dat alle Joego-Slavische katholieke autoriteiten, die „physiek of moreel" een rol hebben gespeeld bij de arrestatie en het proces van Mgr. Stepinac, ipso facto geëxcommuniceerd zijn.

Kardinaal Marmaggi, die het betreffende decreet onderteekende, zet in dit document uiteen, dat de kerk in de verdediging van de vrijheid en de waardigheid der geestelijken voorziet door middel van een kanonnieke wet, die de excommunicatie uitspreekt over ieder, die gewelddaden tegen een bisschop pleegt of hem voor een wereldlijke rechtbank daagt, en ook over diegenen, die met wereldlijke middelen de geestelijkheid hindert in de uitoefening van haar rechten. (Un. Pr.)

De plaatsvervangende Minister van Buitenlandsche Zaken der V. S., Acheson, verklaarde aan de pers, dat de V.S. „diep geschokt en bezorgd" zijn over de veroordeeling van Mgr. Stepinac door de Joego-Slavische regeering, welke een schending beteekent der burgerlijke vrijheden, die alle naties, aangesloten bij de Vereenigde Volken, hebben onderschreven.

Bij het Vaticaan stroomt een groot aantal telegrammen binnen van bisschoppen, geloovigen, openbare instellingen, vereenigingen, enz. uit verschillende deelen der wereld, die uitdrukking geven aan hun verontwaardiging. (Tijd) **(V. b. 6890 F)**

Rusland

F. Sovjet-regeering uitgebreid —

22 Oct. — Naar radio Moskou berichtte zijn een aantal nieuwe ministeries opgericht nl. voor Voedselreserves, industrieele reserves, en voor genees- en heelkundige industrieën. Tevens zijn een aantal nieuwe (jonge) Ministers benoemd n.l.: A. V. Koslov (veeteelt); S. V. Kaftanov (academische opleiding); I. G. Bolsjakov (filmbedrijf); D. I. Konin (voedselvoorraden); M. V. Dansjomko (industrieele productie); V. S. Abakoemov (arbeidsreserve voor den landbouw); A. Zakkarov (visscherij in de Oostelijke gebiedsdeelen); A. Ishkov (visscherij in de Westelijke gebiedsdeelen); V. P. Kronin (arbeidsreserve voor de industrie); A. F. Tretiakov (genees- en heelkundige industrie); I. Malisjov (geologie); P. M. Gremykin (constructie van landbouwmachines); I. J. Dubovitsj (telegraaf en telefoon); I. N. Pronin (lederindustrie) en I. A. Koezmenikh (vleesch- en melkindustrie). (Reuter - Nwe Stand.)

Tsjecho-Slowakije

A. „Rijksprotector" Daluege geëxecuteerd —

23 Oct. — Het volksgerechtshof te Praag heeft Kurt Daluege, die na den moord op Heydrich, als „rijksprotector" van Bohemen en Moravië optrad, en die tijdens het schrikbewind duizenden doodvonnissen tegen Tsjechen onderteekende, ter dood veroordeeld en onmiddellijk geëxecuteerd. (United Press)

(V. b. Daluege 5650 A)

Turkije

B. Turkije streeft naar een alliantie met de Arabische landen —

24 Oct. — De Turksche Minister van Buitenl. Zaken, Hassan Saka, heeft verklaard, dat Turkije door banden van godsdienst en verwantschap verbonden is met de Arabische landen. „Wij gaan een verbinding tot stand brengen tusschen ons leger en de legers van de Arabische landen ter verdediging van onze gemeenschappelijke belangen. Wij hebben een alliantie gesloten met Irak en wij wenschen soortgelijke verdragen te sluiten met Syrië, Egypte en de andere Arabische landen", aldus Saka.

Daar Turkije zich steeds zeer gereserveerd en zelfs afwijzend getoond heeft t.a.v. samenwerking met de Arabische landen, heeft deze verklaring groote verrassing teweeg gebracht. Diplomatieke waarnemers wijzen er echter op, dat deze verklaring in overeenstemming is met de berichten, volgens welke de Arabische, Turksche en Britsche staatslieden streven naar een eenwording van het Nabije Oosten. (Le Monde)

(V. b. Bezoek Koning Faroek 6875 L; zie ook 6899 F)

Ver. Staten

C. De populariteit van Truman —

21 Oct. — Een paar maanden nadat Pres. Truman president was geworden, wees een opinie-onderzoek van het Gallup-instituut uit dat 87 pct. van het Amerikaansche volk zijn politiek steunde. (Geen enkel opinie-onderzoek wees tijdens Roosevelt's bewind een zoo gunstig oordeel over diens beleid uit). Uit een in de afgeloopen week gehouden opinie-onderzoek bleek, dat 32 pct. van het volk het nog eens is met zijn politiek. (Time)

(V. b. Truman 6892 A)

D. Gen. Stilwell overleden —

16 Oct. — Generaal Joseph Stilwell, die een groote rol gespeeld heeft bij de veldtochten in China en Birma is op 63-jarigen leeftijd overleden. Hij was een der grootste Amerikaansche deskundigen in Chineesche aangelegenheden.

Stilwell werd in Maart 1883 in Florida geboren. Zijn militaire opleiding ontving hij aan de militaire academie in West Point. Tijdens den eersten wereldoorlog was hij verbonden aan het Amerikaansche hoofdkwartier in Frankrijk. Daarna volbracht hij verschillende zendingen in China. Toen de oorlog met Japan uitbrak werd hij benoemd tot opperbevelhebber van het 5e en 6e Chineesche leger. Hij verwierf zich vooral bekendheid door den heldhaftigen terugtocht uit Birma. In 1944 werd hij op verzoek van Tsjiang Kai Sjek, die zijn scherpe opmerkingen niet kon verdragen, naar Amerika teruggeroepen. Het einde van den oorlog met Japan maakte hij mee, als commandant van het 10e Amerikaansche leger op Okinawa.

(Neue Zürcher Ztg. - Times)

(V. b. Stilwell: 6146 A)

E. Crediet aan Tsjecho-Slowakije geblokkeerd —

21 Oct. — Een Amerikaansch crediet van 50 millioen dollar aan Tsjecho-Slowakije is geblokkeerd en besprekingen over een nieuwe leening zijn afgebroken. Als reden wordt opgegeven, dat Tsjecho-Slowakije niet begrijpt, wat de V.S. met hun crediet beoogen en dat het nog niet bereid is gevonden, Amerikaansche burgers schadeloos te stellen voor verliezen in Tsjecho-Slowakije geleden.

De Amerikaansche Minister van Buitenlandsche Zaken, J. Byrnes, heeft op een persconferentie ontkend, dat de Ver. Staten systematisch hun economische hulp weigerden aan de staten gelegen in de Sovjet-Russische invloedssfeer. Wij weigeren, aldus Byrnes, in de toekomst leeningen te verstrekken aan landen die gelooven, dat ons land een „dollar-diplomatie" of een politiek van economisch imperialisme volgen. (Le Monde) (Parool)

(V. b. Lng. a. buitenl. 6915 I)

F. Naar afschaffing der prijsbeheersching - „Free enterprise" —

18 Oct. — De contrôle op de prijzen van voedsel is opgeheven. President Harry S. Truman heeft in een radiorede het falen van de prijsbeheersching van vleesch toegeschreven aan een groep „roekelooze zelfzuchtige personen". Hij kondigde vervolgens de opheffing van vele maximumprijzen aan.

„Ook de afschaffing van de contrôle op de loonen zal worden bespoedigd, aldus Truman, in zoover althans de economische veiligheid het toelaat. Wij zullen aldus de vrije economie en het sluiten van collectieve contracten in de hand werken." (U.S. Information Service)

18 Oct. — Amerika beschouwt zich op het oogenblik als het laatste bastion van het beginsel der „Free Enterprise". Het streeft niets anders na dan den terugkeer naar het volledige „laissez faire", zooals Walter Lippmann vaststelt. Deze knoopt hieraan de vraag vast, of men wel iets geleerd heeft van de ervaringen der 20er jaren. Tegelijkertijd is de gedachte, dat een nieuwe crisis onvermijdelijk is algemeen verspreid. Men wacht deze met een zeker fatalisme af. Aan de gevolgen voor de wereld denkt men weinig.

(N. Zürch. Ztg.) **(V. b. Prijscontr. 6836 A)**

G. Byrnes brengt verslag uit over Parijsche conferentie —

21 Oct. — De Amerikaansche Minister van Buitenl. Zaken heeft in een radiorede verslag uitgebracht over de Parijsche conferentie. Hij ging hierbij in op de Russisch-Amerikaansche tegenstellingen, welke zich sedert het einde van den oorlog geopenbaard hebben. Byrnes zeide o.m.:

„Twee staten kunnen gemakkelijk tot overeenstemming komen, als een van beide bereid is aan alle eischen van den ander te voldoen. Amerika is hiertoe niet bereid en wil dit evenmin van een ander land vragen. Iedere overeenkomst vereischt het met elkaar in overeenstemming brengen van de verschillen en niet het toegeven van den eenen staat aan den willekeurigen wil van den ander."

„Wij betreuren het gepraat over omsingeling der Sovjet-Unie. Wij hebben van geen mindere autoriteit dan Stalin zelf gehoord, dat Rusland geen gevaar loopt te worden omsingeld."

„Tijdens den oorlog werden de Baltische staten door Rusland overgenomen. De Poolsche en Finsche grenzen zijn aanmerkelijk gewijzigd ten gunste van Rusland. Het zal Koenigsberg, Bessarabië, de Boekowina en Roethenië verkrijgen. In den Pacific zijn het de Koerillen, Port Arthur en Sachalin toegewezen. Rusland is zeer zeker geen van bezit beroofde natie."

Byrnes wees op de tegenstelling tusschen de Slavische en de overige staten, welke bij het stemmen te Parijs geregeld tot uiting kwam.

„Wat ook de overwegingen waren voor deze nauwe aaneensluiting van Rusland en zijn Slavische naburen, andere staten waren niet gedwongen te stemmen zooals zij deden door eenigerlei organisatie of blokvorming. Het vereischt een groote verbeeldingskracht om China of Ethiopië in een Westersch blok te plaatsen. En het was voor scherpzinnige waarnemers te Parijs zeer duidelijk, dat niet slechts China en Ethiopië, doch Noorwegen en Frankrijk er in het bijzonder op waren gesteld niet alleen het feit, doch zelfs de verdenking te vermijden van een alliantie met eenigerlei Westersch blok. Indien deze tegenstelling bij het stemmen te Parijs veelzeggend was, dan schuilt de veelzeggendheid in het feit, dat de kloof niet bestaat tusschen Amerika en Rusland, of tusschen een Westersch blok en Rusland. Deze tegenstelling vindt zijn oorzaak in overtuiging en niet in strategie of verborgen bedoelingen".

„Ik zou niet openhartig zijn", aldus Byrnes verder, „indien ik niet mijn verbijstering erkende over de beschuldigingen der Russische delegatie aan het adres Amerika. Niet eens, doch vele malen heeft zij Amerika beschuldigd, dat het zich tijdens den oorlog heeft verrijkt en onder het mom van vrijhandel en gelijke handelsmogelijkheden voor alle naties, Europa economisch tot slavernij tracht te brengen. Deze beschuldigingen zouden betreurenswaardig zijn indien zij werden geuit door een ander land. Zij zijn dit in het bijzonder wanneer zij van de zijde van Rusland komen, dat wij gedurende den oorlog voor ruim $ 10.000.000.000 leen- en pachtgoederen verstrekten en waarmede wij in vredestijd op vriendschappelijken voet wenschen te leven.

Amerika heeft nimmer het recht opgeëischt om andere landen voor te schrijven hoe zij hun handelsverkeer moeten regelen. Wij hebben eenvoudig in het belang van alle volkeren aangedrongen, dat geen enkel land discrimineerende handelsmethoden moet betrachten in zijn betrekkingen met andere landen.

Voor dit principe staat Amerika op de bres. Het betwist geen enkel land het recht om over de economische voor- of nadeelen van dit principe te disputeeren. Het kant zich tegen elke regeering, die Amerika beschuldigt, dat het zich tijdens den oorlog verrijkte of Europeesche regeeringen wenscht te bedeelen, teneinde hun volkeren tot slavernij te brengen.

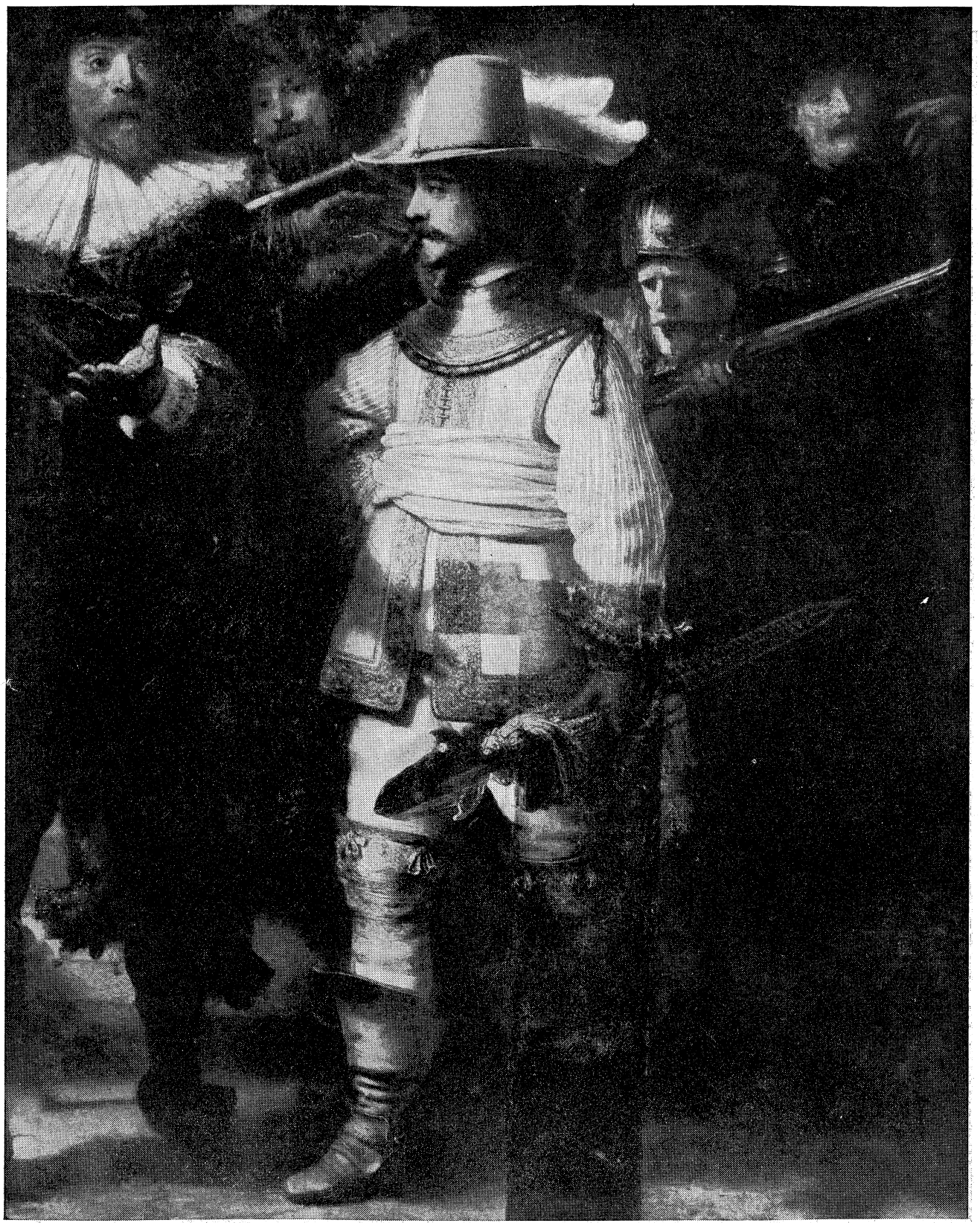
Lang voor wij in den oorlog gingen, ontnam President Roosevelt het teeken van den dollar aan den oorlog. Hij riep de Leen- en Pachtwet in het leven als het arsenaal van de Democratie en stelde dit arsenaal open voor allen, die vochten voor vrijheid. Dat geschiedde met behulp van de Amerikaansche arbeiders en de Amerikaansche hulpbronnen.

Wij wenschen behulpzaam te zijn bij den wederopbouw in Europa, omdat wij gelooven dat de Europeesche welvaart zal bijdragen tot de wereldwelvaart en den wereldvrede. Dat is geen dollardemocratie. Dat is geen imperialisme. Dat is rechtvaardigheid en eerlijk spel".

(U.S. Information Service) **(V. b. Conf. Parijs 6914 A; Byrnes 6915 F)**

Veldmaarschalk Smuts, Eerste Minister van de Unie van Zuid-Afrika, die onlangs een bezoek aan Nederland en België bracht. (Zie 6909 A) (foto A.B.C.)

Het door Rembrandt geschilderde korporaalschap van kapitein Frans Banning Cocq, beter bekend als „De nachtwacht" is „verdoekt". Het wordt schoongemaakt en gerestaureerd. Door het wegnemen van vuil en vernislagen ontstaat er een verrassend verschil van kleur. Het mysterieuze duister verdwijnt, de oorspronkelijke kleuren komen te voorschijn. De foto geeft een detail van het beroemde schilderij: Het goudgeel costuum van luitenant Ruytenburg is na de reiniging satijn-glanzend wit geworden. De donkere balk over het linkerbeen van Ruytenburg is een nog niet schoongemaakt gedeelte.

(foto Rijksmuseum)

Nederland

A. Bezoek van H. M. de Koningin aan België —

H. M. de Koningin heeft van 24—26 October een officieus bezoek aan België gebracht. Gedurende haar verblijf aldaar was zij de gast van Z. K. H. Prins Karel, regent van België.

Op 25 Oct. heeft H.M. te Brussel onderscheidingen uitgereikt aan ongeveer 150 Belgen en Nederlanders, die zich voor de Nederlandsche zaak verdienstelijk hebben gemaakt in de verzetsbeweging, bij de hulpverleening aan Nederland en bij de evacuatie en repatrieering van Nederlanders.

Tijdens een ontvangst door de Koninklijke Academie van Wetenschappen, Letteren en Schoone Kunsten, werd aan H. M. de Koningin het lidmaatschap van deze academie (klasse Schoone Kunsten) verleend.

Voorts bezocht H. M. in de Antwerpsche haven den Nederlandschen kruiser, „Jacob van Heemskerck".

Zoowel in den Belgischen Senaat als in de Kamer zijn hartelijke woorden gesproken naar aanleiding van het bezoek van H.M. de Koningin.

In de Kamer hield de voorzitter, de heer Van Cauwelaert, in het Nederlandsch en het Fransch een rede, waarin hij hulde bracht aan de verdiensten van deze Vorstin en betoogde, dat het bezoek de Nederlandsch—Belgische toenadering in belangrijke mate zal bevorderen.

Het Brusselsche dagblad „La Dernière Heure" gaf uiting aan de misnoegdheid van zekere perskringen wegens het feit, dat de journalisten bij de verschillende plechtigheden op een afstand werden gehouden.

(Maasbode - Alg. H.bl. - Vrije Volk)
(V. b. H. M. de Koningin 6918 K; Bezoek aan België in 1939 3810 A)

B. De grenscorrectie - Regeeringsverklaring aan de Staten-Generaal

25 Oct. — In een op 24 Oct. gehouden comité-generaal van de Tweede Kamer heeft de Regeering mededeeling gedaan van haar plannen met betrekking tot van Nederlandsche zijde in te dienen eischen omtrent z.g. correcties der Oostelijke grens. Op 25 Oct. werd de nota aan de Eerste Kamer bekend gemaakt.

Omtrent den omvang van deze „correcties" is nog niets officieel bekend gemaakt, de berichten hieromtrent loopen dan ook zeer uiteen.

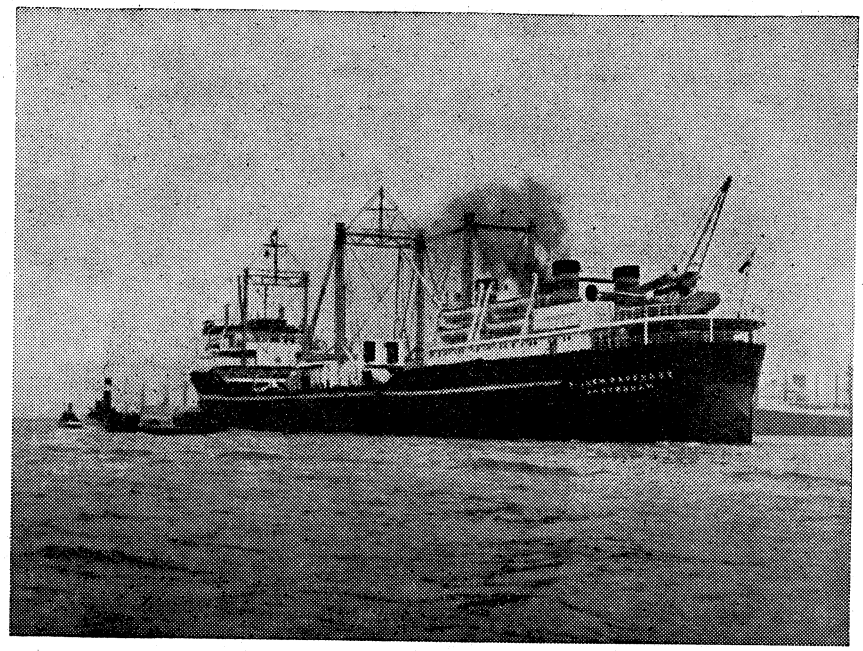
Volgens de Engelsche „Times" die zeide goed ingelicht te zijn, is het betreffende gebied ongeveer 170.000 ha. groot en bewoond door ongeveer 120.000 Duitschers. Behalve het rechttrekken van de grenslijn zou de Nederlandsche regeering aanspraak maken op kleine gebieden, in de omgeving van Kleef (zonder de stad) en bij Bentheim, alsmede op het eiland Borkum.

Volgens het A.N.P. gaat het om een gebied met 75.000 à 100.000 inwoners, volgens de „Volkskrant" van 21 October bedraagt het aantal inwoners 200.000, volgens het „Parool" van 19 Oct. 500.000 en volgens de Nat. Rott. Crt. „meer dan 100.000 en aanzienlijk minder dan 500.000".
(Alg. H.bl. - Red. K.H.A.)
(V. b. 6813 kol. 2; 6557 B)

C. Opheffing particuliere banken van leening —

26 Oct. — Op 25 October werd in de Eerste Kamer een wetsontwerp, dat tot strekking heeft, opheffing van de particuliere banken van leening, zonder hoofdelijke stemming aanvaard.
(Red. K.H.A. - Volkskr.) **(V. b. 5897)**

D. Walvischvaart - De „Willem Barentsz" vertrokken —

De „Willem Barentsz" (foto A.B.C.)

Op 27 October is de „Willem Barentsz", een tot walvischvaarder verbouwde Noorsche tanker, uit Amsterdam naar het gebied van de Zuidpool vertrokken, om daar met acht jagerschepen, die zich in Kaapstad bij de „Willem Barentsz" zullen voegen, op walvisschen te jagen. Dit is sedert 1870 het eerste Nederlandsche schip dat met dit doel uitvaart. De „Willem Barentsz" is het moederschip van deze vloot, het fabriekschip, dat het spek van de door de jagerschepen gevangen walvisschen, ter plaatse zal verwerken tot traan. Men rekent op een productie van 20.000 ton traan (vooroorl. gebruik in Nederl.: 30.000 ton).

Voorts ligt het in de bedoeling 120 ton walvischvleesch, lever, hart, long, enz. mee naar Nederland te brengen. Alle in het seizoen 1946-1947 te produceeren traan wordt door de Nederl. regeering tegen wereldmarktprijs overgenomen.

De „Willem Barentsz" is het eerste koopvaardijschip in Nederland, dat met „radar" is uitgerust. Vooral bij mist zal men hiervan veel nut hebben, daar men dan de vangbooten en ijsbergen en zelfs de walvisschen, als zij binnen de 4 mijlen met hun rugvinnen boven water komen, zal kunnen „zien".

Verder zijn aan boord 2 watervliegtuigen, welke ook op het land kunnen dalen, voor verkenning van de verblijfplaatsen der walvisschen en het contact met de begeleidende 8 vangschepen. Voorts zijn er ook biologische- en chemische laboratoria, benevens een operatiekamer met apotheek. Voor de geestelijke verzorging der bemanning gaat een predikant mede, terwijl een journalist voor de berichtgeving zorgt.

Het fabrieksschip voert een bemanning van 244 koppen, w.o. 1 chirurg, 1 dokter, 1 verpleger, 1 meteoroloog, 2 biologen, 2 chemici, 1 natuurvorscher met assistent, 1 cineast en 11 man voor den vliegdienst. Onder de deelnemers bevinden zich 150 buitenlandsche walvischspecialisten. De bemanning van elken jager bestaat uit 14 man, dat is voor de 8 begeleidende jagers 112 man, zoodat in totaal 356 man aan de expeditie zullen deelnemen.

Historie van de Nederlandsche Walvischvaart —

In 1612 werd door eenige burgers van Hoorn en Amsterdam de Groenlandsche of Noordsche Compagnie opgericht. Deze compagnie kreeg van de staten een tienjarig octrooi voor de walvischvaart, van Nova-Zembla tot aan Straat Davis, waaronder begrepen de eilanden Spitsbergen, het Bereneiland en Groenland. Dit octrooi werd eenige malen verlengd. In 1641 werd het monopolie opgeheven en de vangst vrijgelaten. In 1645 werd de compagnie ontbonden.

Vooral de in 1596 door Barentsz ontdekte eilandengroep Spitsbergen was gunstig voor de walvischvaart gelegen.

De Hollanders bouwden hier een nederzetting met traankokerijen, die den zeer toepasselijken naam Smeerenburg kreeg. Gedurende een groot deel van de 17e en 18e eeuw werd de walvischvangst in de zee tusschen Spitsbergen en Groenland voornamelijk door Hollanders uitgeoefend. In sommige jaren zonden ze tot dit doel 200 à 250 schepen uit.

In de laatste helft der 18e eeuw geraakte deze visscherij echter in Nederland in verval. Verscheidene jaren bestond de vloot slechts uit een drietal schepen, waarvan de laatste, de „Dirkje Adema" van Harlingen, in 1864 voor een ander doel bestemd werd.

In 1869 werd te Rotterdam een maatschappij opgericht, die met stoomwalvischvaarders en harpoeneerkanonnen de walvischvangst op, voor dien tijd, moderne wijze bij IJsland ging beoefenen.

Door gebrek aan geoefend personeel waren de vangsten echter niet onmiddellijk gunstig. De maatschappij werd in 1871 weer ontbonden. (Alg. H.bld. - Ec. Voorlichting - Red. K.H.A.)
(Vor. ber. 6863 E; zie ook 6932b)

E. Tabaksdetaillisten ontevreden —

25 Oct. — De vakgroep detailhandel in Tabak en Tabaksfabrikaten heeft aan den Minister van Economische Zaken, dr. G. W. M. Huysmans, een telegram verzonden van den volgenden inhoud:

„Verzoeke ten spoedigste in audiëntie te worden ontvangen in verband met de

houding van de leden vakgroep detailhandel in Tabak en Tabaksfabrikaten in zake den aankoop van sigaretten, gefabriceerd van Zuid-Amerikaansche tabak en aflevering importsigaretten aan „Ned. Volksherstel". Ontevredenheid leden stijgt ten top, vreezen ernstige onregelmatigheden."
Intusschen is door het „Ned. Volksherstel" verklaard dat de tabaksdetaillisten bij den verkoop van bovengenoemde importsigaretten zullen worden ingeschakeld. (Nieuwe Dag)
(V. b. Sigarettenverk. d. V.herst.: 6917 C)

A. Wetsontwerp vermogensheffing bij Tweede Kamer ingediend: Maximumheffing 25 pct. —

30 Oct. — Bij de Tweede Kamer is ingediend het ontwerp van wet in zake de vermogensheffing ineens. De aanslag van deze belasting wordt bepaald naar het vermogen op 1 Jan. 1946. Zij bedraagt voor vermogens tot ƒ 100.000 tien percent, voor het gedeelte van het belastbare bedrag tusschen ƒ 100.000 en ƒ 200.000 vijftien percent, tusschen ƒ 200.000 en ƒ 500.000 twintig percent, tusschen ƒ 500.000 en ƒ 1 millioen twee en twintig en een half percent en over het gedeelte dat ligt boven een millioen gulden vijf en twintig percent. De belasting moet binnen een jaar na den aanslag worden voldaan.
Alvorens het tarief wordt toegepast, wordt voor ongehuwden ƒ 8000 afgetrokken en voor gehuwden ƒ 12.000, verhoogd met ƒ 4000 voor ieder minderjarig kind. Voor kleine vermogenbezitters, ouder dan 40 jaar, is bovendien een vrijstelling opgenomen van ten hoogste vijftigduizend gulden. Deze geldt slechts ten volle, indien het gemiddelde inkomen over de jaren 1941 tot en met 1945 vijftienhonderd gulden of minder bedroeg. Bij een hooger inkomen wordt deze vrijstelling slechts ten deele verleend en boven drieduizend gulden vervalt ze geheel.

Vrijgesteld bezit.
Vrijgesteld zijn: huisraad, schilderijen, boeken enz., kleeren en levensmiddelen, voor zoover de waarde hiervan een bedrag van vijftienduizend gulden niet overschrijdt en mits deze zaken geen handelsvoorraad zijn. Vóóroorlogsch bezit wordt geschat naar de waarde op 1 Mei 1940. Verzekeringpolissen en lijfrenten, tot een bedrag van tienduizend gulden, blijven eveneens buiten beschouwing en indien men geen recht op pensioen heeft, is twintigduizend gulden vrijgesteld. Van de waarde van achterstallige coupons en dividenden zal veertig percent onbelast blijven. In hoofdlijnen zal het vermogen worden vastgesteld overeenkomstig de wet op de vermogensbelasting-1892. Onroerende goederen, bedrijfsmiddelen en effecten worden op dezelfde wijze gewaardeerd als bij de vaststelling van het eindvermogen voor de vermogensaanwasbelasting. Rechten op een pensioen van meer dan ƒ 4000 per jaar worden tot het gekapitaliseerde bedrag als vermogen beschouwd, voor zoover zij ƒ 4000 overschrijden. (Volkskrant)
(V. b. 6879 kol. 3, 6814 kol. 3, 6755 C)

B. De voedselpositie in het a.s. winterseizoen —

29 Oct. — Hoewel de stand van de voedselvoorziening in Nederland betrekkelijk gunstig is, is het nog niet zeker dat het huidige rantsoen tot het voorjaar 1947 gehandhaafd kan worden. Nederland is n.l. wat betreft voedingsmiddelen voor een groot deel afhankelijk van import. Deze import wordt echter belemmerd door het voedseltekort over de geheele wereld; bovendien legt de financieele positie beperkingen op. De toestand voor de voornaamste voedingsmiddelen is als volgt:

Graan: Binnenlandsche oogst bevredigend, doch deze kan slechts voor 1/6 deel in de behoefte aan broodgraan voorzien. Handhaving van het broodrantsoen is afhankelijk van den import van graan uit de Ver. Staten en Canada.

Aardappelen: Afgezien van de mogelijkheid van vertraging in den aanvoer bij een langdurige vorstperiode, kan worden aangenomen, dat de aardappelvoorziening gedurende den winter verzekerd is.

Peulvruchten: Slechts groene erwten en spliterwten zullen in ruime mate te krijgen zijn. Van fijnere peulvruchten is de oogst tegengevallen.

Vleesch: In den winter zal de aanvoer van slachtvee gering zijn. Handhaving van het huidige rantsoen hangt af van den import.

Melk: Er is gezorgd voor het vormen van een voldoenden wintervoorraad boter, kaas en melkpoeder.

Vet: De stagnatie in den aanvoer van grondstoffen voor de margarine-industrie, heeft het noodzakelijk gemaakt den voor den winter gevormden botervoorraad aan te spreken. Afgezien van nieuwe moeilijkheden bij den aanvoer, zal het margarinerantsoen echter op het huidige peil kunnen worden gehandhaafd.

Suiker: Suikerbietenoogst gunstig, doch niet voldoende voor een volledige dekking van het rantsoen. Aanvulling door import is noodzakelijk. (Trouw)
(V. b. Voedselvoorz. 6888 A en 6839 E)

C. Record-productie in de mijnen

28 Oct. — In de Limburgsche mijnen is op 25 Oct. voor het eerst na de bevrijding meer dan 33.000 ton steenkool gewonnen, n.l. 33.783 ton. Alle arbeiders ontvingen ter gelegenheid van dit feit een pakje tabak. **(V. b. 6853 E)**

D. Gas uit Duitschland —

30 Oct. — Op 29 October werd te Eygelshoven, aan de Nederlandsch-Duitsche grens, de lichtgasleiding tusschen Alsdorf (Duitschl.) en de staatsmijn Hendrik, in werking gesteld. Hiermede is het wijdvertakte Duitsche gasnet, waarvan het Roergebied de groote producent is, aan het Nederlandsche gasnet gekoppeld. Met den aanleg van de leiding tusschen Alsdorf en de Emma waren de Duitschers tijdens den oorlog begonnen, met de bedoeling gas uit Nederland te betrekken. (Volkskrant) **(V. b. Gas uit Dld: 6439 A)**

E. Nederland vraagt leening aan Int. Bank —

31 Oct. — De Internationale Bank te Washington heeft een brief van de Nederlandsche regeering ontvangen, waarin Nederland een leening van 500 millioen dollar aanvraagt. (Volkskr.) **(V. b. 6899 B)**

F. Commissie van overleg voor de loon- en prijspolitiek —

30 Oct. — De Minister van Sociale Zaken, heeft een interdepartementale commissie van overleg voor de loon- en prijspolitiek ingesteld. De samenstelling van de commissie is als volgt:
Lid en voorzitter mr. dr. A. A. van Rhijn, secretaris-generaal Soc. Zaken, leden, mr. J. A. Berger, voorzitter rijksbemiddelaars, prof. G. Brouwers, directeur-generaal van de prijzen, drs. J. Horring, directeur landbouw-economisch instituut, mr. J. G. Koopmans, vertegenwoordiger v. d. Minister van Financiën, prof. dr. J. Tinbergen, directeur centraal planbureau, mr. P. Ubink, hoofd afd. ambtenarenzaken van het departement van Binnenlandsche Zaken. (Alg. H.bl.)
(V. b. Loon- en prijspolitiek 6909 B)

G. Samenwerking K.L.M. en Spoorwegen - N.V. K.L.M.-Autotransport opgericht —

30 Oct. — Het enorm toegenomen passagiers-, vracht- en personeelsvervoer van de K.L.M. over het geheele land heeft geleid tot nauwere samenwerking tusschen de K.L.M. en de Nederlandsche Spoorwegen. Van 1 Januari 1947 af zal een nieuwe onderneming fungeeren: de „N.V. K.L.M.-Autotransport", waarvan de Ned. Spoorwegen en de K.L.M. ieder vijftig procent der aandeelen zullen bezitten. (Alg. H.bl.)
(V. b. K.L.M. 6893 D; N.S. 6862 B)

H. Radio-telefoonverbinding met Indië hersteld —

22 Oct. — De radio-telefoonverbinding tusschen Nederland en Indië is hersteld en op 21 Oct. officieel in gebruik genomen. De Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, mr. J. A. Jonkman, heeft als eerste van de verbinding gebruik gemaakt en een gesprek gevoerd met dr. H. J. van Mook. (Maasbode)
(V. b. Radio-tel. verb. W. Indië 6481 F)

I. Wedervestigingscrediet —

24 Oct. — Zaken- of ambachtslieden, die vroeger een zelfstandig bedrijf hebben uitgeoefend en dit door oorlogsomstandigheden hebben verloren, kunnen, indien zij financieel daar thans niet toe in staat zijn, een wedervestigingscrediet aanvragen bij het Borgstellingsfonds in het gebied van de Kamer van Koophandel waarin zij wonen. Het bedrijf, dat zij vroeger hebben uitgeoefend, moet een gezond en levenskrachtig bedrijf zijn geweest.
Illegale werkers, die in dit geval verkeeren, kunnen hun aanvragen via de Stichting 1940—1945 laten loopen. Eenige rente zal verschuldigd zijn. (Volkskrant)

K. Schema tot reorganisatie van het onderwijs —

23 Oct. — Het schema tot reorganisatie van het onderwijs, dat dr. G. Bolkestein, adviseur van den Minister voor O., K. en W. na vele besprekingen met departement en inspectie heeft samengesteld, is verschenen en aan een reeks deskundigen ter bespreking toegezonden.
Het ontwerp bevat plannen tot reorganisatie van het voorbereidend-lager, lager, middelbaar en voorbereidend-hooger onderwijs. De organisatie van het nijverheidsonderwijs zal in een tweede deel besproken worden, terwijl het hooger onderwijs zal worden behandeld in het door de „Staatscommissie voor de reorganisatie van het hooger onderwijs" uit te brengen rapport.
Enkele trekken van dit plan Bolkestein zijn: na verplicht kleuteronderwijs van het 5e tot het 7e levensjaar volgt een lagere school van het 7e tot het 12e jaar, waarin niet voor het middelbaar onderwijs wordt opgeleid. Daarna wordt in een brugklasse, zoowel bij het U.L.O.-onderwijs als bij het middelbaar onderwijs over de verdere opleiding beslist. Het criterium welk onderwijs gevolgd zal worden, ligt in den verstandelijken aanleg: bij het U.L.O.-onderwijs staat het kennen, bij het middelbaar onderwijs het inzicht op den voorgrond. Het middelbaar onderwijs wordt volgens dit plan gesplitst in een vierjarige algemeene middelbare school (A. M. S.), die opleidt tot de

maatschappij, een vijfjarige middelbare school voor meisjes en een zesjarig Lyceum, dat in drie afdeelingen opleidt voor de universiteit.
De afdeeling A omvat de geheel klassieke cultuur, de afdeeling B de natuurwetenschappen en latijn, de afdeeling C de maatschappelijke vakken. Elk dezer drie afdeelingen is gericht op bepaalde faculteiten of hoogescholen, het einddiploma geeft echter recht van toegang op alle faculteiten en hoogescholen. De studie voor onderwijzer wordt vier jaar, na een vierjarig middelbaar onderwijs. (Parool)
(V. b. 6719 F en 6668 D)

A. Verhooging posttarieven —

21 Oct. — Met ingang van 1 November zullen de posttarieven, zoowel voor het locaal als het interlocaal verkeer en het verkeer met het buitenland vrij belangrijk worden verhoogd, teneinde het tekort, dat in de laatste jaren bij het Staatsbedrijf der P.T.T. is opgeloopen tot ongeveer ∫ 17.5 millioen weg te werken.
De voornaamste verhoogingen zijn:
Binnenland: brieven interlocaal t/m 20 gr. 10 cts (was 7.5 cts); locaal 6 cts (5 cts.); briefkaarten, interlocaal 7.5 cts (5 cts.); locaal 5 cts. (4 cts.); drukwerken t/m 50 gr. 2 cts. (1.5 cts.).
Buitenland: Brieven t/m 20 gr. 20 cts. (12.5 cts.); briefkaarten 12.5 cts. (7.5 cts.); drukwerken 4 cts. (2.5 ct.).
Het briefport in het interlocale verkeer boven 20 gr. t/m 100 gr. wordt gebracht op 15 cts, van 100 tot 200 gr. op 20 cts., van 200-300 gr. op 25 cts., enz.
Het aanteekenrecht is voor 't binnen- en buitenlandsche verkeer van 10 cts. op 15 cts. gebracht. Het expresserecht — zoodra het weer mogelijk zal zijn brieven enz. per expresse te verzenden — zal van 10 op 30 cts. worden gebracht. Het luchttarief blijft onveranderd. Zoodra de bedrijfsuitkomsten het maar eenigszins toelaten zullen de tarieven weer worden verlaagd.

B. Laatste contingent van de 7-December-divisie vertrokken —

30 Oct. — Met de „Nieuw Holland" is op 29 Oct. uit Amsterdam het laatste contingent van de „7-December divisie" (1880 man) naar Indië vertrokken. In totaal zijn nu vertrokken 18.000 man, benevens zes bewakingsbaltaljons met samen 4000 man. (Parool) **(V. b. 6900 A)**

C. Deserteurs van 7-December-divisie berecht —

25 Oct. — De Krijgsraad heeft twee deserteurs van de 7-December-divisie veroordeeld resp. tot drie jaar gevangenisstraf met ontslag uit den militairen dienst en ontzetting uit de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen en tot zes maanden gevangenisstraf. (A.N.P.)
(V. b. 6893 G)

D. Diefstallen in de „dump" te Deelen —

23 Oct. — Na het einde van den oorlog, werd het, door de Geallieerden in Nederland achtergelaten materiaal verzameld in zgn. „dumps". Dit materiaal werd grootendeels door de Ned. regeering overgenomen. In een van de grootste dumps, ingericht op het vliegveld te Deelen, had een reeks van diefstallen plaats, die in evenredigheid met de bewaking schenen toe te nemen.
De rijksrecherche is er thans in geslaagd, een groot deel van de gestolen automobielen en onderdeelen te achterhalen. Tot den buit behooren o.m. 53 motorrijwielen, 20 jeeps en vrachtauto's, ongeveer 10 luxe legerauto's en enorme hoeveelheden binnen- en buitenbanden, onderdeelen en garagewerktuigen.
Het is gebleken, dat de hoogste leiding van de dump bij de diefstallen was betrokken. Deze leiding is nu, op enkele uitzonderingen na, gearresteerd of geschorst. (Red. K.H.A. - Trouw)

E. Deviezensmokkelaars veroordeeld —

23 Oct. — Medio Augustus kwam de douane-recherche op het spoor van een deviezenzwendel, hetgeen leidde tot de arrestatie van een drietal figuren uit de financieele wereld.
De hoofddader, J. C. A. Helmig uit Amsterdam, commissionnair in effecten, reisde naar Zürich en kocht met het geld van een Zwitsersche zakenrelatie, den directeur H. Wilt van de „Bank fuer Anlagewerte" te Zürich, goud tot een waarde van 23.000 Zwitsersche francs. Zijn medeplichtige, de 35-jarige arbitrageant J. S. Zwart uit Amsterdam, verkocht een deel in Frankrijk voor 800.000 Fransche francs, die hij met het restant aan goud naar Nederland terugbracht.
Door deze transactie is ons land ernstig benadeeld in zijn deviezenpositie: Helmig stortte n.l. bij de firma C. F. Jibben te Amsterdam in totaal ∫ 215.000 ten gunste van den Zwitser, voor wien hij tevens, naast de opbrengst van het goud, vorderingen op Zwitserland in Nederland verzamelde.
Op 22 October hadden de drie hoofdverdachten zich, voor den economischen politierechter te Amsterdam, te verantwoorden.
De rechter veroordeelde Helmig tot een gevangenisstraf van twee jaar met aftrek van voorarrest, ∫ 10.000 boete subs. 6 maanden en ten slotte tot publicatie van het vonnis.
C. F. Jibben werd veroordeeld tot één jaar met aftrek, ∫ 4.000 boete subs. drie maanden, met verbeurdverklaring van ∫ 94 000 die in de kas aanwezig waren en eveneens tot publicatie van het vonnis.
Het vonnis over J. S. Zwart luidde: één jaar met aftrek, ∫ 6.000 boete, subs. 4 maanden, verbeurdverklaring van eventueel in beslag genomen goederen en publicatie van het vonnis. (N. Dag)
(V. b. Deviezensmokkel 6806 B)

F. Nederlanders voor een Britsch Gerechtshof te Gronau (Dld.) - „Reconstruction Command of the Netherlands" —

26 Oct. — Een aantal Nederlanders (w.o. een officier in civielen dienst) heeft te Gronau (Dld.) terecht gestaan voor een Britsch Gerechtshof. Zij werden er van beschuldigd, gekleed in militaire uniformen en met valsche papieren, getracht te hebben, op illegale wijze de grens te hebben overschreden en in Duitschland gekochte goederen naar Nederland te brengen.
Er werden straffen uitgesproken varieerend van twee jaar gevangenisstraf tot 15.000 R.M. boete.
Tijdens het proces bleek, dat de verdachten door het z.g. „Reconstruction Command of the Netherlands" te Enschede van (valsche) papieren voorzien en ook anderzins geholpen waren. Dit R.C.N. werd destijds opgericht door mr. Udink ten Cate te Enschede met het doel het handelsverkeer met Duitschland ten behoeve van den wederopbouw te bevorderen. Dit R.C.N. ging door voor een officieel (semi-militair) instituut en tijdens het proces werd gezegd, dat zelfs het Ministerie van Economische Zaken van zijn diensten gebruik maakte. Naar aanleiding hiervan verklaarde de Minister van Econ. Zaken („na een grondig onderzoek") dat zijn Ministerie deze instelling nooit op eenigerlei wijze heeft gesteund of bevorderd.
Slechts is in een vroeg stadium geen bezwaar gemaakt, dat een in Enschede woonachtig officier van den civielen dienst in plaats van in den Haag, bij het R.C.N. de noodige marschorders aanvroeg. (Red. K.H.A.)
Tegen Udink ten Cate is een arrestatiebevel uitgevaardigd. Ten Cate zal zich na zijn eventueele arrestatie voor een Nederlandsch militair gerecht hebben te verantwoorden. (Maasbode)

G. Nog 39.044 geïnterneerden —

25 Oct. — Volgens mededeeling van het directoraat-generaal voor bijzondere rechtspleging bedroeg het aantal politiek verdachten in de bewaringskampen op 15 October j.l. nog 39.044. Per 1 Juli — enkele dagen voor het optreden van het nieuwe Kabinet — beliep dit aantal 59.093. In drie en een halve maand is het getal dezer personen dus met ong. 20.000 verminderd.
Bovendien verbleven per 1 Juli 1946 nog 1250 zgn. „zware gevallen" in huizen van bewaring en gevangenissen. Dit getal is uiteraard weinig verminderd.
De Minister van Justitie heeft de procureurs-fiscaal verzocht doortastende maatregelen te nemen, opdat de toestand, zooals de regeering zich dien per 1 October gedacht had, uiterlijk per 15 November a.s. zal bereikt zijn.
(Maasbode) **(V. b. Vrijlating: 6894 A)**

H. „Persconferentiecommissie" ingesteld —

29 Oct. — De contactcommissie van de vereeniging De Nederlandsche Dagbladpers 1945, de in oprichting zijnde Federatie van den Ned. Journalistenkring en den Kath. Journalistenkring hebben, ter bestrijding van het zich uitbreidende euvel der persconferenties, een persconferentiecommissie ingesteld.
Deze commissie zal terzake uitnoodigingen voor persconferenties welke een meer dan plaatselijk karakter hebben, advies uitbrengen aan de hoofdredacties der bladen over het al of niet aanvaarden van de uitnoodiging. (Nat. Rott. Crt)

I. Verdeeldheid in de E.V.C. leiding —

28 Oct. — Een zeventigtal bestuurders van de E.V.C. heeft zich tot de leden gewend met een manifest, gericht tegen de voorgenomen fusie van de E.V.C. met het N.V.V. en waarin de leiding beschuldigd wordt van dictatuur en van „verkrachting der arbeiders-democratie", omdat zij tot elken prijs deze fusie door wil drijven. Het manifest eischt een door de leden zelf gecontroleerd referendum over het wel of niet aanvaarden van het fusierapport en een werkelijk democratisch congres.
Naar aanleiding hiervan heeft de landelijke leiding van de E.V.C. medegedeeld, dat vele der zgn. onderteekenaars geen kennis dragen noch van den inhoud noch van het ontstaan van dit geschrift. Zij heeft haar afkeuring uitgesproken over de „arbeidsvijandige" houding, welke enkele functionarissen hebben aangenomen in samenwerking met den communistenbond „Spartacus", de Revolutionnair Communistische partij en de Rudolf Rocker-stichting, welke er op gericht is de E.V.C. van het pad der vakbeweging af te brengen.
De E.V.C.-leiding zal den strijd voor de eenheid in de vakbeweging voortzetten. Zij heeft een dringend beroep op de

leden gedaan, om met gesloten gelederen de komende fusie met het N.V.V. tegemoet te gaan.
Intusschen werd in de „Waarheid" van 22 October bericht, dat de heer B. Blokzijl, voorzitter van de E.V.C., toegetreden is tot de Communistische Partij Nederland. In een toespraak, die hij ter gelegenheid hiervan hield, zeide hij o.m. dat t.a.v. de fusie van de E.V.C. en het N.V.V. er geen verschil van meening bestaat tusschen de E.V.C. en de C.P.N.
(Vrije Volk - Alg. H.bl. - Red. K.H.A.)
(V. b. Fusie 6824 C)

A. **Bronzen Leeuw voor vice-admiraal Pinke —**
16 Oct. — H. M. de Koningin heeft den vice-admiraal A. S. Pinke, commandant der zeemacht in Ned.-Indië, begiftigd met den bronzen Leeuw wegens: „het bedrijven van bijzonder moedige en beleidvolle daden in den strijd tegenover den vijand, door op 10 Mei 1940 in den rang van Kapitein-Luitenant ter Zee, als Commandant van onzen torpedobootjager „Van Galen" door den Nieuwen Waterweg, ingevolge ontvangen bevelen op te stoomen naar Rotterdam en deel te nemen aan de actie tegen het vliegveld „Waalhaven". „Hoewel bij de nadering van Rotterdam genoemde torpedobootjager herhaaldelijk door vijandelijke vliegtuigen met bommen van geringe hoogte werd aangevallen, heeft hij de operatie doorgezet, totdat het schip lek en buiten gevecht raakte". „Heeft daarna te land met zijn bemanning deelgenomen aan de verdediging van Rotterdam". (Marine Voorl. dienst)
(V. b. Pinke 6631 G)

B. **Groot-Nederlandsch congres —**
28 Oct. — Op initiatief van het Academisch Hulp- en Bemiddelingscomité te Leuven is in samenwerking met de Nederlandsche Katholieke Volkshoogeschool op „Drakenburgh", op 26 en 27 Oct. in het kamp "Drakenburgh", tusschen Hilversum en Baarn, een groot-Nederlandsch Katholiek congres gehouden.
De bedoeling was belangstellende deputaties van het Katholieke cultureele leven van Nederland en het Nederlandsch sprekende deel van België bijeen te brengen, teneinde de richtlijnen en de mogelijkheden voor een inniger cultureele samenwerking te bespreken en tot een practisch cultureel programma te komen.
Sprekers waren: De voorzitter van het congres, prof. dr. L. Bellon, professor aan de R.K. universiteit te Nijmegen, Bernard Verhoeven, prof. fr. H. L. van Breda O.F.M. van de Universiteit van Leuven, Albert Westerlinck, Gerard Knuvelder, Anton van Duinkerken en Vital Hassaert.
Er werd een commissie benoemd, welke een gelijksoortig congres in België zal voorbereiden. (Tijd)
(V. b. Ned.-Belg. cultureele samenw. 6742 A)

C. **Honderdvijftig jarig bestaan van Van Gend en Loos —**
19 Oct. — In Utrecht werd op 18 Oct. op plechtige wijze het 150-jarig bestaan herdacht van het transportbedrijf Van Gend en Loos, thans N.V. A.T.O.-Van Gend en Loos.
De grondslag van dit bedrijf werd gelegd op 18 Oct. 1796 toen te Antwerpen het huwelijk werd gesloten tusschen Jean Baptist van Gend, exploitant van een diligence en Maria Loos, bezitster van een herberg. Men begon met het exploiteeren van diligence-diensten van Antwerpen uit. Later ontstond de groote lijn Amsterdam—Antwerpen met aansluitingen op Brussel en Parijs. Deze lijn kreeg geleidelijk vertakkingen door geheel Nederland. Tevens werd een trekschuitendienst geëxploiteerd.
Toen in 1839 de eerste spoorlijn in Nederland in gebruik genomen werd en het spoorwegnet zich geleidelijk uitbreidde, verzette de onderneming de bakens. Pierre Colignon, chef van de exploitatie, later firmant van de „Algemeene Expeditie Onderneming Van Gend en Loos" zag de groote beteekenis in van het samengaan met de Spoorwegen. Door middel van contracten werd Van Gend & Loos belast met het uitvoeren van den besteldienst, terwijl de kantoren als z.g. „factorijen" optraden. In 1928, toen de Spoorwegen de werkzaamheden, welke tot dusver door het particulier bedrijf werden verricht, tot zich trokken en de Alg. Transportonderneming (A.T.O.) stichtten, ging het expeditiebedrijf Van Gend en Loos daarin op. In 1940 werd het grootste autobedrijf van Nederland, Van Doorn, in de A.T.O. opgenomen.
Na den tweeden wereldoorlog opende de N.V. A.T.O.-Van Gend en Loos vrachtdiensten op Tsj.-Slowakije, Zwitserland en Oostenrijk, terwijl binnenkort een dienst op Hongarije geopend zal worden. De gecombineerde vennootschappen beschikken momenteel over 80 kantoren en 572 agentschappen. Het personeel telt 4000 man, het materieel omvat 700 vrachtauto's met 250 aanhangwagens en 400 paarden met wagens. (Volkskr. - Trouw)

D. **Voormalig Duitsch gezant overleden —**
26 Oct. — Graf Julius von Zech von Burgersroda, die in 1940 Duitsch gezant in Nederland was en in die functie op 10 Mei 1940 het Duitsche ultimatum aan Nederland overhandigd heeft, is in een krijgsgevangenkamp, waarschijnlijk in de Russsische zone gelegen, tengevolge van een longontsteking overleden.
(Nieuwe Dag)

Ned. O.-Indië

E. **Nederlandsche troepen op Sumatra —**
30 Oct. — Op 24 October is op Sumatra de vervanging van de Britsche garnizoenen te Medan, Padang en Palembang door Nederlandsche troepen begonnen.
(Volkskrant) **(V. b. 6918 L)**

F. **Uitgifte van Republikeinsch geld - Japansch geld waardeloos —**
28 Oct. — Op 26 October is volgens Radio-Djokjakarta een aanvang gemaakt met de uitgifte van Republikeinsche guldens. De goudwaarde is vastgesteld op 0.5 gr. fijn goud. Er zal Republikeinsch geld worden uitgegeven in biljetten van 100, 10, 5 en 1 gulden en van 5 en 1 cent. De gulden-biljetten dragen het portret van den president der republiek. Op de centen-biljetten worden typisch-Indonesische voorwerpen als zwaarden, sarongmotieven e.d. afgedrukt.
(Vrije Volk - Nat. Rott. Crt.)
29 Oct. — Zoowel de Nederlandsch-Indische als de Indonesische regeering hebben aangekondigd, dat het Japansche geld van 1 November af in Indië waardeloos zal zijn. (Nieuwe Dag)
(V. b. 6654 A)

G. **Handelsovereenkomst tusschen India en de republiek —**
21 Oct. — In een te Batavia uitgegeven officieele verklaring heeft K. L. Punjabi, vertegenwoordiger van de regeering van India, medegedeeld dat het Britsch-Indische leger tweehonderd drietons vrachtauto's ter beschikking heeft gesteld van de regeering van Indonesië. Deze vrachtauto's worden nagekeken en aan de Indonesische republiek bij wijze van leening overhandigd, om gebruikt te worden voor het vervoer van rijst naar de havens.
Wat betreft de levering van consumptiegoederen aan de Indonesische republiek wordt medegedeeld, dat reeds 5 millioen yards textielgoederen en drie duizend buiten- en binnenbanden zijn geleverd. Een verdere zending van 700.000 yards textielgoederen, 7.000 buiten- en binnenbanden en 24.000 stuks landbouwgereedschappen worden thans in Calcutta ingeladen en tegen het einde van deze maand in Indonesië verwacht. (Parool)
(V. b. Rijstlev. aan India 6840 B)

België

H. **De Nederlandsche eischen i.z. grenscorrecties —**
30 Oct. — Tijdens de op 29 Oct. gehouden zitting van den Belgischen Senaat verklaarde senator Rolin (Soc.), dat hij een kaart had met de grenscorrecties, die de Nederlanders willen verkrijgen.
De grens zou bijna van het Noorden naar het Zuiden rechtlijnig worden. De huidige bochten zouden in het voordeel van Nederland verdwijnen. De oppervlakte van Nederlandsch Limburg zou verdubbeld worden, terwijl Aken zou worden geannexeerd. Spreker informeerde of hierbij niets gedaan zou worden, dat de toenadering tusschen Nederland en België in den weg zou kunnen staan. De annexatie van Aken zou een terugslag kunnen hebben op België.
De heer Herman Vos, die den Minister van Buitenlandsche Zaken vervangt, antwoordde hierop, dat de Nederlandsche regeering deze inlichting onjuist noemt. „Ik voeg er bij," zeide hij, „dat deze inlichting sterk overdreven is. Speciaal Aken is niet inbegrepen in de betrokken correcties. Wat dit betreft bestaat er nauw contact tusschen Brussel en Den Haag. (Nwe Dag)
(Zie ook: 6925 B)

Bulgarije

I. **Verkiezingen —**
29 Oct. — De uitslag der op 27 Oct. gehouden verkiezingen voor de nationale vergadering luidt:
Vaderlandsche Front 2.980.000 stemmen (346 zetels), onder de regeeringspartijen als volgt verdeeld: Comm. partij 2.262.000 stemmen (277 zetels), Boerenpartij 560.000 stemmen (69 zetels), Zveno-partij 71.000 stemmen (8 zetels), Socialisten 78.000 stemmen (9 zetels). Het oppositieblok behaalde 1.231.000 stemmen (101 zetels).
(Parool)
De Amerikaansche Min. van Buitenl. Zaken, J. Byrnes, had op 24 September in een brief aan den Bulgaarschen Minister-President Georgiev medegedeeld, dat aan de geallieerde contrôlecommissie zou worden verzocht stappen te doen om den Bulgaarschen oppositiepartijen vrijheid van pers, radio en vergadering te verzekeren. Verder drong hij er op aan dat de Militia zich van interventie op den verkiezingsdag zou onthouden. (De Militia is de vroegere politie, die thans onder communistische leiding staat, naast de Veiligheidspolitie en de onlangs opgerichte Grens-Militia, welke een in Rusland opgeleid kader heeft). Georgiev antwoordde Byrnes met de toezegging, dat hij de betrekkingen met de oppositiepartijen zou „normaliseeren". Hij kon echter niet treden in het voorstel de verkiezingen, welke volkomen vrij zouden zijn, onder supervisie van de geallieerde contrôlecommissie te doen geschieden.

De Britsche regeering deed een dergelijk schrijven aan Georgiev toekomen. Aanvankelijk verbood het Russische lid der Contrôlecommissie generaal Birkoesov, de regeering te Sofia de twee brieven te publiceeren. Te elfder ure, nadat het Amerikaansche departement van buitenlandsche zaken had doen weten dat het zou trachten de Bulgaren per korte golf te bereiken, werd het verbod ingetrokken en kon het Bulgaarsche volk kennis nemen van de stappen der Westersche democratieën om vrije verkiezingen te waarborgen. Niettemin was het de oppositiepartijen tijdens de verkiezingscampagne slechts één maal toegestaan zich door de radio tot de openbare mening te richten. (Alg. H.bl.)
(V. b. verkiezingen 6871 G)

Chili

A. Gonzales Videla president —

25 Oct. — De linksche republikein Gonzales Videla is door het Congres met 136 tegen 46 (tengunste van den conservatief Cruz Coke) gekozen tot president der Chileensche republiek, als opvolger van wijlen president Rios.
(Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. 6882 B)**

Duitschland

B. De verkiezingen in Berlijn —

24 Oct. — De Berlijnsche correspondent van de Neue Zürcher Zeitung wijdt een beschouwing aan de verkiezingen te Berlijn (zie 6921 A), welke een nederlaag beteekenden voor de onder Russischen invloed staande Socialistische (communistische) eenheidspartij (S.E.D.).
Na er op gewezen te hebben, dat — dank zij de rivaliteit der 4 bezettende mogendheden — er in Berlijn een grootere politieke vrijheid bestaat, dan in eenig ander deel van Duitschland, schrijft de correspondent:

„De verkiezingsuitslag beteekent een besliste afwijzing van de Sovjets. Hij beteekent echter geen accoordverklaring met de politiek der Westersche mogendheden. De Berlijners houden veeleer het Russische militaire bestuur voor het ergste van twee kwaden. De Berlijners zijn er doelbewust op uit, zoo groot mogelijk voordeel te trekken uit de oneenigheid tusschen de bezettende mogendheden".

Terwijl de Amerikaansche, Fransche en Engelsche bladen den verkiezingsuitslag over het algemeen met onverholen vreugde begroetten, schreef de „Prawda", dat voor „de uitroeiing van het fascisme en de fascistische ideologie blijkbaar nog steeds een zwaren arbeid vereischt wordt. De sociaal-democraten onder leiding van den het socialisme hatenden Kurt Schumacher fascineerden de kiezers met de theorie, dat niet Hitler schuldig is aan den nood en ellende, die het door den oorlog verwoeste Duitschland thans moet doorstaan, maar de leden der socialistische eenheidspartij, die thans de belangrijkste posten in het plaatselijk bestuur bekleeden. Het feit, dat de sociaal-democraten ook speculeerden op de ondersteuning, welke zij ter versterking van de positie der Westersche mogendheden tegenover de Sovjet-Unie — van de Britten en Amerikanen kregen, heeft den uitslag der verkiezingen eveneens beïnvloed".
(Neue Zürcher Ztg. - Prawda) (V.b. 6921 A)

C. Wegvoering van fabrieken en arbeiders naar Rusland —

23 Oct. — Daags na de verkiezingen in Berlijn zijn de Russische autoriteiten in Berlijn en in de Russische zone van Duitschland begonnen een reeds lang tevoren opgesteld plan tot overbrenging van fabrieksinstallaties en arbeiders naar Rusland ten uitvoer te leggen.
De arbeiders kregen voor hun vertrek de volgende order:

„Daar de fabriek, waar gij thans werkzaam zijt, naar de Sovjet-Unie wordt overgeplaatst, dient gij met uw geheele gezin naar het station te gaan.
Voor de bagage zijn goederenwagens beschikbaar. Soldaten zullen bij het inladen behulpzaam zijn. Uw nieuwe arbeidscontract zal worden gesloten na aankomst in de Sovjet-Unie. Het zal dezelfde bepalingen bevatten als voor de Russische geschoolde arbeiders gelden.
Tijdens de reis zal voedsel en kleeding te uwer beschikking worden gesteld. Ge kunt rekening houden met een reisduur van drie tot vier weken."
(Neue Zürcher Ztg.)

25 Oct. — In de door de Russen gecontroleerde Berlijnsche pers is een verklaring verschenen van den voorzitter van het onder Russischen invloed staande verbond van vakvereenigingen, waarin gezegd wordt, dat de arbeiders genoeg voedsel meekrijgen en dat de Duitsche vakbonden later in staat zullen zijn de arbeidsvoorwaarden van deze arbeiders te onderzoeken. (Vrije Volk)

De Vereenigde Staten en Engeland hebben bij de Sovjet-Unie geprotesteerd tegen het op groote schaal overbrengen van Duitsche technici en gespecialiseerde arbeiders naar Rusland. (Un. Press)

26 Oct. — De Daily Telegraph weet te melden dat de Russen zijn begonnen met de demonteering van de raket-fabrieken te Bleicherode en te Lehesten, de Zeiss-fabrieken te Jena, de Leuna fabrieken voor synthetische benzine, de Allgemeine Elektrizitaets Gesellschaft te Berlijn, de Askania Werke te Friedrichshagen en andere fabrieken. Volgens dit blad werden verschillende bekende geleerden en technici op transport naar Rusland gesteld.

28 Oct. — Het Sovjet-nieuwsbureau in de Russische bezettingszone noemde de critiek, welke is geoefend op het vertrek van Duitsche technici naar de Sovjet-Unie „den inzet van een weloverwogen nieuwe haat-campagne tegen de Sovjet-Unie". Het nieuwsbureau wijst er op, dat Amerika en Engeland talrijke Duitsche geleerden en technici hebben meegenomen en nu laten werken aan de fabricage van atoombommen, verder zouden de Engelschen den beroemden physicus dr. Otto Hahn in Engeland vasthouden.
Bepaalde groepen ingenieurs, technici en bekwame arbeiders aldus het bureau zijn naar de Sovjet-Unie vertrokken op contracten met eenige Sovjet-ondernemingen. Zij zullen geheel overeenkomstig hun bekwaamheden en op gelijken voet met de Russische arbeiders worden behandeld.

29 Oct. — In een telegram aan Stalin hebben 20.000 arbeiders van de Zeiss-fabrieken verzocht om revisie van het ontmantelingsbevel. Volgens niet bevestigde berichten heeft Stalin op dit verzoek gunstig beschikt. (Le Monde)
(V. b. D'tsche geleerd. n. Am. 6674 G; naar Rusl. 6665 B; n. Engeland 6737 I)

D. Grondwet voor Beieren —

29 Oct. — De wetgevende vergadering van Beieren (Am. zone) heeft met 136 tegen 14 stemmen een ontwerp-constitutie aangenomen. Het ontwerp voorziet in de instelling van een parlementair regime met twee Kamers en een krachtige uitvoerende macht. (Le Monde)
(V. b. Beieren 6794 A)

E. Bestuursreorganisatie in Britsche zone —

25 Oct. — De laatste hand werd gelegd aan plannen, voor een geografische reorganisatie van de Britsche zone in Duitschland.
Volgens deze plannen zou de zone verdeeld worden in verschillende „Landen" n.l.: Neder-Saksen, het Noordelijke Rijnland, Westfalen, Sleeswijk-Holstein en de Hanzesteden Hamburg en Bremen.
Luitenant-Generaal Sir Brian Robertson, gouverneur-generaal van de Britsche zone heeft medegedeeld dat het Britsche militaire gouvernement de bedoeling heeft met ingang van 1 Januari 1947 het bestuursapparaat in handen te geven van de regeeringen der „Länder" voor zoover deze niet geplaatst worden onder het gezag van de toekomstige Duitsche centrale regeering. Het Britsche militaire gouvernement, aldus voegde hij er aan toe, behoudt zich zelf de bevoegdheden van de centrale regeering voor tot op het oogenblik, dat de Duitsche eenheid opnieuw in het leven zal zijn geroepen.
(Nwe Stand.) **(V. b. Br. zone 6921 A)**

Egypte

F. De Engelsch-Egyptische besprekingen - De Soedan —

28 Oct. — De Egyptische premier, Sidky Pasja, die eind September als zoodanig aftrad, maar na een mislukte poging tot vorming van een nationale regeering door Sabri Pasja, weer met dit ambt belast werd, heeft te Londen besprekingen gevoerd met Bevin over het te sluiten Engelsch-Egyptische verdrag. De besprekingen hierover te Cairo, tusschen de Engelsche en Britsche delegaties, waren afgebroken wegens oneenigheid in de Egyptische delegatie, waarvan het grootste deel de Britsche voorstellen (volgens welke de Soedan niet onder Egyptische souvereiniteit zou komen) onvoldoende vond.

Sidky Pasja

Na zijn terugkeer in Caïro zou Sidky Pasja verklaard hebben, dat te Londen besloten was tot eenwording van Egypte en den Soedan onder de Egyptische kroon. Intusschen heeft de Engelsche premier, Attlee echter in het Lagerhuis verklaard, dat geen van beide partijen bij de recente besprekingen „eenigerlei verplichtingen op zich genomen heeft".

Men had slechts van gedachten gewisseld, maar er was geen wijziging in den status en de administratie van den Soedan overwogen. (Neue Zürch. Ztg - Daily Herald - Nat. Rott. Crt.) **(V. b. Bespr. 6833 A; Sidky Pasja 6882 G; Soedan 6889 D)**

Engeland

A. Onderzoek naar de pers —

30 Oct. — Na een levendig debat heeft het Lagerhuis met 270 tegen 157 stemmen besloten, dat een staatscommissie zal worden ingesteld ten einde een onderzoek te doen naar de functie, contrôle, beheer en eigendom van de pers. (Par.)

B. Vakvereenigingscongres te Brighton —

24 Oct. — Tijdens het 78e jaarlijksche congres der Engelsche vakbonden (Trade Union Congress - 6.671.120 leden) heeft de Engelsche Minister-President Cl. Attlee stelling genomen tegen de isolationistische politiek van de Sovjet-Unie, welke blijkbaar „opzettelijk het verkeer tusschen het Russische volk en de rest van de wereld wil verhinderen." „Het Russische volk mag niet weten wat de rest van de wereld denkt en doet", aldus Attlee. Attlee verklaarde verder, dat in Russische oogen een volksstemming geen waarde heeft indien zij ongunstig uitvalt voor de Sovjet-Unie. Doch zij wordt als de „heilige stemme des volks" beschouwd, zoodra de communisten de baas zijn geworden. „Vrijheid", aldus Attlee, „beteekent voor de communisten de ontzegging van vrijheid aan allen, die weigeren de Russische filosofie te aanvaarden." Attlee wees er verder op, dat de Russische bladen vaak fantastische verdraaiingen geven van het nieuws uit het buitenland en dat de Sovjet-Unie er op uit is een muur van onwetendheid en achterdocht op te trekken tusschen de volkeren.

De conferentie sprak zich met algemeene stemmen uit voor de invoering der veertigurige werkweek.

Bij de bespreking van de tewerkstelling van in Engeland verblijvende Polen (zie 6865 H) kwam het tot stormachtige tooneelen. De Schotsche gedelegeerde McKerrow uitte de beschuldiging, dat de Polen zich in Schotland als arrogante fascisten en jodenhaters gedroegen. Ten slotte werd echter het plan der regeering om 160.000 Polen in Engelsche fabrieken te werk te stellen, aanvaard.

Het congres aanvaardde voorts het „closed shop" principe, volgens hetwelk de vakvereenigingen mogen eischen, dat de werkgever geen arbeiders aanstelt, die niet bij een vakvereeniging zijn aangesloten; zij kunnen niet eischen, dat alleen arbeiders, bij een bepaalde vakvereeniging aangesloten, worden aangesteld.

Een motie, waarin de buitenlandsche politiek der regeering werd afgekeurd, werd met 3.557.000 tegen 2.444.000 stemmen verworpen.

(D. Herald - Un. Press. - Volkskr. - Par.) (V. b. Attlee 6921 E; Buitenl. beleid 6921 E)

Frankrijk

C. Fusie van vier rechtsche partijen

25 Oct. — Vier rechtsche partijen: de „Union Gaulliste", de democratische socialisten van het verzet, de democratische partij en de radicale onafhankelijke partij, hebben zich vereenigd tot één partij. De nieuwe partij noemt zich „republikeinsche Gaullistische groep". De leiding berust bij René Capitant.

(Volkskrant) **(V. b. Capitant 6895 H)**

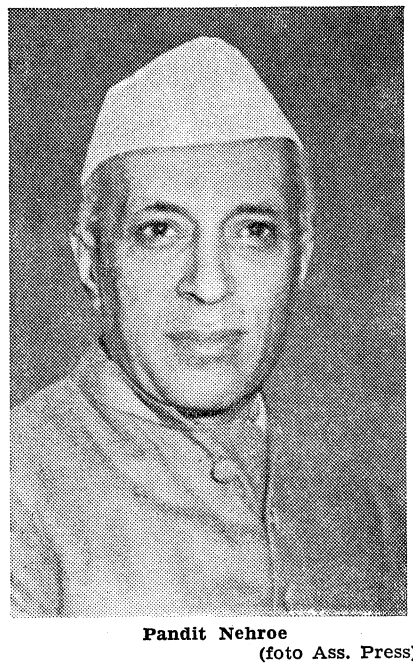
India

D. Verdeeling portefeuilles in interim-regeering —

Na langdurige onderhandelingen is men er in geslaagd tot overeenstemming te komen over de verdeeling der portefeuilles in de interim-regeering. Deze verdeeling is als volgt:

Congrespartij (6 portefeuilles): Premier en Buitenlandsche Zaken (Pandit Nehroe), Binnenlandsche Zaken en Voorlichting, Voedselvoorziening en Landbouw, Onderwijs, Verkeer, Arbeid.
Moslemliga (5 portefeuilles), Financiën, Handel, Verbindingen en P.T.T., Gezondheid, Justitie.
Sikhs en Parsis (2 portefeuilles): Defensie, Mijnbouw en Energie.
Christen: Industrieele productie.

(Manch. Guardian)

Pandit Nehroe
(foto Ass. Press)

Al maken de Mohammedanen ook deel uit van de nieuwe regeering, zij bestrijden de Hindoes heftig, vooral in die provincies waar zij het talrijkst zijn. Nehroe, de Hindoe-premier, werd bij een bezoek aan de Noordwestelijke grensprovincie gesteenigd. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. Kabinet 6857 D)

Internationaal

E. Caraibische commissie —

31 Oct. — Frankrijk, Nederland, Engeland en de Ver. Staten hebben bij overeenkomst besloten tot de oprichting van een Caraibische commissie, die tot doel heeft den socialen en economischen levensstandaard te verhoogen van de onafhankelijke volken der vier nationaliteiten in de Caraibische Zee. (Un. Press)
(V. b. 6657 A)

F. Laguardia waarschuwt voor nieuwe voedselcrisis —

28 Oct. — Tenzij de Vereenigde Naties onmiddellijk plannen maken voor daadwerkelijke hulpverleening zullen de landen, welke thans door de U.N.R.R.A. gesteund worden, zich volgend jaar opnieuw voor een voedselcrisis geplaatst zien, zoo luidt de waarschuwing van Laguardia, den directeur-generaal van de U.N.R.R.A., in een rapport aan de algemeene vergadering der U N. (Ver. Volken)
(N.R.Crt.) **(V. b. Voedselsch. 6690 A)**

G. Ver. Volken - Openingszitting Algemeene Vergadering —

Op 24 October heeft President Truman te New York de zitting van de Algemeene Vergadering der U.N. (Ver. Volken) geopend met een rede, waarin hij o.m. zeide, dat de staatslieden van 23 landen hun persoonlijke verantwoordelijkheid, om oorlog te voorkomen, hadden erkend door de aanvaarding van het Handvest van Neurenberg, en dat het mogelijk is, de vrees voor oorlog reeds thans uit te bannen, indien alle 51 staten de wet eerbiedigen, die oorlog uitsluit.

Truman zeide, dat de Ver. Staten hun isolationisme voor goed prijs gegeven hebben. „Na den eersten wereldoorlog weigerde Amerika toe te treden tot den Volkenbond. Ditmaal is Amerika niet alleen lid, het is zelfs de gastheer der U.N."

De vraagstukken, welke de Ver. Volken moeten oplossen, betreffen het handhaven van den vrede, nadat de oorlog zal zijn geliquideerd door de vredesverdragen, waarvan het opstellen niet aan de V.V., doch aan de desbetreffende landen is overgelaten.

De vrijheid van woord en van godsdienst, de bevrijding uit nooddruft en angst zijn thans reeds bereikbaar, ook de verlossing van angst voor een nieuwen oorlog, ondanks het ongegronde gepraat over oorlog in sommige kringen.

Geen verschillen in economische en sociale systemen mogen den vrede in den weg staan, vervolgde Truman. Onze gemeenschappelijke taak blijft het, Japan en Duitschland elke gelegenheid te ontnemen, ooit weer een gevaar te worden.

Daartoe is eerst overeenstemming inzake de vredes-verdragen noodig; dan erkenning van de gelijkheid van alle naties, groote en kleine; volledige vrijheid in de debatten; groot verantwoordelijkheidsbesef der Groote Vijf, die door hun vetorecht overeenstemming kunnen verhinderen; contrôle op de atoomenergie, zorg voor de vluchtelingen en het verschaffen van troepen aan den Veiligheidsraad.

(Alg. H.bl.) **(V. b. zitting alg. verg. 6285 D)**

H. Lengte luchtvaartverbindingen

29 Oct. — Tijdens de openingszitting van de jaarlijksche bijeenkomst der International Air Transport Association, verklaarde de directeur-generaal van deze organisatie, Sir Willim Hildred, dat de lengte der luchtvaartverbindingen in de geheele wereld driehonderdduizend mijl bedraagt. (United Press)

I. Productie natuur- en synthetische rubber 1941-1946 —

Aan de eerste aflevering van de Statistical Digest, een door het Rubber Secretariaat te Londen verzorgd en maandelijks verschijnend blad, zijn de volgende gegevens ontleend:

Zoowel in de Ver. Staten als in Canada is na den oorlog de productie van synthetische rubber toegenomen. Naar schatting bedraagt de productie-capaciteit van de Amerikaansche synthetische industrie 1.055.000 ton per jaar; het huidige productiepeil is ongeveer 700.000 ton per jaar terwijl men in Amerika bovendien in staat is, jaarlijks meer dan 300.000 ton secundaire rubber te regenereeren. Het totale rubberverbruik bedroeg in de eerste vier maanden van 1946 bijna ½ mill. ton (1¼ mill. ton per jaar); een achtste hiervan was natuurrubber. In Engeland is het verbruik momenteel ongeveer 100.000 ton per jaar; in de laatste maanden was ongeveer twee derde hiervan natuurrubber.

PRODUCTIE IN DUIZENDEN LONG TON

	1941	1943	1945	Jan. 1946	Febr. 1946	Maart 1946	April 1946
Natuur							
Malakka	600	50	9	15	7	14	19
Nederl.-Indië	650	—	—	—	—	—	—
Ceylon	99	105	97	8	4	6	7
Indo-China	75	70	12	—	—	—	—
Andere landen	176	103	131	12	9	10	9
Totaal	1.600	328	249	35	20	30	35
Synthetisch							
Ver. Staten	8	232	820	56	52	60	66
Canada	0	3	46	4	4	4	4
VERBRUIK							
Natuur							
Ver. Staten	775	318	105	10	10	13	17
Engeland	157	74	27	3	5	8	6
Canada	56	29	6	1	1	1	1
Frankrijk	15	1	4	1	1	2	—
Andere landen	237	78	68	7	5	6	6
Totaal (excl. Japan)	1.240	500	210	22	22	30	30
Synthetisch							
Ver. Staten	6	171	694	67	64	74	70
Engeland	—	3	64	5	3	4	3
Canada	—	4	36	3	3	4	4
Frankrijk	—	10	17	3	2	3	—
Geschat totaal (excl. U.S.S.R.)	70	290	836	80	80	90	87
VOORRADEN (EINDE PERIODE)							
Natuur							
Producenten	235	100	290	265	250	235	225
Amerika	533	140	119	133	158	180	183
Engeland	98	60	53	49	43	50	60
Andere landen	309	75	73	98	99	80	87
Totaal	1.175	375	535	545	550	545	555
Synthetisch	2	60	240	220	195	175	155

Het is thans nog niet mogelijk te voorspellen, hoe de concurrentiestrijd tusschen natuurrubber en synthetische rubber zal verloopen; de prijsfactor zal hierin o.a. een groote rol spelen. In Amerika schat men de productiekosten van GR-S (het belangrijkste type synthetische rubber) op 11 d. cts. per pound, waarbij niet inbegrepen: amortisatie- en kapitaalkosten, winst en bepaalde uitgaven voor administratieve doeleinden. Indien men hiermede wel rekening houdt, dan zal de consument in de toekomst waarschijnlijk 15 à 16 d. cts. per pound moeten betalen. De huidige maximumprijs voor GR-S is 18½ d. cts. per pound, af fabriek V. S. (Economist)

(V. b. Rubber 6906 G; 6720 E; Wereldprod. 4145 B)

Oostenrijk

A. Nieuw volkslied —

25 Oct. — Het Oostenrijksche kabinet heeft besloten een melodie van Mozart als muziek voor een nieuw te dichten volkslied te nemen. Het betreft hier het z.g. Bundeslied (K.V. 483), dat Mozart componeerde voor tenor, koor en orkest. (Daily Telegraph)

Polen

B. Grenzen, oppervlakte en bevolking —

Toen de Poolsche Republiek bij het einde van het eerste wereldconflict tot stand kwam, werden daarin drie bevolkingsgroepen vereenigd, die tevoren hadden geleefd onder Russisch, Duitsch en Oostenrijksch bewind. Het vaststellen van de grenzen van den nieuwen staat gaf toen tot vele moeilijkheden aanleiding.

Zoo ontstond in het Zuid-Westen een geschil met Tsjecho-Slowakije over Oostenrijksch Silezië. In het Zuid-Oosten ontstond een burgeroorlog tusschen de Poolsche minderheid van grondbezitters en de Roetheensche meerderheid van pachtboeren. Om de Oostelijke grens werd onder leiding van maarschalk Pilsudski een felle strijd gevoerd met Sovjet-Rusland. De uiteindelijk bij het verdrag van Riga in 1921 vastgestelde grenslijn lag ongeveer 240 km. Oostelijk van de door de geallieerden op grond van den ethnographischen toestand voorgestelden Curzonlinie.

In het Noord-Oosten werd de Litausche stad Wilna bij den Poolschen staat ingelijfd.

Tenslotte verwierf Polen bij het Verdrag van Versailles de voormalige Duitsche provincie Posen, alsmede Pommerellen, den corridor, die Oost-Pruisen van Pommeren scheidde.

De totale oppervlakte van het hier beschreven gebied der Poolsche Republiek bedroeg 388.634 km².

Huidige grenzen

De huidige grenzen van Polen (bij de overeenkomst van Jalta voorloopig vastgesteld) geven een verschuiving van den geheelen staat naar het Westen te zien. De grens met Rusland loopt thans van een punt, gelegen aan het Friesche Haf, ongeveer halverwege tusschen Elbing en Koningsbergen, eerst over een afstand van ongeveer 250 km. recht naar het Oosten en deelt daardoor het zuidelijk gedeelte van Oost-Pruisen bij Polen in. Vervolgens buigt de grens naar het Zuiden af. Zij volgt daarbij de Curzonlinie en scheidt aldus de districten Wilna, Nowogrodek, Polezië, Wolynië, Lemberg en Stanislaw van Polen af. In het Zuiden loopt de grens wederom langs de Karpathen, terwijl in het Westen Boven- en Neder-Silezië, een gedeelte van Brandenburg en het geheele ten Oosten van de Oder gelegen stuk van Pommeren voorloopig aan Polen zijn toegevoegd.

Als gevolg van deze grenswijziging heeft Polen in het Oosten ongeveer 182.600 km². verloren en in het Westen circa 101.000 km². gewonnen. De totale oppervlakte bedraagt thans 307.021 km².

Bevolking

De Poolsche Republiek telt op den dag van heden ongeveer 25.000.000 inwoners, hetgeen 9.000.000 minder is dan het bevolkingscijfer van den vóór-oorlogschen staat. De bevolkingsdichtheid bedroeg vóór den oorlog 87 inwoners per km²., thans bedraagt zij 81.4 inwoners per km². De Duitsche bevolking in de nieuw verworven westelijke gebieden is op groote schaal geëvacueerd; haar plaats is ingenomen door de Poolsche emigranten uit de door de Sovjet-Unie ingelijfde strook langs de Oostgrens.

(Ec. Voorlichting, 26 Sept. '46)

(V. b. Grenzen 6812 D; D'tsche bev. 6843 D.; Grensverdr. m. Rusland 6404 C)

Roemenië

C. Ned. en Belg. aanspraken op Duitsch goud —

31 Oct. — De zestig ton gouds die door Duitschland gedurende den oorlog aan de Roemeensche nationale bank zijn betaald voor olie-exporten, worden door de regeeringen van Nederland en België opgeëischt, daar dit goud van deze landen zou zijn gestolen. (United Press)

Rusland

D. Stalin beantwoordt wederom vragen —

Na Alexander Werth, correspondent van de „Sunday Times", heeft thans de president van het persbureau „United Press" een aantal vragen gesteld aan Maarschalk Stalin. De vragen en antwoorden werden op 29 October gepubliceerd. Wij ontleenen er het volgende aan:

Vr.: Bent u het eens met de opvatting van Minister Byrnes (zie 6924 G), volgens welke de spanning tusschen de Sovjet-Unie en de Ver. Staten toeneemt?

Antw.: Neen.

Vr.: Denkt u, dat de huidige onderhandelingen zullen leiden tot het sluiten van vredesverdragen, die vriendschappelijke betrekkingen zullen vestigen tusschen de volken, die in den oorlog verbonden waren en dat deze verdragen het gevaar van een nieuwen oorlog van de zijde der oude asmogendheden zullen voorkomen?

Antw.: Ik hoop het.

Vr.: Wat vormt naar uw meening op het oogenblik de grootste bedreiging van den wereldvrede?

Antw.: Zij, die in de richting van een nieuwen oorlog werken, de heer Churchill in de eerste plaats, en allen die in Engeland en de Ver. Staten net zoo denken als hij.

Vr.: Vertegenwoordigt de organisatie der Ver. Volken een garantie voor de onafhankelijkheid en de souvereiniteit der kleine landen.

Antw.: Dat is tot op dit oogenblik moeilijk te zeggen.

Vr.: Bent u van oordeel, dat de vier bezettende mogendheden in Duitschland in de naaste toekomst moeten overgaan tot economische unificatie der zones, teneinde aldus den last der vier bezettende mogendheden te verlichten?

Antw.: Het is noodig niet alleen de economische eenheid, maar ook de politieke eenheid in Duitschland te herstellen.

Vr.: Is het volgens u op dit oogenblik mogelijk een soort centraal Duitsch bestuur in handen der Duitschers te leggen, echter onder geallieerde contrôle, teneinde den raad der ministers van buitenlandsche zaken in staat te stellen een vredesverdrag voor Duitschland op te stellen?

Antw.: Ja, dat houd ik voor mogelijk.

Vr.: Houdt u het, gezien de onlangs in de verschillende bezettingszones gehou-

den verkiezingen, voor mogelijk, dat Duitschland zich volgens democratische principes zal ontwikkelen, zoodat het in de toekomst een vredelievend land zal worden?
Antw.: Daar ben ik op dit oogenblik niet zeker van.
Vr.: Denkt u, dat het noodig zal zijn, gelijk in sommige kringen is voorgesteld, aan de Duitsche industrieele productie een hooger niveau toe te staan dan vastgesteld is teneinde Dutschland in staat te stellen beter in zijn eigen behoeften te voorzien?
Antw.: Ja, dat is mijn meening.
Vr.: Wat kan, buiten het program der vier partijen van dit oogenblik gedaan worden om te verhinderen dat Duitschland opnieuw een militaire bedreiging van de wereld wordt?
Antw.: De kiemen van het fascisme moeten tot aan den wortel worden uitgeroeid en Duitschland moet tot een maximum gedemocratiseerd worden.
Vr.: Moet men het Duitsche volk de bevoegdheid geven zijn industrie en zijn handel te herstellen in die mate, dat het zichzelf kan bedruipen.
Antw.: Ja.
Vr.: Is naar uw meening het program, dat te Potsdam is opgesteld, ook ten uitvoer gelegd? Als dit niet het geval is, wat kan er dan gedaan worden, opdat het met effect kan worden ten uitvoer gelegd?
Antw.: Het program van Potsdam is niet steeds in practijk gebracht, in het bijzonder wat betreft de democratiseering van Duitschland.
Vr.: Bent u van meening, dat er een te overvloedig gebruik is gemaakt van het vetorecht bij de besprekingen tusschen de vier ministers van buitenlandsche zaken en in den Veiligheidsraad.
Antw.: Neen.
Vr.: Tot welk punt moeten de geallieerde mogendheden voortgaan met het berechten van oorlogsmisdadigers van den tweeden rang in Duitschland? Hebben de beslissingen van Neurenberg een voldoende krachtige basis gelegd voor een dergelijke actie?
Antw.: Hoe verder men hiermede gaat, hoe beter.
Vr.: Beschouwt Rusland de westelijke grenzen van Polen als definitief?
Antw.: Ja.
Vr.: Wat is het oordeel van Rusland over de aanwezigheid van Britsche troepen in Griekenland?
Ant.: Rusland beschouwt deze als niet noodzakelijk.
Vr.: Wat is de sterkte van de Sovjettroepen in Polen, Hongarije, Bulgarije, Joego-Slavië en Oostenrijk en hoelang denkt u dat zij daar in het belang van den vrede moeten blijven?
Antw.: In het Westen, dat is te zeggen in Duitschland, Oostenrijk, Hongarije, Bulgarije en Polen heeft de Sovjet-Unie op het oogenblik zestig divisies in totaal; de meeste troepen zijn niet tot het maximum bewapend. In Joego-Slavië heeft de Sovjet-Unie geen troepen. Binnen 2 maanden zullen er als gevolg van het besluit van den oppersten Sovjet van 22 October, in de genoemde landen niet meer dan veertig divisies zijn.
Vr.: Wat is de houding van de regeering der Sovjet-Unie ten opzichte van de aanwezigheid van Amerikaansche oorlogsschepen in de Middellandsche Zee?
Antw.: Dit laat ons onverschillig.
Vr.: Zal het voor Finland mogelijk zijn weer een land te worden, dat in zijn eigen behoeften kan voorzien, wanneer het zijn oorlogsschulden heeft voldaan en is het mogelijk het program der Finsche schadevergoedingen te herzien teneinde dit land bij zijn herstel behulpzaam te zijn?
Antw.: Die vraag is ten onrechte gesteld. Finland is en blijft een land, dat in zijn eigen behoeften kan voorzien.
Vr.: Welke beteekenis hebben de handelsverdragen met Zweden en de andere landen voor de in den oorlog verwoeste Russische gebieden en den wederopbouw hiervan. Welke hulp van buiten lijkt u wenschelijk om deze groote taak te volbrengen?
Antw.: Het handelsverdrag met Zweden is een bijdrage tot de economische samenwerking tusschen de volken.
Vr.: Heeft de Sovjet-Unie reeds onderzoekingen gedaan op het gebied van de atoombom en soortgelijke oorlogswapens?
Antw.: Neen.
Vr.: Wat is volgens u de beste methode om de atoom-energie te controleeren? Moet deze contrôle op een internationale basis worden uitgevoerd en tot welke hoogte dienen de landen hun souvereiniteit prijs te geven om die contrôle doeltreffend te maken?
Antw.: Het is noodzakelijk op dit gebied een krachtige internationale contrôle in te stellen.
Vr.: Hoeveel tijd is er naar uw meening noodig voor den wederopbouw van de verwoeste gebieden in West-Rusland?
Antw.: Zes of zeven jaar, misschien zelfs meer.
Vr.: Is de Sovjet-Unie bereid aan commercieele luchtvaartondernemingen vergunning te verleenen over haar gebied te vliegen?
Heeft de Sovjet-Unie het plan zijn eigen luchtvaartlijnen uit te breiden tot boven andere continenten op overeenkomstige basis als andere landen?
Antw.: Onder bepaalde voorwaarden is die veronderstelling niet ongerechtvaardigd.
Vr.: Wat denkt uw regeering van de bezetting van Japan?
Denkt u dat deze resultaten heeft gehad?
Antw.: Ja, er zijn resultaten bereikt, maar er hadden betere bereikt kunnen worden. (United Press)
(V. b. Stalin 6891 A; Sterkte troepen 6921 E; Finland 6906 C; Verdr. m. Zweden 6884 E)

Spanje

A. Argentijnsche „Vrijheidsorde" voor Franco - Eereburger van Guernica —

14 Oct. — De President van Argentinië, Juan Perón, heeft aan den Spaanschen dictator, gen. Franco, de Argentijnsche „Vrijheidsorde" verleend. (N. Zürch. Ztg.)

28 Oct. — Gen. Franco heeft het eereburgerschap van het Baskische plaatsje Guernica, dat op 26 April 1937 door Duitsche vliegers, die aan de zijde van Franco streden, gebombardeerd en grootendeels verwoest werd, aanvaard. (Le Monde) **(V. b. Perón 6766 B; Franco 6912 H en 6908 D)**

Tsjecho-Slowakije

B. De evacuatie van Duitschers voltooid —

25 Oct. — Van de 2.5 millioen in Tsjecho-Slowakije woonachtige Duitschers zijn er 2.165.135 uit het land gezet. Hiervan zijn er 1.415.135 in de Amerikaansche en 750.000 in de Russische zone van Duitschland opgenomen. Ongeveer 300.000 Duitschers mogen in Tsjecho-Slowakije blijven wonen. (Neue Zürcher Ztg.)
(V. b. 6843 E)

C. Commandant van Theresienstadt geëxecuteerd —

26 Oct. — De commandant van het Duitsche concentratiekamp in Theresienstadt Heinrich Jöckl, is door het volksgerecht van Litomerice (Leitmeritz) ter dood veroordeeld en drie uur later geëxecuteerd. (Neue Zürcher Ztg.)

Ver. Staten

D. Agenten van den spionnagedienst opgeroepen —

28 Oct. — Geoefende spionnage-agenten van het Amerikaansche leger, die in den oorlog dienst deden, worden voor actieven dienst in Duitschland opgeroepen, teneinde „de spionnagediensten van andere landen" te neutraliseeren. (United Press)

E. Verdediging Westelijk Halfrond

29 Oct. — De Amerikanen moeten de zee en de lucht in het Noorden van den Atlantischen en de Stillen Oceaan beheerschen. Dit is het eerste vereischte voor de verdediging van het Westelijke Halfrond, aldus vice-admiraal Forrest Sherman, plv. hoofd van de „Naval Operations". (Nat. Rotterd. Crt.)

F. Beleggingen in het Buitenland

23 Oct. — De onder-staatssecretaris voor Economische Aangelegenheden, William Clayton, verklaarde in een interview, dat, aangezien het voor Amerika van essentieel belang is geworden zekere strategische materialen te importeeren, waaraan het tekort heeft, Amerika in zijn economische internationale betrekkingen het punt heeft bereikt, waar hèt grooteren steun moet verleenen aan Amerikaansche zakenlieden bij beleggingen in buitenlandsche industrieën van dergelijke strategische materialen.

Clayton zeide, dat hoewel hij in het algemeen niet dacht, dat Amerika bereid was zijn onderdanen in dezelfde mate te steunen bij overzeesche beleggingen als Engeland dit altijd heeft gedaan, wellicht een uitzondering zou kunnen worden gemaakt indien het mineralen betreft, welke van essentieel belang zijn voor de nationale veiligheid. (U.S. Information Service)

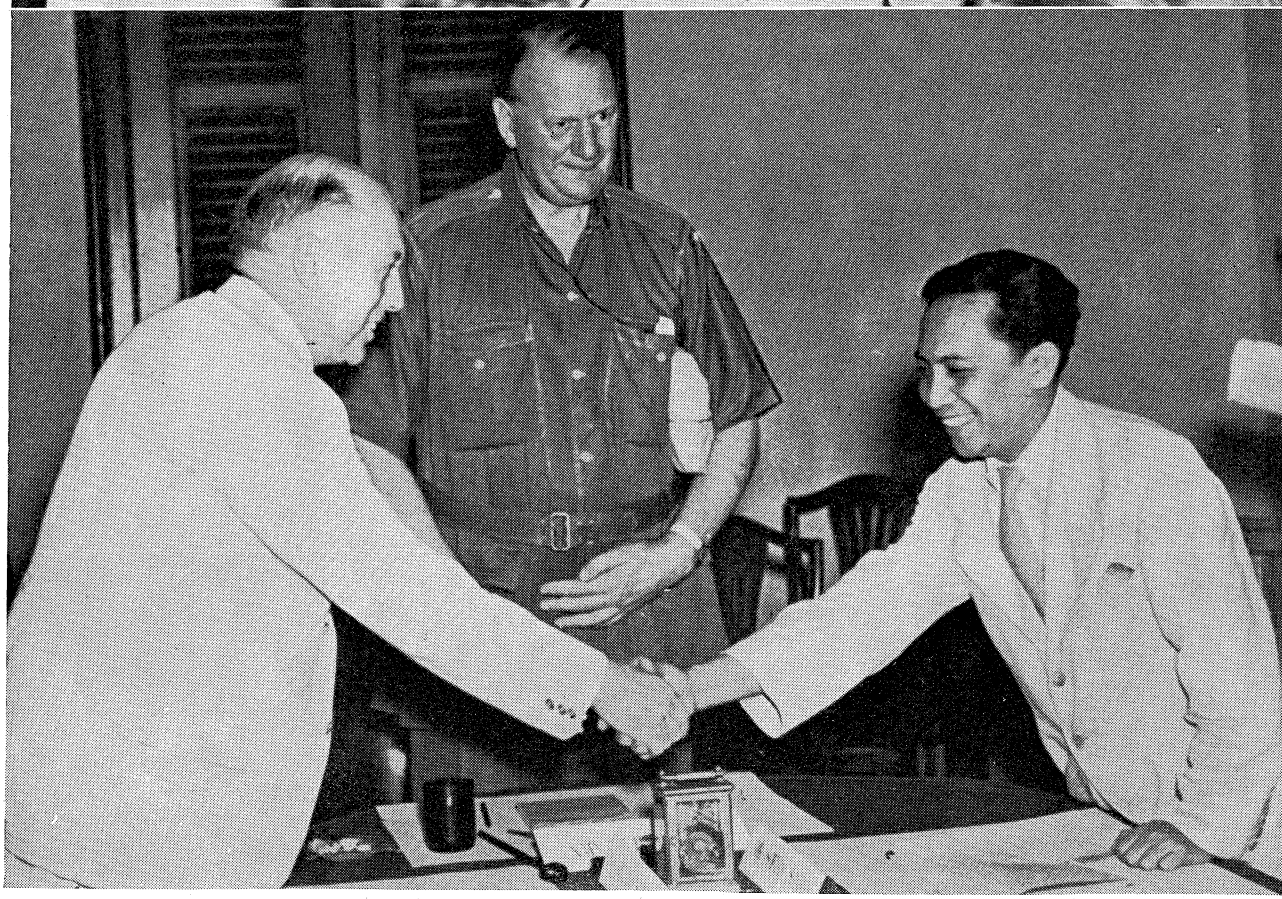
Wetenschap en Techniek

G. De uitwerking van de atoombom - Geen tactisch wapen —

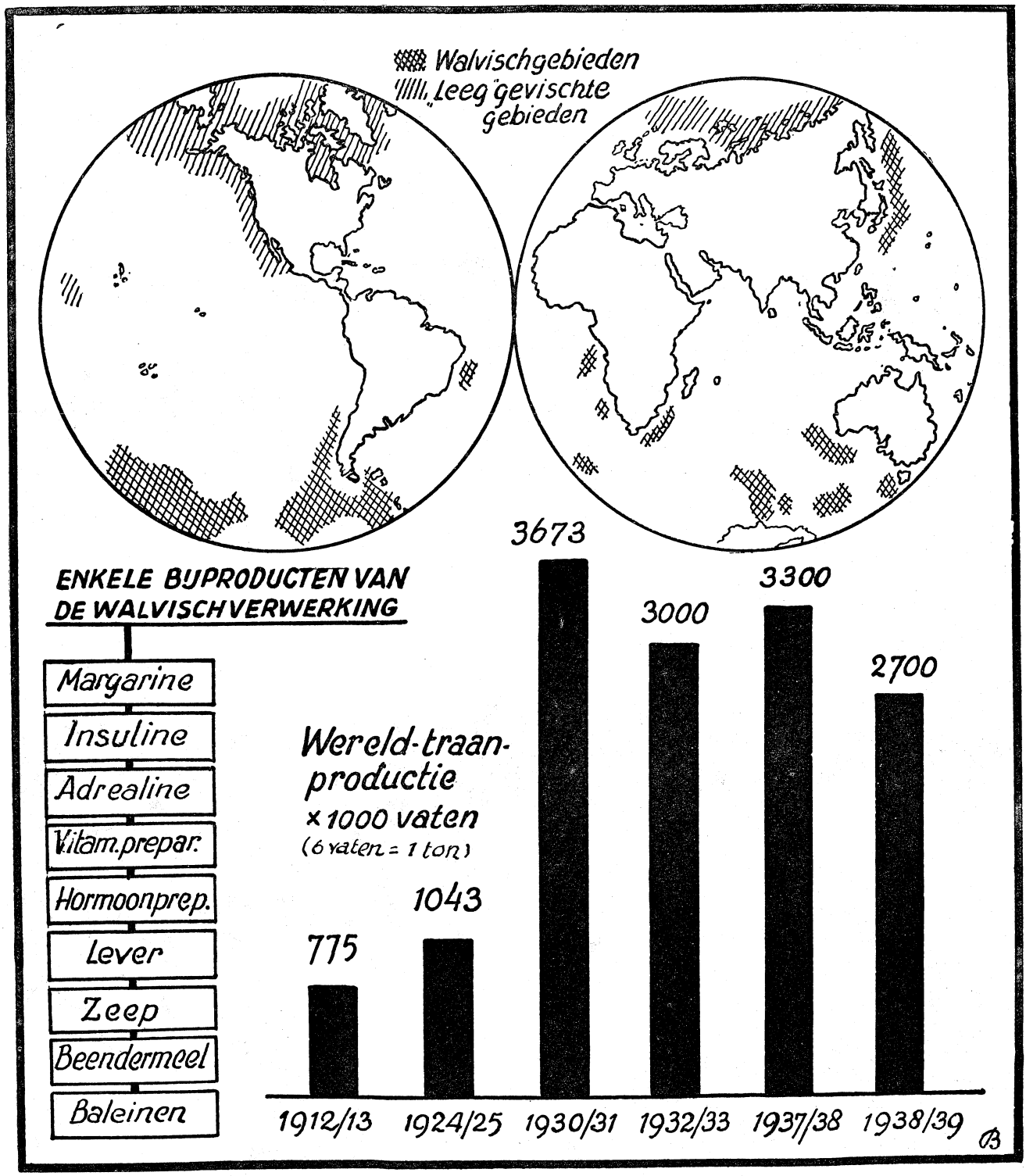
21 Oct. — De plaatsvervangende commandant van de atoombomproeven bij Bikini, gen.-maj. A. J. McAuliffe heeft onthuld, dat soldaten in „dug-outs" of in tanks den druk en de hitte van een dichtbij explodeerende atoombom kunnen verdragen en den strijd kunnen voortzetten. Tanks en zware wapenen zouden bij de proeven practisch onbeschadigd zijn gebleven. Licht materiaal, zooals jeeps, zoeklichten en radioinstallaties waren ernstig beschadigd. Kleeding, die ver van de explosie verwijderd was, vatte vuur. „Plastics" veranderden van samenstelling, verbrandden of verschroeiden. Rubberbanden in de buurt van het centrum der explosie vertoonden een opmerkelijk weerstandsvermogen.

McAuliffe verklaarde tenslotte, dat de atoombom eerder een strategisch, dan een tactisch wapen is, dat het best gebruikt kan worden voor een groot in een bepaald gebied gelegen doel. De atoombom heeft, volgens hem een uitwerking over een te groot gebied, om haar te gebruiken tegen een vijand, als eigen troepen in de buurt zijn. (Daily Telegraph) **(V. b. 6860 C)**

Na een gewapend conflict van 14 maanden werd te Batavia een wapenstilstand gesloten tusschen de vertegenwoordigers der Nederlandsche en der Indonesische, republikeinsche regeering.
Boven: De Nederlandsche commissie-generaal, v. l. n. r.: F. de Boer, M. van Poll, lt.-gouv.-gen. dr. H. J. van Mook en prof. ir. W. Schermerhorn. Op den voorgrond (met rug naar camera) ziet men den Indonesischen premier Soetan Sjahrir.
Onder: Prof. ir. W. Schermerhorn en Soetan Sjahrir geven elkaar na het teekenen van de wapenstilstandsovereenkomst, een hand. De Britsche bemiddelaar, Lord Killearn ziet glimlachend toe. (Zie ook: 6919 A) (foto Ass. Press)

Naar aanleiding van het vertrek van een walvischvaarder „Willem Barentsz" naar de Zuidpool (zie pag. 6925) geven wij hierboven eenige gegevens over de walvischvaart en de traanproductie. (foto Ass. Press)

Nederland

Eischen ten aanzien van Duitschland

De Nederlandsche regeering heeft op 5 November aan de regeeringen van de Vereenigde Staten van Amerika, van het Vereenigd Koninkrijk, van de Unie van Socialistische Sovjet Republieken en van Frankrijk het memorandum doen overhandigen betreffende de Nederlandsche territoriale en economische eischen ten aanzien van Duitschland. Ook aan de Belgische regeering is een exemplaar van dit memorandum overhandigd.

De regeering verwijst in haar memorandum allereerst naar de verklaring die op 28 October 1944 door haar werd afgelegd, en ter kennis van de regeeringen der bondgenooten werd gebracht, waarin Hr. Ms. regeering er inter alia de aandacht op vestigde, dat de toestand van Nederland, ten gevolge van een complex van maatregelen door den bezetter genomen, dermate ernstig was geworden, dat de mogelijkheden van herstel na de bevrijding op zeer bedenkelijke wijze waren aangetast. Op grond hiervan behield de Nederlandsche regeering zich het recht voor om na de bevrijding van Nederland haar standpunt en eischen kenbaar te maken.

In de periode, die sindsdien verloopen is, is het mogelijk geweest een overzicht samen te stellen van de totale verliezen, die de nationale economie heeft geleden. Daarbij is gebleken, dat, wil Nederland in staat zijn om zijn nationale welvaart eenigermate te herstellen, een onontbeerlijk vereischte is, dat de beschikking verkregen worde over zekere compensaties van Duitsche zijde. Tevens zal het noodig zijn waarborgen te scheppen, die de Nederlandsche economie zullen vrijwaren tegen discriminatoire Duitsche maatregelen, die in het verleden ten detrimente van Nederland werden genomen.

Gebleken is, dat het letsel, aan de nationale economie toegebracht, dergelijke afmetingen heeft aangenomen, dat een herstel in den vorm van toewijzing van Duitsch gebied, tengevolge van den omvang, dien deze annexaties zouden aannemen, practisch niet te verwezenlijken zou zijn. Hr. Ms. regeering beoogt derhalve hare territoriale eischen te beperken tot de nader te noemen grenscorrecties en zou overigens de vergoeding van het toegebrachte nadeel in hoofdzaak op het economische terrein willen nastreven.

Algemeene desiderata.

In groote trekken zijn de desiderata, die de Nederlandsche regeering daarbij te stellen heeft, als volgt te formuleeren:

In de toekomst zullen bepaalde maatregelen moeten worden genomen om de economie van Nederland minder afhankelijk te maken van zijn achterland. Daarvoor is in de eerste plaats noodig een verdere industrialisatie van Nederland, waarvoor een breedere kolenbasis noodzakelijk is. Verder is daarvoor noodig een betere waarborg voor de voorziening van den Nederlandschen landbouw met meststoffen.

Bovendien is het duidelijk, dat herstel van handel en verkeer met Duitschland altijd een onmisbare factor zal blijven voor den terugkeer van het land naar welvaart. Duidelijker en duurzamer waarborgen zullen verkregen moeten worden, ten einde het mogelijk te maken, dat de natuurlijke voordeelen van Nederland tegenover het achterland ten volle tot hun recht komen. Naar het oordeel der Nederlandsche regeering zullen deze algemeene desiderata op de volgende wijze verwezenlijkt kunnen worden.

Economische eischen.

Havens. — Sinds het Duitsche imperialisme een wereldgevaar werd, ondervonden de Nederlandsche havens een oneerlijke mededinging van de Duitsche havens Hamburg, Bremen en Emden. Thans is de tijd aangebroken om hieraan een einde te maken.

De spoorwegen zullen b.v. alleen de normale tarieven mogen berekenen voor het vervoer naar en van de Duitsche havens. Er zal ook op de haven- en overslagtarieven voor een bepaald tijdvak toezicht moeten worden gehouden. Vervolgens zullen er waarborgen moeten zijn, dat de Duitsche overheid in geen enkelen vorm subsidies zal verleenen aan het vervoer over de Duitsche kanalen.

Tenslotte zullen soortgelijke waarborgen noodig zijn, opdat het wegvervoer zich in Duitschland niet zal ontwikkelen tot een unfaire concurrentie voor de Nederlandsche zeehavens, vooral op het gebied van het vervoer van stukgoederen.

Kanalen. — Bij de eischen sluit logisch aan, dat de Nederlandsche regeering eenige eischen stelt ten aanzien van het Duitsche kanalenstelsel. De regeering is van meening, dat aan Duitschland verboden moet worden nieuwe kanalen aan te leggen, die het vervoer op den Rijn op onnatuurlijke wijze zouden kunnen aftappen terwijl voorts de bestaande kanalen van dezen aard niet verbreed of verdiept zouden mogen worden.

Monetair regime. — Sinds Duitschland in 1931 overging tot een reglementeering van het buitenlandsche betalingsverkeer, werden de in dat kader genomen maatregelen in toenemende mate in discriminneerenden zin toegepast ten nadeele van de Nederlandsche havens, het vervoerswezen en den handel.

Het is derhalve slechts redelijk, dat Nederland eischt, dat de monetaire politiek van Duitschland zoo gevoerd zal worden, dat deze vitale belangen van Nederland ten volle worden ontzien. Daarom zal aan Duitschland de verplichting moeten worden opgelegd om van den aanvang af, bij het herstel van zijn economische leven met het Nederlandsche belang ten volle rekening te houden.

Nader geformuleerd komen de Nederlandsche eischen op het volgende neer:

De beschikbaarstelling van buitenlandsche betaalmiddelen uit het Duitsche exportprovenu zal zoo dienen te geschieden, dat, indien de natuurlijke weg van den Duitschen uitvoer of invoer over de Nederlandsche havens loopt, alle daarop betrekking hebbende diensten werkelijk worden betaald. De betaling van deze diensten zal Nederland in staat stellen zijn economie en in het bijzonder zijn havensteden te herstellen. Dit houdt in, dat Nederland aan de Duitsche industrie weer een afzetgebied kan verschaffen. De onderhavige diensten betreffen de Rijnvaart en andere vervoersprestaties, de haven-, overslag- en opslagkosten, de scheepsvrachten, commissies, handelsmarges, enz.

Er dient op te worden gewezen, dat Nederland niet alleen belang heeft bij de zuivere vervoersprestaties. Ook de Nederlandsche transitohandel zal binnen het kader van dezen eisch tot zijn recht moeten komen.

De economische voordeelen, op deze wijze verkregen, komen neer op het volgende:

De positie van Nederland als transitoland en internationaal handelsland zal weer hersteld moeten worden. Hiertoe is een waarborg vereischt, dat Duitschland niet meer de gelegenheid krijgt de Nederlandsche welvaart aan te tasten. Dit kan gezien worden als een voordeel voor Nederland, maar dit is een voordeel, dat gebaseerd is op eischen van recht en billijkheid.

Mijnbouw. — Met betrekking tot den steenkolen-mijnbouw zal het noodzakelijk zijn, dat aan Nederland worde overgedragen een aantal Duitsche mijnconcessies in het gebied tusschen de Oostgrens van de Nederlandsche provincie Limburg en den Rijn. Deze regeling zal moeten omvatten zoowel concessies, die reeds in exploitatie zijn, of nog onontgonnen concessies als kolenvelden, waarvoor nog geen concessies zijn gegeven.

Het wordt volstrekt noodzakelijk geacht, dat de mijnen geëxploiteerd worden binnen het kader van de Nederlandsche economie. De handel in deze kolen zal uitsluitend een Nederlandsche handel moeten zijn en de financieele afwikkeling daarvan zal plaats moeten hebben binnen den Nederlandschen valuta-kring.

Loopende exploitatie-uitgaven in Duitschland, die contant dienen te geschieden, zooals de loonen voor mijnwerkers, zullen in marken worden betaald.

Voor zoover kapitaal van Nederlandsche zijde wordt beschikbaar gesteld, zal dit kapitaal als preferent moeten worden beschouwd.

De duur van deze regelingen zal een tijdvak van 40 tot 50 jaren zijn.

Wat de nog niet in exploitatie gebrachte mijnen betreft, zal een regeling noodig zijn, waarbij overdracht van de concessies voor onbepaalden tijd aan Nederlandsche ondernemingen mogelijk is.

Met betrekking tot kali wenscht de Nederlandsche regeering aanspraak te maken op nog niet geëxploiteerde kalilagen bij Wesel en Xanthen.

Grenscorrecties —

De Nederlandsche regeering heeft het zwaartepunt van het herstel gelegd op economische wenschen, hetgeen niet wegneemt dat zij daarnaast moet overgaan tot het verlangen van enkele correcties van de Nederlandsch-Duitsche grens.

De grilligheid van deze grens heeft in het verleden herhaaldelijk tot moeilijkheden aanleiding gegeven. Thans moet die situatie afdoende worden gewijzigd.

Overwegingen — De Nederlandsche regeering heeft zich daarbij laten leiden door de volgende overwegingen:

1. Verkorting van de grens.
2. Verbetering van de locale verkeersmogelijkheden.
3. Plaatselijke verbetering van den waterstaatkundigen toestand.
4. Verbeteringen van den sociaal-economischen toestand.
5. Opheffing van plaatselijke misstanden.

Bevolking — Ten aanzien van de Duitsche bevolking, woonachtig in de streken die van Duitschland zullen worden afgeschei-

den, heeft de Nederlandsche regeering ernaar gestreefd, dat een zoo gering mogelijk aantal Duitschers binnen het Nederlandsche staatsverband zal worden gebracht.

Volgens statistische gegevens van 1939 wonen ong. 119.000 personen in het te cedeeren gebied.

De autochthone bewoners in bedoeld gebied, die kunnen aantoonen, dat zij op 10 Mei 1940 ter plaatse waren gevestigd, zullen daar kunnen blijven wonen.

De Nederlandsche regeering wenscht er den nadruk op te leggen, dat de beide aangelegenheden in één enkel verband dienen te worden gezien, met dien verstande, dat mochten hare economische desiderata — in het bijzonder die, welke op mijnconcessies betrekking hebben — onverhoopt niet die mate van bijval vinden,

Voorts dienen een 24-tal plaatselijke misstanden langs de Nederlandsch-Duitsche grens gecorrigeerd te worden.

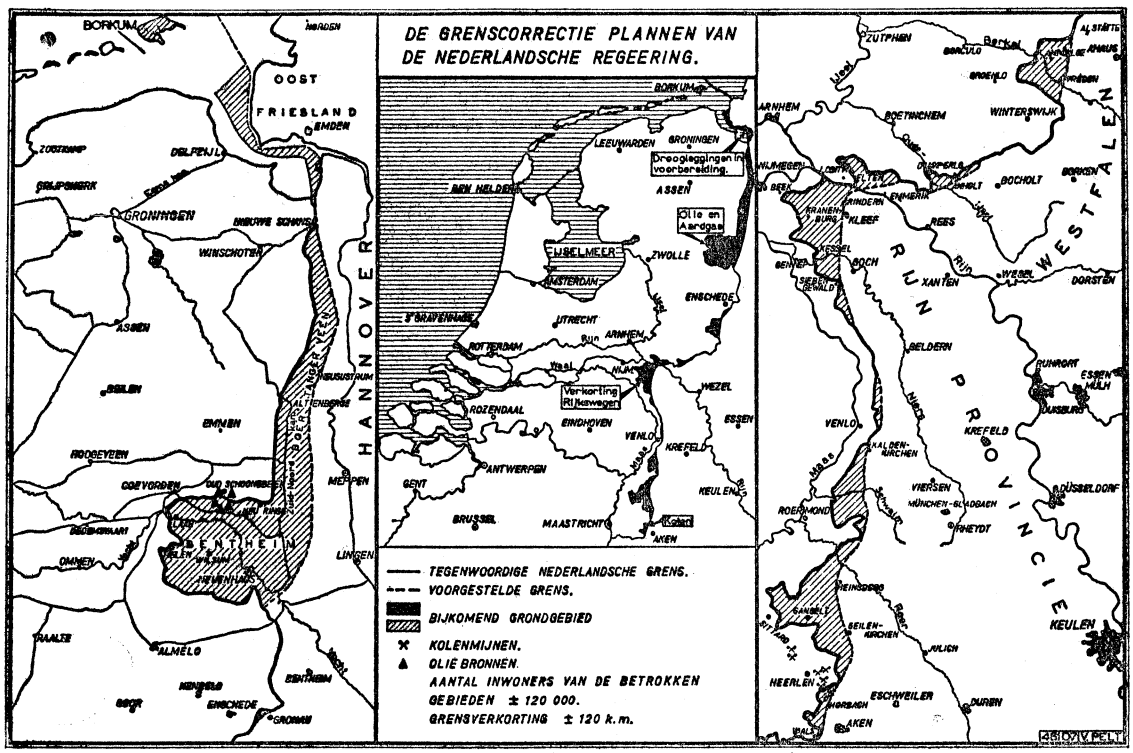
Voor het meerendeel bestaan deze uit de doorsnijding van wooncomplexen door de grens, verkeersbelemmeringen en omstandigheden, die den smokkelhandel in de hand werken. Voorts acht de regeering het gewenscht het Bourtanger veengebied, gelegen ten Oosten van het Zuidelijke deel van de provincie Groningen en van de provincie Drenthe, aan het grondgebied van het Koninkrijk toe te voegen. Door de grenslijn in de Bentheimer bocht recht te trekken, wordt de mogelijkheid geopend te geraken tot een verbetering van den waterstaatkundigen toestand aan de grens. Ook dit gebied is dun bevolkt.

Deze grenscorrectie is een van de wei-

van een bescheiden grenscorrectie.

In Limburg vertoont, van Tegelen tot Vaals, de Nederlandsche grens een uiterst grillig verloop, terwijl het Nederlandsche territoir ten Noord-Oosten van Sittard slechts een breedte van enkele kilometers heeft. De Nederlandsche regeering heeft gemeend, dat de bestaande toestand op afdoende wijze dient te worden verbeterd.

Het economische belang dezer grenscorrectie dient niet te worden overschat. Weliswaar zullen enkele concessiegebieden en steenkolenlagen binnen het Nederlandsche grondgebied komen, doch daarop bevindt zich slechts één mijnonderneming, terwijl de moeilijkheden, welke op mijnbouwkundig gebied worden ondervonden, door het grillige tracé langs de Zuidgrens van Limburg, slechts

die de regeering verwacht, zij zich het recht uitdrukkelijk voorbehoudt verder strekkende eischen van territorialen aard te stellen.

Omvang — De verlangde grensrectificaties zullen o.a. ten gevolge hebben, dat de grenslijn tusschen Nederland en Duitschland van 525 tot 340 km zal worden teruggebracht. Dit resultaat wordt bereikt door een oppervlakte van slechts 1750 vierkante kilometer bij Nederland te voegen.

Verreweg de belangrijkste gewenschte verbetering is de vaststelling van de grens in den Dollard en den Eemsmond. In verband met bestaande plannen tot inpoldering van den Dollard komt het gewenscht voor, dit gebied bij Nederland te voegen. Reeds doet zich de wenschelijkheid gevoelen den zeedijk, loopende van Emden over Knock naar Pilsum, tot Nederlandsch territoir te maken.

In dezen opzet blijft de stad Emden en omgeving op Duitsch gebied gelegen.

Gezien de genoemde plannen, komt het logisch voor, het eiland Borkum, dat de monding van de Eems beheerscht, bij Nederland te voegen.

nige, die tevens eenige economische beteekenis heeft, nademaal is het te verwerven gebied aardolie voorkomt.

De stad Nordhorn, die ca. 24.000 inwoners telt, zal Duitsch territoir blijven.

Waar bij Nordhorn de huidige Nederlandsche grens weer naar voren springt, volgt de nieuwe lijn ongeveer de grens van thans, tot ten Westen van Gronau, waar een kleine inham wordt rechtgetrokken, Gronau zelf blijft Duitsch.

Deze kleine grenscorrectie bij Glanerbrug zal ten gevolge hebben, dat de spinnerijen „Eilermark" en „Deutschland", waarin resp. 100 pct. en 75 pct. Nederlandsch kapitaal is geïnvesteerd, op Nederlandsch gebied komen te liggen.

De grenscorrecties bij Dinxperlo en ten Oosten van Nijmegen hebben een punt van vele overwegingen uitgemaakt. Vooral van verkeerstechnisch standpunt waren er redenen te over om een meer Oostelijke grenslijn te verlangen dan thans is geschied. Op grond van de overweging, dat de bevolking ca. 115.000 zielen telt, heeft de regeering gemeend te moeten volstaan met het verlangen

zeer ten deele worden ondervangen. Bovendien zijn door hun ligging diverse steenkolenvelden thans onontginbaar (b.v. Melanie, Nordstern, Hillenswehr), terwijl de huidige grens voor de Domaniale mijn moeilijkheden geeft.

Hier dient te worden vermeld, dat de Nederlandsche importbehoefte aan kolen voor de toekomst ongeveer 7½ millioen ton per jaar zal bedragen.

De wijze, waarop de Nederlandsche regeering in dit tekort hoopt te voorzien, is reeds hierboven uitvoerig uiteengezet. Ook voor den landbouw houden de gebiedsuitbreidingen, hoe bescheiden ook, nieuwe mogelijkheden in, want 1250 km² of 5/7 van het gebied bestaat uit landbouwgrond. (Nat. Rott. Crt. - Parool) **(V. b. 6925 B; zie ook 6887 E; Ec. verk. m. D'land 6922 A)**

A. Wijziging van de Grondwet - Voorgestelde wijzigingsprocedure verworpen - Uitzending van troepen aanvaard —

31 Oct. — Het wetsontwerp tot wijziging van de procedure van Grondwetswijziging (zie 6846 B) heeft in de Tweede Kamer

niet de vereischte meerderheid van tweederden van het aantal uitgebrachte stemmen kunnen halen. Het is dus niet aanvaard. Vóór stemden 57, tegen 36 leden.
Het voorstel tot wijziging van artikel 192 (Uitzending troepen naar Indië - zie 6846 B) werd met 84 tegen 9 stemmen aangenomen. (A.N.P. - Red. K.H.A.)
(V. b. 6846 B; Uitzend. n. Indië 6910 B)

A. Handelsverdrag met Tsjecho-Slowakije —

4 Nov. — Een handelsverdrag is gesloten met Tsjecho-Slowakije, waarbij bepaald is, dat Nederland aan dit land zal leveren: groenten, bloemen, visch, diamanten voor de industrie, linoleum en Philipsproducten. Tsjecho-Slowakije zal naar ons land uitvoeren: hout, cement, lucifers, sigarettenpapier, glas (ook voor brillen), potlooden, porselein en aardewerk, ijzer, staal, Diesel-electrische instrumenten, hop, chemische producten en katoenstoffen voor Indië. In dit handelsverdrag is overeengekomen, dat ook Ned. Indië aan Tsjecho-Slowakije producten zal leveren, o.a. rubber, tabak, sigaren, tin, hars en peper. (Tr.) **(V. b. H.verdr. m. btl. 6918 A)**

B. Het consumentencrediet - Verlenging van den aanvragingstermijn - Regeling van de terugbetaling —

2 Nov. — De Minister van Financiën heeft besloten, den termijn voor aanmelding voor het consumentencrediet, welke op 9 November zou sluiten, te verlengen tot en met 30 November.
Het aantal aanvragen bedraagt thans ruim 10 000. De geringe belangstelling voor het crediet meende men te moeten wijten aan de geringe zekerheid die bestond met betrekking tot de terugbetaling. De Minister is hieraan tegemoet gekomen door de publicatie van afbetalingsschalen. Hieruit blijkt, dat geen aflossing gevraagd wordt, welke de draagkracht te boven gaat. (Tijd - Red. K.H.A.)
(V. b. Consumentencrediet 6902 A)

C. Geblokkeerd geld zal verhandelbaar worden —

4 Nov. — In de toelichting op het wetsontwerp tot een vermogensheffing ineens deelt de Minister van Financiën mede, dat onder nader te preciseeren voorwaarden en eventueele beperkingen het geblokkeerde geld in de toekomst tegen vrij geld zal kunnen worden verhandeld. (Trouw) **(V. b. Geblokk. geld 6755 C)**

D. Ned. Indische groepeeringen doen beroep op Ministerraad, Staten-Generaal en Commissie-Generaal —

6 Nov. — Op 30 October hebben de Christelijke staatkundige partij, de Eenheidsgroep, de groep mr. Slamet, de Indische Kath. Volkspartij, de Perkoempoelan Bangsa Maloekoe Bandoen (volksorganisatie van de Molukken afdeeling Bandoeng), de Persatoean Timoer Besar (vereeniging van de groote Oost) en de Vaderlandsche Club, telegrammen gezonden naar den Nederlandschen Minister-president en de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer, waarin zij er op aandrongen, dat geen bindende overeenkomsten op principieele punten met de Indonesische republiek zouden worden gesloten zonder goedkeuring van de Staten-Generaal.
Naar aanleiding van het feit, dat de commissie-generaal zich heeft verzekerd van de medewerking van een aantal vertegenwoordigers van de economische groepeeringen, hebben deze politieke groepen op 6 Nov. de commissie-generaal medegedeeld, dat zij van meening zijn, dat ook de politieke problemen zoodanig gecompliceerd zijn, dat niet-ambtelijke adviezen voor de commissie-generaal van zeer groote waarde moeten zijn. De groepeeringen verklaren zich bereid, dergelijke adviezen te geven.
(Red. K.H.A. - Maasb.) **(V. b. Ind. Kath. Volkspartij 6888 F; mr. Slamet 6757 I)**

E. De plundering van Arnhem —

4 Nov. — De P.R.A. te Arnhem heeft in samenwerking met het Bureau voor Oorlogsmisdrijven te Wesel (Duitschland) Louise Grasili gearresteerd, die de leiding heeft gehad bij het plunderen van de stad Arnhem in den winter 1944-1945. Naar aanleiding van deze arrestatie zijn enkele gegevens verstrekt omtrent de schade, die door de systematische plundering van Arnhem door de Duitschers is aangericht. De schade aan huisraad bedraagt 350 millioen, de schade in de kleine bedrijven 30 millioen, de schade bij de kunstzijdefabrieken 20 millioen, bij de metallurgische bedrijven 3.6 millioen, bij de Heveafabrieken te Oosterbeek 1.6 millioen gulden. (Trouw)

F. De tolunie met België en Luxemburg —

4 Nov. — Het gemeenschappelijk toltarief (van Nederland, België en Luxemburg) zou 1 November 1946 in werking treden. Dit zal niet het geval kunnen zijn; de douaneraad heeft het ontwerp intusschen wel gereed en het zal eerstdaags aan de Regeeringen worden aangeboden. Het gemeenschappelijke toltarief zal nu, naar de verwachting is, in het begin van 1947 in werking kunnen treden, als tenminste de parlementen der drie landen er hun goedkeuring aan hechten.
De datum voor de afschaffing van de tolgrenzen tusschen de drie landen onderling, (1 November 1947) zal gehandhaafd kunnen blijven. (Commentaar)
(V. b. Tolunie 6843 A)

G. Gronden behoorende tot vijandelijk vermogen aan den Staat vervallen —

4 Nov. — De vermogens van vijandelijke onderdanen en rechtspersonen zijn krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen aan den Staat vervallen, hetgeen dus ook het geval is met den landelijken eigendom, die tot het vijandelijk vermogen behoorde.
Niet alleen de eigenaren, maar ook de gebruiksgerechtigden zijn verplicht tot aangifte van deze vermogensbestanddeelen bij het Nederlandsche Beheersinstituut. (Commentaar) **(V. b. 6538)**

H. Artsen zeggen contract met ziekenfondsen op —

1 Nov. — De artsen hebben de contracten met de ziekenfondsen opgezegd. Dr. J. Brutel de la Rivière, voorzitter van de „Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering van de Geneeskunst", waarbij 6300 artsen zijn aangesloten, heeft de volgende uiteenzetting gegeven van de redenen, welke tot dit besluit hebben gevoerd:
Het in 1941 ingevoerde Ziekenfondsbesluit leidde er toe, dat het aantal ziekenfondsleden aanzienlijk toenam, daar alle arbeiders met een loon tot ƒ 3000 verplicht verzekerd werden. De artsen moesten deze nieuwe categorie verzekerden tegen de oude voorwaarden, die zij onvoldoende achtten, behandelen. Vooral het door de ziekenfondsen betaalde honorarium voor specialistische behandeling achtten zij onbevredigend. Bovendien kunnen zij niet zelf bepalen aan welk fonds zij wel of niet wenschen mede te werken.
Deze nieuwe positie wordt door de artsen als volstrekt onaanvaardbaar beschouwd. Onderhandelingen met de regeering hebben geen resultaat opgeleverd. De artsen hebben daarom het contract met de ziekenfondsen opgezegd en daarvan mededeeling gedaan aan den Minister van Sociale Zaken en ook andere instanties, die met het ziekenfondswezen te maken hebben, er van op de hoogte gebracht.
Dit beteekent echter niet, dat aan de verzekerden in de ziekenfondsen geneeskundige hulp zal worden onthouden. De artsen staan er echter op, dat herziening der overeenkomsten op zoo kort mogelijken termijn zal worden bereikt.
(Vrije Volk) **(V. b. Ziekenfondsbesl. 5820 A; 4882 B)**

I. De valsche stembiljetten te Tilburg —

7 Nov. — De rechtbank te Breda heeft twee vroegere leden van Nationaal Front, die beiden valsche stembiljetten bij de verkiezingen van de Tweede Kamer in de Tilburgsche stembus hadden geworpen, uit protest tegen de berechting van Arnold Meijer en die deswege gearresteerd en wegens verduistering en valschheid in geschrifte vervolgd werden, van het hun ten laste gelegde vrijgesproken. (Vrije Volk)
(V. b. 6741 A; Arnold Meijer: 6791 A)

K. Emigratie naar Brazilië —

6 Nov. — Joao Alberto, Braziliaansch Minister van Landbouw en president van een maatschappij, die zich bezig houdt met de ontginning van een uitgestrekt grondgebied in Centraal-Brazilië, heeft verklaard, dat hij zijn regeering een plan heeft voorgelegd voor immigratie van duizend Nederlandsche gezinnen, elk met zes koeien. De Minister voegde hieraan toe, dat deze gezinnen reeds aanvragen hadden ingediend bij het Braziliaansche consulaat te Amsterdam en dat hun vertrek afhing van de bereidheid der regeering van Brazilië om de transportkosten van personen en vee, die 25 millioen cruzeiros beloopen, te dragen.
In aansluiting hierop wordt nog bericht, dat 15 November een delegatie, bestaande uit de heeren ir. G. J. Heymeyer, hoofd van de afdeeling sociale zaken van de Stichting voor den Landbouw, ir. C. van Steen, van de directie van den Noord-Oostpolder, en ir. W. van Beers, bodemkundige, naar Brazilië vertrekt om aldaar een onderzoek in te stellen naar de emigratiemogelijkheden voor Nederlandsche jonge boeren. (Tijd)
(V. b. Emigratie: 6515 C)

L. Radio-musici in staking —

7 Nov. — Op 5 November brak bij de „Stichting Radio Nederland", een staking uit doordat enkele orkesten weigerden op te treden. Reeds spoedig breidde de staking zich uit tot vrijwel alle bij de Stichting in dienst zijnde musici, terwijl ook enkele losse medewerkers weigerden op te treden.
Het hoofdbestuur van den Nederlandschen Toonkunstenaars Bond noemt de volgende punten als officieele stakingsgronden:

1. het op non-activiteit stellen van dirigenten, die jarenlang hun beste krachten aan den omroep hebben gegeven †).
2. de totale rechteloosheid van de musici, o.a. door het ontbreken van arbeidscontracten;
3. het ontbreken van medezeggenschap in belangrijke artistieke aangelegenheden en de daarmede in verband staande dreiging, dat de musici hetzelfde lot kan treffen als de dirigenten;

4. dat er 18 maanden lang vergeefs geprobeerd is door redelijk overleg tot een accoord te komen;
5. dat onder de collectieve zuivering een aantal musici vielen, die belangrijk illegaal werk hebben verricht of door deportatie reeds veel hebben geleden.
Over de stakingseischen verklaarde men: wij verlangen van de directie der Stichting niets anders dan dat zij overleg pleegt met de N.T.B. inzake de dirigentenkwestie. (Vrije Volk)

†) Aan vier nieuwe dirigenten zou een proeftijd van drie maanden worden gegeven om hun kunnen te demonstreeren, Daartegenover zouden drie dirigenten, die zich reeds in dienst van den omroep bevonden, gedurende deze periode (met behoud van salaris en dienstverband) geen dienst doen. Na afloop van deze periode zou, in overleg met een contactcommissie uit de orkesten, een definitieve keuze worden gedaan uit alle dirigenten. (Nieuwe Dag)
(V. b. Stichting Radio Nederland 6918 E)

A. „Comité Nationale Omroep" vraagt zendtijd —

6 Nov. — Het „Comité Nationale Omroep" heeft aan den Minister van O., K. en W. een telegram gezonden waarin het om zendtijd voor het uitdragen zijner ideeën vraagt, of, in plaats daarvan verzoekt, de tegen den Nationalen Omroep gerichte propaganda uit den aether te bannen. (Parool) **(V. b. 6599 E)**

B. Mr. Van Taalingen, directeur Nederlandsche Bank —

6 Nov. — In de buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders van de Nederlandsche Bank is mr. H. R. van Taalingen, als opvolger van mr. A. J. d'Ailly, tot directeur benoemd.
Mr. van Taalingen was werkzaam in het bankwezen in Ned. Indië en in Frankrijk. Van 1927 tot 1945 was hij verbonden aan de bijbank van De Javasche Bank te Amsterdam, tot 1929 als chef der Secretarie, daarna als hoofd van de Wisselafdeeling. In 1932 volgde zijn benoeming tot adjunct-secretaris.
Gedurende de bezettingsjaren was mr. Van Taalingen bij de Deviezenafdeeling van de Nederlandsche Bank werkzaam. Na de bevrijding werd hij benoemd tot onderdirecteur en hoofd van „Deviezenvergunningen". (Alg. H.bl.)
(V. b. Ned. Bank 6862 A; zie ook: 6869 A)

C. Schade in Limburg door Duitsche munitie - Protest te Berlijn

6 Nov. — Het Ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft de Nederlandsche Militaire Missie te Berlijn geïnstrueerd zich in verbinding te stellen met de Britsche autoriteiten aldaar met het doel een einde te maken aan de zware schade, die in de grensgebieden van Z.O. Nederland (Limburg) wordt veroorzaakt als gevolg van het opblazen van munitie aan de Duitsche zijde van de grens.
Het Ministerie handelt op verzoek van burgemeesters uit deze gebieden, die verklaren, dat door de kracht van de explosies bijna dagelijks zolderingen en muren van de toch reeds zoo zwaar beschadigde huizen instorten. (Gazet v. Limburg)
(V. b. 6861 C)

D. Toelage voor militairen in Ned. Indië —

1 Nov. — De oorlogstoelagen voor de naar Ned.-Indië uitgezonden jaarwedde-genietende militairen zijn vastgesteld op de volgende bedragen per dag: Voor een soldaat, soldaat 1e kl. of korporaal (gehuwd) ƒ 0.50, (ongehuwd) ƒ 0.40; sergeant of sergeant 1e kl. (gehuwd) ƒ 1.25 (ongehuwd) ƒ 0.75; sergeant-majoor (gehuwd) ƒ 1.50 (ongehuwd) ƒ 1.—; adjudant-onderofficier (gehuwd) ƒ 2.— (ongehuwd) ƒ 1.25; subaltern officier (gehuwd) ƒ 3.— (ongehuwd) ƒ 2.—; hoofdofficier (gehuwd) ƒ 4.50 (ongehuwd) ƒ 2.50; opperofficier (gehuwd) ƒ 6.— (ongehuwd) ƒ 3.—.
De toelagen voor de soldij-genietende militairen zijn vastgesteld op de bedragen, welke zijn toegekend aan de ongehuwde jaarwedde genietende militairen van gelijken rang of stand. (Trouw)
(V. b. 6885 C)

E. Briefpost van militairen - Vrijstelling van port ingetrokken —

31 Oct. — De Minister van Oorlog heeft ter kennis van de Kon. Landmacht gebracht, dat met ingang van 1 November de vrijstelling van port voor militairen ten aanzien van brieven is ingetrokken. Zij blijft bestaan uitsluitend voor door militairen te verzenden briefkaarten, met uitzondering van die, welke bericht omtrent handelszaken of bestellingen bevatten. (Nieuwe Dag) **(V. b. 6861 D)**

F. Amerikaansche studie-beurzen

5 Nov. — Voor het studiejaar 1947—1948 worden Amerikaansche studiebeurzen beschikbaar gesteld. Het Ministerie van O., K. en W., afd. H.O.W., stelt op verzoek van een hoogleeraar van de betrokken faculteiten, voor deze studiebeurzen sollicitatieformulieren ter beschikking. (Tijd)
(V. b. Buitenl. studiebeurzen 6496 B)

G. Steun van Volksherstel aan de Noodgebieden —

6 Nov. — De raad van beheer van Nederlands Volksherstel heeft uit het „Fonds Noodgebieden" voor Limburg ƒ 320.000, voor Noord-Brabant ƒ 300.000, voor Zeeland ƒ 420.000 en voor Gelderland ƒ 760.000 ter beschikking gesteld voor de financiering van projecten van algemeen belang in de zwaar getroffen gedeelten dezer provincies. (Maasbode)
(V. b. Volksherstel en Noodgeb. 6917 C)

H. Installatie van het Hoog Militair Gerechtshof —

4 Nov. — Op 2 November is het Hoog Militair Gerechtshof, dat op 19 Maart 1941 door den secretaris-generaal van het departement van Justitie was opgeheven, opnieuw geïnstalleerd. Mr. J. W. U. Doorenbos fungeert als voorzitter. De leden zijn: H. Vos, vice-admiraal; C. H. Brouwer, kapitein ter zee; A. Q. H. Dijxhoorn, lt.-gen. van den generalen staf en A. C. de Ruyter van Steveninck, tijdelijk kolonel der artillerie. In de raden hebben mr. J. C. Jager, gep. vice-admiraal en D. Vreede, gep. schout bij nacht zitting. Advocaat-fiscaal voor de zee- en landmacht is mr. J. Versteeg.
(Vrije Volk) **(V. b. 4611 D)**

I. Terugkeer van gerepatrieerden naar Ned. Indië —

4 Nov. — Vele gerepatrieerden geven den wensch te kennen, naar Indië terug te keeren. Eind November zal het eerste transport van 900 personen vertrekken met het s.s. „Weltevreden" van de Rotterdamsche Lloyd. De terugkeerende personen zijn Indonesiërs (ongeveer 300) en in Indië „gewortelden" (ongeveer 600).
(Commentaar) **(V. b. 6863 C)**

K. Militaire Willemsorde en Amerikaansche vrijheidsmedaille posthuum toegekend aan Jan van Hoof

6 Nov. Op 8 October j.l. heeft H.M. de Koningin aan Jan van Hoof, den redder van de Waalbrug bij Nijmegen, posthuum het ridderkruis vierde klasse der Willemsorde verleend.
De Amerikaansche legerleiding heeft hem thans de Vrijheidsmedaille met bronzen palmen toegekend. In een brief aan Van Hoof's ouders, wordt Jan van Hoof's buitengewoon verdienstelijke prestatie op 18 September gememoreerd, als een steun voor de Vereenigde Staten in de voortzetting van den oorlog op het vasteland van Europa. (Parool)
(V. b. Waalbrug 6094)

L. „Dutch and Flemish Library Committee" —

4 Nov. — Op 2 November werd te Amsterdam geïnstalleerd het „Dutch and Flemish Library Committee". Dit comité stelt zich ten doel meer bekendheid te geven aan de Nederlandsche literatuur in het buitenland, en hoopt dit te bereiken door belangrijke Nederlandsche boeken te vertalen.
Leider van de werkgroep van het comité is prof. dr. P. N. A. Harting, rector-magnificus van de Amsterdamsche Universiteit. (Alg. H.bl.)
(V. b. prof. Harting 6886 F)

M. Opening van Chr. Journalistenschool —

Op 31 October is te Amsterdam een, op initiatief van het dagblad „Trouw" opgerichte, Christelijke Journalistenschool officieel geopend. (Trouw)

Ned. O.-Indië

N. Minder bevoegdheden voor Soekarno —

1 Nov. — Het republikeinsche persbureau Antara deelt mede, dat Soekarno het voorzitterschap van den hoogen verdedigingsraad heeft neergelegd. Deze functie zou thans weer worden bekleed door den Eersten Minister. (Alg. H.bl.)
(V. b. Soekarno 6904 E)

O. Raad voor West-Borneo geïnstalleerd —

7 Nov. — Op 28 October heeft de resident van West-Borneo den Vertegenwoordigenden Raad voor dit gebied geïnstalleerd. In dezen raad vertegenwoordigen 15 leden de samenstellende landschappen, 7 de Indonesiërs van Dajakschen, 6 die van niet-Dajakschen landaard, terwijl door de Chineesche en Nederlandsche bevolkingsgroep respectievelijk 8 en 3 zetels worden ingenomen. (Alg. H.bl.)

P. Het bevel „staakt het vuren" gegeven - De politieke besprekingen —

5 Nov. — Nadat generaal Soedirman, bevelhebber van het republikeinsche leger, op 1 Nov. te Batavia was gearriveerd, zijn de opperbevelhebbers van de Nederlandsche, Indonesische en Britsche strijdkrachten in Ned.-Indië, op 4 Nov. overeengekomen, den onder hen staanden commandeerende-officieren in de gebieden waar nog geen maatregelen getroffen zijn voor een plaatselijk „staakt het vuren", last te geven een einde te maken aan de vijandelijkheden.
Omdat de communicatiemiddelen hier en daar gebrekkig zijn, heeft men echter den plaatselijken bevelhebbers tot 20 November tijd gelaten om hun maatregelen te treffen.
Over de politieke besprekingen meldt United Press, dat de Nederlandsche en Indonesische delegatie op 2 Nov. elk een particuliere bijeenkomst hielden om te trachten tot een oplossing te komen van de impasse waarin men op 1 Nov. was geraakt, toen de informeele uitwisseling van de schriftelijk vastgelegde voorstellen een conflict onthulde over de betrekkingen tusschen de republiek Indonesië en de Buitengewesten. Deze kwestie is

thans het eenig belangrijke obstakel op den weg naar politieke overeenstemming, aldus United Press. Het verschil tusschen de Nederlandsche en Indonesische voorstellen kan aldus worden samengevat: De Nederlanders willen de republiek Java en Sumatra in de federatie der Buitengewesten sluiten, terwijl de Indonesiërs de Buitengewesten in de republiek willen sluiten. Deze standpunten schijnen bedrieglijk dicht bij elkander te liggen. Doch waar het werkelijk om gaat is, of de uiteindelijke betrekking tot de Kroon een verdrag zal zijn tusschen de republiek Indonesië, de geheele archipel omvattend, met het Koninkrijk der Nederlanden, of een Unie tusschen de Nederlandsche Kroon en de door de Nederlanders gecreëerde Ver. Staten van Indonesië waarvan de republiek Java en Sumatra een autonoom deel zou vormen. (Alg. H.bl. - Tr. - Un. Press)
(V. b. Soedirman 6703 E; Wapenstilst. 6919 A; Pol. besprekingen 6911 I; zie ook 6919 C)

Bulgarije

A. Memorandum aan de Groote Vier —

4 Nov. — Bulgarije heeft een memorandum gezonden aan de Groote Vier, waarin verlangd wordt: 1. Erkenning van Bulgarije's deelneming aan den oorlog aan de zijde van de geallieerden. 2. Een uitweg naar de Aegeïsche Zee door Westelijk Thracië. 3. Het recht om torpedobooten te bezitten. 4. Steun voor Bulgarije's financieel herstel en een maximumherstelbetaling van 20 millioen dollar en 5. Wijziging van het vredesverdrag wat betreft de voorwaarde tot demilitarisatie van de grens met Griekenland, welke grens volgens Bulgarije reeds gedemilitariseerd is.
(United Press) **(V. b. 6914 A, 6890 C, 6850 kol. 3, 6834 B, 6826 kol. 3)**

China

B. Verdrag met de Ver. Staten —

4 Nov. — Te Nanking is een verdrag van vriendschap, handel en scheepvaart tusschen de Ver. Staten en China onderteekend. Het vervangt het Amerikaansch-Chineesche verdrag voor vrede, vriendschap en handel van 1844, dat gedurende meer dan een eeuw de basis is geweest voor de betrekkingen tusschen beide landen. Het verdrag omvat meer dan de verdragen welke Amerika pleegt te sluiten en bevat artikelen betreffende vestiging, grondbezit, industrieelen en letterkundigen eigendom, en voorts bepalingen voor den handel, overeenstemmende met die in recente Amerikaansche handelsovereenkomsten. Eenige bepalingen verwijzen naar programma's en organen der Ver. Volken. Art. 28 zegt, dat elk dispuut, de interpretatie of toepassing betreffende, zal worden voorgelegd aan het Internationale Hof van Justitie. (U.S. Information Service)
(V. b. Am. ec. belangen in China 6689 B)

Duitschland

C. Ministers in Amerikaansche zone afgetreden —

7 Nov. — In verband met scherpe critiek door generaal Clay uitgesproken over het werk der denazificatie-gerechtshoven in de Amerikaansche zone, hebben de Ministers voor denazificatie in deze zone hun ontslag ingediend.

In zijn critiek waarschuwde generaal Clay de Duitschers voor de gevolgen van hun onvoldoende zuiveringsmaatregelen en hij gaf de verzekering, dat het militaire bewind niet zou aarzelen deze zaak zelf ter hand te nemen. (Volkskrant)
(V. b. Denazificatie 6907 E)

D. Voedselcrisis in Britsche zone

6 Nov. — Ten gevolge van het uitblijven van Amerikaansch graan is het niet mogelijk gebleken de rantsoenverhooging in de Britsche zone tot 1550 calorieën (het minimum om hongeroedeem te voorkomen) te handhaven. Tenzij spoedig graan geïmporteerd wordt, zal half November de broodvoorraad volkomen uitgeput zijn. (Times) **(V. b. 6912 F)**

Engeland

E. Polen in Engeland —

6 Nov. — Van de in Engeland verblijf houdende Poolsche militairen hebben er ruim 23.800 verzocht om te worden opgenomen in het „Resettlement Corps".
Het aantal Poolsche militairen, dat naar het vaderland terug wil, bedraagt ongeveer 18.000. (Daily Tel. - Volkskrant)
(V. b. Resettlement Corps 6899 G; zie ook 6903 K)

F. Algemeene dienstplicht —

6 Nov. — De Engelsche premier Cl. Attlee heeft aangekondigd, dat de kort voor den oorlog ingevoerde algemeene dienstplicht zal worden gehandhaafd. De dienstplicht duurt 18 maanden, met een periode van vijf jaar in de territoriale reserve. Uitstel van dienstplicht is mogelijk, maar hij zal in ieder geval tusschen het 18de en 23ste jaar vervuld moeten worden. (Daily Tel. _ Parool)
(V. b. Dienstpl. 4081)

G. Gemeenteraadsverkiezingen —

4 Nov. — Bij de gemeenteraadsverkiezingen in Engeland en Wales heeft de Labourparty 192 zetels gewonnen.
De conservatieve partij won 4 zetels. De liberalen verloren 20, de communisten 5 en de onafhankelijken 138 zetels. (Daily Herald) **(V. b. Verkiezingen 6376)**

Frankrijk

H. Handelsaccoord met Engeland

6 Nov. — Tusschen Frankrijk en Engeland is een overeenkomst tot stand gekomen, krachtens welke Frankrijk een uitstel van vier jaar krijgt voor de betaling van zijn oorlogsschulden aan Engeland (120 millioen gld.). Het accoord voorziet tevens in een belangrijke uitbreiding van het handelsverkeer tusschen beide landen. (Le Monde - Daily Herald)
(V. b. 6872 I)

I. Charles Despiau overleden —

31 Oct. — De Fransche beeldhouwer, Charles Despiau, die voor den oorlog met Artistide Maillol aan de spits der Fransche beeldhouwers stond, is op 72 jarigen leeftijd te Parijs overleden. Na Frankrijks bevrijding was hij op den achtergrond geraakt, daar men het hem zeer kwalijk nam, dat hij zich met de Duitschers had ingelaten en bijv. een uitnoodiging voor een bezoek aan Berlijn had aangenomen.
Slechts enkele bladen (de „Figaro" en de „Dépêche de Paris") herinnerden in hun necrologieën aan de groote beteekenis van Despiau voor de Fransche beeldhouwkunst. (Red. K.H.A. - Le Monde - Neue Zürcher Ztg.)

Griekenland

K. Engeland en de Ver. Staten willen hervorming Grieksch kabinet

4 Nov. — De Amerikaansche en de Britsche ambassadeurs brachten een bezoek aan den Griekschen premier Tsaldaris en deelden hem mede, dat hun regeeringen wenschten, dat hij onmiddellijk de Grieksche regeering op breedere basis zou brengen en daarin de oppositie zou opnemen. De twee ambassadeurs vertelden Tsaldaris, dat Engeland en de Ver. Staten zeer teleurgesteld waren, dat hij na besprekingen, die twee weken duurden, niet tot overeenstemming was gekomen met de oppositie en zij zeiden, dat het noodig was om snel te handelen om binnenlandsche wanordelijkheden te vermijden en te voorkomen dat het één-partijbestuur een onderwerp van internationale wrijving in de Ver. Volken zou worden.
Op 4 Nov. heeft Tsaldaris een reconstructie van zijn Kabinet aangekondigd. Hoewel er 7 nieuwe Ministers zijn benoemd, beteekent deze reconstructie geen principieele wijziging van het royalistische regiem. (Alg. H.bl.) **(V. b. 6906 D)**

India

L. Onlusten in Bengalen - 5000 dooden —

5 Nov. — Naar de onder-secretaris voor India, A. Henderson, in het Britsche Lagerhuis mededeelde zijn bij botsingen tusschen Mohammedanen en Hindoes in Bengalen in het tijdvak van 1 Juli tot 30 October 5.018 personen gedood en 13.320 gewond.
Een commissie bestaande uit 2 Moslemen 2 Hindoe-Ministers is naar Calcutta vertrokken om te trachten een einde te maken aan de onlusten. (Manch. Guard.)
(V. b. Onlusten 6549 C; Regeer. 6930 D)

Internationaal Nieuws

M. Wereldtarweoogst - Wereldvoedselproductie —

Volgens een rapport van het Amerikaansche departement van Landbouw, zal de wereldtarweoogst van 1946 de grootste oogst worden sedert 1940. Men verwacht, dat de productie in totaal 5.875.000.000 bushels zal bedragen, 725.000 bushels meer dan de kleine oogst in 1945, doch iets minder dan het vooroorlogsche gemiddelde. (N.R.C. - 11 Oct.)

6 Nov. — Eveneens volgens een raming van het Amerikaansche departement van Landbouw zal de wereldvoedselproductie in 1947 7% grooter zijn dan in 1946 en daarmede iets boven het vooroorlogsche gemiddelde liggen. Het verbruik per hoofd zal echter nog 5% beneden dat van vroeger liggen, zulks in verband met de toeneming der bevolking. (Alg. H.bl.)
(V. b. Graanprod. '46 6673 B en C; 6625 B; Wereldvoedselpositie 6795 A; zie ook 6883 C; 6753 I)

N. De wereld-koopvaardijvloot - De wereldscheepsbouw —

2 Nov. — De maritieme commissie der U.S.A. heeft medegedeeld, dat op 30 Juni 1946 de totale tonnage der wereldkoopvaardijvloot 99.22 millioen deadweight groot was (Sept. 1939 80.68 millioen ton). De cijfers op beide genoemde tijdstippen waren resp. voor de V.S. 50.39 en 11.48 millioen, Engeland 24.38 en 24.05 millioen, Noorwegen 4.47 en 6.9 millioen, Nederland 2 millioen en 3.4 millioen.
Volgens een verklaring van de scheepvaartcomm. der U.S.A. beschikken de V.S. over 51 pct. van de koopvaardijscheepsruimte ter wereld, tegen 14 pct. voor den oorlog. De eenige andere mogendheid, wier scheepsruimte sedert 1939 is toegenomen, is de Sovjet-Unie, welke thans 3 pct. van de wereldtonnage bezit, terwijl de koopvaardijvloot van het Britsche imperium daalde van 30 tot 24 pct.

Aantal vaartuigen met br. tonnage van meer dan 1000 ton:

	1 Sept. '39	30 Juni '46
Ver. Staten	1379	4861
Br. Imperium	3319	3158
Argentinië	45	64
België	72	46
China	100	73
Denemarken	379	208
Frankrijk	555	262
Duitschland	854	242
Griekenland	436	146
Italie	667	123
Japan	1180	327
Nederland	537	291
Noorwegen	1072	607
Panama	130	164
Spanje	217	257
Zweden	484	443
Sovjet-Unie	354	488

Van de Amerikaansche koopvaardijvloot voeren op 30 Juni 1946 in totaal 526 vaartuigen in regeeringseigendom onder vreemde vlag, waarvan 341 onder Britsche, 13 onder Fransche, 14 onder Griekse, 23 onder Noorsche en 95 onder Sovjet-Russische vlag.
(Nat. Rott. Crt. - Ec. Voorl.)

24 Oct. — Eind September jl. waren in Groot-Brittannië en Ierland 1.874.878 br. reg. ton koopvaardijschepen in aanbouw. Dit is de grootste tonnage sedert Juni 1922. De in aanbouw zijnde tonnage in de rest van de wereld beliep 1.695.000, enkele landen niet inbegrepen. Voor de verschillende landen luidden de cijfers: Ver. Staten 354.000, Zweden 241.000, Britsche Dominions 200.000 (Canada 146.000), Nederland 167.000, Italië 167.000, Denemarken 146.000, Frankrijk 138.000, Spanje 95.000, België 89.000, Noorwegen 83.000, Portugal 12.000 en Argentinië 3000 br. reg. ton. (Parool) (V. b. 6601 D; 3669 A; Verliezen tijdens den oorlog: 6761 A)

Iran

A. Azerbeidsjan - Opstand in het Zuiden - Nieuw kabinet - Verkiezingen aangekondigd —

Ghavam es Sultaneh

4 Nov. — De gouverneur-generaal van Azerbeidsjan is na 70 dagen onderhandeld te hebben met de Perzische regeering, onverrichterzake vertrokken. Er is dus nog steeds geen definitieve overeenkomst met de centrale Perzische regeering.

In de maand September kwamen verschillende stammen in de provincie Fars in opstand en slaagden er in de contrôle te krijgen over de belangrijkste steden van deze provincie. Zij dreven de regeeringstroepen zoodanig in het nauw, dat de regeering genoodzaakt was onderhandelingen te beginnen en de provincie een zelfde mate van zelfbestuur toe te kennen als aan Azerbeidsjan is toegezegd. De opstandelingen eischten ook het aftreden van de tot de Tudeh-partij behoorende Ministers.

Het Sovjet-Russische blad „New Times" beschuldigde Engeland er van dezen opstand veroorzaakt te hebben.

Op 19 October heeft de Iraansche premier, Ghavam es Sultaneh, een nieuw kabinet gevormd, waarin geen leden van de Tudeh-partij zitting hebben.

De voormalige Minister van Arbeid en Propaganda, prins Firoez is benoemd tot ambassadeur te Moskou.

Er zijn verkiezingen aangekondigd voor een nieuw parlement, dat o.m. de Russisch-Iraansche olieovereenkomst zal moeten ratificeeren. (Parool - Times - (United Press - New Times)

(V. b. Azerbeidsjan en Kabinet 6835 A; Zie ook 6874 B; Ontb. parlement 6658 C; Olieovereenk. m. Rusland 6682 C)

Italië

B. Christen-democraten tegen aanvaarding van het vredesverdrag

24 Oct. — De parlementaire groep der Christ. democratische partij (waarvan de Italiaansche premier, De Gasperi, voorzitter is) heeft zich uitgesproken tegen het aanvaarden van het vredesverdrag. (Le Monde) **(V. b. 6826, zie ook 6810 H)**

C. Fascisten herdenken Mussolini's marsch naar Rome —

28 Oct. — Fascisten hebben ter gelegenheid van den 24en verjaardag van Mussolini's marsch naar Rome in geheel Rome pamfletten verspreid, waarin gezegd wordt, dat „de marsch voortgaat" en dat „het revolutionnaire fascisme gevoed wordt door het bloed van zijn martelaren". Bij de Kamer van Afgevaardigden werd een in een zwarte vlag gewikkelde en met fascistische emblemen beschilderde bom ontdekt. Ook elders in het land en vooral in het royalistische Zuiden verschenen zwarte vlaggen en andere fascistische symbolen. Talrijke arrestaties zijn verricht. (Daily Telegr. - Un. Press)

Japan

D. Grondwet afgekondigd —

3 Nov. — De Keizer heeft tijdens een plechtige zitting van het parlement de nieuwe grondwet afgekondigd.

„Het is mijn wensch — aldus Hirohito — met mijn volk te werken aan den opbouw van een beschaafde natie, die zin voor gematigdheid en verantwoordelijkheid bezit en den zegen van vrijheid en vrede geniet." (Exchange)

(V. b. Grondwet 6875 A)

Palestina

E. Station van Jeruzalem opgeblazen - Botsing tusschen Joden en Arabieren - Joodsche en Arabische leiders vrijgelaten —

31 Oct. — Het station van Jeruzalem is in een ruïne veranderd door een explosie, nadat een jong meisje 3 koffers met ontploffingsstoffen in een wachtkamer had neergezet. (Waarheid)

3 Nov. — Voor het eerst sinds 1939 heeft zich een botsing voorgedaan tusschen Joden en Arabieren. Het incident had plaats in Noord-Palestina, toen een aantal Joden hier een poging deed om zich te vestigen op een gebied, dat — naar hun zeggen — toebehoorde aan het Joodsche Nationale Fonds. Twee Joden en twee Arabieren werden gedood. (Un. Press)

6 Nov. — Nadat de Zionistische Raad op 29 October zijn afkeuring had uitgesproken over de activiteit der terroristische organisaties, zijn 8 Joodsche leiders, die op 29 Juni geïnterneerd waren, vrijgelaten. Ook zijn 20 geïnterneerde Arabische leiders vrijgelaten. Voorts werd de avondklok in geheel Palestina afgeschaft.
(Daily Herald) **(V. b. Terror. activiteit 6819 D; Arrest. Joodsche leiders 6795 E)**

F. Sterkte Britsche troepen —

20 Oct. — Gedeelten van de 1e Britsche gepantserde divisie, die tot voor kort in Venezia Guilia gelegerd was, zullen naar Palestina overgebracht worden. Daarmede komt de getalsterkte der Britsche troepen in dit land op 100.000 man.
(Exchange - N. Zürch. Ztg.)

Polen

G. Repatrieering Polen uit Duitschland —

4 Nov. — Het Duitsche persagentschap D.A.N.A. bericht, dat van de 146.228 in Duitschland vertoevende Poolsche „displaced persons" ongeveer 20 pct. naar Polen is gerepatrieerd. (Le Monde)

Rusland

H. De politieke opvoeding van leger en vloot —

De politieke leiding der Sovjet-Russische strijdkrachten heeft een intensiveering der politieke opvoeding van leger en vloot aangekondigd. Volgens de „Roode Ster", het orgaan van het roode leger, zijn orders gegeven aan de verschillende militaire eenheden, waarin wordt gezegd dat „in den na-oorlogschen tijd de meerderheid van het legerpersoneel bestaat uit jongelieden en dat daarom de taak en de verantwoordelijkheid der politieke commissarissen aanzienlijk zijn toegenomen".
Un. Press - 22 Oct.) **(V. b. Leger 6867 F)**

I. Academie voor artilleristische wetenschappen —

De Ministerraad heeft besloten tot oprichting van een academie voor artilleristische wetenschappen „om de ervaringen van den tweeden wereldoorlog volledig te benutten". (Prawda)

K. Naar verlaging der productiekosten —

In de Prawda wees de Russische Minister van Financiën A. Zwerew, op de noodzaak van een drastische verlaging der productiekosten van verschillende industrieele producten, teneinde de rentabiliteit der ondernemingen te vergrooten.

Hij vermeldt o.a. dat in twee groote machinefabrieken de productiekosten van bepaalde artikelen de raming met resp. 125 en 50% overtroffen hebben. (Prawda)

L. Budget 1946-'47 - Bijzonderheden

Aan de mededeelingen en beschouwingen in de Izwestia en de Prawda over de dezer dagen vastgestelde staatsbegrooting der Sovjet-Unie voor 1946-'47 (die, zooals reeds gemeld, een voordeelig saldo van ongeveer 14 milliard roebel vertoont) ontleenen wij nog de volgende bijzonderheden:

Hoewel enorme bedragen vereischt worden voor den wederopbouw, konden toch ook voor soc.-cultureele maatregelen belangrijk hoogere posten worden uitgetrokken dan het vorige jaar; zoo voor onderwijs 40 milliard roebel (stijging met 52.3%), voor gezondheidszorg en lichaamscultuur 14.8 milliard (stijging 29.1%), voor

sociale verzekering 7.2 milliard (stijging 43.3%); subsidieering van moeders van groote gezinnen 4.1 milliard (stijging 93.7%). De post voor onderwijs overschrijdt die van 1940 met ruim 17.5 milliard. Het aantal studenten aan inrichtingen voor hooger onderwijs op 1 Jan. 1947 wordt geschat op 653.000, aan de (middelbare) technische scholen op 1.030.000. Voor wetenschappelijke onderzoekingen en kosten der op dit gebied bestaande organisaties en inrichtingen zal een bedrag van ruim 5 milliard worden uitgegeven (ruim 2 maal zooveel als het vorige jaar).
Voor de financiering van het economische leven is een bedrag van 102.2 milliard uitgetrokken (v. j. 74.358), waarvan 63.8 mill. voor de nijverheid, 12.5 milliard voor den landbouw en 10.8 milliard voor transport en verkeer.
Wat de inkomsten betreft wordt o.a. gerekend op een bedrag van 200.8 milliard uit de staatsondernemingen, d.i. 77.7 milliard meer dan het vorige jaar (dit is de voornaamste post op het inkomstenbudget). Om dit te bereiken, zal een intensieve campagne worden gevoerd voor verlaging der productiekosten en het tegengaan van geldverspilling in elken vorm. (Prawda - Izwestia - Red. K.H.A.) **(V. b. 6915 C)**

A

Oorlogsschade en wederopbouw

Nikolai Mikhailov*) publiceerde in het Juli-nummer van het Amerikaansche tijdschrift „Foreign Affairs" een artikel „The Sovjet Peacetime Economy", waarin hij een aantal cijfers geeft over de Russische wederopbouw-plannen. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Door de Duitsche legers werden 1710 steden en meer dan 70.000 dorpen geheel of gedeeltelijk verwoest, 25 millioen menschen werden hierdoor dakloos. De Sovjet-Unie verloor 7 millioen menschen. In geld uitgedrukt beloopt de totale oorlogsschade ongeveer 679 billioen roebel. Mikhailov zegt, dat — terwijl 6 jaar noodig waren om de industrieele schade van den eersten wereldoorlog te herstellen — men de veel grootere industrieele schade van den tweeden wereldoorlog in de helft van dien tijd hoopt te herstellen (zie ook Stalin hierover: 6931 D).
Het herstelwerk begon onmiddellijk na de bevrijding van de bezette gebieden en dus voor een belangrijk deel nog gedurende den oorlog. Terwijl tijdens de vreedzame jaren de industrialisatie van het Westen van het land het Oosten hielp ontwikkelen, zal thans de groote bijdrage tot het herstel en de ontwikkeling van het Westen moeten komen uit het Oosten, dat mede onder den druk van den oorlog een zeer snellen groei heeft doorgemaakt. Materieel, machinerieën en menschen stroomen thans in omgekeerde richting.
Donbas, vroeger het voornaamste centrum van de Russische kolenindustrie, begint weer op gang te komen.
In het begin van dit jaar had het de helft van de voor-oorlogsche productie bereikt.
De volledige opbouw van Donbas vereischt echter het herstel van mijngangen met een totale lengte van 2500 km.
De kolenmijnen in het gebied van Moskou hebben eveneens zware schade geleden, maar bij het begin van 1946 was het productieniveau reeds tweemaal zoo hoog als voor den oorlog.
Even snel voltrekt zich de herbouw van de ijzer- en staalnijverheid in de Oekraine.
De machinefabrieken van Charkow, als ruïnes achtergelaten door den terugtrekkenden vijand, maken thans weer tractors en turbines.
Het herstel van de electrische centrales, waarvan er bijv. in Wit-Rusland maar 5 pct. intact waren gelaten, maakt goede vorderingen. Zoo zal het beroemde waterkrachtstation van den Dnjepr, dat geheel opnieuw moest worden opgebouwd, voor het einde van het jaar in bedrijf zijn.
Wat het verkeerswezen betreft is één derde van het spoorwegnet in den loop van een jaar hersteld, houten noodbruggen worden geplaatst, het Dnjepr-Boegkanaal in Wit-Rusland is weer in gebruik, het kanaal tusschen de Oostzee en de Witte Zee zal dit jaar nog bevaren worden. De vooruitgang in den landbouw wordt gedemonstreerd door het feit, dat driekwart van het voor-oorlogsche areaal van de Oekraine weer bebouwd wordt.
Steden als Stalingrad, Novorossiisk, Smolensk en andere door de Duitschers verwoeste steden worden opnieuw gebouwd.
In Leningrad, dat zwaar van de Duitsche bombardementen te lijden had, werd alleen al in 1944 meer dan een millioen vierkante meter woonruimte hersteld.
Vele gebieden in het Westen, als woestijnen achtergelaten, bevinden zich echter nog in grooten nood; zoo had bijv. de Wit-Russische industrie bij het begin van dit jaar slechts één vijfde van haar vroegere capaciteit bereikt.
Het nieuwe vijfjaren-plan stelt zich voor het voor-oorlogsche industrieele peil in deze Westelijke gebieden in 1948 te bereiken. Behalve herstel zullen vele verbeteringen t.a.v. den vroegeren toestand worden nagestreefd. Energie-industrieën zullen worden gevestigd, waar zij tevoren niet bestonden; de Westelijke Oekraine zal haar eigen kolen-industrie bezitten, terwijl vroeger de heele Oekraine door het Donbas moest worden voorzien. Eén van de groote taken van het plan is, dat de Russische industrieele productie over de geheele linie in 1950 die van 1940 met 48 pct. zal overtreffen. Dit is natuurlijk vooral mogelijk door den snellen industrieelen groei in het Oosten gedurende de vier oorlogsjaren. Zoo was in het eerste halfjaar van 1945 de totale productie van het Oosten tweemaal zoo groot als in dezelfde periode van 1941.
In 1940 waren de productiecijfers voor steenkool, olie en ruw ijzer respectievelijk 166.000.000, 31.000.000 en 15.000.000 ton. Men verwacht dat deze cijfers in 1950 gestegen zullen zijn tot resp. 25.000.000, 35.400.000 en 19.500.000 ton.
De machineproductie zal worden verdubbeld; het aantal metaalverwerkende machines tot 1.3 millioen worden verhoogd, dit is 30 pct. meer dan het aantal, dat in 1940 in de Ver. Staten in gebruik was. De machineproductie blijft het belangrijkste onderdeel van de Russische nationale economie en de basis van zijn technische en economische onafhankelijkheid.
In totaal zullen van 1946-1950 5900 groote industrieele bedrijven hersteld of nieuw gebouwd worden.
De productie van auto's zal — door bouw van nieuwe fabrieken in alle deelen van Rusland, zoodanig worden opgevoerd, dat binnenkort het aantal in gebruik zijnde auto's vergeleken met 1940 verdubbeld zal zijn.
De agrarische productie zal met 27 pct. verhoogd worden.
Ook de productie van consumptiegoederen zal zoodanig verhoogd worden, dat de consumenten zullen kunnen beschikken over een overvloed van de belangrijkste goederen.
Mikhailov wijst er op dat dit alles niet volbracht kan worden zonder een snellen technischen en wetenschappelijken vooruitgang. Hiervoor wordt dan ook al het mogelijke gedaan. In een op 9 Febr. gehouden rede zeide Stalin: „Ik twijfel er niet aan, of onze geleerden zullen — indien wij hen behoorlijk helpen — in de nabije toekomst in staat zijn de prestaties van het buitenland te overtreffen."
„In de Sovjet-Unie — aldus besluit Mikhailov zijn artikel — hebben de staatsplannen de kracht van economische wetten. De in het nieuwe vijfjaren-plan opgenomen cijfers zijn geen onderstellingen of wenschen. Het vijfjarenplan is goedgekeurd door den Oppersten Sovjet en is daardoor wet geworden."
(Foreign Affairs - Juli 1946 - N.R.C.) **(V. b. oorlogsschade: 6553 K; vijfjarenplan: 6554 A, 6738 H; het na-oorlogsche Rusland: 6555)**

*) Sovjet-aardrijkskundige, docent aan het Stalin-instituut voor het transportwezen en schrijver van „Het land der Sovjets".

Tsjecho-Slowakije

B. Nationalisatie van de industrie

5 Nov. — De Tsjecho-Slowaaksche Min. voor Industrie heeft medegedeeld, dat er in Tsjecho-Slowakije 2200 industriëele concerns zijn genationaliseerd. Dit is 19.3 pct. der geheele industrie. Na den oorlog moesten de sleutelindustrieën de door het Duitsche bestuur ontstane schulden regelen. In vier van de grootste fabrieken was door den oorlog, hoofdzakelijk door bombardementen, een schade ontstaan van kr. 7 milliard. Ook de verminderde arbeidslust in de eerste maanden na de bevrijding had een ongunstigen invloed op de industrie. De toestand wordt evenwel voortdurend beter.
De genationaliseerde industrie heeft een winst gemaakt van kr. 2.254.010.000; de mijnindustrie, de smelterijen, de electriciteitsfabrieken, de ceramische industrie en de ijzer- en machineindustrie hebben verliezen geleden, terwijl de papier-, vlas-, textiel-, leer- en rubberindustrieën, alsmede de chemische industrie winst maakten. (Nat. Rott. Crt.)

Turkije

C. De Dardanellen - Antwoord op Russische nota —

In haar antwoord op de tweede Russische nota betreffende de Dardanellen wijst de Turksche regeering de beschuldiging van de hand, als zouden de schepen van de As-mogendheden tijdens den oorlog gebruik gemaakt hebben van de zeeëngten.
De regeering verwerpt punt 4 van de Russische nota waarin gezegd wordt, dat het regime over de zeeëngten geregeld moet worden door de Zwarte Zee-mogendheden.
Tenslotte wordt in de nota verklaard, dat Turkije — hoewel het de voorstellen tot gemeenschappelijke verdediging der Dardanellen door Rusland en Turkije blijft afwijzen — bereid is deel te nemen

aan een conferentie van Rusland, Groot-Brittannië, de Ver. Staten en Frankrijk, alsmede de overige landen (behalve Japan), die de overeenkomst van Montreux onderteekenden, om de herziening van deze overeenkomst te bespreken.
(Reuter - Nwe Standaard - 22 Oct.)
(V. b. 6900)

Ver. Staten

A. Verkiezingen voor het Congres - Overwinning der republikeinen —
7 Nov. — Bij de op 5 Nov. gehouden verkiezingen voor het Congres (Senaat en Huis van Afgevaardigden) heeft de republikeinsche partij een groote overwinning behaald.
Wanneer in Januari het 80e Congres bijeenkomt zal het geheel vernieuwde Huis van Afgevaardigden (behoudens kleine wijzigingen) samengesteld zijn uit 244 republikeinen, 190 democraten en 1 lid van de American Labor party. (Oude samenstelling: 237 democraten, 192 republikeinen, 2 Am. Lab. party, 4 vacant).
Voor het eerst sedert 1930 hebben de republikeinen de meerderheid in deze vergadering.
Van de 96 Senaatszetels waren er 35 inzet van de verkiezingen. Hiervan wonnen de republikeinen volgens de voorloopige uitslagen 12 zetels. De samenstelling van den Senaat zal vermoedelijk zijn: 51 republikeinen, 41 democraten, 3 nog niet bekend. (Oude samenstelling: 39 republikeinen, 56 democraten en 1 onafhankelijke). Voor het eerst sedert 14 jaren hebben de republikeinen de meerderheid in den Senaat.
Er werd in 19 staten een republikeinsche gouverneur gekozen (Maine koos in September reeds een republikeinschen gouverneur). De democraten verwierven het gouverneurschap in 12 staten. Van één staat is de uitslag nog niet bekend.
De republikein Thomas E. Dewey werd — met een voorsprong van 750.000 stemmen op zijn democratischen tegenstander senator James M. Mead — voor de tweede maal gekozen tot gouverneur van den belangrijken staat New York. Door deze overwinning is Dewey (republikeinsch candidaat voor het presidentschap in 1944) een van de leidende candidaten geworden voor het presidentschap in 1948.
De republikeinsche overwinning wordt niet beschouwd als een aanwijzing voor een koersverandering in de buitenlandsche politiek der huidige, democratische regeering van Truman. Deze politiek wordt gesteund door beide partijen. Dit blijkt ook uit het feit, dat de vijf leden van de Am. delegatie op de Alg. Verg. der Ver. Volken (3 democraten en 2 republikeinen) allen herkozen werden voor Senaat of Huis van Afgevaardigden.
Op het terrein der binnenlandsche politiek zal President Truman gedurende de twee overblijvende jaren van zijn ambtsperiode, waarschijnlijk vele malen een vijandig congres tegenover zich vinden.
Commentators beschouwen de republikeinsche overwinning als een reactie op Pres. Truman's aarzelende politiek. Zij verwachten de volledige afzwering van de „New Deal" van wijlen Pres. Roosevelt en herstel der „free enterprise" eventueel met protectie der binnenlandsche markt.
Oud-President Hoover noemde den uitslag „een nederlaag van de totalitaire beginselen en de geleide economie".
In tegenstelling tot de meeste Europeesche landen wordt in Amerika de regeering niet veranderd, indien zij niet meer de meerderheid in het parlement heeft.
De president blijft aan en probeert zijn programma zooveel mogelijk te verwezenlijken.
De president kan over ieder wets-ontwerp dat niet zijn goedkeuring heeft, zijn veto uitspreken. Behaalt het daarna in beide Huizen een meerderheid van twee derden der stemmen, dan wordt het, ondanks het veto wet.
Reeds eerder is er in de V. S. een soortgelijke toestand geweest als op het oogenblik. In 1930 n.l. behaalden de democraten, bij de verkiezingen voor het congres, de overwinning, terwijl een republikein, Herbert Hoover, president was.
(Red. K.H.A. - U. S. Information Service - N. Y. Herald Tribune - Alg. H.bld. - Nwe Dag) **(V. b. Verkiezingen 3553 C; Verk. Roosevelt 1932 563 C; „free enterprise" 6924 F)**

B. Contrôle over Japansche bases
4 Nov. — President Truman heeft verklaard, dat de Ver. Staten het exclusieve „trusteeship" wenschen over de Japansche mandaatteilanden en andere Japansche bases, welke thans onder Amerikaansche contrôle staan.
Volgens een onlangs door de Amerikaansche Vloot gepubliceerde lijst komen o.m. Tinian, Saipan, Iwojima en Okinawa voor een dergelijk trusteeship in aanmerking. (United Press - Daily Telegr.)
(V. b. 6868 F)

C. Stakingen, loonen en kosten van levensonderhoud —
In de Maasbode van 31 October publiceerde dr. S. Stokman O.F.M. een artikel over binnenlandsche moeilijkheden in de Ver. Staten. Wij ontleenen hieraan het volgende:
In de eerste twaalf maanden na den oorlog zijn er in de Ver. Staten 4664 stakingen geweest. Dat is 300 minder dan in het oorlogsjaar 1944, maar anderzijds waren de stakingen in het eerste vredesjaar veel omvangrijker. Er waren in totaal 4.911.700 arbeiders bij betrokken, dat is: ruim twee keer zooveel als in eenig voorafgaand jaar.
Een republikeinsch gezinde courant als de „Chicago Daily News" schrijft deze stakingen toe aan de extravagante eischen van de arbeiders. Gedurende den oorlog hebben de arbeiders zeer hooge loonen verdiend; zij werkten op Zaterdag en Zondag en kregen daarvoor dubbel loon. Tal van arbeiders zijn van het platteland of uit minder betalende industrieën naar de groote steden gekomen — in Chicago alleen wonen thans 500.000 menschen, die zich tijdens den oorlog daar hebben gevestigd. Om zonder overuren hetzelfde te blijven verdienen als onder den oorlog — aldus de „Chicago Daily News" — hebben de eerste stakers een loonsverhooging geëischt van 30 dollarcents per uur, waarvan zij (en alle na hen stakende arbeiders) in doorsnee 18 dollarcents per uur verkregen hebben.
Deze voorstelling van zaken is echter eenzijdig, omdat ook de prijzen geleidelijk gestegen zijn, gelijk blijkt uit de volgende officieele cijfers van het U. S. Bureau of Labor Statistics. (Basisjaren 1935—1939 = 100).

	1 Aug. 1939	1 Aug. 1944	1 Aug. 1945	1 Aug. 1946
Voeding	93,5	137,7	140,9	171,2
Kleeding ..	100,3	139,4	146,4	159,7
Huishuur ..	104,3	108,2	108,3	108,7
Gas en licht	97,5	109,8	111,4	113,7
Huisraad ..	100,6	139,3	146,0	158,1
Varia	100,4	122,3	124,5	129,0
Totale kosten van levensonderhoud	98,6	126,4	129,3	143,7

De kosten van het levensonderhoud zijn dus van Augustus 1939 tot Augustus 1946 met gemiddeld 45 pct. gestegen, terwijl volgens het U. S. Bureau of Labor Statistics de reëele koopkracht van het arbeidersloon sedert Januari 1946 nog met 16,3 pct. gedaald is.
Anderzijds gaan de loonen naar beneden — althans wanneer wij deze vergelijken met de top-loonen tijdens de oorlogsjaren. Volgens officieele gegevens was het gemiddelde weekloon van een arbeider in de automobiel-industrie van Michigan in Juni 1945 $ 54.95 en in Juli $ 40.23. Voor de fabrieksarbeiders in het algemeen zijn deze cijfers $ 46.24 resp. $ 43.10. (Maasbode)
(V. b. Staking: 6860 B; prijsbeheersching 6924 F)

D. Regeling van de Japansche herstelbetalingen —
7 Nov. — De regeering van de Ver. Staten heeft tien staten uitgenoodigd, hun medewerking te verleenen bij het opstellen van richtlijnen inzake de verdeeling van de Japansche herstelbetalingen.
Volgens diplomatieke kringen te Washington heeft het Ministerie van Buitenlandsche Zaken dit voorstel ingediend bij de landen die in de Commissie voor het Verre Oosten zijn vertegenwoordigd, na te hebben geconstateerd, dat de Sovjet-Unie niet bereid is een conferentie bij te wonen, die uitsluitend aan herstelbetalingen gewijd is.
Het Amerikaansche voorstel houdt in, dat de betrokken landen, waaronder de „groote vijf", bij het opstellen van voorloopige orders aan generaal MacArthur, geallieerd opperbevelhebber in Japan, overleg plegen met de Amerikaansche regeering.
Bedoelde orders zouden voorzien in:
1. Onmiddellijke verdeeling onder de rechthebbende landen van 15 tot 20 procent van de voor herstelbetalingen bestemde Japansche activa.
2. Uitstel tot later van de beslissing, hoe de toewijzing van de overige 80 pct. zal geschieden. (United Press)
(V. b. Comm. v. h. Verre Oosten 6533 C)

Wetenschap en Techniek

E. Gasturbines op zeeschepen —
25 Oct. — De „News Chronicle" verneemt uit Liverpool dat een boot zonder stoomketel een eerste proefreis zal doen in het voorjaar. Het geldt hier het eerste zeeschip uitgerust met gasturbines.
De nieuwe scheepsmotor, die een kracht van 6.000 P.K. ontwikkelt, steunt op dezelfde principes als de motor met gasturbines, die te land wordt gebruikt, maar zijn toepassing op schepen is een omwenteling op het gebied der scheepvaart. Het beteekent de afschaffing van de stoomketelkamers, een aanwinst van ruimte voor scheepslading en passagiers en een verhooging van snelheid.
(Nwe Standaard)

Zweden

F. Handel met Duitschland —
5 Nov. — Radio Hamburg meldde dat vertegenwoordigers van de Zweedsche regeering met de Britsche en Amerikaansche bezettingszonen in Duitschland een handelsovereenkomst hebben gesloten. Zakenlieden zullen voortaan ongehinderd in deze landen kunnen reizen. Zweden verwacht levering van calcium, dieselmotoren, foto-apparaten, instrumenten en speelgoed. Daartegenover zal dit land chemicaliën en andere producten aan Duitschland leveren. De Zweedsche banken zijn bereid credieten beschikbaar te stellen om den Duitschen export naar Zweden te financieren. (Parool)
(V. b. 5929 D; Zie ook: 6922 A)

De onlangs overleden Nederlandsche schrijver Arthur van Schendel. (Zie 6886 G)
(foto Archief Meulenhoff en Co. N.V.)

De ongeveer 400 gedelegeerden voor de Algemeene Vergadering der Ver. Volken (zie 6930 G) werden op plechtige wijze verwelkomd in de City Hall te New-York.
(foto Ass. Press)

Nederland

A. Londensche „Wetsbesluiten" rechtsgeldig - Beslissing van den Hoogen Raad —

11 Nov. — De Hooge Raad heeft een einde gemaakt aan de onzekerheid, die bestond over de rechtsgeldigheid van de zoogenaamde Wetsbesluiten (Koninklijke Besluiten, welke gedurende de bezetting te Londen zijn genomen).
Het hoogste rechtscollege heeft n.l. in een arrest in een onteigeningsprocedure overwogen, dat, „waar ten gevolge van den oorlog de gezamenlijke uitoefening van de wetgevende macht door de Koningin en de Staten-Generaal niet mogelijk was, de Kroon bevoegd was tot het uitvaardigen van maatregelen van wetgeving, voor zoover zulks, zonder dat het herstel van de samenwerking tusschen de Kroon en de Staten-Generaal kon worden afgewacht, door de omstandigheden was geboden." De beslissing, of deze gebodenheid bestaat, aldus de Hooge Raad, is een vraag van beleid, die niet ter beoordeeling van den rechter staat. (Parool)
(V. b. H. Raad 6573 B; Wetsbesl. 6588 A)

B. Oud-Spanjestrijders zullen kosteloos worden genaturaliseerd

8 Nov. — De Minister van Justitie heeft in een memorie van antwoord aan de Tweede Kamer, betreffende het wetsontwerp tot naturalisatie van eenige oud-Spanjestrijders, het standpunt der regeering in deze kwestie uiteengezet.
De regeering acht het buiten discussie, dat het in het algemeen ongewenscht is, dat Nederlandsche burgers deelnemen aan burgeroorlogen in vreemde staten. De vraag of dit den oud-Spanjestrijders zoo mag worden aangerekend, dat zij voor goed het Nederlanderschap onwaardig zouden zijn geworden, beantwoordt de regeering zonder voorbehoud ontkennend. „De regeering heeft vrijheid gevonden de naturalisatie kosteloos te bevorderen onder meer, omdat de deelnemers aan den Spaanschen burgeroorlog als zoodanig den achterdocht van de bezettende macht moesten ondervinden. De bijzondere behandeling van de groep houdt dus verband met haar niet te benijden status tijdens de bezetting. Voor het overige worden de oud-Spanjestrijders voor naturalisatie voorgedragen, omdat zij vroeger Nederlanders waren, in Nederland thuis behooren, den wensch te kennen hebben gegeven ook rechtens wederom tot de Nederlandsche gemeenschap te worden gerekend, zij zich in moeilijke dagen als Nederlanders hebben gedragen, terwijl het voor de gemeenschap onprofijtelijk is oud-nationalen als staatloozen te hebben."
(Maasbode - Parool)
(V. b. Oud-Spanjestrijders 6598 C)

C. Uitbreiding kinderbijslag —

8 Nov. — Minister Drees heeft een wijziging aangebracht in het ontwerp tot uitbreiding van den kinderbijslag. De Minister handhaaft zijn voorstel om den bijslag (ƒ 2.40 per week per kind) te doen ingaan bij het eerste kind. Hij stelt thans bovendien voor, om den bijslag van het vierde kind af op een hooger bedrag, n.l. ƒ 3 per week, te stellen.
Hiervoor zal een lichte verhooging van de door den werkgever te betalen premie noodig zijn. Deze zal 5.5 pct. per jaar moeten bedragen.
Tegenover een kinderbijslagregeling voor kleine zelfstandigen, staat de Minister sympathiek. Het vraagstuk wordt nader bezien bij de voorbereiding van de algemeene herziening der sociale verzekering. (Trouw)
(V. b. 6901, kol. 3, 6846 D)

D. Geen wettelijke regeling der crematie —

8 Nov. — Volgens een mededeeling in het orgaan van de vakgroep Begrafeniswezen is het wetsontwerp van Boeyen-Sybrandi door de regeering ingetrokken. De belangrijkste inhoud van dit ontwerp was de wettelijke regeling der crematie, die men gelijkgesteld wenschte te zien met het begraven. (Parool)

E. Raad van Vakcentralen tegen onvoorwaardelijke „loonstop" —

9 Nov. — De Raad van Vakcentralen heeft in een uitvoerig adres aan den Minister-President er op gewezen, dat hij de onvoorwaardelijke „loonstop" niet kan aanvaarden. Voor de groepen arbeiders, die bij de algemeene loonsverhooging zijn achtergebleven, verlangt hij alsnog een herziening der loonen, terwijl de bijzondere prestaties van bepaalde arbeiders voor extra belooning in aanmerking dienen te komen. Voorts eischt de Raad nogmaals opschorting der voorgenomen prijsverhooging van brood, melk en boter. Ten slotte bepleit de Raad adviseerende bevoegdheid in zake de prijsvorming en grondstoffenaanwending, controleerende bevoegdheid op het gebied van de naleving der prijsvoorschriften en opneming van vertegenwoordigers der arbeiders in de besturen van de hoofd- en vakgroepen, in afwachting van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. (Parool)
(V. b. Telegram aan de regeering: 6909 B)

F. De netto-staatsschuld - Het staatscrediet aan Philips —

12 Nov. — In de memorie van antwoord op het voorloopige verslag van de Tweede Kamer betreffende het algemeene regeeringsbeleid, heeft de Min. van Financiën o.m. medegedeeld, dat de netto-staatsschuld, na aftrek van de banksaldi en andere vorderingen, is toegenomen van ƒ 21.5 milliard per 30 Juni 1945 tot ƒ 22.1 milliard, volgens de laatst bekende gegevens.
Voorts, dat het door den staat aan de N.V. Philips verstrekte crediet 90,5 millioen gld. groot is. Het moet tusschen 30 April 1948 en 30 April 1960 worden terugbetaald. De rente is bepaald op 1 pct. boven het gemiddelde officieele disconto van de Nederl. Bank met een maximum van 3½ pct. per jaar.
(Alg. H.bl.) **(V. b. Staatsschuld 6837 A; Crediet aan Philips: 6490 E)**

G. Ontwikkeling export —

13 Nov. — Sinds 1 Juli 1946 heeft de Nederlandsche export zich als volgt ontwikkeld (in millioenen guldens):

Maand	Uitvoer
Juli	64,1
Augustus	60,3
September	91,6
October	110,2

(Trouw) **(V. b. Export: 6870 C, 6792 E)**

H. Protest tegen het beleid van de Commissie-Generaal —

13 Nov. — De stichtingen „Indië in nood" en „Rijkseenheid" hebben het volgende telegram gezonden aan den Minister-President, dr. L. J. M. Beel:
„Geven namens tienduizenden loyale Nederlanders tevens Indië-kenners, uitdrukking aan diepe verontwaardiging over gepubliceerde Nederlandsche voorstellen betreffende erkenning republiek onder den fascistischen oorlogsmisdadiger Soekarno. Protesteeren krachtigst tegen politiek commissie-generaal, voortgaande in de lijn politiek-Schermerhorn—Van Mook, die tot gevolg heeft een vernietigd Koninkrijk, waardoor millioenen ingezetenen van Indië worden prijsgegeven aan fascistische onderdrukking, ellende en ondergang en de welvaart van Nederland wordt ondermijnd. Beschuldigen dit kabinet en in het bijzonder commissie-generaal schending Grondwet en ontrouw ambtseed, waartegen straf bedreigd is." (Nederlander)

I. Instituut voor Nederlandsch-Amerikaansche industrieele samenwerking - Amerikaansch kapitaal voor de Nederlandsche industrie

13 Nov. — Om te kunnen komen tot het inhalen van den achterstand, welke in onze industrie tijdens den oorlog is ontstaan, heeft een groep vooraanstaande Nederlanders besloten tot de oprichting van het instituut voor Nederlandsch-Amerikaansche industrieele samenwerking. Het bestuur van dit instituut bestaat uit mr. M. P. L. Steenberghe, mr. H. Albarda, J. F. van Hengel, prof. dr. E. W. Hofstee, mr. K. P. van der Mandele, A. Pierson, Mr. B. J. M. van Spaendonck, prof. dr. J. Wisselink en mr. H. L. Woltersom. De heer H. W. A. van den Wall Bake is benoemd tot directeur.
Bij de oprichting en voorbereiding van het instituut is nauw contact gehouden met de Ministeries van Economische Zaken en Financiën. Hierbij bleek, dat het instituut op de volle sympathie en, waar noodig, op de medewerking van de officieele instanties kan rekenen. Bij de uitvoering van de plannen en bij het houden van de voorbereidende besprekingen zal overleg gepleegd worden met de directie van de Herstelbank, dit in verband met de financiering van de daarvoor in aanmerking komende projecten.
Het instituut zal in principe op een „non profit basis" gaan werken en zal haar inkomsten verkrijgen uit bijdragen, giften en vergoedingen voor verleende diensten.
Er werd reeds contact verkregen met groote internationale bankinstellingen in Amerika. Volgens de ervaring welke men op dit gebied heeft opgedaan zal van Amerikaansche zijde zeker geen meerderheidspositie in buitenlandsche bedrijven geambieerd worden.
Van Nederlandsche zijde bezien zou een Amerikaansche minderheidspositie bijzonder aantrekkelijk zijn, omdat de Nederlandsche industrie op deze wijze de beschikking zou verkrijgen over de zoo hoog noodige deviezen (in vele gevallen machinerieën en apparatuur) en tevens over de groote technische ervaring en den technischen voorsprong van de Amerikaansche industrie (N.R.Crt.)
8 Nov. — Een Amerikaansche maatschappij, de „Overseas Corporation", wil trachten Amerikaansch kapitaal, ervaringen en technische procédé's ter beschikking te stellen van Ned. ondernemingen, om deze gezamenlijk te kunnen exploiteeren Een vertegenwoordiger van deze maatschappij, de heer J. Sunderson, zal daartoe zoowel met regeeringsinstanties als met personen uit het bedrijfsleven besprekingen voeren. (Maasbode)
(V. b. Ned. Mij. v. Zuid-Amerika 6831 H; Zie ook 6922 A)

K. Nederlandsche belangen in Duitschland —

12 Nov. — Professor S. Posthuma, directeur van de Nederlandsche Bank, heeft op 11 November voor de Nederlandsche Mij. voor Nijverheid en Handel een voordracht gehouden over de Nederlandsche economische betrekkingen met Duitschland.
Spreker schetste uitvoerig de verhouding met Duitschland in de periode tusschen de beide wereldoorlogen en memoreerde hierbij, dat Nederland na den vorigen oorlog Duitschland geholpen heeft met een crediet van 140 millioen gld. In 1939

bedroegen de Nederlandsche beleggingen in Duitschland 1½ milliard gld. Van de totale invoerwaarde van Nederland kwam 1/3 uit Duitschland terwijl van de uitvoerwaarde een vijfde of een kwart naar Duitschland ging.
Toen in Duitschland het streven naar autarkie ging domineeren, liep de Duitsche invoer uit Nederland sterk achteruit. Toch leverde het transitoverkeer in 1938 nog 100 millioen gulden op.
Een direct gevolg van het geallieerde beleid ten aanzien van de Duitsche industrie is, dat tal van bedrijven geen reserve-deelen meer krijgen en daardoor in moeilijkheden zullen geraken.
Spr. wees op het gevaar, dat de afbraak der Duitsche zware industrie gepaard gaat met een uitbreiding van de lichte industrie, o.a. van de textielindustrie.
Ook de uitbreiding van den Duitschen landbouw heeft ernstige gevolgen voor den Nederlandschen landbouw. De Nederlandsche beleggingen in Duitschland zullen binnen afzienbaren tijd geen enkel rendement meer opleveren. Hiermede is een bedrag van 30 à 40 millioen gld. gemoeid. Het totale verlies aan inkomen tengevolge van het geallieerde beleid raamde spr. op 175 millioen gulden, waarbij nog komt 125 millioen aan gederfde inkomsten van grensarbeiders. De oplossing dient te worden gezocht in de richting, aangegeven in de Nederlandsche nota aan de geallieerden. Voorts wees spr. nog op het belang van de onlangs opgerichte Trust Mij. voor den handel met het buitenland. *) (Alg. H.bl.)
(V. b. Ec. betr. m. nota a. geall. 6933)

*) Deze Trust Mij. is bedoeld als een centraal commercieel lichaam, dat tot taak heeft het handelsverkeer met name met Duitschland, te stimuleeren en het bedrijfsleven terzake van advies te dienen.

A. K.L.M. - Dakota op Schiphol neergestort - Alle inzittenden om het leven gekomen —

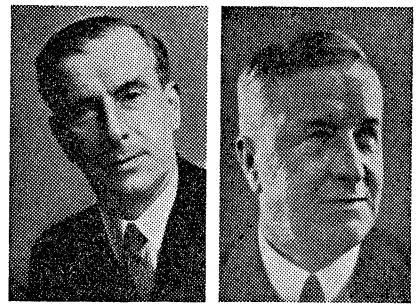
15 Nov. — Het K.L.M.-vliegtuig van den regelmatigen dienst Londen—Amsterdam, een Dakota, welke de registratieteekens PH—TBW droeg, is op 14 Nov., na meer dan een half uur boven het vliegveld Schiphol te hebben rondgecirkeld, neergestort en geheel vernield. Alle 26 inzittenden, 21 passagiers en 5 leden der bemanning, werden op slag gedood.
Het wrak verbrandde gedeeltelijk. Naar de oorzaak van de ramp, de eerste, welke de K.L.M. na den oorlog heeft getroffen, wordt een onderzoek ingesteld.
(Nieuwe Dag) **(V b. K.L.M. 6893 D; Vliegtuigongel. K.L.M. 3828 C)**

B. Geen luchtlijn van de Mij. „Nederland" op Indië —

9 Nov. — De regeering heeft afwijzend beschikt op het verzoek van de Stoomvaart Mij. „Nederland" voor een luchtvaartconcessie op het traject Nederland-Indië.
Dit afwijzende besluit beteekent intusschen niet, dat nu ook de mogelijkheid tot samenwerking tusschen de K.L.M. en de scheepvaartmij. is uitgesloten. Hierover zal de commissie-Tromp nog advies hebben uit te brengen. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6893 D)

C. Ned. Spoorwegen - Eervol ontslag van ir. Hupkes - Ir. Den Hollander president-directeur —

8 Nov. — Tijdens de op 8 Nov. gehouden vergadering van aandeelhouders van de N.V. Nederl. Spoorwegen, is besloten aan ir. W. Hupkes, op zijn verzoek met ingang van 1 Jan. 1947 eervol ontslag te verleenen als president-directeur. Met ingang van denzelfden datum wordt de heer Hupkes benoemd tot commissaris der Ned. Spoorwegen. Voorts hebben de aandeelhouders besloten ir. F. Q. den Hollander met ingang van 1 Januari 1947 te benoemen tot president-directeur.

Ir. Den Hollander en Ir. Hupkes
(foto A.N.P.)

De heer Hupkes werd op 12 Mei 1880 geboren. Na de voltooiing van zijn studies aan de Technische Hoogeschool te Delft in 1904, trad hij als aspirant-adjunct-directeur in dienst van de Holl. IJzeren Spoorweg Mij. Op 1 Juli 1911 verwierf hij den titel van ingenieur bij de hoofdadministratie. Op 21 Mei 1928 volgde hij prof. Franco op als chef van den dienst van materieel en werkplaatsen. In 1938 werd hij benoemd tot directeur van de Ned. Spoorwegen.
De opvolger van den heer Hupkes is thans 52 jaar oud. In 1916 behaalde hij met lof zijn diploma als werktuigkundig ingenieur te Delft en in 1918 vertrok hij naar Ned.-Indië, waar hij tal van functies in het spoorwegbedrijf vervulde. Eind 1937 vertrok de heer Den Hollander met Europeesch verlof tijdens hetwelk hem het onder-directeurschap der Artillerie-inrichtingen aan de Hembrug werd aangeboden; in 1940 volgde zijn benoeming tot directeur van dit bedrijf.
In 1945 werd hij benoemd tot gemachtigde van de vertrouwensmannen der regeering voor het Ministerie van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, vervolgens tot secretaris-generaal van het Ministerie van Handel en Nijverheid. Op 23 Oct. 1945 volgde zijn benoeming tot directeur-generaal voor het verkeer, in welke functie hij belast werd met de reorganisatie van het verkeer.
(Nat. Rott. Crt.) **(V. b. Ir. Hupkes: 6805 H en 6736 H; Ir. Den Hollander: 6703 D)**

D. Mr. Udink ten Cate meldt zich en wordt vrijgelaten —

13 Nov. — Mr. L. M. Udink ten Cate, hoofd van het „Reconstruction Command of the Netherlands" heeft zich bij de Koninklijke Marechaussee te 's-Gravenhage gemeld. Hij werd, na door den rechter-commissaris verhoord te zijn, onmiddellijk in vrijheid gesteld. (Parool)
(V. b. 6927 F)

E. De explosies in het grensgebied

12 Nov. — Op 11 Nov. hebben eenige Engelsche officieren van het militaire bestuur te Kleef aan den burgemeester van Ottersum-Milsbeek bij Nijmegen medegedeeld, dat de munitiehoeveelheden, welke in het Reichswald tot ontploffing worden gebracht, in het vervolg tot 1/6 deel per keer zullen worden gereduceerd. De pastoor van Milsbeek had zich persoonlijk gewend tot den Engelschen koning, opdat deze zijn invloed zou aanwenden, om een einde te maken aan de vernielingen door de explosies in het grensgebied veroorzaakt. (Tr. - N. Dag)
(V. b. 6936 C)

F. Willem Mengelberg in beroep —

13 Nov. — Prof. dr. Willem Mengelberg heeft te kennen gegeven, dat hij van plan is hooger beroep aan te teekenen tegen de beslissing van den eereraad, waarbij hem het recht om in Nederland op te treden werd ontzegd. Mengelberg heeft dit voornemen door een advocaat aan den Centralen Eereraad kenbaar gemaakt. (A.N.P. - Parool)
(V. b. 6351)

G. Adviseerende bevoegdheid van tribunalen beperkt —

7 Nov. — Het tribunaal te Tiel had onlangs, bepalende dat van het vermogen van een delinquent ƒ 2000 verbeurd verklaard moest worden, daarbij het advies gevoegd, dat bedrag ter beschikking van de Stichting 1940-'45 te stellen.
De Hooge Autoriteit te Arnhem, belast met het fiatteeren van uitspraken van tribunalen, heeft het fiat executie van deze verbeurdverklaring geweigerd. Het Tribunaalbesluit, zoo overwoog de Hooge Autoriteit, schrijft imperatief voor, welke bestemming aan het verbeurdverklaarde moet worden gegeven (n.l. vergoeding of herstel van schade door oorlog of bezetting). Een tribunaal is hierin geen zeggenschap gegeven. Zelfs niet bij wijze van advies mag het tribunaal zich hierover uitlaten, aangezien het alleen adviseerende bevoegdheid heeft, voor zoover de wet deze toekent (zooals t.a.v. den duur eener interneering het geval is).
Het fiat executie van de geheele verbeurdverklaring is in het onderhavige geval geweigerd, omdat het tribunaal, als het zich bewust was geweest, dat het niet had mogen adviseeren mogelijk een verbeurdverklaring tot een ander bedrag zou hebben uitgesproken. (N.R.C.)
(V. b. Bevoegdheid trib. 6853 C)

H. Benoemingen bij den Hoogen Raad —

9 Nov. — Tot president van den Hoogen Raad der Nederlanden is benoemd: mr. dr. J. Donner, thans raadsheer in den Hoogen Raad. Tot vice-presidenten zijn benoemd de raadsheeren mr. N. C. M. A. van den Dries en mr. dr. W. A. J. M. Fick.
Tot raadsheeren zijn benoemd: mr. P. H. Smits, die tijdelijk het ambt van raadsheer uitoefende, mr. G. H. A. Feber, rechter in de rechtbank te Almelo en mr. A. Rombach, advocaat-generaal bij den Hoogen Raad. (Alg. H.bl.)
(V. b. Donner 6677 G; Fick 6651 D; Smits 6573 B; Feber en Rombach 6651 D)

I. Beroep van dr. Hirschfeld gegrond verklaard —

11 Nov. — Bij Kon. besluit is, in overeenstemming met de conclusie van het advies der afdeeling geschillen van bestuur van den Raad van State, het beroep van dr. H. M. Hirschfeld gegrond verklaard en is de beschikking van 10 Mei 1946, waarbij hem ontslag werd verleend als secretaris-generaal van de voormalige departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij, vernietigd. (Nat. Rott. Crt.) **(V. b. Hirschfeld 6792 H)**

K. Radiostaking geëindigd —

13 Oct. — In een op 11 November te Hilversum gehouden vergadering, die onder leiding stond van het N.V.V., is het geschil, dat tot de staking bij Radio Nederland heeft geleid, uit den weg geruimd. Er werd overeengekomen, dat de commissie van deskundigen, die tot taak heeft het bestuur van de Stichting Radio Nederland in den overgangstijd te adviseeren, uitgebreid zal worden met 2 dirigenten-deskundigen buiten den radio-omroep en een vertegenwoordiger uit het

desbetreffende orkest. De uitspraak van deze commissie zal bindend zijn. Er zal een ernstige proef genomen worden met de oude en nieuwe dirigenten. Deze dirigenten zullen in den z.g. proeftijd blijven optreden. Ook andere geschilpunten, als de collectieve arbeidsovereenkomst en de zuivering, welke weliswaar geen aanleiding vormden voor de staking doch die wel geregeld dienden te worden, zijn nu opgelost. Er zullen collectieve arbeidsovereenkomsten voor de musici ingevoerd worden, terwijl een individueele zuivering zal worden toegepast. De musici hebben op 14 Nov. hun werkzaamheden hervat. De toezegging is gedaan dat geen rancunemaatregelen zullen worden genomen. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. 6935 L)

A. Katholiek Nederlandsch Persbureau opgericht —

9 Nov. — „De Katholieke Ned. Dagbladpers", een vereeniging van kath. dagbladondernemingen, en de landelijke leiding der „Katholieke actie in Nederland" hebben het „Katholiek Nederlandsch Persbureau" gesticht.
Dit persbureau stelt zich ten doel de publieke voorlichting in binnen- en buitenland omtrent onderwerpen, welke betrekking hebben op den katholieken godsdienst en van belang zijn voor het katholieke maatschappelijke, cultureele en politieke leven, een en ander in den ruimsten zin van het woord. Tot het bereiken van dit doel zal o.a. een eigen binnen- en buitenlandsche berichtendienst worden ingericht. (Tijd)
(V. b. Kath. Ned. Dagbladpers 6886 D)

B. Installatie N.I.W.I.N. comité —

8 Nov. — De Min.-President dr. L. J. M. Beel, heeft te Den Haag het N.I.W.I.N.-comité geïnstalleerd. Eerste voorzitter is Z.K.H. Prins Bernhard, tweede voorzitter ir. P. F. S. Otten. (Parool)
(V. b. 6881 H)

C. Eduard Flipse vrijgesproken —

11 Nov. — De Centrale Eereraad heeft de uitspraak, waarbij den dirigent van het Rotterdamsch Philharmonisch Orkest, Eduard Flipse, tot 8 Mei 1948 de bevoegdheid om als dirigent werkzaam te zijn, ontnomen was, vernietigd. (Parool)

D. Eeuwfeest van de Ned. Maatschappij tot bevordering der Pharmacie —

12 Nov. — De Nederlandsche Mij. tot bevordering van de Pharmacie heeft op 12 Oct. haar 100-jarig bestaan herdacht. Dit eeuwfeest had reeds in 1942 gevierd moeten worden, maar kon toen geen doorgang vinden, omdat de Duitschers de maatschappij hadden opgeheven en de Apothekerskamer er voor in de plaats hadden gesteld. (Vrije Volk)
(V. b. Oprichting Apoth. kamer 5047 A)

Ned. O.-Indië

E. De politieke besprekingen - Overleg met Soekarno - Standpunt der Ned. regeering - Bijeenkomst te Cheribon - Basis voor overeenkomst - Verklaring van den Ned. Minister-President —

Op 4 Nov. werden de besprekingen te Batavia tusschen de commissie-generaal en de Indonesische delegatie voortgezet. Hierbij bleek dat eenige punten zoodanige moeilijkheden opleverden, dat de Indonesische gedelegeerden nader overleg wenschten te plegen met Soekarno en Hatta.
Intusschen had de Ned. regeering in een memorie van antwoord aan de Tweede Kamer i.z. het Indische beleid o.m. het volgende verklaard:
„Wat de republiek („Indonesia") betreft, acht de regeering het niet meer bevorderlijk voor een vruchtbaar overleg, een onderscheid vol te houden tusschen den heer Sjahrir, die wel, en ir. Soekarno, die niet in besprekingen zou zijn te betrekken. De republiek ontmoetend als een gegeven der politieke realiteit van het oogenblik, aanvaardt de regeering daarbij haar organisatie, zooals zij is. Het streven naar een bruikbare zakelijke overeenstemming moet prevaleeren boven meer of mindere waardeering voor bepaalde personen."
Op 8 November werd in een te Batavia uitgegeven communiqué medegedeeld, dat men voornemens was, de volgende bijeenkomst van de Nederlandsche en Indonesische delegaties te Cheribon te houden, „teneinde de gelegenheid te scheppen in verbinding te treden met president Soekarno en vice-president Hatta". Deze bijeenkomst had plaats op 11 en 12 November. Na afloop werd het volgende communiqué uitgegeven:
„De commissie-generaal en de Indonesische delegatie hebben een basis gevonden, waarop overeenstemming mogelijk is. Bepaalde punten nopen echter tot nadere besprekingen met de Nederlandsche regeering".
In de op 14 Nov. gehouden vergadering der Tweede Kamer legde de Minister-President dr. L. J. M. Beel, de volgende verklaring af:
De commissie-generaal wenscht het Koninkrijk der Nederlanden te zien omgezet in een Nederlandsch-Indonesische Unie, waarvan de Koningin Staatshoofd zal zijn en die twee leden zal tellen: de Vereenigde Staten van Indonesië en het Koninkrijk der Nederlanden. Tot de eerstgenoemden zouden behooren de Republiek Indonesië, waarbij Sumatra een eigen plaats naast Java zou kunnen verlangen, en de Malino-gebieden met name Oost-Indonesië en Borneo. Tot het Koninkrijk der Nederlanden zouden behooren, Nederland, Suriname en Curaçao. Het spreekt vanzelf, dat Suriname en de Nederlandsche Antillen onverkort het recht behouden, om hun verhouding tot Nederland en tot de Unie zelf mede te bepalen.
Minister Beel heeft uitdrukkelijk toegezegd, dat geen beslissing zal worden genomen dan in overleg met de Tweede Kamer. (Alg. H.bl. - Parool - Maasbode - red. K.H.A.) **(V. b. Pol. Bespr. 6936 P; Soekarno 6936 N; Hatta 6751 C en 6704 B; Beel 6902, kol. I)**

F. Milliarden-spel in Indonesië —

Ongeveer 7 milliard Japansche guldens, 610 millioen guldens aan geld van de Javasche Bank en een onbekend aantal (millioenen) Nica-guldens hebben gedurende het jaar na Japan's capitulatie in Indonesië naast elkaar gecirculeerd.
Het Japansche geld werd na den 1sten November niet meer ter inwisseling aangenomen. Op dien dag werden 100 millioen nieuwe republikeinsche „Rupiah's (gulden) in circulatie gebracht, met een officieele waarde van 50 Japansche guldens per „rupiah". Gedurende de maand October zijn de Indonesiërs en Chineezen in staat gesteld hun bezit aan Japansch bankpapier te deponeeren bij de kantoren der „Bank Negara Indonesia" (Republikeinsche Bank van Indonesië). Na 1 November ontvingen zij hiervoor het republikeinsche geld, volgens den bovengenoemden koers.
Onderstaande afbeelding toont de voorzijde van een bankbiljet van 1 Rupiah, met de beeltenis van ir. Soekarno.
(A.N.P.) **(V. b. 6928 F)**

(foto A.N.P.)

Ned. W. Indië

G. Curaçao - Gouverneur Kasteel naar Nederland - Ontbinding van de Militie —

11 Nov. — De gouverneur van Curaçao, dr. P. A. Kasteel, is op 2 Nov. per vliegtuig in Nederland gearriveerd. Hij zal met de Ned. regeering de loopende zaken bespreken, waarbij wellicht ook de „Rijkseenheid" ter sprake zal komen. (Commentaar)

De staten van Curaçao hebben een schrijven gericht aan het landsbestuur, waarin „verbazing en leedwezen" wordt uitgedrukt over de beslissing van het bestuur om de Curaçaosche militie te ontbinden en in Curaçao geregelde Ned. troepen te stationneeren. (Maasbode)
(V. b. 6920 E, 6702 E en 6696 B)

Albanië

H. Amerikaansche missie wordt teruggetrokken - Britsche mijnenvegers in Straat van Corfoe —

11 Nov. — Het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat Amerika zijn missie uit Albanië terugneemt, aangezien de huidige Albaneesche regeering niet bereid is, de bi-laterale verplichtingen, aangegaan door de Albaneesche regee-

ringen van voor den oorlog over te nemen. Amerika had de aanvaarding van deze verplichtingen als voorwaarde gesteld voor de definitieve erkenning van de huidige Albaneesche Regeering. Deze verplichtingen hebben betrekking op onderwerpen als arbitrage en verzoening, naturalisatie, uitlevering, enz.
(U.S. Information Service)

12 Nov. — Britsche mijnenvegers zijn bezig de Straat van Corfoe van mijnen te zuiveren. De Albaneesche reg. heeft hiertegen geprotesteerd. De Britsche regeering heeft dit protest van de hand gewezen, daar zij de Straat van Corfoe als een internationaal kanaal beschouwt. (Times)

14 Nov. — De regeering van Albanië heeft een telegram gezonden aan den secretaris-generaal der Ver. Volken, waarin medegedeeld wordt, dat een groot aantal oorlogsschepen onder Britsche vlag in Albaneesche wateren kruist. „De schepen varen in gevechtsformatie, met de bedoeling te intimideeren en te provoceeren". (Reuter - Vrije Volk)
(V. b. Albanië 6688 F)

Argentinië

A. Handelsverdrag met Spanje —

Te Buenos Aires is een handelsverdrag tusschen Argentinië en Spanje geteekend. Het voorziet in de levering door Argentinië van groote hoeveelheden graan, vleesch en ander voedsel. Spanje zal o.m. textiel en schepen leveren. De belangrijkste bepaling is wel, dat Argentinië aan Spanje een crediet verleent van 350 millioen pesos (22 millioen pond sterling). Voor Spanje komt dit verdrag juist op tijd: De economische situatie en de voedselpositie zijn n.l. zeer kritiek geworden. Gedurende de afgeloopen weken was het gedwongen tot een zeer aanzienlijken export van zilver naar Engeland en goud naar Amerika ter betaling van den import van katoen en machines.
Franco is er niet in geslaagd — direct, noch indirect (via Portugal) — om een Amerikaansch of Britsch crediet te krijgen. Dit Argentijnsche crediet zal hem, althans voorloopig, van zijn economische zorgen bevrijden en hem sterker maken tegenover een eventueele actie der Ver. Volken, waarvan ook Argentinië lid is. (Observer - 3 Nov.) **(V. b. 6932 A)**

Australië

B. Critiek van Menzies op beleid t.o.v. Ned.-Indië —

14 Nov. — Tijdens een rede in het Australische parlement heeft de leider der oppositie, Robert Menzies, o.m. gezegd: „Is er niet een weinig ironie gelegen in onze voortdurende belangstelling voor de gedragingen van afgelegen deelen der wereld, terwijl wij duidelijk hebben gefaald, in het formuleeren van een politiek tegenover Nederlandsch-Indië, onzen naasten en belangrijksten buur?"
Menzies voegde er aan toe: „Onze houding jegens Nederlandsch-Indië is in de laatste 12 maanden schandelijk geweest en dit komt geheel voor rekening van de regeering, die openlijk is overwonnen en vernederd door een kleine groep communistische havenarbeiders". (Volkskr.)
(V. b. 6800 F)

C. De verdediging van het Zuidzeegebied - Coördinatie bepleit —

7 Nov. — Bij de opening van het Australische parlement heeft de hertog van Gloucester (gouverneur-generaal van Australië) medegedeeld, dat Australië en Nieuw-Zeeland voorgesteld hebben, in het begin van 1947 te Canberra een conferentie te houden van de landen met belangen in het Zuid-Oostelijke deel van den Stillen Oceaan, om te komen tot een permanente gewestelijke adviescommissie voor het Zuidzeegebied. Engeland, Frankrijk, Nederland en de Ver. Staten zouden aan deze conferentie deelnemen.
Verder verklaarde de hertog dat besprekingen met de Ver. St. aan den gang zijn voor een overeenkomst betreffende het gemeenschappelijke gebruik van steunpunten in den Stillen Oceaan, op basis van wederkeerigheid. De regeering is van plan de sterkte van de strijdkrachten zoodanig te bepalen, dat Australië een grootere bijdrage tot de verdediging van het Britsche gemeenebest kan leveren. De eerste stap om te komen tot een gemeenschappelijk verdedigingssysteem in het Zuidzeegebied zou een overeenkomst tusschen het Vereenigd Koninkrijk, Australië en Nieuw-Zeeland zijn, terwijl de plannen van het Britsche Gemeenebest in overeenstemming moeten worden gebracht met die van de Vereenigde Staten en de andere staten met bezittingen in dit gebied. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. 6832 E, 6775 F)

België

D. Communistische Ministers nemen ontslag, doch trekken naderhand hun besluit weer in —

15 Nov. — Sedert een paar weken heerschte er in de kringen van Regeering en Parlement een crisis-stemming. Men sprak van een regeeringswijziging en een toetreden van de Chr. Volkspartij in de regeering.
Bij de opening van den wettelijken parlementairen zittijd 1946-47, op 12 November, moest in de Kamer overgegaan worden tot de herkiezing van het bureau. De heer Van Cauwelaert (C.V.P.) werd met algemeene stemmen opnieuw tot voorzitter gekozen. Bij de verkiezing van de 5 ondervoorzitters werd geen communist gekozen.
Ontstemd over dit feit besloot het bureau van de Communistische Partij dat de communistische Ministers ontslag zouden nemen uit de Regeering. Dit werd op 13 November door de Ministers Lalmand en Terfve aan Eerste-Minister Huysmans medegedeeld. Op 14 November kwam het bureau van de Socialistische Partij bijeen om den toestand te onderzoeken. De socialist Brunfaut besloot zijn mandaat van ondervoorzitter van de Kamer neer te leggen, ten gunste van den communist Lahaut. Hierop trokken de communistische Ministers hun ontslagaanvrage in.
(Belg. red. K.H.A.) **(V. b. Kab.: 6832 F)**

Bulgarije

E. Kolarov herkozen als president

8 Nov. — Wassily Kolarov is in de openingszitting van de nationale vergadering herkozen als president van Bulgarije. (A.N.P.)
(V. b. Kolarov 6559 M; zie ook: 6871 G)

China

F. „Staakt het vuren!" —

9 Nov. — Tsjiang Kai Sjek heeft op 8 Nov. een bevel tot staking van het vuren door de regeeringstroepen uitgevaardigd.
Deze stap is genomen in overeenstemming met een aanbeveling van de Chineesche regeering, welke hiermee een voorstel, dat de democratische liga, China's derde partij, aan beide strijdende partijen had gedaan, blijkt te hebben aangenomen. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. 6912 E)

Duitschland

G. Berechting industrieelen —

11 Nov. — Het Duitsche persbureau D.A.N.A. meldde, dat dr. Friedrich Flick, voormalig hoofd van het Flick-syndicaat, oud-directeur van de Vereinigte Stahlwerke, de Dresdner Bank, de A.E.G. en andere staal- en mijnbouwbedrijven, door het Amerikaansche militaire bestuur aan het 3e Amerikaansche leger in Neurenberg is overgeleverd en binnenkort berecht zal worden. Met hem zijn drie andere Duitsche groot-industrieelen, n.l. Otto Ernst Flick (zijn zoon), Konrad Kaletsch en Werner von Haven, uitgeleverd. Aan het derde leger zijn eveneens uitgeleverd: August Rohdewald van de Deutsche Bank, Hugo Zinssner van de Dresdner Bank, S.S.-generaal Franz Mayler, Gerhard Alois Westrick, voormalig directeur van de Focke-Wulf-fabrieken. (Nieuwe Dag)
(V. b. Arrest. Industr. 6428 C en 6360 A)

H. Protest tegen Nederlandsche aanspraken —

14 Nov. — Dr. Rudolf Amelunxen, Min.-President van Noord-Rijnland—Westfalen, een der Staten van de Britsche zone in Duitschland, heeft op een bijeenkomst van het provinciale parlement te Dusseldorf verklaard, dat zijn regeering protest had aangeteekend tegen de Nederlandsche aanspraken op Duitsch grondgebied en mijnconcessies. „Elke afstand van gebied in het Westen zou slechts vijandschap tusschen de volken veroorzaken," verklaarde hij. (Alg. H.bl.)
(V. b. Ned. eischen 6933)

I. Deensche en Noorsche bezettingstroepen —

Een zegsman van het Britsche Ministerie van Buitenlandsche Zaken maakte bekend „dat in principe overeenstemming is bereikt" over de deelneming van Deensche troepen aan de bezetting van de Britsche zone in Duitschland. In deze zone is reeds een Belgische divisie gestationneerd en binnenkort worden Noorsche troepen verwacht. (Waarheid - 14 Nov.) **(V. b. B. bezett.tr.: 6904 H)**

K. Eerste dollarcrediet voor Duitsche industrie —

De „Reconstruction Finance Corporation" heeft de eerste Amerikaansche leening verstrekt aan de Duitsche industrie; het betreft hier een crediet van 6 millioen dollar aan exportfirma's van aardewerk en speelgoed.
(Nat. Rott. Crt. - 29 Oct.)

L. Duikbootbasis van Kiel vernietigd —

De geallieerde autoriteiten hebben de duikbootbasis van Kiel, bestaande uit groote betonnen schuilplaatsen, vernietigd. (Le Monde - 9 Nov.)
(V. b. Demilitarisatie: 6905 C)

M. De Zeiss-fabrieken —

12 Nov. — Sovjet-Russische autoriteiten hebben medegedeeld, dat de fabrieken van Zeiss en Schott te Jena niet verder ontmanteld zullen worden. De overgebleven installaties zouden in de Duitsche binnenlandsche behoefte kunnen voorzien. (Trouw)
(V. b. 6929 C)

Engeland

N. Fabian Society zestig jaar —

8 Nov. — De Fabian Society heeft op 3 November te Londen den zestigsten jaardag van haar bestaan gevierd met een feestvergadering in de Albert Hall, tijdens welke premier Attlee, zelf een

„Fabian", een feestrede uitsprak. Het feest was in verband met den oorlog twee jaar uitgesteld.
De Fabian Society kwam voort uit de „Fellowship of the New Life", een genootschap dat zich als voornaamste doel had gesteld: „de reorganisatie van de maatschappij volgens de hoogst mogelijke zedelijke beginselen". Haar naam ontleent de Fabian Society aan den Romeinschen veldheer Fabius Cunctator, wiens stelregel in den strijd tegen Hannibal luidde: „Geduldig wachten tot het juiste oogenblik".
Hoewel de Fabian Society nooit veel leden heeft geteld, was en is haar invloed op het geestelijke en sociale leven van Engeland zeer groot. Talrijke vooraanstaande persoonlijkheden maakten er deel van uit, o.a. H. G. Wells, Sidney Olivier, Sidney en Beatrice Webb, Annie Besant en Bernard Shaw.
De „Fabians", die er nooit naar streefden, een afzonderlijke politieke partij te vormen, belastten zich met de taak van „opvoeding, propaganda en organisatie" volgens de lijnen van de opkomende arbeidersbeweging. Hun activiteit heeft een grooten invloed gehad op de ontwikkeling van de Labour party. Thans houden zij zich voornamelijk bezig met de wetenschappelijke bestudeering van maatschappelijke vraagstukken, waarvan het resultaat in talrijke geschriften wordt neergelegd.
(Daily Herald - Alg. Handelsbl.)

A. **Troonrede - Critiek van Labourparlementsleden —**
13 Nov. — Tien belangrijke punten vormden de kern van de Troonrede waarmee de Engelsche koning het parlement heeft geopend: 1. Handhaving van den dienstplicht; 2. Nationalisatie van het binnenlandsche vervoer en de electriciteitsvoorziening; 3. Spoedige vredesonderhandelingen met Duitschland; 4. Verwijdering van internationale handelsbelemmeringen; 5. Verbetering van den Britschen levensstandaard; 6. Scherp toezicht op de Londensche effectenbeurs; 7. Binding der katoenmarkt; 8. Ontwikkeling van een efficiënte landbouwindustrie; 9. Vervulling der beloften aan Britsch-Indië en ontwikkeling der autonomie voor andere deelen van het Empire; 10. Spoedig verdrag met Oostenrijk en terugtrekken der bezettingstroepen uit dit land.
Over deze Engelsche plechtigheid hing de schaduw der Irgoen Zwai Leumi, de Joodsche terroristenorganisatie, die dreigementen had gericht tot belangrijke persoonlijkheden, die in de jaarlijksche parlementaire plechtigheid een aandeel hadden. Scotland Yard mobiliseerde iederen detective dien het kon missen — in totaal 5000 man — en op sommige plaatsen in Westminster was de politie talrijker dan het publiek.
(Volkskrant - Daily Herald)
Vier en veertig leden van de Labour party hebben in het Lagerhuis een amendement op het antwoord op de Troonrede ingediend, waarbij zij dringend de hoop uitspreken, dat de regeering haar buitenlandsche politiek zoodanig zal herzien, dat deze „zal steunen op samenwerking met alle landen en groepen, die streven naar een geheel socialistische, geleide economie en een contrôle over de rijkdommen van de wereld, om te komen tot een democratisch en opbouwend alternatief voor het anders onvermijdelijke conflict tusschen het Amerikaansche kapitalisme en het Russische communisme."
Ondanks hevigen druk, op hen uitgeoefend door Attlee, die intrekking der motie eischte en met disciplinaire straffen, zelfs met uitsluiting uit de partij, dreigde, en door Morrison, den leider van het Lagerhuis, die aan de Labourleden het onderteekenen van een amendement, dat tegen de regeeringspolitiek ingaat, wilde verbieden, bleven de vier en veertig opstandig en weigerden zij hun amendement in te trekken. Morrisons voorstel vond slechts bij 126 van de 295 Labourleden instemming. (N.R.Crt. - Maasbode)
(V. b. Dienstplicht 6937 F; Nationalisatie 6744 M en 6705 C; Buitenl. beleid 6921 E)

B. **Cijfers betreffende demobilisatie**
7 Nov. — De Minister van Arbeid, Isaacs, heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat het demobilisatieprogram voor het eerste kwartaal van 1947 ongeveer 94.150 man omvat. Het aantal manschappen, dat sedert 18 Juni 1945 gemobiliseerd is, zal op 31 Maart 1947 in totaal ongeveer 4.387.270 bedragen. (Manch. Guardian)
(V. b. Demobilisatie 6922 kol. 2)

C. **Aantal vermiste R.A.F.-leden —**
Tijdens den oorlog werden in totaal 38.000 leden van de R.A.F. als vermist opgegeven. Na onderzoek bleken er 15.000 in zee omgekomen te zijn, 9.200 zijn dood of levend opgespoord, 13.800 worden nog vermist.
(Daily Telegraph - 28 Oct.)
(V. b. Oorl.slachtoffers 6844 C)

Italië

D. **Gemeenteraadsverkiezingen —**
12 Nov. — Bij de op 10 November in Italië gehouden gemeenteraadsverkiezingen werden in de steden Rome, Napels, Genua, Turijn, Florence en Palermo van de 1.582.207 stemmen 775.915 uitgebracht op het socialistisch-communistische blok, 379.588 op de christelijke democraten, 231.168 op de Uomo Qualunque (de partij van den „gewonen man") en 122.551 op de liberalen. (N.R.C. - Waarheid)
(V. b. Verkiezingen 6778 C)

Japan

E. **Politieke zuivering aangekondigd**
13 Nov. — Het kabinet van Yosjida heeft een politieke zuivering aangekondigd, tengevolge waarvan ongeveer 212.000 plaatselijke ambtenaren uit hun functie gezet zullen worden. (Maasbode)

Oostenrijk

F. **Oostenrijk een bevrijd land geacht —**
Het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken heeft een verklaring gepubliceerd, waarin wordt gezegd, dat volgens de politiek van Amerika Oostenrijk geen ex-vijandelijke staat is, maar een land, dat „bevrijd is van de gewelddadige overheersching van Nazi-Duitschland". (U.S. Information Service - 29 Oct.)

G. **Rapport aan de Engelsche regeering —**
14 Nov. — De vice-kanselier van Oostenrijk, dr. Adolf Schaerf, heeft tijdens een bezoek aan den Engelschen premier, Cl. Attlee, een rapport overgelegd, waarin o.m. wordt gezegd, dat de Amerikanen Oostenrijk niet toestaan, dat uit hun zone vee en vleesch naar de Russische zone wordt uitgevoerd. De Russen op hun beurt verleenen geen doorgang voor graan en aardappelen.
De Fransche zone levert vee en vleesch aan Zwitserland en Duitschland, terwijl men in Weenen gedurende het geheele afgeloopen jaar slechts tweemaal versch vleesch heeft kunnen koopen. Verder voert de Fransche zone textiel uit naar Frankrijk, terwijl over de geheele wereld oude kleedingstukken ten behoeve van de Oostenrijkers worden ingezameld.
Amerika zendt voedselpakketten naar Oostenrijk, terwijl de Fransche troepen in dit land nog steeds beslag leggen op een groot percentage van de in Tirol geproduceerde vleesch, boter en kaas.
„Men verbiedt ons openlijk te klagen, en de pers in Oostenrijk mag deze kwesties niet vrij bespreken", aldus het rapport. (Maasbode)
(V. b. 6875 E; 6875 G)

Palestina

H. **Arabisch leger —**
8 Nov. — De Arabieren in Palestina hebben in navolging van de Joden een illegaal leger gevormd, dat vrij goed bewapend schijnt te zijn.
De bevelhebbers van dit Arabische leger, de Tutuwa, zijn een conscriptie-campagne in geheel Palestina begonnen. Onderdeelen van dit Arabische leger zullen binnenkort naar Transjordanië vertrekken om daar een militaire opleiding te ontvangen. Volgens een overeenkomst met koning Abdoellah van Transjordanië kunnen iedere twee maanden groepen van 25 man ter opleiding gezonden worden.
(Nieuwe Dag) **(V. b. Joodsche ill. leger 6819 D)**

I. **Sterkte Britsche troepen —**
Gedeelten van de 1e Britsche gepantserde divisie, die tot voor kort in Venezia Guilia gelegerd was, zullen naar Palestina overgebracht worden. Daarmede komt de sterkte der Britsche troepen in dit land op 100.000 man. (Exchange - Neue Zürcher Zeitung - 20 Oct.) **(V. b. 6819 D)**

K. **Joodsche immigratie —**
13 Nov. — Volgens een officieele verklaring van de Palestijnsche regeering zullen de in Palestina gedetineerde illegale immigranten, ten getale van 843, zoo spoedig mogelijk na 15 November in vrijheid worden gesteld. Daar het maandelijksche immigratiequotum op 1500 is vastgesteld, zullen voor Nov. nog 657 vergunningen worden verstrekt. Hiervan zullen er 300 beschikbaar gesteld worden voor de 5000 op Cyprus geïnterneerde Joden, de overige voor familieleden van oudstrijders, in Europa verblijvende verwanten van Palestijnen en verplaatste personen in kampen in Duitschland.
De 1500 vergunningen voor den tijd van 15 Dec. tot 14 Januari 1947 zullen gelijkelijk verdeeld worden tusschen de geïnterneerden op Cyprus en de genoemde groepen in Europa.

De Fransche politie is op haar hoede voor Joodsche terroristen, waarvan gemeld is, dat zij nu in Frankrijk zijn om de actie tegen Engeland voor te bereiden. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. Vrijlatingen 6938 E; Immigratie en Joden op Cyprus 6843 C; zie ook 6945 A)

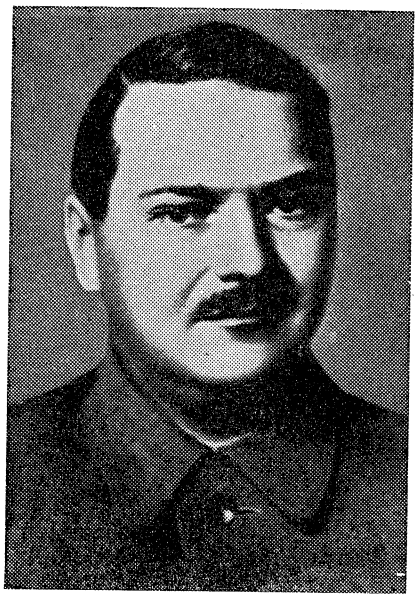
Portugal

L. **Salazar prijst de Sovjet-Unie —**
9 Nov. — De Portugeesche premier, Salazar, heeft in een bijeenkomst der Nationale Unie (de regeeringspartij) hulde gebracht aan Ruslands prestaties tijdens den oorlog, zijn weerstand, offensieve kracht en organisatievermogen. Salazar zeide voorts: „Rusland is een levende bron van ideologie of mysticisme, dat sommigen als universeel beschouwen. Daarnaast draagt het land een vrijheidsboodschap uit naar alle volken en vooral naar hen, die onderdrukt worden".
(Alg. H.bld.) **(V. b. Salazar 6914 C)**

Rusland

A. Herdenking der October-revolutie - Rede van Zhdanov - De tegenstelling tusschen Oost en West - Dagorder van Boelganin —

7 Nov. — Bij de herdenking van den 29en verjaardag der October-revolutie heeft de secretaris-generaal van het centrale comité der communistische partij, Zhdanow, op 6 Nov. een rede uitgesproken, waarin hij o.m. het volgende zeide: De afgeloopen oorlog heeft de Sovjet-Unie ontzaglijke verliezen gekost. Een kapitalistisch land zou hierdoor tientallen

Gen. Andrei Alexandrovitsj Zhdanow
(foto-Archief „De Waarheid")

jaren achteruitgeworpen zijn, de Sovjet-Unie echter niet.
Het is wenschelijk, dat er zoo spoedig mogelijk een normale uitwisseling van goederen tot stand komt. Het zal noodzakelijk zijn om in 1947 de distributie af te schaffen. Om te voorkomen, dat het volk daarvan schade ondervindt, zullen de loonen van de minder gesalarieerde werknemers verhoogd worden.
Wij hebben 7 millioen arbeiders in den oorlog verloren. Daar de Sovjet-Unie niet, zooals in de kapitalistische landen, de beschikking heeft over een reserve aan werkloozen, moet zij op een andere wijze aan arbeidskrachten komen.
Over de buitenlandsche politiek zeide de secretaris-generaal:
Het uitvoeren van het vredesprogram stuit op georganiseerd verzet onder leiding van Groot-Brittannië en de Ver. Staten. In den laatsten tijd is de Sovjet-Unie, als het brandpunt van de democratische machten in de wereld. het mikpunt geworden van een groote lastercampagne, die op touw gezet is door degenen voor wie oorlog een winstgevend bedrijf vormt en die bevreesd zijn voor de opkomende machten der democratie. Er zijn enkele moeilijkheden gerezen tusschen de mogendheden, waarvan de grootste het statuut van Triëst en de internationalisatie van den Donau zijn. Het zoogenaamde „principe van gelijke rechten", zooals het op de Parijsche conferentie werd geformuleerd, heeft alleen ten doel, de economische uitbuiting van enkele landen door andere te vergemakkelijken. Er zijn twee neigingen te bespeuren op internationaal gebied. De eerste is de politiek van de Sovjet-Unie: het stichten van een sterke organisatie der Ver. Volken, die, in tegenstelling tot den volkenbond, in staat is om agressie te voorkomen en een duurzamen vrede op te bouwen. De tweede neiging wil terugkomen op alle gemeenschappelijke verklaringen, die slechts korten tijd geleden door de geallieerden zijn gedaan, en wil de samenwerking tusschen de groote mogendheden ondermijnen.
De Sovjet-Unie staat niet alleen in haar strijd voor een hechten en democratischen vrede. Millioenen in het buitenland zijn met ons vereenigd in ons streven. De machten der reactie worden zwakker. Niet alleen in die landen, die vóór den oorlog democratisch waren, maar ook in de landen, die Hitler volgden, winnen de democratische machten terrein. De Labour-overwinning in Engeland was het sein voor een veelbeteekenenden omzwaai naar links. Hetzelfde kan men in Frankrijk en zijn koloniën waarnemen.
Boelganin, onderminister voor Defensie heeft namens Stalin een dagorder uitgevaardigd, waarin hij zegt, dat de macht van de groote Sovjet-Unie en de superioriteit van haar maatschappelijke structuur het zeker maken, dat alle taken zullen worden volbracht. „De afwezigheid van alle oorlogsgevaar mag ons niet doen inslapen. Wij mogen goede hoop hebben, dat een rechtvaardige en democratische vrede verzekerd zal worden, ondanks de oppositie der internationale reactie en der vijanden van den vrede."
Het Roode leger heeft op 7 Nov. te Moskou een parade gehouden voor maarschalk Goworov. Stalin was niet aanwezig. De parade werd gevolgd door een demonstratie van Moskousche arbeiders en turners.
(Nat. Rott. Crt. - Waarheid) **(V. b. Herdenking rev. 6502 C; Zhdanow 6891 B; Stalin 6931 D; Distributie 6867 E; Triëst 6896 C; Donau 6914 A)**

B. Steun voor groote gezinnen - Onderscheidingen voor moeders —

In een bijeenkomst van het presidium van den Oppersten Raad der Russische Sovjet-republiek is medegedeeld, dat in twee jaren (nl. van 1 Juli 1944 tot 1 Juli 1946) aan 1.311.000 moeders van groote gezinnen en alleenstaande moeders uitkeeringen uit de staatskas zijn verstrekt tot een totaal-bedrag van 2,362 milliard roebel. In het geheel hebben 10.186 vrouwen den titel van „moeder-heldin" en de daaraan verbonden medaille gekregen (voorwaarde daarvoor is o.a. het bezit van minstens 10 kinderen).
(Izwestia 23 Oct.)

C. Ontwikkeling der staalproductie

Sinds 1913 vertoont de staalproductie in de U.S.S.R. een voortdurende stijging. In 1913 bedroeg de productie 4,2 millioen ton staal per jaar, in 1940 18,3 millioen ton. Tijdens de oorlogsjaren onderging de staalindustrie diepgaande veranderingen. Vooral de Oostelijke gebieden van de U.S.S.R., waar o.a. Martinovens werden gebouwd, stegen in beteekenis. In 1950 hoopt men de jaarlijksche productie opgevoerd te hebben tot 25,4 millioen ton. Een metallurgische industrie zal worden gebouwd in Dasjkesansk (Transkaukasië), Bakoe, Kazachstan, Oezbekistan, bij de Amoer en in het district Leningrad. Het nieuwe ijzerertsgebied van Koersk zal aan een uitgebreid onderzoek worden onderworpen. De bestaande industrieën in Zaporozjje, Dnjepropetrowsk, het Donetsbekken en Azov zullen uitgebreid worden. Diverse industrieën zijn in aanbouw, nl. in Magnitogorsk, Nowo-Tagielsk, Tsjeljabinsk en Orsk. (Wjesti s rodiny - Ec. Voorl. 22 Oct.) **(V. b. Staalprod.: 3657 B; zie ook: 6939 A)**

D. Uitbreiding havens —

De havens aan de Zwarte Zee, de Zee van Azov en de Oostzee zullen in belangrijke mate worden uitgebreid en op groote schaal van moderne laad- en losinstallaties voorzien worden. (Izwestia)

E. Boring van 32 km diep —

7 Nov. — Geophysici van de Leningradsche Universiteit zijn er voor de eerste maal in de geschiedenis in geslaagd tot een diepte van 32 km te boren.
(Nat. Rott. Crt.)

Spanje

F. Communistisch plan verijdeld — Communiqué van Franco —

8 Nov. — Gen. Franco heeft een communiqué gepubliceerd, waarin het heet, dat „een communistisch plan" verijdeld is, hetwelk tot doel had een groot opgezette campagne tegen Franco te beginnen. Zestien arrestaties zijn verricht. Voorts werden drie complete persen met een voor distributie gereed liggend vlugschrift, twee krachtige radio-zend- en ontvangapparaten, codes voor post- en radio-verbindingen, een lijst met namen van propagandisten en hun individueele taken, en tal van documenten en explosieve stoffen in beslag genomen.
Als voornaamste drijver van deze illegale actie trad een zekere Augustin Zorca op, die in het bezit was van papieren der Falange en van de Katholieke Actie, welke hem vrijheid van beweging garandeerden. Zorca was van Frankrijk uit Spanje binnengekomen.
Reeds eerder had United Press gemeld, dat de Spaansche politie pogingen van communistische leiders, om Spanje via de Pyreneeën en Tanger binnen te dringen, verijdeld heeft. De politie zou ook ingegrepen hebben bij een landingsoperatie op een niet met name genoemd punt aan de Noordkust van Spanje.
(Maasbode - United Press) **(V. b. Ondergrondsche bew. 6900 A; Franco 6932 A)**

Tsjecho-Slowakije

G. Tweejaren-plan —

In Tsjecho-Slowakije is een tweejarenplan opgesteld, dat ten doel heeft de productie zoo snel mogelijk op te voeren. De industrieele productie zal tegen einde 1948 het vóóroorlogsche niveau met 10% overtreffen. Voor de afzonderlijke takken van industrie is het volgende schema opgesteld:
Steenkolen: 16.7 millioen ton per jaar, hetgeen neerkomt op een verhooging met 17% van de huidige productie.
Bruinkolen: 23.9 millioen ton per jaar, waardoor de huidige productie met 21%, de vóóroorlogsche met 33% overtroffen wordt.
Ruw ijzer: 1.4 millioen ton per jaar, hetgeen 36% meer is dan thans, doch minder dan vóór den oorlog.
Staal: 2.2 millioen ton per jaar, hetgeen evenveel is als vóór den oorlog en op een verhooging van 38% van het huidige niveau neerkomt.
Electriciteit: 7.400 millioen kWh.; 35% meer dan de huidige en 75% boven de vóóroorlogsche productie.
Locomotieven: 290 stuks per jaar tegenover 70 vóór den oorlog.
Tractoren: De productie van tractoren zal tot 9.000 stuks per jaar opgevoerd worden, hetgeen ten opzichte van de huidige productie 550% meer is. In 1937 bedroeg de productie 600 stuks.
Vrachtauto's: het plan is de productie met

370% (vergeleken met de huidige productie) tot 10.660 auto's per jaar op te voeren. In 1937 beliep de productie 3.300 stuks. De productie van landbouwmachines zal met 83% verhoogd worden, terwijl de productie van textiel en schoenen zoo gericht zal worden, dat de binnenlandsche behoefte op vóóroorlogsche wijze kan worden gedekt. De landbouw zal in 1948 in de behoeften des lands kunnen voorzien.
Woningbouw: Daar 220.000 huizen vernield zijn of zwaar beschadigd, is een uitgebreid bouwprogramma noodzakelijk. Eind 1948 zullen tenminste 125.000 nieuwe woningen beschikbaar moeten zijn.
De industrialisatie van Slowakije behoort tot de belangrijkste punten van het tweejarenplan. Daar Tsjecho-Slowakije zelf niet alle grondstoffen voortbrengt, die het noodig heeft, zal de buitenlandsche handel belangrijk blijven en gericht moeten worden op die staten welke de vereischte grondstoffen kunnen leveren en de industrieproducten van Tsjecho-Slowakije in ruil daarvoor wenschen af te nemen.
De voornaamste handelspartners zullen de Sovjet-Unie, Centraal en Zuidoost Europa, de Vereenigde Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk zijn.
(The Exchange Telegraph - Ec. Voorl.)
(V. b. Ec. prod. 3509 A; Slowakije 6875 K)

Turkije

A. Waarom Turkije niet deelnam aan den oorlog - Rapport van veldmaarschalk Wilson —

14 Nov. — Veldmaarschalk Lord Maitland Wilson heeft in een officieel verslag over de operaties in de Middellandsche Zee van Febr. 1943 tot Jan. 1944 medegedeeld, dat „de ingewikkelde en eindelooze onderhandelingen", die in dezen tijd gevoerd werden om Turkije over te halen aan geallieerde zijde mee te vechten, zijn mislukt, omdat Turkije bang was voor de Luftwaffe en er aan twijfelde of Gr.-Britannië het doeltreffend zou kunnen bijstaan bij een Duitschen aanval.
„Bijna onmogelijke voorwaarden en eischen" stelde Turkije, voordat het ook zelfs maar het voorstel, om aan den oorlog deel te nemen, in overweging had willen nemen. Naast een „enorme hoeveelheid" wapens en verdere uitrusting, eischten de Turken 36 RAF-eskaders, waarvan, aldus Lord Wilson, het zeer twijfelachtig was, of de Turken wel een doeltreffend gebruik van dit materieel hadden kunnen maken.
In October 1943, zoo gaat het verslag verder, werd Turkije uitgenoodigd aan den oorlog deel te nemen, in de verwachting, dat, indien Turkije dit voorstel zou accepteeren, de ineenstorting van Bulgarije zou volgen. Men hoopte in dat geval Roemenië en Hongarije te kunnen bezetten, om op deze wijze den aanvoer van voorraden uit de Balkanlanden naar den vijand af te snijden.
Terwijl intusschen een aanzienlijke macht aan Britsche troepen in Syrië werd samengetrokken, maakten de onderhandelingen met Turkije zoo geringen voortgang, dat men aan het einde van het jaar nog practisch even ver was.
Tenslotte kwamen de besprekingen op een dood punt en werd het leger in Syrië ontbonden. (Trouw)

Ver. Staten

B. Aanklacht tegen de Klu-Klux-Klan —

11 Nov. — De Amerikaansche staat Georgia heeft een officieele aanklacht ingediend tegen de Klu-Klux-Klan wegens pogingen (in 1940), om een fusie aan te gaan met den Duitschen Bond (een nazimantelorganisatie), terwijl zij thans een eenheid tot stand tracht te brengen tusschen de ultra-nationalistische oudstrijders-vereenigingen en anti-semitische en anti-neger groepeeringen. (Alg. H.bl.)
(V. b. Klu-Klux-Klan 6795 G; Deutscher Bund 3744 F)

C. Nieuwe Zuidpool-expeditie van adm. Byrd —

Admiraal Richard E. Byrd, die reeds vijf pool-expeditie heeft geleid, zal een nieuwe Zuidpoolexpeditie leiden, welke waarschijnlijk begin December zal vertrekken. Byrd zal aan het hoofd staan van 4000 menschen (waarvan 3000 geleerden), en de beschikking krijgen over 12 schepen, w.o. zich drie vliegtuigmoederschepen en een aantal onderzeeërs bevinden. Admiraal Byrd heeft ontkend, dat deze reis geschiedt met het doel om uranium te ontdekken. Hij verklaarde, dat ook de Sovjet-Unie bezig is een expeditie naar de Zuidpool uit te rusten. (Reuter - Vrije Volk) **(V. b. Zuidpool-expeditie Byrd 4207 B)**

D. Opheffing der prijscontrôle - Stijging der prijzen —

13 Nov. — Op 9 Nov. werd de contrôle op de prijzen, behalve op die van rijst, suiker en huren, opgeheven.
Twee dagen later waren de groothandelsprijzen van zeep met 10—70% gestegen, kunstzijdeproducten met 20—25 pct., meubelen met 10 pct., radiotoestellen met 6—10 pct. (A.N.P. - Parool)
(V. b. Prijscontrôle 6940 C; Prijsstijging 6836 A)

E. Industrieele capaciteit - Handelspolitiek —

13 Nov. — Tijdens het congres van den nationalen raad voor den buitenlandschen handel, heeft de Minister van Handel, Harriman o.m. verklaard, dat de industrieele capaciteit van de Ver. Staten de helft grooter is dan die van de rest der wereld. Hij wees er verder op, hoe door de stichting van de UNRRA, de conferentie van Bretton Woods en door de met verschillende landen geopende onderhandelingen, de Ver. Staten er naar streven een blijvenden stroom van internationale goederenuitwisseling te doen ontstaan. Amerika gelooft in de waarde van den particulieren handel.
Het doel van de economische politiek der Ver. Staten moet zijn, aldus Harriman, de welvaart van andere landen te ontwikkelen, opdat hun koopkracht in de Ver. Staten toeneme, en de begunstiging van den uitvoer uit die landen naar de Ver. Staten. (N.R.C.)
(V. b. Harriman 6892 A; Belegg. in het buiteni. 6932 F, 6892 B)

F. De landbouw —

8 Nov. — Van de bevolking der Ver. Staten leeft nog slechts 16 pct. rechtstreeks van den landbouw; dat is, op Engeland na, het geringste percentage van de wereld. In Nederland bedraagt het bijna 20 pct. Dit is een gevolg van de industrialisatie, die in de Ver. Staten zeer snel voortschrijdt. In de 13 Zuidelijke staten bijv. leefde in 1910 nog 60 pct. der bevolking van den landbouw, in 1939 echter nog slechts 34,7 pct. en tegen 1956 verwacht men een verdere daling tot 17 pct. (Keesings Fin. Archief)
(V. b. 3515 A)

G. *Wetenschap en Techniek*

ANTIBIOTICA

Penicilline en Streptomicine

In „De Stem van Nederland" publiceerde **Dr. O. M. de Vaal** een artikel over de „Antibiotica" streptomycine en penicilline, waaraan wij het volgende ontleenen:
Streptomycine, een „neefje" van penicilline, begint thans als tweede op den voorgrond te treden in de reeks der „antibiotica" — dat zijn stofwisselingsproducten van schimmels, die doodend werken op bacteriën. Het is echter nog een uiterst kostbare stof, welke vooralsnog niet verkrijgbaar zal zijn voor het publiek, doch uitsluitend voor een aantal artsen, voor het doen van onderzoekingen.
Aanvankelijk was ook penicilline buitensporig duur, totdat verbeterde productiemethoden de kosten deden dalen.
Penicilline is aangewezen in gevallen van infecties door: ... en dan volgen de namen van ongeveer vijf en twintig ziekteverwekkende micro-organismen.
Ongevoelig voor penicilline zijn: ... en dan volgt een tweede reeks, grooter dan de eerste.
In de eerste reeks treft men namen van ziektekiemen, waartegen tot nu toe geen geneesmiddel bekend was; soms zijn het de verwekkers van zeer ernstige ziekten, als miltvuur, tetanus („klem") en ziekte van Weill.
Verder wordt een aantal ziektekiemen opgesomd, waarbij in ernstige gevallen van infecte penicilline vaak onmisbaar zal zijn.
In de tweede reeks worden die ziektekiemen genoemd, welke onaantastbaar zijn gebleven. Daaronder schuilen er een paar welke algemeen verbreid en gevreesd zijn: de typhus- en paratyphusbacil, dysenterie-, kinkhoest- en tuberkelbacil. De mensch legt zich niet neer bij zulk een toevallige, grillige keuze. Hij zoekt naar de middelen, die hem zullen helpen ook deze verwekkers van ziekten de baas te worden en ... hij vindt deze. Dat vinden is geen kwestie van louter toeval. Ook niet van logisch redeneeren. Het is een kwestie van onverpoosd werken aan het probleem der antibiotica en van geluk.
Het probleem der antibiotica is niet van dezen tijd. Reeds 1877 beschreef de beroemde Pasteur met een zijner medewerkers, hoe miltvuurbacillen geremd werden door de aanwezigheid van een ander micro-organisme. Dit was een der eerste mededeelingen over het antibiotisch probleem.
Sedertdien werkte men verder aan dit interessante onderwerp. Nooit echter kwam het tot een toepassing op groote schaal van de vondsten. Om enkele voorbeelden te noemen:
In 1899 wordt het pyocyanase gemaakt uit de schimmelsoort Pseudomonas pyocyanea. Het werkt op miltvuur-, typhus- en diphtheriebacillen. Er volgt een voor dien tijd uitgebreid onderzoek naar de waarde van pyocyanase. Ondanks successen raakt het welhaast geheel vergeten;

de medische student in 1940 heeft nauwelijks van het bestaan ervan gehoord. In 1913 wordt het penicillinezuur beschreven, dat op allerlei ziektekiemen een remmende functie heeft. Het duurt tot 1942 vóór het penicillinezuur, in verband met het penicilline-onderzoek, nauwkeurig wordt onderzocht.
In 1928 doet Fleming zijn vondst over penicilline. Er gebeurt hetzelfde mee als met alle vorige antibiotica. Na aanvankelijke belangstelling een vrijwel vergeten geraken.
Na Flemings vondst in 1928 hoort men nog van citrine in 1931, gliotoxine in 1936, fumigatine in 1938. Dubos schrijft in 1939 over gramicidine, dat hij later een anderen naam geeft: tyrothricine.
Wat al deze vondsten heeft belemmerd om uit te groeien — gebrek aan onderzoekers van allerlei slag, gebrek aan geld, ruimte en apparatuur —, wordt door den oorlog opgeheven. Van 1939 tot 1943 worden meer dan een dozijn „antibacterieele stoffen" beschreven. Op voorstel van Waksman wordt in 1942 de naam „antibiotica" voor deze stoffen algemeen aanvaard. Het gelukt dan penicilline zoodanig te zuiveren en in zulk een hoeveelheid te bereiden, dat het practisch bruikbaar wordt en... met enorm succes wordt toegepast.
In deze „new experimental gold rush", zooals Florey, een der Nobelprijswinnaars voor penicilline, het uitdrukt, wordt in 1944 door Schatz, Bugie en Waksman een veel belovend antibioticum gevonden, dat zij „Streptomycine" noemen. Veelbelovend, omdat het bij proefdieren weinig giftig bleek te zijn en bovendien werkt op micro-organismen die niet gevoelig zijn voor penicilline.
Na streptomycine volgden nog enkele andere antibiotica en de lijst groeit nog steeds.
Men weet nu, dat het voorkomen van antibiotica een zeer algemeen verbreid verschijnsel in de natuur is en men kan verwachten, dat door het ongekend intensieve onderzoek op dit gebied in de toekomst honderden van deze stoffen zullen worden beschreven.
Niet alle antibiotica zullen practische toepassing vinden. Deze zal tot een paar beperkt blijven, nl. tot die, welke een geringe giftigheid voor den mensch paren aan een bijzonder groote remmende werking op de ziektekiemen.
Alleen die, welke aan genoemde eischen voldoen, komen voorloopig voor uitgebreider onderzoek in aanmerking.
Na penicilline nu is streptomycine het tweede dat deze eer te beurt valt.
In Januari 1944 werd het beschreven door de genoemde onderzoekers van het Agriculture Experimental Station van Rutgers University.
Bij onderzoek in vitro, d.w.z. in het laboratoriumbuisje, blijkt de stof in hoofdzaak werkzaam tegen gram-negatieve bacillen, zooals typhus, paratyphus, coli, dysenterie enz., juist de groep waar penicilline bijna niet op werkt.
Meestal geeft de proef in „vitro" gegevens, welke vrij nauwkeurig kloppen met die welke men van de stof verkrijgt bij inspuiting in een levend organisme: „in vivo".
Hierop zijn wel uitzonderingen, maar deze betreffen meestal enkele speciale gevallen. Zoo b.v. bij diphtherie. Op diphtherie-bacillen in een buisje werkt penicilline krachtig remmend. Patiënten met diphtherie hebben echter weinig nut van penicilline. Wel worden de bacillen geremd en gedood, maar de giftige stoffen, welke zij tevoren hebben geproduceerd, zetten hun verderfelijke werk voort, en dit wordt door penicilline niet geremd, evenmin als de weefselbeschadigingen door deze vergiften met penicilline genezen worden.
Maar ook het omgekeerde komt voor: antibiotica, die in de buis zeer weinig presteeren, hebben een goede werking in vivo.
In vitro blijkt streptomycine te werken op de tuberculose-bacil. Deze vondst stimuleert het onderzoek in hooge mate.
Terecht zegt Herrell, een der meest bekende Amerikaansche onderzoekers op dit gebied, dat deze vondst een geheel nieuw tijdperk voor de tuberculose-behandeling kàn gaan inluiden.
Dierproeven wezen uit, dat muizen door streptomycine beschermd werden tegen absoluut doodelijke, kunstmatige infecties, met een bacterie die tot de Salmonellagroep behoort. Proeven met eieren werden gedaan, die wederom kunstmatig met bepaalde typhusstammen waren besmet. Uit de eieren kwamen levende kuikens. En in die kuikens die, als altijd bij dergelijke proeven, tijdens het broeden waren gestorven, konden geen typhus-bacillen worden aangetoond.
Deze resultaten waren tevoren nog met geen enkel antibioticum verkregen.
Streptomycine kwam daardoor in het middelpunt van veler belangstelling te staan.
De werking in vivo werd nader onderzocht, en op 27 December 1944 werden de resultaten medegedeeld, in een voorloopig verslag, omtrent den invloed van streptomycine op tuberculose.
Door streptomycine bleek de besmettingsfactor van 82 en 67 pct. in twee contrôle reeksen, terug te brengen tot 2.8 resp. 5.8 pct. Als proefdier werd het Guineesche biggetje gebruikt. Even tevoren werd de invloed van streptomycine op tularaemie, een in Nederland weinig voorkomende infectieziekte, gedemonstreerd. Muizen, besmet met een bijzonder soort verwekker van longontsteking, die niet gevoelig is voor penicilline, werden door streptomycine in het leven gehouden.
In Juni 1945 gelukte het, de stof in kristallijnen toestand te verkrijgen, een belangrijke stap in de ontwikkeling van de kennis omtrent deze stof.
De hoeveelheid streptomycine die men kan bereiden is nog zeer klein, en de mededeelingen over gevallen, waarbij patiënten worden behandeld met streptomycine, zijn bijzonder schaarsch.
Men kan in de medische vakliteratuur lezen omtrent een aantal patiënten met typhus, dat behandeld werd met streptomycine. Het aantal is te klein om eenige conclusie toe te laten. Hetzelfde geldt voor patiënten met dysenterie en tuberculose.
Men wacht in spanning af, in hoeverre de hoop, door de proeven in vitro gewekt, zich laat verwezenlijken. Tot op dit oogenblik is daar niet veel feitenmateriaal van bekend.
In een redactioneel artikel in de „British Medical Journal" van Februari 1946 wordt gezegd, dat de resultaten op klinisch gebied niet al te bemoedigend zijn. Immers, men doodt met streptomycine wel de bacillen, maar de weefselbeschadigingen, door de bacillen veroorzaakt, blijven bestaan. En deze beschadigingen zijn vaak van ernstigen aard. Alleen bij bepaalde jonge vormen van tuberculose (long-, nier-, klier t.b. e.a.) bereikt men eenig resultaat. (Stem v. Nederl. - 2 Nov.)

(V. b. Penicilline 6485 C)

A. Synthetische penicilline —

Het officieele orgaan van de Amerikaansche Vereeniging tot Bevordering van de Wetenschap, „Science", heeft medegedeeld, dat men er, na vijf jaren van ingespannen arbeid, in geslaagd is, synthetische penicilline te produceeren.
Het synthetische product is volkomen gelijk aan de natuurlijke (uit schimmels verkregen) penicilline. De beteekenis van de synthese is echter niet gelegen in de productie van dezelfde soort penicilline, als in de levende schimmels wordt geproduceerd, maar in de perspectieven die zich thans openen voor de productie van nieuwe soorten penicilline of zelfs van nieuwe substanties voor de bestrijding van vele bacteriologische of virus-ziekten, waartegen penicilline uit schimmels niet werkzaam zou zijn.
(U.S. Information Service - 11 Nov.)

Zweden

B. Verdrag met Rusland goedgekeurd —

14 Nov. — De Zweedsch-Russische handels- en credietovereenkomst is door beide Kamers van den Zweedschen Rijksdag goedgekeurd. Dit verdrag voorziet in een crediet van de Zweedsche regeering aan de Sovjet-Unie tot een bedrag van een milliard kronen, te verdeelen over een periode van 5 jaren. Rusland zal daarmede den aankoop in Zweden kunnen financieren van machinerieën voor electrische krachtstations, locomotieven, materiaal voor ijzerertsontginning, bouwmaterialen en technische hulpmiddelen voor het boschwezen en den landbouw. Zweden verleent dit crediet, omdat zijn invoer uit Rusland in de komende jaren kleiner zal zijn dan den omvang van de exporten. De rente van het crediet bedraagt gemiddeld 2⅜ pct. De Russische uitvoer naar Zweden zal bestaan uit ertsen, petroleum, katoen, walsproducten, veekoeken, kunstmest en kalizouten.
Sommige Zweedsche kringen hadden bezwaar gemaakt tegen de economische oriënteering van Zweden op Rusland. Daartegenover heeft de sociaal-democratische Minister van Handel, prof. Myrdal, het doel van de handelsovereenkomst verdedigd en er o.a. op gewezen, dat de voorgestelde uitvoer naar Rusland slechts 15 pct. van den totalen Zweedschen export bedraagt en dat de voornaamste leveranties pas aan het einde van de vijf-jarige periode plaats zullen vinden, in een tijd dus, dat deze exporten „een tegenwicht kunnen vormen tegen een te verwachten depressie in de wereldeconomie". (Vrije Volk)

(V. b. 6884 E)

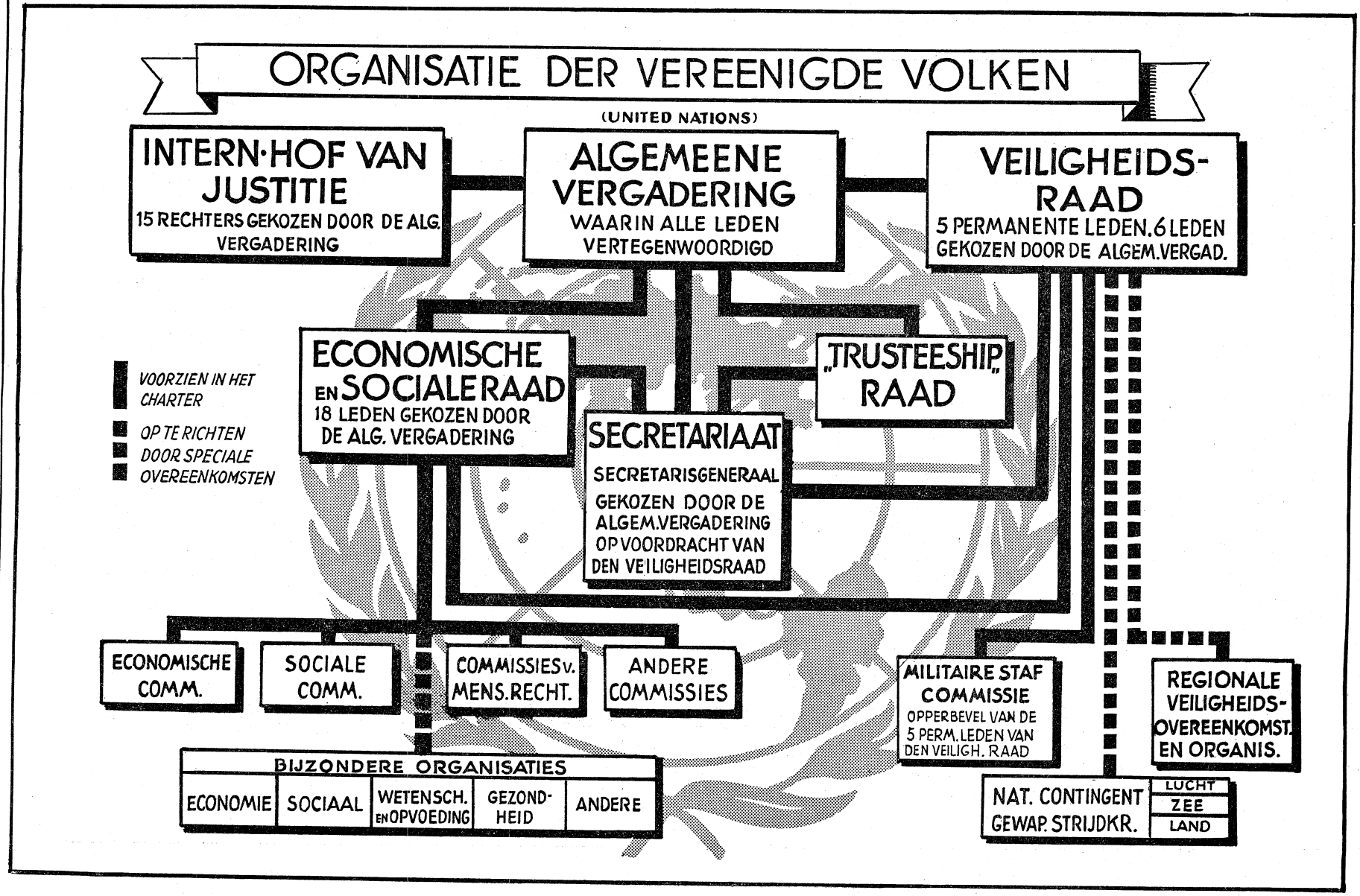
Zwitserland

C. Vrijere goudhandel —

13 Nov. — De Zwitsersche Minister van Financiën heeft de bepalingen inzake den aan- en verkoop van goud gewijzigd.
Tot dusverre kon het publiek gouden munten slechts bij speciaal daartoe aangewezen banken koopen onder opgave van de bestemming. Deze beperking is nu practisch opgeheven, vermoedelijk teneinde de zwarte markt te treffen en tegelijkertijd het in betaling nemen van buitenlandsch goud voor den export te vergemakkelijken, door de mogelijkheid van verkoop daarvan te vergrooten. De in- en uitvoer van goud blijft overigens onder contrôle van de Nationale Bank staan. Het doel van de nieuwe maatregelen is voornamelijk de beperkingen voor binnenlandsche goudtransacties op te heffen. De Nationale Bank geeft thans zonder eenige beperking gouden 20 francstukken af tegen betaling van 30½ tot 32 franc plus kosten. (Alg. H.bld.)

(V. b. 5214 F)

De Arabieren in Palestina hebben een leger opgericht, waarvan de sterkte geschat wordt op 13.000 man. De soldaten dragen uit Amerikaansche surplus-voorraden afkomstige uniformen. Op de foto hierboven ziet men den commandant, Kemal Effendi Arikat, (in het midden van de inspecteerende groep) bij een inspectie in de buurt van Bethanië. (foto Ass. Press)

(Vrij naar „The United States News")

Nederland

A. Minister Ringers neemt ontslag

16 Nov. — De Minister van Wederopbouw, dr. ir. J. A. Ringers, heeft aan H.M. de Koningin eervol ontslag uit zijn functie gevraagd. Tegenover een vertegenwoordiger van het Alg. Ned. Persbureau heeft ir. Ringers de redenen van zijn ontslagaanvrage als volgt geformuleerd:

„Bij de samenstelling van het Kabinet-Beel heb ik mij, zij het met een bezwaard hart, bereid verklaard voorloopig zitting te nemen. Het voorbehoud, dat ik toen maakte, vond zijn oorzaak in de richting, die het politiek beleid ten aanzien van de verhouding van Nederland tot Indië onder het vorig Kabinet had genomen. Zijn verdere ontwikkeling heeft er toe geleid, dat ik op 30 October j.l. om eervol ontslag heb verzocht." (Trouw)

(V. b. Ir. Ringers 6862 D en 6796 b)

B. Installatie van de Centrale Adviescommissie voor de prijspolitiek - Reden van Minister Huysmans en prof. Brouwers —

20 Nov. — Op 19 November heeft de Minister van Economische Zaken, dr. G. W. M. Huysmans, de Centrale Adviescommissie voor de prijspolitiek geïnstalleerd.

De commissie is samengesteld uit verschillende groepen van het bedrijfsleven. Zij zal de regeering van advies dienen in vraagstukken de prijspolitiek betreffende. Voorzitter is: prof. G. Brouwers, directeur-generaal van de prijzen; secretaris: mr A. W. L. van Haersma Buma, hoofd van de afdeeling secretariaat van het directoraat-generaal van de prijzen.

Minister Huysmans hield een rede, waarin hij o.m. zeide, dat het doel van de regeering is:

1. Het voorkomen van een wilde inflatie.
2. Het verkrijgen van een redelijke interne verhouding tusschen loonen en prijzen, alsmede een vaststelling van loonen en prijzen in een juiste verhouding t.o.v. het buitenland.

Hierbij staat de regeering op het standpunt, dat, behoudens correcties, het loonpeil niet meer voor verhooging in aanmerking komt en dat het individueele inkomen slechts verhoogd kan worden door opvoering der prestaties.

De prijspolitiek kan niet meer gebaseerd zijn op den individueelen kostprijs. De efficiente bedrijven zullen den toon moeten aangeven. Niet meer de feitelijke kosten kunnen de grondslag voor de prijsbepaling zijn, doch wat deze kosten onder de uiterste krachtsinspanning zouden kunnen zijn.

Prof. G. Brouwers beantwoordde de rede van den Minister. Hij wees er op, dat het streven naar efficiency belangrijk is verminderd tot schade van den consument en van onze welvaart in de toekomst. Dit is een gevolg van het feit, dat reeds gedurende 7 jaar de leverancier koning is, in plaats van den klant. Het gaat er thans om, deviezen te verkrijgen door export.

Elk volk rust zich op het oogenblik uit voor den economischen strijd, en reeds wijzen vele teekenen er op, dat de prijs weer een rol gaat spelen. Dit geldt zoowel voor den landbouw als voor de industrie.

Het bedrijfsleven vraagt terecht zooveel mogelijk vrij te worden gemaakt van de vele banden, die het beletten zich te ontplooien. Doch hoe kan het zich ontplooien, wanneer een prijspolitiek zou worden gevoerd, die een premie is op de inefficiency en die sociale spanningen opwekt, welke tenslotte opnieuw verhooging der loonen en daarmede van de productiekosten onvermijdelijk maken? Ons eenige plechtanker in de komende jaren zal onze efficiency zijn.

(Maasbode - Parool - Nat. Rott. Crt.)

(V. b. Regeeringsverklaring over loonen en prijzen 6901 A)

C. Nederland en Duitschland - Besprekingen van den Minister van Buitenlandsche Zaken met de „Groote Vier" —

19 Nov. — De Minister van Buitenlandsche Zaken, mr. C. G. W. H. baron van Boetzelaer van Oosterhout, heeft met de Ministers van Buitenlandsche Zaken: Byrnes, Bevin, Molotov en den plaatsvervanger van Bidault, Couvé de Murville, te New York besprekingen gevoerd over de Nederlandsche eischen t.a.v. Duitschland. De Minister heeft na afloop van de besprekingen o.m. het volgende verklaard:

Over het geheel vond ik zeer veel begrip bij de Ministers van Buitenlandsche Zaken voor onze eischen. Zij stonden heel sympathiek tegenover ons standpunt, doch hadden de kwestie nog niet bestudeerd en konden zich dus niet binden.

De Nederlanders zijn van meening, dat Duitschland economisch en politiek geunificeerd moet worden, aldus de heer Van Boetzelaer. Ik zie niet, hoe Duitschland gedurende langen tijd kan bestaan zonder zulk een unificatie.

Het economische vacuum, dat de Duitsche nederlaag in Europa heeft achtergelaten, wordt constant gevoeld. Daarom meenen wij, dat het Ruhrbekken absoluut binnen Duitschland moet blijven.

Hoewel Nederland de huidige Oostelijke grens van Duitschland niet als definitief beschouwt, zal het zich niet verzetten, indien de Groote Vier de overeenkomst van Potsdam, die de Poolsche grens aan de Oder brengt, goedkeuren. De Minister meende echter een beslist voorbehoud te moeten maken, wat betreft het plan om Silezië van Duitschland los te maken.

De Minister verklaarde tenslotte dat Nederland er veel belang bij heeft om aan de bezetting van Duitschland deel te nemen en dat momenteel tusschen de Nederlanders en Engelschen over dit onderwerp besprekingen worden gevoerd.

(Maasbode - Alg. H.bl.) **(V. b. 6933)**

D. Tweede Kamer - Parlementaire commissie naar W.-Indië - Motie i.z. beleid van Hoogen Raad —

19 Nov. — De Tweede Kamer heeft een door prof. mr. C. P. M. Romme (K.V.P.) ingediende motie, waarin de wenschelijkheid wordt uitgesproken van de uitzending eener parlementaire commissie naar West-Indië, zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Alg. H.bl.)

21 Nov. — In de op 20 Nov. gehouden vergadering van de Tweede Kamer, heeft mr. Donker (P. v. d. A.) de volgende motie ingediend:

„De Kamer spreekt haar teleurstelling uit over het beleid van den Hoogen Raad tijdens de bezetting, alsmede over het feit, dat de leden van den Hoogen Raad na de bevrijding hun zetels niet ter beschikking hebben gesteld."

De motie werd met 45 tegen 20 stemmen verworpen. Vóór stemden een aantal leden van de P. v. d. A. en der C.P.N. (Vrije Volk - Par.) **(V. b. H. Raad 6942 H)**

E. De Rijkspostspaarbank - Verslag over 1944 —

15 Nov. — Terwijl een onzekerheid scheppend feit zich pleegt te uiten door een algemeene opvraging van spaar- en depositogelden, heeft noch de landing in Normandië, noch de opmarsch der geallieerde legers door Frankrijk en België tot eenigen teruggang van het inleggerstegoed geleid. Evenals in 1943 gaven de eerste 8 maanden van 1944 een maandelijksch saldo overschot van ∫ 19 millioen. Eerst toen de geallieerde legers de Nederlandsche grens overschreden, trad een scherpe reactie in. Ondanks dezen teruggang sloot het jaar met een saldotegoed, dat de aandacht trekt. Na toevoeging van de verschuldigde rente ad ∫ 22.8 mill. is namelijk het milliard overschreden. De abnormale aanwas van het saldo-tegoed blijkt wel het meest als men dit vergelijkt met het saldo van 1 Jan. '42, dat ∫ 479 millioen bedroeg.

De sterke stijging van het inleggerstegoed vindt haar weerspiegeling in de toeneming van het gemiddelde per boekje: 1 Jan. '42 ∫ 209.13, 31 Dec. '44 ∫ 364.51. Ook in 1944 traden velen als inlegger toe. Al bleef de vermeerdering ten achter bij het recordjaar '43, toen 232.544 boekjes meer werden uitgegeven dan afbetaald, was het resultaat toch zeer gunstig, n.l. 185.446. Hierdoor steeg het aantal inleggers tot 2.765.789.

Tegenover een stijging van het aantal posten van terugbetalingen vergeleken bij 1943, staat een afneming van het gemiddeld bedrag van de terugbetaling en wel van ∫ 153.52 tot ∫ 129.84, terwijl dat van den inleg weinig afwijkt van dat van '43.

Het hierna volgende cijfermateriaal geeft, in onderdeelen, een beeld van den gang van het bedrijf.

	1944	1943
	∫	∫
Inleg	313.514.212	372.265.606
Terugbet. (ex rente)	121.037.672	139.575.328
Saldo inleg en terugbetaling	192.476.540	232.690.278
Totaal saldo-tegoed	1.008.159.912	792.849.671
Gemidd. saldo p. boekje	364	307
Gem. saldo p. 1000 zielen	110.466	87.096
Gemidd. bedr. der inlegg.	135	143
Gemidd. bedr. der terugbet.	130	154

Wegens rente werd op 31 Dec. 1944 ∫ 22.849.519 (in 1943: ∫ 16.637.381) aan het tegoed der inleggers toegevoegd.

Aan rente werd ontvangen ∫ 32.304.449 (in 1943: ∫ 24.044.392).

Aan rente werd betaald: ∫ 23.558.671 (in 1943: ∫ 17.390.035). De totale rentewinst is dus ∫ 8.745.778 (in 1943: ∫ 6.654.357).

(Keesings Fin. Arch.)

(V. b. Rijkspostspaarb. 6566 A en 5216 C)

F. Conversie van Staatsschuld —

De Minister van Financiën heeft een wetsontwerp ingediend tot het aangaan van geldleeningen ten laste van het Rijk ter conversie van uitstaande schuld.

's Ministers gedachten richten zich op een of meer leeningen met veertig à vijftigjarige aflossingsverplichting, welke met inachtneming van de ter kapitaalmarkt geldende voorwaarden zullen worden aangeboden. Met betrekking tot de bepaling van den rentevoet is de mogelijkheid niet geheel uitgesloten, dat de leening een gestaffelde rente zal dragen, terwijl de Minister zich voorstelt een bepaling op te nemen, krachtens dewelke jaarlijks 2 à 2½% van het aanvankelijke leeningsbedrag ter beurze zou moeten worden ingekocht, indien de koers daalt beneden een niveau, dat eenige punten onder pari is gelegen. De stukken van de uit te geven leening(en) zullen à pari kunnen worden aangewend voor de betaling der vermogensaanwasbelasting en eventueel voor die der heffing ineens. Omtrent de afzonderlijke

artikelen van het wetsontwerp wordt o.m. het volgende opgemerkt:
Art. 3 bepaalt, dat de houder van aflosbaar gestelde schuldbewijzen geacht wordt deel te nemen tot een overeenkomstig bedrag in de conversieleeningen, tenzij hij tijdig te kennen geeft van de aangeboden conversiegelegenheid geen gebruik te willen maken. Dit tot dusverre onbekende beginsel van „Wie zwijgt, stemt toe", wordt gerechtvaardigd door de wenschelijkheid het bankapparaat met zoo weinig mogelijk nieuwe werkzaamheden te belasten.
Art. 4 bepaalt, dat de houder van aflosbaar gestelde schuldbewijzen, die niet aan de conversie deelneemt, het bedrag van zijn deelneming op een conversierekening krijgt goedgeschreven. Het tegoed dezer rekening blijft tot ten hoogste 5 jaren na den dag van uitgifte van de betr. conversieleening geblokkeerd en draagt een rentevergoeding van ½%.
De Minister heeft lang geaarzeld over de vraag, of hij deze conversie geheel vrij zou laten, dan wel of hij deze „stok achter de deur" zou plaatsen. Hij heeft tenslotte echter gemeend zich te moeten wapenen tegen de eventualiteit van teleurstellende gebeurtenissen. Bij een zoo omvangrijke conversie als de onderhavige, immers, zou aanbieding van aflossing in vrij geld, indien men rekening houdt met de mogelijkheid, dat door onvoorziene omstandigheden herbelegging ten deele achterwege zou kunnen blijven, onmiddellijke gevaren medebrengen voor de handhaving van het monetaire evenwicht. Onder de gegeven omstandigheden acht de Minister daarom, uitsluitend ter meerdere zekerheid, bijzondere maatregelen ter bescherming van 's Rijks Schatkist en ter handhaving van het monetaire evenwicht onontbeerlijk.
(Kees. Fin. Archief - 8 Nov.)

A. Petitionnement van de Vereeniging Nederland-Indonesië —

19 Nov. — Een delegatie van de Vereeniging Nederland-Indonesië heeft een petitionnement voorzien van 233.408 handteekeningen aan den Minister-president en den voorzitter van de Tweede Kamer overhandigd. Hierin wordt aan de regeering o.m. verzocht, alle stappen te doen, welke kunnen leiden tot een overeenkomst met Indonesië. (Vrije Volk)

B. Mijnenveger „Walcheren" gezonken —

19 Nov. — De Nederlandsche marinevoorlichtingsdienst te Batavia, deelt mede, dat de Nederlandsche mijnenveger „Walcheren" bij Balikpapan op een mijn is geloopen en gezonken. Door de explosie werden twee leden van de bemanning gedood, drie zwaar gewond en acht licht gewond. (Maasbode)
(V. b. Verliezen Ned. Marine 6771 A)

C. Congres van de Stichting van den Arbeid - „Onze productieve volkskracht" —

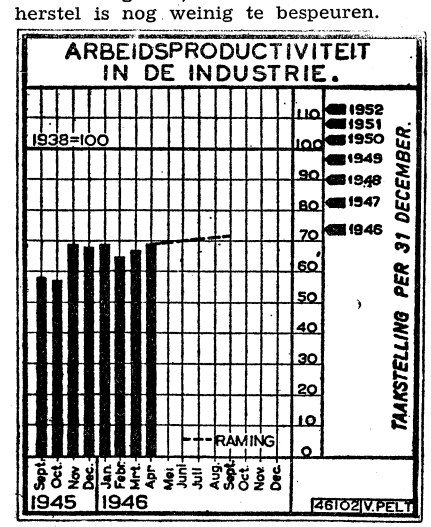
20 Nov. — De Stichting van den Arbeid heeft op 20 November te Utrecht een congres gehouden, dat gewijd was aan „Onze productieve volkskracht".
Min. W. Drees hield een inleiding over de beteekenis van de samenwerking tusschen overheid en bedrijfsleven op sociaal gebied. Deze is door de Stichting voorbereid en voor een belangrijk gedeelte verwezenlijkt. Dat thans een betrekkelijk groote arbeidsvrede bereikt is, danken wij aan het overleg tusschen de Stichting en een groot aantal organisaties.
De vaststelling der loonen kan door de regeering op dit tijdstip niet aan lagere organen worden overgelaten, omdat het gevaar van een inflatie nog niet definitief is geweken, aldus spr. Het terrein van de arbeidsbemiddeling kan evenmin worden verlaten, ook in de toekomst niet, omdat altijd, met name in het belang van de ongeschoolde krachten, voor de regeering een beschermende taak zal blijven weggelegd.
Prof. dr. J. R. M. van den Brink en Prof. dr. J. Tinbergen hielden redevoeringen over het eigenlijke onderwerp.
Prof. van den Brink besprak de economische zijde van het vraagstuk der productieve volkskracht:
Bij de uitwendige omstandigheden, welke de productieve volkskracht bepalen, te weten: de hoeveelheid kapitaalgoederen, de belooning van producent en van arbeider en de leiding door de Overheid, is van invloed de wijze, waarop de laatste den ondernemer als cel der productiviteit te hulp komt. De Overheid mag de „speelruimte" van den particulieren ondernemer niet noodeloos verkleinen; zij moet de bedrijfsgenooten zooveel mogelijk inschakelen en laten „meedoen"; zij moet zich onthouden van maatregelen, die den ondernemer remmen; zij moet streven naar efficiënte leiding. Aangezien de Overheid veelal nog te traag reageert en de deskundigheid mist, lijden de ondernemers aan een verstarring, die bij hen den goeden en noodigen prikkel van het eigen belang doet verslappen. Ten aanzien van de inwendige factoren, welke de productieve volkskracht bepalen, maakte spr. onderscheid tusschen quantitatieve (het getal der valide werkers) en qualitatieve (de gezindheid en geschiktheid der werkers). De arbeidsschuwheid is nu veeleer een gevolg van de spanning tusschen Overheid en werknemer dan tusschen den laatsten en den werkgever. Een loonpolitiek kan daaraan wel wat, maar niet het meeste veranderen. Waar het consumptiemiddelenfonds nog te klein is, doet men met hoogere loonen niet veel.
Daarom blijft voorop staan de eisch: grootere krachtsinspanning om den vicieuzen cirkel te doorbreken.
Prof. dr. J. Tinbergen belichtte de psychologische zijde van het vraagstuk der productieve volkskracht. Indien de arbeiders de overtuiging hebben, dat de grootere opbrengst ook hun ten goede komt, zal ongetwijfeld de psychische rem losgezet kunnen worden. Een doelmatig manipuleeren met de overheidsuitgaven en het belastingsysteem kunnen hiertoe het hunne bijdragen. Aandacht zal moeten worden besteed aan de ontwikkeling der productieve volkskracht. Als middelen hiervoor noemde Prof. Tinbergen de scholing en ontwikkeling. Grootere liefde voor het werk, voor de onderneming en voor de techniek zullen de arbeids-productiviteit stimuleeren. Hiernaast zullen belangrijke investeeringen moeten plaats vinden. Twee milliard per jaar is zeker noodig. Komt men hier niet toe, dan loopt de werkgelegenheid der toekomstige generatie gevaar. Welbewuste opoffering van den eigen levensstandaard der huidige generatie is daarom een vereischte. (Nieuwe Dag - Parool - Alg. H.bl.) **(V. b. Sticht. v. d. Arb. 6807 A; Congres 6521 A; Arbeidsproductiviteit 6847 D en 6901 A)**

D. Cultureel accoord met Frankrijk

20 Nov. — Op 19 November is te Parijs een Fransch—Nederlandsch cultureel accoord onderteekend. Dit accoord omvat een uitgebreid programma van culturele uitwisseling tusschen Frankrijk en Nederland, vooral op het gebied van lager-, middelbaar- en hooger onderwijs en op het gebied van technisch- en landbouwonderwijs. Er zal uitwisseling van professoren en leerlingen plaats hebben. Bovendien hebben de regeeringen van beide landen haar volledigen steun toegezegd aan de initiatieven, die op dit gebied door de verschillende cultureele en kunstzinnige organisaties zijn genomen.
De Fransche regeering zal haar medewerking verleenen aan het stichten van een lectoraat voor de Nederlandsche taal en letterkunde te Parijs, in afwachting van het instellen van een leerstoel voor de studie van het Nederlandsch.
Het accoord is namens de Fransche regeering onderteekend door Georges Bidault en M. Naegelen, den Minister van Volksopvoeding; namens de Nederlandsche regeering door dr. J. J. Gielen en mr. E. Star Busmann. (Maasbode)
(V. b. Cult. accoord met België 6928 B)

E. Arbeidsproductiviteit in de Industrie —

De arbeidsproductiviteit, dat is de gemiddelde prestatie per man per jaar, geeft over de eerste maanden van dit jaar een somber beeld te zien. Het peil van 1938 werd bij lange na niet bereikt, en wat erger is, van een tendentie tot herstel is nog weinig te bespeuren.

Het Centraal Plan Bureau heeft berekend, dat, indien het Nederlandsche volk in de toekomst weer het welvaartspeil van 1938 wil bereiken, de arbeidsproductiviteit zal moeten stijgen op de wijze zooals in bovenstaande grafiek in de kolom „Taakstelling per 31 Dec." jaar voor jaar is aangegeven. (Red. K.H.A.)

F. Het gebrek aan cultuurgrond —

19 Nov. — In de memorie van antwoord op het voorloopige verslag over de begrooting van het Landbouw-Crisisfonds, zegt Minister Mansholt dat 37.547 landbouwers 257.557 ha tekort komen voor noodzakelijke uitbreiding van hun te kleine bedrijven, terwijl 16.830 jonge boeren en tuinders 293.861 ha noodig hebben voor het vestigen van nieuwe bedrijven. (Parool) **(V. b. 6383 A; 6506 B)**

G. Het aantal radio-luisteraars —

13 Nov. — Op 1 Nov. bedroeg het aantal radio-ontvangtoestellen 649.128. Op 1 Oct. bedroeg het aantal aansluitingen op het Rijksdistributienet 458.995. (Nieuwe Dag)
(V. b. Aantal Radioluister. 5022 A)

H. Het aantal echtscheidingen —

20 Nov. — Het aantal echtscheidingen tusschen 1930 en 1939 bedroeg omstreeks 3000 per jaar. Thans is dat opgeloopen tot 4500. (Maasbode)
(V. b. Echtscheidingen 6813 A kol. III)

A. **Eeredoctoraat voor prof. Boeke**
12 Nov. — Aan prof. dr. J. Boeke, tot voor kort rector-magnificus van de rijksuniversiteit te Utrecht, is het eeredoctoraat in de geneeskunde aangeboden van de universiteit te Straatsburg.
(N.R.C.) **(V. b. Prof. Boeke 6886 F en 6807 D)**

B. **Herman de Man † —**
Bij den vliegtuigramp op Schiphol op 14 November 1946 is om het leven gekomen de Nederlandsche prozaschrijver Herman de Man (schuilnaam voor Salomon Herman Hamburger). Herman de Man is van Joodsche afkomst. Hij werd geboren te Woerden op 11 Juli 1898. Zijn jeugd bracht hij door in de lage streek bij Schoonhoven en Oudewater, waar een streng Calvinistisch boerenras leeft naast een kleinere groep Katholieken. Aanvankelijk was hij in den handel werkzaam, maar daarna koos hij de journalistiek als beroep en ontwikkelde hij zich geleidelijk tot een der beste en meest gelezen romanciers. In 1927 ging hij over tot de Roomsch-Katholieke Kerk. Gaandeweg concentreerde hij zich hoe langer hoe meer uitsluitend op zijn letterkundigen arbeid.
Hij woonde achtereenvolgens te Utrecht, te Vianen, te Woerden, te Berlikum (N.-Br.) — toen hij een tijdlang verbonden was aan Teulings Uitgeverij te 's-Hertogenbosch — en in het laatste jaar van zijn leven te Eindhoven. Tijdens de bezetting vertoefde hij eerst in het onbezette deel van Frankrijk, waar hij reeds voor den oorlog heengetrokken was, later in Canada en op Curaçao, waar hij leider werd van den Curaçaoschen omroep. Herman de Mans laatste levensjaren zijn zeer ongelukkig geweest.

Herman de Man

Zijn vrouw en zes kinderen werden hem door de Nazi-terreur ontroofd. Tijdens zijn vertoef in Amerika heeft hij contact gezocht en gevonden met Hollywood. Een van de „producers" in het filmland heeft zich verzekerd van de verfilmingsrechten van zijn geheele oeuvre. De Man debuteerde in „De Gids", met zijn roman „Aardebanden" (1921). Later (1924) kwam hij met „Rijshout en Rozen". Daarna kwam zijn bekendste roman „Het Wassende Water" (1926), waarin het bij uitstek nationale motief der overstroomingen behandeld werd. Wij noemen verder nog „Maria en haar Timmerman (1932), „Een stoombootje in den mist" (1933), „Scheepswerf de Kroonprinses" (1936), Kapitein Aart Luteyn (1937). Hiermede zijn slechts eenige zijner werken vermeld. De merkwaardige omstandigheid doet zich voor, dat in zijn verhaal „De Koets" een ongeluk wordt beschreven, zeer verwant aan den ramp, waarbij hij het leven liet.
De Man heeft ook enkele essayistische werken geschreven, o.a. een merkwaardig boek, waarin hij het Jodendom verdedigt en psychologisch verklaart. Ook op maatschappelijk gebied is De Man actief geweest. Bekend is zijn actie (merkwaardigerwijze) t e g e n het behoud van de windmolens. Laatstelijk bemoeide hij zich met het omroep-vraagstuk als pleitbezorger van de Federatie van Omroepvereenigingen. De Man was bekend als radiospreker en als docent aan volksuniversiteiten. Zijn gesproken woord had dezelfde sappige en anecdotische qualiteiten als zijn boeken.
De boeken van De Man verhalen van het boerenleven. De groote innerlijke worsteling der Calvinistische boeren uit de streek waar hij geboren werd, wordt er indringend beschreven. Met geheel hun wezen gebonden aan een strenge leer van genade en verdoemenis, moeten zij hun eigen weg zoeken. Weelde, zelfs de gewone genoegens van het leven zijn voor hen zonden.
In het schetsen van zwervers, van kleine nijveren, van marskramers toont zich De Man een even groot meester als in zijn beschrijving van den boerenstand. Men kan hem den Vader noemen van den streekroman in Nederland. Hij was een geboren verteller. Vol gevoel en vol humor is zijn krachtig beeldend werk. Zijn stijl heeft vele volksche en dialectelementen.
„Het Wassende Water" werd bekroond door de Maatschappij voor Letterkunde. Hij verwierf den Tollens-prijs in 1938.
(Dr. P. H. R.jr.) **(V. b. 6942 A)**

C. **N.O.I.B. geopend —**
21 Nov. — Het in het kasteel Nijenrode gevestigde Nederlandsch Opleidings-Instituut voor den Buitenlandschen Dienst is op 20 Nov. door prins Bernhard officieel geopend. (Parool) **(V. b. 6725 F)**

D. **Discotheek van moderne poëzie**
12 Nov. — Het departement van O., K. en W. is bezig een discotheek te vormen van verzen van de voornaamste Nederlandsche dichters, gezegd door deze dichters zelf. Op deze wijze hoopt het departement in het bezit te komen van een archief van de beste verzen der hedendaagsche dichtkunst, zooals zij door hun dichters zijn uitgesproken. (Tijd)

E.

Ned. O.-Indië

Ontwerp-Overeenkomst geparafeerd

Op 18 November werd te Batavia de tekst gepubliceerd van de ontwerp-overeenkomst, welke op 15 November te Batavia door de Nederlandsche en Indonesische delegaties is geparafeerd.
Vooraf gaat een preambule welke als volgt luidt: „De Nederlandsche regeering, vertegenwoordigd door de commissie-generaal, en de regeering van de republiek Indonesia, vertegenwoordigd door de Indonesische delegatie, — beide geleid door een oprecht verlangen een goede verhouding te verzekeren tusschen de volken van Nederland en Indonesië, en zulks in nieuwe vormen van vrijwillige samenwerking, welke de beste garantie bieden voor een gezonde en krachtige ontwikkeling van beide landen in de toekomst, en welke het mogelijk maken, dat een nieuwe grondslag wordt gegeven aan de verhouding tusschen de twee volken, — komen als volgt overeen en zullen deze overeenkomst zoo spoedig mogelijk ter goedkeuring voorleggen aan de respectieve parlementen.
Artikel 1: De Nederlandsche regeering erkent de regeering van de republiek Indonesië als de facto uitoefenend het gezag over Java, Madoera en Sumatra. De door Geallieerde of Nederlandsche troepen bezette gebieden zullen geleidelijk, door wederzijdsche samenwerking, in het republikeinsche gebied worden ingevoegd. Hiertoe zal aanstonds een aanvang worden gemaakt met de noodige maatregelen zoodat uiterlijk op het tijdstip in artikel 12 genoemd de invoeging zal zijn voltooid
Artikel 2: De Nederlandsche regeering en de regeering van de republiek werken samen tot de spoedige vestiging van een souvereinen, democratischen staat op federatieven grondslag, genaamd: De Vereenigde Staten van Indonesië.
Artikel 3: De Vereenigde Staten van Indonesië zullen omvatten: het geheele grondgebied van Nederlandsch-Indië met dien verstande, dat, indien de bevolking van eenig gebiedsdeel, na overleg langs democratischen weg, te kennen geeft niet of nog niet tot de Vereenigde Staten van Indonesië te willen toetreden voor dat gebiedsdeel een bijzondere verhouding tot deze staten en het Koninkrijk der Nederlanden in het leven kan worden geroepen.
Artikel 4: De samenstellende staten van de Vereenigde Staten van Indonesië zullen zijn de republiek, Borneo en de Groote Oost, onverminderd het recht van de bevolking van eenig gebiedsdeel om langs democratischen weg te kennen te geven, dat zij haar plaats in de Vereenigde Staten van Indonesië op anderen voet geregeld wenscht te zien.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 3 en in het eerste lid van dit artikel, kunnen de Vereenigde Staten van Indonesië een bijzondere regeling treffen ten aanzien van het grondgebied van haar hoofdstad.
Artikel 5: 1. De Grondwet van de Vereenigde Staten van Indonesië zal worden vastgesteld door een constitueerende vergadering, die zal zijn samengesteld uit op democratische wijze aangewezen vertegenwoordigers van de republiek en van de andere toekomstige deelgenooten der Vereenigde Staten met inachtneming van het bepaalde in het volgende lid van dit artikel.
2. Partijen zullen in overleg treden omtrent de wijze van deelneming aan deze constitueerende vergadering door de republiek, door de niet tot het gezagsgebied van de republiek behoorende gebiedsdeelen en door de niet of onvoldoende vertegenwoordigde bevolkingsgroepen, een en ander met inachtneming van de onderscheidene verantwoordelijkheden van de Nederlandsche regeering en van de regeering der republiek.
Artikel 6: 1. De Nederlandsche regeering en de regeering der republiek zullen, ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van Nederlanders en Indonesiërs, samenwerken tot de vorming van een Nederlandsch-Indonesische Unie, waardoor het Koninkrijk der Nederlanden, omvattende Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao,

wordt omgezet in genoemde Unie, bestaande uit eenerzijds het Koninkrijk der Nederlanden, omvattende Nederland, Suriname en Curaçao, en anderzijds de Vereenigde Staten van Indonesië.
2. Het vorenstaande laat onverkort de mogelijkheden tot nadere regeling van de verhouding tusschen Nederland, Suriname en Curaçao.
Artikel 7: 1. Ter behartiging van de belangen van het Koninkrijk der Nederlanden en de Vereenigde Staten van Indonesië, zal de Nederlandsch-Indonesische Unie beschikken over eigen organen.
2. Deze organen zullen worden samengesteld door de regeeringen van het Koninkrijk der Nederlanden en van de Vereenigde Staten van Indonesië, eventueel mede door de volksvertegenwoordigingen dier landen.
3. Als gemeenschappelijke belangen zullen worden aangemerkt: samenwerking inzake buitenlandsche betrekkingen, defensie en voorzoover noodig financiën, alsmede onderwerpen van economischen en cultureelen aard.
Artikel 8: Aan het hoofd van de Nederlandsch-Indonesische Unie staat de Koning (Koningin) der Nederlanden. De decreten en de besluiten ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen zullen door de organen der Unie worden genomen in naam des Konings (der Koningin).
Artikel 9: Ter behartiging van de belangen der Vereenigde Staten van Indonesië in Nederland en van het Koninkrijk der Nederlanden in Indonesië, zullen door de onderscheidene regeeringen hooge commissarissen worden benoemd.
Artikel 10: Het Statuut van de Nederlandsch-Indonesische Unie zal voorts o.m. bepalingen bevatten over:
a. Verzekering van de rechten van beide partijen jegens elkander voor de nakoming hunner wederzijdsche verplichtingen;
b. De wederzijdsche uitoefening van het staatsburgerschap door Nederlandsche en Indonesische staatsburgers;
c. Een regeling houdende voorzieningen voor het geval door de organen der Unie geen overeenstemming kan worden verkregen;
d. Een regeling van de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de organen van het Koninkrijk der Nederlanden bijstand zullen verleenen aan de Vereenigde Staten van Indonesië, zoolang deze niet of onvoldoende over eigen organen beschikken;
e. De verzekering in beide deelen van de Unie van de fundamenteele en menschelijke vrijheden waarnaar ook het Handvest der Vereenigde Naties verwijst.
Artikel 11: Het statuut van de Unie zal worden ontworpen door een conferentie van vertegenwoordigers van het Koninkrijk der Nederl. en van de toekomstige Vereenigde Staten van Indonesië. Het statuut zal in werking treden na goedkeuring door de onderscheidene volksvertegenwoordigingen.
Artikel 12: De Nederlandsche regeering en de regeering der republiek zullen er naar streven dat de vestiging van de Vereenigde Staten van Indonesië en van de Nederlandsch-Indonesische Unie haar beslag krijgt vóór 1 Januari 1949.
Artikel 13: De Nederlandsche regeering zal inmiddels de noodige stappen ondernemen teneinde onmiddellijk na de totstandkoming der Nederlandsch-Indonesische Unie de toelating van de Vereenigde Staten van Indonesië als lid van de organisatie der Vereenigde Naties te verkrijgen.
Artikel 14: De regeering van de republiek erkent de aanspraken van alle niet-Indonesiërs op herstel van hun rechten en teruggave van hun goederen of zich bevinden in het gebied waarover zij de facto gezag uitoefent. Een gemengde commissie zal worden ingesteld om dit herstel of deze teruggave te bewerkstelligen.
Artikel 15: Teneinde de regeering van Indië te hervormen op zoodanige wijze dat haar samenstelling en werkwijze zoo nauw mogelijk zullen aansluiten op de erkenning van de republiek en op de ontworpen staatsrechtelijke structuur, zal de Nederlandsche regeering inmiddels bevorderen dat wettelijke maatregelen worden getroffen om, in afwachting van de totstandkoming der Vereenigde Staten van Indonesië en der Nederlandsch-Indonesische Unie, de staats- en volkenrechtelijke positie van het Konnkrijk der Nederlanden aan den nieuwen toestand aan te passen.
Artikel 16: Aanstonds na het tot stand komen van deze overeenkomst zullen beide partijen overgaan tot vermindering der strijdkrachten. Zij zullen in overleg treden omtrent mate en tempo van deze vermindering en omtrent hun samenwerking op militair gebied.
Artikel 17: a. Voor de in deze overeenkomst beoogde samenwerking tusschen de Nederlandsche regeering en de regeering der republiek zal een organisatie in het leven worden geroepen, bestaande uit delegaties door elk van beide regeeringen aan te wijzen met een gemeenschappelijk secretariaat.
b. De Nederlandsche regeering en de regeering der republiek zullen alle geschillen, welke naar aanleiding van deze overeenkomst mogen rijzen en die niet door partijen in onderling overleg in een conferentie tusschen deze delegaties tot een oplossing kunnen worden gebracht, door arbitrage doen beslechten. In dat geval zal door de delegaties bij overeenkomst — of indien zulk een overeenkomst niet kan worden bereikt, door den president van het Internationale Hof van Justitie — een voorzitter van andere nationaliteit met beslissende stem worden benoemd.
Slotbepaling: Deze overeenkomst wordt opgesteld in het Nederlandsch en in het Indonesisch. Beide teksten zullen gelijk gezag hebben. (A.N.P.) **(V. b. 6943 E)**

A. Dr. Van Mook, Sjahrir en Max van Poll over het accoord —

20 Nov. — Op 19 November hebben zoowel dr. H. J. van Mook als Soetan Sjahrir in radio-redevoeringen de bereikte overeenstemming besproken:
Dr. Van Mook zeide o.m.:
„Wij zijn in ons streven ervan uitgegaan dat eenerzijds door een krachtig en definitief gebaar elke gedachte aan overheersching uit de relatie tusschen Nederland en Indonesië moet worden verwijderd en dat anderzijds de door beiden gewenschte samenwerking op zoodanige wijze moet worden georganiseerd, dat zij past in het veranderde wereldbestel en bestand is tegen de verschuivingen, die de verdere ontwikkeling brengen zal."
Sjahrir zeide o.a.: „Het Indonesische volk moet de overeenkomst niet van persoonlijke gevoelens uit beoordeelen, doch ieder moet zich deel van de natie voelen en zich als zoodanig afvragen, of de overeenkomst een vooruitgang beteekent of niet. Indien de overeenkomst de goedkeuring van ons parlement en dat van Nederland wegdraagt, zal zij een historische gebeurtenis zijn."
Het lid der commissie-generaal de heer Van Poll heeft op 20 Nov. over radio-Batavia een rede uitgesproken.
De heer Van Poll wees op de moeilijkheden in verband met het uiteenloopende karakter van de verschillende gebiedsdeelen, waarom dan ook de vrijheidsgedachte werd belichaamd in een federatieven staatsvorm, welke in haar bevoegdheden van wetgeving in geen enkel opzicht bij Nederland ten achter zal staan. De staatsrecht-theoretici, die gewend zijn in bepaalde traditioneele vormen te denken, zullen zich moeilijk kunnen realiseeren, dat in de nieuwe constructie de samenhang en het verband veel strakker zullen zijn dan tevoren.
De heer Van Poll legde er den nadruk op, dat de ontwerp-overeenkomst niet primair als een staatsrechtelijk stuk beschouwd moet worden. Zij is primair een staatkundige overeenkomst, die de bestaande moeilijkheden moest overwinnen en secundair de staatsrechtelijke vormen moest gieten, die daartoe in de toekomst zullen moeten ontstaan. Er zal dus nog heel wat werk verzet moeten worden eer het nieuwe statuut zijn definitieven vorm zal hebben verkregen.
(Maasbode - Parool - Alg. H.bl.)
(V. b. Van Mook en Sjahrir: 6932a; Acc.: zie boven; Van Poll: 6881 A)

B. De Javasche Bank - Effectenbezit onaangetast —

19 Nov. — De directeur van de Javasche Bank heeft verslag uitgebracht over de jaren 1941 tot 1946. Vóór den inval van de Japanners was in overleg met de regeering het gedeelte van den goudvoorraad, dat in Indië aanwezig was, verscheept naar Australië en Zuid-Afrika. Uit de kassen van de bank verdween circa twintig millioen aan zilveren teekenmunt; een gedeelte hiervan is onlangs in een Japansche marine-basis teruggevonden. Het Nederlandsch-Indische effectenbezit, dat bijna geheel in een oorlogskluis te Bandoeng was geconcentreerd, is vrijwel intact teruggevonden. Slechts een gering bedrag aan Chineesche en Italiaansche obligaties was door den liquidateur opgevorderd. (Nieuwe Dag)
(V. b. Jav. Bk. 6824 D en 5290 A)

België

C. Vrijlating Duitsche krijgsgevangenen —

19 Nov. — De Belgische regeering heeft besloten, een groot aantal Duitsche krijgsgevangenen, die in de Belgische mijnen te werk zijn gesteld, tegen 15 Mei 1947 vrij te laten. (Maasbode)
(V. b. Duitsche krijgsgevangenen 6882 D)

D. Prijzen voor muziek —

10 Nov. — De prijzen voor muzikale composities, welke elke 3 jaar worden uitgereikt, zijn voor de jaren 1943 tot 1945 uitgereikt aan den Vlaming Arthur Meulemans voor zijn „Zeesymphonie" en aan den Waal Darey voor zijn „Divertissements pour Orchestre". (N.R.C.)

Duitschland

E. De verraadster van Goerdeler veroordeeld —

16 Nov. — Het „Kriminalgericht" van Moabit (Berlijn) heeft de 44-jarige Helene Schwaerzel, die dr. Goerdeler (een der deelnemers aan het complot tegen Hitler van 20 Juli 1944) verried en daarvoor een millioen Mark ontving, veroordeeld tot 15 jaar dwangarbeid. (Neue Zürch. Ztg.)
(V. b. Goerdeler 6087 E en 6052 A kol. III)

F. Vermindering kolenexport —

15 Nov. — Nadat de Engelsche en Amerikaansche bezettingsautoriteiten in Oct. aangekondigd hadden, dat de export van kolen naar de bevrijde Europeesche lan-

den met 150.000 ton per maand verminderd zou worden, hebben zij thans medegedeeld, dat deze export tot Maart 1947 met nog 200.000 ton per maand verminderd zal worden.
Dit besluit werd genomen, omdat de huidige productie niet voldoende is om de aan Duitschland toegestane industrie van brandstoffen te voorzien.

Volgens den plaatsvervangenden militairen gouverneur van het Ruhrgebied vertoont de steenkoolproductie van dit gebied een „bemoedigende stijging".
In September was de dagelijksche productie 179.000 ton, in October 189.000 en thans ligt het gemiddelde boven de 192.000 ton. (Manchester Guardian - Nat. Rotterd. Crt.) **(V. b. 6783 E)**

A. Aantal Duitsche krijgsgevangenen —

16 Nov. — Naar het Berlijnsche blad „Der Abend" meldde, zijn er nog ongeveer 250.000 Duitsche krijgsgevangenen in de Sovjet-zone, 700.000 in Frankrijk, 350.000 in Groot-Brittanië, 300.000 in Egypte, 70.000 in België en 40.000 in Polen. (Whd.)
(V. b. Krijgsgevangenen 6882 D)

B. De voedselcrisis in de Britsche zone —

19 Nov. — De Amerikaansche autoriteiten hebben beloofd, het voedseltekort in de Britsche zone te helpen dekken. Amerikaansche schepen zijn onderweg met graan voor deze zone.
De Russische autoriteiten zijn begonnen een eenigen tijd geleden gesloten accoord uit te voeren. Zij zenden belangrijke hoeveelheden levensmiddelen in ruil voor staal en afgewerkte producten.
(Daily Mail - Nederlander) **(V. b. 6937 D)**

Egypte

C. Overeenkomst tusschen Bevin en Sidky Pasja —

18 Nov. — De te Londen door den Egyptischen Minister-President Sidky Pasja en den Britschen Minister van Buitenlandsche Zaken geparafeerde overeenkomst is te Caïro bekend gemaakt. Zij houdt in, dat Caïro en Alexandrië, alsmede de Nijldelta vóór 31 Maart 1947 ontruimd zullen moeten worden; voor geheel Egypte wordt de datum op 1 Sept. 1949 gesteld. Gedurende de ontruiming zullen de bij de conventie van 6 Aug. 1936 aan de Britsche strijdkrachten gewaarborgde onschendbaarheid en privileges geldig blijven. Voor 31 Maart 1947 zal een nieuwe overeenkomst tusschen beide regeeringen gesloten worden.

De Soedan zal met Egypte onder één kroon vereenigd worden. Egypte zal een politiek volgen, welke als voornaamste doel het welzijn van den Soedan zal hebben. Egypte zal het land helpen zijn toekomstig statuut vast te stellen en zijn bevolking voorbereiden op een regeerings- en rechtstaak. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. Eng.-Eg. onderhand. en Soedan: 6929 F; Verdrag v. 1936: 2556 F)

Engeland

D. De „rebellie" van Labour-parlementsleden —

19 Nov. — Het Lagerhuis heeft het amendement van een aantal Labour-parlementsleden, gericht tegen het beleid van Bevin (zie 6945 A) met 353 stemmen tegen en geen enkele voor, verworpen. Alle aanwezige conservatieven, ongeveer een 120 in totaal stemden tegen, zoodat slechts ongeveer 230 van de 390 socialistische Lagerhuisleden hun leiders trouw zijn gebleven. (Times - Nat. Rott. Crt.)

E. Het buitenlandsche beleid - Opinie-onderzoek —

19 Nov. — Het Britsche instituut tot onderzoek van de publieke opinie heeft volgens de „News Chronicle" in December 1945 en in Maart en November 1946 de volgende vraag gesteld aan een groot aantal personen:
„Zijt gij van meening, dat de Minister van Buitenlandsche Zaken, Bevin, zich naar behooren van zijn taak kwijt?"
De antwoorden waren als volgt:

	Nov. '46	Maart '46	Dec. '45
Ja	58%	73%	47%
Neen	19%	12%	18%
Geen meening	23%	15%	35%

(News Chronicle)

Frankrijk

F. Overeenkomst tusschen Frankrijk en Siam —

19 Nov. — Fransche en Siameesche regeeringsfunctionarissen hebben te Washington een overeenkomst onderteekend, volgens welke een gebied van ongeveer 38.400 vierkante kilometer, in 1941 door Japan aan Siam afgestaan, volledig aan Fransch Indo-China zal worden teruggegeven. (Nieuwe Dag)
(V. b. 6915 D)

G. Algemeene verkiezingen voor de Nationale Vergadering - Communistische overwinning - Verklaring van Maurice Thorez —

16 Nov. — Frankrijk heeft op 10 November zijn nieuwe Nationale Vergadering gekozen. De verkiezingen leverden de volgende zetelverdeeling op:

Communisten en verwante groepen	186
M.R.P. (Rep. Volksbew.)	164
Socialisten	104
Radic. socialisten	64
Union Gaulliste	10
P.R.L. (Partij v. d. Vrijh.)	72
Andere partijen	18

Het aantal onthoudingen was minder dan bij het referendum over de Grondwet op 13 October (zie 6913 A), maar grooter, dan bij de twee daaraan voorafgaande algemeene verkiezingen. Het wordt geschat op 21% (meer dan 5 millioen) van het kiezerscorps in het moederland. Bij het referendum bleef 30% weg.
De uitslag geeft een grooten achteruitgang der socialisten te zien (16 zetels) en een aanzienlijke winst der communisten (38 zetels). De M.R.P. (Rep. Volksbew.) kon haar aantal zetels, ondanks stemmenverlies, handhaven, maar moest haar plaats als „eerste" (grootste) partij afstaan aan de communisten.
Op grond hiervan eischen deze het premierschap van de te vormen regeering voor zich op. In een verklaring van het politieke bureau der Communistische Partij, waarin deze eisch gesteld wordt, wordt nog gezegd, dat de communisten voorstanders zijn van beveiliging der Fransche grenzen, voldoening van de herstelbetalingen door Duitschland en een vredespolitiek, die gebaseerd is op Frankrijks hechte samenwerking met de groote geallieerde landen: de Ver. Staten, Groot-Brittannië en de Sovjet-Unie.
Een correspondent van het Engelsche persbureau Reuter heeft een onderhoud gehad met den communistischen candidaat voor het premierschap, Maurice Thorez. Deze verklaarde o.a. het volgende: „Wij becritiseeren de houding van Groot-Brittannië en de Ver. Staten jegens Duitschland, omdat de wederopbouw van Duitschland, zooals zij het zich schijnen voor te stellen, opnieuw een Duitsche overheersching zou beteekenen. Onze Sovjet-Russische vrienden zeggen: „intergeallieerde contrôle van het Ruhrgebied", wij zeggen: „internationalisatie van de Ruhr".
Thorez voegde hieraan toe: „Onder veiligheid verstaan wij een absolute contrôle op het Ruhrgebied en een voortgezette bezetting van Duitschland, uitroeiing van het fascisme, een effectieve ontwapening van Duitschland en een economische unie tusschen Frankrijk en het Saar-gebied.
„Wij wenschen geen regeering van één partij, maar een Fransche regeering", aldus besloot Thorez.
(Le Monde - L'Humanité - Alg. H.bl.)
(V. b. Alg. Verk. 6760 D; Thorez 6796a; 6783 M)

Griekenland

H. De guerillastrijd - Memorandum der regeering —

19 Nov. — De Grieksche minister-president, Tsaldaris, heeft aan de Britsche en Amerikaansche ambassadeurs te Athene een memorandum overhandigd, inhoudende, dat de in het Noorden aan Griekenland grenzende landen steun hebben verleend aan de Grieksche guerilla-troepen. Volgens het memorandum hebben zich sinds 1 October 27 incidenten aan de grens van Zuid-Slavië en 10 in het grensgebied van Griekenland en Bulgarije voorgedaan. In het memorandum wordt uiteengezet, dat de incidenten als eenig doel de dekking van infiltratie van „anarchistisch-communistische benden" in Griekenland hadden.

Tsaldaris heeft bevestigd, dat aan de Grieksch-Zuidslavische grens een hevige strijd woedt tusschen ongeveer 600 „opstandelingen uit de bergen" en legereenheden. Het Grieksche leger maakt gebruik van de luchtmacht. Officieel wordt gezegd, dat de benden uit Zuid-Slavië komen. (N.R.C.)

21 Nov. — Het Grieksche parlement heeft met handopsteking een „verzachtingswet" aangenomen, die den opstandelingen een maand gelegenheid geeft, zich zonder bestraffing over te geven, behalve in gevallen, waarin van misdaden sprake is. De geheele oppositie onthield zich van stemming.
Het „democratische leger van Noord-Griekenland" heeft op 20 Nov. zijn eerste communiqué uitgegeven. Daarin wordt categorisch ontkend, dat de linksche benden steun uit het buitenland ontvangen. De voornaamste bron voor wapens en munitie is het Britsche bezettingsleger via de „monarcho-fascistische benden", die er gebruik van maken. Bovendien krijgt men wapenen uit de depôts van de gendarmerie en van de gevangenen die worden gemaakt. „Het democratische leger is geboren uit de nieuwe bezetting", aldus het communiqué. (Par.)
(V. b. Guerilla 6906 E)

Internationaal Nieuws

I. Cijfers i.z. berechting van oorlogsmisdadigers —

18 Nov. — De commissie voor oorlogsmisdadigers, ingesteld door de Ver. Volken, heeft een rapport uitgebracht, volgens

hetwelk tot 31 Oct. in Europa 1.108 oorlogsmisdadigers zijn berecht, waarvan er 413 ter dood veroordeeld werden, 485 gevangenisstraffen kregen, terwijl 210 werden vrijgesproken. In het Verre Oosten werden 500 personen berecht, van wie er 384 ter dood veroordeeld werden. (Maasb.) **(V. b. Oorlogsmisd. in Europa 6913 G; Verre Oosten 6908 A)**

A. Geallieerde troepen op vreemden bodem - Vragen van Molotov - Replieken van Conally en Bevin

21—22 Nov. — **Molotov** heeft in de politieke commissie van de Algemeene Vergadering der Ver. Volken een resolutie ingediend betreffende de aanwezigheid van geallieerde troepen op vreemden bodem. Molotov wenscht binnen een maand inlichtingen over den toestand op 1 November.

Hij verklaarde, dat er verschil was tusschen het aanhouden van troepen op gewezen vijandelijk gebied en op niet-vijandelijk gebied. In het laatste geval kan het onderhouden van de verbindingslijnen (gelijk in Polen) de eenige rechtvaardigingsgrond zijn. Vandaar, dat Rusland zijn troepen heeft teruggetrokken uit Noorwegen, Denemarken, Joegoslavië, Tsjecho-Slowakije, China en ten slotte (in Mei) ook uit Iran. Slechts in Korea en Polen bevinden zich nog Russische troepen.

Engeland en Amerika evenwel hebben nog troepen en luchtbases over de geheele wereld, vooral in den Atlantischen en Stillen Oceaan, in vele gevallen op niet-vijandelijk gebied, hoewel de oorlog allang voorbij is.

Molotov stelde voor dat de geallieerden inlichtingen zouden geven over de troepen, die zij aanhouden in niet-vijandelijk zoowel als in gewezen vijandelijk gebied. Eveneens over de garnizoensplaatsen, lucht- en vlootbases in die gebieden.

De Amerikaansche gedelegeerde **Conally** ontkende dat de Amerikaansche troepen in den vreemde onrust veroorzaakten: zij dienen den vrede. Amerika had na den oorlog 5.000.000 man in het buitenland, thans 800.000. Zij zijn er met toestemming der betrokken regeeringen. Alle kaarten moeten op tafel worden gelegd. De Sovjet-Unie strekke daarom haar voorstel uit tot de troepen in het eigen land.

Nadat de Engelsche gedelegeerde Cadogan gevraagd had, wat eigenlijk de bedoeling van Molotovs voorstel was, zeide Molotov, dat de bedoeling van het Sovjet-voorstel is: de voorbereiding van een uitvoering van artikel 43 van het Handvest, dat handelt over de instelling van een internationaal veiligheidsleger. Bovendien is verstrekking dezer informatie politiek van groot belang: zij zou een volledig beeld geven, welke landen strijdkrachten buiten hun grenzen houden, waar deze geplaatst zijn en wat voor soort. Dan kan de Veiligheidsraad beoordeelen of bij de aanwezigheid van troepen politieke bedoelingen voorzitten.

Bevin (Eng.) antwoordde hierop, dat er geen verband is tusschen het Sovjet-voorstel en art. 43, maar wel met de ontwapening. Engeland kan geen veiligheid prijsgeven, voordat het zekerheid verkregen heeft, dat een nieuwe ontwapeningsregeling effectiever is dan de vroegere. Dit vanwege zijn tusschenoorlogsche ervaring. De informatie inzake de troepen is bijzaak, de ontwapening hoofdzaak. De informatie moet tegelijk behandeld worden met de Sovjet-motie tot ontwapening. (Trouw - Parool - Nat. Rott. Crt.) **(V. b. 6867 A; Zie ook 6888 G; Alg. Verg. der Ver. Volk.: 6930 G)**

Rusland

B. Maarschalk Koniev opperbevelhebber der strijdkrachten te land

19 Nov. — Maarschalk Iwan Stepanowitsj Koniev is, als opvolger van maarschalk Gregori Zjoekov, benoemd tot opperbevelhebber van alle Sovjet-strijdkrachten te land. Koniev is 48 jaar oud. Hij heroverde destijds Orel, Tsjerkassie, Rzjef, Charkov en was de aanvoerder van het derde Oekrainsche leger, dat in 1944 Roemenië binnenrukte en later Boedapest en Weenen veroverde. (Waarheid) **(V. b. Koniev en Zjoekof 6820 B)**

Maarschalk Koniev

C. Bureaucratie —

Het is dringend noodig, het staatsapparaat te verbeteren en goedkooper te maken, zoo betoogt de Prawda van 30 Oct. in een hoofdartikel. Dit vraagstuk heeft de aandacht van het centrale gezag, maar helaas wordt niet steeds voldoende medewerking ondervonden van lagere instanties. Er heerscht een groote mate van bureaucratie en sommige diensten worden geweldig „opgeblazen", terwijl menigmaal instellingen die door de gewijzigde omstandigheden hun bestaansrecht geheel of grootendeels verloren hebben, kunstmatig in het leven worden gehouden. Het blad is van meening, dat het de taak is van de communistische partij om hierin verbetering te brengen.

(Prawda)

D. Aansluiting bij de F.I.F.A. —

21 Nov. — De Sovjet-Unie heeft telegrafisch om aansluiting bij de F.I.F.A. (Federation of International Football Associations) verzocht, aldus deelde de president van de F.I.F.A., Jules Rimet, mede.

De Sovjet-Unie wil, naar voorts gemeld wordt, deelnemen aan de Olympische voetbalwedstrijden, welke in 1948 te Londen worden gehouden en aan de wereldkampioenschappen, die in 1949 in Zuid-Amerika plaats vinden. (Waarheid)

E. Veiligheid en cultureel peil —

In de Izwestia van 1 November schrijft P. Joedin een hoofdartikel onder den titel: „Over de constructie van het communisme in de Sovjet-Unie": Na, aan de hand van citaten uit de geschriften van Lenin en Stalin, te hebben uiteengezet wat de kenmerken zijn van „den overgang van het socialisme naar het communisme", constateert hij, dat het sovjet-regiem als zoodanig de zware beproevingen van den oorlog schitterend heeft doorstaan en dat daarin de beste voorwaarde gelegen is voor een verdere ontwikkeling. Het cultureele en technische peil van de arbeidersklasse moet en zal worden verhoogd en de tegenstelling tusschen hoofd- en handenarbeid zal op den duur verdwijnen. In het kader van het nieuwe vijfjarenplan zal een stap in die richting worden gedaan. Maar een eerste vereischte is, dat het sovjet-volk zich absoluut veilig voelt voor militaire bedreigingen van buiten af en daarom is het de taak der bevolking in alle opzichten met de regeering mede te werken tot versterking der landsverdediging. (Izwestia) **(V. b. Vijfj. plan 6939 A)**

Spanje

F. Manuel de Falla overleden —

15 Nov. — Uit Buenos Aires werd gemeld, dat de Spaansche componist Manuel de Falla is overleden. Hij werd in 1876 te Cadiz geboren. Hier ontving hij ook het eerste muziekonderricht. Hij zette zijn muziekstudie te Madrid voort (onder Pedrell en Tragé). Aanvankelijk deed hij zich kennen als een virtuoos pianist, maar allengs won hij groote vermaardheid als componist.

Zijn eerste opera „La Vida Breve" (1905) werd bekroond door de Real Academia de Bellas Artes. De Falla woonde geruimen tijd (1907—1914) onder zeer moeilijke omstandigheden te Parijs, waar hij o.m. bevriend raakte met Dukas, Debussy en Ravel. In 1914 ging hij weer terug naar Spanje. In 1915 oogstte zijn ballet „El amor brujo" groot succes in de Spaansche hoofdstad. Dit werk beteekende een vernieuwing van de Spaansche „zarzuela" (Ballet met zang). Het Russische ballet vertoonde in 1919 te Londen zijn ballet „El Sombrero de Tres Picos". Zijn melodiek is sterk vergroeid met de Andalusische volksmuziek. In zijn balletten „El Sombrero de Tres Picos" en „El amor brujo", die in suite-vorm zeer groote bekendheid verwierven, zijn poppenopera „El Retablo de Maeso Pedro" en zijn door vele bewerkingen populair geworden „Siete canciones populares espanoles" ontwikkelde hij zich tot het hoofd van een Spaansche nationale en mystiek getinte school. In latere werken, zooals het Concert voor clavecimbel en vijf instrumenten, volgde hij meer den door Strawinsky geïnitieerden neo-klassieken stijl, gebaseerd op melodische en harmonische gegevens van de gangbare midden-Europeesche muziek uit de 18e eeuw.

De Falla verliet Spanje in verband met den burgeroorlog en vestigde zich in Argentinië. Hier werkte hij aan een groot koorwerk. (Alg. H.bl. - Par. - N. Z. Ztg.)

Ver. Staten

G. Laboratoria voor Atoom-energie

Er bestaan in de Ver. Staten drie groote laboratoria voor het onderzoek van de atoomenergie n.l.: „Clinton" in Oak Ridge (Tennessee); „Argonne National" in Chicago en „Brookhaven National" op Long Island (New-York).

Bij Schenectady (New-York) wordt een vierde laboratorium opgericht („Knolls Atoomkracht Laboratorium") waarvan de kosten 20 millioen dollar zullen bedragen. (U.S. Information Service)

(V. b. Atoomonderzoek 6868 I)

H. Het totaal der „lend-lease" hulp

19 Nov. — Het Amerikaansche departement van Financiën deelde mede, dat de Ver. Staten, in de periode van 11 Maart 1941 tot en met 31 Aug. 1946, in totaal 50.596.698.489 dollar besteed hebben (administratiekosten inbegrepen) aan „lend-lease" hulp voor zijn geallieerden. In

dezelfde periode ontvingen de Ver. Staten van deze geallieerden 7.386.886.678 dollar aan omgekeerde „lend-lease" hulp.

	„lend-lease" hulp	omgekeerde l.l.
Am. Republieken	459.000.000	—
België	153.235.220	191.215.983
China	1.557.399.993	3.672.000
Engeland	31.367.559.327	6.319.792.047
Frankrijk	3.230.660.198	867.781.244
Nederland	246.000.426	2.212.699
Noorwegen	52.216.602	—
Rusland	11.266.642.270	2.212.697
Tsjecho-Slowakije	593.256	—
Turkije	26.659.104	—

(U.S. Information Service)

(V. b. Lend-lease 6888 H)

A. C.I.O. verwerpt de „communistische ideologie" —

19 Nov. — De bestuurscommissie van het C.I.O. (Congress of Industrial Organisations) heeft een resolutie, die de „communistische ideologie" verwerpt, goedgekeurd. De resolutie zal voorgelegd worden aan het achtste congres van het C.I.O. Intusschen hebben 41 vakvereenigingsleiders haar onderteekend. (Maasb.)

(V. b. C.I.O. 6786 I)

B. Het gevaar van de atoombom - Initiatief van prof. Einstein —

18 Nov. — Prof. Albert Einstein en een aantal andere geleerden hebben een actie ingezet om een fonds van 1 millioen dollar bij elkaar te brengen tot bestrijding van het gevaar van de atoombom. Zij gaan hierbij uit van de volgende stellingen:

1. Atoombommen kunnen steeds goedkooper en in steeds grooter aantal worden gemaakt; zij zullen een steeds vernietigender uitwerking krijgen.
2. Er is geen militaire verdediging tegen atoombommen te verwachten.
3. Andere naties dan de Ver. Staten kunnen het geheim van de atoombom opnieuw ontdekken.
4. Verdedigingsmaatregelen in verband met een mogelijken atoombomoorlog zijn waardeloos en hun toepassing zal de structuur van onze sociale orde vernietigen.
5. Als er oorlog komt, zullen er atoombommen gebruikt worden en deze zullen onze beschaving vernietigen.
6. Er bestaat geen oplossing voor dit probleem behalve internationale contrôle op de atoom-energie en uitbanning van den oorlog. (Waarheid - Volkskrant)

(V. b. Einstein 6876 E)

Wetenschap en Techniek

C. Nobelprijzen 1946 —

15 Nov. De commissie voor de Nobelprijzen te Oslo heeft den prijs voor den vrede toegekend aan de Amerikanen Emily Green Balch en John R. L. Mott. De Nobelprijs voor letterkunde werd geschonken aan den Zwitserschen auteur Hermann Hesse. De prijs voor Physica aan Percy William Bridgman van de Harvard University in Massachusetts, terwijl de prijs voor chemie voor de helft is verleend aan dr. James B. Sumner van de Carnell University in de Ver. Staten, terwijl de andere helft zal worden gedeeld door twee geleerden van het Rockefeller Instituut, dr. Wendell M. Stanley en dr. John H. Northrop. De prijs voor geneeskunde en physiologie is toegekend aan den Amerikaanschen prof. Hermann J. Muller van de Universiteit van Indiana.

John R. L. Mott was van 1910 tot 1941 voorzitter van den Internationalen Zendingsraad. Hij presideerde de zendingsconferenties van Edinburgh in 1910, van Jeruzalem in 1928 en van Tambarana bij Madras in 1938. Van 1942 af is hij eerevoorzitter van den Internationalen Zendingsraad. Mott is bovendien sinds 1926 voorzitter van de YMCA (Young Men Christian Association) en heeft zitting in een commissie van veertien, de een wereldraad der kerken voorbereidt. Hij is 81 jaar oud.

Emily Green Balch is presidente van den Internationalen Vrouwenbond voor den vrede en professor in de politieke en sociale wetenschappen aan het Wellesley College (Mass.) Zij is 79 jaar.

Hermann Hesse die op 2 Juli 1877 te Wurtemberg werd geboren, woont sinds 1912 in Zwitserland. Achtereenvolgens was hij werkzaam als technicus en in den boekhandel en het antiquariaat. Hij wijdde zich later geheel aan de literatuur. Hij woont te Lugano. Het eerst trad hij als dichter op, later vooral als schrijver van romans (Peter Caminzind) en novellen.

Dr. Percy William Bridgman, is professor in de wiskunde aan de Harvard University te Cambridge in Massachusetts. Hij kreeg den prijs voor de uitvinding van een apparaat voor het teweeg brengen van buitengewoon hoogen druk en voor de ontdekkingen, die van dit apparaat het gevolg zijn geweest. Prof. Bridgman werd in Cambridge Massachusetts geboren; hij was van 1908—1910 fellow for research, van 1910—1913 assistent-professor, werd in 1919 professor en in 1926 Hollis Professor of Mathematics and natural philosophy aan de Harvard University. In 1927 schreef hij: „The logic of modern physics".

Dr. Sumner werd in 1887 geboren in Canton, Massachusetts; hij promoveerde in 1914 aan de Harvard University. Hij was eerst assistent-professor en daarna in 1929 professor in de biologie aan de Cornell University. In 1921—'22 was hij lid van de Relief-commissie in België. Hij kreeg den prijs voor zijn ontdekking van de kristallisatie-abiliteit van enzymen.

Dr. Stanley, geboren in 1904, studeerde aan de universiteit van Illinois, waar hij in 1929 assistent werd. Hij werkte van 1930—1931 in München en daarna aan het Rockefeller Institute for medical research in Princetown.

Dr. Northrop werd in 1891 in Yonkers (New York) geboren. Hij studeerde aan de Columbia University en promoveerde in 1915. In 1916 werd hij tot assistent benoemd aan het Rockefeller Institute for medical research, waarvan hij in 1924 lid werd.

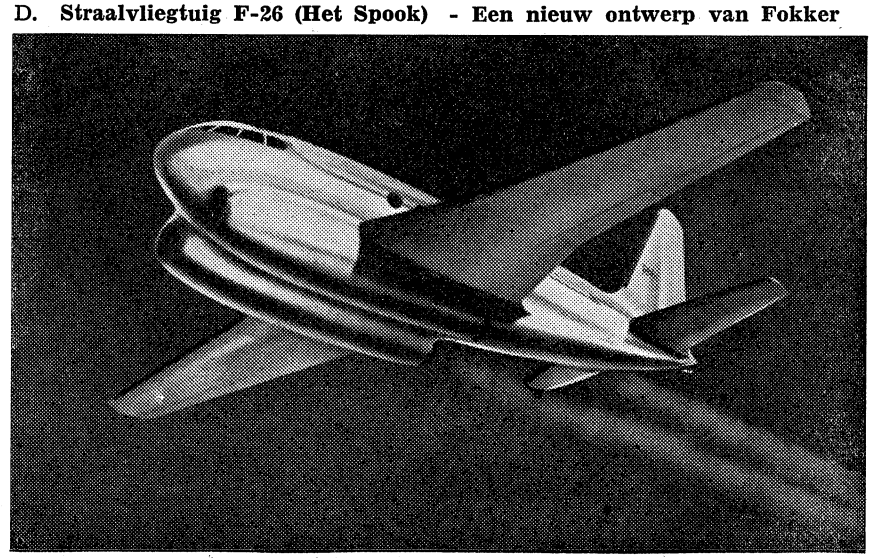
Northrop en Stanley kregen den prijs voor hun werk op het gebied van de productie van enzymen en den virus protin in zuiveren staat.

Hermann Muller is thans 56 jaar oud. In verschillende deelen van de wereld heeft hij zijn wetenschappelijken arbeid verricht. In 1910 werd hij medewerker van Th. H. Morgan (die in 1933 den Nobelprijs verwierf), daarna hoogleeraar aan de Universiteit van Texas.

Hij was eenige jaren werkzaam in Moskou en langen tijd aan de Universiteit van Edinburgh. Hij kreeg den prijs voor belangrijke onderzoekingen op het gebied der Genetica. (Parool - Tijd)

(V. b. Nobelprijzen 6485 C en 5757 H)

D. Straalvliegtuig F-26 (Het Spook) - Een nieuw ontwerp van Fokker

18 Nov. — Op de internationale luchtvaart-tentoonstelling te Parijs is een model te zien van een door de Fokkerfabrieken ontworpen „straalvliegtuig", de F 26, (Het Spook). Men verwacht, dat dit toestel binnen drie jaar voor het verkeer gebruikt zal worden. Het zal 17 passagiers kunnen vervoeren bij een snelheid van 800 kilometer per uur. Het zal worden voorzien van een inrichting voor luchtdrukregeling, zoodat het zonder ongerief voor de passagiers op groote hoogte zal kunnen vliegen.

Iedere vliegtuigtechnicus is er van overtuigd, dat de gasturbine als voortstuwingsmiddel, ook voor verkeersvliegtuigen, een groote toekomst tegemoet gaat. Een strijdpunt hierbij is nog, of de gasturbine een schroef zal moeten aandrijven, of dat een zuivere „straalmotor", (dus een motor waarbij de voortstuwing uitsluitend ontstaat ten gevolge van de reactiekracht der uitstroomende verbrandingsgassen) de voorkeur verdient.

Door de Fokkerfabriek werd dit probleem aan een grondige studie onderworpen en men kwam daarbij tot de overtuiging, dat, althans voor de eerstvolgende periode voor middelsoort trajecten de zuivere straalmotor, voor lange afstanden eerder de schroefturbine-combinatie in aanmerking komt.

Voor zeer korte afstanden, b.v. binnenlandsch verkeer, blijft de zuigermotor

althans voorloopig zijn plaats waarschijnlijk behouden, omdat het vliegen op groote hoogte, hetgeen voor de straalmotoren aangewezen is, dan te veel tijd kost.
(Trouw) **(V. b. Fokker 6815 G; Straalvliegtuig 6895 F)**

Meeningen

A. Nederlands eischen t.a.v. Duitschland —

Het Parool (7 Nov.): „Op dit oogenblik bepalen wij ons er toe te zeggen, dat elke annexatie, elke minderheidsvorming, ons voor de toekomst gevaarlijk en daarom onaanvaardbaar voorkomt en dat wij daarin een gebrek aan progressief denken zien".

Hetzelfde blad (9 Nov.): „Wij moeten onze aandacht (dan ook) niet richten op het verkrijgen van Duitsche fabrieken, doch op het verkrijgen van een deel van de Duitsche productie. Onze regeering is zich hiervan ook wel bewust geweest, waar zij bij de annexatie-eischen tevens vraagt om exploitatierechten van bepaalde mijnen. Wij meenen echter, dat onze eisch tot schadeloosstelling uitsluitend in deze richting, doch dan veel sterker dan in de regeeringsvoorstellen is geschied, zal moeten gaan".

Trouw (6 Nov.): „Het hebben van een recht is nog iets anders dan het gebruiken van een recht. En wij zijn het er mee eens, dat van ons recht op het verkrijgen van een groot stuk Duitsch gebied vrij van lasten en vrij van bewoners geen gebruik moet worden gemaakt".

Hetzelfde blad (8 Nov.): „Van de normale herstelleveranties die voor de geallieerden beschikbaar komen, krijgen wij maar een paar procent. Een druppel op een gloeiende plaat. De annexatie is nog een halve druppel. De concessies kunnen nog een paar druppels beteekenen. Maar alleen als wij er hard voor vechten, als de concessies door onze macht ter plaatse gedekt worden".

De Nat. Rott. Crt. (6 Nov.): „ . . . tegenover de verkrijging van onmisbare economische voordeelen van Nederland in Duitschland en de verhindering van economische benadeeling door Duitschland, treedt de eisch van grensverbetering op den achtergrond. Toch is hij niet zonder belang en zelfs niet van eenzijdig belang, in zoover de verwijdering van misstanden en een verkorting van een gemeenschappelijke grens met niet minder dan één derde voor beide staten een groot gemak zijn. De economische winsten, die zij ons geven, zijn niet groot, maar waar zij aanwezig zijn liggen zij op een terrein, waar onze ervaring en vroegere prestatie den waarborg geven voor een goed gebruik".

De Maasbode (8 Nov.): „Aangezien de Duitschers in de te annexeeren gebieden aanspraak zouden kunnen doen gelden op eenzelfde sociaal-economische behandeling als de Nederlanders, zou een wederopbouw van groote verwoeste gebieden niet alleen een niet te dragen budgetaire last beteekenen, doch ook een ondraaglijke last op het gebied van de goederenvoorziening: Immers ook hier zouden wij de Duitschers niet ongunstiger mogen en kunnen behandelen dan de Nederlanders en dit zou in de huidige schaarschteperiode, welke ons nog niet eens toestaat om de meest noodzakelijke behoeften van onze eigen bevolking te bevredigen, op onoverkomelijke bezwaren stuiten".

Hetzelfde blad (9 Nov): „Laten wij besluiten met er nog eens op te wijzen, dat wij ons goed moeten realiseeren dat het annexeeren van groote Duitsche gebieden niet zou beteekenen dat wij een wingewest verwerven, waar wij veel uit kunnen halen, doch dat wij integendeel genoodzaakt zouden zijn tot zeer groote investeeringen en financieele offers welke een sterk inflatoir effect zouden moeten teweegbrengen".

Alg. Handelsblad (8 Nov.): „Onze eischen inzake Duitsche mijnen en concessies gaan (bijv.) heel wat minder ver dan wat aan Frankrijk in 1919 in het Saargebied werd toegekend: een bezetting van 15 jaar en exploitatie van de Saarmijnen. Feitelijk wenschen wij niet meer dan normale concessies. Het wil ons zelfs voorkomen, dat, gelet op het karakter van dergelijke verdragsrechten de vraag mag worden gesteld of deze rechten, indien ze ons worden toegekend, wel voldoende gewaarborgd kunnen worden. In ieder geval zullen behoorlijke garanties noodig zijn voor het geval aan Duitschland weer een zekere mate van zelfstandigheid verleend wordt".

„Het Vrije Volk" (6 Nov.): „De voorstellen van de regeering zijn zeer bescheiden." ....

„Annexatie is een ondeugdelijk middel tot schadeloosstelling en we wenschen geen 120.000 Duitschers in Nederlandsch staatsverband te zien opgenomen." . . .

„Als we de grenscorrectie, los van ieder ander bezwaar, uitsluitend als schadevergoeding bekijken, dan is het voordeel, dat we incasseeren niet zoo groot: een kolenmijn, een paar spinnerijen, een stuk grond, waar kali inzit, maar waar we de mijnen nog zullen moeten aanleggen, de voortzetting van het Duitsche oliegebied, dat voor ongeveer twintig jaar olie bevat en enkele andere aanwinsten. Dit voordeel weegt tegen de bezwaren niet op. Bij het wegnemen van misstanden, waar de grens dwars door een tuin of door een straat loopt, had men het, wat ons betreft, kunnen laten. En dan had men door het leggen van een claim op mijnen en fabrieken de schadevergoeding zonder gevaren kunnen verhoogen."

De Waarheid (6 Nov.): „Ongetwijfeld zullen er door de gestelde eischen, wanneer zij ingewilligd worden, zekere voordeelen voor de Nederlandsche economie bereikt worden. Nederland zal kolen kunnen koopen, niet langer in dollars, zooals nu, doch in guldens. Ook zullen door de faciliteiten op scheepvaartgebied eenigszins de nadeelige gevolgen kunnen worden opgevangen van het feit dat de Engelschen aan Hamburg en Bremen de voorkeur geven boven Rotterdam.

Doch de gevraagde mijnen liggen op Duitsch grondgebied, en worden door Duitschers beheerd. Daar zal Nederlandsch kapitaal in gestoken worden, dat als voorheen, broederlijk met het Duitsche kapitaal zal samenwerken.

De grootste winst daarvan zal door onze kolen-kapitalisten worden binnengehaald. Ook van de scheepvaart-faciliteiten zal het grootste voordeel naar de Rotterdamsche en andere scheepvaartkapitalisten gaan.

Echter, noch de kolen-kapitalisten, noch de scheepvaart-kapitalisten zijn oorlogsslachtoffers. Zij waren, integendeel, oorlogs-winstmakers. Zij hebben door de Duitschers geen schade geleden. Zij hebben integendeel, dik aan de Duitschers verdiend. Terwijl de oorlogs-slachtoffers tevergeefs vergoeding van de vervangingswaarde van hun verlies verlangen, terwijl ons volk nog gebrek lijdt aan alles, zullen de O.W.-ers met het grootste brok van de schadevergoeding gaan strijken!"

Het Engelsche weekblad **„The Observer"** (10 Nov.) schrijft:

„De Nederlandsche eisch voor een strook aangrenzend Duitsch territorium steekt ongunstig af bij de verstandige Deensche beperking ten opzichte van Zuid-Sleeswijk. Het is moeilijk de bedoeling te begrijpen van een dergelijke grenswijziging in de 20ste eeuw. Geen Nederlander zal ernstig volhouden, dat dit grondgebied zijn land veiligheid zal brengen. Evenmin kan het een compensatie vormen voor de Nederlandsche landbouwgebieden, die door de Duitsche inundaties verloren zijn gegaan, want de 200.000 Duitsche inwoners van het te annexeeren gebied, zouden door de Nederlanders gevoed moeten worden.

Het grondgebied wordt ook niet bewoond door een onderdrukte minderheid, noch hebben de Duitschers het ooit van de Nederlanders geroofd. Al wat zou worden bereikt, zijn onnoodige nieuwe complicaties bij het vredesverdrag met Duitschland en een blijvende prikkel in de toekomstige verhouding tusschen Nederland en Duitschland."
(V. b. Ned. eischen 6933)

B. Vreemde troepen in niet-vijandelijke gebieden —

Kolonel Tolchenow schrijft in het te Moskou uitgegeven 14-daagsch blad **„New Times"** (van 15 Sept. 1946):

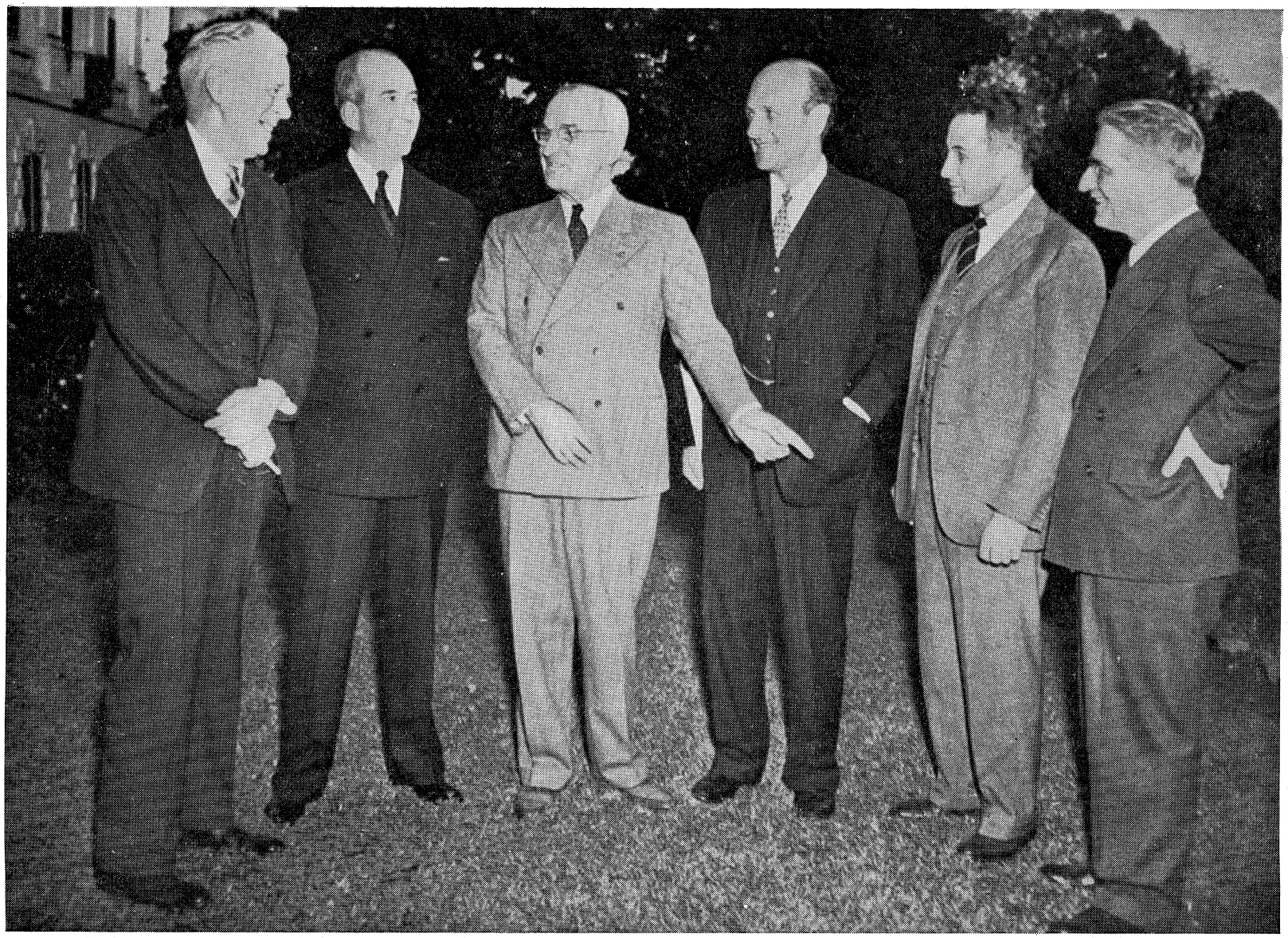
Tijdens den oorlog tegen de fascisten zijn de legers van de groote mogendheden uit militaire noodzaak een aantal landen binnengedrongen. Toen die noodzaak was weggevallen, heeft de Sovjet-Unie zijn troepen teruggetrokken en zijn bewapende macht slechts achtergelaten op voormalig vijandelijk gebied en ter bescherming van de verbindingslijnen met dit gebied. De Angelsaksische machten handelen anders: In plaats van hun troepen terug te trekken uit niet-vijandelijke landen, hebben zij deze in vele gevallen uitgebreid. De ervaring heeft geleerd, dat vreemde troepen in zulk een land een instrument vormen om pressie uit te oefenen op het geheele bestel en dus ook op de economische en buitenlandsche politiek. Het spreekt vanzelf, dat zulks geheel in strijd is met den geest van werkelijke samenwerking en met de begrippen van vrijheid en onafhankelijkhid der volken, waarvoor de strijd tegen het fascistische barbarisme werd aangebonden.
(V. b. 6954 A)

C. Na de Amerikaansche verkiezingen —

Het Engelsche weekblad **„The Economist"** (van 9 Nov.) schrijft:

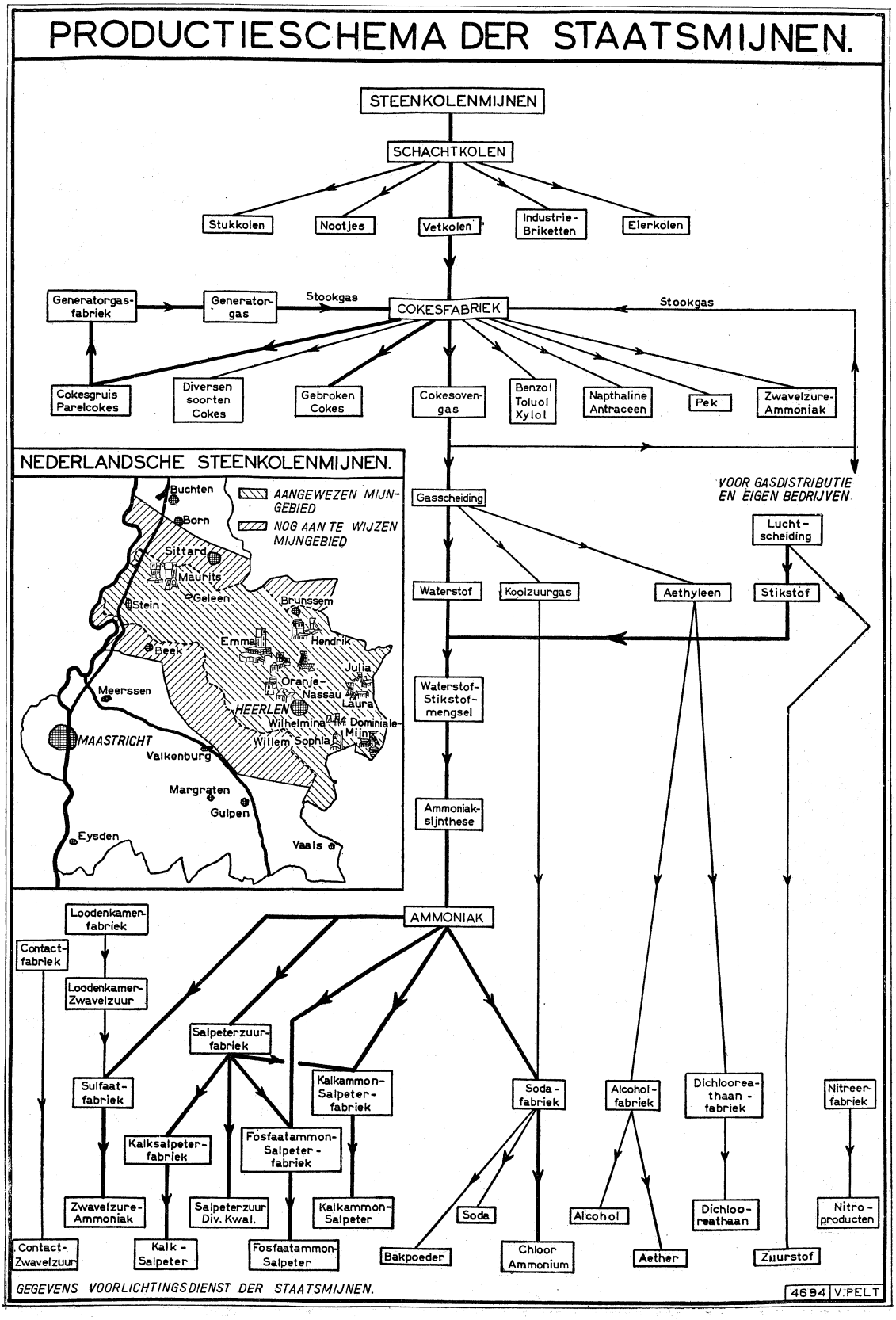
„De betrekkelijke stabiliteit van de Amerikaansche politiek der laatste 14 jaren was te danken aan het feit, dat een van de groote progressieve stroomingen der Amerikaansche geschiedenis samenviel met het optreden van een leider, die wist wat hij wilde en wiens bekwaamheid in het nemen van besluiten en het kiezen van medewerkers hem voor het leven zijn plaats in het Witte Huis verzekerde. In dit opzicht beteekenen de verkiezingen van 1946 een terugkeer naar meer normale omstandigheden, naar mannen van kleiner formaat en naar de plotselinge veranderingen welke zoo karakteristiek zijn voor het regeeringsstelsel der Ver. Staten. De buitenwereld kan hier niets aan doen. Maar het einde van het volstrekte Amerikaansche leiderschap is een feit, waarmede in alle berekeningen, zoowel politieke als economische, rekening gehouden moet worden".

Het eveneens Engelsche weekblad **„The Observer"** (10 Nov.): „Wij zullen moeten leeren leven met de gesloten staats-economie der Sovjet-Unie eenerzijds en de vrije en speculatieve economie der Ver. Staten anderzijds. Een onaangename waarheid, maar er schijnen dit jaar geen andere mogelijkheden te zijn".
(V. b. Am. Verkiez. 6940 A)

President Truman heeft een commissie van vijf burgers belast met de contrôle over de atoomenergie in Amerika. V. l. n. r.: Sumner T. Pike, Lewis L. Strauss, President Truman, David E. Lilienthal (Voorzitter), dr. Robert F. Bacher en William W. Waymack. De commissie krijgt de contrôle over alle atoomwapens, splitsbare grondstoffen en industrieele installaties gebruikt voor de atoomsplitsing.

(foto Ass. Press)

Sinds het begin van deze eeuw vertoont de ontwikkeling van den Limburgschen mijnbouw een voortdurend stijgende lijn. Naast de aloude Domaniale mijn te Kerkrade en de Oranje Nassau, die in 1899 de eerste kolen aan de oppervlakte bracht, begonnen achtereenvolgens de mijn Willem Sophia, de mijnen Laura en Vereeniging en de Staatsmijnen den rijken kolenschat te ontginnen. De bovenstaande afbeelding geeft een overzicht van het groote aantal producten, die door de mijnen en de nevenbedrijven geleverd worden. (Zie ook 6926 C)

Nederland

A. MacArthur over H. M. de Koningin —

25 Nov. — Lt.-generaal W. Schilling, hoofd van de Ned. militaire missie te Tokio, is op 22 Nov. door H. M. de Koningin in audiëntie ontvangen. Bij die gelegenheid heeft gen. Schilling aan H. M. mededeeling gedaan van de woorden, welke tijdens de receptie op 31 Aug. 1946 door gen. Douglas MacArthur, geallieerd opperbevelhebber van Japan, zijn gesproken bij het uitbrengen van een heildronk.

De vertaling dezer woorden luidt:

„Het is een groote eer voor mij, tegenover het portret te staan van de Koningin der Nederlanden, die ik het meest bewonder van alle vrouwen van dit tijdperk. Gedurende haar regeering heeft zij niet alleen de liefde en bewondering van haar eigen volk verworven maar van alle vredelievende volken der wereld."

(Nat. Rott. Crt.) **(V. b. MacArthur: 6746 C en 6721 I; Luit.-gen. Schilling: 6663 B)**

B. Het Indische probleem - Commissie-Generaal terug in Nederland - Voortzetting troepenzending - Gen. Kruls en Adm. Helfrich bij H. M. de Koningin - Republikeinsch kabinet aanvaardt ontwerp-accoord —

26 Nov. — Nadat de heer Van Poll reeds op 24 November was gearriveerd, zijn ook de leden van de Commissie-Generaal, Schermerhorn en De Boer, in Nederland teruggekeerd. De Commissie-Generaal zal met de regeering het ontwerp-accoord van Cheribon bespreken.

25 Nov. — In antwoord op een vraag van den heer K. Vorrink (P. v. d. A.) heeft de Minister van Oorlog, in de Tweede Kamer medegedeeld, dat het schema der troepenzendingen naar Indië zich zal moeten aanpassen aan de ontwikkeling der omstandigheden. Tot zijn leedwezen had de Minister geconstateerd dat ondanks het bestand de toestand nog vrijwel hetzelfde is als voordien. Van een vermindering van troepen kan in deze omstandigheden voorloopig geen sprake zijn. De Minister wenscht het overleg met de Commissie-Generaal over deze kwestie af te wachten. (Tijd)

25 Nov. — De commandant der marinestrijdkrachten, luit.-admiraal C. E. L. Helfrich, en de chef van den generalen staf, luit.-generaal mr. H. J. Kruls, hebben tijdens een onderhoud met een redacteur van het A.N.P. medegedeeld, dat zij op 20 November met H.M. de Koningin de militaire zijde van de ontwerpovereenkomst van Cheribon hebben besproken.

Admiraal Helfrich uitte tegenover den A.N.P.-redacteur zijn twijfel, of de militaire voorzieningen van de overeenkomst, die een wederzijdsche vermindering van de strijdkrachten en Nederlandsch-Indonesische samenwerking beoogen, zouden kunnen worden uitgevoerd.

Ook twijfelde admiraal Helfrich er aan, of de republikeinsche autoriteiten de bepalingen van het onlangs gesloten bestand zouden kunnen uitvoeren, „niet omdat zij onwillig hiertoe zijn, maar omdat hun troepen moeilijk zijn te bereiken en de verbindingen slecht zijn."

Generaal Kruls verklaarde, dat ook hij op het standpunt stond van wachten op de ontwikkeling van den toestand. Hij voegde hieraan toe, dat admiraal Helfrich en hij meer bezorgd waren over de algemeene militaire situatie dan over de overeenkomst van Cheribon op zichzelf.

27 Nov. — H.M. de Koningin heeft generaal Kruls ten tweeden male in gehoor ontvangen.

28 Nov. — De Ministers van Oorlog en van Marine hebben in de Tweede Kamer medegedeeld, dat het bezoek van gen. Kruls en adm. Helfrich aan H.M. de Koningin met hun voorkennis was geschied. Zij betreurden het, dat deze militaire autoriteiten zich over hun bezoek hadden uitgelaten tegenover het A.N.P. De Ministers hebben dit aan deze militaire autoriteiten doen blijken.

26 Nov. — Het Republikeinsch-Indonesische persbureau „Antara" deelde mede, dat volgens berichten uit Cheribon het Indonesische kabinet accoord gaat met de Nederlandsch-Indonesische overeenkomst. Er zouden over de artikelen, die betrekking hebben op de Nederlandsche Kroon en de restitutie van niet-Indonesische bezittingen op Java en Sumatra, hevige debatten gevoerd zijn.

(A.N.P. - Tijd - Alg. H.bl. - Parool - Vrije Volk) **(V. b. Accoord: 6951 E; Comm.-Gen.: 6951 G; Kruls: 6887 D en 6885 B; Helfrich: 6887 D en 6805 E; Rep. kabinet: 6894 H; Ned. troepen: 6927 B)**

C. De Koninklijke Landmacht in Indië —

Op 1 Jan. 1947 zullen zich 2100 officieren, 3900 onderofficieren en 41000 minderen, behoorende tot de Koninklijke Landmacht in Ned.-Indië bevinden. In totaal dus 47000 man. (Trouw)
(V. b. 6927 B)

D. De Katholieke Volkspartij en het Indische probleem —

18 Nov. — Op 16 en 17 November kwam het kader der Kath. Volkspartij te Utrecht bijeen voor de behandeling van het Indische probleem.

Sprekers waren: Ch. I. J. M. Welter en P. A. Kerstens (politieke aspect), dr. J. Sleyffers S.J. (missie) en kol. H. J. J. van Straelen (geestel. verzorging der troepen).

De conclusies van practischen aard, waarmee de vergadering zich vereenigde, werden door den voorzitter der vergadering, prof. mr. C. P. M. Romme, als volgt samengevat:

Politiek: — 1. Gestreefd wordt naar een behandeling van het hangende vraagstuk der verhoudingen in de Overzeesche gebiedsdeelen en die tusschen de rijksdeelen onderling in dezer voege, dat:

a. de autochthone bevolking in de overzeesche gebiedsdeelen haar nationale verlangens evenzeer vervuld ziet als het geval is met het Nederlandsche volk in het rijk in Europa;

b. de grondrechten van de verschillende volken en bevolkingsgroepen in alle rijksdeelen worden gewaarborgd;

c. zelfstandig geworden regeeringen in de overzeesche gebiedsdeelen en de regeering in Nederland erkennen, dat de beste waarborgen voor het algemeen welzijn van elk der samenstellende deelen en van het geheel van het koninkrijk voorshands zijn gelegen in de handhaving van dat geheel als staatkundige eenheid onder het Huis van Oranje als hoofd.

2. Naar het drieledige doel worde gestreefd langs vreedzamen weg en door bevordering van onderling vertrouwen.

Het gezagsapparaat van het koninkrijk strekt onder geen beding tot het voeren van een kolonialen oorlog, maar uitsluitend tot herstel en handhaving van rust, orde en veiligheid.

3. Ook het Ned. volk behoort te worden gekend in de voorbereiding van nieuwe staatkundige vormen voor de verhouding tusschen Nederland en de overzeesche gebiedsdeelen. Met name behoort door de regeering ter zake geen beslissing te worden genomen dan met instemming van het parlement.

4. Mede in verband met haar zware verantwoordelijkheid ga de K.V.P. er toe over om, in overleg met de aan haar verwante groepeeringen in de overzeesche gebiedsdeelen, te komen tot een concrete uitwerking van de verhouding in de overzeesche gebiedsdeelen en die tusschen de rijksdeelen onderling in voege als sub 1 vermeld.

Missie: — 1. Uit vrees voor nadeelige gevolgen voor de missie mag toch de rechtvaardige nationale eisch niet met reserve worden bejegend.

2. In het belang van de missie is noodzakelijk: de doorbreking van den liberalen, anti-christelijken geest van vele ambtenaren, een gevolg van het monopolie der liberale opleiding.

Verzorging der troepen: — De geestelijke verzorging van de troepen in Indië is goed, al kan zij nimmer goed genoeg zijn.

2. Zij behoeft echter den ruggesteun van het Ned. volk; voor het Katholieke deel van dit volk het best te verschaffen door de actie „Katholiek Thuisfront". (Msb.)
(V. b. K.V.P. 6821 A; Indon. congres P.v.d.A. 6871 A)

E. Partij van de Vrijheid eischt intrekking volmacht Commissie-Generaal —

25 Nov. — De Partij van de Vrijheid heeft in een op 23 Nov. te Amsterdam gehouden vergadering een resolutie aangenomen, waarin zij als haar oordeel uitspreekt, „dat de Commissie-Generaal door het sluiten van een voorloopige overeenkomst met de republiek Indonesia, de haar bij de wet van 2 September 1946 toegekende bevoegdheden heeft overschreden, aande in art. 3 van deze wet*) omschreven taak alleen inhoudt: het voeren van besprekingen, die betrekking hebben op de vestiging van de toekomstige staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk." Zij is voorts van meening, „dat de Commissie-Generaal op grond van deze bevoegdheidsoverschrijding op het vertrouwen van het Nederlandsche volk geen aanspraak meer kan maken en dat de aan de leden der commissie-generaal verleende volmacht behoort te worden ingetrokken."

---

*) De tekst van art. 3 der wet op de instelling van de Commissie-Generaal luidt als volgt:

De Commissie-Generaal neemt Onze instructie en Onze aanwijzingen in acht bij de uitvoering van hare opdracht. Deze betreffen in het bijzonder de opdracht der Commissie-Generaal ter zake van:

a. De voorbereiding van een nieuwe staatkundige ordening voor Nederlandsch-Indië en in verband daarmee van de Rijksconferentie.

b. Besprekingen met van ouds bestaande en met nieuw gevormde staatkundige organisaties, zoomede met vertegenwoordigers van de verschillende volkeren en bevolkingsgroepen, betrekking hebbende op de vestiging van de toekomstige staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk.

c. Aanrakingen met vertegenwoordigers van volkenrechtelijke organisaties en bevriende Mogendheden. (Alg. H.bl.)
(V. b. Overeenkomst: 6951 E; Wet C.-G.: 6845; P. v. d. V.: 6747)

F. Leden van de „Perhimpoenan Indonesia" vertrokken —

23 Nov. — Een groot aantal leden van de „Perhimpoenan Indonesia" is op 23 Nov. naar Ned.-Indië teruggekeerd.

Uit een afscheidswoord aan vereenigin-

gen en bladen, met wie zij in de afgeloopen tijd hebben samengewerkt, citeert „De Vlam" het volgende:

„Wij hebben nooit uit het oog verloren, dat onze taak in de allereerste plaats in Indonesië ligt. Nu wij eindelijk de gelegenheid krijgen om huiswaarts te keeren, vertrekken wij desondanks met zeer gemengde gevoelens. Velen hebben hier familiebanden aangeknoopt. Velen hebben hier hun dooden aan vreemde aarde moeten toevertrouwen. En zullen wij allen vergeten, hoe wij in de moeilijkste tijden van ons verblijf in Nederland — de oorlogsjaren — met Nederlanders lief en leed, strijd en dood, onderdrukking en vrijheid, hebben gedeeld?"

„Wij gaan echter gesterkt en met een gerust hart, onder geleide van het medeleven van onze Nederlandsche vrienden."

„En met alles, waarmede wij door de cultuur en de beschaving van uw land rijper zijn geworden, zullen wij straks door ons land en volk worden opgenomen, aan wie wij zullen mededeelen, dat er in Nederland zeer velen zijn, die met de Indonesiërs in vrede en vriendschap wenschen te leven." (De Vlam)

(V. b. Perhimpoenan Indonesia: 6473 A)

B. Het radio-bestel - Besluit van den Ministerraad —

26 Nov. — De Ministerraad heeft besloten, den bij het radio-vraagstuk onmiddellijk betrokkenen gedurende twee weken de gelegenheid te geven, in onderling overleg een regeling aan de regeering voor te leggen. Wanneer na afloop van dezen termijn zou blijken, dat dit overleg geen resultaat heeft opgeleverd, dan zal de regeering zelf een voorloopige regeling vaststellen met als uitgangspunt een door den Minister van O. K. en W. voorbereid ontwerp. (Msb.)

Het „Vrije Volk" teekent hierbij aan, dat volgens den heer J. W. Lebon, secretaris van de V.A.R.A., reeds eenige weken geleden tusschen de omroepverenigingen en mr. Kesper overeenstemming was bereikt, i. z. een voorstel, dat voor beide partijen acceptabel was. (Vrije Volk) **(V. b. Radiokwestie: 6942 K)**

C. Verhooging der bezoldiging van rijkspersoneel - Ook van toepassing op het onderwijzend personeel

21 Nov. — De huidige rijksbezoldigingen zullen gerekend van 1 October 1946 af worden verhoogd met omstreeks 10 pct. Deze verhooging zal aanstonds in de salaris- en loonschalen en de vaste wedden worden verwerkt. Zoo noodig zullen administratieve afrondingen plaatsvinden, teneinde tot een sluitend geheel te komen.

De bestaande ongehuwdenaftrek ten bedrage van 3 pct. met de beperking, dat een ongehuwde nimmer meer dan 90 pct. van de voor zijn functie geldende wedde mag ontvangen, zal vervangen worden door een uniformen ongehuwdenaftrek van 5 pct. Ingeval van huwelijk zal het totale bedrag van den ongehuwdenaftrek, welke voor het bereiken van den 45-jarigen leeftijd op den ambtenaar is toegepast aan hem worden terugbetaald.

Het hierboven omschrevene heeft eveneens betrekking op het onderwijzend en doceerend personeel bij het lager, middelbaar en hooger onderwijs. Bovendien zullen de wedden van de onderwijzers nog afzonderlijk worden herzien.

Het ligt in de bedoeling, voor de periode van 1 Oct. tot het oogenblik waarop de plannen in werking kunnen treden, een overgangsregeling te treffen. De besturen van de lagere publiekrechtelijke lichamen zullen gewezen worden op de wenschelijkheid om soortgelijke maatregelen voor het provinciaal, gemeentelijk en waterschaps-personeel te nemen met dien verstande, dat het peil van de rijkssalarissen en -loonen als absoluut plafond zal gelden. Voor het personeel op weekloon, werkzaam bij de lagere publiekrechtelijke lichamen in de gemeenten, zal bij de bepaling van de nieuwe loonen, behalve met het rijksloonpeil, dat niet mag worden overschreden, rekening dienen te worden gehouden met het particuliere loonpeil ter plaatse.

Met betrekking tot de verdere rechtspositie zal het kabinet aan de Kroon de volgende maatregelen in overweging geven: a. Verhooging der tijdelijke pensiontoelage voor uitwonend jeugdig personeel en personeel met eenvoudigen kantoorarbeid belast; b. intrekking van de korting van 1½ pct. op de loonen van bepaalde arbeidscontractanten; c. verbetering der geldende regeling van de overwerkvergoeding; d. vervroeging van het aanvangstijdstip van het recht op kindertoelage, thans ontstaande op 1 Jan. volgende op den datum waarop het kind geboren is, tot den eersten dag van de maand, volgend op dien datum; e. uitbreiding van den kindertoeslag tot kinderen van 18, 19 en 20 jaren, die dagonderwijs genieten; f. verhooging van het ziekengeld van de arbeidscontractanten tot 100 pct. (thans 80 pct.) (Tijd)

(V. b. 6814 en 6739 E)

A. De aanspraken op mijnconcessies in Duitschland —

In het memorandum, dat door de Nederlandsche regeering is voorgelegd aan de „Groote Vier", wordt uiteengezet, dat, om Nederland in de toekomst minder afhankelijk te doen zijn van zijn achterland, een verdere industrialisatie noodzakelijk is.

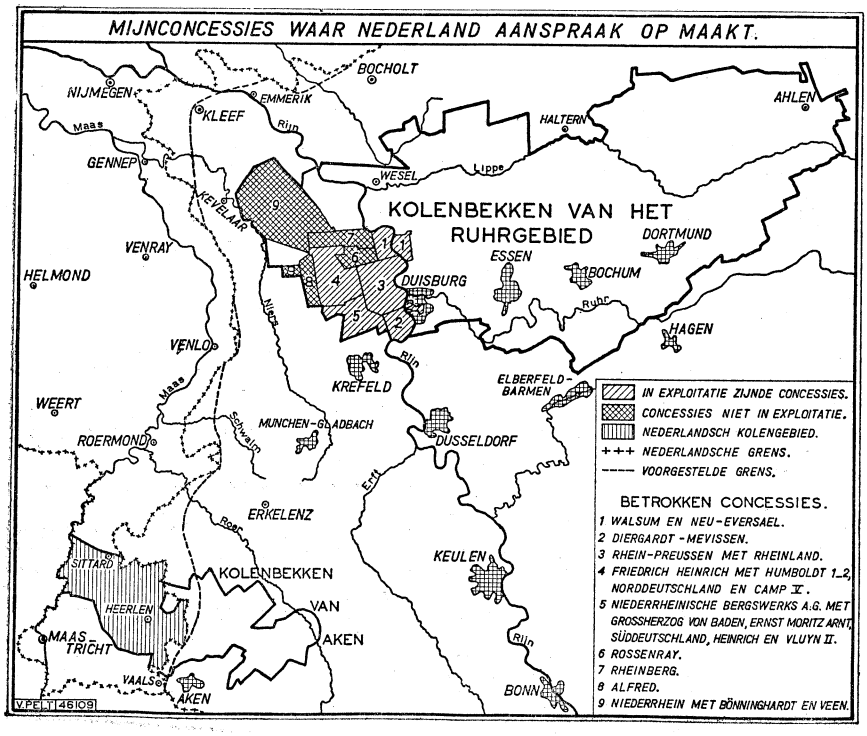
De Regeering gaat hierbij van de overweging uit, dat deze industrialisatie een ruimere kolenpositie noodzakelijk maakt. Teneinde deze grootere behoeften te kunnen dekken, bepleit het memorandum de overdracht aan Nederland van een aantal met name genoemde concessies, die ten deele wel en ten deele niet in exploitatie zijn. Behalve de op de kaart aangegeven concessies, wordt tevens aanspraak gemaakt op de nog niet ontgonnen kalilagen bij Wesel.

Indien deze eischen worden ingewilligd, zullen de betrokken mijnen met Nederlandsch kapitaal worden geëxploiteerd. De handel in deze kolen zal eveneens in Nederlandsche handen blijven.

De duur van deze toewijzing van Duitsche concessies wordt geschat op 40 à 50 jaar. Indien Duitschland dan weer een normale economie heeft, zal een nieuwe regeling getroffen moeten worden, waarbij rekening gehouden dient te worden met het geïnvesteerde Nederlandsche kapitaal.

Indien Duitschland zich op genoemd tijdstip nog niet economisch heeft hersteld, dan zal de mogelijkheid open moeten zijn om den termijn, waarvoor deze concessies zijn verleend, te verlengen.

(V. b. Ned. eischen: 6933)

D. Dr. J. Ridder † —

Bij het vliegtuigongeluk op 16 November te Schiphol is om het leven gekomen de thesaurier-generaal, dr. J. Ridder.

Dr. J. Ridder werd op 29 Maart 1910 te Groningen geboren. Van 1927 tot 1932 was hij student aan de Nederlandsche Economische Hoogeschool te Rotterdam. Hij promoveerde in 1935 op proefschrift „Een conjunctuuranalyse van Nederland 1848—1860".

Na reserve-officier te zijn geweest en verschillende ambtelijke functies te hebben vervuld, ving dr. Ridder op 1 Dec. 1935 zijn loopbaan bij het Ministerie van Financiën aan. Belangrijk werk heeft hij daar verricht, waarbij te denken valt aan de monetaire maatregelen in Sept. 1936 e.v. In Jan. 1938 werd hij referendaris, in October 1940 administrateur, hoofd der afdeeling geldwezen.

Tijdens de oorlogsjaren heeft hij in nauwe samenwerking met verscheidene andere hoofdambtenaren vele maatregelen voorbereid voor den tijd na de bevrijding.

Na de bevrijding werd dr. Ridder op 6 Mei 1945 benoemd tot wnd. thesaurier-generaal. Op 1 Juli 1945 volgde zijn benoeming tot thesaurier-generaal.
In September j.l. werden dr. Ridder's verdiensten door H. M. de Koningin erkend door zijn benoeming tot ridder in de orde van den Ned. Leeuw.
Op 16 November werd op het Ministerie van Financiën een herdenkingsplechtigheid gehouden, waarbij Minister Lieftinck het woord voerde. De Minister zeide o.m.:
„Het land verliest in dr. Ridder een van zijn beste zonen."
„Hij besefte, dat de financieele en economische problemen niet alleen zuiver technische problemen zijn, doch tevens worden beheerscht door een hoogere wereldbeschouwing." (Trouw - Nwe Dag)
(V. b. 6942 A)

A. Bezorgdheid over „heffing-ineens" —

25 Nov. — In een adres van de Kamer van Koophandel van Zuid Holland aan de Tweede Kamer wordt diepe bezorgdheid uitgedrukt omtrent de gevolgen van de ontworpen „heffing-ineens". Voor een belangrijk deel zal deze heffing moeten worden onttrokken aan in de bedrijven belegde kapitalen. Geruimen tijd zal het niet mogelijk zijn nieuw kapitaal op de geldmarkt op te nemen, daar de liquide middelen door de heffing worden opgeslokt. Bijgevolg zal de heffing het herstel en den wederopbouw belemmeren.
Bij een opbrengst van twee milliard beteekent de heffing een jaarlijkschе renteverlichting van 60 millioen. Daartegenover staat echter een belangrijke daling van de opbrengst van andere belastingen, vooral door het afroomen van de vermogensspitsen der grootere bezitters, waarvan de opbrengsten reeds zeer zwaar belast zijn. Geschat wordt, dat op zijn hoogst een paar tientallen millioenen jaarlijks voor de schatkist zullen overblijven. (Alg. H.bl.)

27 Nov. — De Vereeniging voor den Effectenhandel heeft, tezamen met de Bedrijfsgroep Handelsbanken, een adres van dezelfde strekking aan de Staten-Generaal gericht. (Volkskrant)

28 Nov. — Het Kon. Oudheidkundig Genootschap, heeft zich tot de Tweede Kamer gewend met een request, waarin er op wordt gewezen, dat de vermogens-heffing-ineens", een „totale ineenschrompeling van het particuliere kunstbezit" tot gevolg kan hebben. Het bestuur van genoemd genootschap is van meening, dat de belasting van het kunstbezit consequenties zou kunnen hebben, waarvan met zekerheid gezegd kan worden, dat ze voor het museum- en tentoonstellingswezen, voor het kunstleven en voor de wetenschap, onherstelbare schade zouden beteekenen. (Maasbode)
(V. b. Heff. ineens: 6926 A)

B. Sociale zuivering bij de mijnen

23 Nov. — De Minister van Econ. Zaken heeft aan den voorzitter van den mijnindustrieraad en aan den beheerder der Ned. mijnen bericht, dat een sociale zuiveringsprocedure*) van directieleden en bedrijfsleiders achterwege dient te blijven, daar deze z.i. een wettelijke basis mist. De beheerder, dr. Groothoff, heeft daarop beslist, dat een aantal van deze personen niet meer op sociale gedragingen zal worden beoordeeld en terugkeer in het bedrijf op korten termijn moet plaats vinden. Daarop heeft de mijnindustrieraad den heer Groothoff verzocht de uitvoering van zijn beslissing te verdagen totdat het dagelijksch bestuur van den raad een onderhoud over deze aangelegenheid met den Minister heeft gehad.
*) Onder sociale zuivering wordt verstaan: het nemen van maatregelen tegen personen, tegen wie bezwaren zijn gerezen, tengevolge van on-sociaal optreden in het bedrijf. (Maasbode)
(V. b. 6735 C)

C. Resultaten van de Staatsmijnen in 1944 —

25 Nov. — Uit het jaarverslag van de Staatsmijnen in Limburg over 1944 blijkt, dat de kolenproductie, die in 1943 nog 7.444.031 ton bedroeg in 1944 is teruggeloopen tot 5.161.011 ton. De productie van stikstof bedroeg 30.251 ton tegenover 49.897 ton in 1943. Als gevolg van de sterke stijging van den kostprijs was het financieele resultaat over 1944 ongunstig. Het netto-tekort over 1944 bedraagt dan ook ƒ 20.780.566, tegenover ƒ 6.177.000 over 1943. (Maasbode)
(V. b. Kolenproductie: 6926 C)

D. Vooruitzichten textielproductie

27 Nov. — Naar de directeur voor herstel en vernieuwing van het Ministerie van Econ. Zaken, dr. E. L. Kramer in een radiorede mededeelde, is de textielproductie over de geheele linie sterk toegenomen.
De kunstzijde staat er het beste voor. Hier ligt de productie nog slechts 20 procent onder de vooroorlogsche. Hiervan wordt dan ook meer geëxporteerd dan van wollen en katoenen manufacturen. Voeringstof is er nog veel te weinig en mag in het geheel niet worden uitgevoerd. Wat katoenen en wollen garens betreft, zijn wij geheel op onze eigen spinnerijen, die onvoldoende capaciteit hebben, aangewezen. Ook is er nog een tekort aan arbeidskrachten. Afgezien van eenigen export naar de Overzeesche Gebiedsdeelen wordt ongeveer 8 procent der productie van katoenen weefsels uitgevoerd.
Voor wollen stoffen is de productie sedert 1945 met 100 procent verhoogd. Zij bedraagt thans 2 millioen m² per maand, met een export van gemiddeld 5 procent. Ook van confectie vindt export plaats (eenige procenten van de weefselproducten).
Voor wollen onderkleeding ontbreken nog steeds de garens.
De huidige productie van kousen bedraagt 480.000 paar per maand of nog geen twee paar per vrouw per jaar. Als een der redenen waardoor de textielvoorziening ondanks sterk verhoogde productie nog zoo matig is, noemde spr. de betrekkelijk groote hoeveelheden welke noodig zijn voor leger en vloot en voor de technische weefsels voor industrie, landbouw, visscherij en scheepvaart. Dr. Kramer deelde tenslotte mede, dat getracht zal worden in 1947 80 textielpunten per hoofd toe te wijzen. (Msb.)
(V. b. Textiel: 6917 C en 6903 A)

E. De glasinvoer beneden de raming —

22 Nov. — De glasvoorziening, waarvoor Nederland geheel op het buitenland is aangewezen, gaat gepaard met groote moeilijkheden. De totale behoefte aan glas werd na den oorlog geschat op 15 millioen M.2. Tot dusver kon ruim 3 millioen M.2 worden geïmporteerd. (Tr.)
(V. b. 6750 D en 6631 B)

F. Handelsverdragen met Oostenrijk en Zweden —

25 Nov. — Besprekingen tusschen Nederlandsche en Oostenrijksche delegaties hebben geleid tot het sluiten van een handels- en financieele overeenkomst. Deze overeenkomst regelt een goederenverkeer van ongeveer 8 millioen gulden. Tegenover een import uit Oostenrijk, hoofdzakelijk van hout en metaalwaren, is een Nederlandsche export geprojecteerd, welke voor ongeveer 4/5 gedeelte uit agrarische producten bestaat. (Tijd)
28 Nov. — Ook met Zweden is een handelsovereenkomst tot stand gekomen.
De wederzijdsche leveranties en diensten zullen ongeveer een waarde van 180 millioen Zweedsche kronen vertegenwoordigen.
Met betrekking tot den uitvoer van Zweden naar Nederland zijn o.a. contingenten vastgesteld voor: cellulose en houtslijp, bepaalde houtwaren, papier en papierwaren, ijzer en pyriet, diverse ijzer- en staalproducten, machines en gereedschappen. De Nederlandsche export naar Zweden zal bestaan uit gietijzer, verschillende ijzer- en staalproducten, tin, cokes, zout, chemische producten, kunstzijde, garens, textielwaren, electro-technische en radio-artikelen, rubber en bloembollen. (Trouw)
(V. b. Handelsovereenkomst 6935 A)

G. Vermogens van nat.-socialistische organisaties —

23 Nov. — Uit de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer over de begrooting van Financiën blijkt, dat de vermogens van de organisaties, welke de bezetter hier te lande in het leven heeft geroepen en die na de bevrijding in beheer zijn genomen als volgt waren:
N.S.D.A.P., saldo ƒ 5 millioen; Winterhulp, saldo ƒ 2 millioen; Ned. Volksdienst, saldo ƒ 2.8 millioen; Ned. Landstand, saldo (negatief) ƒ 1 millioen; Ned. Artsenkamer, saldo (negatief) ƒ 50.000; Ned. Kultuurkamer, saldo ƒ 250.000; Ned. Apothekerskamer, saldo ƒ 250.000.
(Nieuwe Dag) **(V. b. liq. Arb.fr. 6685 C)**

H. Smokkelhandel in vee - Vervoer van vee en paarden over groote rivieren verboden —

De smokkelhandel in vee en paarden naar België is sedert geruimen tijd in ontstellende mate toegenomen. Duizenden stuks vee zijn op onregelmatige wijze over de grens gebracht. Versterkte grenscontrôle en verhoogde actie van de C.C.D. hebben nog niet voldoende resultaat opgeleverd.
Thans heeft het Bedrijfschap voor Vee en Vleesch een verbod afgekondigd van het vervoer van vee en paarden over de groote rivieren welke Nederland in een noordelijk en zuidelijk gebied scheiden. Het verbod is met ingang van 24 Nov. in werking getreden. (Alg. H.bl.)

I. Principieele dienstweigeraars moeten opkomen —

26 Nov. — In afwijking van de tot dusver gevolgde gedragslijn, zullen principieele dienstweigeraars voortaan niet meer van opkomst worden vrijgesteld. Iedere opgeroepen dienstplichtige is verplicht aan de oproeping gevolg te geven. Reeds verleende vrijstellingen van opkomst zullen niet worden ingetrokken. (Parool) **(V. b. 6773 C)**

K. Opleiding Ned. militairen in Engeland —

26 Nov. — De Britsche Onder-Minister van Buitenlandsche Zaken, Christopher Mayhew, heeft in het Lagerhuis geweigerd een eisch van Thomas Driberg (Labour), dat na 30 November geen Nederlandsche troepen in Groot-Brittannië zullen worden opgeleid, in te willigen. Driberg wenschte zulks „met het oog op het vooruitzicht van een vreedzame regeling in Indonesië".

Mayhew zeide, dat Nederlandsche manschappen in Groot-Brittannië worden opgeleid als gevolg van een overeenkomst, dateerend uit den oorlogstijd, die niets uitstaande had met de Indonesische kwestie. (Trouw)
(V. b. Opl. Eng. 6358 A; Th. Driberg: 6671 A)

A. Nieuwe indeeling van garnizoenen —

25 Nov. — De Minister van Oorlog heeft bepaald, dat de garnizoenen voortaan zullen worden onderscheiden in drie groepen, n.l. groote, middelbare, en kleine en dat groote garnizoenen zullen worden gevestigd in: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Amersfoort, Breda, 's-Hertogenbosch, Assen, Ede en Harderwijk.
Middelbare garnizoenen worden gevestigd in Apeldoorn, Nijmegen, Wezep en Bergen op Zoom.
Voor de kleinere garnizoenen zijn bestemd Oldebroek, Dordrecht, Gorinchem, Maastricht, Arnhem, Groningen, Kampen, Leiden, Roermond, Grave, Zutfen, Deventer, Tilburg, Haarlem, Eindhoven, Steenwijk, Leeuwarden en Nieuwersluis. (Maasbode)

B. Commissie Nazorg Politieke Delinquenten —

25 Nov. — De Ministers van Justitie en Sociale Zaken hebben besloten een „Centrale Commissie Nazorg Politieke Delinquenten" in het leven te roepen, welke commissie tot taak zal hebben het stimuleeren en coördineeren van de bemoeiingen van de overheid, de „Stichting Politieke Delinquenten" en daarmee in contact staande organen, inzake de wederopneming van gewezen politieke delinquenten in de samenleving.
Voorzitter van deze commissie is: mr. dr. F. Hollander, advocaat-fiscaal bij het Bijz. Gerechtshof te 's-Gravenhage; vicevoorzitter: K. Toornstra, hoofd van het bureau geestelijke en sociale verzorging en secretaris: mr. A. H. Heering, verbonden aan de afdeeling sociale bijstand van het Ministerie van Sociale Zaken. (Maasbode) **(V. b. Stichting toez. pol. delinq. 6854 A en 6823 A)**

C. Eereraden voor de Letterkunde en voor de Architectuur afgetreden

25 Nov. — De Eereraad voor de Letterkunde heeft aan den Minister van O., K. en W. verklaard, zich niet te kunnen vereenigen met de uitspraken van den Centralen Eereraad, „waarbij in hooger beroep uitspraken van Eereraden zijn vernietigd met het gevolg, dat de betrokken kunstenaar of wel geheel vrij uitging, of wel werd onderworpen aan een maatregel van voor hem zeer licht karakter".
De genoemde Eereraad ziet zich genoodzaakt zijn ontslag aan te bieden.

28 Nov. — Ook de Eereraad voor de Architectuur en Toegepaste Kunst stelt zich ten opzichte van de uitspraken van den Centralen Eereraad op hetzelfde standpunt en heeft zijn ontslag aangeboden. (Nieuwe Dag)
(V. b. Eereraad Letterk.: 6482 G)

D. Uitlevering van oorlogsmisdadigers —

25 Nov. — Door de „Netherl. Warcrimes Commission" is in de Britsche bezettingszone opgespoord: de Obergefreiter Wilhelm Deryck, die behoorde tot een groep van Duitsche militairen, die onder dekking van de uniform der Kon. marechaussee op 10 Mei 1940 een overval deden op de spoorbrug bij Gennep en er in slaagden de dynamietladingen onschadelijk te maken. Wegens schending van het land-oorlogsreglement zal hij als oorlogsmisdadiger terecht staan. Hij is naar Nederland overgebracht.
Met hetzelfde transport zijn naar Nederland overgebracht: de leiders van regimenten SS-politietroepen E. Kaminski en F. Pop, de SS-Untersturmführer R. Wiggers, de leden van den Sicherheitsdienst te Amsterdam R. Hassel en W. Klüting, de leider van afd. 5 van de Aussenstelle van den S.D. Amsterdam A. Golder, die allen schuldig zouden zijn aan het doodschieten van gijzelaars en burgers en voorts de secretaris van den bevelhebber der Sicherheitspolizei te 's-Gravenhage F. Fischer, die verantwoordelijk moet worden geacht voor het deporteeren van zeer vele Nederlandsche Joden. (N.R.C.)
(V. b. Duitsche oorlogsmisd. in Nederl. 6669 C)

E. Aantal studenten toegenomen —

22 Nov. — In de mededeelingen van het Ministerie van Onderwijs is opgenomen een overzicht van de bevolking der Ned. universiteiten en hoogescholen in de periode 1938-39—1945-46. De telling is geschied omstreeks 1 April 1946.
Uit dit overzicht blijkt, dat het totaal der volledig ingeschreven studenten sinds 1938-'39 is toegenomen met 66 pct; de toeneming der eerste jaarsstudenten over dezelfde periode bedroeg in totaal 366 pct.
De percentages van toeneming van het totaal der volledig ingeschreven studenten zijn voor Leiden 9 pct., Utrecht 64 pct., Groningen 74 pct., Amsterdam 70 pct., Vrije Universiteit 38 pct., Nijmegen 46 pct., Delft 107 pct., Wageningen 133 pct., Rotterdam 100 pct., en Tilburg 146 pct.
De percentages van toeneming van het aantal eerste jaarsstudenten waren:
Leiden 273 pct., Utrecht 467 pct., Groningen 415 pct., Amsterdam 390 pct., Vrije Universiteit 130 pct., Nijmegen 128 pct., Delft 492 pct., Wageningen 307 pct., Rotterdam 329 pct., Tilburg 290 pct.
(Maasbode) **(V. b. 6918 D)**

F. Voetbal - Engeland-Nederland 8—2 —

28 Nov. — De op 27 November te Huddersfield (Engeland) gespeelde voetbalwedstrijd Engeland—Nederland eindigde met een 8—2 overwinning voor de Engelschen. (A.N.P.) **(V. b. Interlandwedstrijd 6750 E; Ned.-Eng.: 1803 F)**

G. Oud-soldaten mogen zich blijvend vestigen in Australië —

25 Nov. — De Australische Minister van Voorlichting en Immigratie, Arthur Calwell, heeft in het Huis van Afgevaardigden verklaard, dat vele Nederlandsche soldaten toestemming hebben gekregen definitief in Australië te blijven. (Nederlander) **(V. b. Emigratie naar Australië 6515 C)**

H. Vergadering van „De Emigrant" verboden —

23 Nov. — Een comité „De Emigrant" had op 21 November in het Indische Instituut te Amsterdam een vergadering belegd, waarin zou worden gesproken over emigratie naar Brazilië. Eenige duizenden menschen waren er verzameld, toen de organisatoren moesten mededeelen, dat op last van het departement van Sociale Zaken geen propaganda zou mogen worden gevoerd voor landverhuizing naar Brazilië. In plaats daarvan heeft men toen de aanwezigen toegesproken over emigratie naar Suriname. (Alg. H.bl.)
(V. b. Emigratie n. Brazilië: 6935 K)

Ned. O.-Indië

I. Ned.-Indisch en Republikeinsch geld wettig betaalmiddel —

20 Nov. — Uit Batavia wordt gemeld, dat de waarnemende Directeur van Financiën, drs. L. Korthals en dr. Soemitro, beiden leden van de op 30 Oct. ingestelde subcommissie voor financieele aangelegenheden, een gezamenlijke verklaring hebben vastgelegd, dat in de door de geallieerden bezette gebieden van Java en Sumatra en de zoogenaamde randgebieden onder republikeinsch gezag zoowel het Ned.-Ind. als het republikeinsche geld geldig betaalmiddel zullen zijn.
De handel op de markt zal volkomen vrij zijn en beide regeeringen zullen waken tegen iedere bedreiging, die wordt geuit wegens het aannemen van een van beide betaalmiddelen. Beide partijen zullen onmiddellijk maatregelen nemen ten einde het vervoer van voedsel en andere artikelen naar en uit beide gebieden te vergemakkelijken, waardoor een uitwisseling van voedsel, textielgoederen enz. tusschen de beide regeeringen tot stand gebracht zal worden.
(Keesings Fin. Archief)
(V. b. 6943 F en 6952 B)

K. Crediet voor wederopbouw —

26 Nov. — De Nederlandsch-Indische regeering heeft crediet-vergunningen ten beloope van meer dan 19.000.000 gulden verleend voor het herstel en de vestiging van bedrijven.
De credieten zijn bestemd voor Batavia, Soerabaja, Bandoeng, Medan, Semarang en Bali. (Trouw)

L. Sjahrir neemt afscheid van de Britten - „Aantrekkelijke eigenschappen van de Westersche cultuur" —

25 Nov. — Tijdens een afscheidspartij ter eere van de Britsche troepen heeft Sjahrir dank gebracht voor hun houding tijdens de bezettingsperiode. Hij zeide o.a.:

„Loyaliteit voor uw geallieerden eenerzijds en erkenning van de rechtmatige aspiraties van een volk, met hetwelk u moest samenwerken om uw taak te vervullen anderzijds, hebben, naar ik meen, u niet de gelegenheid gegeven uw verblijf hier ten volle te kunnen genieten."
„Onder deze omstandigheden, zelfs in onvriendschappelijk contact of in strijd met ons hebben wij u leeren bewonderen en waardeeren. Door uw persoonlijke kwaliteiten hebt u ons in kennis gebracht met een aantal aantrekkelijke eigenschappen van de Westersche cultuur, die ons volk tevoren van de blanken, die het kende, zelden heeft waargenomen. Ik bedoel uw beleefdheid, vriendelijkheid en waardige zelfbeheersching." (Alg. H.bl.)
(V. b. Sjahrir: 6952 A)

Australië

M. Immigratie —

22 Nov. — De Minister voor de Immigratie heeft verklaard, dat de Britten bij de immigratie in Australië de voorkeur genieten. Op elken Engelschman zal slechts een Europeaan van het vasteland worden toegelaten. In 1947 zullen in Parijs, Brussel, Oslo en Genève immigratiebureaux geopend worden. De Minister verklaarde tenslotte, dat er met Zwitserland en Nederland besprekingen gaande waren over het vraagstuk der immigratie. (Neue Zürcher Zeitung)
(V. b. Immigratie: 6744 D)

België

A. Gemeenteraadsverkiezingen —
29 Nov. — In 2.500 gemeenten werden op Zondag 24 November 1946 de eerste gemeenteraadsverkiezingen sedert October 1938 gehouden.
Het is nog niet mogelijk reeds den totalen uitslag mede te deelen, daar er in sommige gemeenten nog betwistingen zijn. Ook dient opgemerkt dat in ongeveer 260 gemeenten geen verkiezingen werden gehouden daar er ofwel geen of slechts één lijst werd ingediend.
De uitslag van de verkiezingen biedt ongeveer hetzelfde uitzicht als die van de wetgevende verkiezingen van Febr. 1946. De Christelijke Volkspartij boekte op sommige plaatsen vooruitgang, de Liberalen eveneens. De Socialisten wisten zich te handhaven, de Communisten gingen eenigszins achteruit.
Het is nochtans opvallend, dat alle partijen zonder uitzondering ten zeerste met den uitslag ingenomen zijn. Iedere partij beschouwt zich als overwinnaar. Toen in de vergadering van de Kamer van Volksvertegenwoordiging op 27 Nov. 1946 de heer Eyskens (C.V.P.) aan de regeering vroeg haar conclusie te trekken uit den uitslag van de verkiezingen en af te treden, antwoordde de premier, Huysmans, dan ook dat de regeeringspartijen (liberalen, socialisten en communisten) niet gedesavoueerd werden door het kiezerscorps en dat de regeering sterker staat dan ooit. (Belg. Red. K.H.A.)
(V. b. Gemeenter.verkiezingen: 3505 B; Alg. Verk.: 6646 F)

Bulgarije

B. Dimitrov premier —
26 Nov. — De leider van de communistische partij, Dimitrov, is benoemd tot Minister-President. De nieuwe premier heeft tijdens een persconferentie o.m. verklaard, dat de leiders der oppositie voortgaan met hun „destructieve politiek". Zij wenschen niet mede te werken aan den opbouw van de nieuwe republiek. Zij hebben niet deel willen nemen aan de regeering. Zij schijnen eenigen tijd noodig te hebben — aldus Dimitrov — om zich te bevrijden van de buitenlandsche voogdij, die hen verhindert te denken als oprechte Bulgaren. (Le Monde) **(V. b. Dimitrov: 6872 G; Verkiezingen: 6928 I)**

C.

Canada

Canada en het Britsche Gemeenebest

Verhouding tot de Ver. Staten

Canada is in feite een volkomen volmondige en zelfstandige natie. De dominionpositie in het Britsche Gemeenebest, voor veler gevoelens verouderd, is louter en alleen een formeele organisatie-vorm tusschen een bepaalde groep van staten, een compromis vormend met betrekking tot de eischen van volkomen zelfstandigheid en onafhankelijkheid, en het handhaven van zekere historisch gegroeide banden. De hieronder uiteengezette juridische banden zijn symbolen van een vroegere koloniale afhankelijkheid en zullen als zoodanig wel mettertijd verdwijnen.
De Privy Council — Canada wacht met spanning op de uitspraak van de Privy Council van het Britsche Hoogerhuis te Londen, met betrekking tot de eigen bevoegdheid der Privy Council, hoogste rechterlijke instantie voor Canadeesche interne civiele geschillen te zijn.
Als gevolg van het streven naar verbreking van volkomen verouderde banden met het Vereenigd Koninkrijk werd namelijk door de Canadeesche Federale Regeering in 1939 bij het Canadeesche Parlement een wetsontwerp ingediend, waarin werd voorgesteld, dat het Canadeesche Supreme Court te Ottawa voortaan de hoogste rechterlijke instantie zou zijn voor civiele zaken en niet langer de Privy Council te Londen. De kwestie werd door de provincies, welke zich niet met de wijziging konden vereenigen, voorgelegd aan het Supreme Court, dat zich onbevoegd verklaarde en de zaak verwees naar de Privy Council zelf. Door het uitbreken van den oorlog werd de zaak opgeschort, maar is nu weer opgevat.
Voorstanders van het teniet doen van het recht van de Privy Council spreken van verouderde banden met het Ver. Koninkrijk en wijzen daarbij op de belangrijker geworden internationale positie van Canada, het feit, dat het land voor een deel, misschien voor het grootste deel, een volkomen Amerikaansch land is, en op de sterke economische positie, welke Canada op het oogenblik inneemt. Tot hen behooren de Fransch-Canadeezen, die zoo min mogelijk te maken willen hebben met het Vereenigd Koninkrijk, de Engelsch-Canadeezen, voorzoover van niet-Britschen oorsprong, en een deel der Engelsch-Canadeesche intellectueelen.
De tegenstanders behooren tot degenen, die op grond van bepaalde sentimenten een nauw contact met Engeland willen handhaven en degenen, die op grond van zuiver politieke redenen tegenstander zijn.
Tot de laatsten moet worden gerekend dat deel der Engelsch-Canadeezen, dat bang is voor overvleugeling in de toekomst door de Fransch-Canadeezen wegens den grooteren bevolkings-aanwas der laatste groep. Het feit, dat de Privy Council de einduitspraak heeft, is voor hen een waarborg voor de bescherming van de belangen der Engelsch-Canadeezen. Deze opvatting wordt gedeeld door de voorstanders van het handhaven van een groote administratieve macht in handen der provincies en zij, die alles willen doen, om te beletten, dat de Federale Regeering in Ottawa teveel macht krijgt. Merkwaardig genoeg zijn er ook Fransch-Canadeezen, die voorstander zijn van het handhaven van de hoogste rechterlijke instantie in Londen, ondanks het feit, dat de Fransch-Canadees anti-Engelsch is en niets moet hebben van de banden, die Canada aan Engeland binden. Deze laatste groep is bang, dat, wanneer de hoogste rechterlijke macht in Canadeesche handen komt, de aan Quebec bij de wet van 1774 gegeven rechten worden ontnomen of aangetast door de Engelschsprekende meerderheid. Londen is voor deze Canadeezen een waarborg voor de handhaving van de hun eenmaal gegeven rechten.
Vlag en Grondwet — Als een verouderd symbool van de relatie met Engeland wordt ook beschouwd het feit, dat Canada nog steeds de Union-Jack als vlag voert. Vele voorstellen voor een nieuwe vlag werden ingediend, maar de uiteindelijke beslissing werd op de lange baan geschoven door gebrek aan overeenstemming met betrekking tot de vraag: Moet de Union-Jack al of niet worden opgenomen in de nieuwe Canadeesche vlag? Verouderd beschouwt men ook de wet, waarbij de Canadeesche grondwet (de „British North America Act" in 1867 door het Britsche parlement geschonken) alleen kan worden veranderd met toestemming van het Britsche parlement te Londen.
In de practijk levert dit geen bezwaar op. Wanneer Ottawa met een voorstel tot grondwetswijziging in Londen komt, voelt men zich daar een beetje onbehaaglijk, omdat men inziet dat men niets te vertellen heeft met betrekking tot Canada's eigen problemen en men geeft dan ook meteen zijn fiat.
Verhouding tot de Ver. Staten — Internationaal kan Canada's positie het beste worden geschetst als staande tusschen het Ver. Koninkrijk en Amerika. Allereerst is het land door allerlei banden, historische en economische, met het Ver. Koninkrijk verbonden, maar aan den anderen kant onderhoudt het een zeer nauwe relatie met de Ver. Staten. Dit laatste blijkt o.a. uit den invloed van de Ver. Staten op Canada's economische ontwikkeling — de Ver. Staten hebben een kleine 5 milliard dollar aan investeeringen in Canada —, de militaire samenwerking van beide landen en de levensgewoonten in Canada, welke voor een groot deel Amerikaansch zijn.
Aan den anderen kant kan Canada worden beschouwd als staande tusschen Amerika en Engeland, in dien zin, dat Canada intermediair is tusschen beide landen. Dit komt o.a. tot uiting in de rol van Canada op de internationale conferenties, die vaak bemiddelend is tusschen de niet altijd overeenstemmende opvattingen van de Amerikaansche en Engelsche delegaties. (Nat. Rotterd. Crt. - 26 Nov.) **(V. b. 6776 B)**

China

D. Besprekingen weer afgebroken
21 Nov. — Volgens berichten uit talrijke plaatsen van Noord-China is de burgeroorlog in China weer opgelaaid, in weerwil van het onlangs gegeven bevel tot staking der vijandelijkheden. (N.R.C.)
De communistische onderhandelaar, gen. Chou En Lai is uit Nanking naar Yenan vertrokken. Hiermede zijn de onderhandelingen weer afgebroken.
(U. S. Information Service) **(V. b. 6944 F)**

Duitschland

E. Regeering in Saksen —
25 Nov. — Maarschalk Sokolovsky, opperbevelhebber der Sovjet-bezettingsstrijdkrachten in Duitschland, heeft de omzetting van het provinciale bestuur van Saksen in een regeering goedgekeurd. (Tijd) **(V. b. Saksen: 6905 F)**

F. Duitsche Minister richt zich tot Nederl. Minister-President —
28 Nov. — Dr. Stricker, Minister van Verkeer van den Duitschen staat Noordrijnland—Westfalen, heeft een open brief tot den Nederlandschen Minister-President, dr. Beel, gericht, in welken brief wordt betoogd, dat de Nederlandsche aanspraken op Duitsch grondgebied voor Nederland geen voordeel zouden opleveren, doch een ernstige belemmering zouden vormen voor de ontwikkeling van betrekkingen van goede nabuurschap tusschen de twee landen. (Parool)
(V. b. Ned. eischen: 6933; Duitsche reactie: 6944 H)

Egypte

A. Egyptische delegatie verwerpt ontwerp-overeenkomst - Alexandrië door Britsche vloot ontruimd

26 Nov. — Zeven van de twaalf leden der Egyptische delegatie hebben het door Bevin en Sidky Pasja geparafeerde ontwerpverdrag verworpen, daar zij zich niet konden vereenigen met artikel 2 van dit ontwerp, waarin bepaald wordt, dat bij oorlogsgevaar voor eenig naburig land, de twee partijen overleg zullen plegen over het nemen van maatregelen, in afwachting van eventueele stappen van den Veiligheidsraad. De gedelegeerden zijn van oordeel, dat dit beteekent, dat Egypte een militaire basis zal worden en dat het weer bloot zal staan aan een Engelsche bezetting.
In Caïro zijn heftige anti-Britsche demonstraties gehouden. De regeering heeft de politie opdracht gegeven met kracht op te treden. (Daily Telegraph)
(V. b. 6953 C)
28 Nov. — De groote marine-basis Alexandrië is volledig door de Engelsche vloot ontruimd. (Tijd)

Engeland

B. Sterkte troepen - Demobilisatie vertraagd —

27 Nov. — Premier Attlee heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat Engeland aan het einde van dit jaar nog 1.385.000 man onder de wapenen zal hebben. Dat is 185.000 man meer dan verwacht was. Op V.-Dag had Engeland 5.100.000 man onder de wapenen.
Attlee zeide, dat men thans in staat is om troepen uit Indonesië terug te trekken, doch dat dit in Palestina, Oostenrijk, Griekenland en Venezia Julia nog niet mogelijk is. (Alg. H.bl.)
(V. b. Demobilisatie: 6945 B)

C. Rapport over de voorgenomen Duitsche invasie —

20 Nov. — Premier Attlee heeft, in antwoord op vragen in het Lagerhuis, het volledige rapport over de operatie „Seelöwe", het Duitsche plan voor een invasie van Engeland, gepubliceerd. Het lag in de bedoeling van den Duitschen generalen staf in totaal 25 divisies tusschen Folkestone en Worthing aan land te zetten, een strijdmacht die ruim voldoende werd geacht om de Britsche verdediging volledig uit te schakelen. In de eerste vier dagen van deze operatie zouden 10 divisies aan land gaan en een sterk bruggenhoofd vormen, van waaruit een concentrische opmarsch naar Londen zou worden ingezet. Na verloop van acht dagen zouden de Duitschers een linie bezetten, 60 km landinwaarts, waarna een klassieke Duitsche tangbeweging om Londen zou worden ingezet. Het aantal der parachutisten in deze onderneming was betrekkelijk gering. Slechts Dover zou door parachutisten en luchtlandingstroepen bezet worden.

Hitlers orders.

Er wordt den nadruk op gelegd, dat Hitler in Juni 1940, toen de invasiegedachte in vele Duitsche geesten reeds vasten vorm had aangenomen, het plan verwierp in de meening, dat Engeland tot een compromis-vrede te brengen zou zijn. Een maand later echter, toen ook deze Duitsche fantasie een misrekening bleek te zijn, gaf Hitler zijn definitieve orders voor de invasie. Op 16 Juli 1940 ontving de Duitsche generale staf de volgende opdracht van den „Führer": „Waar Engeland, niettegenstaande zijn hopelooze militaire positie, niet genegen is het gezond verstand te gebruiken, heb ik besloten een landingsoperatie tegen dit land voor te bereiden en uit te voeren. De voorbereidingen voor de geheele operatie moeten midden-Augustus voltooid zijn."
De Duitsche generale staf opperde echter moeilijkheden en bezwaren. De tijd van voorbereiding achtte men te kort, maar het grootste verzet kwam van de zijde van admiraal Doenitz, die begreep dat de geheele Duitsche oorlogsvloot in deze onderneming zou worden opgeofferd. „Dit plan kost mij mijn vloot tot het laatste schip en den laatsten man", aldus de admiraal.

Bases.

In deze periode was Goering de man die, tegen het verzet van de „Kriegsmarine" in, Hitler volledig steunde. De Rijksmaarschalk was van oordeel dat zijn „Luftwaffe" de taak van de vloot zou kunnen overnemen en Jodl en Keitel accepteerden zijn opvatting. Op 27 Aug. werden Antwerpen, Rotterdam en Le Havre als bases voor de invasievloot aangewezen en in September zou deze armada zee kiezen. Hitler begon echter te weifelen. De voorloopig vastgestelde datum (15 September) werd opgeschoven, op 19 Sept. gaf hij order de concentratie van schepen, die een gemakkelijk doelwit voor de Britsche luchtmacht opleverden, te staken en op 12 October werd de invasie tot het voorjaar van 1941 uitgesteld.
Het verloop van den „slag om Engeland", waarin de Spitfires zegevierden was van beslissende beteekenis. Begin 1941 wees Hitler Juli als de geschikste maand voor de invasie aan, doch wederom volgde een uitstel tot het voorjaar van 1942, in de verwachting, dat de Russische campagne op dat tijdstip afgesloten zou zijn.
Tijdens deze verschillende perioden, waarin serieuze voorbereidingen tot den sprong werden getroffen, was de Britsche generale staf vrij nauwkeurig op de hoogte van de Duitsche bewegingen en plannen. De concentraties in Rotterdam, Antwerpen en de Fransche havens, waren geen geheim en het was bekend dat 160 zware Duitsche bommenwerpers uit Noorwegen naar Nederland waren gedirigeerd. Eveneens wist men, dat talrijke Stuka's in de omgeving van de Kanaalkust op opdrachten wachtten. Bovendien werden aan de Britsche Zuid-Oost-kust vier Duitsche spionnen gepakt, wier taak het was de bewegingen van de Britsche defensie-strijdkrachten door te geven.
Ten slotte vermeldt Attlee's rapport op welke wijze geruchten over de landing van parachutisten en het begin van de invasie — die in groote deelen van Engeland herhaaldelijk de ronde deden — ontstonden. In verschillende plaatsen maakten commandanten van de „Home Guard" op eigen initiatief alarm door het luiden der kerkklokken, waardoor de manschappen met grooten spoed te wapen werden geroepen. Zoo ontstond op 7 September 1940 in verschillende deelen van het land een paniekstemming, toen het alarmgelui zich als een infectieziekte verbreidde. Den volgenden dag vaardigde het Hoofdkwartier der „Home Forces" een order uit, waarin werd bepaald dat slechts dàn tot het luiden der klokken mocht worden overgegaan, indien een lid van de Home Guard persoonlijk minstens 25 Duitsche parachutisten had zien landen. (Daily Telegraph - Volkskrant) **(V. b. Duitsche Invasie 4524 D)**

Frankrijk

D. Verkiezing van kiesmannen voor den Raad der Republiek —

26 Nov. — Frankrijk heeft op 24 Nov. de kiesmannen gekozen, die op 8 Dec. 200 van de 315 leden van den Raad der Republiek, die in de plaats van den ouden senaat komt, zullen aanwijzen. De uitslag voor het moederland was als volgt:

	Aant. kiesmannen:
Communisten	24 291
Rep. Volksbew. (M.R.P.)	24.151
Socialisten	14.393
Union Gaulliste, Vrijheidspartij en verwante groepen	11.300
Rad.-Socialisten en verwante groepen	10.043
Overige partijen	486
Totaal	84.664

Het aantal onthoudingen wordt geschat op 25%. Dit is meer dan bij de vorige algemeene verkiezingen. (Le Monde)
(V. b. Verkiezingen: 6953 G)

Internationaal Nieuws

E. Zweden, IJsland en Afghanistan toegelaten tot de Alg. Vergadering der Ver. Volken - Nieuwe leden Veiligheidsraad —

20 Nov. — Zweden, IJsland en Afghanistan zijn toegelaten tot de Alg. Vergadering der Ver. Volken. De Algemeene Vergadering heeft een resolutie aangenomen, waarin den Veiligheidsraad verzocht wordt, de lidmaatschapsaanvragen van Transjordanië, Albanië, Portugal, Ierland en de Mongoolsche volksrepubliek opnieuw in overweging te nemen. België, Columbië en Syrië zijn gekozen tot lid van den Veiligheidsraad in plaats van Egypte, Mexico en Nederland, die in Januari aftreden. (United Press)
(V. b. Nieuwe leden V.V.: 6866; Leden: 6592 E)

F. Overeenstemming der Ministers van Buitenlandsche Zaken i.z. Triëst —

28 Nov. — De Raad van Ministers van Buitenlandsche Zaken der „Groote Vier", die sedert eenige weken te New York beraadslaagt over de definitieve vormgeving der vredesverdragen, is tot overeenstemming gekomen terzake de regeling der terugtrekking van geallieerde troepen uit het vrije gebied van Triëst. Dit was een der moeilijke punten, waarop de uitwerking van het verdrag met Italië dreigde vast te loopen.
De regeling komt in het kort hierop neer, dat negentig dagen nadat de gouverneur zal zijn geïnstalleerd, hij beslissen zal of verder aanblijven van de troepen noodig is. Bovendien zullen onmiddellijk na de ratificatie van het verdrag met Italië de contingenten Britsche, Amerikaansche en Zuidslavische troepen in het vrije gebied elk tot 5000 man verminderd worden. De terugtrekking zal tegelijkertijd dienen plaats te vinden. Eveneens werd overeenstemming bereikt omtrent het houden van verkiezingen binnen vier maanden na de ambtsaanvaarding door den gouverneur en de instelling door dezen van een voorloopigen, uit inwoners van Triëst bestaanden bestuursraad „na overleg met Italië en Zuidslavië".
Ook omtrent economische kwesties zooals de meestbegunstigingsclausule werden compromissen bereikt. (Nat. Rotterd. Crt.)
(V. b. Triëst: 6883 B; Raad der Ministers: 6818 H)

G. Wereld-rijstproductie —

26 Nov. — De internationale rijstproductie zal in 1946 10 pct. meer bedragen dan

die der laatste jaren, doch de uitvoeroverschotten bedragen slechts 25 pct van de gemiddelde percentages van vóór den oorlog, aldus werd medegedeeld door het Amerikaansche departement van Landbouw.
De rijstoogst van dit jaar wordt geraamd op ongeveer 6.900 millioen bushels, tegen 6.300 millioen bushels in 1945. Het departement wijst er op, dat de productie van dit jaar nog ongeveer 500 millioen bushels minder bedraagt dan die vóór den oorlog, toen zij 7.500 millioen bushels bedroeg. (A.N.P.-Aneta - Ec. Voorlichting)
(V. b. Wereldvoedselprod. 6937 M)

Japan

A. Het vermogen der rijkste families —

28 Nov. — Het vermogen van de tien rijkste Japansche families zal worden geconverteerd in gedurende tien jaar niet verhandelbare staatsfondsen, aldus een order van generaal Mac-Arthur. (N.R.C.)

Polen

B. Engeland en Amerika eischen vrije verkiezingen —

26 Nov. — De regeeringen van Engeland en Amerika hebben geëischt dat Polen zijn belofte, om op 19 Januari 1947 vrije verkiezingen te houden, nakomt. (Tijd - Parool) **(V. b. Verkiezingen: 6812 A)**

C. Geleidelijke evacuatie der Russische troepen —

23 Nov. — Een overeenkomst is gesloten, krachtens welke het Sovjet-leger verschillende militaire installaties, een der drie doorgangswegen naar Duitschland en een aantal kazernes weer ter beschikking der Poolsche autoriteiten zal stellen. De nog in Russische handen zijnde kazernes zullen, in het zelfde tempo als de evacuatie van het Russische leger plaats heeft, teruggegeven worden.
(Le Monde) **(V. b. Russ. tr. in Polen: 6954 A en 6908 C)**

D. De rechten van de Poolsche Kerk —

24 Nov. — President Boleslaw Bierut heeft verklaard, dat het antwoord op de vraag, of de Kerk zijn huidige rechten zal blijven genieten of geliquideerd zal worden, geheel zal afhangen van de bereidheid der Poolsche geestelijkheid om den nieuwen stand van zaken te aanvaarden. (Observer)

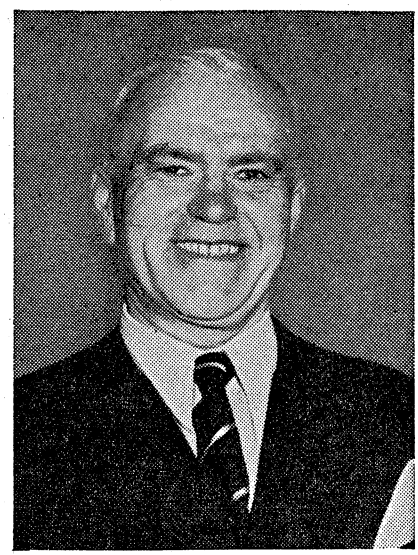
Roemenië

E. Parlementsverkiezingen —

23 Nov. — Bij de op 19 Nov. gehouden parlementsverkiezingen heeft het nationale democratische front (een coalitie van regeeringspartijen) 71.8 pct. der stemmen behaald. Bijna 89 pct. der stemgerechtigden brachten hun stem uit. De 414 zetels zijn als volgt verdeeld:

Democr. front	348
Nat. boerenpartij	32
Hong. volksunie (Transsylvanië) ..	29
Nat. liberale partij	3
Democr. boerenpartij	2

De leiders van de Nat. boerenpartij en de liberale partij, Manioe en Bratianoe hebben medegedeeld, dat hun vertegenwoordigers in de regeering, Romniceanoe en Hatiejanoe, ontslag genomen hebben.
De premier Groza heeft verklaard, dat de verkiezingen gehouden waren in een atmosfeer van orde en vrijheid. Hij zeide voorts, dat voortaan de economische problemen den voorrang zullen hebben boven de politieke.
Volgens Britsche vertegenwoordigers zijn de verkiezingen gepaard gegaan met ernstige onregelmatigheden.

Premier Groza
(foto Ass. Press)

25 Nov. — De Amerikaansche regeering heeft geweigerd, den uitslag van de verkiezingen te erkennen. Amerika beschuldigt de Roemeensche regeering van terreur en valsche manipulaties met kiezerslijsten. (Volkskrant)
(V. b. 6594 E en 6770 D)

Rusland

F. Coöperatieve ondernemingen —

De Ministerraad der Sovjet-unie heeft op 9 November een besluit afgekondigd betreffende de ontwikkeling van den coöperatieven handel in levensmiddelen en industrieele producten in de steden en op het platteland en over verhooging der productie van algemeene verbruiksgoederen door de coöperatieve ondernemingen. In een toelichting op dit besluit (waarvan de tekst niet in de Sovjetbladen is afgedrukt) schrijft de Prawda, dat de verbruikers-coöperatie den laatsten tijd haar rol beperkte tot het distribueeren van goederen met regeeringsbijslag en niet meer, als vroeger, eigen producten in eigen winkels verkocht.
Voor zoover zij zulks nog deed, was dit bedrijf in vele opzichten slecht georganiseerd. In de steden had dan ook langzamerhand de staatshandel een monopolie-positie verkregen. De regeering wil nu hieraan een einde maken; zij wenscht een sterke coöperatie naast den staatshandel, waarbij gerust van een „gezonde concurrentie" sprake mag zijn. De produceerende coöperatieve organen zullen zich vooral moeten toeleggen op de voortbrenging van goederen voor dagelijksch gebruik, wat mogelijk is indien zij meer en beter toegang verkrijgen tot de op het platteland aanwezige grondstoffenvoorraden.
De verbruikerscoöperaties moeten zich vooral toeleggen op den verkoop van brood, melk, zuivelproductie, visch, vleesch, honing, groenten en fruit, waarbij de prijzen zich zoo goed mogelijk aan het marktniveau moeten aanpassen en in geen geval hooger mogen zijn dan in de staatswinkels. (Prawda)

Uruguay

G. Berreta gekozen tot President —

26 Nov. — Dr. Thomas Berreta, de liberale Minister van Openbare werken, is gekozen tot President van Uruguay.
(Le Monde) **(V. b. Pres.verk. 5344 D)**

Ver. Staten

H. Samenstelling Senaat en Huis van Afgevaardigden - De gouverneurs —

Senaat	Oud	Nieuw
Democraten	56	45
Republikeinen	39*)	51
Huis v. Afgevaardigden		
Democraten	241**)	188
Republikeinen	192	246 ***)
Gouverneurs		
Democraten	25	23
Republikeinen	23	25

*) Meegerekend: Robert N. La Follette (onafh. progressief).
**) Meegerekend één onafhankelijke en één lid der Am. Labor party.
***) Een zetel nog niet definitief.
(Time 18 Nov.) **(V. b. Verkiez.: 6940 A)**

I. Terugtrekking troepen uit West-Europa —

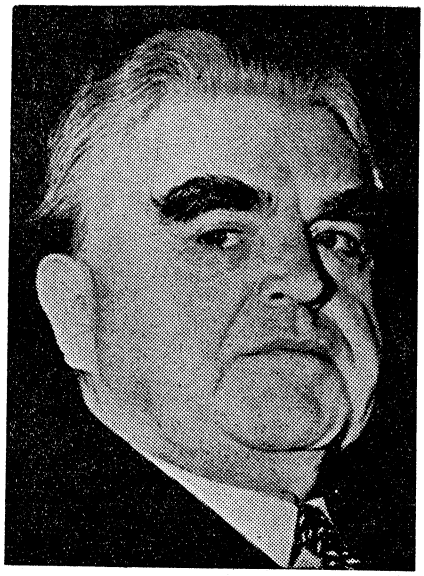
26 Nov. — De bevelhebber van de Amerikaansche strijdkrachten in West-Europa zou aan de „New York Herald Tribune" hebben verklaard, dat alle Amerikaansche strijdkrachten einde Maart 1947 uit Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk en Engeland zullen worden teruggetrokken. (Parool)
(V. b. Am. troepen in buitenl.: 6954 A en 6900 K)

K. „United Service to Holland" —

25 Nov. — In Amerika is opgericht de „United Service to Holland", een organisatie voor hulp aan Nederland. Deze zal de taak overnemen van de „American Relief for Holland", welke op 31 Dec. wordt ontbonden.
(Tijd) **(V. b. 6643 en 6450 D)**

L. Groote staking in de bruinkoolmijnen - Lewis contra de regeering - Gevolgen voor Europa —

26 Nov. — Op de bruinkool- en anthracietvelden van Pennsylvania en Illinois is een staking uitgebroken, die niet alleen een verlammende uitwerking heeft op het geheele industrieele leven der Ver. Staten, maar ook catastrophale gevolgen inhoudt voor de graan- en kolenvoorziening van het Europeesche vasteland.
De moeilijkheden dateeren van 1 April, toen John L. Lewis, President van de United Mineworkers of America, den mijnwerkersbond, waarvan de groote meerderheid der mijnwerkers lid is, een actie begon voor korteren arbeidstijd, hoogere loonen, betere veiligheidsmaatregelen en bepaalde voorrechten voor hun vakverbond. De mijneigenaars weigerden de eischen van den bond in te willigen en de mijnen lagen stil totdat op 22 Mei de Federale Regeering krachtens speciale, uit den oorlogstijd stammende bevoegdheden 3.300 bruinkoolmijnen overnam en een contract sloot, waarbij vele concessies werden gedaan aan de mijnwerkers (waaronder een loonsverhooging van 18½ dollarcent per uur, een jaarlijksche vacantie met behoud van loon, federale veiligheidsvoorschriften en een sociaal fonds dat in stand wordt gehouden door een toeslag van 5 dollarcent per geproduceerde ton steenkool). Toen de particuliere eigenaren weigerden de voorwaarden van dit contract te aanvaarden, bleef de regeering de mijnen exploiteeren. Hoewel dit contract nog niet was afgeloopen, eischte Lewis het recht op het op 20 November te beëindigen.
Zijn voorwaarden voor een nieuw contract maakte hij niet bekend, maar vol-

John L. Lewis
(foto Ass. Press)

gens het weekblad „Time" zou hij o.m. de volgende eischen stellen:
Een 40-urige arbeidsweek (inplaats van een 54-urige) tegen het oude loon van gemiddeld 75 dollar en een schafttijd van een half uur (inplaats van 15 minuten).
Om zijn eisch kracht bij te zetten dreigde hij een algemeene mijnwerkersstaking te proclameeren. Hij verwierp een voorstel der regeering om gedurende een onderhandelingsperiode van 60 dagen den arbeidsvrede te handhaven.
Het Federale Gerechtshof vaardigde een bevelschrift uit, dat Lewis verbood de staking te proclameeren. Maar reeds drie dagen voor den aangegeven dag, begonnen de mijnen reeds leeg te loopen en na enkele dagen hadden 400.000 mijnwerkers onder de oude leuze „geen contract, geen werk" hun arbeid neergelegd.
Technisch zijn de mijnen nog steeds in handen der regeering en volgens de Smith-Connally Act kan ieder, die een staking tegen de regeering uitroept, tot 5000 dollar boete en een jaar gevangenisstraf veroordeeld worden.
Het Federale Gerechtshof heeft Lewis gedagvaard. Hij zal moeten aantoonen, dat hij het recht had het bovengenoemde bevelschrift niet op te volgen.
De Ver. Staten hebben in het jongste verleden een aantal leeningen afgesloten met Engeland en de bijzonder gehavende landen van Europa. Zij hebben de verplichting op zich genomen maandelijks in totaal twee millioen ton kolen te exporteeren, voornamelijk naar Frankrijk en het van nature kolen-arme Italië. Frankrijk krijgt practisch geen kolen meer uit het Roergebied.
Een staking in de Ver. Staten, indien zij een dergelijk primair product als steenkool betreft, beteekent voedselnood en onmiddellijke stagnatie van het industrieele en economische leven in Europa. (Time - U.S. Information Service - Volkskrant - Nat. Rotterd. Crt.)
(V. b. Mijnw.staking en Lewis: 6754 K)

A. De verkoop van „plastics" — 19 Nov. — De verkoop van „plastics" is van 20 millioen dollar in 1936 gestegen tot 750 millioen dollar in 1946. Men verwacht dat de verkoop in twee of drie jaar zal stijgen tot 1 milliard dollar.
(U.S. Information Service)

Meeningen

B. **De overeenkomst van Cheribon**
„Het Vrije Volk" schrijft in zijn blad van 19 Nov.: „Wie deze overeenkomst beziet met oogen, open voor de structuurverschuivingen, die de oorlog in de wereld heeft veroorzaakt, moet getroffen worden door het in de geschiedenis zeldzame feit, dat een revolutie niet leidt tot een breuk, of een gewelddadig herstel van koloniale heerschappij, maar tot een vrijwillige samenwerking op hooger plan."

„Het Parool" (20 Nov.): „Neen, er is eenvoudig geen bruikbaar alternatief. Beide partijen hebben zooveel mogelijk vastgehouden aan haar standpunten. Nieuwe onderhandelingen zouden geen enkelen zin hebben. Aanvaarding van het resultaat zou bewijs van Nederlandsche nuchterheid zijn."

„De Tijd" (19 Nov.): „Als wij een eersten indruk trachten te geven van wat de ontwerp-overeenkomst biedt, dan komen wij er gaarne voor uit, dat deze voorstellen niet zóó afschrikwekkend zijn als sommige voorteekenen menigeen hadden doen vreezen."
„In het bijzonder moeten wij een open oog houden voor het feit, dat de meest dierbare wensch vervuld wordt: de band der rijkseenheid blijft er, zij het, dat de wijze waaróp niet bij een iegelijk even goed in den smaak zal vallen"

„De Maasbode" (18 Nov.): „De eerste berichten over de basis der ontworpen overeenkomst hebben in breeden kring, niet onbegrijpelijk, ongerustheid gewekt. Toch zal het méér dan ooit noodig zijn het hoofd koel te houden.
Het is niet moeilijk, helaas! integendeel uiterst makkelijk, op het tot heden gevoerde beleid scherpe en gegronde critiek te leveren en aan zijn opgekropte gevoelens hartstochtelijk uiting te geven."

„De Nat. Rotterd. Courant" (20 Nov.): „De historische beteekenis van deze afsluiting van de eerste onderhandelingsphase ontgaat niemand, welk oordeel hij daarover ook wil vellen. Eenerzijds staan zij, die den dag waarop de overeenkomst werd geparafeerd een dies ater achten, een zwarten dag, waarop de ontbinding van het Koninkrijk werd ingeleid; het zijn degenen die thans reeds een onvoorwaardelijk „onaanvaardbaar" laten klinken. Anderzijds staan zij, die met juichtonen datgene, wat zij de vervulling van hun vooruitstrevende verlangens noemen, begroeten en bereid zijn, welhaast critiekloos de overeenkomst van Cheribon te aanvaarden. Tusschen deze twee uiterste groepen bevindt zich de, naar wij vertrouwen, breede laag van Nederlanders, die zich noch aan de zooeven geschetste allersomberste gevoelens, noch aan overdreven vreugde wenschen over te geven, maar die, evenzeer ten diepste bezorgd over de toekomst van den Nederlandschen Staat, de mogelijkheden, welke zich, nationaal en internationaal gezien, aanbieden, willen peilen en daaraan, los van sentimenten en met koel hoofd, het resultaat van Cheribon willen toetsen."
„Je Maintiendrai" (22 Nov.): „Het is van historische betekenis zowel voor Nederland als voor Indonesië, dat er een band blijft bestaan tussen beide volken, die door het lot der geschiedenis in zo nauwe aanraking met elkaar zijn gebracht Daar boven uit is het van wereld-historische betekenis, dat op de grens van de Oosterse en de Westerse wereld Nederland en Indonesië gemeenschappelijk een stuk internationale samenleving gaan opbouwen, dat een belangrijke bijdrage mag heten voor vrede, vrijheid en gerechtigheid in de wereld".

„De Waarheid" (19 Nov.): „ De Republiek noch de Verenigde Staten van Indonesië zullen vrij zijn in het bepalen van hun eigen buitenlandse en militaire politiek, die aan de „medezeggenschap" van Nederland onderworpen blijven. 100 procent Merdeka is met dit basisaccoord zeker niet bereikt".
„Want dit is zeker: dit basis-accoord is slechts de eerste etappe op de weg naar de vrijheid".

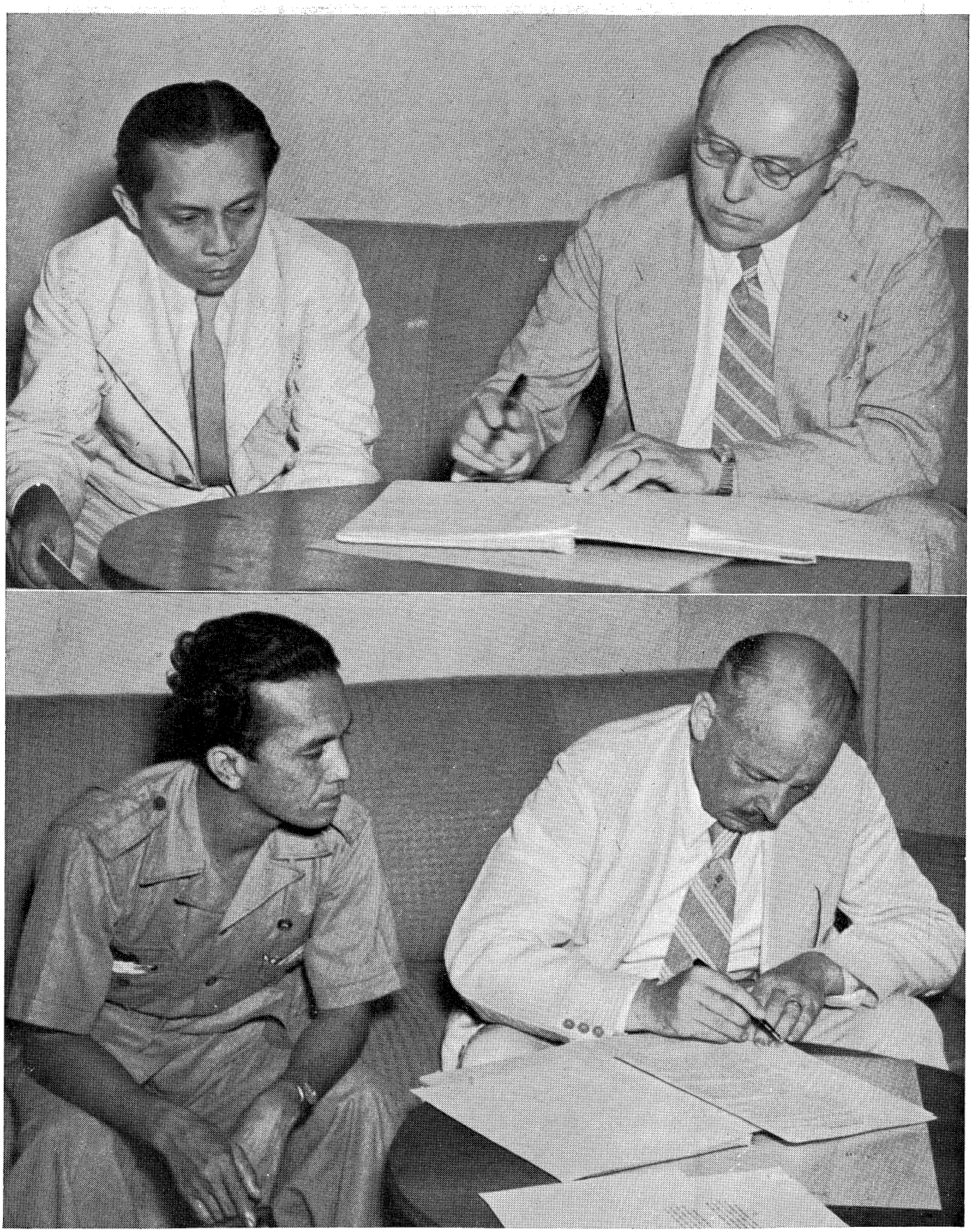
„Het Alg. Handelsblad" (21 Nov.): „Er moet klaarheid komen. Er moet een openhartige en openbare gedachtenwisseling tusschen regeering en parlement plaatsvinden. Er is teveel dat kwetst en verontrust in dit ontwerp-overeenkomst en in de wijze waarop het tot stand is gekomen."

Het zelfde blad (25 Nov.): „Er is dus inderdaad grond voor de opvatting der Partij van de Vrijheid (zie pag. 6957 E) dat de Commissie-Generaal zich niet binnen de perken van de wet gehouden heeft. En het is goed, dat deze opvatting nu duidelijk is gesteld. Maar dan drukt de verantwoordelijkheid niet alleen op de Commissie-Generaal, maar ook op de uiteindelijk verantwoordelijke regeering, die haar de gelegenheid liet om dit te doen, en een ontwerp te parafeeren en te publiceeren dat buiten de wet staat".

Trouw (19 Nov.): „De ontwerp-overeenkomst bevestigt (derhalve) de kwade vermoedens en booze geruchten, die daarover liepen. Zij is onaanvaardbaar".

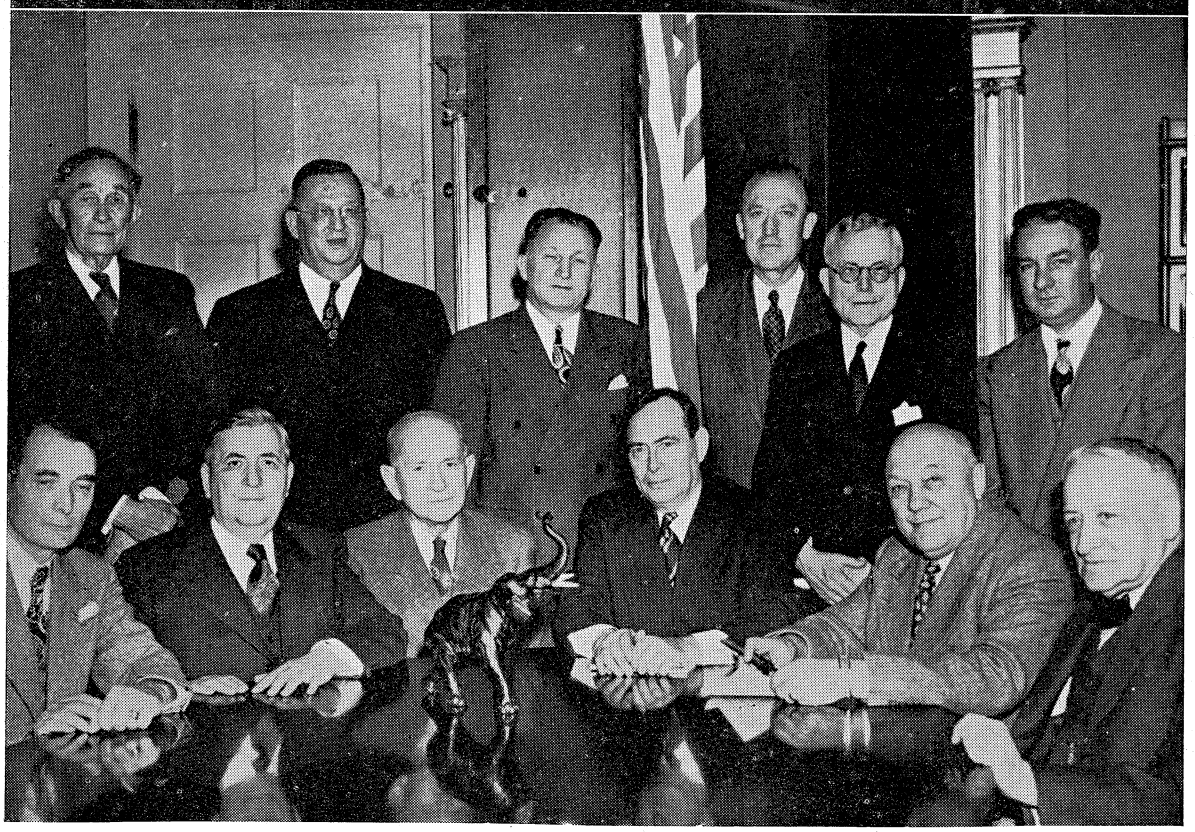
„Nieuwe Eeuw" (23 Nov.): „De naakte waarheid is: dat de Commissie-Generaal verleid door de Lt. Gouverneur-Generaal en Lord Killearn, haar instructie is te buiten gegaan, dat zij is overgegaan tot ontbinding van het Koninkrijk en deswegen ter verantwoording geroepen en gecorrigeerd behoort te worden."

„Elseviers Weekblad" (23 Nov.): „Wat thans is geschied, stelt den tienden Mei 1940 verre in de schaduw. Het beteekent, dat wij vrijwel onzen geheelen Indischen Archipel vrijwillig hebben opgegeven; dat wij een streep hebben gehaald door al de welvaart, welke wij daar hebben gebracht, door onze Zending, onze gezondheidszorg, ons onderwijs, onze irrigatiewerken". „In Indië is het voor ons afgeloopen. Onze verhouding tot Indië wordt als die tot Bulgarije, met dat verschil, dat de Bulgaarsche premier ons niet ongenegen is en de Indische Premier, dr. Soekarno, ons doodelijk haat."
„Van de bescherming onzer ondernemingen komt niets terecht. Een tijdlang zal men de Hollanders wel willen gebruiken, om de zaken weer op te bouwen, voor zoover ons dat tenminste mogelijk is. Alleen voor 1947 is voor Indië, behalve de kosten van den wederopbouw, vierhonderd millioen dollar noodig. Dit geld moet komen uit de Nederlandsche besparingen of uit Nederlandsche leeningen. Ik behoef niet te zeggen, wat dat bij de tegenwoordige deviezenpositie voor Nederland beteekent. Het zal tot rechtstreeksch gevolg hebben, dat onze levensmiddelenrantsoenen op een uiterst laag peil blijven, dat ons volk zich moet gewennen aan den levensstandaard van totaal verpauperde Oost-Europeesche landen. Een belastingpolitiek kan dat niet corrigeeren; daarmede toovert men geen dollars te voorschijn."
(V. b. Overeenkomst: 6951 E)

Op 15 November werd te Batavia de ontwerp-overeenkomst tusschen de Commissie-Generaal en de gedelegeerden der republiek Indonesia geparafeerd. Hierboven ziet men den Indonesischen premier, Sjahrir, prof. Schermerhorn, den Indonesischen minister voor economische zaken, dr. A. K. Gani en de heer Max van Poll, tijdens de parafeering van het document. (zie ook 6951 E) (foto Ass. Press)

Op 30 October werd te Washington een overeenkomst onderteekend waarbij Engeland, Frankrijk, Nederland en de Ver. Staten een Caraïbische commissie in het leven riepen. V. l. n. r.: Charles W. Taussig (Ver. Staten), Lord Inverchapel (Engeland), dr. A. Loudon (Nederland) en Henri Bonnet (Frankrijk).

Beneden. Na de Amerikaansche verkiezingen (zie 6940 A) kwam de leiding van de republikeinsche fractie in het Huis van Afgevaardigden bijeen, om de nieuwe politieke situatie te bespreken. Zittend v. l. n. r.: Cl. R. Hope, Th. A. Jenkins, R. O. Woodruff, J. W. Martin, H. Knutson en J. R. Kinzer. Staande v. l. n. r.: J. M. Robsion, C. Brown, L. E. Allen, L. C. Arenus, E. C. Michener, Ch. A. Halleck. (foto's Ass. Press)

Nederland

HET INDISCHE PROBLEEM

Van Japan's capitulatie tot Cheribon

Recapitulatie

Na de bevrijding van Nederland, richtte de aandacht der Nederlanders zich op het gedeelte van het Koninkrijk, dat nog steeds zuchtte onder de heerschappij van den vijand. Vele jonge mannen meldden zich, om als oorlogsvrijwilliger hun bijdrage te leveren aan de bevrijding van Indonesië. Minister-President prof. Schermerhorn legde er in zijn programmarede van 27 Juli 1945 (6345) *) den nadruk op, dat Nederland nog steeds in oorlog was. Hij zeide o.m.: „Het kabinet acht het een nationale zaak er voor te zorgen, dat ons aandeel in den bevrijdingsstrijd zoo groot mogelijk zij". Intusschen kwamen berichten binnen van geallieerde landingen op Borneo: Ook Nederlandsche soldaten en vlooteenheden speelden hierbij een rol (6354). Op 19 Juli 1945 deed de Minister van Overzeesche gebiedsdeelen, prof. Logemann, een beroep op de vrije wereld, om Nederland in staat te stellen zich te kwijten van zijn eersten plicht: Indië te bevrijden (6371 A).
Hoewel de geallieerde militaire macht geweldige slagen toebracht aan Japan, werd het te Potsdam door de Ver. Staten, Engeland en China opgestelde ultimatum van de hand gewezen (6396 en 6380).
Een zware strijd scheen nog te verwachten. Toen viel de eerste atoombom (6396) en werd het einde van Japans militaire macht ingeluid. Op 14 Augustus 1945 capituleerde Japan onvoorwaardelijk (6405 E).
Naar aanleiding hiervan hield de Minister-President op 15 Juli een radiorede, waarin hij hen herdacht, die, door het offer van hun leven, voor het Koninkrijk der Nederlanden den weg openden naar een nieuwe toekomst. Hij bracht hulde aan Gouv.-Gen., Jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer en verklaarde, dat de regeering oogenblikkelijk maatregelen zou treffen om een schip te zenden, teneinde den Gouverneur-Generaal, indien zijn gezondheid dit toeliet, met eere terug te voeren naar de plaats, die hij op 7 Maart 1942 moest verlaten: den troon van Buitenzorg (6397).
De belangrijkste gebeurtenissen, welke tusschen Japans capitulatie en de parafeering van de overeenkomst van Cheribon plaats hadden, laten wij hierna in kort bestek volgen. Herhaaldelijk kwam in deze periode de rede van H. M. de Koningin van 7 December 1942 ter sprake. Wij drukten deze rede af op pag. 6463.

*) De tusschen haakjes geplaatste cijfers verwijzen naar de pagina's, waar de desbetreffende berichten in extenso zijn afgedrukt.

1945

Augustus

14. Onvoorwaardelijke capitulatie van Japan (6405 E). Redevoeringen van Min.-Pres. Schermerhorn en Min. Logemann (6397).
17. Soekarno roept de republiek Indonesia uit (6444 D en 6847 F).
19. Gouverneur-Generaal Jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer uit kamp in Mandsjoerije bevrijd (6398 C).
23. Hulde boodschap van Gen. McArthur aan het Ned. Volk (6411 A).
27. „Koloniaal Instituut" te Amsterdam wordt „Indisch Instituut" (6418 H).

September

3. Adm. Mountbatten beveelt den Japanners, de Indonesische republiek onmiddellijk te ontbinden (6435 H).
10. Min. Logemann voert in Australië besprekingen met den Lt.-Gouv.-Gen. dr. H. van Mook (6435 I).
12. Officieele Jap. capitulatie in Z.O.-Azië (Java en Sumatra inbegrepen) voor de Engelschen (6478a).
Commissie tot voorbereiding Rijksconferentie ingesteld (6442 C).
28. Soekarno vormt kabinet (6450 E).
Mountbatten beveelt de Japanners, het gezag op Java niet over te dragen aan eenige politieke partij (6450 3e kol.).
Austr. havenarbeiders weigeren Ned. schepen te laden en demonstreeren tegen het „Nederlandsche imperialisme" (6450 E).
29. Britsche troepen landen te Batavia. Gen. Christison spreekt over regeering Soekarno als het „de facto-bewind". Vice-adm. Patterson verklaart: „De regeering-Soekarno zal niet erkend worden." Proclamatie van Mountbatten: „Britsche troepen zullen rust en orde handhaven, tot de wettige regeering weer in functie treedt" (6460).

October.

5. Lt. Gouv.-Gen. Dr. H. van Mook te Batavia aangekomen (6461 kol. 1).
Dr. Van der Plas noodigt Soekarno uit tot een bespreking. Hij wordt door Minister Logemann gedesavoueerd (6460 kol. 2).
Radiorede van Minister Logemann: „Wij hebben haar (de Engelsche regeering) doen weten, dat onderhandelen met de z.g. regeering-Soekarno voor ons uitgesloten is en wij instrueerden de Indische regeering dienovereenkomstig" (6461 kol. 2).
10. Ned. Marine-autoriteiten melden, dat de geallieerde troepen op Borneo, Celebes en de Molukken geen enkel teeken van nationalistische activiteit aantroffen (6468 kol. 2).
13. Britten landen te Padang en Medan en trekken Bandoeng binnen (6476 D).
16. Regeeringsverklaring in de Tweede kamer: „Wel contact met Indonesische leiders. Besprekingen met Soekarno zijn onwaardig en onvruchtbaar" (6473, kol. I). Eervol ontslag van Jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer als Gouverneur-Generaal (6474 A).
17. De Engelsche Minister Noel Baker verklaart, dat Engeland „natuurlijk geen ander gezag erkent, dan het Nederlandsche" (6477 C).
19. Mohammed Hatta formuleert het program der republ. regeering (6477 kol. 1).
20. Semarang door Britsche troepen bezet (6483 kol. 2).
25. Britsche troepen landen te Soerabaja, hevige gevechten (6491 G en 6483 kol. 2).
30. Gen. Mallaby te Soerabaja vermoord (6492 kol. 1).
31. Ultimatum van Gen. Christison (6492 kol. 1).

November.

1 Bespreking Van Mook-Soekarno. Van Mook door Ned. regeering gedesavoueerd (6492 kol. 2).
2. Republ. regeering over samenwerking met „vreemdelingen" (6492 kol. 2).
7. Beginselprogram der Ned. regeering: Indonesië „deelgenoot in een Koninkrijk, dat zoodanig geconstrueerd is, dat het nationaal zelfrespect van alle daar aan deelnemende volkeren wordt gewaarborgd" (6497 G en 6498).
9. Soekarno wijst Ned. voorstellen af (6506 H).
14. Kabinet-Soekarno treedt af. Sjahrir vormt nieuw kabinet (6507 kol. 3).
16. Dr. Van Mook noodigt het Indon. kabinet uit tot „officieuse besprekingen" (6515 D).
Min. Logemann verklaart t.o. een redacteur van het dagblad „Trouw", dat de Engelschen volkomen achter de Nederlandsche regeering staan, wat betreft de afwijzende houding tegenover het bewind Soekarno (6515 D).
19. Ned. soldaten mogen niet op Java landen (6515 kol. 3).
22. Sjahrir verklaart aan geen enkele conferentie te zullen deelnemen, waarbij Ned. vertegenwoordigers aanwezig zijn (6522 F).
24. Bevin definieert de taak van Engeland in Indië (6523 H).

December.

3. Min. Logemann verklaart, dat niet met Soekarno, wel met Sjahrir onderhandeld kan worden (6532 E).
4. Sjahrir eischt erkenning der republiek (6551 E).
11. Nota i.z. het regeeringsbeleid. Overzicht der ontwikkeling in Indië (6535).
13. De Jap. generaal Jamamota erkent, dat de Japanners het Indon. nationalisme hebben gesteund o.a. met wapens (6558 L).
15. Ontslag van Dr. Van der Plas als lid van den Raad van Indië (6558 K).
Japansch rapport i.z. Indië gevonden (6569 A).
24. Het Indonesische volksleger mag Japanners ontwapenen (6575 C).
27. Engelsch-Nederl. besprekingen (6569). Mislukte aanslag op Sjahrir (6575 E). Verklaring van dr. Van Mook: Indo-Europeesch volksdeel verkeert in gevaar (6574 E). Britsch-Indonesisch-Nederlandsch politiekorps te Batavia (6575 G).
30. Ned. Mariniers landen te Tandjong Priok. Gen. Christison verbiedt verdere landingen (6583 H).

1946

Januari.

3. Eerste groep gerepatrieerden arriveert in Nederland. Toespraak van H. M. de Koningin (6582 C).
7. Ontslag van hooge officieren (6584 A en 6590 D).
8. Adm. Helfrich eischt zelfbeheersching en discipline (6583 L).
9. Actie tegen Ned. schepen in Australië kost reeds 20 millioen pond sterling (6584 E).
14. Open brief van Mr. Mas Slamet aan H. M. de Koningin (6590 F).
15. Aanvullende nota i.z. regeeringsbeleid (6588 B).
16. Motie-Van Poll tot het zenden van een parlement.-commissie naar Indië aangenomen (6598 A).
28. Gen. Christison legt commando neer. Sir Montague Stopford opvolger (6608 C).
31. Lt.-gen. Van Oyen draagt commando over aan lt.-gen. S. H. Spoor (6608 D).

Februari

1. 141 Indonesische organisaties richten „Volksfront" op (6614 M).
2. Opinie-onderzoek Indische probleem (6613 G).
Buitengewesten onder Ned. Bestuur (6615 A).
3. Sir Archibald Clark Kerr voor bemiddelingspoging te Batavia (6622 D).
10. Regeeringsvoorstellen: Gemeenebest Indonesië, deelgenoot in Koninkrijk, Indonesisch burgerschap, Indonesië lid der Ver. Volken (6619).
13. Na langdurige besprekingen voert de

Veiligheidsraad de Indonesische kwestie van de Agenda (6640 F).
14. Schout-bij-nacht Pinke opvolger van adm. Helfrich als opperbevelhebber der Ned. vloot in Indië (6631 G).
15. Petitie „Democratische Liga" van mr. Mas Slamet (6631 E).
19. Ontmoeting Van Mook-Sjahrir (6632 C).
21. Verjonging officierencorps K.N.I.L. (6631 I).
„Indonesisch Werk-Comité" wijst Ned. voorstellen af (6632 D).
22. Minister Meynen over uitzending van troepen naar Indië (6636 A).
26. Toelichting op Ned. voorstellen (6639 A).

Maart

1. Generaal pardon voor politieke overtredingen in Indië (6645 G).
Sjahrir zal nieuw kabinet vormen (6646 B).
2. Bali door Ned. troepen bezet (6653 D).
6. Jap. geld door Ned.-Ind. geld vervangen (6645 H).
8. Kleine Soenda-eilanden door Ned. troepen vreedzaam bezet (6646 C).
9. Ned. troepen op Java geland (6653 B).
10. Nieuwe politieke groepeeringen (6662 F en 6663 A).
12. Gen. Spoor maant aan tot discipline (6653 C).
Nieuw kabinet-Sjahrir (6653 F).
Soekarno verbiedt aanneming Ned.-Ind. geld (6654 A).
13. Besprekingen Van Mook-Sjahrir-Clark Kerr begonnen (6662 E).
16. Comm.-V. Poll naar Indië vertrokken (6660 D).
21. Mariniers naar Indië vertrokken (6668 H).
23. Tan Malakka, Soebardjo e.a. door T.R.I. gearresteerd (6670 B).
29. Te Batavia wordt besloten, de Ned.-Indon. besprekingen in Nederland voort te zetten (6679 C).

April

8. Van Mook, Clark Kerr en Indon. delegatie in Nederland (6687 E en F).
Oprichting Volksfront op Sumatra (6688 D).
9. Indonesische luchtmacht opgericht (6703 E).
15. Britsch-Nederl. besprekingen te Londen (6694 A).
20. „Nationaal Comité" en „Raad van Extremisten" op Sumatra opgericht (6704 A).
24. Van 23 tot 24 April werden op het landgoed „De Hooge Veluwe" en in den Haag Ned.-Indonesische besprekingen gevoerd. De vorm van de erkenning der Indonesische republiek vormde een struikelblok (6701 A).
Sjahrir belooft rijst aan Britsch-Indië (6704 C).

Mei

2. Regeeringsverklaring: „Erkenning Republiek Indonesië als onderdeel van een federatief gemeenebest Indonesië (Vrijstaat), dat zelf — overeenkomstig de verklaring van 10 Febr. 1946 — als deelgenoot zal optreden naast Nederland, Suriname en Curaçao in het „Koninkrijk der Nederlanden".
„Ned. regeering bereid het de facto-gezag der republiek te erkennen over die deelen van Java en Madoera, die niet behooren tot de door de geallieerde troepen beschermde arealen" (6717).
3. Uitzending troepen naar Indië - Wijziging Grondwet (6724 A).
Motie Van Poll aangenomen: Voortzetting der besprekingen (6726).
16. Van Mook: „Grens der concessies bereikt" (6737 A).
22. Van Mook: „In het nieuwe Indonesië zal een behoorlijke plaats zijn voor alle Nederlanders, die de gewijzigde toestanden begrijpen en aanvaarden" (6743 D).
28. Sjahrir: „Geïnterneerden kunnen vrij op Java leven of geëvacueerd worden (6751 B).
Invoering zelfbestuur in buitengewesten (6751 D).

Juni

5. Sjahrir wijst Ned. voorstellen af (6758 C). Massamoord op Chineezen te Tangerang (6765 G).
13. Op het Labour-congres te Bournemouth verklaart Minister Noel Baker, dat het zeer onrechtvaardig is te spreken van Nederlandsch imperialisme (6768 A).
17. Aangekondigd wordt, dat de Rijksconferentie — zoo mogelijk — op 1 Sept. zal beginnen (6771 C).
Sjahrir overhandigt tegenvoorstellen: erkenning republiek (Java en Sumatra), vestiging van een vrijen Indonesischen staat, bondgenootschap met Nederland (6774 G).
28. Besprekingen over Indon. tegenvoorstellen begonnen (6793 A).
29. Sjahrir gevangen genomen en bevrijd. Soekarno neemt alle macht in handen (6792 L).

Juli

5. Minister-President, dr. L. J. M. Beel, zegt in zijn programmarede o.m.: „De regeering blijft zich stellen op den grondslag der Koninklijke rede van 7 Dec. 1942" (6790, Koninklijke rede 6463).
13. De Groote Oost, Borneo, Banka en Billiton weer onder Ned. gezag (6808 A en 6792 K).
16. Indonesische circulatiebank opgericht (6809 A).
16—22. Conferentie der Buitengewesten te Malino (6808 C, 6817 B en 6824 D).
23. Troonrede: Instelling Commissie-Generaal aangekondigd (6813 A).

Augustus

1. Ned. militaire verliezen tot 1 Augustus rond 1% van de sterkte (6894 K).
5. Wetsontwerp Commissie-Generaal (6829 B en C).
6. Ned. bombardement bij Bandoeng (6832 B).
7. Min. Jonkman over den toekomstigen status van Ned. Oost-Indië (6830 C).
8. Lt.-Gen. Spoor en Gen.-Maj. Von Freytag Drabbe over de militaire situatie (6839 I).
15. Van Mook herdenkt Japans capitulatie (6847 E).
16 Tweede Kamer-debat over instelling Commissie-Generaal (6845).
17. Sjahrir herdenkt uitroeping republiek (6847 F)
25. Lord Killearn voor bemiddelingspoging te Batavia (6855 G en 6863 F).
29 Eerste voor Indië bestemde divisie krijgt van H. M. de Koningin den naam „Zeven December-divisie" (6861 D).

September

2. Rapport der Commissie-Koets: Gunstige indruk van republ. gebied (6888 E). Commissie-Generaal benoemd (6877 A).
11. P.N.I. op Celebes verboden (6871 C).
16. Ned.-Indon. besprekingen hervat (6881 K).
24. Vertrek eerste deel „Zeven December-divisie" - Proteststakingen (6885 A).
26. Op 20 Sept. begonnen wapenstilstandsonderhandelingen afgebroken (6888 D).

October.

2. Nieuw kabinet Sjahrir (6894 H).
7. Besprekingen tusschen Commissie-Generaal, Sjahrir en Lord Killearn begonnen (6904 D).
8. Soekarno verdedigt zijn houding tijdens de Japansche bezetting (6904 E).
14. Wapenstilstand gesloten. De Britsche troepen worden vóór 30 Nov. teruggetrokken(6911 I).
16. Sjahrir formuleert eischen voor politiek accoord (6912 A).
17. Soetomo roept op tot voortzetting van den strijd (6919 B).
22. Tweede verslag der Commissie Koets (6920 D).
24. Buitenzorg aan Ned. troepen overgedragen (6918 L). Britsche troepen te Medan, Padang en Palembang (Sumatra) door Nederlandsche vervangen (6928 E).
26. Uitgifte republikeinsch geld (6928 F).

November.

4. Regeeringsverklaring: onderscheid tusschen Sjahrir en Soekarno niet bevorderlijk voor vruchtbaar overleg (6943 E).
15. Ned.-Indonesische basis-overeenkomst geparafeerd (6951 E).

A. Japans rol in Indonesië - Beschuldigingen van den Nederlandschen aanklager bij het geallieerde gerechtshof te Tokio —

5 Dec. — In het proces tegen de Japansche oorlogsmisdadigers, dat te Tokio wordt gehouden (zie 6876 b, 6721 K en 6612 G), heeft de Nederlandsche aanklager, mr. W. F. G. Borgerhoff Mulder de Japanners er van beschuldigd, de onafhankelijkheid van Nederlandsch-Indië, na de overgave op 15 Augustus 1945, te hebben georganiseerd.
Hij verklaarde: „Gedurende de drie jaren van bezetting hebben de Japanners door propaganda onder de jeugd, door het aan de bevolking opdringen van den keizercultus en het aanwakkeren van den blankenhaat, de volledige annexatie van Java en Sumatra voorbereid. Toen de militaire situatie hopeloos was geworden, hebben de Japanners slechts gedacht aan het toebrengen van een laatsten slag aan den Westerschen invloed. Zij hielden het bericht van de capitulatie met opzet gedurende een week geheim en vormden in alle haast een inheemsche regeering. Toen de militaire commandant op Java ten slotte de nederlaag bekendmaakte en afscheid nam van de plaatselijke bevolking, zwoer hij, dat de „eeuwige vriendschap" tusschen de Japanners en de „Quislings" van „het Groot Oost-Azië" de nederlaag zou overleven.
De Nederl. aanklager wees er op, dat de beklaagde Shigemitsoe, de vroegere minister voor „Groot Oost-Azië", die de capitulatie heeft onderteekend, eind Augustus een interview toestond, waarin hij het bovenstaande bevestigde. Mr. Borgerhoff Mulder legde vervolgens den nadruk op den tegenstand, die de Nederlanders aan den Japanschen druk geboden hadden en de weigering van zijn land, om zich te laten gebruiken voor de Japansche hegemonie in Azië.

B. Communiqué i.z. bestuursoverdracht (art. 1 ontwerpovereenkomst) —

30 Nov. — In een officieel communiqué van den Regeeringsvoorlichtingsdienst te Batavia wordt het volgende gezegd:
„Uit allerlei commentaar is gebleken, dat de bepaling van de ontwerp-overeenkomst, met betrekking tot het geleidelijk invoegen van door de Nederlanders bezette gebieden in het territorium van de republiek in zekere kringen aanleiding heeft gegeven tot misverstand en bezorgdheid. Nogmaals verklaart de regeering met nadruk, dat de bestuursoverdracht slechts dan zal plaats hebben, wanneer in deze gebieden de rechten en de veiligheid van alle burgers, ongeacht hun nationaliteit, ten volle verzekerd zijn. In het bijzonder moet het vaststaan, dat niemand in zijn belangen wordt benadeeld of achteruitgezet op grond van zijn samenwerking met de Ned.-Ind. regeering." (Trouw) **(V. b. 6951 E)**

De Overeenkomst van Cheribon

Pro en Contra

7 Dec. — Na de publicatie van de door de Commissie-Generaal en de Indonesische delegatie te Batavia geparafeerde overeenkomst (zie 6951 E) heeft de Commissie-Generaal, in Nederland teruggekeerd, de overeenkomst in den Ministerraad nader toegelicht. Dit geschiedde aan de hand van „bindende notulen" en van de overigens gehouden besprekingen en de reeds door den landvoogd en het lid van de Commissie-Generaal, den heer Van Poll, gehouden radio-redevoeringen (zie 6952 A).
In afwachting van de behandeling in de Staten-Generaal, begonnen voor-en tegenstanders een felle actie voor of tegen de aanneming van het ontwerp, waarbij gebruik gemaakt werd van alle publicatiemiddelen. De plaatsruimte laat niet toe, een volledig overzicht te geven van alle persstemmen, manifesten, telegrammen aan den Minister-president, radioredevoeringen en openbare vergaderingen. Wij doen derhalve een greep uit deze reacties en laten er den uitslag van een recent opinie-onderzoek aan voorafgaan.

Opinie-onderzoek

Van 29 Nov.—2 Dec. hebben honderden enquêteurs en enquêtrices van het **Nederlandsch Instituut voor de Publieke Opinie** tallooze mannen en vrouwen uit alle deelen van ons land ondervraagd over het actueele Indonesische probleem. De volgende vragen gesteld:

1. „Hebt u gehoord of gelezen over de overeenkomst tusschen de Indonesiërs en de Nederlandsche Commissie-Generaal?" Ja, antwoordde 89%, 11% was er niet van op de hoogte.

2. „Waar komt deze overeenkomst naar Uw meening op neer?"
33% van het publiek meent: „Indonesië wordt in feite onafhankelijk, maar er blijft een band en samenwerking met Nederland."
38%: „Indonesië wordt totaal onafhankelijk, Nederland zal er niets meer te zeggen hebben".
8%: „Nederland en Indië blijven één geheel met grooter vrijheid voor de Indonesiërs".
10% weet het niet.
11% heeft nog niets over het accoord van Linggadjati gehoord of gelezen.
Indonesische onafhankelijkheid met behoud van een band en samenwerking is hetgeen de meerderheid (50%) van hen die in Mei op de Partij v. d. Arbeid stemden in de overeenkomst ziet.
De meerderheid van hen, die op de Partij van de Vrijheid (60%), Anti-Rev. (58%) en Chr. Hist. (50%) stemden, is er echter van overtuigd dat het accoord van Cheribon totale onafhankelijkheid en het verloren gaan van allen Nederlandschen invloed beteekent.

3. „Zoudt U, als U in de Tweede Kamer zat, deze overeenkomst laten doorgaan of verwerpen? Zoudt U dus vóór of tegen stemmen?"
Van de kleine groep, die meenen dat Indië en Nederland één geheel blijven is 76% vóór het accoord, 13% er tegen en 11% weet het niet.
Van hen, die er onafhankelijkheid met behoud van samenwerking in zien, zijn er 71% voor en 19% tegen, 10% heeft er geen meening over.

De ondervraagden, die gelooven dat Nederland in Indië niets meer te zeggen zal hebben zijn voor 67% tegen en voor 23% voor de overeenkomst.
10% van hen antwoordde: „Ik weet het niet".

De politieke overtuiging
De politieke voorkeur, gecontroleerd door een vraag over de partij waar men in Mei j.l. op gestemd heeft, is de tweede groote factor, die het oordeel over de overeenkomst bepaalt:

	(in procenten)		
Pol. overtuiging*)	Vóór	tegen	geen oord.
K.V.P.	30	33	37
P.v.d.A.	56	19	25
A.R.	18	67	15
C.P.N.	72	12	16
C.H.	32	48	20
P.v.d.V.	12	77	11
Alle ondervraagden	**38**	**36**	**26**

Ook de aanhang van verschillende politieke partijen is volgens dit onderzoek in zich zelf verdeeld, die der K.V.P. in het bijzonder. Alleen de aanhangers van de Partij van de Vrijheid (77% tegen) en de Communisten (72% voor) hebben duidelijk hun standpunt bepaald. De Anti-Revolutionnairen (67% tegen) weten ook wat zij willen, evenals, hoewel in iets mindere mate, de leden van de P.v.d.A. (56% vóór). (Ned. Inst. v. d. Publ. Opinie) **(Vorig Opinieonderzoek 6613 G)**

Reacties (Pro).

29 Nov. — De vereeniging **„Nederland-Indonesië"** hield te Amsterdam een bijeenkomst, waar verschillende sprekers o.a. mr. G. J. van Heuven Goedhart, A. J. Koejemans, Dr. K. J. Brouwer en mej. G. E. Poetiray een pleidooi hielden voor de aanvaarding van de ontwerp-overeenkomst. (Parool)

De oud-Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, **prof. dr. J. H. A. Logemann**, zeide op 29 Nov. in een radiorede o.m.:

„Ik begrijp, dat deze zaak ruime kringen van ons volk diep beroert. Maar ik schaam mij als Nederlander voor den teugelloozen laster en smaadcampagne en het snerpend valsche pathos, waarmede zooveel onbegrip voor wat ginds voorvalt en zooveel onvermogen om den Indonesiër als gelijkwaardig medemensch te bejegenen, aan den man wordt gebracht. Ik protesteer als Nederlander met klem tegen deze zelfbesmeuring, die onze eer in Indonesië en in het buitenland aantast."
„Aanvaarding van het accoord beteekent: de weg open naar een nieuwe constitutioneele orde.
Verwerping: bestendiging der revolutie." (A.N.P.)

3 Dec. — Het bestuur van het **N.V.V.** verklaarde, dat de 300.000 in zijn rijen georganiseerde arbeiders zich uit alle macht tegen het heillooze drijven der reactie zullen verzetten. De Indonesische kwestie moet en zal alleen door overleg tot een oplossing worden gebracht. De overeenkomst van Cheribon biedt de mogelijkheid daartoe. (Vrije Volk)

Een groep **letterkundigen** o.w. prof. dr. N. A. Donkersloot, D. A. M. Binnendijk, A. Defresne, Anton van Duinkerken (Prof. dr. W. Asselbergs), J. W. Havermans, Hans van Meerten, Hildo Krop, mevr. dr. A. Romein-Verschoor, L. H. Sondaar, jhr. J. W. H. W. Sandberg, Victor E. v. Vriesland, Jelle Troelstra, prof. dr. J. B. Tielrooy, D. Wolbers en H. Zagwijn hebben een brief tot den Minister-President gericht, waarin o.m. uitdrukking wordt gegeven aan de in hun kringen levende dankbaarheid voor het door de Commissie-Generaal verrichte werk, dat met den onder de uiterst precaire omstandigheden geboden spoed, heeft geleid tot de in de ontwerp-overeenkomst neergelegde overeenstemming. Zij ondersteunen „met kracht de uit ons volk ernstig opklinkende stemmen voor de aanvaarding dezer overeenkomst door de Staten-Generaal." (Alg. Handelsblad)

Groepen **docenten en studenten** aan de Amsterdamsche, Groninger, Leidsche en Utrechtsche **universiteiten** en aan de Delftsche, Rotterdamsche en Wageningsche **hoogescholen** riepen hoogleeraren, privaat-docenten en studenten van alle universiteiten en hoogescholen in Nederland op om hun instemming te betuigen met de basis-overeenkomst van Linggadjati door een petitionnement, dat aan de leden der Staten-Generaal gericht werd, te onderteekenen.

Het petitionnement werd o.a. onderteekend door prof. dr. N. A. Donkersloot, prof. dr. J. J. Fahrenfort, prof. dr. J. M. Romein en prof. dr. J. B. Tielrooy (Amsterdam), door prof. dr. P. J. Bouman en prof. dr. D. Coster (Groningen), prof. dr. W. Banning, prof. mr. F. M. Baron van Asbeck en prof. dr. G. J. Heering (Leiden), prof. J. M. Tienstra, rector-magnificus der Technische Hoogeschool te Delft en prof. J. M. Burger (Delft), prof. dr. M. G. J. Minnaert, prof. dr. Chr. T. Raven en prof. dr. L. Roosenfelt (Utrecht) en door prof. dr. ir. F. J. Olivier en prof. dr. H. J. Venema (Wageningen). (Alg. Handelsblad)

De volgende **hoogleeraren:** prof. mr. R. D. Kollewijn (Leiden), prof. mr. F. M. baron van Asbeck (Leiden), prof. mr. C. Westrate (Leiden), prof. mr. G. van den Bergh (Leiden), prof. mr. W. F. Wertheim (Batavia), prof. mr. W. G. Vegtin (Amsterdam), prof. mr. J. Valkhoff (Amsterdam), prof. mr. W. P. J. Pompe (Utrecht), prof. mr. Jb. Zeylemaker Jzn. (Batavia), prof. mr. M. G. Levenbach (Amsterdam), prof. mr. H. F. W. D. Fischer (Leiden), prof mr. J. C. van Oven (Leiden), prof. mr. J. M. J. Schepper (Batavia), prof. mr. Gr. Langemeijer (Leiden) hebben zich tot den Ministerraad gewend met een brief, waarin zij als hun meening te kennen geven, dat de Staten-Generaal thans de ontwerp-overeenkomst van Linggadjati onmiddellijk moeten behandelen en goedkeuren.
De ontwerp-overeenkomst, aldus de genoemde hoogleeraren, bedoelt een hervorming van het Koninkrijk der Nederlanden. In gewone tijden zou een dergelijke hervorming ten minste ongeveer 5 maanden in beslag nemen.
Deze procedure thans te volgen zou beteekenen:
eenerzijds juridische miskenning van den achtergrond waartegen de herzieningsprocedure der geldende grondwet is uitgewerkt;
anderzijds staatkundige miskenning van den nood, waarin het Koninkrijk zoowel

*) Op pag. 6707-6714 publiceerden wij de programma's der verschillende politieke partijen. Het grootste deel dezer programma's bevat een Indische paragraaf. Voorts zij verwezen naar de congressen, die de regeeringspartijen (K.V.P. en P.v.d.A.) aan de Indische kwesties wijdden (zie 6957 D en 6871 A) en de door de P.v.d.V. aangenomen resolutie (zie 6957 E).

als in het bijzonder Nederlandsch-Indië thans verkeeren.
De grief, tegen de ontwerp-overeenkomst aangevoerd, dat zij bestaat in regelingen en oplossingen van onbestemden aard, gaat voorbij aan het karakter der overeenkomst van te zijn een basis-overeenkomst. De concrete behuizing van het toekomstige Ned.-Indon. samen-leven zal eerst geteekend kunnen worden na een diepgaand staatkundig en rechtskundig overleg, een overleg, waartoe te Batavia en te Linggadjati in de afgeloopen maanden de voorwaarden en de gegevens ontbraken. De basis-overeenkomst moest de voorwaarden juist scheppen.
(Alg. Handelsblad)

Prof. dr. C. C. Berg, dr. K. J. Brouwer, zendingsdirecteur, mr. A. B. Cohen Stuart, oud-regeeringsgemachtigde voor de decentralisatie, ir. Ch. G. Cramer, oud-lid van den Volksraad en van de Tweede Kamer, Alb. de la Court, oud-hoofdambtenaar dep. van onderwijs en eeredienst, H. J. de Dreu, oud-lid van den Volksraad, E. Gobee, oud-adviseur voor inl. en Arab. zaken, mr. W. Hakker, insp. van Financiën, prof. dr. J. P. B. de Josselin de Jong, prof. dr. H. Kraemer, oud-afgevaardigde van het bijbelgenootschap, W. Middendorp, oud-lid van den Volksraad, mr. R. C. graaf van Randwijck, zendingsconsul, J. E. Stokvis, oud-lid van den Volksraad en lid van de Tweede Kamer, Z. Stokvis, oud-inspecteur M. O., mr. B. van Tijn, rechterlijk ambtenaar, dr. J. A. Verdoorn, zendingsarts, richtten een manifest tot het Nederlandsche volk, waarin zij zeggen de basis-overeenkomst te beschouwen als een bruikbaren grondslag voor een noodzakelijke vernieuwing van het Koninkrijk.
(A.N.P.)

4 Dec. — **Kolonel Abdoelkadir Widjojoatmodjo,** adviseur van den lt. gouv.-gen., dr. H. van Mook hield op 3 Dec. een radiotoespraak tot het Nederlandsche volk, waarin hij o.m. zeide:

„Ir. Soekarno is nooit loyaal geweest tegenover het gouvernement. Het waren de Japs die hem, Moh. Hatta en Sjahrir hadden bevrijd. En indien Soekarno en Hatta thans met hun heele wezen hun menschen trachten te overtuigen van de noodzakelijkheid van de aanvaarding van het ontwerp, beteekent dit niet, dat zij loyaal zijn geworden tegenover Nederland. Zij zijn slechts loyaal tegenover hun land en volk".
Kolonel Abdoelkadir was er van overtuigd, dat zij en de onderhandelaars, die het stuk hebben geparafeerd, de overeenkomst zouden uitvoeren.
Over den twijfel aan de rijpheid der Indonesiërs zeide spreker, dat vrijheid een essentieele voorwaarde voor rijpheid was, „want slechts in vrijheid kan worden opgevoed tot ware vrijheid". Spreker noemde de ontwerp-overeenkomst „het kleinste gemeene veelvoud van de wenschen van onze beide volken".
Men vraagt zich in Nederland af, aldus Abdoelkadir, welke garanties er voor het nakomen van de overeenkomst bestaan. Dezelfde vraag houdt de Indonesiërs bezig. Naar spreker's meening geeft de overeenkomst Sjahrir grond onder de voeten, teneinde de uit den band gesprongen elementen gezamenlijk te bestrijden.
„Ik durf niet te denken aan de verwerping van het ontwerp, omdat ik overtuigd ben, dat de gevolgen catastrofaal zouden zijn".
(Tijd)

3 Dec. — In een radio-toespraak heeft **prof. A. Kranenburg,** voorzitter der Eerste Kamer en hoogleeraar te Leiden, o.m. verklaard, dat men nu van schending van onze Grondwet spreekt, als de grondlijnen van het accoord van Cheribon worden aanvaard, maar meent men dan, aldus spr., dat een nieuwe verhouding met de Overzeesche Gebiedsdeelen, zooals in de radio-rede van de Koningin van 7 Dec. 1942 wordt aangekondigd, zonder wijziging in de Grondwet, tot stand zou kunnen worden gebracht? Dat zal toch geen redelijk oordeelend mensch kunnen meenen.
„Geen doodgravers zijn allen, die meewerken aan het tot stand brengen van het accoord, maar bouwers. Wij maken thans geschiedenis.
Sterft af, gij oude vormen en gedachten, wat begraven wordt, is een oude, overleefde staatsvorm, het koloniaal bestel; een nieuwe gemeenschapsvorm zal ontstaan. Niet de doodsklok wordt geluid, maar de klok beiert van een nieuwe geboorte".
(Vrije Volk)

Reacties (contra)

26 Nov. — De heeren dr. W. K. Feuilleteau de Bruyn, lt.adm. J. Th. Fuerstner, prof. A. C. Josephus Jitta, hoogleeraar te Delft, prof. dr. V. J. Koningsberger, hoogleeraar te Utrecht, mr. W. A. Pannenborg, gen. I. H. Reynders, oud-opperbevelhebber land- en zeemacht, A. Th. C. Schiebergen, algemeen voorzitter N.J.V., gen. H. C. Winkelman, oud-opperbevelhebber van land- en zeemacht en E. J. van Rees Vellinga, hebben zich met een oproep tot het Nederlandsche volk gewend, waarin zij den arbeid van de Commissie-Generaal kwalificeeren als een ontbinding van het Koninkrijk der Nederlanden.
(Alg. H.bl.)

28 Nov. — Door de **hoogleeraren** in de rechtsgeleerdheid, mrs. J. Ph. Suyling, J. A. Eigeman, J. H. W. Verzijl, W. J. A. Kernkamp en E. H. s'Jacob, is op 25 Nov. een brief gericht aan den Ministerraad, waarin op staatsrechtelijke, gronden wordt betoogd, dat goedkeuring van de ontwerp-overeenkomst van Cheribon door de Staten-Generaal op dit oogenblik rechtens ongeoorloofd is. Schrijvers achten het ontwerp in strijd met tal van grondwettelijke bepalingen. Het schijnbare voordeel van een zg. soepele oplossing — aldus de onderteekenaren — met de daaraan verbonden noodzaak de hand te lichten met onze staatsrechtelijke instellingen, mag niet gekozen worden boven een weg, die wellicht langer en moeilijker zal zijn, maar die de beste waarborgen biedt voor een hechten staatsrechtelijken grondslag voor nieuwe staatkundige verhoudingen. (Alg. H.bld.)

30 Nov. — **Voorstel-Welter:** Oud-Minister Ch. J. I. M. Welter, prof. dr. C. W. de Vries, prof. mr. J. A. Eigeman, J. Fabius, prof. mr. A. C. Josephus Jitta, prof. mr. P. A. J. Losecaat Vermeer, dr. J. W. de Stoppelaar en mr. W. F. de Waal, hebben aan den Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen een voorstel aangeboden, ter vervanging van de basis-overeenkomst van Linggadjati.
Hierin zeggen zij o.a. van oordeel te zijn, dat een andere basis-overeenkomst mogelijk is, welke voldoet aan het drievoudig desideratum, dat het a. in uitdrukkelijke bewoordingen uitsluit het zgn. koloniale systeem, b. het staatsverband handhaaft, c. den weg open laat voor verdere onderhandelingen. Zij bevelen ter bereiking van dit doel de volgende grondstellingen aan:

1. Uitgangspunt van beleid inzake de herziening van de staatkundige verhoudingen tusschen de deelen van het koninkrijk dient te zijn, dat het gewenscht en ook mogelijk is, langs constitutioneelen weg het koninkrijk zoo te hervormen, dat
a. de eenheid van staat en staatsgezag inderdaad bewaard blijven, en
b. in overeenstemming met de koninklijke rede van 7 December 1942 een staatsorganisatie zal ontstaan, waarvan de samenstellende deelen en hun volken in waarheid vrij zijn.
2. de z.g. basis-overeenkomst van Cheribon kan daarentegen door het Nederlandsche volk, en door de regeering van het Koninkrijk in deszelfs naam, niet worden aanvaard.
3. Terugkeerend tot de positieve en constructieve gedachte, welke conform de koninklijke rede van 7 December 1942 boven als uitgangspunt werd genomen, worden de navolgende hoofdgedachten omtrent de uitvoering ontwikkeld.
4. a. De huidige gebiedsdeelen, als autonome en dus zelfstandige rechtsgemeenschappen herschapen, op geen wijze aan elkander ondergeschikt, zullen inwendig worden bestuurd volgens regels, vastgelegd in een eigen grondwet, dus door een eigen regeering, op de basis van de democratisch-politieke gedachte gevormd. Uit dit laatste vloeit voort, dat de federatieve inrichting in Indonesië moet worden gevolgd en dat een federatief orgaan voor den Archipel moet worden in het leven geroepen. Aan den top van dat orgaan staat de vertegenwoordiger van het na te noemen staatsverband. Hij wordt benoemd door de draagster van de Koninklijke waardigheid. Hij wordt krachtens de staatswet met enkele bijzondere bevoegdheden ter waarborging van fundamenteele rechten, van goed bestuur en van gezonde financiën bekleed.
b. De bouw van het nieuwe staatsverband, met een eigen sfeer van bewindvoering en met een eigen vermogen, wordt verkregen door een vrijwillige staatkundige samenwerking der onderdeelen.
In de nieuwe organisatie van den staat zullen alle krachten van het staatsverband als zoodanig geconcentreerd zijn, zoowel wat de bewindvoering betreft (staatskabinet) als wat de volksvertegenwoordiging (staats-parlement) aangaat. In beide sferen zal vaststaan, dat de invloed en het getal van hen die Nederland en Indonesië vertegenwoordigen gelijk zullen zijn, terwijl de positie van Suriname en Curaçao evenredig zal zijn aan het gewicht dier staatsdeelen.
5. Bij deze constructie komt dus allereerst vast te staan, dat, met uitzondering van de draagster van de koninklijke waardigheid, niet eenig orgaan van het rijk in Europa tevens functionneert als orgaan van de hoogste rechtsgemeenschap.
6. Bij het toekennen van de gezamenlijke staatsfuncties aan de organen van den bovenbouw moet de regel worden gevolgd, dat alle macht berust bij de afzonderlijke rechtsgemeenschappen, voorzoover niet het statuut van de hoogste rechtsgemeenschap uitdrukkelijk bijzondere bevoegdheid opdraagt aan de organen van den bovenbouw.
7. De vertegenwoordiging van de hoogste rechtsgemeenschap vergadert binnen het grondgebied van den staat.
8. Tot het uitoefenen van de functies van bewindvoering over de zaken van den staat worden staatsministers benoemd. Zij zijn verantwoordelijk aan het vertegenwoordigend lichaam van den staat. Zij worden benoemd en ontslagen door de draagster van de koninklijke waardigheid.
9. De voorzitter van het vertegenwoordigend lichaam wordt op deszelfs voordracht, benoemd door de draagster van de koninklijke waardigheid.

10. De vertegenwoordigers van Nederland in het staatsparlement worden aangewezen bij of krachtens een wet, die van de andere deelen van het staatsverband op de wijze door hen overeenkomstig hunne constitutie te bepalen. Overeenkomstig de terminologie van de grondwet wordt in dit stuk onder rijk verstaan het rijk in Europa en onder staat het overkoepelende staatsverband.

(Alg. Handelsblad)

3 Dec. — In tegenstelling tot zijn partijgenooten (P.v.d.A.) maakte **mr. Oud** bezwaar tegen de ontwerpovereenkomst. Hij schreef in het Vrije Volk o.m.:

„Als op den grondslag van deze overeenkomst nieuwe verhoudingen worden uitgewerkt, bestaat het Koninkrijk, als het alle tegenwoordige gebiedsdeelen omvattend geheel, niet meer. Indonesië staat dan buiten het Koninkrijk en gaat met het Koninkrijk een „Unie" aan. Dit is geen kwestie meer van „omvorming" van het Koninkrijk. Het Koninkrijk wordt niet omgevormd, maar ontbonden. De wijze, waarop dit geschiedt, acht ik bovendien in strijd met de grondbeginselen der democratie. De Republiek Indonesië, waarmede de overeenkomst wordt gesloten, is geen democratische staat. Als democratische staat moet zij nog worden georganiseerd. Deze organisatie had aan het sluiten van een overeenkomst van zoo verre strekking dienen vooraf te gaan. Er bestaan voor het tegenwoordige allerminst voldoende waarborgen, dat de vrijheden der millioenen, die de bevolking der Republiek vormen, verzekerd zijn."

„Hier past geen felheid, hier is alleen zorgvuldig overwogen staatsmansbeleid op zijn plaats. Daarom worde een formeele afwijzing der overeenkomst vermeden. De regeering zoeke een vorm, die, zonder dat de overeenkomst wordt aanvaard of afgewezen, den weg openlaat voor verdere besprekingen."

3 Dec. — De oud-Minister-President, **Prof. mr. P. S. Gerbrandy,** hield op 2 Dec. een radiorede, waarin hij o.m. zeide:

„Wij, Nederlanders, staan op het punt den oorlog alsnog te verliezen. En het ergst bij het zich voltrekken van deze ramp is, dat het geschiedt met onze eigen medewerking. Tenzij wij resoluut ons omkeeren op den weg, die ons thans heeft gebracht tot de ontwerpovereenkomst van Cheribon, is onze rechtvaardige zaak verloren".

„Men late zich toch niet in een dwangpositie brengen. Laten toch regeering en Staten-Generaal ook niet den weg bewandelen van amendeering van een accoord, hetwelk zou zijn als het slaan van een spijker in het zand."

Ten slotte beval spreker als eenigen weg tot redding aan een politiek, gedragen door de boodschap van 7 Dec. 1942, die aanstuurt op een Rijksconferentie waarop slechts gesproken zal worden met loyale vertegenwoordigers der verschillende volken en groepen. Prof. Gerbrandy besloot als volgt:

„En als u mij vraagt: kunnen wij dat nog? dan vraag ik u: hebt u niet vijf jaren lang het onmogelijke gedaan, omdat het moest? Houdt vol, houdt vast, ga van dit standpunt nooit af, ge zult bondgenooten overtuigen, want het woord van recht en waarheid vermag oneindig veel. En ge zult het welzijn van alle volken van het Koninkrijk herstellen. (Trouw)

7 Dec. — In een op 4 Dec. te Den Haag gehouden protestvergadering van de **A.-R. Partij** en de **Chr. Hist. Unie,** spraken de heeren H. W. Tilanus en J. Schouten, leiders van de C. H. en A.-R. Kamerfractie.

De heer Tilanus zeide o.m.:

„Schaamte bevangt ons. Voor zulk een Unie geven we niet onze jongens. Wij werken niet om Indië uit te leveren aan het Amerikaansche grootkapitaal. Nederland verzaakt op elke wijze zijn plicht, tegenover het groote geheel van 70 millioen bewoners, die uitgeleverd worden aan dictatuur en bandeloosheid. Het roer moet radicaal om. Het volk van Nederland mag niet zwijgen en ziet op tot God, Die regeert."

Hij schenke wijsheid en licht aan Koningin en Regeering opdat alles ten goede komt.

De heer Schouten keerde zich tegen de voorstelling van het C.H.- en A.R.-standpunt, als zou het koloniaal, reactionnair en conservatief, opzettelijk zijn. Wij willen vrijheid geven aan de Indische volken, maar op grond van gezag en grondwet.

„Het gezag van de z.g. Republiek berust niet op vrijwillige samenwerking van de Indische volken. Aanvaarding van de Republiek beteekent, naar het woord van Prof. Gerbrandy, dat Nederland den oorlog heeft verloren."

„De Republiek is niet bij machte om den wapenstilstand te realiseeren; zij laboreert aan innerlijke spanningen. Met zulk een Republiek mag men geen overeenkomst aangaan."

„Wij wenschen herstel van recht en vrijheid in samenwerking met de Indische volken op grond van de rede van de Koningin." (De Standaard)

A. Officieele tekst der ontwerpovereenkomst —

Preambule:

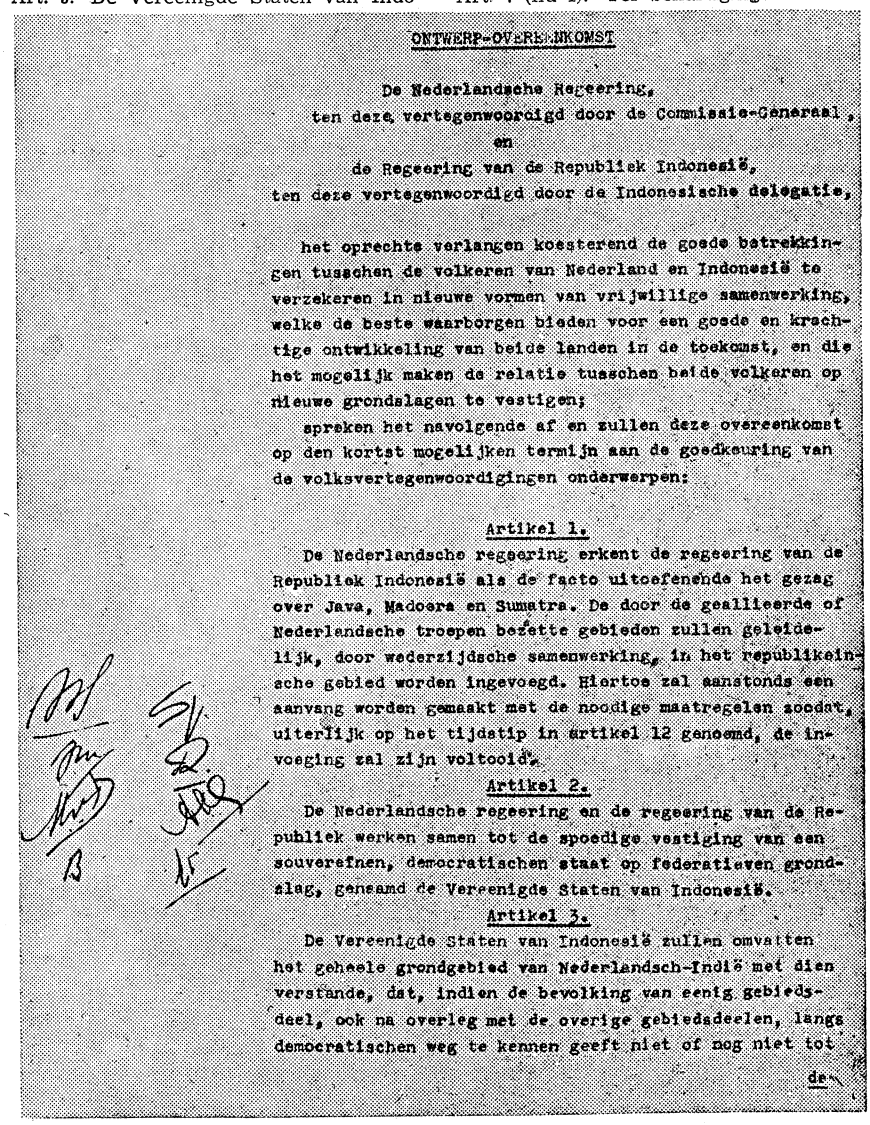
Hieronder is afgedrukt een reproductie van het eerste blad der ontwerp-overeenkomst.

De officieele tekst, die eerst nu verscheen, wijkt eenigszins af van den op pag. 6951 E gepubliceerden tekst.

Wij laten hieronder den officieelen tekst, voor zoover deze afwijkt, volgen:

Art. 3. De Vereenigde Staten van Indonesië zullen omvatten: het geheele grondgebied van Nederlandsch-Indië met dien verstande, dat, indien de bevolking van eenig gebiedsdeel, ook na overleg met de overige gebiedsdeelen, langs democratischen weg te kennen geeft niet of nog niet tot de Vereenigde Staten van Indonesië te willen toetreden, voor dat gebiedsdeel een bijzondere verhouding tot deze staten en het Koninkrijk der Nederlanden in het leven kan worden geroepen.

Art. 7 (lid 1). Ter behartiging van de in

ONTWERP-OVEREENKOMST

De Nederlandsche Regeering,
ten deze vertegenwoordigd door de Commissie-Generaal,
en
de Regeering van de Republiek Indonesië,
ten deze vertegenwoordigd door de Indonesische delegatie,

het oprechte verlangen koesterend de goede betrekkingen tusschen de volkeren van Nederland en Indonesië te verzekeren in nieuwe vormen van vrijwillige samenwerking, welke de beste waarborgen bieden voor een goede en krachtige ontwikkeling van beide landen in de toekomst, en die het mogelijk maken de relatie tusschen beide volkeren op nieuwe grondslagen te vestigen;

spreken het navolgende af en zullen deze overeenkomst op den kortst mogelijken termijn aan de goedkeuring van de volksvertegenwoordigingen onderwerpen:

Artikel 1.

De Nederlandsche regeering erkent de regeering van de Republiek Indonesië als de facto uitoefenende het gezag over Java, Madoera en Sumatra. De door de geallieerde of Nederlandsche troepen bezette gebieden zullen geleidelijk, door wederzijdsche samenwerking, in het republikeinsche gebied worden ingevoegd. Hiertoe zal aanstonds een aanvang worden gemaakt met de noodige maatregelen zoodat, uiterlijk op het tijdstip in artikel 12 genoemd, de invoeging zal zijn voltooid.

Artikel 2.

De Nederlandsche regeering en de regeering van de Republiek werken samen tot de spoedige vestiging van een souvereinen, democratischen staat op federatieven grondslag, genaamd de Vereenigde Staten van Indonesië.

Artikel 3.

De Vereenigde Staten van Indonesië zullen omvatten het geheele grondgebied van Nederlandsch-Indië met dien verstande, dat, indien de bevolking van eenig gebiedsdeel, ook na overleg met de overige gebiedsdeelen, langs democratischen weg te kennen geeft niet of nog niet tot

de

het voorgaande artikel genoemde belangen zal de Nederlandsch—Indonesische Unie beschikken over eigen organen.
Art. 8. Aan het hoofd van de Nederlandsch—Indonesische Unie staat de Koning der Nederlanden. De besluiten ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen zullen door de organen der Unie worden genomen in naam des Konings.
Art. 13. De Nederlandsche regeering zal onmiddellijk stappen nemen opdat, na de totstandkoming van de Nederlandsch—Indonesische Unie, de Vereenigde Staten van Indonesië als lid van de organisatie der Vereenigde Naties worden toegelaten.
Art. 15. Teneinde de Indische regeering te hervormen op zoodanige wijze, dat zij in haar samenstelling en werkwijze zoo goed mogelijk aansluit op de erkenning van de republiek en op de ontworpen staatsrechtelijke structuur, zal de Nederlandsche regeering bevorderen, dat aanstonds wettelijke maatregelen worden getroffen om, in afwachting van de totstandkoming der Vereenigde Staten van Indonesië en der Nederlandsch—Indonesische Unie, de staats- en volkenrechtelijke positie van het Koninkrijk der Nederlanden daarop te laten aansluiten.
Art. 17 (laatste alinea van lid 2). In dat geval zal die conferentie worden aangevuld met een door de genoemde delegaties in onderling overleg, of, mocht dit overleg geen resultaat opleveren, door den voorzitter van het Internationale Hof van Justitie te benoemen voorzitter van andere nationaliteit met beslissende stem.
(V. b. 6951 E)

A. Noodregeling Ouderdomsvoorziening - Wetsontwerp ingediend —

29 Nov. — De Minister van Sociale Zaken bereidt een algemeene herziening der sociale verzekering voor. Bij die voorbereiding wordt in bijzondere mate aandacht geschonken aan de geldelijke verzorging van de ouden van dagen. De regeering heeft echter gemeend, vooruitloopend op de definitieve herziening der sociale verzekering en de daarbij te treffen overgangsregeling voor personen boven een bepaalden leeftijd, een noodvoorziening te moeten voorstellen ten behoeve van de ouden van dagen.
Thans is dan ook verschenen een wetsontwerp: „Noodregeling ouderdomsvoorziening." Uit de toelichting blijkt, dat het ontwerp van wet uitgaat van een verdeeling der gemeenten in drie klassen. Voor elk dier klassen worden inkomensgrenzen vastgesteld, waarboven men niet meer voor een uitkeering in aanmerking komt. Ook verschilt, bij gelijke inkomens, in elk dier klassen de hoogte der uitkeeringen. Voorts is zoowel bij de bepaling der inkomensgrenzen als bij de bepaling van de hoogte der uitkeeringen onderscheid gemaakt tusschen gehuwden en ongehuwden.
Als maximum-inkomen, waarboven men niet voor een uitkeering in aanmerking komt, is voor gehuwde mannen in groote gemeenten (100.000 inw. of meer) gesteld een jaarinkomen van ƒ 1375, in middelgemeenten (20.000 tot 100.000 inw.) een jaarinkomen van ƒ 1225 en in kleine gemeenten (20 000 inw. of minder) een jaarinkomen van ƒ 1075. Voor ongehuwden bedragen deze maxima resp. ƒ 875, ƒ 775 en ƒ 675.
De maximum-uitkeering voor gehuwde mannen bedraagt per maand in groote gemeenten ƒ 78, in middelgemeenten ƒ 70 en in kleine gemeenten ƒ 61. Voor ongehuwden zijn die maxima gesteld resp. op ƒ 44, ƒ 39 en ƒ 35.
Deze maximum-uitkeeringen worden echter alléén verstrekt aan hen, die geen hooger eigen inkomen hebben dan ƒ 50 per jaar. Wordt eenig hooger eigen inkomen genoten, dan wordt dat niet geheel, doch slechts voor ongeveer de helft op de maximum-uitkeering in mindering gebracht.
Op grond van bepaalde minimale en maximale onderstellingen kan worden aangenomen, dat de kosten der regeling, afgezien van de kosten van administratie, vermoedelijk niet minder dan 150 millioen gulden per jaar zullen bedragen en een bedrag van 200 millioen gulden per jaar niet zullen te boven gaan.

Wie in aanmerking komen

In overeenstemming met de gangbare opvatting omtrent den leeftijd, waarop een ouderdomspensioen behoort in te gaan, heeft de regeering gemeend de uitkeering te moeten doen verstrekken bij het bereiken van den 65-jarigen leeftijd.
Voor de uitkeering komen alleen in aanmerking mannen en ongehuwde vrouwen. Daar als regel mag worden aangenomen, dat het levensonderhoud van de gehuwde vrouw bekostigd wordt uit de inkomsten van den man, komt zij niet afzonderlijk voor een ouderdomsuitkeering in aanmerking. De uitkeering is voorbehouden aan personen van Nederlandsche nationaliteit. Art. 4 opent echter de mogelijkheid om bij algemeenen maatregel van bestuur de voorziening ook van toepassing te doen zijn op vreemdelingen. Dit zou te zijner tijd gewenscht kunnen zijn ten aanzien van onderdanen van een vreemden staat, welke in dien staat woonachtige Nederlanders op het punt van uitkeeringen als de onderhavige op gelijke wijze behandelt als zijn eigen onderdanen.
Voor een ouderdomsuitkeering komen niet in aanmerking:
a. degene, die niet binnen het rijk zijn woonplaats heeft, alsmede degene, die niet gedurende een tijdvak van ten minste zes aan den dag van indiening der in artikel 4, eerste lid, bedoelde aanvraag onmiddellijk voorafgaande jaren onafgebroken binnen het rijk, Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao zijn woonplaats heeft gehad; degene, die tengevolge van oorlogsomstandigheden tijdelijk buiten het rijk, Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao heeft vertoefd, wordt voor de toepassing van de voorgaande zinsnede nochtans geacht gedurende dien tijd binnen een dier gebiedsdeelen zijn woonplaats te hebben gehad;
b. degene, die door het uitoefenen van zijn nering, ambacht of ander bedrijf of beroep als zelfstandige dan wel anderszins door het verrichten van arbeid in zijn levensonderhoud voorziet;
c. degene, wiens jaarlijksch inkomen meer bedraagt dan het voor de groep van personen, waartoe hij behoort, genoemde bedrag; als jaarlijksch inkomen van een gehuwden man wordt aangemerkt het totaal van de jaarlijksche inkomens van hemzelf en van zijn echtgenoote;
d. degene, die, hoewel tot arbeid in staat, heeft nagelaten voor het bereiken van den 65-jarigen leeftijd regelmatig in de behoeften van zich en zijn gezin te voorzien. (Nwe Dag - Alg. H.bl.)
(V. b. 6807 A)

B. Ongehuwde moeders niet onder ziektewet - Loongrens ziekte- en invaliditeitswet verhoogd - Ook apothekers zeggen ziekenfondscontracten op —

29 Nov. — De Tweede Kamer heeft met de stemmen van de P. v. d. A. en de C.P.N. tegen een motie van den heer Steinmetz (K.V.P.) aangenomen, waarbij de Kamer als haar oordeel uitspreekt, dat de Ziektewet zoodanig moet worden gewijzigd, dat uitkeeringen bij zwangerschap en bevallingen alleen aan gehuwde moeders behoort te geschieden, terwijl op andere wijze voorzieningen voor ongehuwde moeders behooren te worden getroffen. (Alg. Handelsblad)

30 Nov. — De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp, tot verhooging van de in de ziektewet en invaliditeitswet vastgestelde loongrens van ƒ 3000 tot ƒ 3750 aanvaard. Dit geldt niet alleen voor genoemde wetten, doch ook voor de ongevallenwet, de Landbouw- en tuinbouwongevallenwet en het ziekenfondsbesluit. (Vrije Volk)

29 Nov. — Na de Ned. Mij. tot Bevordering van de Geneeskunst (zie 6935 H), heeft ook de Ned. Mij. ter Bevordering der Pharmacie de contracten met ziekenfondsen opgezegd. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. 6935 H)

C. Nog 5,4 milliard gld geblokkeerd geld —

29 Nov. — Bij de behandeling in de Tweede Kamer van de Begrooting voor 1946 en 1947, heeft de Minister van Financiën medegedeeld, dat het totaal aan geblokkeerd geld thans wordt geraamd op 5.4 milliard gld. De Minister overweegt, geblokkeerd geld voor belegging in aanmerking te doen komen. (A.N.P.)
(V. b. Geblokk. Geld 6935 C)

D. Kanselboodschap der Ned. Hervormde Kerk - Uiterste krachtsinspanning tot verhooging van welvaartspeil —

2 Dec. — In een kanselboodschap, welke op 1 Dec. in alle Ned. Herv. kerken is afgekondigd en waarin de nood van ons volk in herinnering wordt gebracht, wijst de Generale Synode der Ned. Hervormde Kerk er op, „dat alle maatregelen op maatschappelijk en staatkundig gebied moeten falen, tenzij deze gedragen worden door het besef van saamhoorigheid van het geheele volk, van onderlinge verantwoordelijkheid en van dankbaren en gehoorzamen dienst aan den heiligen en verlossenden wil Gods in Jezus Christus."
„Dit onmisbare geestelijke beginsel bij alle herstel van het geschonden en ontwrichte volksleven moet allen — overheid en volk, werkgevers en werknemers, middenstanders, boeren, bedrijfsleiders, financiers, politici — bezielen tot doeltreffende maatregelen en daden, die ons tezamen uit het moeras halen."
Dit beteekent, dat alle te nemen maatregelen moeten leiden tot waarachtige sociale gerechtigheid voor heel het volk.
„Als er een verlaging van het welvaartspeil moet worden gedragen door ons volk en dus strenge soberheid betracht, mag zij niet in hoofdzaak drukken op de zeer velen in alle bevolkingsgroepen, die niet van bijzondere omstandigheden kunnen profiteeren, terwijl er enkelen zijn, die door de bijzondere plaats, die zij in het stelsel van voortbrenging en verdeeling der goederen innemen, deze verarming veel minder gevoelen."
„Ons volk worde terecht opgeroepen tot een uiterste krachtsinspanning, opdat het welvaartspeil voor allen stijge; aan dezen zedelijken plicht mag niemand, die werken kan, zich onttrekken." (Trouw)
(V. b. Kanselboodschap N.H.K. 6669 H)

België

E. Eischen t.a.v. Duitschland —

4 Dec. — Als gevolg van de wederaanhechting van de gebieden Eupen en Malmedy door het Verdrag van Versailles, werd een moeilijke toestand geschapen voor de verbinding tusschen de steden St. Vith en Eupen. De dooreenmenging

van enclaves in dit gebied is een permanente oorzaak van verkeersbelemmeringen en incidenten.
De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft daarom en om vergoeding van de door de Duitschers berokkende verliezen te eischen, op 14 Nov. bij den Raad van Ministers te New York een voorstel tot territoriale wijziging in dit gebied ingediend.
Deze grensherziening is voor het oogenblik de eenige Belgische eisch van territorialen aard. De Belgische regeering heft zich echter het recht voorbehouden eventueel aanvullende eischen te stellen.
Een ander voorstel van het Belgische memorandum heeft ten doel vergoedingen te verkrijgen, die gelijk zijn aan de voordeelen, die andere geallieerde staten zouden kunnen trekken uit het genot van belangrijke elementen van het Duitsche economische bezit.
De Belgische regeering heeft ook effectieve waarborgen gevraagd tegen elken maatregel, die in Duitschland zou kunnen worden getroffen op het gebied van openbare werken, van tarief en tolpolitiek of op onverschillig welk ander gebied, die het transitoverkeer zou treffen, dan wel ten doel zou hebben het verkeer van zijn natuurlijke wegen naar de Belgische havens af te leiden". (Laatste Nieuws)
(V. b. 6928 H; Ned. eischen 6958 A)

Bulgarije

A. Beslissing der Groote Vier i.z. Bulgaarsche grens —

5 Dec. — De Raad van Ministers der vier groote mogendheden heeft 5 Dec, besloten, dat Bulgarije de grenzen van 1 Juni 1941 krijgt. Er mogen geen nieuwe fortificaties in het grensgebied worden aangelegd. (Volkskrant) **(V. b. 6890 C en 6826)**

Duitschland

B. Emden protesteert tegen Nederlandsche aanspraken —

2 Dec. — De bevolking van Emden heeft een protestbetooging gehouden tegen de Nederlandsche aanspraken op grenscorrecties in Oost-Friesland. Er werd een resolutie aangenomen, waarin de bevolking het militaire bestuur vraagt, geen voorwendsels voor nieuwe geschillen, die met de wapens moeten worden beslecht, te scheppen. (Parool)
(V. b. D'tsche reactie 6961 F)

C. Kolonel-Generaal Von Mackensen ter dood veroordeeld —

2 Dec. — Het Britsche oorlogstribunaal te Rome heeft den Duitschen kolonel-generaal Eberhard von Mackensen en luit.-gen. Kurt Maeltzer tot den kogel veroordeeld.
Zij zijn schuldig bevonden aan de massaslachting van 335 Italianen, die in 1943 in de onderaardsche kerkers van Ardeatine bij wijze van represaille werden doodgeschoten. (Alg. Handelsblad)

D. Aantal vermoorde geesteszieken

1 Dec. — Op het eerste na-oorlogsche congres van psychiaters te Berlijn is medegedeeld, dat de nazi's meer dan 275 duizend geesteszieken om het leven gebracht hebben. (Reuter)
(V. b. Oorlogsmisdad. 6905 E)

E. Fusie van de Amerikaansche en Engelsche zones - Wisselkoers voor de Mark - Herstel der normale handelskanalen - Accoord te Washington —

4 Dec. — Bevin en Byrnes hebben op 3 December een overeenkomst geteekend betreffende de economische samensmelting van de Britsche en de Amerikaansche bezettingszones in Duitschland. De bepalingen van deze overeenkomst zullen van kracht zijn, totdat zij bij wederzijdsche overeenkomst nietig worden verklaard, en moeten jaarlijks opnieuw worden besproken. De totale onkosten, die door de beide regeeringen zullen worden gedeeld, zullen naar schatting tot eind 1949 250 millioen p. st. bedragen.

De Engelsche Minister van Buitenlandsche Zaken, Bevin, heeft op een persconferentie verklaard, dat de overeenkomst in geen enkel opzicht als antagonisme tegen de regeering van eenig ander land moet worden gezien, maar dat zij uit zuivere noodzaak geboren werd. Hij sprak de hoop uit, dat het nog mogelijk zal zijn andere zones er bij te betrekken.

Doel.
Volgens Bevin beoogt het project het volgende:
1. een einde te maken aan het dilemma, dat gerezen was tengevolge van concurreerende aanspraken op Duitschland door voormalige bezette landen en de economische noodzakelijkheid om orde te scheppen in den chaos in Duitschland zelf.
2. in Duitschland een industrie op te bouwen, die zoodanig onder toezicht gesteld moet worden, dat agressie is uitgesloten;
3. te ontkomen aan het gevaar van een levensstandaard, die voor het grootste volk van Europa beneden het normale peil zou liggen en, indien hij niet wordt verhoogd, een bedreiging voor den levensstandaard van geheel West-Europa zou kunnen vormen;
4. den Engelschen en Amerikaanschen belastingbetaler te ontlasten, doordat men Duitschland in staat stelt door export geld te ontvangen voor zijn eigen noodzakelijke minimum aan import.

Inhoud.
De Engelsche en Amerikaansche zones in Duitschland zullen per 1 Januari a.s. in economisch opzicht worden vereenigd, waarbij het doel wordt gesteld, dat dit vereenigde gebied einde 1949 een economie heeft opgebouwd, welke het in staat stelt in zijn eigen onderhoud te voorzien.
„De twee zones zullen voor alle economische doeleinden als één enkel gebied worden behandeld. De binnenlandsche hulpmiddelen en alle invoer, waaronder voedsel, zullen gemeenschappelijk worden beheerd, teneinde een gemeenschappelijken levensstandaard te verkrijgen. Engeland en de Ver. Staten hebben besloten de financieele verantwoordelijkheid gelijkelijk te deelen en zich ten doel te stellen, tot een rantsoen van 1880 calorieën per dag voor den normalen verbruiker in beide zones te komen. Met het oog op de huidige voedselpositie in de wereld echter zal het huidige rantsoen van 1550 calorieën per dag worden gehandhaafd.
Volgens het accoord zal er een gemeenschappelijk export- en importbureau worden ingesteld, om de kosten van den invoer te helpen dragen.
De kosten, die de beide regeeringen, vóór 1 Januari 1947 voor haar beide zones en daarna voor het vereenigd gebied, hebben betaald en nog zullen betalen, zullen binnen den kortst mogelijken tijd, in overeenstemming met een herstel der Duitsche economie op gezonde basis, door den toekomstigen Duitschen export worden gedekt.
De beide landen zijn het eens over een spoedige vaststelling van den wisselkoers voor de mark, de opheffing der handelsbelemmeringen, financieele hervorming en de uitwisseling van volledige technische en zakelijke mededeelingen tusschen Duitschland en andere landen. De normale handelskanalen moeten zoo spoedig mogelijk worden hersteld.
(Nat. Rtt'd. Crt.) **(V. b. Ec. fusie 6856 D)**

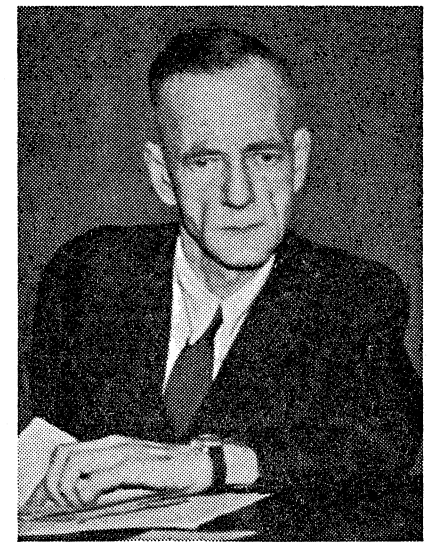
F. Agrarische hervorming in Britsche zone —

2 Dec. — Functionarissen van het Britsche militaire bestuur in Duitschland bestudeeren op het oogenblik een nieuw plan om alle boerderijen en landgoederen in de Britsche zone tot 350 acres te beperken en alle bosschen te nationaliseeren. (Reuter) **(V. b. Agr. herv. 6905 F)**

Engeland

G. Bezoek van den voorzitter der Duitsche Sociaal-Democratische Partij - Critiek op bezettingspolitiek - Fransche ontstemming —

2 Dec. — De voorzitter der Duitsche Sociaal-Democratische Partij, dr. Kurt Schumacher, die tezamen met eenige andere Duitsche sociaal-democratische leiders in Engeland vertoeft om het contact met de Labourleiders weer op te nemen,

Kurt Schumacher

heeft in Cambridge een rede gehouden, waarin hij o.m. zeide, dat de vier bezettende mogendheden het naakte bestaan van het Duitsche volk bemoeilijken. De komende winter zal van beslissende beteekenis voor Duitschland zijn, daar de politieke houding der Duitsche jeugd dan zal worden bepaald. Indien de Westersche mogendheden ergens om te laken zijn, is het wel om het feit, dat zij als overwinnaars Duitschland binnenkwamen, zonder dat zij er ooit een behoorlijke voorstelling van hadden gehad, hoe zij de Duitschers wilden hervormen, aldus Schumacher. Het grootste deel van de Duitsche jeugd is vol hoop en vol argwaan. Zij heeft één groote vrees, door de democratie te worden bedrogen, zooals zij door Hitler werd bedrogen. Het gevaar voor nationaal-socialisme blijft bestaan, zoolang het groot-kapitaal in staat is zijn financieele macht in politieke macht om te zetten.
Ten aanzien van de toekomst van het Ruhrgebied en het Rijnland zeide Schumacher, dat de Sociaal-Democratische Partij strijdt tegen de politieke afscheiding van eenig deel hiervan. Zij staat echter wel een economische internatio-

nale contrôle van de productiemiddelen van het Ruhrgebied voor, daar dit noodzakelijk is voor den wederopbouw van Europa en van Duitschland.

6 Dec. — De Fransche regeering heeft de aandacht der Britsche regeering gevestigd op de bezwaren, die in Frankrijk zijn gerezen tegen het bezoek van dr. Kurt Schumacher aan Engeland.
De Fransche regeering is van oordeel, dat het bezoek een zeer slechte uitwerking zal hebben op de geallieerde onderhandelingen over Duitschland, die binnenkort zullen beginnen.
Men is te Parijs van meening, dat de politiek der Britsche Labour regeering er op gericht is, door Schumacher de Duitsche Sociaal-Democratische Partij uit te spelen tegen de door de Russen geprotegeerde S.E.D. (Soc.-Comm. eenheidspartij).
Verantwoordelijke kringen te Parijs keuren deze politiek af, daar zij, volgens hen, moet uitloopen op het kweeken van Duitsch nationalisme en daar het aannemen van een „Russisch gevaar", waarop deze politiek volgens genoemde Fransche kringen zou zijn gebaseerd, „op zijn minst overdreven is" (Nat. Rott. Crt. - Manchester Guardian - Volkskrant - A.N.P.) **(V. b. Schumacher 6921 D)**

A. Mountbatten commandant van een kruiserformatie - Einde van S.E.A.C. —

30 Nov. — Vice-admiraal Viscount Mountbatten is met ingang van 1 April 1947 benoemd tot commandant van het eerste eskader kruisers der Britsche Middellandsche Zee-vloot. Mountbatten was van Augustus 1943 tot zijn functie werd opgeheven geallieerd opperbevelhebber in Zuid-Oost-Azië. (Sunday Express - A.N.P.)
Met ingang van 1 Dec. 01 uur Ned. tijd heeft het geallieerde hoofdkwartier voor Zuid-Oost Azië S.E.A.C. als zoodanig opgehouden te bestaan. (Reuter)
(V. b. Mountb.: 6881 L; S.E.A.C.: 6808 A)

Frankrijk

B. Auriol voorzitter der Nationale Vergadering - Thorez en Bidault niet gekozen tot premier —

4 Dec. — De socialist Vincent Auriol is tot voorzitter van de Nationale Vergadering gekozen. Hij kreeg 284 stemmen. De communistische en rad.-socialistische candidaten, Cachin en Varenne kregen resp. 170 en 98 stemmen.

5 Dec. — Het Kabinet-Bidault heeft zijn ontslag aangeboden. Bij de stemming over de aanwijzing van een nieuwen minister-president kreeg de communistische candidaat Maurice Thorez 259 van de 579 stemmen. Op den socialist Le Troquer werden twee stemmen uitgebracht. De leden van de M.R.P. (rep. volksbew.) onthielden zich van stemming.

6 Dec. — Ook de leider van de M.R.P. heeft niet de absolute meerderheid kunnen behalen. Van de 601 uitgebrachte stemmen kreeg hij er 240. (Le Monde - Tijd - Nat. Rott. Crt.)
(V. b. Auriol 6776 I)

Internationaal Nieuws

C. Regionale Zuidzee-commissie —

2 Dec. — De Australische Minister van Buitenlandsche Zaken, Evatt, heeft medegedeeld, dat vertegenwoordigers van Nederland, Australië, Frankrijk, Nieuw-Zeeland, de Ver. Staten en Groot-Brittannië in Januari te Canberra zullen bijeenkomen, om de eerste regionale Zuidzee-commissie te vormen. Evatt deelde verder mede, dat de commissie zich niet zal bezig houden met strategische en politieke aangelegenheden, doch uitsluitend de welvaart van de inheemsche bewoners in oogenschouw zal nemen.
(A.N.P. - Aneta) **(Zie ook Car. Comm.: 6946b en 6930 E; Verded. Pacific 6944 C)**

D. Het Zuidpoolgebied - Internationale belangstelling - Uranium en Souvereiniteit —

3 Dec. — De herleving van de belangstelling voor het Zuidpool-gebied, en met name de berichten over de Amerikaansche plannen om daar naar uranium te gaan zoeken, hebben de kwestie van de souvereiniteit over dit gebied weer op den voorgrond gebracht.

Op het oogenblik is het Zuidpoolgebied verdeeld in een aantal sectoren, namelijk een Noorsche, een Australische en een Britsche, terwijl op een vierden sector, tusschen 80 en 150 graden Westerlengte, nog geen aanspraken zijn gemaakt. De grenzen tusschen deze sectoren zijn echter zeer vaag en niet algemeen erkend. Van de Noorsche souvereiniteit over den z.g. Rouvet-sector werd in Januari 1939 aan alle andere staten officieel mededeeling gedaan. Duitschland weigerde haar te erkennen. Italië, Japan en Chili gaven in het geheel geen antwoord, terwijl de Ver. Staten en Sovjet-Rusland de rechten van hun burgers in dat gebied voorbehielden. Groot-Brittannië, Australië, Nieuw-Zeeland en een aantal andere staten erkenden wel de Noorsche souvereiniteit.

Thans is voorgesteld, de kwestie van de souvereiniteit over het Zuidpoolgebied op een internationale conferentie ter sprake te brengen. Terwijl het Noordpoolgebied geheel uit ijs bestaat, zou er in het Zuidpoolgebied een landoppervlakte van ongeveer vijftien millioen km². te vinden zijn. Dit land is overdekt met ijs, dat zich voortzet in den oceaan. Door vliegeniers, die toegevoegd waren aan de Zuidpool-expeditie van Lars Christensen in 1937-'38, zijn bergen waargenomen, die vrij waren van ijs en sneeuw. Deze waarnemingen zijn door een Duitsche expeditie, welke in 1939 met catapult-vliegtuigen het Zuidpoolgebied exploreerde, bevestigd. Thans willen Noorsche, Britsche en Zweedsche geleerden trachten door te dringen in dit achterland. Men verwacht daar o.a. steenkool te vinden. De gemengde Britsch-Noorsch-Zweedsche expeditie zal waarschijnlijk in den winter 1948-49 naar het Zuidpoolgebied vertrekken.

Uit Canberra wordt tenslotte bericht, dat door het Australische departement van Buitenlandsche Zaken zal worden aangedrongen op het zoo spoedig mogelijk zenden van een Australische expeditie naar het Zuidpoolgebied, om opsporingen te doen op het gebied van mineralen en visscherij. Australië heeft aanspraken gemaakt op ongeveer een-derde van het grondgebied bij den Zuidpool.
(Reuter - A.N.P.) **(V. b. Exp. Byrd 6947 C)**

Nieuw Zeeland

E. Verkiezingen —

30 Nov. — Bij de op 27 Nov. gehouden verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden heeft de Labourpartij 43 zetels behaald, de Nationale partij 37 zetels. De zetelverdeeling in het in 1943 gekozen Huis was: Labourpartij 45, Nationale partij 34 zetels en 1 onafhankelijke.
(Manchester Guardian) **(V. b. Verkiez. 3502 I)**

Roemenië

F. Opening parlement - Nieuw kabinet —

2 Dec. — Koning Michaël heeft de eerste zitting van het nieuwgekozen parlement geopend. De afgevaardigden van de oppositie-partijen waren niet aanwezig. Zij hebben besloten niet deel te nemen aan de werkzaamheden van het parlement. Er is een nieuw kabinet gevormd bestaande uit 3 leden van de boerenpartij van Groza, 3 communisten, 3 leden van de nationale volkspartij en een vertegenwoordiger van de vakvereenigingen. Dr. Petroe Groza is wederom Premier en Tatarescoe Minister van Buitenlandsche Zaken. (A.F.P. - Reuter)
(V. b. 6963 E)

Rusland

G. Steun voor wereldvoedselvoorziening —

30 Nov. — De Russische afgevaardigde, bij de Ver. Volken, Gromyko, heeft in de bijeenkomst van de economische subcommissie der Ver. Volken medegedeeld, dat de Sovjet-Unie bereid is, haar steun te verleenen bij de overneming van de taak van de UNRRA in het komende jaar en tot op zekere hoogte deel te nemen aan de nieuwe organisatie welke zich met de wereldvoedselvoorziening zal bezig houden. (Reuter)
(V. b. 6930 F)

Spanje

H. Bomaanslagen te Barcelona en Bilbao —

30 Nov. — Er zijn te Barcelona bommen ontploft in de bureaux van de Phalangistische bladen „La Prensa" en „Solidaridad Nacional", van het onafhankelijke blad „La Vanguardia" en te Bilbao bij het gedenkteeken van gen. Mola, een van Franco's opperbevelhebbers tijdens den burgeroorlog. (Reuter) **(V. b. 6946 F)**

Ver. Staten

I. Boete voor Lewis en de United Mineworkers —

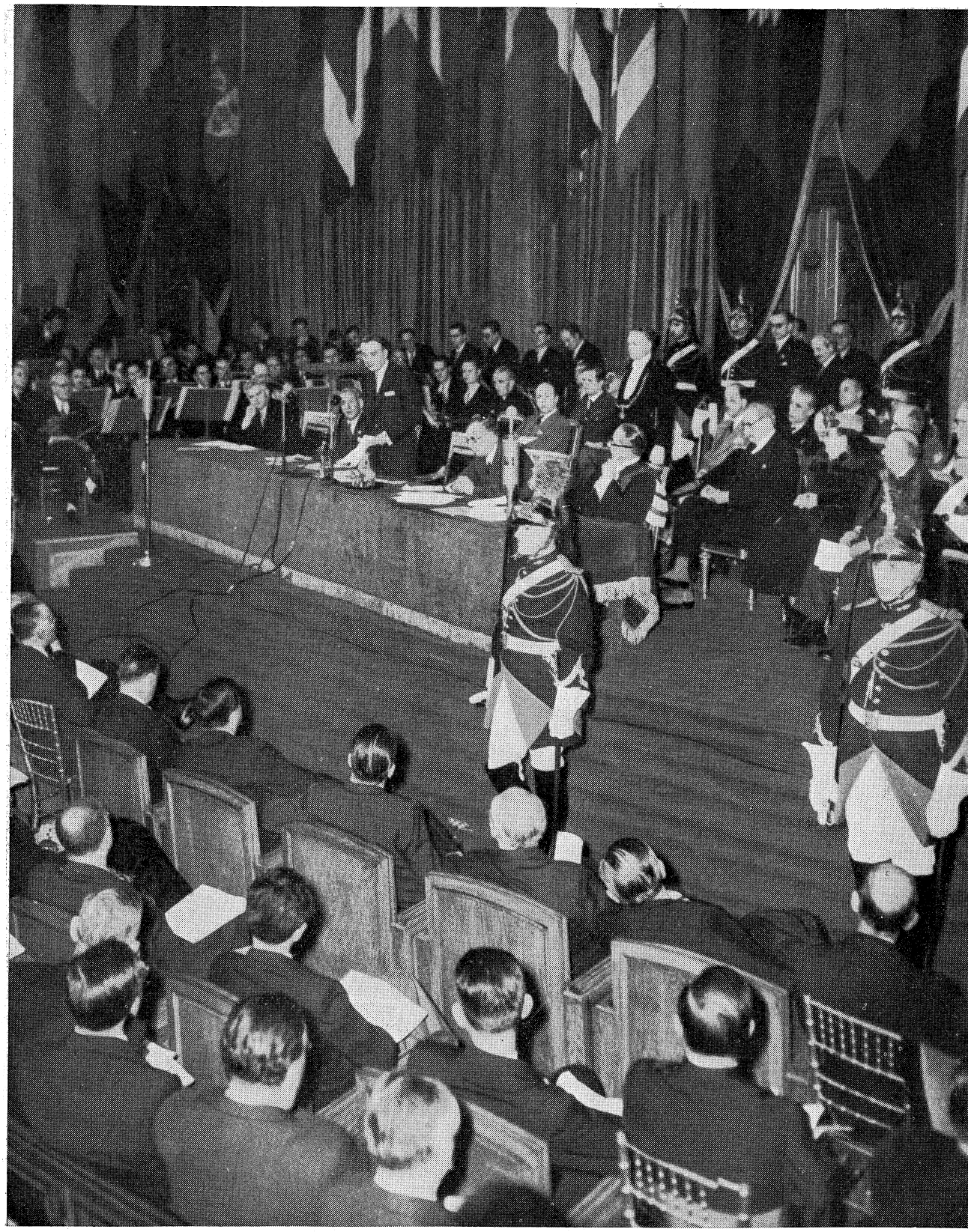
5 Dec. — Het federale Hof te Washington heeft John Lewis, wegens het uitroepen van de staking in de bruinkoolmijnen, een boete van tienduizend dollar opgelegd en den mijnwerkersbond een boete van drie en een half millioen.
Bij het uitspreken van het vonnis verklaarde de president: „Dit is geen geval van een gewone inbreuk op het recht, Het is een slecht en monsterachtig iets. Het beteekent honger, koude, en ontwrichting. Het is een bedreiging van de democratie". (Tijd)
(V. b. Staking 6963 L)

K. Ambassadeur te Londen —

4 Dec. — Oliver Max Gardner, oud-Minister van Financiën is benoemd tot ambassadeur te Londen, als opvolger van Averell Harriman. Gardner is 64 jaar oud en was tot nu toe voorzitter van het adviesbureau voor mobilisatie en reconversie. (Daily Telegraph)
(V. b. Harriman: 6892 A)

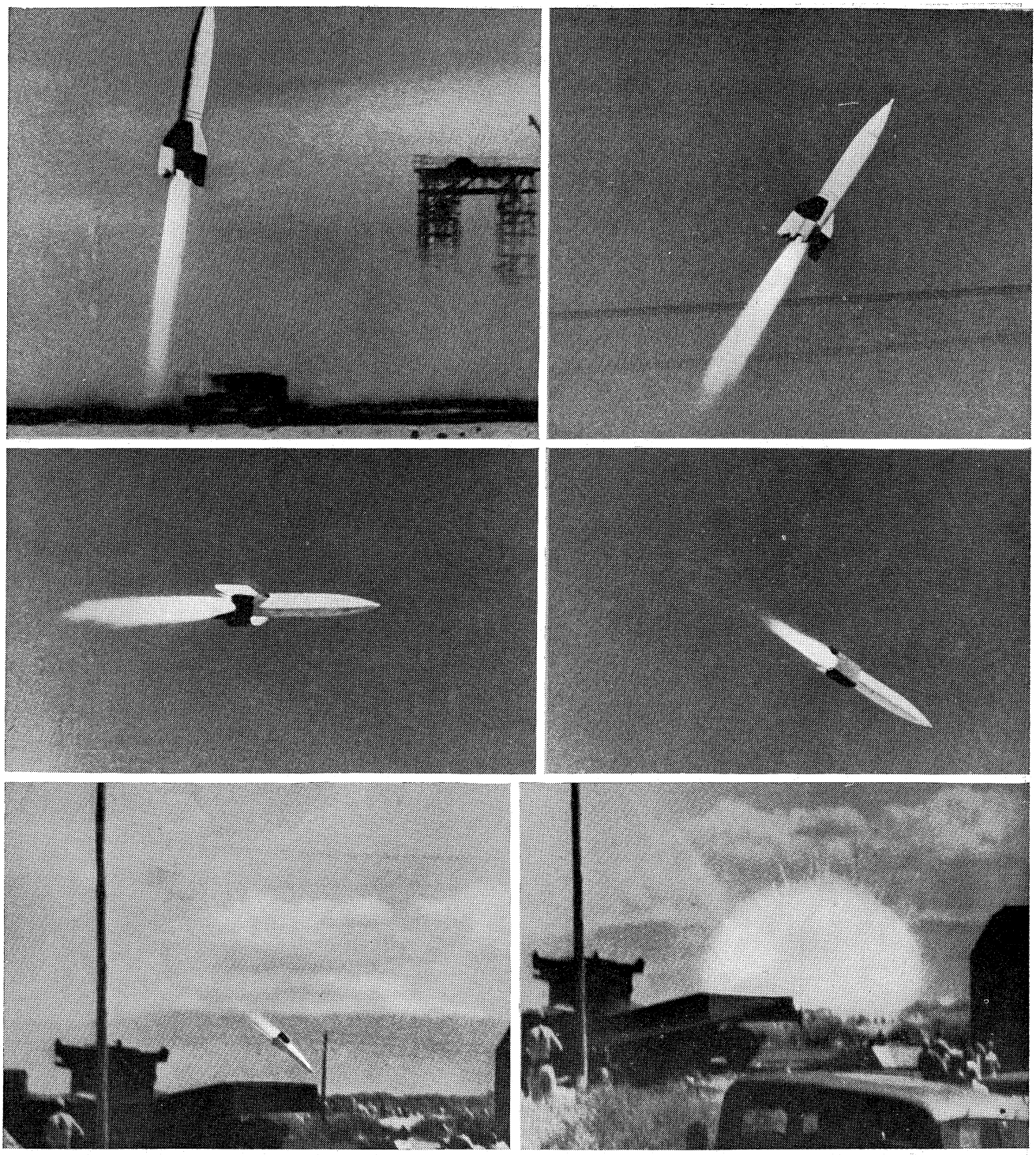
L. Kosten bezettingslegers —

1 Dec. — De Min. van Oorlog, Patterson, heeft verklaard, dat de kosten van de Amerikaansche bezettingslegers in de eerste helft van 1947 369.000.000 dollar zullen bedragen.
Van dit bedrag zal 105.000.000 dollar noodig zijn voor de 620.000 verplaatste personen, die zich nog in de Amerikaansche zones van Duitschland en Oostenrijk bevinden.
(Reuter) **(V. b. Br. bezett.kosten: 6833 B)**

Op 19 November werd te Parijs de eerste algemeene conferentie der U.NE.S.C.O. (United Nations Educational Scientific and Cultural Organisation), de opvoedkundige, wetenschappelijke en cultureele organisatie der Ver. Volken, geopend. Op de foto ziet men den Franschen premier, Georges Bidault, tijdens het uitspreken van de openingsrede

(foto Ass. Press)

In de woestijn van Nieuw Mexico nemen Amerikaansche militaire experts proeven met op de Duitschers buitgemaakte, radiografisch bestuurbare V2-raketprojectielen. Bij een poging om met een dezer projectielen een hoogte van 160 km te bereiken, begon het monster reeds spoedig van zijn loodrechte baan af te wijken. De experts slaagden er in, het projectiel geheel te laten draaien en op ongeveer 10 km. afstand van de observatiepost tot ontploffing te brengen.
De foto's laten zien hoe dit zich afspeelt: Het projectiel wijkt af (boven), wordt gedraaid (midden) en komt bij aanraking van den grond tot explosie (onder).

Een V2, die geheel volgens plan de vlucht volbracht, bereikte een hoogte van 166 km, een nieuw hoogterecord. De meegevoerde instrumenten beloven belangrijke inlichtingen te geven over kosmische stralen, temperatuur en luchtdruk op die hoogte. (zie ook 6518 b)

(foto's Ass. Press)

Nederland

De Overeenkomst van Cheribon

Instructie der Commissie-Generaal - De regeering aanvaardt de overeenkomst - Memorie van Toelichting

De regeering heeft de instructie, welke zij de Commissie-Generaal medegaf naar Indië en welke oorspronkelijk een vertrouwelijk karakter droeg, benevens de aide-mémoire aan de Engelsche regeering, waarnaar deze instructie verwijst, als bijlage toegevoegd aan de memorie van antwoord i.z. de begrooting van Overzeesche Gebiedsdeelen. Voorts heeft de Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, mr. J. A. Jonkman op 10 Dec. in de Tweede Kamer een regeeringsverklaring voorgelezen, waarin het kabinet verklaart het ontwerp van Linggadjati (Cheribon) te aanvaarden. Tegelijkertijd werd aan de Tweede Kamer een door de Commissie-Generaal samengestelde memorie van toelichting op het ontwerp overgelegd. De belangstelling van Kamerleden en publiek voor de regeeringsverklaring was zeer groot. Behalve mr. Van Kleffens, die in New-York verbleef, waren alle Ministers aanwezig. Wij laten hieronder de hoofdzaken van deze belangrijke documenten volgen:

1. Instructie

In de eerste afdeeling van de instructie aan de Commissie-Generaal wordt haar opgedragen innig samen te werken met den Luitenant-Gouverneur-Generaal. De leden der Commissie worden gelijk gesteld met Ministers; boven hen heeft in Indië slechts de Luitenant-Gouverneur-Generaal als vertegenwoordiger der Koningin voorrang. De vergaderingen zijn geheim.

In de tweede afdeeling (art. 14—19) wordt de taak van de C.-G. als volgt omschreven:

Art. 14. Ter bevordering van de voorbereiding van een nieuwe rechtsorde voor Nederlandsch-Indië dragen wij de Commissie-Generaal op:

1) Af te wikkelen aanrakingen met vertegenwoordigers van onze bondgenooten in den tweeden wereldoorlog, welke met de oorlogvoering gepaard gingen, voor zoover dit zich in of nabij Nederlandsch-Indië voltrekt;

2) Waar noodig aanrakingen met volkenrechtelijke organisaties en met vertegenwoordigers van bevriende mogendheden op te nemen. Wanneer het een onderwerp betreft, hetwelk in het bijzonder Nederlandsch-Indië aangaat, daarbij evenwel rekening houdende met het feit, dat het diplomatieke contact tusschen het Koninkrijk en bedoelde organisaties en mogendheden berust bij de daarvoor over en weer bestaande diplomatieke vertegenwoordigingen.

3) Mede te werken aan de voorbereiding van een nieuwe staatkundige ordening voor Nederlandsch-Indië, in het bijzonder door besprekingen te voeren en waar noodig afspraken te maken met vanouds bestaande en met nieuw gevormde staatkundige organisaties en met vertegenwoordigers van de verschillende volkeren en bevolkingsgroepen, voor zoover het opperbestuur en de Nederlandsche wetgever hiervoor mede verantwoordelijk zijn.

4) Voor te bereiden de Rijksconferentie, waarop in onderling overleg tusschen vertegenwoordigers uit alle Rijksdeelen de hervorming van het staatsbestel van het geheele Koninkrijk zal worden overwogen.

5) Mede er voor te waken, dat de grondrechten van de verschillende volkeren en bevolkingsgroepen van Nederlandsch-Indië worden gewaarborgd en dat op het gebied der defensie ook de belangen van de andere Rijksdeelen van het Koninkrijk als geheel en van de internationale samenleving beschermd en behartigd worden.

6) Na te gaan, welke belangen, bij een omzetting van de oude Rijkseenheid in een op den grondslag van een vrijwillig aanvaard volledig deelgenootschap gevestigden meer federatieven staatsbouw, gemeenschappelijk door middel van Rijksorganen behartigd zullen moeten worden en de verzorging daarvan voor te bereiden.

Art. 15. Bij de vervulling van haar opdracht gaat de Commissie uit:

a) Volkenrechtelijk: van het Handvest der Vereenigde Naties en van de met de Geallieerden aangegane overeenkomsten.

b) Staatsrechtelijk: van de Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden en de daarop steunende wetgeving.

c) Staatkundig van:

1. De Koninklijke rede van 7 December 1942 (zie 6463);
2. De Regeeringsverklaring van 10 Febr. 1946;
3. De Troonrede van 23 Juli 1946 (zie 6813 A);
4. De aide-mémoire van 6 Augustus 1946 (zie hieronder);
5. Het regeeringsbeleid, schriftelijk en mondeling uiteengezet bij de behandeling in de Staten-Generaal van het wetsontwerp tot instelling der Commissie-Generaal (zie 6829 B en C).

Art. 16. Daarvan uitgaande laat de commissie zich leiden door deze richtlijnen:

1) De nieuwe rechtsorde, welke zij voorbereidt, zal eenerzijds moeten passen bij de omstandigheden, zooals de tweede wereldoorlog die elders in de wereld, in het bijzonder elders in Azië, heeft geschapen, zal anderzijds Nederlands roeping overzee, met name ten aanzien van de Indonesische volkeren, moeten erkennen.

2) De vernieuwing van de samenwerking van de Nederlandsche en Indonesische volkeren en de andere bevolkingsgroepen van Ned.-Indië zal in de eerste plaats de instemming van de vertegenwoordigers der Indonesische volkeren, alsmede de van de andere bevolkingsgroepen moeten verwerven.

3) De vaststelling van wat de Commissie afspreekt en voorbereidt, zal vervolgens van de samenwerking van Nederlandsche regeering en Staten-Generaal afhankelijk zijn.

Art. 17. In gevallen van ernstigen twijfel over de beteekenis van uitgangspunt en richtlijnen raadpleegt de Commissie Onzen Minister. Indien uitgangspunt en richtlijnen niet houdbaar mochten blijken of niet tot een overeenkomst mochten kunnen leiden, verzoekt zij om verduidelijking, wijziging of aanvulling der instructie.

Art. 18. De commissie bouwt voort op de Malino-conferentie en bevordert het welslagen van de bijeenkomst te Pangkal Pinang (zie 6824 D).

Art. 19. De commissie bevordert de hervatting van besprekingen met vertegenwoordigers van de nieuw gevormde staatkundige organisatie, welke zich aandient als de republiek Indonesia.

In geval van ernstigen twijfel omtrent de aanvaardbaarheid van bepaalde vertegenwoordigers raadpleegt zij Onzen Minister. (Parool - 7 Dec.)

2. Aide-mémoire

In de aide-mémoire aan de Engelsche regeering, waarvan hierboven sprake is en welke aan de instructie was toegevoegd, verklaarde de Nederlandsche regeering zich bereid om langs den weg van besprekingen met constructieve en redelijke figuren tot een oplossing van het conflict te geraken.

Ten aanzien van Java getuigde de regeering nogmaals van haar bereidheid het de facto-bestuur van de republiek hierover, met uitzondering van de zich onder geallieerde contrôle bevindende gebieden te erkennen, indien deze althans bereid was haar plaats in te nemen in een staatkundige structuur voor Indonesië als een in volledig deelgenootschap gelijkwaardig lid van een nieuw hervormd Koninkrijk, waarvan alle leden zich verplichten de fundamenteele democratische principes te handhaven.

Met het oog op de nog niet geconsolideerde verhoudingen in de republiek meende de regeering zekere, met name omschreven waarborgen en zekerstellingen te moeten verlangen van de vastbeslotenheid en het vermogen der republiek om tot een werkelijke oplossing te geraken.

Ten aanzien van Sumatra verklaarde de regeering zich bereid, de opneming van dit eiland in het bestuursgebied van de republiek te erkennen, indien een voorafgaand onderzoek zou uitwijzen, dat de algemeene stemming onder de bevolking aldaar aan deze oplossing de voorkeur zou geven boven die van een autonoom lidmaatschap van de Indonesische federatie, zooals in Malino uitgestippeld.
(Nat. Rottd. Crt. - 7 Dec.)

3. Regeeringsverklaring

Na haar terugkeer hier te lande heeft de Commissie-Generaal de ontwerpeenkomst toegelicht en op verzoek der regeering die toelichting in een memorie samengevat (zie hieronder).

In deze memorie heeft de Commissie-Generaal volgens haar uitdrukkelijke verklaring uitputtend verwerkt al wat zij ter verduidelijking, aanvulling of uitbreiding dezer overeenkomst met de Indonesische delegatie heeft afgesproken. Indien de regeering thans verklaart, dat het haar voornemen is, de Commissie-Generaal te machtigen, deze overeenkomst te onderteekenen, moet deze verklaring uiteraard zoo worden verstaan, dat die onderteekening de Nederlandsche regeering tot niets meer of anders verbindt dan wat volgens de door de Commissie-Generaal opgestelde toelichting is overeengekomen met onverkorte inachtneming van wat de regeering in deze vergadering verklaren zal.

Basis.

De overeenkomst moet worden gezien in het licht van de bij de wet en in haar instructie aan de Commissie-Generaal verstrekte opdracht: het bevorderen van de voorbereiding van een nieuwe rechtsorde voor Nederl.-Indië. Deze overeenkomst stelt dus de nieuwe rechtsorde niet vast, doch beoogt de basis aan te geven, waarop die zal worden opgetrokken.

Aanvaarding van hetgeen door de Commissie-Generaal in dien zin is overeengekomen, komt de regeering wenschelijk en noodzakelijk voor, omdat het vooral psychologisch en staatkundig geboden is, zoodanige afspraak te maken, wil men daadwerkelijk de basis voor een vernieuwde, duurzame samenwerking van de Nederlandsche en Indonesische volkeren leggen. Psychologisch immers moeten wij daartoe eerst van vijanden weer vrienden worden of, in het Indonesisch gezegd, van „moesoeh" weer „temen". De ontworpen overeenkomst spreekt daarvan duidelijk. Staatkundig moeten wij uitdrukkelijk de koloniale verhouding verwerpen en het vrijwillige, volledige deelgenootschap in plaats daarvan doen treden. De ontworpen overeenkomst voldoet aan dien eisch. Aan de beginselen van de 7 December-rede (zie 6463) moet een begin van uitvoering worden gegeven. De ontworpen overeenkomst doet daartoe een eersten stap. Het Koninkrijk der Nederlanden is onder Gods zegen en dank zij Oranje een schepping van het Nederlandsche volk en Nederland had daarin tot de Japansche occupatie ook in Indonesië de leiding. Thans bieden wij den Indonesischen volkeren aan, het Koninkrijk samen te hervormen en aan het vernieuwde staatsverband — Nederland, Suriname, de Nederlandsche Antillen en Indonesië in één Unie vereenigd — door gemeenschappelijke organen, waarin deze allen vertegenwoordigd zijn, leiding te geven.

In dit aanbod is de richtlijn gevolgd — overeenkomstig de Koninklijke rede van 7 December in art. 16 van de instructie aangegeven —, dat de vernieuwing van de samenwerking van de Nederlandsche en Indonesische volkeren en andere bevolkingsgroepen van Nederlandsch-Indië in de eerste plaats de instemming van de vertegenwoordigers der Indonesische volkeren behoeft. In de oprechte en vastberaden bereidheid tot deze hervorming en tot deze samenwerking ligt voor de regeering het zwaartepunt dezer overeenkomst.

Later uitwerking.

De uitwerking dezer afspraak moet intusschen nog grootendeels volgen, afhankelijk als die is van nader overleg tusschen Commissie-Generaal en Indonesische delegatie, van nader beraad met de vertegenwoordigers der Malino-gebieden en der andere bevolkingsgroepen, van samenwerking met de Staten-Generaal tot wijziging van de Grondwet van het Koninkrijk der Nederlanden, van de voorgestelde constitueerende vergadering van de grondwet der Vereenigde Staten van Indonesië en van de conferentie voor het statuut van de Nederlandsch-Indonesische Unie.

De hoofdlijnen van de gedachte toekomstige staatkundige verhoudingen zijn evenwel geschetst, waarbij wordt uitgegaan zoowel van de geldende wettelijke als van de bestaande feitelijke verhoudingen. Zoo handhaaft art. 15 de huidige staats- en volkenrechtelijke positie van het Koninkrijk der Nederlanden en erkent art. 1 daarnevens de regeering van de republiek Indonesia als de facto uitoefenende het gezag over Java, Madoera en Sumatra.

Bij den daarop aansluitenden opzet der toekomstige staatkundige verhoudingen in deze overeenkomst verkrijgt de nieuwe rechtsorde nog geenszins volledige gestalte, doch worden de kiemen daarvoor gelegd en worden de sferen aangewezen, waarbinnen die zullen worden verzorgd: een Nederlandsch-Indonesisch staatsrecht zal de staatsinrichting der Unie beheerschen, Nederlandsch staatsrecht zal beperkt blijven — hierbij voorals nog volgende de terminologie der overeenkomst — tot het Koninkrijk (nieuwe stijl) en Indonesisch staatsrecht zal opgroeien in de Vereenigde Staten. Zoowel de Statenleden als de Unie zullen deelnemen aan het volkenrechtelijk verkeer.

Waar het om gaat.

Oppervlakkige beoordeeling van den vorm der ontwerp-overeenkomst zou nu al kunnen doen denken aan volkenrechtelijke verhoudingen, als zou er hier namelijk een verdrag met een vreemde mogendheid worden gesloten, door de volksvertegenwoordiging goed te keuren. Nauwkeuriger bestudeering van den tekst van aanhef en artikelen leert echter, dat het er om gaat: „De goede betrekkingen tusschen de volkeren van Nederland en Indonesië te verzekeren in nieuwe vormen van vrijwillige samenwerking, die het mogelijk maken, de relatie tusschen beide volkeren op nieuwe grondslagen te vestigen" en dat met name de Nederlandsche regeering en de regeering van de republiek Indonesia daartoe zullen gaan samenwerken door den Staat der Nederlanden te hervormen tot een Nederlandsch-Indonesische Unie, waarvan Nederland en Indonesië gelijkwaardige leden zullen worden. In den aanhef zal voor wat de Nederlandsche regeering betreft dan ook de onderwerping aan de „goedkeuring" van de volksvertegenwoordigers als vervallen moeten worden beschouwd, aangezien die passage er slechts aan bedoelt te herinneren, dat de Nederlandsche regeering ook in deze aan de contrôle der Staten-Generaal onderworpen is.

De relatie van volkeren wordt aan de orde gesteld, waarbij de Nederlandsche regeering verantwoordelijkheid draagt jegens alle volkeren en volksgroepen in het Koninkrijk en de regeering der republiek Indonesia zich sterk maakt, wie onder de Indonesische volkeren op Java, Madoera en Sumatra haar willen volgen.

Belanghebbenden.

De ontwerp-overeenkomst stelt duidelijk in het licht, dat bij de voorbereiding der nieuwe rechtsorde ook anderen dan het Nederlandsche volk en de door de republiek vertegenwoordigde volkeren belanghebbenden zijn in dit proces van staatshervorming: de volkeren van Suriname en de Nederlandsche Antillen (art. 6, tweede lid), de Indonesische volkeren van de Malino-gebieden (art. 3, 4 en 5) en de verschillende bevolkingsgroepen, te Pangkal Pinang vertegenwoordigd (art. 5).

Dit blijkt ook uit het feit, dat met al deze anderen al eerder de eerste voorbereidingen voor de nieuwe rechtsorde waren getroffen: in den Haag (met de Surinaamsche en Curaçaosche delegaties), te Malino en te Pangkal Pinang. Met de regeering der republiek werd nu een gewichtige afspraak tot vernieuwde samenwerking te Linggadjati gemaakt.

In de wet op de instelling van de Commissie-Generaal ging de republiek nog schuil onder de z.g. „nieuw gevormde staatkundige organisaties". In haar instructie werd aan de Commissie-Generaal onder meer opgedragen, de hervatting te bevorderen van besprekingen met vertegenwoordigers van de nieuw gevormde staatkundige organisatie, welke zich aandient als de republiek Indonesia. In de aide-mémoire werd een de facto-erkenning ingeluid. Deze overeenkomst trekt deze lijn door en erkent een de facto-gezagsuitoefening van de regeering der republiek over Java, Madoera en Sumatra.

Naast de aloude en in rechte nog alomvattende verantwoordelijkheid der Nederlandsche regeering (art. 5 en 15) wordt nu ook naar verantwoordelijkheid van de regeering der republiek verwezen (art. 5). Zij zal met de Nederlandsche regeering samenwerken tot overbrugging van den overgangstijd (art. 15), tot vestiging van de Vereenigde Staten (art. 2) en tot vorming van de Nederlandsch-Indonesische Unie (art. 6 e.v.). En ten slotte zal zij haar plaats erlangen te midden van de Vereenigde Staten van Indonesia (art. 4).

Het oude Nederlandsch-Indië wordt een souvereine democratische staat op federatieven grondslag en de Vereenigde Staten van Indonesië worden een volwaardig lid van de Nederlandsch-Indonesische Unie (art. 2 en 6), doch de bevolking van eenig gebiedsdeel, welke zulks wenscht, kan een bijzondere verhouding tot de Vereenigde Staten van Indonesië en het Koninkrijk der Nederlanden (nieuwe stijl) verlangen (art. 3 en 4).

Nieuw-Guinea

In dit verband en in aansluiting op wat terzake in de toelichting van de Commissie-Generaal over Nieuw-Guinea wordt gezegd, verklaart de regeering, dat zij wenscht, dat in den geest van de art. 3 en 4 ook Nieuw-Guinea een eigen status ten opzichte van het Koninkrijk (nieuwe stijl) en de Vereenigde Staten moet kunnen verkrijgen, al zou misschien de autochthone bevolking zich nog moeilijk kunnen uitspreken. In het bijzonder immers behoort daar de mogelijkheid opengehouden te worden voor grootere volksplantingen van Nederlanders, in de eerste plaats van Indische Nederlanders, die onder eigen bestel willen leven.

Over de centrale organisatie van de Vereenigde Staten van Indonesië is nog niets bepaald, noch over haar taak en bevoegdheden.

De behoefte aan federale organen weegt even zwaar als het verlangen naar zelfstandigheid der deelnemende staten. De Groote Oost en Borneo en eventueel andere deelgenooten zullen niet minder tot hun recht moeten komen dan de republiek Indonesia en ruimte zal moeten worden gelaten om desgewenscht en zoo noodig den eenen staat in sterkere mate dan den ander den bijstand te doen genieten van het Koninkrijk der Nederlanden (nieuwe stijl), als bedoeld in art. 10b, met daarbij passende medeverantwoordelijkheid en medezeggingsschap.

De Ned.-Indonesische Unie

De Staat der Nederlanden wordt een Nederlandsch-Indonesische Unie, waarin de leden der Unie in overwegend federatief verband gaan samenwerken, terwijl vroeger de rijksdeelen meer unitarisch waren geordend. Samenwerking door middel van eigen Unie-organen op het terrein van buitenlandsche betrekkingen, defensie, financiën en economische en cultureele betrekkingen wordt beoogd en de ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen genomen besluiten zullen worden genomen in naam des Konings. In de Unie zal Indonesië zelfstandig worden en Nederland zelfstandig blijven. Een meer unitaristisch geordend staatsverband zou niet alleen de Indonesische vrijheid beknotten, doch ook Nederland sterker ondergeschikt maken dan het wellicht verdragen zou (artt. 6—8).

De Kroon

Aan het hoofd van de Unie staat volgens art. 8 de Koning der Nederlanden, aan wien, volgens de toelichting van de Commissie-Generaal, oppergezag blijft opge-

dragen. H.M. de Koningin draagt dus de Kroon der Unie, onpartijdig troonend boven de leden der Unie (evenals in Nederland boven volksgroepen en partijen), aan het hoofd der Unie, immers niet te zien als Koningin der Nederlanden, doch tevens dit zijnde.
In zoodanige constructie zal de Koningin derhalve handhaven, overeenkomstig art. 53 van de Grondwet, de onafhankelijkheid en het grondgebied van den Staat (dan de Unie) en zal de bescherming van de vrijheden en de rechten van alle staatsburgers nog sterker uitdrukking vinden.
Hoe de Unie — en de Koningin aan het hoofd daarvan — in de Vereenigde Staten van Indonesië zullen zijn vertegenwoordigd, wie het staatshoofd der Vereenigde Staten zal zijn, zooals de Koningin vanzelfsprekend het staatshoofd is van het Koninkrijk der Nederlanden (nieuwe stijl), is in het ontwerp opengelaten. Het is echter duidelijk, dat ook de Vereenigde Staten een staatshoofd zullen behoeven en dat ook dit staatshoofd tot het hoofd der Unie in nauwe betrekking zal moeten staan. Als een rechtsstaat onder werkelijk overheidsgezag zullen de nieuwe Vereenigde Staten van Indonesië moeten worden opgebouwd.

Internationale aspecten

Ook in de internationale samenleving zal Indonesië een eigen plaats gaan innemen, wanneer de Nederlandsche regeering er in slaagt, de toelating van de Vereenigde Staten van Indonesië als lid van de organisatie der Vereenigde Volken te erlangen (art. 13), hetgeen de jongste Troonrede mede in het vooruitzicht heeft gesteld (zie 6813 A).
Psychologisch en staatkundig moet ook de in het tweede lid van art. 17 opgenomen mogelijkheid van arbitrage worden verklaard, waarbij uiteindelijk zelfs de bemiddeling van een door den voorzitter van het Internationale Hof van Justitie te benoemen derde kan worden ingeroepen. De regeering ontveinst zich niet, dat de Commissie-Generaal door deze bepaling op te nemen zeer ver is tegemoet gekomen aan het verlangen der republiek, om al bij deze overeenkomst en gedurende den overgangstijd, voordat de nieuwe rechtsorde zal zijn gevestigd, ten volle als zelfstandige partij te worden erkend. De regeering heeft na rijp beraad ook deze bepaling aanvaard met inachtnemng van den daaraan door de Commissie-Generaal gegeven uitleg welke eenerzijds onverkort laat de onderscheiden verantwoordelijkheid van partijen en anderzijds de mogelijkheid van arbitrage niet uitstrekt tot de vaststelling van de nieuwe rechtsorde zelf en welke overigens uiteraard die arbitrage beperkt tot die geschillen, welke uitsluitend op de verhouding tot de republiek betrekking hebben.
Samenvattende stemt de regeering derhalve in met de psychologische en staatkundige strekking der ontwerp-overeenkomst en ziet zij in de daarin neergelegde schets der toekomstige staatkundige verhoudingen, de mogelijkheid geopend, om de beginselen der 7 December-rede bevredigend te verwezenlijken.
Zij is er zich natuurlijk van bewust, dat van de uitwerking dezer afspraak overigens alles afhankelijk is en dat zij dus de belangen der Indonesische en Nederlandsche volkeren — geestelijke en stoffelijke — bij voortduring gewaarborgd moet weten.
De eerbiediging van de huidige staats- en volkenrechtelijke positie van het Koninkrijk der Nederlanden is erkend in het bijzonder in art. 15, 1, 5 en 11. De ontwikkeling van een eigen Indonesisch staatsverband is daarnevens in dezelfde artikelen en in art. 13 uiteengezet, waarbij in de art. 3 en 4 het federatief karakter daarvan aangegeven is. Het duurzame behoud van een gemeenschappelijk staatsverband — op den hechten grondslag van vrijwillig volledig deelgenootschap — bieden in het bijzonder de art. 6-11.
Het Indonesische nationalisme in zijn verschillende schakeeringen krijgt volle vrijheid tot ontplooiing, terwijl Nederland zijn roeping overzee blijft vervullen.
Zoowel de Malino-gebieden als de republiek worden in hun eigen waarde erkend en kunnen de plaats in het nieuwe staatsbestel verwerven, welke hun toekomt en welke zij verlangen.

Medezeggenschap

Aan de andere bevolkingsgroepen wordt hun recht van medezeggenschap gewaarborgd (art. 5), hun aanspraken worden bevestigd in art. 14, de fundamenteele menschelijke rechten en vrijheden van het handvest der Vereenigde Naties zullen zij genieten (art. 10e) en aan art. 10b, bevattende de wederzijdsche uitoefening van het staatsburgerschap door Nederlandsche en Indonesische staatsburgers, kan, indien noodig, voor hen het recht worden ontleend, dat staatsburgerschap deelachtig te worden, waaraan zij de voorkeur zullen geven.
De eisch van het democratische karakter van de Vereenigde Staten van Indonesië (art. 2) en de voorschriften van de leden a, b en e van art. 10 bevestigen het recht der regeering, haar plicht jegens al die Indonesiërs te blijven vervullen, die, waar ook in Indonesië in deze periode, liefde tot eigen land en trouw aan de Kroon, Indonesisch en Nederlandsch nationalisme niet als tegenstelling hebben beschouwd, maar die als vereenigbare en te vereenigen grootheden hebben gehuldigd.
Uit dat vereischte democratische karakter en de verzekering der fundamenteele rechten en vrijheden volgt mede, dat zal verdwijnen wat de Japanners als daarmede tegenstrijdig hebben achtergelaten.
Naar de voorwaarden van het gesloten bestand (zie 6911 I) zal de evacuatie der nog in het gebied der republiek geïnterneerden snel moeten worden voltooid.

Troepen op Java

De toelichting door de Commissie-Generaal op de artt. 1 en 16 verstrekt, voor wat betreft de positie der bezette gebieden en de functie der troepen, bevestigt, dat de voorbereiding der nieuwe rechtsorde in Indonesië, gelijk overal ter wereld, op voldoende machtsmiddelen zal moeten steunen en dat niet tot verzwakking of vermindering daarvan zal mogen worden overgegaan, voordat de waarborgen eener rechtsorde aanwezig zijn.
Dit is ook het stellige standpunt der regeering.

Economie en financiën

De Commissie-Generaal stelt zich voor — na dit politieke accoord — over de gewenschte financieele en economische verhoudingen nadere besprekingen met de Indonesische delegatie te voeren en ook te dien aanzien tot een afspraak te komen over wat gezamenlijk zal worden nagestreefd. Ook de regeering acht dit noodzakelijk. Art. 14 beslaat slechts een beperkt terrein en de afspraken, gemaakt over de aansprakelijkheid van de Vereenigde Staten van Indonesië voor de verplichtingen van Nederlandsch-Indië tot aan het conflict en over nader overleg omtrent de daarna aangegane verplichtingen, komen nog niet voldoende voor, om voor den nieuwen staat van zaken in binnen- en buitenland voldoende vertrouwen te verwerven, hetgeen evenwel voor den wederopbouw en het scheppen van nieuwe welvaart onontbeerlijk is.
Het zal derhalve noodzakelijk zijn, op den grondslag van bestand en politiek accoord ten spoedigste mede overeenstemming te verkrijgen over financieele en economische waarborgen, welke het beginsel van art. 14 over breeder terrein uitstrekken, rechts- en bedrijfszekerheid, onder art. 10a behoorend, nader te omschrijven, en bij den opbouw der Federatie en der Unie ook de financieele en economische eischen volledig in acht te nemen.
In dit kader waren dan in het algemeen de voorwaarden te scheppen, waarop Nederland, overheid en particulieren, voorzoover noodig gesteund door buitenlandschen ondernemingsgeest, bereid zullen kunnen worden gevonden, de volkshuishouding van het nieuwe staatsbestel te dienen in wederkeerigheid, tevens arbeid, vernuft en kapitaal uit de geheele Unie over zoo breed mogelijk gebied productief makende. De regeering zal daartoe de Commissie-Generaal van nadere instructies voorzien.
De regeering meent echter de onderteekening van de basisovereenkomst niet op deze aanvullingen te moeten laten wachten.
Op het eerst gesloten bestand behoort dit politieke accoord zoo spoedig mogelijk te volgen, opdat op deze voorloopige basis, gesteund door de bestaande waarborgen, de uitwerking der gemaakte afspraken voortvarend en doelbewust kunnen worden aangevat en opdat eindelijk de door de Japansche bezetting onderbroken aloude samenwerking van alle volkeren en bevolkingsgroepen van Indonesië en van alle deelen van het Koninkrijk volledig worde hersteld en vernieuwd en op de nieuwe basis duurzaam worde gegrondvest.
Het is de taak der Nederlandsche regeering te bevorderen, dat de verschillende volkeren, welke over vier werelddeelen verspreid in het Koninkrijk der Nederanden werden samengebracht en eeuwenlang hun samenleving hebben beproefd, thans na de omwenteling van den tweeden wereldoorlog naar de eischen van dezen tijd den nieuwen vorm van verdere samenwerking vinden. Daartoe kan de oude Rijkseenheid niet meer dienen en is een nieuwe Unie op den hechten grondslag van een vrijwillig aanvaard volwaardig deelgenootschap der leden op te bouwen.
Bij welslagen, met Gods hulp, van deze conceptie zouden Indonesië en Nederland aan de wereld een voorbeeld geven.
In dezen geest is de regeering bereid, de door de Commissie-Generaal medegebrachte basis-overeenkomst te doen onderteekenen. (N.R.C. - 10 Dec.)

4. Memorie van toelichting

10 Dec. — In de door de C.-G. samengestelde en aan de Tweede Kamer overgelegde memorie van toelichting op de ontwerp-overeenkomst, zijn de notulen der in Indië gehouden besprekingen volledig verwerkt. In deze notulen zijn afspraken, tusschen de delegaties gemaakt, bindend vastgelegd.
Op 14 October werd, aldus de memorie, besloten tot staking der vijandelijkheden, opdat besprekingen over politieke samenwerking met vrucht konden worden heropend. Dat besluit diende te worden gevolgd, wilde het het volle effect verkrijgen, door een binnen een niet te langen tijd te sluiten politiek accoord. Vervolgens wordt in de memorie gewezen op de bijzondere beteekenis van den datum van 30 Nov.

j.l., den dag waarop de gezagsoverdracht van de geallieerde aan de Nederlandsche autoriteiten moest zijn voltooid. Zonder een vooraf bereikt accoord, zou dat tot een ernstige verhooging van de spanning en dientengevolge tot vergrooting van de kans op incidenten met moeilijk voorzienbare gevolgen hebben kunnen leiden. Indien deze datum op dit oogenblik is verschenen zonder dat dit tot een fel en algemeen opvlammen van de vijandelijkheden heeft geleid, dan moet dit naar het oordeel van de Commissie-Generaal worden toegeschreven aan het feit, dat vóór 30 November een basis voor overeenstemming was bereikt. Deze bracht een zekere ontspanning te weeg, daar zij het vertrouwen op een uiteindelijk politiek accoord op steviger grondslag plaatste.
Door beide partijen werd de groote beteekenis van den 30sten November erkend. Dat bepaalde mede het tempo van de werkzaamheden der Comm.-Generaal.

Politiek document
Het ontwerp kan niet worden gezien als een stuk, dat zelf nieuwe staatsrechtelijke regelingen vaststelt, doch het geeft aan in welke richting de maatregelen, zonder welke een nieuw bestel niet in het leven kan worden geroepen, zich zullen moeten bewegen. Bovendien bevat het procedurevoorschriften op die punten, welke niet alleen de bij de overeenkomst betrokkenen aangaan, maar die ook beoogen om de overige deelen van het Koninkrijk bij de voorgenomen hervorming in te schakelen.
Intusschen brengt de aard van het behandelde onderwerp mede, dat in het ontwerp voortdurend wordt gezinspeeld op een toekomstige rechtsorde, die verdient te worden verwezenlijkt. Daardoor zou licht het misverstand, als ware enkel door aanvaarding van deze gemeenschappelijke basis, langs niet-grondwettigen weg een nieuwe rechtsorde geschapen, kunnen ontstaan, wanneer over de beteekenis van het stuk niet reeds te voren volstrekte duidelijkheid bestond. Dit is geen constitutie, veeleer een beginselprogram, het is geen juridisch, maar een politiek document.
Uit zijn karakter volgt zijn onvolledigheid en zelfs zijn vaagheid — niet als vermijdbaar gebrek maar als noodzakelijke beperking. Geheel in de lijn van hetgeen hierboven werd uiteengezet, bepaalt de ontwerp-overeenkomst zich tot het aangeven van het doel, waarheen gestuurd moet worden. Doch in politieken zin gaat zij verder. De Commissie-Generaal had, uitgaande van de aanvaarding door de regeering van de politieke realiteit in Nederlandsch-Indië, zich bezig te houden met een situatie en met organisaties, die buiten de constitutioneele verhoudingen waren ontstaan en gegroeid. In art. 3 van de wet tot instelling van de Commissie-Generaal was erkend, dat besprekingen met nieuw-gevormde staatkundige organisaties noodig waren; dat deze besprekingen haar bekroning zouden kunnen vinden in afspraken met de wederpartij was in artikel 14 der instructie voorzien en dat deze afspraken onder zekere voorwaarden vastgelegd konden worden in een „overeenkomst", werd op 16 Augustus 1946 in de Tweede Kamer uitdrukkelijk door den Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen aangeduid; zij bedoelt te geven den vorm, waarin de evenvermelde afspraken zijn vastgelegd. Bij deze specifieke beteekenis van den overeenkomstvorm past ook de figuur, dat in dit stuk de Nederlandsche regeering en de regeering van de republiek Indonesië, uiteraard ieder in eigen hoedanigheid, optreden.
In het wezen der zaak bevatten immers de afspraken van 15 November datgene, waartoe de volkeren van Nederland en Indonesië uitgenoodigd worden: in vrijheid samen te werken, waartoe de regeering der republiek, als vertegenwoordigster van een der staatkundige organisaties in de Indonesische samenleving zich uitdrukkelijk bereid verklaarde; de verzekering van het binnentreden der republiek in de sfeer van deze samenwerking kan jegens de Nederlandsche regeering niet welsprekender worden gegeven dan door of namens hen, die zich als haar regeering weliswaar eenzijdig constitueerden, doch door de Nederlandsche regeering als politieke realiteit waren aanvaard, evenzeer als de organisatie, die zij vertegenwoordigden.
Zoo kan, gelet op het bovenstaande, aan de ontwerp-overeenkomst, indien zij aanvaard wordt, een rechtscheppende werking niet worden ontzegd: zij bevat aanduidingen omtrent den inhoud van een nieuwe rechtsorde en zij schrijft op verscheidene plaatsen voor, op welke wijze die nieuwe rechtsorde moet worden benaderd.

Twee eischen.
Zal de in dit ontwerp beoogde samenwerking worden volvoerd langs de wettelijk voorgeschreven wegen — en iets anders achtte de Commissie-Generaal ondenkbaar — dan zullen twee dingen onomstootelijk vast moeten staan.
Vooreerst, dat de juridische structuur van het Koninkrijk niet verandert, zoolang zij niet langs wettelijken weg gewijzigd is.
Het is op zichzelf teekenend voor de niet steeds redelijke bewogenheid en de heftige emoties, in openbare reacties op de ontwerp-overeenkomst van Linggadjati tot uiting gebracht, dat deze vanzelfsprekendheid nader moet worden toegelicht: zij blijkt uit het onderscheid, dat het ontwerp maakt tusschen de de facto erkenning van de republiek in artikel 1 en de samenwerking tot vorming van den souvereinen, democratischen staat, genaamd de Vereenigde Staten van Indonesië, in artikel 2. Het onderscheid derhalve tusschen datgene, dat erkend wordt als politieke werkelijkheid eenerzijds en datgene, dat het doel is eener staatsrechtelijke hervormingsprocedure anderzijds. Hetzelfde beginsel ligt besloten in artikel 15 van de ontwerp-overeenkomst, waar immers met zooveel woorden erkend wordt, dat de staats- en volkenrechtelijke positie van het Koninkrijk alleen door wettelijke maatregelen kan worden aangepast aan de nieuwe feitelijke politieke situatie en van de ontworpen staatrechtelijke structuur. Aldus ook kan de in artikel 5 van de ontwerp-overeenkomst vermelde „onderscheiden" verantwoordelijkheid van de Nederlandsche regeering en de regeering van de republiek begrepen worden als een aanduiding voor het verschillende juridische niveau, waarop gedurende den overgangstijd de daarbedoelde verantwoordelijkheid van elk der beide regeeringen ligt.
In de tweede plaats is het duidelijk, dat het beoogde staatkundige doel alleen benaderd zal kunnen worden, wanneer de Nederlandsche wetgever aan de verwezenlijking zal willen medewerken, zoodra de daartoe vereischte projecten tot wijziging van het geldende constitutioneele stelsel hem zullen worden voorgelegd.
Er zijn in deze eerste proeve verscheidene vragen opengelaten, niet omdat daar lichtvaardig overheen geloopen is, doch integendeel, omdat op tal van punten de meest bevredigende regeling eerst mag worden tegemoetgezien, wanneer de eerste concrete vormen van samenwerking de sfeer van onderling vertrouwen hebben versterkt en uitgebreid.

Overeenkomst-vorm.
De overeenkomst-vorm is bij het basisaccoord gehanteerd in den zin van een overeenkomst sui generis, als op 16 Augustus j.l. in de Tweede Kamer door den Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen (zie 6845).

Geen unitarische opbouw
In het licht der gedachte moet worden bezien hetgeen de basis-overeenkomst bepaalt over de organisatie van de Nederlandsch-Indonesische Unie. Door de mogelijkheid open te laten van haar federalistischen opbouw — waartoe de opdracht van de Commissie-Generaal ruimte liet — en niet een unitarischen opzet dwingend voor te schrijven, wordt bevorderd, dat de maximum bereikbare samenwerking langs natuurlijken weg, immers door den uit wederzijdsch vertrouwen voortgekomen wensch van partijen, tot stand komt. Door de basis-overeenkomst een unitarischen opzet te laten voorschrijven, zou elk meeningsverschil in den aanvang reeds den vorm aannemen van een conflict, dat doortrilt tot de grondvesten van het gebouw.

Groote moeilijkheden
De Commissie-Generaal heeft volledig begrip voor de groote moeilijkheden, die ook haar wederpartij in deze basis-overeenkomst in eigen kring moet overwinnen om den weg der samenwerking ongehinderd te kunnen afleggen. Zij spreekt daarom als haar oordeel uit, dat indien bij aanvaarding van de ontwerp-overeenkomst op de geboden basis kan worden voortgewerkt, er met grooten ernst voor gewaakt zal moeten worden, dat de oprechtheid van de bedoelingen der regeeringen niet door het onverantwoordelijke optreden van enkelingen, zoo militairen als burgers, in de dagelijksche verhoudingen in Indonesië en in Nederland in twijfel zou kunnen worden gesteld. Maar zij is tevens voortdurend uitgegaan van de stelling, dat ook na de aanvaarding van de ontwerp-overeenkomst gewaakt moet worden met alle middelen, waarover de regeering beschikt, voor het geestelijke en lichamelijke welzijn van al diegenen, onverschillig van welken landaard of nationaliteit, die er op rekenen de bescherming van hun belangen van de Ned. regeering te mogen verwachten. Alleen onder de volledige aanvaarding door de republiek van dezen plicht der regeering verklaarde de Commissie-Generaal zich bereid tot het parafeeren van den tekst van deze ontwerp-overeenkomst en in het bijzonder tot hetgeen blijkens de artikelen 1 en 16 van de ontwerp-overeenkomst „aanstonds" na de inwerkingtreding van het accoord zal moeten worden ter hand genomen.
Ook ten aanzien van de hervorming van het Koninkrijk is ondubbelzinnig vastgesteld, dat het in art. 6 der basis-overeenkomst vermelde perspectief de rechten der andere, bij deze hervorming betrokken partijen om hun verhouding zelfstandig te regelen, geheel onverkort laat. Zeer in het bijzonder geldt dit voor Suriname en Curaçao, die uitsluitend tot verduidelijking van de beoogde hervorming van het vierdeelig Koninkrijk in het eerste lid van artikel 6 moesten worden genoemd, doch die in art. 6, lid 2, de erkenning vinden van hun aan-

spraken om hun verhouding tot Nederland zelfstandig mede te bepalen.
De Commissie-Generaal rondt de algemeene opmerkingen over den aard en de politieke gevolgen van het accoord op twee punten af.
Vooreerst meent zij, dat op het formeele gedeelte dezer opmerkingen de conclusie past, dat in de ontwerp-overeenkomst van Linggadjati zijn vereenigd de eerbiediging van de thans bestaande wettelijke en de aanvaarding van de feitelijke verhoudingen. En ten andere meent zij, dat de eenige basis voor de samenwerking in vrijheid, die in de hervorming van het Koninkrijk straks haar staatsrechtelijken grondslag zal vinden, thans kan zijn gelegen in het wederzijdsch vertrouwen op een eerlijk benaderen van het gestelde doel. De Commissie-Generaal is er zich van bewust, dat de ontwikkeling van de reëele verhoudingen in Indonesië in de afgeloopen periode thans medebrengt, dat zij tegenover het vertrouwen, dat zij vraagt van de republiek, uitdrukkelijk uitspreekt haar bereidheid hetzelfde vertrouwen te geven. Vertrouwen, niet alleen in den goeden wil van de wederpartij, maar ook in haar kracht om het gemeenschappelijk bepaalde doel der samenwerking te kunnen verwezenlijken, nadat politieke overeenstemming is bereikt. De wetenschap, zelf over die kracht te beschikken en daarmede ook de wederpartij desnoodig te kunnen bijstaan, maakt het Nederland gemakkelijker deze verzekering te geven.

Staatkundige aspecten
De gedachte, de omvorming van Nederlandsch-Indië tot een federatieven staat, welke valt terug te vinden in de regeeringsverklaring van 10 Februari 1946 (zie 6619) en welke sindsdien bij verschillende gelegenheden is herhaald, verkreeg vorm in de resoluties van de conferentie te Malino, Juli 1946 (zie 6808 C, 6817 B, 6824 D). Zij wordt zoowel van Nederlandsche als Indonesische zijde, vrij algemeen aanvaard. De strekking is, te verzekeren, dat binnen de staats- en volkenrechtelijke eenheid van het land voldoende ruimte blijft voor staatkundig eigenmeesterschap der naar aard en behoeften onderscheiden gebiedsdeelen en volksgroepen.
De Commissie-Generaal was bij de politieke besprekingen met de Indonesische delegatie uitgegaan van de vorming in samenwerking van „een vrijen, democratischen staat op federatieven grondslag".
In den loop der discussies bleek, dat aan Indonesische zijde bijzonder waarde werd gehecht aan de vervanging van het woord „vrij" door „souverein", teneinde de positie van den nieuwen staat zooveel mogelijk relief te geven en de gelijkwaardigheid te onderstrepen. Hiertegen bestond bij de Commissie-Generaal geen overwegend bezwaar, daar dit eenerzijds de logische consequentie van de gedachte gelijkwaardigheid vormt en anderzijds het overkoepelend verband in den vorm van de Nederl.-Indon. Unie, waarin een beperking van de souvereiniteit der samenstellende deelen is gelegen, op dat oogenblik door de Indonesische delegatie reeds was aanvaard.
In de artikelen 3 tot en met 5 van het ontwerp worden over dezen nieuwen staat en de wijze van zijn vorming eenige nadere regelen vastgesteld, die in het bijzonder verband houden met de in het algemeen gedeelte dezer toelichting besproken taak der regeering tot veiligstelling van de haar toevertrouwde belangen van volksgroepen en gebiedsdeelen.

Sumatra, Banka, Billiton en Riouw
Ten aanzien van de deelgenooten wordt opgemerkt, dat een „preliminary survey" zou moeten uitwijzen of Sumatra een zelfstandige plaats in de federatie zou willen innemen, doch dat thans dit eiland gerekend is te behooren tot het de facto gezagsgebied der republiek, onverminderd het recht der bevolking om langs democratischen weg te kennen te geven, dat zij haar plaats in de Vereenigde Staten van Indonesië op anderen voet geregeld wenscht te zien. Onder de huidige omstandigheden zijn immers de voorwaarden niet aanwezig, waaronder de keuze, welke zij kan doen, aan de bevolking van Sumatra in alle duidelijkheid voor oogen kan worden gesteld.
Gelet op de mogelijkheden van artikel 4 is ook niet tekort gedaan aan de in Malino vernomen uitspraak van de vertegenwoordigers van Banka, Billiton en Riouw, dat zij tot Sumatra wenschten te behooren, nu de voorwaarde, waarvan deze uitspraak afhankelijk werd gesteld, n.l., dat Sumatra een zelfstandige plaats in de federatie zou innemen, alsnog kan worden vervuld, terwijl — indien die vervulling achterwege blijft — de mogelijkheid van een herziening van de uitspraak van Malino voor Banka, Billiton en Riouw zelf blijft bestaan.

Nieuw Guinea
Intusschen ontveinst de Commissie-Generaal zich niet de bezwaren, die voor een gebied als Nieuw Guinea kunnen voortvloeien uit de consequente toepassing van de artikelen 3 en 4 van de ontwerpovereenkomst. Deze bezwaren kunnen van zoodanigen aard blijken te zijn, dat het bij de uitwerking geboden is in nader overleg te treden omtrent de mogelijkheid om aan Nieuw Guinea een bijzonderen status te verleenen. Als deel van het Koninkrijk en als zoodanig medewerkend in de Nederlandsch-Indonesische Unie, zou dit gebied dan in een bijzondere verhouding kunnen worden gebracht.
Bij de vorming der Vereenigde Staten van Indonesië is gedacht aan een constitueerende vergadering, waar naast de toekomstige deelstaten ook de minderheidsgroepen vertegenwoordigd zullen zijn waarbij de Nederlandsche regeering mede voor dit laatste een speciale verantwoordelijkheid draagt.
Bij deze constitueerende vergadering zal de Nederlandsche regeering niet mee beslissen, maar zij zal krachtens haar gehandhaafde souvereiniteit zoolang de souvereine staat nog niet gevormd is, de procedure bepalen, waarbij zij uiteraard zal samenwerken met de republiek en met de overige belanghebbenden.

Nevenschikking in gemeenschappelijk verband.
Hervorming van de structuur van het Koninkrijk op zoodanige wijze, dat daarin het volledig deelgenootschap van Nederlandsch-Indië op basis van gelijkwaardigheid met Nederland en van vrijwillige samenwerking tot uitdrukking wordt gebracht, sluit onderschikking van Indonesië aan Nederland uit.
In haar consequente toepassing beteekent deze hervorming, dat de deelgenooten naast elkaar gesteld worden in een gemeenschappelijk verband en dat de eenheid tusschen de samenwerkende landen allereerst wordt gewaarborgd, omdat het hoogste gemeenschappelijke gezag in de Kroon ligt verankerd.
Hoe dat gemeenschappelijke verband er in feite zal gaan uitzien, kan thans nog slechts in voorloopige lijnen worden geteekend, omdat de overeenkomst met de republiek niet kan en mag vooruitloopen op beslissingen te dezen aanzien, die alleen in volledig overleg met alle betrokken partijen, dus ook de andere toekomstige staten van Indonesië, alsmede Suriname en Curaçao mogen worden ontworpen en die de medewerking van de Staten-Generaal behoeven.
Over de wijze waarop de Nederlandsch-Indonesische Unie gevormd wordt bevat het basis-accoord een belangrijke bepaling in artikel 6, lid 1, tweede zinsnede.
Hierin immers ligt de erkenning, dat de Nederlandsch-Indonesische Unie door omzetting van het Koninkrijk ontstaat. En al zal het resultaat van deze hervorming neerkomen op de vereeniging in één verband van twee vrije staten, de wijze waarop dit resultaat verkregen wordt, geeft aan dat het proces in tijdsorde niet gesplitst kan worden in twee deelen, waarbij de vorming van den nieuwen souvereinen staat vooraf gaat aan de intrede van dien staat in de Unie. Door omzetting van het Koninkrijk wordt de Unie geschapen: het gemeenschappelijk verband tusschen twee vrije staten is het getransformeerde Koninkrijk.
Dat de Nederlandsch-Indonesische Unie gevormd wordt ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van Nederland en Indonesië drukt duidelijk uit, dat in beginsel de Unie niet treedt in de sfeer der interne aangelegenheden der beide landen, maar verzekert anderzijds, dat elk onderwerp, indien beide landen daartoe termen aanwezig achten, op het niveau der Unie kan worden behandeld.

De Kroon.
Aan de bepaling van artikel 8, krachtens welke de Koning van de Nederlanden aan het hoofd der Nederlandsch-Indonesische Unie staat, is uiteraard vastgehouden, ondanks ernstige bezwaren van Indonesische zijde, die hiervan bij hun landgenooten den indruk vreesden, dat in wezen de oude verhoudingen niet zouden veranderen.
In de handhaving van het oppergezag van den Koning is de meest wezenlijke waarborg gelegen voor de bestendiging van den band tusschen beide volkeren. Zij beteekent tevens, dat de beoogde hervorming een structuur zal scheppen, welke sedert de Koninklijke rede van 7 December 1942 door de regeering in uitzicht is gesteld en dan ook eveneens in de wet op de instelling van de Commissie-Generaal is aangeduid.
Het oppergezag van den Koning ligt besloten in de vermelding, dat de besluiten der Unie-organen zullen worden genomen in naam van den Koning. Het spreekt vanzelf, dat hierbij ook is gedacht aan functies van executieven aard.
Opengelaten is de vraag, in hoeverre het Koninklijke oppergezag zal doorwerken in de hoogste leiding van de Vereenigde Staten van Indonesië. Waar het onderscheid tusschen den constitutioneelen Koning in Nederland en den Koning krachtens het Statuut van de Nederlandsch-Indonesische Unie gedurende de besprekingen aan de Indonesische zijde nog geen vast omlijnd begrip was, viel het voor de Indonesiërs moeilijk met de gelijkwaardigheidsgedachte overeen te brengen op dit punt reeds thans een regeling te aanvaarden.
De Hooge Commissarissen, vermeld in artikel 9 van de basisovereenkomst, zijn geen Unie-organen, doch representanten van de onderscheiden belangensferen van Nederland en Indonesië.

Andere aspecten.
Met de wederzijdsche uitoefening van het staatsburgerschap door Nederland-

sche en Indonesische staatsburgers, wordt een regeling beoogd, waardoor voor Nederlandsche en Indonesische staatsburgers de uitoefening van de burgerschapsrechten over en weer volledig wordt gewaarborgd, geheel in overeenstemming met de regeeringsverklaring van 10 Februari 1946. In art. 10 wordt de verzekering van de fundamenteele menschelijke rechten en vrijheden, waarnaar ook het Handvest der Vereenigde Naties verwijst, genoemd. Daar de republiek zich verbindt om samen te werken tot de vestiging van een nieuwe rechtsorde, waarin deze fundamenteele rechten gewaarborgd zullen worden, zal zij zich uiteraard ook in de overgangsperiode hiernaar moeten gedragen. Deze beginselen, waartoe ook de vrijheid van godsdienst behoort, werden dan ook in de onderhandelingen door de Indonesische delegatie aanvaard en de bereidheid deze met alle haar ten dienste staande middelen te waarborgen, in de besprekingen vastgelegd.

Zoo ook het verlangen naar een innig cultureel contact. Groote belangstelling bestaat voor alles wat in Nederland op verschillend gebied wordt gepubliceerd.

Economische aspecten.

Bij de totstandkoming van art. 14 is duidelijk gebleken, dat de republiek de vrijheid van handel en beweging wil waarborgen en bereid is niet slechts de Nederlandsche ondernemingen, doch de Nederlanders in het algemeen, in een begunstigde positie te brengen.

Uitwerking dezer beginselen dient echter in latere afzonderlijke regelingen te geschieden.

Ook vele vragen op financieel terrein zijn tijdens de onderhandelingen ter sprake gekomen, toen van Nederlandsche zijde werd uiteengezet, hoe de bepaling van artikel 10 sub a, dat het Statuut der Nederlandsch-Indonesische Unie bepalingen zal moeten bevatten omtrent de verzekering van de rechten van beide partijen jegens elkander en de waarborgen voor de nakoming hunner onderlinge verplichtingen, dient te worden verstaan.

Daarbij werd gesteld, dat alle op den rechtspersoon Nederlandsch-Indië, of op de daartoe behoorende publiekrechtelijke, lagere organen, rustende schulden en de door hen aanvaarde verplichtingen tegenover Nederland zoowel als tegenover derde landen en particulieren, door de Vereenigde Staten van Indonesië zullen moeten worden overgenomen. Door de Indonesische delegatie werd de juistheid dezer stelling uitdrukkelijk erkend, onder de reserve, dat de schulden en verplichtingen, tijdens de conflictperiode aangegaan voor militaire doeleinden, nader bezien zouden moeten worden.

Militaire samenwerking

De militaire aspecten worden in artikel 16 aangeraakt, alwaar overleg omtrent samenwerking op dit gebied wordt voorgeschreven. De moeilijkheden, welke op dit terrein zijn gelegen, kunnen bezwaarlijk worden overschat; de erkenning van het beginsel van samenwerking dient echter vooraf te gaan aan de pogingen, om deze moeilijkheden te overwinnen.

Ook uit artikel 10, sub d, waarin wordt voorgeschreven, dat het Statuut van de Nederlandsch-Indonesische Unie bepalingen zal moeten bevatten omtrent de wijze waarop en de voorwaarden waaronder door organen van het Koninkrijk der Nederlanden bijstand zal worden verleend aan de Vereenigde Staten van Indonesië, zoolang deze zelf niet of onvoldoende over eigen organen beschikken, blijkt de wil tot samenwerking. Nederland verklaart zich hier bereid, op nader te bepalen wijze en onder nader te bepalen voorwaarden, Indonesië te helpen de gelijkwaardigheidsgedachte, waarvan de basis-overeenkomst is uitgegaan, te realiseeren. Indonesië verlangt bij dit proces, naar uit de besprekingen duidelijk bleek, de hulp van Nederland en van geen ander land. De band tusschen beide volkeren, waarnaar de basis-overeenkomst in haar aanhef ook verwijst, komt hier opnieuw tot uitdrukking.

De overgangsperiode

Tusschen de aanvaarding van deze basis-overeenkomst en de totstandkoming van de Vereenigde Staten van Indonesië ligt een periode, waarin in Nederland en in Indonesië het hervormingswerk moet worden gereed gemaakt. Het is politiek en economisch noodzakelijk om deze periode, gedurende welke de nieuwe rechtsorde nog slechts in uitzicht is gesteld en zoodoende nog niet kan dienen als vast fundament voor den gemeenschappelijken opbouw, zoo kort mogelijk te doen zijn. Anderzijds zal deze tijd ruim genoeg moeten zijn om de zeer uitgebreide juridische en administratieve hervormingen te kunnen voorbereiden.

Van de zijde der republiek werd als een algemeen bezwaar tegen het gevolgde beginsel ingebracht, dat zij, juridisch gezien, zou hebben terug te treden in de bestaande rechtsorde om daaruit eerst later, bij het verstrijken van den overgangstijd, in het kader van de gewijzigde structuur van het Koninkrijk, weer te voorschijn te komen. Dit zou voor de regeering der republiek politiek onaanvaardbaar zijn, indien niet in de basis-overeenkomst zelve de mogelijkheid zou worden geopend om aanstonds langs wettelijken weg haar positie relief te geven.

Zij dacht daarbij in het bijzonder aan de aanwijzing van eigen buitenlandsche vertegenwoordigers.

Het is wel duidelijk, dat de periode, die als overgangstijd wordt aangemerkt, iets geheel anders is dan hetgeen in punt 15 van de regeeringsverklaring van 10 Februari (zie 6619) als zoodanig werd vermeld.

De overgangstijd, na verloop waarvan over het al of niet verder samengaan van Nederland en Indonesië beslist zou moeten worden, is in de basis-overeenkomst niet aanwezig en daarmede is de tijdbom weggenomen, die een blijvend samengaan bedreigde en door die bedreiging ook de mate van samenwerking in die overgangsperiode noodzakelijkerwijs op voor den uitslag noodlottige wijze zou hebben beïnvloed.

Wat nù als overgangsperiode wordt aangeduid, beslaat niet meer — maar ook niet minder — tijd dan die voor het technisch herzieningswerk noodig is.

Voor deze aldus in tijd begrensde periode blijft juridisch de bestaande rechtsorde over het gebied van Nederlandsch-Indië gehandhaafd, ook al zal met het de facto erkende gezag der republiek over Java, Madoera en Sumatra voortdurend overleg noodig zijn. Dit betreft reeds dadelijk de thans door Nederlandsche troepen bezette gebieden. In deze gebieden zal de Regeering niet zonder de meest strikte waarborgen voor de verzorging van de aan haar toevertrouwde belangen kunnen overgaan tot eenigen maatregel, die een vermindering zou beteekenen van haar vermogen om deze belangen veilig te stellen.

In dezen zin dient het woord „aanstonds" in de artikelen 1 en 16 van de ontwerp-overeenkomst te worden verstaan.

„Overgangs-samenwerking"

Ten einde nu alles wat in deze overgangsperiode in Indonesië moet worden verricht te leiden en te bewaken, meent de Commissie-Generaal, dat het de meest doelmatige weg is het mogelijk te maken om een daartoe aan te wijzen instantie met de noodige bevoegdheden te bekleeden. Dit denkbeeld sluit tevens aan op de in artikel 17 der basisovereenkomst voorziene Nederlandsche delegatie, welke tezamen met een Indonesische delegatie een organisatie zal vormen, waarin de in de basis-overeenkomst beoogde samenwerking tusschen de Nederlandsche regeering en de regeering der republiek is belichaamd.

Deze delegaties vormen ook het in de allereerste plaats aangewezen orgaan om geschillen, welke naar aanleiding van de overeenkomst mochten rijzen, in onderling overleg tot een oplossing te brengen. Mocht dit onderling overleg onverhoopt niet tot een resultaat leiden, dan kan het college, bestaande uit de beide delegaties, worden aangevuld met een voorzitter van andere nationaliteit, die door de delegaties in onderling overleg wordt benoemd of, mochten zij over die keuze niet tot overeenstemming komen, door den voorzitter van het Internationale Hof van Justitie. Deze opzet brengt met zich mede, dat de aldus benoemde voorzitter allereerst tot taak heeft de partijen tot elkaar te brengen. Eerst wanneer beide delegaties het ook onder zijn leiding niet eens worden, wordt de vergadering tot een arbitraal college, waarin de voorzitter van zijn beslissende stem gebruik kan maken.

Deze arbitrage-regeling is overigens uitsluitend voor deze overgangsperiode en uitsluitend voor deze overeenkomst en de daarbij betrokken partijen. Deze vermogen uiteraard anderen niet te binden.

De opname der arbitrage-bepaling ligt in de lijn der Nederlandsche traditie, welke een vreedzame beslechting van geschillen voorstaat. Door den voorzitter van het Internationaal Gerechtshof te 's-Gravenhage bij de eventueele benoeming van een voorzitter van arbiters in te schakelen, is tevens aansluiting gezocht bij een sfeer, waartoe Nederland zich bij voorkeur aangetrokken voelt. De arbitrage-afspraak op zichzelf ten slotte kan een nuttige stimulans vormen om in onderling overleg tot overeenstemming te geraken. (Nat. Rott. Crt. - Tijd)

(V. b. Tekst Ontwerp-overeenkomst 6969 A en 6951 E)

A. Eerepromotie van Lord Beveridge - Sociale zekerheid —

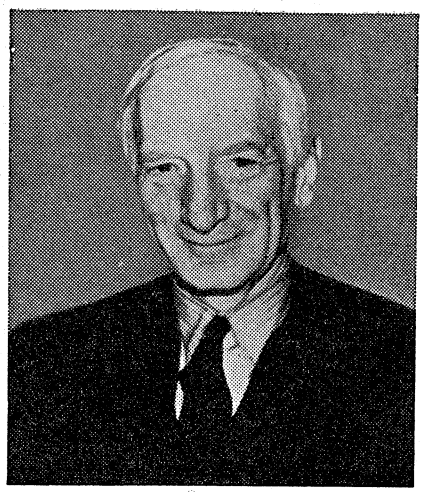
In de aula van de Economische Hoogeschool te Rotterdam heeft op 30 Nov. in een plechtige senaatsvergadering de promotie van Lord Beveridge tot doctor in de economische wetenschappen honoris causa plaats gehad. De promotor was prof. mr. J. G. Koopmans. (N R.C. - 2 Dec,)

Lord Beveridge is 67 jaar oud. Hij werd geboren in Indië in 1879 en studeerde in Oxford aan het Charterhouse and Baliol College. Hij zocht als student aansluiting bij de beweging der „Settlements", waartoe academici behoorden, die nederzettingen vestigden in Londensche armenwijken.

Hij werd voorzitter van het employment exchanges committee en was van 1919 tot 1937 directeur van de Londensche Economische school. Hij liet zich voor de liberale partij tot parlementslid kiezen.

Thans staat hij aan het hoofd van het University College te Oxford. Hij is vooral bekend geworden door zijn publicaties over sociale zekerheid. Met name het in opdracht van de Engelsche regeering op-

gestelde rapport „Social Insurance and Allied Services", „Full Employment in a free Society" en „The Price of Peace".
(Msb. - N.R.C.)

Lord Beveridge
(foto Anefo)

In **„Vrij Nederland"** van 30 November publiceerde mr. dr. A. A. van Rijn een artikel, getiteld **„De boodschap van Lord Beveridge"**, waaraan wij het volgende ontleenen:

In het Atlantic Charter, door Roosevelt en Churchill in Augustus 1941 op den Atlantischen Oceaan opgesteld, wordt de sociale zekerheid als een der oorlogsdoeleinden gesteld. Een concrete uitwerking van dezen eisch was echter nog niet gevonden. Het is de groote verdienste van Lord Beveridge, dat hij de gedachte der sociale zekerheid in een practisch plan heeft geconstrueerd. Het rapport getiteld: „Sociale verzekering en aanverwante diensten", dat onder zijn leiding is samengesteld, werd in December 1942 gepubliceerd.

In de kringen der Engelsche Regeering vond het direct warmen steun. Churchill gaf daarbij de bekend geworden verklaring, dat hij en zijn collega's voorstanders van een sociale verzekering waren voor alle klassen der maatschappij „van de wieg tot het graf".

Het rapport bevat drie voorstellen:

1. een uitgebreid stelsel van sociale verzekering, dat voor de geheele bevolking moet gelden;
2. een systeem van kinderbijslagen, dat eveneens de geheele bevolking omvat;
3. een schema voor een gezondheids- en rehabilitatiedienst.

De samensteller van het rapport heeft veel voldoening van zijn werk gehad.

Kort geleden is een National Insurance Act tot stand gekomen, welke geheel op het Beveridge-rapport is gegrond. Sinds Augustus van dit jaar werkt de Family Allowances Act, waarmede ook het tweede deel van het rapport is verwezenlijkt. Een ontwerp Health-Services Act staat op punt tot wet te worden verheven.

Lord Beveridge neemt als uitgangspunt de sociale zekerheid.

Dit uitgangspunt heeft consequenties voor het geheele sociale terrein. Het streven wordt er op gericht om den stroom van goederen en diensten meer in de richting der groote massa te leiden, zoodat deze een ruimer bestaan zal ontvangen. Dit is wat Beveridge in zijn rapport aanduidt als „de herverdeeling van het nationale inkomen", welke ook door een goed werkende sociale verzekering wordt bevorderd. Immers — aldus zijn redeneering — de Overheid moet in die verzekering bijdragen en in de wijze, waarop de daarvoor benoodigde belastingen worden opgelegd, moet een overheveling van inkomen van de meer welgestelden naar de groote massa worden bereikt. In dit verband is bekend geworden zijn uitlating: geen cake voor enkelen als er niet is brood voor allen.

Het is verklaarbaar, dat een schrijver over de sociale zekerheid gegrepen wordt door den bitteren ernst van het probleem der massawerkloosheid. Vandaar de tweede, reeds over de geheele wereld bekend geworden publicatie van Beveridge: Full Employment in a free Society.

Hij sluit zich aan bij de opvatting van Lord Keynes, dat een crisis ontstaat doordat de belegging bij de besparing ten achter blijft. Welnu, dan ligt het op de weg der Overheid voor dat gedeelte, dat het particuliere bedrijfsleven aan besparingen onbenut laat, tot activeering van het economische leven te komen en aldus de werkloosheid weg te werken.

Volgens Beveridge zal in overeenstemming hiermede de jaarlijksche rijksbegrooting moeten worden een plan, dat in het komende jaar het economische leven beheerscht. Een begrooting zal niet meer zijn een stuk, waarbij men allereerst denkt aan geld, maar een stuk, dat is gegrond op de hoeveelheid beschikbare arbeidskracht. De Minister van Financiën zal dus bij het opmaken van de begrooting allereerst moeten nagaan, hoeveel alle burgers te zamen naar schatting zullen verbruiken en hoeveel zij zullen beleggen. Die bedragen vormen dan het totaal, dat particulieren in het komende jaar zullen uitgeven. Is dit voldoende om allen arbeid te geven? Wanneer de Minister van Financiën tot de conclusie komt, dat dit niet het geval is, dan zal de Overheid met haar uitgavenpolitiek voor de aanvullende vraag naar arbeid moeten zorgen. Belasting en leening zullen de noodige middelen moeten opbrengen. Gezorgd moet worden, dat de toeneming van staatsschuld, welke daardoor ontstaat, niet uitgaat boven wat het toenemende nationale inkomen kan dragen. De berekeningen, welke Beveridge hieromtrent in zijn boek publiceert, leiden hem tot de conclusie, dat dit voor Engeland bij volle werkgelegenheid niet het geval zal zijn.

(Vrij Nederland - 30 Nov.) **(V. b. Plan Beveridge 5386 C; Beveridge 6889 H en 6841 D; Atlantic Charter 6495; Lord Keynes 6705 E)**

A. Tweede Kamer - Wetsontwerp - Conversieleening aangenomen - Moties i.z. Spanje verworpen - Het gezantschap bij het Vaticaan - Richtlijnen voor het buitenlandsch beleid —

4 Dec. — Het wetsontwerp conversieleening is met 61 tegen 20 stemmen aangenomen, nadat de Minister de rentevergoeding der conversierekening op 2½% gebracht had. (Alg. H.blad)

11 Dec. — In de zitting van de Tweede Kamer van 10 December, werd de begrooting van Buitenlandsche Zaken zonder hoofdelijke stemming aangenomen, met aanteekening, dat de communisten geacht wilden worden te hebben tegengestemd.

Tevoren was een motie van den heer Paul de Groot (comm.) betreffende het niet bestendigen van de diplomatieke en handelsbetrekkingen van Nederland met de Regeering-Franco, verworpen met 74 tegen 9 stemmen.

Een motie van mr. jhr. Van der Goes van Naters (P.v.d.A.) ter ondersteuning van de voorstellen in de vergadering van de U.N.O., welke beoogen door middel van vrije verkiezingen te geraken tot herstel van den democratischen Regeeringsvorm in Spanje, werd met 58 tegen 25 stemmen verworpen.

Een amendement van ds. Zandt (St. Ger.), strekkende tot opheffing van het Nederlandsche gezantschap bij het Vaticaan, werd met 65 tegen 9 stemmen verworpen.

Aan de Memorie van Antwoord op de begrooting van Buitenlandsche Zaken, ontleenen wij nog het volgende:

De regeering is van meening dat z.g. „blokvorming", hetzij in West-Europa of waar ook elders, er in de huidige omstandigheden niet toe zal kunnen bijdragen, om de bestaande tegenstellingen te verzachten.

Vast staat, dat neutraliteit in de toekomst een minder deugdelijk middel zal zijn om Nederland buiten conflicten te houden, dan zulks in het verleden het geval is geweest. Ook om deze reden zal Nederland zijn vollen steun aan de Vereenigde Naties schenken.

Het Ned. aandeel in de kosten dezer organisatie zal waarschijnlijk 400 tot 500 duizend dollar bedragen.

Het is de vurige wensch der regeering om in het bijzonder in economisch opzicht, nauwe banden tusschen Nederland, België en Luxemburg tot stand te brengen.

De regeering deelt het oordeel niet, dat de positie van het rijk in Europa gezien moet worden als een bruggenhoofd in het geallieerde politieke systeem.

De kern van het Europeesche vraagstuk wordt gevormd door het Duitsche vraagstuk. Het voorstel der Amerikaansche regeering om Duitschland gedurende tenminste 25 jaar ontwapend te houden, verdient groote belangstelling. (Alg. H.blad)

(V. b. Buitenl. beleid: 6813 kol. 2; Conversieleening: 6949)

B. Cijfers i.z. repatrieering uit Indië —

7 Dec. — Tot 15 November zijn bijna 73 000 evacué's naar Nederland gerepatrieerd. Schattingen van het aantal nog te evacueeren personen varieeren van 5000—20.000 personen.

De totale passagekosten worden geraamd op ƒ 82 000.000. De totale kosten per evacué bedragen naar schatting ongeveer ƒ 1.170. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Evacuatie 6751 B; Cijfers Repatr. 6736 K)

C. Kunstzuivering - Standpunten van kunstenaarsfederatie en Centralen Eereraad —

4 Dec. — De Nederlandsche Federatie van Beroepsvereenigingen van Kunstenaars heeft zich in een brief gericht tot den Ministerraad en de Ministers van Justitie en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, uitgesproken over den Centralen Eereraad, die door zijn beslissingen veel critiek heeft opgewekt.

In dezen brief wordt er op gewezen, dat de uitspraken van den Centralen Eereraad groote verontrusting gewekt hebben, vooral bij de kunstenaars. Daar deze Centrale Eereraad zich aan strikt juridische maatstaven houdt en geen rekening houdt met moreele factoren, zien de kunstenaars zich opnieuw voor het probleem geplaatst hoe zij de groote collaborateurs buiten het beroep moeten sluiten.

In een circulaire heeft de Centrale Eereraad zijn beleid verdedigd. Hierin wordt er op gewezen, dat de Eereraden geen enkele geschreven norm hadden, waaraan de gedragingen der kunstenaars kon-

den worden gemeten. Menig geval werd uitsluitend „op de stukken" afgedaan, zonder dat er gelegenheid was geweest den kunstenaar en getuigen te hooren.
Bij de instelling van den Centralen Eereraad werden geschreven normen opgesteld, waarvan niet mag worden afgeweken. Waar de uitspraken indruischen tegen de algemeen geldende normen van vaderlandsch gedrag in den bezettingstijd, daar moet, zoo besluit de circulaire, de schuld niet gezocht worden bij den Centralen Eereraad, maar bij den wetgever, die een smal pad heeft aangewezen, waarvan geen duimbreed mag worden afgeweken. (Vrije Volk)

Naar „De Tijd" van 12 Dec. mededeelt, hebben de Eereraden voor Tooneel en voor Beeldende Kunsten aan den Minister hun ontslag aangeboden.
(V. b. 6960 C; 6886 E)

A. De stand van de volksgezondheid

7 Dec. — Minister Drees heeft op 6 December in de Tweede Kamer een beeld gegeven van den stand van de volksgezondheid in Nederland. Bedroeg de sterfte in de maanden Januari—September 1939 8.7 pCt., in Januari van dit jaar bedroeg zij 11.4 pCt., doch het gemiddelde van dit jaar is al weer gedaald tot 8.6 pCt. Zoo was ook de sterfte aan T.B.C. in Januari—September 1939 3.3 pCt. en thans na een scherpe stijging al weer 3.4 pCt. De normale zuigelingensterfte van die eerste maanden van 1939 was 37.9 per duizend en zij is op het oogenblik over het geheele jaar genomen 38.4, nadat zij in Januari van dit jaar nog 69.1 per duizend was. (Tijd)
(V. b. Geboorte- en sterftecijfers 6847 A)

B. Aangifte bezettingsschade —

5 Dec. — Het commissariaat voor Oorlogsschade deelt mede, dat zij, die tot dusverre verzuimden de door hen geleden bezettingsschaden aan te geven, daartoe nog tot 1 Februari 1947 in de gelegenheid worden gesteld.
Onder bezettingsschaden worden verstaan: schaden als gevolg van een bijzondere, dus niet algemeen werkende beschikking of handeling van de voormalige Duitsche weermacht en daarmee gelijkgestelde organen, zooals de Waffen S.S. en de Duitsche politie, voorzoover deze schaden bestaan in:

1. Gemis van opbrengsten van onroerende goederen en schepen (huur en pachtderving); 2. Onvermijdelijke uitgaven gemaakt vóór 15 Mei 1945 en 3. Derving van inkomsten, indien door bedrijfsstagnatie of stagnatie in de uitoefening van een zelfstandig beroep, de middelen om in het levensonderhoud te voorzien zijn komen te ontbreken. (Maasbode)
(V. b. Bezettingsschade 6538 kol. II)

C. Handel met Duitschland - Rede van Minister Van Kleffens —

12 Dec. — In een toespraak tijdens een lunch van de Nederlandsche Kamer van Koophandel te New York, heeft Minister Van Kleffens de aandacht gevestigd op de verantwoordelijke positie, die de Vereenigde Staten in het economische bestel van de wereld innemen. Iedere economische ontwikkeling in dit land, aldus de Minister, heeft reacties in het buitenland tot gevolg en daarom moet er voor gewaakt worden, dat de maatregelen, die genomen worden, niet onnoodig tegen het belang van andere landen indruischen. Tot dusverre heeft het huidige bestuur van West-Duitschland den Amerikanen en Engelschen belastingbetalers een aanzienlijke som gelds gekost, doch oneindig veel schadelijker nog is het bestuur voor Nederland geweest. Het Nederlandsche handelsleven leidt een kwijnend bestaan, aangezien het geallieerde militaire bestuur den handel tusschen Nederland en Duitschland verhindert. De Ver. Staten en Engeland hebben besloten Duitschland in drie jaar weer op de been te helpen, doch, vroeg Minister Van Kleffens, hebben zij ook besloten de naburige geallieerde landen in staat te stellen een gedeelte van hun welvaart te herwinnen door het hun mogelijk te maken de scheepvaart en de exporten naar Duitschland te hervatten? Het zou het toppunt van onrechtvaardigheid zijn, de Duitsche economie te herstellen en de naburige geallieerde landen onnoodig te laten kwijnen. Het laatste wat de Nederlanders wenschen is de Duitsche economie vrij te laten; doch spr. opperde, dat ten minste de Belgische en Nederlandsche havens gebruikt zouden kunnen worden voor het transito-verkeer naar Duitschland.
Te dien einde hebben de Duitschers zekere credieten noodig, die de Nederlanders bereid waren te verschaffen binnen de perken van hun huidig vermogen. Maar de Nederlanders zouden ook gaarne dezen handel zien uitgebreid. Andere landen moeten er aan deelnemen, opdat Duitschland in veel korter tijd weer op eigen beenen kan staan dan nu mogelijk is.
De Nederlanders hebben meer ervaring van economische betrekkingen met Duitschland dan de meeste anderen. Hun raad en bijstand kunnen dus van waarde zijn voor Engeland en Amerika.
(N.R.Crt.) **(V. b. Handel m. Dld. 6941 K)**

D. Jaaromzet 1945 Unilever N.V. —

De verkoopen van het geheele Unileverconcern beliepen in 1945 ƒ 3.285.857.0000 (vorig jaar ƒ 3.000.312.000); hierin zijn de omzetten der niet geconsolideerde onderhoorige maatschappijen (waarin het belang 50% of minder bedraagt) niet begrepen. Bij een totale netto-winst van het geheele concern voor aftrek van belastingen ad ƒ 233.35 mill. werd van genoemd omzetbedrag 4.17% = ƒ 137 millioen opgeëischt voor winstbelastingen, terwijl de totale dividenduitkeeringen, na afhouding van de Britsche inkomstenbelasting, slechts 1.64% = ƒ 53.95 mill. vergden. (Alg. Handelsblad - 21 Nov.)
(V. b. Unilever 6757 G)

E. Geen vijfdaagsche werkweek —

5 Dec. — De Minister van Sociale Zaken heeft naar aanleiding van talrijke verzoeken, die van de zijde van werkgevers en werknemers worden gedaan om vergunning voor een 5-daagsche werkweek, medegedeeld, dat verzoeken tot invoering van de 5-daagsche werkweek in het algemeen zullen worden afgewezen.
Slechts bij hooge uitzondering zal een verzoek tot invoering van de 5-daagsche werkweek voor inwilliging in aanmerking kunnen komen. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. Vijfd. Werkweek 6442 B)

F. Positie van de particuliere mijnen - Staatscommissie ingesteld

11 Dec. — Minister Huysmans heeft op 10 Dec. een staatscommissie voor den particulieren steenkolenmijnbouw geïnstalleerd. De commissie zal onderzoeken of „de positie van de particuliere steenkolenmijnen door socialisatie of anderszins, in het algemeen belang gewijzigd dient te worden".
In een toespraak merkte de Minister o.m. op, dat men de taak van de commissie niet heeft willen beperken tot beantwoording van de vraag of socialisatie al dan niet in het algemeen belang geboden is, daar er voor den inhoud van het begrip socialisatie, geen voldoende algemeen aanvaarde definitie bestaat. Vandaar de ruimere probleemstelling die gekozen werd.
Tot voorzitter van de commissie is benoemd mr. N. C. Couvée. Leden zijn de heeren ir. J. Bakker, prof. dr. M. J. H. Cobbenhagen, M. W. J. Coenders, mr. dr. W. F. J. Frowein, jhr. mr. M. van der Goes van Naters, mr. W. C. van der Grinten, H. J. Hofstra, J. F. Posthuma, prof. mr. B. C. Slotemaker. Secretaris is mr. P. Schierbeek, adjunct-secretaris de heer A. W. H. J. Quaedvlieg. (V. Volk)
(V. b. 6959 C)

G. Belgisch-Nederlandsch-Luxemburgsche cultureele studiecommissies —

3 Dec. — Het comité van Belgisch-Nederlandsch-Luxemburgsche samenwerking deelt mede, dat de Belgische en Nederlandsche cultureele studiecommissies zijn geïnstalleerd.
Tot voorzitter, vice-voorzitter en secretaris aan Belgische zijde werden resp. benoemd: Prof. J. Capaert, Herman Teirlinck en Jean Maret.
Tot voorzitter, vice-voorzitter en secretaris aan Nederlandsche zijde resp. Prof. dr. G. A. van Poelje, Prof. dr. W. J. M. A. Asselbergs (Anton van Duinkerken) en E. W. P. van Dam van Isselt. (A.N.P.)
(V. b. Cult. accoord met België: 6742 A)

H. Korps mariniers weer in Rotterdam —

10 Dec. — Het Korps mariniers is op 10 December, den 281sten verjaardag van het korps, officieel in Rotterdam teruggekeerd. Tijdens een plechtigheid voor het stadhuis hechtte admiraal Helfrich, als hoogste maritieme bevelhebber, het eereteeken van de Militaire Willemsorde 4e klasse, welke H. M. de Koningin aan het korps verleend heeft, aan het vaandel. Op het vaandel, zoo zeide de admiraal, zullen tevens worden bijgevoegd de woorden: „Rotterdam 1940, Oost-Java 1942, Javazee 1942", de drie roemrijke data uit de jongste historie van het korps. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. Mariniers 6839 I; Onderscheidingen: 6936 K)

I. Sterkte van het leger —

Op 1 Oct. 1946 was het aantal officieren, onderofficieren en manschappen der zich in ons land, Engeland, Duitschland, Nederl.-Indië, Suriname en Curaçao bevindende onderdeelen: 6617 officieren, 19.438 onderofficieren en 91.333 minderen. (Alg. H.blad - 23 Nov.) **(V. b. Legersterkte: 6773 C; Tr. in Indië: 6957 C)**

K. Vliegtuig van de „Willem Barendsz" verongelukt —

10 Dec. — Een der vliegtuigen van den Nederlandschen walvischvaarder „Willem Barendsz" is op 7 Dec. in de Tafelbaai (Zuid-Afrika) gestort, toen het een oefenvlucht maakte. Van de bemanning, die uit vier koppen bestond, zijn er drie gered en naar het ziekenhuis overgebracht. De navigator is verongelukt. (Nederl.)
(V. b. Willem Barendsz 6925 D)

L. „Radio Werkend Nederland" vraagt zendvergunning —

5 Dec. — De voorzitter van „Radio Werkend Nederland" heeft op 4 Dec. aan den Minister van O., K. en W. een officieel verzoek overhandigd tot verleening van een zendmachtiging. Dit verzoek werd door den Minister, hangende een definitieve regeling van het geheele vraagstuk, voorloopig afgewezen. (Waarheid)
(V. b. Radio-kwestie 6958 B)

Ned. O.-Indië

A. Britsche troepen vertrokken - De verliezen der partijen —

30 Nov. — De laatste Britsche en Britsch-Indische soldaten van een leger, dat 92.000 man telde, zijn op 29 November uit Batavia en Padang vertrokken.

2 Dec. — Tijdens de geallieerde bezetting van Indonesië in militaire operaties zijn in totaal 13.373 Indonesiërs gesneuveld, welk getal vijftien maal grooter is dan het aantal der gesneuvelde Britten en Nederlanders.

Tusschen 1 Oct. 1945 en 19 Oct. 1946 (het tijdvak waarop de cijfers betrekking hebben), werden door de Nederlanders 7.565 Indonesiërs gedood, 6.958 gevangen genomen zonder en 551 met verwondingen. De Nederlanders verloren gedurende dit tijdvak 187 dooden en 564 gewonden. Over dezelfde periode doodden Engelschen en Britsch-Indiërs 5.808 Indonesiërs en verwondden er 17.183. De verliezen van de Britten waren: 600 dooden, 1320 gewonden en 320 vermisten. Ten tijde van de terugtrekking der Britsche strijdkrachten op 29 November j.l., bedroeg het aantal Nederlandsche bezettingstroepen in Indonesië 91.000 man. (Volkskr.)

(V. b. Br. troepen 6960 K en 6881 L.; Ned. verl. 6894 K; Sterkte Landm. 6957 C)

B. Soekarno over de ontwerp-overeenkomst —

5 Dec. — Op een te Garoet gehouden volksvergadering heeft Soekarno een uitvoerige analyse gegeven van alle „zeventien" artikelen van het ontwerp.

Aangezien zijn toehoorders bij den uitleg van artikel 8 (over de positie van den koning), „onrustig" werden, werd de draagwijdte daarvan door Soekarno verschillende malen uiteengezet waarbij hij er den nadruk op legde, dat de figuur van den Koning der Nederlanden als hoofd der Unie geen afbreuk doet aan de souvereiniteit van de Indonesische republiek.

Vervolgens spoorde Soekarno de jongeren aan om vreemde talen te leeren, „zooals Chineesch, Urdu (Hindoestanische taal), Russisch en Arabisch", opdat de republiek zoo spoedig mogelijk ambassadeurs en gezanten de wereld in kan zenden.

Hij besloot zijn rede met de verzekering te geven, dat geen enkel artikel in de overeenkomst wijziging brengt in de positie der republiek. Het ligt, zei hij, thans aan het Indonesische volk zelf om de volle honderd procent vrijheid te bereiken. Soekarno herinnerde er aan, dat vrijheid, volgens de definitie, door Gandhi gegeven, ook beteekent verantwoordelijkheid dragen. (Alg. H.bld.)

(V. b. Ontwerp-Overeenk. 6969 A; Soekarno 6943 E)

C. Reorganisatie van het bestuur op Java en Sumatra —

7 Dec. — Officieel wordt gemeld, dat de regeering in verband met het vertrek van het geallieerde bezettingsleger op 30 Nov. heeft bepaald, dat met ingang van dezen datum de AMACAB (Allied Militairy Administration Civil Affairs Branch) voor Java met Madoera en Sumatra bij wijze van tijdelijke voorziening vervangen wordt door een burgerlijke organisatie, genaamd „tijdelijke bestuursdienst". De organisatie zal dezelfde bevoegdheden bezitten als de AMACAB. (Nederlander)

D. Soendaneesche volksbeweging eischt vrijen staat —

12 Dec. — Onder den naam „Partai Rakjat Pasoendan" is te Bandoeng een volksbeweging opgericht, welke zich ten doel stelt een vrijen staat Pasoendan (West-Java) op democratischen grondslag te vestigen. Deze staat zou in de federatie van Indonesië moeten worden opgenomen als staat en niet als gebiedsdeel van de republiek Java en Sumatra. In een request, gericht tot de Commissie-Generaal heeft de vereeniging laten weten, dat zij het eenige orgaan is, waardoor het Soendaneesche volk zijn stem kan doen hooren en dat zij spreekt namens millioenen Soendaneezen. Het request wijst er op, dat het Soendaneesche volk sterk verlangt naar vrijheid, doch dat de verwachtingen, welke door de rede van 7 December gewekt waren, door de gebeurtenissen niet bevestigd zijn. (Rotterdammer)

(V. b. 7 Dec. rede: 6463)

België

E. Sterkte leger - Bezettingszone

7 Dec. — Het Belgische leger is 40.000 man sterk (tegen 44.000 man vóór den oorlog). Een geheel legercorps, bestaande uit twee divisies, tezamen 30.000 man tellend, neemt deel aan de bezetting van Duitschland. De overige 10.000 man bevinden zich voor het grootste deel in de opleidingskampen. De bezettingszone in Duitschland omvat:

Aken (stad), Aken (land), Düren, Monschau, Erkelenz, Geilenkirchen, Jülich, Schleiden, Euskirchen, Keulen (stad), Keulen (land), Bergheim, Bonn, Rheinisch-Bergischer Kreis, een gedeelte van de „Kreis" Rhein-Wupper en Remscheid, Siegkreis, Ober-Bergischer Kreis, Altena, Olpe, Siegen, Wittgenstein, Arnsberg, Meschede, Soest, Unna, Höxter, Paderborn, Warburg, Buren, Brilon en Lippstadt. (A.N.P.) **(V. b. 6904 H)**

F. Cyriel Verschaeve bij verstek ter dood veroordeeld —

12 Dec. — De Krijgsraad te Brugge heeft op 11 Dec. den Vlaamschen priesterdichter Cyriel Verschaeve bij verstek ter dood veroordeeld. Hij werd er van beschuldigd tusschen 1940 en 1943 lid te zijn geweest van de „Duitsch-Vlaamsche Arbeidersgemeenschap" („De Vlag") en door bijdragen in verschillende tijdschriften met nationaal-socialistische strekking de politiek van den vijand gediend te hebben.

Er deden geruchten de ronde, dat hij overleden zou zijn, doch deze geruchten zijn niet bevestigd. Vermoedelijk heeft hij in 1944 de wijk genomen naar Duitschland. Hij is thans 72 jaar oud.

De staat, die zich civiele partij heeft gesteld, krijgt een millioen francs schadevergoeding. (Rotterdammer)

G. Het uranium van Congo —

4 Dec. — Zeventig procent van de wereldvoorraad van Uranium, de grondstof gebruikt bij de atoomkernsplitsing en de practische toepassing er van, bevindt zich in Belgisch Congo. De overige dertig procent worden gevonden in Canada en Tsjecho-Slowakije.

In 1916 werd het element uranium ontdekt. Niemand kon toen nog vermoeden, dat het in den volgenden wereldoorlog zoo'n beslissende rol zou spelen. Het erts, dat uranium bevat, wordt gevonden in het uiterste Zuid-Oosten van Congo, Opper-Katanga, provincie Elisabethstad. De „Union minière du Haut Katanga", exploiteert deze mijnen. Dit gebied is het rijkste en door zijn hooge ligging ook gezondste deel der kolonie. Het bevat ook veel koper, tin, steenkool, goud en kobalt. Aan het uranium werd aanvankelijk niet veel waarde toegekend. In Oolen bij Antwerpen was een fabriekje, dat uit de ertskluiten radium, palladium en platina haalde.

Tijdens den oorlog heeft de Belgische Regeering te Londen aan de Ver. Staten het alleenrecht toegekend voor de afname van het uranium. Zoo heeft het overzeesche België een belangrijke bijdrage geleverd voor de eindoverwinning. Met het Congoleesche uranium zijn de atoombommen vervaardigd, die Hirosjima en Nagasaki bijna van den aardbodem hebben doen verdwijnen en die in de lagune van Bikini gebruikt zijn.

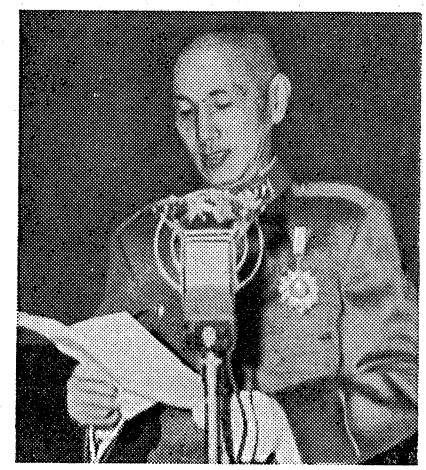
Het Amerikaansche monopolie inzake het uranium uit Congo steunt op een geheime afspraak, die in België slechts aan vijf menschen bekend is, n.l. aan Minister Spaak, gouverneur-generaal Rijkmans, den directeur van de Union Minière en nog twee anderen. Kortgeleden zijn er in het Belgische parlement van de oppositie (Christelijke volkspartij) uit stemmen opgegaan, die opheldering vragen in deze kwestie. (Keesings Fin. Arch.)

(V. b. Congo 6559 O; Uranium 6947)

China

H. Ontwerp-Grondwet - Eischen der communisten —

29 Nov. — Generaal Tsjiang Kai Sjek heeft de op 15 Nov. voor het eerst bijeengekomen Nationale Vergadering een nieuwe ontwerp-grondwet aangeboden. Hij verklaarde, dat dit feit het einde beteekende van de verantwoordelijkheid der nationale regeering en het begin van de regeering door het volk.

(foto Ass. Press)
Tsjiang Kai Sjek

„Ik ben thans 60 jaar, aldus Tsjiang Kai Sjek, en sedert 20 jaar heb ik de regeeringsverantwoordelijkheid gedragen. Nu deze door de Nationale Vergadering wordt overgenomen, heb ik geen politieke ambities meer." (Times)

9 Dec. — Generaal Tsjoe En Lai heeft de volgende voorwaarden gesteld voor het hervatten der besprekingen tusschen het communistische hoofdkwartier te Yenan en Tsjiang Kai Sjek: 1) ontbinding van de Nationale Vergadering; 2) het terugtrekken der troepen op de posities van 13 Jan. j.l. (Nederlander)

(V. b. 6961 D)

Duitschland

I. Repatrieering van krijgsgevangenen —

5 Dec. — De Amerikaansche regeering is met de regeeringen van Frankrijk, België, Nederland en Luxemburg overeengekomen, dat in den loop van 1947 de Duitsche krijgsgevangenen, door de Amerikaansche strijdkrachten onder de hoede dezer regeeringen geplaatst, gerepatrieerd zullen worden. Het totaal

aantal bedraagt omstreeks 700.000. Hiervan bevindt zich ruim 85 pct. in Frankrijk. Het plan is niet van toepassing op de Duitschers, die door de verzetsbewegingen gevangen zijn gemaakt.
(Nat. Rotterd. Crt.) **(V. b. Krijgsgevangenen: 6953 A)**

A. Herstelbetalingen uit Amerikaansche zone —
5 Dec. — Volgens een correspondent van de „New York Times" zou de regeering der V.S. aan Rusland en Frankrijk medegedeeld hebben, dat er niet de minste hoop was, dat de leveranties van herstelbetalingen uit de Amerikaansche zone hervat zouden worden, zoolang zij zouden blijven weigeren zich bij Engeland en Amerika aan te sluiten teneinde de economische eenheid van Duitschland te verwezenlijken.
(Nat. Rott. Crt.)

B. Politiek van de Amerikaansche bezettingstroepen —
5 Dec. — Aan de uit den oorlogstijd stammende „haat de Duitschers"-politiek van het Amerikaansche leger is officieel een einde gemaakt. Alle Am. bezettingstroepen hebben de opdracht gekregen, de Duitschers bij te staan bij den wederopbouw van hun verwoest land.
(Manchester Guardian)

12 Dec. — Gen. McNarney heeft bekendgemaakt, dat Amerikaansche soldaten voortaan met Duitsche meisjes mogen trouwen. (N.R.C.)

C. Schumacher over de Nederlandsche eischen —
10 Dec. — Van uiterst links tot uiterst rechts zijn alle Duitschers gekant tegen eenigerlei annexatie van Duitsch gebied door Nederland, verklaarde dr. Kurt Schumacher, voorzitter van de Duitsche Sociaal-Democratische Partij, in een onderhoud met een redacteur van A.N.P.-Aneta. Schumacher achtte de door Duitschland aan Nederland toegebrachte schade herstelbaar, doch annexatie zou voor Duitschland onherstelbaar zijn.
Over herstelbetalingen zelf kon Schumacher niets zeggen, daar Duitschland verwoest is en de in West-Duitschland opeengepakte millioenen voor verhongering staan. (Volkskrant)
(V. b. Schumacher 6971 G; Ned. eischen 6971 B)

Egypte

D. Graftombe ontdekt —
Te Sakkara, ong. 12 m. ten Zuiden van de groote pyramiden, Giza, is een graftombe ontdekt, vermoedelijk van Koningin Merneith, behoorende tot de 1e dynastie. De tombe is van hetzelfde type als die welke in 1938 werd blootgelegd en toegeschreven wordt aan pharao Hor-Aha. (Times - 22 Nov.)
(V. b. Opgravingen 6633 C)

E. Sidky Pasja afgetreden —
11 Dec. — De Egyptische Minister-President Sidky Pasja is met zijn geheele kabinet afgetreden.
Als reden voor het ontslag van Sidky Pasja werden „ziekte" en „de geschillen, die tusschen hem en de Britsche regeering zijn gerezen, over de kwestie van de Soedan", genoemd. (Alg. H.bl.)
10 Dec. — De leider van de Saad-partij, Nokrasjy Pasja heeft een nieuw kabinet gevormd, bestaande uit 6 leden van de Saad-partij en 6 der liberale partij. Nokrasjy is behalve premier tevens Minister van Buitenlandsche en Binnenlandsche Zaken.
In een brief aan Koning Faroek beschreef de nieuwe premier zijn taak als een zware last. Zijn regeering zou voorrang geven aan de verwezenlijking van de Egyptische nationale eischen — evacuatie van Britsche troepen en eenheid van Egypte en den Soedan onder de Egyptische kroon. (Alg. H.bl.)
(V. b. Sidky Pasja 6953 C; Saad-partij: 6639 F)

Engeland

F. Militair contact tusschen Londen en Washington —
9 Dec. — Herbert Morrison, Lord president of the Council en plaatsvervangend premier, heeft in het Lagerhuis verklaard, dat een „informeele meeningsuitwisseling" over de standaardisatie der wapenen tusschen Engeland en de Ver. Staten heeft plaats gevonden, doch dat „geen beslissingen zijn genomen".

„In verband met de wederzijdsche uitwisseling van wapenen tusschen de Ver. Staten en Engeland, welke gedurende den oorlog op zeer ruime schaal is geschied," zoo zeide hij. „en in verband met de bestaande samenwerking tusschen de resp. strijdkrachten bij de bezetting van Duitschland, is er natuurlijk informeel van gedachten gewisseld over de voortzetting van zulk een standaardisatie in het belang van de economie en de efficiency."

Een woordvoerder van het Amerikaansche departement van buitenlandsche Zaken heeft verklaard, dat er bij de officieuze uitwisseling van gedachten over standaardisatie der wapenen tusschen Engeland en de Ver. Staten geen politieke motieven in het spel waren. Ook Canada heeft aan deze officieuze besprekingen deel genomen. (Alg. H.bl.)
(V. b. 6884 C)

Frankrijk

G. De „Liberté" („Europa") gezonken —
10 Dec. — Het voormalige Duitsche schip „Europa", dat aan Frankrijk toegewezen was en nu „Liberté" heette, is op 8 Dec. in de haven van Le Hâvre op drift geraakt, lekgestooten en gezonken. Men verwacht, dat het lichten een jaar zal duren. **(V. b. Europa 6761 A)**

H. Herstelplan —
Jean Monnet, voorzitter van de commissie, die een vierjarenplan voor het herstel ontworpen heeft, heeft bijzonderheden van dit plan bekend gemaakt. Het Fransche productievermogen moet in 1950 het hoogtepunt van 1929 bereiken en 20% hooger liggen dan in 1938. Frankrijk wil dit plan financieren met behulp van de groote buitenlandsche leeningen en een beroep op de binnenlandsche kapitaalmarkt. Het totaal van de investeering, dat noodig is voor de uitvoering van het in 1947 af te werken programmadeel, bedraagt frs. 480 milliard.

De vermeerdering van de productiecapaciteit, die door de uitvoering van het plan bereikt zal worden, bedraagt in vergelijking met 1938 18 pct. voor de kolenmijnen, 20 pct. voor de textielnijverheid, 27 pct. voor de bouwmaterialen, 40 pct. door de uitvoering van openbare werken, 46 pct. voor de metaalnijverheid, 57 pct. voor de automobielnijverheid en 27 pct. voor den landbouw.
Het voor Frankrijk zoo uiterst moeilijke arbeidsvraagstuk wil men oplossen door: a. opvoering van de getalsterkte in den productieven sector en door immigratie; b. betere beroepsoriëntatie; c. een program van beroepsopleiding op korten termijn (6 maanden); d. verhooging van de productiviteit; e. verhooging van den arbeidsduur.
Dit laatste wil men bereiken door het afschaffen van de 40-urige werkweek en terugkeer naar een werkweek van 48 uren, waarvoor de vakvereenigingen in principe te vinden zijn voor den duur van de uitvoering van het plan.

Het rapport komt tot de conclusie, dat het plan afhangt van het begrootingsevenwicht voor de loopende staatsuitgaven, waardoor alleen een economische stabiliteit te verkrijgen is, die normalisatie van de prijzen toelaat en den franc vasthoudt. (Maasbode 28 Nov. - Le Monde 29 Nov.)

Griekenland

I. Verzoek aan Veiligheidsraad —
6 Dec. — Griekenland heeft den Veiligheidsraad verzocht, de kwestie van de verantwoordelijkheid van Joegoslavië, Bulgarije en Albanië aan de guerilla in het Noorden des lands in behandeling te nemen en een onderzoek ter plaatse in te stellen naar den toestand, die zoodanig zou zijn, dat de internationale vrede en veiligheid er waarschijnlijk door in gevaar worden gebracht.
(Parool) **(V. b. Guerilla 6953 H)**

India

K. Indische leiders te Londen —

Mohammed Ali Djinnah.

7 Dec. — Nadat de leider van de Moslemliga, Mohammed Ali Djinnah, verklaard had, dat zijn partij de constitueerende vergadering, die een grondwet voor India moet opstellen, zal boycotten, noodigde de Britsche regeering den onder-Koning, Lord Wavell, den vice-premier van India en leider van de Congrespartij, Pandit Nehroe, Djinnah en een vertegenwoordiger van de Sikhs, Sardar Baldev Singh, uit voor besprekingen te Londen. Volgens een door de Britsche regeering uitgegeven verklaring is men er evenwel niet in geslaagd uit de impasse te geraken, welke het welslagen van de constitueerende vergadering bedreigt. Djinnah verklaarde in een interview, dat hij zou vechten voor de vrijheid van de 90 millioen Mohammedanen in India en dat de vorming van een afzonderlijken Moslem-staat: Pakistan, de eenige oplossing is van het Indische Probleem.
(N.R.C. - Manch. Guard.) **(V. b. 6937 L)**

Internationaal Nieuws

A. De vredesverdragen der assatellieten —

6 Dec. — De raad van ministers van Buitenlandsche Zaken der Groote Vier, heeft overeenstemming bereikt op alle belangrijke punten der vredesverdragen met de assatellieten waaronder het statuut voor Triëst, de Donau, de herstelbetalingen en schadeloosstellingen. De plaatsvervangers der ministers zullen nu de vredesverdragen verder verifieeren.

In het vredesverdrag met Italië zullen worden opgenomen de aanbevelingen voor het permanente statuut voor Triëst, zooals die door de waarnemers zijn vastgesteld.

In de Balkanverdragen zal worden omschreven, dat de internationale scheepvaart op den Donau vrij zal zijn. Deze vrijheid geldt niet voor het verkeer tusschen havens van hetzelfde land. De oeverstaten krijgen hiermede dus het recht preferentieele rechten te heffen voor binnenlandsch verkeer.

Binnen zes maanden na het van kracht worden der verdragen zal een conferentie worden gehouden waaraan de Donaustaten en leden van den raad van Ministers zullen deelnemen.

Wat de herstelbetalingen betreft, werden de volgende door Frankrijk voorgestelde bedragen aanvaard:

1. Door Italië te betalen: 125 millioen dollar aan Joegoslavië; 105 millioen dollar aan Griekenland; 5 millioen dollar aan Albanië en 25 millioen dollar aan Ethiopië.
2. Door Bulgarije te betalen: 25 millioen dollar aan Joegoslavië en 45 millioen dollar aan Griekenland. Griekenland en Joegoslavië ontvangen dus elk een gelijk bedrag van 150 millioen. (Parool)

(V. b. Verdragen 6962 F; 6914 A)

B. Spanje geen lid van organisaties der Ver. Volken - Terugtrekking Ambassadeurs en Gezanten uit Spanje - Nederland lid van den Socialen en Economischen Raad —

13 Dec. — De Algemeene Vergadering van de Ver. Volken heeft met 34 stemmen vóór, 6 tegen en 11 onthoudingen een resolutie aangenomen, op grond waarvan allen leden wordt aangeraden hun ambassadeurs en gezanten in Franco-Spanje onmiddellijk uit Madrid terug te roepen.

Dit besluit werd genomen, nadat 25 sprekers het woord hadden gevoerd en tot in de morgenuren vergaderd was.

De tegenstemmers waren Zuid- en Midden-Amerikaansche landen. Canada en Zuid-Afrika o.a. onthielden zich van stemming. Volgens de „Evening Standard" onthield ook Nederland zich.

De resolutie tegen Franco-Spanje brandmerkt het huidige Spaansche regime als „fascistisch" en ontzegt het de deelneming aan elke internationale organisatie, die onder auspiciën van de Ver. Volken tot stand komt. Den leden van de Ver. Volken wordt niet de verplichting opgelegd hun diplomatieke vertegenwoordigers uit Madrid terug te trekken. De resolutie verzoekt het slechts.

Zij opent den weg voor mogelijke actie door den Veiligheidsraad, daar aan dit lichaam verzocht wordt maatregelen te nemen, indien binnen redelijken tijd geen Spaansche regeering tot stand gekomen is, wier gezag ontleend is aan den wil der bevolking en tegemoet komt aan waarborgen voor het vrije woord, vrijheid van godsdienst en het recht van vergadering.

Hoewel de resolutie Rusland niet ver genoeg gaat, wilde zijn gedelegeerde Gromyko zich in de minimum-eischen schikken, daar zelfs dit een gevoeligen slag voor Franco zou beteekenen.

De Algemeene Vergadering heeft Nederland en Turkije in den Economischen en Socialen Raad gekozen, nadat België zijn zetel ten gunste van Nederland had opgegeven, op voorwaarde, dat de overblijvende zetel aan Turkije zou worden toegewezen.

De Nederlandsche regeering heeft met groote erkentelijkheid kennis genomen van het besluit der Belgische regeering om zich terug te trekken uit den Economischen en Socialen Raad, waardoor de verkiezing in dien raad van Nederland mogelijk werd.

De Nederlandsche regeering ziet in deze onbaatzuchtige daad van de Belgische regeering een hernieuwd bewijs van de bijzonder hartelijke betrekkingen, die tusschen beide landen bestaan. (Tijd - Parool) **(V. b. Franco: 6949 F; Soc. en Ec. Raad 6592 E)**

C. Contrôle op de atoomenergie - Nieuw Amerikaansch voorstel —

6 Dec. — Bernard Baruch, de Amerikaansche afgevaardigde bij de commissie voor atoomenergie der Ver. Volken, heeft op 5 December een nieuw plan voor de contrôle op de atoomenergie ingediend. Hij stelde voor, de internationale contrôle te regelen bij een verdrag, dat door alle leden der Ver. Volken zal kunnen worden geteekend. Allen zullen gelijke rechten en verplichtingen hebben.

Contrôle zou dienen te geschieden door een krachtig internationaal lichaam in het kader der Ver. Volken, dat tevens zou zorgen voor de uitwisseling van wetenschappelijke gegevens over atoomenergie voor vredelievende doeleinden.

Vertegenwoordigers van het lichaam zouden in staat moeten worden gesteld in alle aangesloten landen ongehinderd contrôle uit te oefenen. Het fabriceeren, bezitten en gebruiken van atoomwapens dient te worden verboden. Overtredingen van het verdrag moeten door het in te stellen lichaam aan den Veiligheidsraad worden gerapporteerd. Overtreders dienen onmiddellijk en streng te worden aangepakt.

De permanente leden van den Veiligheidsraad dienen overeen te komen, hun recht van veto niet te gebruiken ter bescherming van overtreders.

Baruch verklaarde, dat den Ver. Staten veel gelegen is aan de medewerking van de Sovjet-Unie, doch dat zij niet van de grondprincipes zouden afwijken, ook al zouden zij alleen komen te staan. Amerika wenscht slechts een doeltreffend plan te aanvaarden, aldus Baruch. Hij drong aan op het betrachten van spoed, want, zoo zeide hij, uitstel kan den dood beteekenen. (Nieuwe Dag)

(V. b. Contrôle Atoomenergie 6913 E; Plan-Baruch 6819 B)

Iran

D. Azerbeidsjan door regeeringstroepen bezet —

12 Dec. — De Centrale Iraansche regeering heeft troepen gezonden naar de autonome provincie Azerbeidsjan, „om toezicht te houden op de verkiezingen". Na felle gevechten heeft Azerbeidsjan zich overgegeven. De leider der democraten, Pisjevari, is naar de Sovjet-Unie gevlucht. De Gouverneur van Azerbeidsjan heeft den Sjah een telegram gezonden, waarin hij het Iraansche leger welkom heet. (A.N.P.)

Op 7 Dec. had de Iraansche regeering in een nota aan den Veiligheidsraad medegedeeld, dat de Russische ambassadeur in Teheran een vriendelijke waarschuwing had overhandigd, waarin werd verklaard, dat het zenden van Perzische regeeringstroepen naar de provincie Azerbeidsjan incidenten ten gevolge zou hebben, zoowel in Azerbeidsjan zelf als aan de Russisch-Perzische grens. Daarom werd de regeering aangeraden geen troepen te zenden naar deze provincie. (Vrije Volk)

(V. b. 6938 A)

Oostenrijk

E. Russische opperbevelhebber van post ontheven —

5 Dec. — Generaal Koerasof, Russisch bevelhebber in Oostenrijk, is van zijn post ontheven. (N.R.C.)

(V. b. Koerasof 6802 F)

Portugal

F. Betooging te Lissabon —

Te Lissabon werd op 29 Nov. een groote betooging gehouden tegen het huidige bewind. De bijeenkomst was georganiseerd door de beweging voor democratische eenheid (een illegale oppositie-organisatie).

Professor Carca, onlangs om zijn tegen de regeering gerichte houding ontslagen, viel het opvoedkundige programma van de regeering aan en verklaarde, dat op het oogenblik meer dan 50 pct. van de Portugeesche bevolking nog analphabeet is.

Andere sprekers wezen op het hooge cijfer der kindersterfte, den economischen chaos in Portugal en de perscensuur, die de dagbladen alleen doet publiceeren, wat de regeering wenscht.

Tenslotte werd bij acclamatie een aan den president van de republiek te overhandigen motie aangenomen, waarin wordt verzocht om vrije verkiezingen, herstel van vrijheden en rechten, individueele amnestie voor politieke gevangenen en sluiting van het concentratiekamp op de Kaap Verdische eilanden.

(Maasbode - 2 Dec.) **(V. b. Oppositie 6914 C)**

Roemenië

G. Buitenlandsche oliebelangen —

5 Dec. — De Britsche oliebelangen in Roemenië, waarvan de toekomst op het spel staat bij de onderhandelingen, die momenteel over deze kwestie gevoerd worden, bedragen volgens een bericht van de Daily Telegraph uit New York, ongeveer £ 20 millioen. De Amerikaansche, Belgische, Fransche en Nederlandsche belangen bij elkaar zijn geringer dan dit bedrag. De Engelsche maatschappijen leveren 48% van de Roemeensche olie, die bij wijze van herstelbetaling naar Rusland gaat. Voor alle olie is door de Roemeensche regeering een prijs vastgesteld, gelijk aan den voor-oorlogschen prijs, welke ongeveer ¼ is van den huidigen marktprijs.

De Engelsche eischen komen neer op een redelijken prijs, herstel van oorlogsschade en verliezen sinds het einde van den oorlog, welke in totaal geschat worden op £ 8 millioen. Het dringt ook aan op afschaffing van de discrimineerende belastingen uit den tijd van Antonescu (1942), welke het bedrijf voor buitenlandsche maatschappijen practisch onmogelijk maken. (Maasbode - Keesings Fin. Arch.)

(V. b. 5199 C)

Spanje

H. Demonstratie tegen „Vreemde inmenging" —

10 Dec. — In Madrid werd op 9 December een groote demonstratie „een plebisciet

der natie tegen vreemde inmenging") gehouden tegen de houding der Ver. Volken ten opzichte van Spanje, waaraan ongeveer 100.000 menschen deelnamen. De demonstranten droegen spandoeken met opschriften als: „Weg met Giral", „Wij lieten de Duitschers niet binnen en zullen ook de Russen niet binnenlaten", „Frankrijk wekt onze lachlust op", „Leve Argentinië". (Neue Zürcher Ztg.)
(V. b. 6972 H; zie ook: 6983 B)

Tsjecho-Slowakije

A. „Oorlogstoestand" aan de Slowaaksche grenzen —

Gen. Ferjencij, commissaris voor de Veiligheid heeft verklaard, dat er aan de Slowaaksche grenzen „een ware oorlogstoestand" heerscht. Groote, sterk bewapende benden Oekrainsche opstandelingen, aanhangers van gen. Bandera, schenden herhaaldelijk de grens en doen overvallen op Slowaaksche dorpen. Aan de Zuidelijke grens vallen uit Hongarije afkomstige gewapende benden de boeren aan.
Het illegaal overschrijden van de grens, zoowel in het Zuiden als in het Noorden van Slowakije, heeft er ongekende afmetingen aangenomen. Het gaat hier vooral om Joden die in massa uit Polen en Hongarije vluchten, evenals om Slowaken die een toevlucht zoeken in Tsjecho-Slowakije. Aan de Noordelijke grens zijn het Polen en Oekraïners die voor de terreur van de opstandige Oekraïnsche benden van Bandera vluchten. (A.F.P. - Nwe Standaard - 1 Dec.)

Ver. Staten

B. Credieten aan het buitenland - Leeningscapaciteit der Export-Import Bank —

10 Dec. — De toezeggingen voor credieten aan het buitenland beloopen in totaal ongeveer $ 9.000.000.000. Hierbij is de $ 500.000.000 als financieele hulp aan China niet inbegrepen en ook niet de $ 64.000.000 voor gelijksoortige hulp aan de Amerikaansche republieken.
Van minder dan de helft van deze $ 9.000.000.000 aan toezeggingen is reeds gebruik gemaakt, doch vóór afloop van het fiscale jaar 1947 zullen ongetwijfeld belangrijke betalingen in contanten en afleveringen van surplus- en andere goederen plaats vinden. De mate, waarin van deze toezeggingen gebruik kan worden gemaakt, is van vele factoren afhankelijk, o.m. van de snelheid waarmede goederen voor export in Amerika worden geproduceerd.
Op 30 Juni 1946 beliepen de uitstaande buitenlandsche credieten, exclusief de credieten welke gedurende den eersten wereldoorlog zijn verleend, in totaal $ 461.000.000, terwijl bovendien machtigingen werden verleend voor een bedrag van $ 3.291.000.000, waarop nog geen beroep is gedaan.
Van het crediet van $ 3.750.000.000 aan Gr.-Brittannië is tot en met 31 October slechts $ 600.000.000 aan contanten verstrekt en op genoemden datum waren ook nog geen betalingen verricht uit hoofde van de leening van $ 75.000.000 aan de Philippijnsche republiek.
Sedert 1940 heeft Amerika vier soorten van crediet aan vreemde landen verleend — leeningen, voorschotten, financieele hulp en goederencredieten. Per 30 Juni 1946 bedroegen de uitstaande leeningen in totaal $ 989.000.000, de voorschotten $ 27.000.000, de financieele hulp $ 564.000.000 en goederencredieten $ 881.000.000.
Bij deze bedragen zijn groote nog niet uitbetaalde bedragen, waarvoor toezegging is gedaan inbegrepen. De leeningscapaciteit van de Export-Import Bank is thans verminderd tot $ 800.000.000, waarvan $ 500.000.000 voorloopig is toegewezen voor mogelijke credieten aan China. Daarom zullen de toekomstige leeningen voor een groot deel door de Internationale Bank moeten worden verstrekt.
Echter zullen wellicht aanvullende goederencredieten worden verleend op grond van lend-lease-regelingen, met China, Nederland, Noorwegen en de Sovjet-Unie, alsmede voor verdere verkoopen van surplus-goederen. (Usis - Ec. Voorlichting)
(V. b. 6924 E; Zie ook „V. St. bankiers der wereld" 6626; Lend-lease 6954 H)

C. Mijnwerkersstaking opgeheven - Verliezen —

9 Dec. — John L. Lewis heeft op 7 Dec. de onmiddellijke hervatting van het werk in de bruinkolenmijnen gelast. Voorloopig tot 1 April 1947. Dit bevel werd gegeven, „om het hooge Amerikaansche gerechtshof in staat te stellen de mijnwerkersstaking en alles wat hiermee samenhangt, vrij van den druk der publieke opinie, die door de hysterie en de razernij van de economische crisis is veroorzaakt, te beoordeelen." Tegenover verslaggevers verklaarde Lewis, dat de beslissing geheel van hem afkomstig is en volkomen in goed vertrouwen is genomen. Lewis zeide, dat de vakvereeniging bereid is over een arbeidsovereenkomst te onderhandelen volgens elke richtlijn, die door het hooge gerechtshof zal worden vastgesteld.
Lewis verklaarde zich bereid om te onderhandelen met de mijneigenaars, hetgeen voor de regeering den weg zou effenen, om zich als bestuurster der mijnbedrijven terug te trekken.
Het embargo op het vervoer per spoor van goederen voor den export is onmiddellijk na het einde van de staking opgeheven. Ook zullen de beperkingen van het postvervoer ongedaan worden gemaakt.
Dit beteekent, dat de vele Kerstpakketten die naar Europa verzonden zijn, naar hun bestemming gaan, al zal de aflevering vertraagd worden.
De verduistering welke in 21 staten was ingevoerd, is weer opgeheven. (Trouw)

10 Dec. — Tengevolge van de staking hebben de Ver. Staten 100.000 automobielen minder geproduceerd dan normaal. De overige verliezen zijn: steenkool: 25.000.000 ton, staal: 750.000 ton, loonen van mijnwerkers: 60.000.000 dollar. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Mijnw.staking: 6972 I)

D. Maatregelen tegen atoombomgevaar —

De staat New York heeft plannen opgesteld voor de verdediging tegen „een mogelijk gebruik van atoomwapens". In het kader van deze plannen is een „militair corps voor oorlogsrampen" opgericht. In de loopende begrooting van het departement van Oorlog is voor den tijd van Juli 1946 tot Juni 1948 een bedrag van 375 millioen uitgetrokken voor de „atoomkracht-uitrusting".
(Reuter - 1 Dec.) **(V. b. Atoombomgevaar 6955 B; Laboratoria C954 G)**

E. Hulpverleening aan het buitenland - Hulp aan Europeesche jeugd

5 Dec. — Van 1 Juli 1945 tot 1 Juli 1946 heeft de Amerikaansche regeering voor een bedrag van 2 milliard dollar aan goederen gezonden naar de door den oorlog getroffen gebieden in het buitenland. Particuliere organisaties zonden van het begin van den oorlog tot 1 Juli 1946 voor een waarde van 670 millioen dollar. Het grootste deel van al deze zendingen ging naar Europa. De regeering zal tot 1 Juli 1946 waarschijnlijk nog een bedrag van 2 milliard dollar ter beschikking stellen. (U.S. Information Service)
3 Dec. — Katholieke, protestantsche en Joodsche vereenigingen zullen gezamenlijk een bedrag bijeen brengen van 800 millioen dollar, ten behoeve van de Europeesche jeugd. (Reuter - Vrije Volk)
(V. b. 6963 K en 6353 E)

F. Katholieke bisschoppen gispen Rusland —

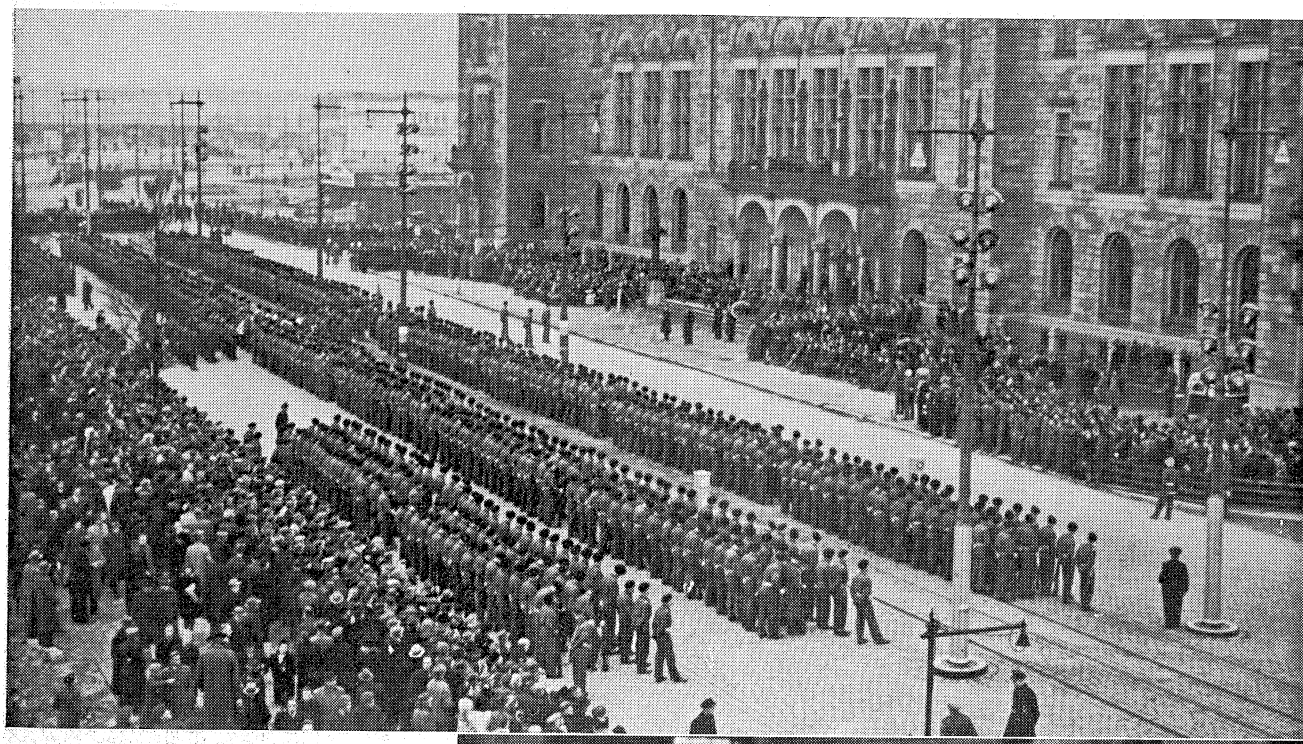
De Roomsch Katholieke bisschoppen der Ver. Staten hebben een verklaring opgesteld, waarin zij de Sovjet-Unie beschuldigen van „totalitaire agressie tegen de menschenrechten, waarvoor de democratieën ten oorlog zijn gegaan".
„Den geheelen oorlog door was onze strijdleuze", aldus de bisschoppen, „verdediging van de natuurlijke rechten tegen het totalitarisme van nazidom en fascisme. De nasleep van den oorlog, heeft doen blijken, dat het overwinnende Sovjet-Russische totalitarisme niet minder agressief optreedt tegen deze rechten in de door de Sovjet-Unie bezette gebieden". (Maasbode - 18 Nov.)

G. Arbeidsproductiviteit - Industrieele productie —

10 Dec. — De arbeidsproductiviteit in 1945 is vergeleken met die van het jaar 1909 met ongeveer 275 procent gestegen. De stijging van het reëele loon heeft daarmede vrijwel gelijken tred gehouden en het indexcijfer bedroeg op basis 1909 = 100 in 1945 240. (De stijging van de nominale loonen is in verband met de prijsstijging natuurlijk nog belangrijk grooter.) Anders uitgedrukt: in 1913 duurde het 1,6 uur voor een arbeider een pond boter had verdiend; nu nog maar een half uur. (Alg. H.blad)
10 Dec. — Van V.J.-Day (2 Sept. '45) tot en met October 1946 steeg het Amerikaansche industrieele productiepeil 81 procent boven het gemiddelde van de late dertiger jaren. (Ec. Voorlichting)

H. Amerika betaalt 40 procent van de uitgaven der Ver. Volken —

13 Dec. — De Amerikaansche delegatie heeft toegestemd om voorloopig 39.89 procent van de administratieve kosten der Vereenigde Volkeren in 1946 en 1947 te betalen. Dit percentage werd door de subcommissie van de Budget Commissie van de Assemblee der Ver. Volken aanbevolen.
Oorspronkelijk was voorgesteld dat Amerika ongeveer 50 procent van de uitgaven der Ver. Volken zou betalen, doch de Amerikaansche gedelegeerde Arthur Vandenberg had aan de Budget Commissie medegedeeld, dat zijn delegatie van meening was dat geen enkele natie de helft van het algeheele budget moest betalen. Hij wees er op dat dit onvermijdelijk zou leiden tot een buiten verhouding staande politieke macht, welke in strijd zou zijn met het principe van souvereine gelijkheid van de leden-staten. Bij het aanvaarden van de aanbeveling van de subcommissie, zeide Vandenberg dat Amerika in 1947 39.89 procent van het bedrag zou betalen, doch dat wanneer de normale economische omstandigheden wederom hersteld zijn, het maximum dat een enkele natie zou betalen niet hooger moest zijn dan een derde van het budget. De aanvaarding door de delegatie is onderworpen aan behandeling door het Amerikaansche Congres.
(U.S. Information Service)

Op 10 December 1946 is het korps mariniers officieel in Rotterdam teruggekeerd. Deze terugkeer viel samen met het 281-jarig bestaan van het korps, dat in 1665 door Michiel Adriaanszoon de Ruyter werd opgericht. H. M. de Koningin verleende aan het korps de Militaire Willemsorde. De foto's geven een beeld van de plechtige aanhechting van deze onderscheiding aan het korpsvaandel, welke op de Coolsingel plaats had. (Zie ook 6980 H). (foto's A.N.P.)

Een van de groote moeilijkheden, welke de Groote Vier bij het vaststellen van het vredesverdrag met Italië moesten overwinnen, was de toekomst van Triëst en Venezia Guilia (zie 6874 A en 6962 F). Joego-Slavië eischte, aanvankelijk gesteund door Rusland, een grooter gebied dan de Engelschen en Amerikanen wenschten toe te staan. Tijdens de besprekingen hadden herhaaldelijk incidenten plaats aan de grens tusschen het door Engelsche en Amerikaansche troepen bezette deel van Venezia Guilia en Joego-Slavië. Gevechten en diplomatieke verwijten over en weer waren er het gevolg van. Bovenstaande foto werd genomen aan de genoemde grens: Op den voorgrond ziet men Amerikaansche soldaten, die hun kijkers gericht houden op het Joego-Slavische dorpje Ratace. (foto Ass. Press)

A. *Nederland*

NEDERLAND EN DUITSCHLAND

Rede van Minister Huysmans

18 Dec. — De Minister van Economische Zaken heeft tijdens een op 18 Dec. te Utrecht gehouden vergadering van de Nederlandsche Kamers van Koophandel voor Centraal-Europeesche landen de „economische zijde van het Duitsche vraagstuk" uit Nederlandschen gezichtshoek belicht.

Nadat spr. het belang van het Duitsche achterland voor het voor-oorlogsche economische verkeer van ons land had geschetst, bracht hij den tegenwoordigen toestand ter sprake waarbij hij uitvoerig inging op de gevolgen, welke de zonale onderverdeeling van Duitschland ook voor Nederland met zich heeft medegebracht. Elk der bezettende mogendheden interpreteert de overeenkomst van Potsdam op eigen wijze en haar opvattingen omtrent de ontmanteling der industrie loopen sterk uiteen. Naar verluidt, zijn in de drie westelijke zones 600 fabrieken voor ontmanteling aangewezen, waarvan een gedeelte reeds is gesloopt.

In de Amerikaansche zone worden export en veredelingsverkeer wel eenigermate bevorderd. Ook in de Fransche zone wordt de export in de hand gewerkt vooral die naar het eigen land.

De productie en de handel der Britsche zone, welk gebied voor den oorlog 40 pct. van den geheelen Duitschen export opleverde, zijn thans uitermate beperkt, grootendeels door gebrek aan arbeid, energie en voedingsmiddelen.

Terwijl de Britsche zone 33 pct van de totale Duitsche bevolking bevat, wordt daarin slechts 16 à 17 pct van de Duitsche productie van broodgraan en aardappelen opgebracht. In de Amerikaansche zone, die 24 pct van de totale bevolking omvat, zijn deze verhoudingen gunstiger, daar hier 20 pct van het broodgraan en 17 pct van de aardappelen worden geteeld. In de Fransche zone zijn deze cijfers nog wat gunstiger. Binnen de Britsche zone ligt 72 pct van het potentieel der Duitsche ijzer- en staalindustrie en 78 pct van de kolenwinning.

Samensmelting der Britsche en Amerikaansche zone

De economische samensmelting van de Britsche en Amerikaansche zone per 1 Jan. a.s. had, aldus spr., niet later moeten komen.

Voor Nederland is van groot belang het bepaalde in art. 7 der desbetreffende overeenkomst, volgens hetwelk ter bevordering van den Duitschen export hindernissen op het gebied van den handel met Duitschland zoo spoedig als de wereldsituatie zulks toelaat, uit den weg zullen worden geruimd. Een monetaire reconstructie en de uitwisseling van de technische en economische berichtgeving met het buitenland zullen zoo spoedig mogelijk worden verwezenlijkt.

De heer Huysmans noemde de economische nadeelen, welke de zonale splitsing tot nu toe aan de omringende landen en inzonderheid aan Nederland heeft berokkend, enorm en moeilijk herstelbaar. Het zou, aldus spr., voor alle geallieerden en voor alle West-Europeesche landen een feit van groote beteekenis zijn, indien de economische samensmelting van de Britsche en Amerikaansche zones spoedig zou worden gevolgd door een vergaande economische samenwerking tusschen alle vier zones.

De economische samensmelting van de Britsche en Amerikaansche zone is stellig een stap in de goede richting, alleen heeft de na te streven „selfsustaining economy" voor het gebied hier te lande tot ernstige ongerustheid aanleiding gegeven.

Moet aan deze uitdrukking de rampzalige beteekenis worden toegekend, die vóór den oorlog het toenmalige Duitsche bewind er aan wenschte te hechten?

De Angelsaksische landen hebben zich vóór den oorlog verzet tegen de Duitsche autarkie en deze als economisch onhoudbaar gekwalificeerd; op grond hiervan weigerde spr. vooralsnog aan te nemen, dat thans zeer ten detrimente van de Amerikaansche en Britsche belastingbetalers een dergelijke politiek zou worden gevoerd. Zulks ware ook strijdig met het Amerikaansche vrijhandelsstreven ter verhooging van de welvaart.

Nederland wil medewerken

Mogelijkheid tot expansie van den handel in West-Europa is aanwezig. Nederland wil en kan hier zijn medewerking geven op een wijze, die het ons mogelijk maakt, een nieuw fijnvertakt en intensief handelsverkeer met Duitschland te ontwikkelen, dat aan Nederland, maar ook aan geheel West-Europa en aan de geallieerden ten goede komt. De kosten en risico's voor de geallieerden, die Nederland op nader te ontwikkelen wijze kan helpen verlichten, zouden daardoor niet grooter maar kleiner worden.

Nederland is na de Duitsche capitulatie in mindere mate dan eenige West-Europeesche staat in de gelegenheid geweest om aan het economische verkeer met het voormalige Duitschland deel te nemen en daarvan profijt te trekken. Grievend was het voor ons land, dat alle excepties en verweren, vroeger door de Duitsche regeering tegen ons in het geding gebracht, wanneer het erom ging onze Rijnvaart te belemmeren, op een ongewild overeenkomstige, maar daardoor voor ons niet minder pijnlijke wijze door de bezettingsautoriteiten der westelijke zones tegen ons zijn opgeworpen. Wij mogen de geallieerden vragen deze zaken ook eens door onzen bril te bezien.

Op grond van zijn geografische ligging en van zijn economische structuur zoomede op grond van zijn ervaring met en zijn inzicht en relaties in het Duitsche achterland, mag Nederland verlangen, dat het aan de economische reconstructie van Duitschland en van Midden-Europa in het algemeen zal kunnen medewerken en deelnemen. Deze deelneming zal voor het Nederlandsche bedrijfsleven inspanning en risico's medebrengen.

De staatsoverheid zal hierbij niet alleen stimuleerend, maar wellicht ook controleerend en garandeerend moeten toezien en helpen, maar wij zullen deze inspanning zien als de Nederlandsche bijdrage voor de reconstructie van Centraal Europa en als een middel tot bevordering van onze eigen economische reconstructie tevens.

De belangen van de groote Geallieerden en van Nederland loopen parallel. Zonder de medewerking van de West-Europeesche staten en inzonderheid van Nederland, loopt de economische reconstructie van Duitschland groot gevaar te mislukken.

In dit verband citeerde spr. het inzicht van de Nederlandsche regeering, zooals dit op 11 December te New York door mr. Van Kleffens voor de Ned. K. v. K. aldaar is naar voren gebracht. Tot nu toe kostte het Geallieerde bezettingsregiem in West-Duitschland onnoodig handen vol geld, terwijl de nadeelen voor Nederland nog grooter waren. De economische ontwikkeling van Nederland is thans op een punt aangeland, waar de verdere economische ontplooiing op uitermate vergaande wijze afhankelijk zal zijn van de oplossing van het Duitsche probleem.

Credieten

Ook na den vorigen oorlog heeft Nederland Duitschland door een crediet (zie 6941 K) economisch op gang gebracht. Andere landen hebben daar achteraf de vruchten van geplukt. Het toen toegepaste stelsel zouden wij in een eenigszins gewijzigden vorm thans weer willen hanteeren.

Wij zien de mogelijkheid, om langs een dergelijken weg op korten termijn het tekort op de Duitsche betalingsbalans te helpen verminderen, nog voor ons open. Wij zijn alsnog bereid en in staat om het veredelingsverkeer met Duitschland ten spoedigste te hervatten, zonder dat dit de Britten of Amerikanen één Pond Sterling of een dollar behoeft te kosten.

Met de speciale kennis van Duitschland die ons bedrijfsleven bezit, kunnen Nederlandsche experts en ondernemingsleiders, bankiers en handelaren met het Duitsche gebied in contact treden, om daar voor Nederlandsche rekening en risico transacties te doen, die in het belang van Nederland zijn en tegelijkertijd voor de reconstructie van Duitschland een bijdrage vormen.

De toestand waarbij het personenverkeer naar Duitschland zoodanig bemoeilijkt wordt, dat onze onderdanen er nauwelijks hun eigen eigendommen en belangen kunnen benaderen en handelsrelaties kunnen aanknoopen, is onhoudbaar. De onmogelijkheid van een behoorlijk geregeld veredelingsverkeer berokkent groot nadeel aan ons economisch herstel. Hetzelfde geldt met betrekking tot het lamleggen van onzen agrarischen export en van onze Rijnvaart door de maatregelen van de geallieerde bezettingsautoriteiten.

In dit verband wees spr. op de onlangs op initiatief van het bedrijfsleven en met medewerking van de regeering opgerichte Nederlandsche Trust Mij. voor den Handel met het Buitenland. Het economische herstel van Duitschland is mogelijk, zonder dat tegelijkertijd Duitschlands oorlogspotentieel hersteld wordt.

Nederland zou gaarne in den vorm van credieten een zeker „fonds de roulement" in deviezen van de groote Geallieerde mogendheden ter beschikking krijgen, opdat Nederland deze geldmiddelen voor eigen rekening en risico kan aanwenden voor de financiering van het veredelingsverkeer tusschen Nederland en Duitschland.

Ten slotte wees Minister Huysmans er op, dat hij zich in zijn rede beperkt heeft tot het weergeven van het officieele standpunt ten aanzien van onze mogelijke bijdragen in Duitschlands economisch herstel in de naaste toekomst.

(Alg. H.bld.)

(V. b. Ec. verkeer m. Duitschl.: 6980 C; Potsdam: 6394; Ned. Tr. Mij.: 6942 kol. 1)

B. De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie - Socialisatie —

12 Dec. — De Minister van Economische Zaken, dr. G. W. H. Huysmans, heeft op 12 December in de Tweede Kamer o.m. de volgende mededeelingen gedaan:

Om zuiver practische redenen kunnen de bedrijfs- en vakgroepen op het oogenblik niet worden opgeheven. De Minister was van meening, dat de komende bedrijfsorganisatie in sterke mate zal moeten leunen op de vrije stands- en vakorganisaties.
Voor de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie *) gaf de Minister de volgende richtlijnen: de bedrijfschappen worden autonome lichamen, die niet alleen het bedrijfsbelang zullen hebben te behartigen, doch tevens het algemeen belang als richtsnoer moeten aanvaarden. In de besturen zullen zoowel werkgevers als werknemers worden opgenomen. De kwestie der horizontale of verticale organisaties zal op gronden van doelmatigheid moeten worden opgelost. Bij de verticale organisaties komt een voorzitter, wiens bevoegdheden eenigermate zullen kunnen worden vergeleken met die van een burgemeester of een Commissaris der Koningin. Boven dit alles zal als overkoepelend orgaan staan de Sociaal-Economische Raad.
Op een vraag van den heer Suurhoff (P.v.d.Arb.), of behalve voor de mijnen, ook voor andere bedrijfstakken een onderzoek naar de wenschelijkheid van socialisatie zou worden ingesteld, antwoordde de Minister dat hij den particulieren ondernemingsvorm als den normalen beschouwde en dus niet bereid was een dergelijk onderzoek te laten instellen, wanneer daarvoor geen redenen aanwezig waren. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Bedrijfsorg.: 6917 F, 6651 A)

*) Op 4 Dec. had de Minister medegedeeld, dat hij de Stichting van den Arbeid uitgenoodigd heeft, om in nauwe samenwerking met een klein aantal ambtenaren en op korten termijn een uitgewerkt voorontwerp van wet op de organisatie van het bedrijfsleven, met toelichting op te stellen.

A. De behandeling van politieke delinquenten in de interneeringskampen —

18 Nov. — Bij Koninklijk Besluit zijn bepalingen afgekondigd betreffende de behandeling van de politieke delinquenten, voor zoover deze in interneeringskampen zijn ondergebracht. Allereerst is bepaald, dat mannen, vrouwen en kinderen in afzonderlijke kampen moeten worden ondergebracht.
Bij ieder interneeringskamp wordt door den Minister van Justitie, op voordracht van den dir.-generaal voor de Bijzondere Rechtspleging, een commissie van toezicht benoemd. Deze personen hebben te allen tijde toegang tot het kamp.
De taak van deze commissie is te letten op het gedrag van de ambtenaren, de behandeling van de geïnterneerden, de naleving van de omtrent de interneering gegeven voorschriften en een economisch beheer.
De geïnterneerden kunnen zich te allen tijde schriftelijk tot de commissie wenden.
De in het kamp ondergebrachte geïnterneerden zijn verplicht, arbeid te verrichten ten behoeve van de gemeenschap.
Voor arbeid ten behoeve van particulieren kan alleen toestemming worden verleend, als de vergoeding, die voor den gepresteerden arbeid wordt betaald, gelijk is aan het in het vrije bedrijf, voor soortgelijken arbeid gebruikelijke loon.
Er bevinden zich in de interneeringskampen menschen van allerlei geestelijke ontwikkeling, professoren en landarbeiders, advocaten en kantoorbedienden, rechters en onderwijzers. Het is zeer moeilijk, om voor elk van hen geschikten arbeid te vinden maar volgens de nieuwe regeling zal de arbeid toch zooveel mogelijk in overeenstemming moeten zijn met ieders opleiding, aanleg en persoonlijkheid, terwijl er tevens zooveel mogelijk naar moet worden gestreefd om elk een zoodanigen arbeid te geven, dat hij na zijn ontslag uit de interneering weer in zijn levensonderhoud kan voorzien.
Er mag niet langer worden gewerkt dan 8½ uur per dag en 48 uur per week. Op Zondagen en algemeen Christelijke feestdagen moet de arbeid stil staan.
De geïnterneerden ontvangen voor hun arbeid een matig loon, hetwelk hun ten goede komt in den vorm van uitgaanskas en zakgeld.
Kleeding, ligging, voeding en medische verzorging van de geïnterneerden komen voor rekening van het Rijk.
Indien de lichamelijke of psychische toestand van een geïnterneerde van dien aard is, dat hij niet in het kamp kan worden verpleegd, kan hij op Rijkskosten in een ziekenhuis of een andere inrichting worden opgenomen.
In ieder kamp zal voorts een door den directeur-generaal in te stellen commissie worden belast, met de zorg voor de geestelijke en sociale belangen der geïnterneerden. De zorg voor godsdienstige belangen berust bij den geestelijken, door of in samenwerking met den directeur-generaal aan het kamp verbonden. Ook andere geestelijken mogen, met toestemming van den commandant, de tot hun gezindte behoorende geïnterneerden bezoeken.
De geïnterneerden zullen ten minste éénmaal per maand een brief mogen verzenden en ontvangen. Inkomende en uitgaande post der geïnterneerden is aan censuur onderworpen. Bezoek mag éénmaal per maand geschieden.
Bij ernstige ziekte of overlijden van hun echtgenoote of bloed- of aanverwanten in den tweeden graad zullen de geïnterneerden zooveel mogelijk in de gelegenheid worden gesteld hen te bezoeken, dan wel de begrafenis bij te wonen.
(Nederlander) **(V. b. Intern.k.: 6927 G)**

B. Prijsverlaging —

14 Dec. — In overeenstemming met de desbetreffende passages in de regeeringsverklaring over loonen en prijzen, zijn alle handelsmarges aan een grondige herziening onderworpen. Dit is geschied na overleg met de betrokken vakgroepen, waarbij in enkele gevallen wel, doch in de meeste gevallen geen overeenstemming werd bereikt. De noodzaak bij deze herziening spoed te betrachten, heeft het onvermijdelijk gemaakt op een gegeven moment de besprekingen te beëindigen en een beslissing te nemen.
Alhoewel voor verschillende artikelen het overleg voortgang heeft, kunnen thans voor het meerendeel der industrieele gebruiksartikelen de resultaten bekend worden gemaakt. De industrieele gebruiksartikelen, voor den consument van belang, zijn de volgende: textiel, schoenen, lederwaren, huish. art. van aluminium, emaille, zink of ander metaal, zooals potten en pannen, emmers, teilen, afwaschbakken, afdruiprekken, zeepkloppers, lepelrekken, lepels, vorken en messen, huishoudelijke artikelen van hout, zooals keukentafels, keukenstoelen, keukentrappen, strijkplanken, broodplanken, messenbakken en houten lepels, huishoudelijk borstelwerk, zooals schuiers en bezems, metaalwaren, zooals spijkers, schroeven, hamers, nijptangen en schroevendraaiers, glas- en aardewerk, papierwaren en kantoorbehoeften, meubelen, electro-technische huish. artikelen, zooals melkkokers, snelkokers, waterketeltjes en strijkijzers, verlichtingsartikelen, zooals lampekappen, schemerlampen en houten en metalen kronen: installatiemateriaal, zooals stekkers, contactdoozen en schakelaars, stofzuigers, rijwielen en rijwielbanden. De prijzen van al deze artikelen worden met 9 tot 15% verlaagd.
De marges voor textielproducten, die wel als het belangrijkste voorbeeld kunnen worden beschouwd, zijn voor den grossier en voor den détaillist zoodanig verlaagd, dat de prijzen behoudens eventueele stijgingen van de internationale grondstoffenprijzen, met ongeveer 10% naar beneden gaan. Voor de overige artikelen zijn verlagingen toegepast, die met hetzelfde voorbehoud eveneens ongeveer 10% voor den consument uitmaken. (A.N.P.)
(V. b. Regeeringsverkl. 6901 A)

C. Minister-President over B.N.V. en C.V.D. —

In de Memorie van Antwoord op hoofdstuk II (Hooge Colleges van Staat en Kabinet van den Min.-President) der Rijksbegrooting merkt de Minister-President het volgende op omtrent het „Bureau Nationale Veiligheid":
Het bureau, dat tegen 1 Januari 1947 zal zijn geliquideerd, had tot hoofdtaak de restanten van de Duitsche spionnage- en sabotagediensten in Nederland op te ruimen. De namen van alle Nederlandsche handlangers van de Duitsche geheime diensten zijn door het onderzoek van het B.N.V. bekend geworden. Het wordt thans aan de organen der bijzondere rechtspleging en aan de politie overgelaten deze lieden — voorzoover ze nog niet zijn gearresteerd — op te sporen.
De ambtenaren van den nieuwen „Centralen Veiligheidsdienst" zullen geen enkele opsporingsdaad kunnen verrichten, doch slechts inlichtingen kunnen verzamelen, ten einde deze aan de regeeringsinstanties door te geven. Daarom werd er aanvankelijk den voorkeur aan gegeven, den C.V.D. onder den Minister-President te doen ressorteeren. Betwijfeld kan worden of het aanbeveling verdient dezen dienst naar het departement van Justitie over te brengen, omdat alsdan met recht zou kunnen worden gevreesd, dat er zich een politieke politie uit zou kunnen ontwikkelen. (Alg. Handelsblad)
(V. b. B.N.V. 6782 F; 6537 IV)

D. Gezant te Madrid wordt teruggeroepen —

16 Dec. — De regeering heeft, ingevolge de resolutie der Ver. Volken, het besluit genomen, den Nederl. gezant in Spanje, den heer P. E. Teppema, terug te roepen. Met deze terugroeping worden onze diplomatieke betrekkingen met het Franco-land echter niet verbroken. Te verwachten is, dat de heer Teppema zal worden vervangen door een zaakgelastigde.
(Trouw) **(V. b. Teppema 6513 C; Besluit Ver. Volk. 6983 B; Motie i. Tw. K. 6979 A)**

E. Brandstoffenpositie —

11 Dec. — In de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer over de begrooting der Staatsmijnen, wordt de verwachting uitgesproken, dat in 1947 na aftrek van een geraamden uitvoer van 500.000 ton, ons land zal kunnen beschikken over circa 13.000.000 ton vaste brandstoffen. Uiteraard kan dit cijfer in sterke mate worden beïnvloed door den gang van zaken in het buitenland.
Op basis van bovengenoemd cijfer zal aan de industrie kunnen worden toegewezen op het peil van 1939. Tot afschaf-

fing van de rantsoeneering (met inbegrip van de huisbrandvoorziening) zal in 1947 nog niet kunnen worden overgegaan, aangezien dan de totaal beschikbare hoeveelheid naar schatting 15.000.000 ton zou moeten bedragen.
De voor het staatsmijnbedrijf voor het jaar 1947 geraamde productie van 7.200.000 ton komt overeen met een gemiddelde dagproductie van ongeveer 24.000 ton.
Bij de prestatie van thans van ruim 1600 kg. per ondergrondschen dienst zou, ter bereiking van een jaarproductie van de Nederl. mijnen van 12.000.000 ton, het aantal ondergrondsche arbeiders moeten worden uitgebreid met ruim 7500 man.
Op de uit Amerika ingevoerde kolen wordt van overheidswege een toeslag gedaan, welke ongeveer overeenkomt met den gemiddelden kostprijs loco mijn der Nederlandsche kolen. (Alg. Handelsblad)
(V. b. 6959 C)

A. Ned. soldaten naar Duitschland ter bewaking van Ned. eigendommen —

13 Dec. — De Nederlandsche schippers, die op den Rijn varen, betrekken hun levensmiddelen uit depôts, welke door onze regeering langs de rivier zijn opgericht. Bovendien ligt het in de bedoeling eenige Nederlandsche zaken te openen.
De Minister van Oorlog heeft nu een „Bewakings-detachement Duitschland" ingesteld, welks taak het wordt, bedoelde voorraden te bewaken.
(Maasbode)

B. Ned. Volksbeweging wordt „Personalistische Unie" —

17 Dec. — Op een te Utrecht gehouden congres der Nederlandsche Volksbeweging is besloten. de N. V. B. niet te liquideeren, doch haar te doen toetreden tot een te stichten „Personalistische Unie". Tot voorzitter der N. V. B. werd gekozen de heer P. van Stam te Bussum. Het weekblad „Je Maintiendrai" wordt een uitgave, los van de N. V. B. (Parool)
(V. b. N. V. B.: 6638 D)

C. Export van haring naar Rusland en Russische zone in Duitschland - Hout uit de Fransche bezettingszone - Handelsovereenkomst met Zwitserland —

14 Dec. — Nederland heeft met de Russische bezettingsautoriteiten in Duitschland een ruiltransactie afgesloten. De Russische zone zal leveren 30.000 ton kalizout 40 pct. en 23.000 ton patentkali, gehalte 26 pct. K_2O. De Nederl. leverantie bestaat uit 20.000 ton superfosfaat en ongeveer 60.000 vaten van 110 kg haring. Met den export van superfosfaat wordt de Nederlandsche superfosfaat-export-industrie, welke voor den oorlog van groote beteekenis was, in staat gesteld zich verder te herstellen, terwijl de kali onontbeerlijk is voor onzen landbouw. Met deze hoeveelheid is 13 pct. van onze totale behoefte aan kali gedekt. Naar Rusland zullen 100.000 vaten geëxporteerd worden. Rusland zal daarvoor o.m. hout leveren. (Keesings Fin. Arch.)
16 Dec. — Met de autoriteiten van de Fransche bezettingszone in Duitschland is een contract gesloten, waarbij Nederland 100.000 m3 hout op stam in het Schwarzwald heeft gekocht. Deze boomen worden door Nederlandsche arbeidskrachten geveld en als stammen naar Nederland vervoerd, om hier te worden gezaagd. (Alg. Handelsblad)
Met Zwitserland is een handelsovereenkomst gesloten, die twee jaar geldig zal zijn. Daar de waarde van de leveranties van beide kanten in evenwicht zal zijn, behoeft aan Nederland geen crediet te worden verleend.
Zwitserland zal leveren: textiel, machines, uurwerken, verfstoffen en caustische soda. Nederland en de Overzeesche Gebiedsdeelen zullen van hun kant diverse agrarische en industrieele producten leveren, o.m. zaden, groenten, wild, caoutchouc, tin, ruw ijzer, electrotechnische producten enz.
De overeenkomst zal, behoudens de goedkeuring der betreffende regeeringen, op 1 Januari in werking treden.
(Rotterdammer) **(V. b. Imp. hout uit Duitschl.: 6863 kol. 1; Handelsovereenk. m. buitenl.: 6959 F)**

D. Omzet K.L.M. - De luchtvaartplannen der reeders —

11 Dec. — In de eerste negen maanden van 1946 boekte de K.L.M. een brutowinst van 8 millioen gulden.
De geraamde omzetten zullen oploopen van 60 millioen gulden in 1946 tot 140 millioen in 1950.
Aan de luchthaven Schiphol zal in 1947 ong. ∫ 17 millioen ten koste worden gelegd.
Naar het inzicht van de regeering is het de aangewezen weg, dat de luchtvaart, scheepvaart en de spoorwegen in een rustige sfeer overleg plegen, teneinde tot een oplossing te komen, met name ten aanzien van de plannen der reeders, zelf vliegdiensten op Indonesië in te richten.
(A.N.P.)
(V. b. K.L.M. 6942 A; Reeders 6893 D)

E. Postverkeer met Curaçao, Marokko en Zweden - Briefport interlocaal verkeer —

12 Dec. — Het wederzijdsche postwisselverkeer met Curaçao, Marokko en Zweden wordt 1 Januari 1947 hervat. Het verkeer is beperkt tot gewone postwissels tot een maximum bedrag van ∫ 17.60 voor wissels naar Curaçao, Fransche francs 1115 voor Marokko en Zweedsche kronen 33.50 voor Zweden. Het maximumbedrag voor wissels, afkomstig uit deze landen en hier te lande betaalbaar, is op ∫ 25 gesteld. De afzenders moeten in het bezit zijn van een door het deviezenkantoor van de Nederlandsche Bank afgegeven vergunning of een verklaring van den Centralen Dienst voor in- en uitvoer in Den Haag, welke bescheiden op het postkantoor moeten worden getoond. De herleidingskoers is vastgesteld op ∫ 1.00 Curaçaosch geld is ∫ 1.42 Nederl. geld. Fr. francs 100 is ∫ 2.24 en Zweedsche Kronen 100 is ∫ 74.10. (Volkskrant)
Anders dan op pag. 6927 A werd medegedeeld, bedraagt het briefport voor het interlocale verkeer van 100—300 gr. 20 cts, van 300—500 gr. 25 cts. (Red. K.H.A.)
(V. b. 6927 A)

F. Verbondsvergadering K.A.B. - De Bruyn algemeen voorzitter - Ledenaantal —

17 Dec. — In de verbondsvergadering van de Katholieke Arbeidersbeweging, die op 16 en 17 December te Utrecht werd gehouden, is de heer A. C. de Bruyn herkozen tot algemeen voorzitter.
Tijdens de vergadering werd medegedeeld, dat het ledenaantal, in vergelijking met dat op 1 April 1941, met 126.1% gestegen is. Op 1 November bedroeg het 221.370. (Volkskrant)
(V. b. K.A.B. 6909 B; Ledenaantal 6831 E)

G. Prof. dr. Jan Walch † —

13 Dec. — Te Amsterdam is op 12 Dec. overleden de schrijver-journalist en oudhoogleeraar, prof. dr. Jan Walch.
Prof. dr. Johannes Lodewijk Walch werd op 2 Januari 1879 te 's-Gravenhage geboren en studeerde in de Nederlandsche Letteren aan de Leidsche Universiteit. Nadat hij leeraar aan de H.B.S. te Kampen en te Gouda was geweest, werd hij in 1908 verslaggever van „Het Handelsblad". Een jaar later ging hij als literatuur- en tooneelrecensent naar „Het Vaderland" in Den Haag.
Van 1918 tot 1931 was hij privaat-docent voor de geschiedenis van het tooneel aan de Rijksuniversiteit te Leiden. In 1936 werd hij bijzonder hoogleeraar aan de Sorbonne te Parijs, welke functie hij tot 1939 vervulde. In dat jaar werd hij directeur van de Tooneelschool te Amsterdam, als hoedanig hij dezen zomer juist was afgetreden met het plan zich in Den Haag te vestigen als hoofdredacteur van een nieuw literair blad.
Prof. Walch heeft talrijke publicaties op zijn naam staan. Wij noemen de novellenbundels „Machten en Menschen", „Vertellingen van den Donkeren Winter" en „Grimassen", de romans „Kortsluiting" en „Galathea en Hans Bril". Van zijn journalistieke werk zijn vooral bekend geworden de bundels „Goeden Morgen". Hij schreef en vertaalde eveneens tooneelstukken. (Parool)
(V. b. Walch 2161 G)

H. Eeredoctoraat voor H.M. de Koningin —

13 Dec. — De Theologische faculteit van Montpellier (Frankrijk) heeft H. M. de Koningin tot eeredoctor benoemd. De bul werd Haar op 12 December overhandigd door den deken van de faculteit, prof. dr. Henry Leenhardt. (Trouw)
(V. b. H. M. de Koningin 6925 A)

I. Veterinaire faculteit bestaat 125 jaar - Herdenking te Utrecht —

16 Dec. — In den Stadsschouwburg te Utrecht werd op 14 December het 125-jarig bestaan herdacht van het veterinaire onderwijs in Nederland. Prof. dr. L. Seekles, voorzitter van de faculteit der veeartsenijkunde aan de Universiteit te Utrecht, sprak een herdenkingsrede uit.
In September 1925 werd de school als zesde faculteit bij de Rijksuniversiteit ingelijfd. De veterinaire student werd daardoor bevrijd uit de afzondering, waarin hij tot dusver had geleefd en opgenomen in de studentenmaatschappij.
Namens den Minister van O., K. en W. deelde jhr. mr. C. J. A. de Ranitz mede, dat de regeering speciale stipendia zal geven. Hiervoor is reeds een aanzienlijk bedrag uitgetrokken.
Dr. C. v. d. Berg sprak als vertegenwoordiger van den Minister van Sociale Zaken in waardeerenden zin over het groote werk, dat de faculteit voor de volksgezondheid verricht.
(Rotterdammer)

K. Radiorede van Jhr. Röell tegen de ontwerp-overeenkomst van Linggadjati —

13 Dec. — De gepensionneerde lt.-generaal jhr. W. Röell, oud-commandant van het veldleger heeft zich op 12 December in een felle radiorede tegen de overeenkomst van Linggadjati gekeerd.
Spreker zeide, dat de politiek der Commissie-Generaal „Nederland naar den afgrond en Nederlandsch-Indië naar den chaos" voerde.
Jhr. Roëll besloot: „Allen goeden vaderlanders roep ik toe: houdt tot het uiterste stand tegen deze plannen, thans bovengronds. Maar als de gevaren voor het vaderland die van 1940—1945 zouden evenaren of overtreffen, als het moet, ook ondergronds". (Parool)

Vooral de slotopmerking heeft in de dagbladen van alle politieke gezindten scherp commentaar uitgelokt.

16 Dec. — De generaal heeft thans ter verduidelijking en verontschuldiging verklaard, dat hij het verzoek om voor de radio te spreken, eerst des morgens had ontvangen, zoodat hij zijn manuscript overhaast heeft moeten vaststellen. De indruk van zijn slotzin — dat hij bedekt tot ondergrondsche agitatie zou hebben geraden — was daardoor niet in overeenstemming met zijn bedoelingen. „Integendeel", aldus generaal Röell, „ik ben gewoon, met open vizier te strijden en illegaal ondergrondsch optreden heb ik na onze bevrijding vaarwel gezegd. Mijn bedoeling was alleen te wijzen op de mogelijkheid van geestelijke organisatie van het nationale potentieel, zooals voorheen ook in den bijzonderen vrijwilligen landstorm met zijn devies „als het moet" bestond." (Volkskrant)

De Minister van Oorlog heeft, aldus verneemt „Trouw", een brief gericht aan luit.-generaal jhr. W. Röell, waarin de afkeuring der regeering wordt uitgesproken over de radiorede van den generaal. (Trouw) **(V. b. Gen. Röell 6521 D)**

A. Nationaal comité „Handhaving Rijkseenheid" - Smeekschrift aan H. M. de Koningin —

16 Dec. — Onder voorzitterschap van prof. mr. P. S. Gerbrandy is gevormd het nationale comité „Handhaving Rijkseenheid", als centraal orgaan van alle acties, welke in het land gevoerd worden tegen het aanvaarden van de ontwerp-overeenkomst van Linggadjati.

Steunend op ruim 300.000 adhaesiebetuigingen heeft het comité Hare Majesteit verzocht een smeekschrift in ontvangst te willen nemen. Het stuk gewaagt van vertwijfeling, die groepen der burgerij vervult bij het uitzicht, dat het Koninkrijk zou worden uiteengereten.

Het stuk is onderteekend door dr. W. H. K. Feuilletau de Bruyn; Lt. Admiraal J. Th. Furstner; prof. mr. A. C. Josephus Jitta; prof. dr. V. J. Koningsberger; mr. W. A. Pannenborg; Gen. J. H. Reynders; A. Th. C. Schiebergen, alg. voorz. van het Nationaal Jongeren Verbond; Gen. H. C. Winkelman; E. J. v. Rees Vellinga, secr. Comité „Handhaving Rijkseenheid". (Alg. Handelsblad) **(V. b. Reacties (Contra) 6968)**

B. Sultan van Deli in Nederland —

5 Dec. — De Sultan van Deli, Z. H. Toeankoe Osman Alsanie Perskasa Alamsha is, vergezeld van zijn broer in Nederland gearriveerd, om volgens den wensch van zijn in 1945 overleden vader zijn opwachting te maken bij H. M. de Koningin. (Alg. Handelsblad)

Ned. O.-Indië

C. Eenige reacties op de ontwerp-overeenkomst van Linggadjati —

30 Nov. — De **„Verbonden politieke partijen"**, n.l. de Christ. Staatkundige Partij, de Eenheidsgroep, de groep mr. Mas Slamet, de Indische Katholieke Volkspartij, de Perkoempoelan Bangsa Maloekoe Bandoen, de Persatoean Timoer Besar, de Vereeniging van de Groote Oost en de Vaderlandsche Club hebben aan den Minister-Pres. en de voorzitters van Eerste en Tweede Kamer een telegram gezonden, waarin zij met vooropstelling van het recht van zelfbeschikking de ontwerp-overeenkomst qualificeeren als een totale politieke, sociale, cultureele en economische losmaking, waarbij de rechten van de minderheden niet zouden worden gewaarborgd. (Nieuwe Dag)

4 Dec. — **Het secretariaat van het hoofdbestuur der Angkatan Komoenis Moeda** (communistische pemoedas) heeft de overeenkomst afgewezen. (A.N.P.)

5 Dec. — De Islamietische partij **„Masjoemi"** op Java heeft een resolutie aangenomen, waarin de ontwerp-overeenkomst wordt verworpen. De „Masjoemi" zal, zoo werd eveneens besloten, over geheel Java een campagne voeren om verwerping van de overeenkomst te propageeren. (Volkskrant)

De „Masjoemi" beschikt in het huidige kabinet over 4 Minister- en 4 Onder-Ministerzetels. (red. K.H.A.)

28 Nov. — De **Partai Nasional Indonesia** (P.N.I.) heeft, volgens het republikeinsche persbureau Antara, de basisovereenkomst verworpen. Volgens Associated Press zou de P.N.I. echter in het belang der nationale eenheid, geen oppositie voeren, indien het Indonesische parlement de overeenkomst goedkeurt. (Par.)

3 Dec. — Het hoofdbestuur van de **Partai Keristen Indonesia** heeft te kennen gegeven, dat zij de ontwerp-overeenkomst als geheel aanneemt.

4 Dec. — Het hoofdbestuur van de **Partai Katholik Repoeblik Indonesia** nam in haar plenaire zitting te Solo de ontwerp-overeenkomst aan, maar eischte de bijvoeging van een verklarend protocol voor een goede voorlichting aan het volk. (Maasbode)

4 Dec. — De **Parnita (Partai Nasional Indonesia Toeroenan Arab)** meent, dat in de 17 artikelen van het accoord de weg wijd geopend wordt om het recht van souvereiniteit te verwerven. Zij staat volledig achter de regeering van de Republiek Indonesia. (Vrije Volk)

11 Dec. — De **Indonesische Socialistische partij,** waartoe Sjahrir en Sjarifoedin behooren, heeft zich in een voltallige zitting van het bestuur te Djokja achter de ontwerp-overeenkomst van Linggadjati geschaard. (Par.)

14 Dec. — Het comité **„Indonesia Merdeka"** te Hollandia heeft in een telegram aan de Koningin verzocht, haar invloed aan te wenden tot het aanvaarden van de ontwerp-overeenkomst, die voor beide volken de meest bevredigende oplossing van het conflict wordt genoemd. (Alg. H.bld.)

14 Dec. — **Mr. Roem,** Minister van Binnenlandsche Zaken der republiek, heeft een verklaring afgelegd, waarin hij o.m. zeide: „Het is dus duidelijk, dat de zinsnede „in naam des konings" maar louter woorden zijn, niets anders dan een symbool. Evenzoo de zinsnede: „aan het hoofd van de Nederlandsche-Indonesische Unie staat de Koning der Nederlanden". De Vereenigde Staten van Indonesia en het Koninkrijk der Nederlanden zullen even hoog staan, beiden onafhankelijk en souverein; geen macht zal boven hen staan.

Indien in deze zaken een geschil zal ontstaan, zal het niet beslist worden door den Nederlandschen Koning, maar volgens art. 17 door een internationale arbitrage, zooals gebruikelijk is bij overeenkomsten tusschen onafhankelijke staten". (Elsevier's Weekblad)

D. Staat van oorlog op Zuid-Celebes —

14 Dec. — In een gouvernementsbesluit van 11 December, werd voor de afdeelingen Mandar, Parepare, Makassar en Bonthain op Zuid-Celebes de staat van oorlog afgekondigd. De Ned.-Ind. regeeringsvoorlichtingsdienst heeft in verband hiermede een uitvoerig communiqué uitgegeven, waaraan het volgende is ontleend:

Toen op 15 Juli jl. de volledige verantwoordelijkheid voor Borneo en de Groote Oost van het geallieerde opperbevel overging op de Ned.-Ind. regeering, werd de staat van oorlog en van beleg opgeheven, uitgezonderd voor deelen van Zuid-Borneo en Bali, waar wegens voortdurende onrust en gewapende infiltraties uit Java de staat van oorlog moest gehandhaafd blijven.

Het is thans noodzakelijk gebleken den staat van oorlog ook voor een deel van Zuid-Celebes weer toepasselijk te verklaren. Den laatsten tijd heeft zich in die gebieden in toenemende mate een terroristen-actie ontwikkeld van rampokbenden, die door bedreiging van de bevolking met brandstichting, moordaanslagen, ontvoeringen en pogingen tot ontwrichting van het verkeer, een toestand van onveiligheid in het leven hebben geroepen, waardoor deze maatregel onvermijdelijk is geworden.

Het communiqué vermeldt vervolgens een groot aantal geweldplegingen welke sedert 14 October hebben plaats gehad. (A.N.P.) **(V. b. Celebes 6871 C en 6751 D)**

E. Handel der republiek met het buitenland —

13 Dec. — Van Indonesische zijde is men reeds bezig het economische leven en in het bijzonder den buitenlandschen handel op te bouwen. In Tegal en in Cheribon zijn verschillende scheepsladingen met automobielen, banden, grondstoffen voor textiel en geneesmiddelen uit Singapore aangekomen.

Deze goederen, die uit Australië en Amerika afkomstig zijn, zullen over Midden- en Oost-Java gedistribueerd worden.

Naar het republikeinsche blad „Merdeka" bericht, werden door de republiek reeds aanbiedingen van Engelsche en Amerikaansche concerns ontvangen tot import van goederen in Indonesië. Regeeringskringen verklaren, dat Indonesië tot nu toe suiker, rubber, tabak, sojaboonen en peper heeft uitgevoerd.

In verband met dezen beginnenden buitenlandschen handel heeft de regeering allerlei voorbereidingen getroffen. Het Bureau voor Buitenlandsche Handelsbetrekkingen heeft een ontwerp samengesteld voor het stichten van een centrale organisatie voor den buitenlandschen handel, waarin alle handelaren vereenigd zouden worden. Voorgesteld wordt, hen voor den import van goederen regeeringsubsidie te verleenen.

Intusschen heeft de regeering reeds buitenlandsche vertegenwoordigers uitgezonden om handelsbetrekkingen aan te knoopen. Te Singapore is een handelskantoor van de republiek geopend, terwijl ook in Sydney, San Francisco en Melbourne Indonesische vertegenwoordigers gevestigd zijn. (Vrije Volk) **(V. b. 6928 G; Smokkelh.: 6847 G)**

België

F. Handelsbetrekkingen met Congo - België door Ver. Staten verdrongen —

17 Dec. — De Gouverneur-Generaal van Belgisch Congo, Pierre Ryckmans, heeft tegenover een vertegenwoordiger van het persagentschap Belga verklaard, dat de Vereenigde Staten in de handelsbetrekkingen met Belgisch-Congo, zoowel voor den in- als voor den uitvoer, de plaats van België hebben ingenomen.

Voor den oorlog kwam 25 pct. van den invoer in Congo uit België, thans is dit slechts 5 pct. De uitvoer van Congo naar België is eveneens beneden het vooroorlogsche peil. De Belgische uitvoerprijzen zijn nog altijd hooger dan de prijzen der Vereenigde Staten.

Noch de Belgische regeering noch het bestuur van Congo, aldus de heer Ryckmans, kunnen officieele stappen doen voor het herstel van de economische betrekkingen tusschen Congo en België wegens de bestaande verdragen, in het bijzonder het verdrag van St. Germain, welke verdragen gelijke handelsrechten aan Congo waarborgen. Dientengevolge hangt het herstel van den vroegeren toestand van het particuliere initiatief af. De heer Ryckmans verklaarde tenslotte, dat de Belgische industrieelen verkeerd handelen door de Congoleesche markt te verwaarloozen. Deze zou voor hen een vaste markt kunnen zijn. (Nieuwe Standaard) **(V. b. Congo: 6981 G)**

A. **Partij van de Vrijheid" opgericht —**

16 Dec. — Te Brussel is op 15 Dec. de stichtingsvergadering gehouden van de „Partij van de Vrijheid". Marcel Loumaye, vroeger senator voor de liberale partij, is belast met het voorzitterschap. Hij verklaarde, dat de nieuwe partij was opgericht ter vrijwaring van de vrijheid, welk begrip door de andere Belgische politieke partijen vaak geproclameerd, doch zelden in toepassing wordt gebracht. De partij richt zich tegen de communistische, fascistische en marxistische leerstellingen. Zij beschouwt de monarchie als het hechtste bestanddeel van 's lands grootheid en is voorstandster van een volksreferendum betreffende de koningskwestie. De Belgisch-Nederlandsch-Luxemburgsche Unie beteekent voor haar een stap in de richting van een Westersche Entente en van de Vereenigde Staten van Europa.
(Nieuwe Standaard)

Bulgarije

B. **Te veel troepen onder de wapenen - Verklaring van Britschen minister —**

17 Dec. — De Britsche onder-minister van Buitenlandsche Zaken, Mayhew, heeft in het Lagerhuis op een desbetreffende vraag medegedeeld, dat volgens inlichtingen, die in het bezit der Britsche regeering zijn, Bulgarije in totaal 170 000 man onder de wapenen heeft. Op verdere vragen heeft hij geantwoord, dat deze cijfers niet in overeenstemming zijn met het ontwerp van het Bulgaarsche vredesverdrag. (Rotterdammer)
(V. b. Toegest. troepenmacht 6826 kol. 3)

Duitschland

C. **Denazificatie —**

De zuivering van de vele Duitsche grootindustrieelen, die Hitler en zijn Derde Rijk achter de coulissen steunden, geschiedt slechts zeer langzaam, bericht de Berlijnsche correspondent van „Politiken" (Kopenhagen). Vooral in de Britsche, maar ook in de Amerikaansche zone heerscht groote ontevredenheid over het feit, dat de groote mannen achter de nazi-partij hun oude posities mogen blijven innemen.
Een jaar geleden besloot de Geallieerde Contrôleraad, een van de grootste Duitsche industrie-concerns, de I. G. Farben te ontbinden.
Thans blijkt, dat dit niet is geschied. Zuivering onder de leidende figuren heeft nog niet plaats gehad. Het concern is nog steeds in handen van dezelfde directeuren.
Alleen in de Amerikaansche zone zijn er dertien fabrieken, die tot het I. G. Farben-concern behooren. Men had zich voorgenomen, die fabrieken afzonderlijk te verkoopen aan Duitschers, die geen nazi-verleden hadden. Dit denkbeeld heeft men intusschen opgegeven, omdat bleek, dat allen die daarvoor in aanmerking kwamen, òf zelf oorlogsmisdadigers waren òf stroomannen van de vroegere directeuren.
Thans is er sprake van, dat de autoriteiten vertrouwensmannen in de leiding zullen benoemen. Maar van opheffing der bedrijven is geen sprake meer. De aandeelen van I. G. Farben worden weer op de beurzen in de Amerikaansche en Engelsche zone verhandeld en er is groote vraag naar, bij stijgende koersen.
Hetzelfde is het geval met de aandeelen van andere groote industrieën als de Ver. Stahlwerke, de A.E.G. en Siemens.
Aan het hoofd van de Vereinigte Stahlwerke staat general-direktor Ernst Poensgen, vroeger een der leiders van de nazistische oorlogsindustrie en lid van den officieelen Bewapeningsraad.
Hij is thans benoemd tot voorzitter van de vereeniging van Duitsche fabrikanten in de staalindustrie en tegelijkertijd lid van den door de Engelschen benoemden Industrieelen Raad in de Britsche zone. Ook in de mijnindustrie moeten zich nog steeds op vooraanstaande posities mannen bevinden, die in de bewapeningsindustrie der nazi's een rol speelden.
(14 Dec. - Parool)
(V. b. 6944 G; I. G. Farben 6560 A)

D. **Bevolking —**

14 Dec. — De Manchester Guardian publiceerde de volgende cijfers betreffende de huidige bevolking van Duitschland.

(in duizendtallen)

Duitschers

zone	mannen	vrouwen	totaal
Britsch	10.129	12.257	22.386
Fransch	2.586	3.290	5.876
Russisch	7.282	9.837	17.119
Amerik.	7.255	8.976	16.231
Berlijn	1.285	1.885	3.170
	28.537	36.245	64.782

Niet-Duitsche bevolking
(„Displaced Persons" e.d.)

zone	mannen	vrouwen	totaal
Britsch	297	110	407
Fransch	46	16	62
Russisch	127	66	193
Amerik.	298	152	450
	768	344	1.112
Geheel Dld. ..	**29.305**	**36.589**	**65.894**

In 1933 was het totaalcijfer: 65 **millioen;** in 1939: 78.5 **millioen.** *)
Men verwacht dat in de komende twee jaar ongeveer 7 à 8 honderdduizend niet-Duitschers het land zullen verlaten. De rest zal waarschijnlijk in Duitschland blijven. Er zijn nog ongeveer 5.5 millioen Duitsche krijgsgevangenen in het buitenland, waarvan er zich ongeveer 4 millioen in Russische handen bevinden. Zij worden geleidelijk teruggevoerd. Na hun terugkeer zal dus de totale bevolking ongeveer **71.000.000** zielen bedragen. Dit is 5 millioen meer dan men verwachtte toen te Potsdam het industrieele niveau werd vastgesteld. De totale bevolking van Dutschland is — na de oorlogsverliezen van minstens 5 millioen zielen — opmerkelijk groot.
Duitschland heeft een gedeelte van Oost-Pruisen af moeten staan aan Rusland en de rest van de provincies ten Oosten van de lijn Oder-Neisse aan Polen. In totaal is dit ongeveer 20% van het Duitschland van 1933. Thans leven dus 66 millioen zielen op 80% van het gebied dat vroeger bewoond werd door 65 millioen zielen. De bevolkingsdichtheid is gestegen van 135 tot 175 per km². (Manch. Guardian)
(V. b. Bevolking 5942 A)

*) Cijfer voor „Groot Duitschland", dus Oostenrijk, Danzig, Sudetenland, Memel en Saar inbegrepen.

Engeland

E. **„Bill of Human Rights" —**

5 Dec. — Lord Jowitt heeft in het Hoogerhuis medegedeeld, dat de Engelsche regeering wenscht, dat er een internationale wet voor de menschelijke rechten zal worden opgesteld, volgens welke gevallen van mishandeling van minderheden voor de Ver. Volken gebracht kunnen worden. (Daily Telegraph)

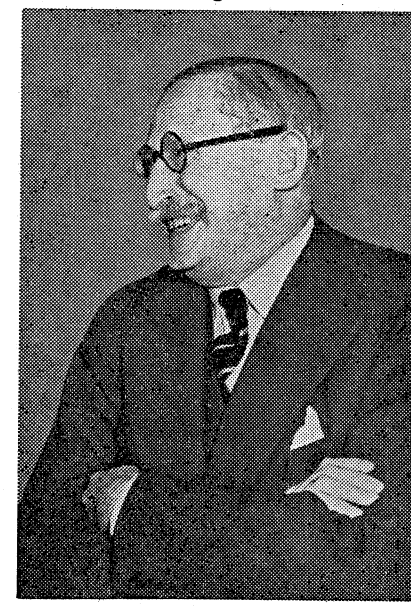
F. **Scherpe nota aan Albanië —**

11 Dec. — Engeland heeft in een zeer scherpe nota verontschuldigingen geeischt voor niet geprovoceerde aanvallen op Britsche oorlogsschepen en een verzekering, dat deze aanvallen niet herhaald zullen worden. De Britsche regeering heeft verder vergoeding gevraagd van de schade aan Britsche schepen, die in October in de Straat van Korfoe op Albaneesche mijnen liepen. Indien binnen 14 dagen geen bevredigend antwoord is ontvangen, zal de Britsche regeering de zaak bij den Veiligheidsraad aanhangig maken als „een ernstige bedreiging voor internationale vrede en veiligheid". (Daily Telegraph)
(V. b. 6943 H)

Frankrijk

G. **Léon Blum Minister-President - Een socialistische regeering —**

13 Dec. — De Nationale Vergadering heeft met 575 van de 590 stemmen den socialistischen leider Léon Blum tot Minister-President gekozen.

Léon Blum

Léon Blum werd op 9 April 1872 te Parijs geboren. In 1902 trad hij toe tot de socialistische partij. Hij werkte met Jean Jaurès samen als redacteur van de „Humanité". In 1919 werd hij als afgevaardigde voor het departement van de Seine gekozen tot lid van de Kamer van Afgevaardigden. Hij werd een der meest invloedrijke leiders der socialistische partij. Op 4 Juni 1936 werd hij President van de Volksfront-regeering (social., comm. en radic.). Zijn ambtsperiode, die tot 21 Juni 1937 duurde, is bekend om een aantal zeer omstreden sociale maatregelen. Zoo voerde hij de 40-urige werkweek in, op een oogenblik, dat het „Derde Rijk" zich in steeds sneller tempo ging bewapenen. In Februari 1938 vormde hij opnieuw een regeering. Deze

kon zich slechts eenige weken handhaven. Op 16 October 1940 werd hij op bevel van de regeering van Vichy gearresteerd, voor het gerechtshof van Riom gebracht en op 11 April 1942 op bevel van Pétain in de vesting Pourtalès geïnterneerd. Een jaar later voerden de Duitschers hem als hun gevangene naar Duitschland. Hij werd van het eene concentratiekamp naar het andere gevoerd. Tenslotte werd hij met een aantal andere bekende politici door het 7e Amerikaansche leger in Oostenrijk bevrijd. Hij stelde zich niet meer voor verkiezing in het parlement beschikbaar. Ondanks zijn slechte gezondheid, vloog hij als buitengewoon ambassadeur naar de Ver. Staten om daar financieele onderhandelingen te voeren. Deze werden met succes bekroond (zie 6753 E). Achter de schermen heeft Blum sinds de bevrijding nog een groote rol gespeeld, en niet alleen in de socialistische partij. Zijn ervaring en zijn met het klimmen der jaren toegenomen bezonnenheid maakten hem tot een waardevollen raadsman van de leiders van het bevrijde Frankrijk.

Uit zijn boek „A l'Echelle Humaine" blijkt, dat zijn geestelijke ontwikkeling van het marxisme naar een meer humanistisch socialisme voerde. (Le Monde - Neue Zürcher Ztg - Nat. Rott. Crt.)

17 Dec. — Léon Blum heeft een uitsluitend uit socialisten bestaande regeering gevormd. De samenstelling is als volgt: Minister-President en Buitenlandsche Zaken: Léon Blum; Ministers van staat: Guy Mollet en Augustin Laurent; Nationale Verdediging: André le Troquer; Binnenlandsche Zaken: Edouard Depreux; Nationale Economie en Financiën: André Philip; Minister van het Vierjarenplan voor den Wederopbouw: Félix Gouin; Justitie: Paul Ramadier; Landbouw: Tanguy Prigent; Industrieele Productie: Robert Lacoste; Openb. Werken: Jules Moch; Opvoeding: Marcel Naegelen; Overzeesche Gebiedsdeelen: Marius Moutet; Arbeid en Sociale Voorzieningen: Daniel Mayer; Verkeer: Eugène Thomas; Openbare Gezondheid en Bevolking: dr. Segelle; Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers: Max Lejeune.

De nieuwe regeering zal gedurende vijf weken (tot aan de verkiezing van den President der republiek) aanblijven.

Blum verklaarde aan de pers, dat de vorming van een coalitieregeering onmogelijk was gebleken. (Le Monde - Nat. Rott. Crt.) **(V. b. Kabinet: 6972 B; Blum: 6865 K)**

A. Samenstelling Raad der Republiek —

14 Dec. — Bij de op 8 Dec. gehouden verkiezingen voor den Raad der Republiek werden 200 zetels (voor het Fransche moederland) als volgt verdeeld: M.R.P. 62, Comm. 59, Soc. 36, Rassemblement des Gauches 23, Parti de la Liberté 8, Andere partijen 12.

Er moeten nog 115 leden gekozen of door de Assemblée Nationale aangewezen worden. (Le Monde)

(V. b. Verkiezingen 6962 D)

Griekenland

B. Verontwaardiging over de beslissingen der „Groote Vier" —

17 Dec. — In Griekenland heerscht groote verontwaardiging over de verwerping door de „Groote Vier" van den Griekschen eisch tot wijziging van de grens met Bulgarije en tot verhooging van de te ontvangen herstelbetalingen.

In antwoord op een Joegoslavische beweering in de juist afgeloopen zitting der Ver. Volken, dat de Grieksche premier, Tsaldaris, bij zijn eischen slechts een minderheid van het Grieksche volk achter zich zou hebben, verklaarden de Grieksche oppositieleiders gezamenlijk, dat zij in deze zaak ten volle achter Tsaldaris stonden. (Trouw)

(V. b. 6971 A; Verzoek aan V. Raad 6982 I)

Internationaal Nieuws

C. Het probleem Duitschland - Agenda voor besprekingen te Moskou —

12 Dec. — De raad van ministers der Groote Vier hebben besloten op 10 Maart 1947 te Moskou besprekingen te houden over het probleem Duitschland. De volgende agenda is vastgesteld:

1. Bestudeering van demilitarisatie, denazificatie en democratiseering. De kwestie van een eventueele centrale regeering en de economische, financieele en politieke situatie. De liquideering van Pruisen.
2. Vorm en strekking van een voorloopige politieke organisatie.
3. Voorbereiding van een vredesverdrag.
4. Behandeling van een rapport, voorgelegd door een commissie van steenkooldeskundigen.
5. Het verdrag met Oostenrijk.

De plaatsvervangers der ministers zullen op 14 Jan. te Londen bijeenkomen, allereerst om zich op de hoogte te stellen van de zienswijzen der landen, die direct belang hebben bij de kwestie-Duitschland. (United Press - Vrije Volk)

(V. b. Vredesverdragen 6983 A)

Joego-Slavië

D. Nationalisatie der pers —

6 Dec. — De dagbladen zullen „in het belang van een juiste berichtgeving en om hun sociale taak beter te vervullen", genationaliseerd worden". (Dail. Tel.)

Luxemburg

E. Aanspraken ten opzichte van Duitschland —

13 Dec. — Op 27 November 1946 heeft de Minister van Buitenlandsche Zaken van het Groothertogdom Luxemburg aan vertegenwoordigers der vier groote mogendheden te New York een memorandum overhandigd betreffende de eischen van territorialen en economischen aard tegenover Duitschland.

Ter schadeloosstelling van de door den oorlog geleden verliezen, welke 600 millioen dollar beloopen, verzoekt de Luxemburgsche regeering den spoorweg op den Duitschen oever van de Moezel te mogen exploiteeren, alsmede een grooten stuwdam in de rivier de Our aan te mogen leggen.

Door het aanleggen van een dam in de Our, zal een bekken-reservoir van 25 km lengte worden verkregen met een hydrographisch achterland van 5 tot 10 km. De uitgaven voor den bouw van den stuwdam zouden door Duitschland gedragen moeten worden. Het memorandum houdt voorts voorstellen van economischen aard in. (Reuter - A.N.P.)

(V. b. Belg. eischen 6970 E; Ned. eischen 6933)

Rusland

F. Theologische Academie te Moskou —

9 Dec. — Op 1 October is te Moskou een Theologische Academie geopend, waarin geestelijken voor de Orthodoxe Kerk worden opgeleid. De studenten van buiten kunnen wonen in een hospitium, dat aan de Academie verbonden is.

Het toelatingsexamen omvat de volgende vakken: homiletiek, kennis van het Oude en Nieuwe Testament, algemeene en Russische Kerkgeschiedenis, liturgie, geschiedenis der secten in Rusland en kennis van de constitutie van Sovjet-Rusland. (Nederlander)

(V. b. Opl. Geestel. Orth. Kerk 6602 A)

G. De Russische philosophie —

Van 29 November tot 5 December heeft te Moskou een congres der Sovjet-Academie van Wetenschappen plaats gehad. In de plenaire openingszitting werd Molotov, wegens zijn verdiensten voor „de Marxistisch-Leninistische wetenschap" en voor den staat, tot eerelid der academie benoemd.

Van de ruim 50 gehouden voordrachten moge vermeld worden een voor de philosophische sectie gehouden redevoering van Prof. M. T. Joftsjoek over de ontwikkeling der Russische philosophische gedachte in de 18e en 19e eeuw. De inleider wees er op, dat de Russische philosophie steeds bij uitstek materialistisch is geweest en gericht op de toepassing in het practische leven. Daarom stonden de sociologie, ethica, aesthetica en natuurphilosophie in het centrum der belangstelling. Een bijzonderheid van het Russische materialisme, vergeleken met het Westeuropeesche materialisme van vóór Marx, was, dat de Russische materialisten er naar streefden, de ontwikkelingsidee allereerst op de natuur en daarna op de maatschappij toe te passen. Op een gedurfde wijze, aldus prof. Joftsjoek, vereenigde de Russische materialistische philosophie de nationale verwachtingen met de algemeen-menschelijke cultureele tradities. (Gecompileerd uit Prawda en Izwestia)

Spanje

H. Reactie op besluit der Ver. Volken —

16 Dec. — In een officieele nota over de beslissing van de Vereenigde Volken om hun gezanten uit Madrid terug te roepen, zegt de Spaansche regeering: „De meeste landen zullen binnenkort spijt hebben van dit besluit". De nota beschrijft de beslissing als „een grove inbreuk op het handvest der volken" en zegt: „De besluiten te New York genomen, zijn weinig doeltreffend en helder uit een practisch oogpunt, maar bovendien zijn zij een bewijs van den nauwelijks vreedzaam te noemen geest, die in de nieuwe organisatie heerscht. De Spaansche regeering gevoelt zich in verband met de demonstraties van het Spaansche volk op 9 en 10 December, ontheven van den plicht om over deze kwestie nadere uitlegging te geven". (N.R.C.)

(V. b. Demonstr. 6983 H; Besl. V.V. 6983 B)

Tsjecho-Slowakije

I. „Oorlogstoestand" aan de Slowaaksche grenzen —

Generaal Ferjencij, commissaris voor de Veiligheid heeft verklaard, dat er aan de Slowaaksche grenzen „een ware oorlogstoestand heerscht. Groote, sterk bewapende benden Oekraïnsche opstandelingen, aanhangers van gen. Bandera, schenden herhaaldelijk de grens en doen overvallen op Slowaaksche dorpen. Aan de Zuidelijke grens vallen uit Hongarije afkomstige gewapende benden de boeren aan.

Het illegaal overschrijden van de grens, zoowel in het Zuiden als in het Noorden van Slowakije, heeft er ongekende afmetingen aangenomen. Het gaat hier vooral om Joden die in massa uit Polen en Hongarije vluchten, evenals om Slowaken die een toevlucht zoeken in Tsjechoslowakije. Aan de Noordelijke grens zijn het Polen en Oekraïners die voor de terreur van de opstandige Oekraïnsche benden van Bandera vluchten.
(A.F.P. _ Nwe Standaard - 1 Dec.)

Ver. Staten

A. Sterkte der troepen in het buitenland - Verklaring van Byrnes

14 Dec. — De Amerikaansche Minister van Buitenlandsche Zaken, J. Byrnes heeft in de Algemeene Vergadering der Vereenigde Volken gedetailleerde gegevens verstrekt over de Amerikaansche strijdkrachten overzee. Hij liep hiermede vooruit op het voorstel tot een telling der troepen buitenslands.
Hij wees de suggestie, dat Amerikaansche troepen in het buitenland een bedreiging voor den vrede zouden zijn, van de hand. Byrnes verklaarde: „Op V.J.-day hadden wij meer dan 5 millioen man troepen overzee. Heden ten dage zijn er minder dan 550.000. De cijfers luiden: Voor de Philippijnen 96.000 (17.000 man verkenningstroepen). In China 19.000 (15.000 gevechtstroepen). Ongeveer de helft zal huiswaarts keeren. Panama: 1500; IJsland; minder dan 600, o.w. geen gevechtstroepen; Azoren: 300 man voor het onderhouden van luchtvervoersdiensten".
Na deze cijfers gegeven te hebben, vervolgde hij: „Wij hebben duidelijk gemaakt, dat onze troepen niet aan een burgeroorlog in China zullen deelnemen. Wij willen gaarne het onze bijdragen om burgeroorlog in China te voorkomen en een vereenigd en democratisch China op te bouwen. Hoewel de afgevaardigde van de Sovjet-Unie gezinspeeld heeft op onze troepen in China, ben ik er van overtuigd, dat het aantal Amerikaansche troepen in Noord-China veel geringer is dan dat van de Sovjet-Russische troepen in Zuid-Mandsjoerije, in het gebied van Port Arthur. (Alg. H.bld)
(V. b. Troepen op vr. bodem 6954 A)

B. Antwoord aan Minister Van Kleffens —

14 Dec. — In antwoord op de rede van Minister Van Kleffens (zie 6980 C) heeft het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken een uitvoerige verklaring uitgegeven, waarin o.m. gezegd wordt dat de Ver. Staten nimmer een politiek zullen voeren, die Duitschland in staat stelt zich te herstellen ten koste van bevrijde landen, doch dat een zekere mate van herstel in Duitschland noodzakelijk is met het oog op het herstel van zijn buurstaten.
Het feit, dat Duitschland niet in staat is de door Nederland benoodigde grondstoffen te leveren, de Ned. landbouwproducten te importeeren en gebruik te maken van de Ned. binnenvaart schrijft het Ministerie geheel toe aan het verstoorde economische leven in Duitschland. Wij verwachten aldus de verklaring, dat de autoriteiten, betrokken bij de economische samenstelling der Britsche en Amerikaansche zone van Duitschland, met Nederland en andere landen, die belang hebben bij het goederenverkeer met Duitschland, gedetailleerde besprekingen zullen voeren. Het is waarschijnlijk, dat aan de militaire missies te Berlijn handelsmissies zullen worden toegevoegd, die te Minden zullen zetelen, waar ook het economische bureau voor de Britsch-Amerikaansche zone gevestigd is. Van Kleffens' voorstel om Nederlandschen steun te verleenen bij de financiering van den handel met Duitschland, vond bijval. Een Nederlandsch voorstel dienaangaande, dat de vorige week is ontvangen, was „de eerste aanwijzing die wij kregen van Nederlands bereidheid om te helpen in het moeilijke financierings-probleem". (Maasbode)
(V. b. 6980 C; zie ook 6985)

C. Voedselsituatie —

11 Dec. — De Amerikaansche secretaris-generaal van den internationalen voedselraad, D. A. Fitzgerald, verklaarde tijdens een toespraak tot Amerikaansche boeren:
„Terwijl de voedselsituatie in Engeland veel ernstiger is, dan gedurende den oorlog, eten de Amerikanen 16 pct meer, dan voor den oorlog". Fitzgerald deed een beroep op de V.S. om 550 millioen bushels graan voor het einde van het oogstjaar 1946-'47 te exporteeren, „om het politieke evenwicht en economische herstel in de rest van de wereld te verzekeren.". (Daily Her.)

D.

Wetenschap en Techniek

VIJFTIG JAAR NOBELPRIJZEN

Op 10 December was het vijftig jaar geleden dat de uitvinder van het dynamiet, Alfred B. Nobel, overleed. In zijn testament bepaalde hij, dat de rente van een kapitaal van 9 millioen dollar jaarlijks verdeeld zou worden onder hen, die in het afgeloopen jaar het meest hebben bijgedragen aan het welzijn der menschheid. Er werden vijf prijzen ingesteld nl. voor Physica en Chemie (toe te wijzen door de Zweedsche Academie van Wetenschappen), voor Geneeskunde (toe te wijzen door de medische faculteit der universiteit van Stockholm). voor den Vrede (toe te wijzen door een door het Noorsche parlement gekozen comité van vijf personen), en voor Letterkunde (toe te wijzen door de Zweedsche Academie voor Letterkunde). Alfred Nobel plaatste in zijn testament de uitdrukkelijke bepaling, dat bij het toekennen van den prijs op geen enkele wijze rekening gehouden mocht worden met de nationaliteit van de candidaten.
Wij laten hieronder een overzicht volgen van de tot nu toe toegekende prijzen:

Jaar	Physica	Chemie	Geneeskunde en Physiologie	Letterkunde	Vrede
1901	W. K. Röntgen (Dld.)	**J. H. v. 't Hoff (Ned.)**	E. A. v. Behring (Dld.)	R. F. A. Sully Prudhomme (Fr.)	Fr. Passy (Fr.) H. Dunant (Zwi.)
1902	**H. A. Lorentz (Ned.)** **P. Zeeman (Ned.)**	E. Fischer (Dld.)	Sir Ronald Ross (Eng.)	Th. Mommsen (Dld.)	E. Ducommun (Zwi.) A. Gobat (Zwi.)
1903	H. A. Becquerel (Fr.) geb. Pol. P. en Marie Curie (Fr.) geb. Pol.	S. A. Arrhenius (Zwe.)	N. R. Finden (Den.)	B. Bjornson (Noorw.)	Sir W. R. Cremer (Eng.)
1904	Lord Rayleigh (Eng.)	Sir Wm. Ramsay (Eng.)	I. P. Pavlov (Rld.)	F. Mistral (Fr.) J. Echegaray (Sp.)	Inst. v. Int. Recht
1905	Ph. Lenard (Dld.)	A. von Baeyer (Dld.)	R. Koch (Dld.)	H. Sienkiewicz (Pol.)	Baronesse von Suttner (Oostr.)
1906	J. J. Thomson (Eng.)	H. Moissan (Fr.)	C. Golgi (It.) S. Ramon y Cajal (Sp.)	G. Carducci (It.)	Th. Roosevelt (V.S.)
1907	A. A. Michelson (V.S.)	E. Buchner (Dld.)	C. L. A. Laveran (Fr.)	R. Kipling (Eng.)	E. T. Moneta (It.) L. Renault (Fr.)
1908	G. Lippmann (Fr.)	E. Rutherford (Eng.)	P. Ehrlich (Dld.) E. Metchnikoff (Fr.) geb. Rusl.	R. Eucken (Dld.)	K. P. Arnoldson (Zwe.) F. Bajer (Den.) A. M. F. Beernaert (Belg.)
1909	G. Marconi (It.) F. Braun (Dld.)	W. Ostwald (Dld.)	Th. Kocher (Zwi.)	Selma Lagerlöf (Zwe.)	Baron de Constant (Fr.)
1910	**J. D. v. d. Waals (Ned.)**	O. Wallach (Dld.)	A. Kossel (Dld.)	P. Heyse (Dld.)	Int. Vredes-Bur. (Zwi.)
1911	W. Wien (Dld.)	Marie Curie (Fr.) geb. Pol.	A. Gullstrand (Zwe.)	M. Maeterlinck (Belg.)	**T. M. C. Asser (Ned.)** A. H. Fried (Oostr.)
1912	G. Dalen (Zwe.)	V. Grignard (Fr.) P. Sabatier (Fr.)	A. Carrel (V.S.) geb. Fr.	G. Hauptmann (Dld.)	Elihu Root (V.S.)
1913	**H. Kamerlingh Onnes (Ned.)**	A. Werner (Zwi.)	C. Richet (Fr.)	R. Tagore (India)	H. La Fontaine (Belg.)
1914	M. von Laue (Dld.)	T. W. Richards (V.S.)	R. Barany (Oostr.)	Niet toegekend	Niet toegekend
1915	W. H. Bragg (Eng.) W. L. Bragg (Eng.)	R. Willstatter (Dld.)	Niet toegekend	Romain Rolland (Fr.)	Niet toegekend
1916	Niet toegekend	Niet toegekend	Niet toegekend	Verner von Heidenstam (Zwe.)	Niet toegekend

Jaar	Physica	Chemie	Geneeskunde en Physiologie	Letterkunde	Vrede
1917	Prof. Charles G. Barkla (Eng.)	Niet toegekend	Niet toegekend	K. Gjellerup (Den.) H. Pontoppidan (Den.)	Int. Roode Kruis te Gen.
1918	M. Planck (Dld.)	Prof. F. Haber (Dld.)	Niet toegekend	Niet toegekend	Niet toegekend
1919	J. Stark (Dld.)	Niet toegekend	Jules Bordet (Belg.)	Carl Spitteler (Zwi.)	W'drow Wilson (V.S.)
1920	C. E. Guillaume (Zwi.)	Walther Nernst (Dld.	A. Krogh (Den.)	Knut Hamsun (Noorw.)	L. Bourgeois (Fr.)
1921	Alb. Einstein (Dld.)	Fred. Soddy (Eng.)	Niet toegekend	Anatole France (Fr.) J. Benavente (Sp.)	K. H. Branting (Zwe.) Chr. L. Lange (Noorw.)
1922	Niels Bohr (Den.)	F. W. Aston (Eng.)	A. V. Hill (Eng.) O. Meyerhof (Dld.)	W. B. Yeats (Ierl.)	F. Nansen (Noorw.)
1923	R. A. Millikan (V.S.)	F. Pregel (Oostr.)	F. G. Banting (Can.) Dr. J. J. R. MacLeod (Can.)		Niet toegekend
1924	K. M. G. Siegbahn (Zwe.)	Niet toegekend	**W. Enthoven (Ned.)**	Wladyslaw Reymond (Pol.)	Niet toegekend
1925	J. Franck (Dld.) Gust. Hertz (Dld.)	Richard Zsigmondy (Dld.) geb. Oostr.	Niet toegekend	G. B. Shaw (Eng.)	C. G. Dawes (V.S.) A. Chamberlain (Eng.)
1926	Jean B. Perrin (Fr.)	F. Svedberg (Zwe.)	Johan Fibiger (Den.)	Sig. G. Deledda (It.)	Aristide Briand (Fr.) G. Stresemann (Dld.)
1927	C. T. R. Wilson (Eng.) Arth. Campton (V.S.)	H. Wieland (Dld.)	J. Wagner Jauregg (Oostr.)	Henri Bergson (Fr.)	Ludwig Quidde (Dld.) Ferd. Buisson (Fr.)
1928	Niet toegekend	Ad. Windaus (Dld.)	Dr. Ch. Nicolle (Fr.)	Mevr. S. Undset (Noorw.)	Niet toegekend
1929	L. V. de Broglie (Fr.)	A. Harden (Eng.) H. v. Bulen-Chelpin (Zwe.) geb. Dld.	F. G. Hopkins (Eng.) **C. Eykman (Ned.)**	Thomas Mann (Dld.)	F. B. Kellogg (V.S.)
1930	Chandrasekhara Venkata Raman (India)	Hans Fischer (Dld.)	Dr. Karl Landsteiner (V.S.) geb. Oostr.	Sinclair Lewis (V.S.)	N. Söderblom (Zwe.)
1931	Niet toegekend	Karl Bosch (Dld.) Fried. Bergius (Dld.)	Otto Warburg (Dld.)	Erik A. Karlfeldt (Zwe.)	Dr. N. M. Butler (V.S.) Jane Addams (V.S.)
1932	W. Heisenberg (Dld.)	Irving Langmuir (V.S.)	Ch. S. Sherrington (Eng.) E. D. Adrian (Eng.)	John Galsworthy (Eng.)	Niet toegekend
1933	P. A. M. Dirac (Eng.) Erwin Schroedinger (Oostr.)	Niet toegekend	Thos. H. Morgan (V.S.)	Ivan Bunin F. geb. (Rusl.)	Norman Angell (Eng.)
1934	Niet toegekend	H. C. Urey (V.S.)	G. R. Minot (V.S.) W. P. Murphy (V.S.) G. H. Whipple (V.S.)	Luigi Pirandello (It.)	Art. Henderson (Eng.)
1935	James Chadwick (Eng.)	Fred. Joliot & echtgen. Ir. Curie (Fr.)	Hans Spemann (Dld.)	Niet toegekend	Carl von Ossietzky (Dld.)
1936	Carl. D. Anderson (V.S.) V. F. Hess (Oostr.)	**Peter J. W. Debije (Dld.) geb. Ned.**	Sir Henry H. Dale (Eng.); Prof. O. Loewi (Oostr.)	Eugene O'Neill (V.S.)	Carlos S. Lamas (Arg.)
1937	Clinton J. Davisson (V.S.) George P. Thomson (Eng.)	Walter N. Haworth (Eng.) Paul Karrer (Zwi.)	Prof. Adelbert v. Szent-Györgyi (Hong.)	Roger M. du Gard (Fr.)	Visc. R. Cecil of Chelwood (Eng.)
1938	Enrico Fermi (It.)	Rich. Kuhn * (Dld.)	Corneille Heymans (Belg.)	Pearl Buck (V.S.) Geb. China uit Am. Ouders	Nansen-Bur. v. Vluchtelingen Genève
1939	E. O. Lawrence (V.S.)	A. Bugenandt* (Dld.) L. Ruzicka (Zwi.) (geb. Polen)	Prof. G. Domagk * (Dld.)	F. E. Sillanpaä (Finl.)	Niet toegekend
1943	Otto Stern (V.S.)	Georg Hevesy (Hong.)	Edw. A. Doisy (V.S.) Henrik Dam (Den.)	Niet toegekend	Niet toegekend
1944	Isador Isaac Rabi (V.S.)	Prof. Otto Hahn (Dld.)	Jos. Erlanger (V.S.) Herb. S. Gasser (V.S.)	Joh. V. Jensen (Den.)	Int. Roode Kruis Genève
1945	Prof. Wolfgang Pauli (Oostr.)	Arturi Wirtanen (Finl.)	Sir Alex. Fleming (Eng.) Dr. Ernest Boris Chaim (Dld.) Sir Howard Walter Florey (Eng.)	Lucila Godoy y Alcayaga (Gabr. Mistral) (Chili)	Cordell Hull (V.S.)
1946	P. W. Bridgman (V. S.)	J. B. Sumner (V. S.) W. M. Stanley (V.S.) J. H. Northrop (V.S.)	H. J. Muller (V. S.) geb. Dld.	H. Hesse (Zwi.) geb. Dld.	E. Green Balch (V.S.) J. R. L. Mott (V.S.)

* Geweigerd.
In 1940, 1941 en 1942 werden geen Nobelprijzen toegekend.

(Gegevens ontleend aan The World Almanach 1946)
(V. b. 6955 C; 6485 C en 5757 H)

Zwitserland

A. Philipp Etter Bondspresident —

12 Dec. — De Zwitsersche Bondsvergadering heeft Philipp Etter gekozen tot Bondspresident voor het jaar 1947.

Etter werd op 21 Dec. 1891 in Menzingen (Zug) geboren. Hij studeerde rechten aan de universiteit van Zürich en vestigde zich in 1917 als advocaat in Zug. In 1930 werd hij gekozen tot lid van de „Ständerat". In 1934 volgde hij Musy op als lid van den Bondsraad. Etter behoort tot de Katholieke Conservatieve volkspartij. Ook in 1939 en 1942 was hij Bondspresident.

(Neue Zürcher Ztg)
(V. b. Etter: 3582 A)

B. Hoogverraadproces - „Anschluss" van Zwitserland aan Duitschland —

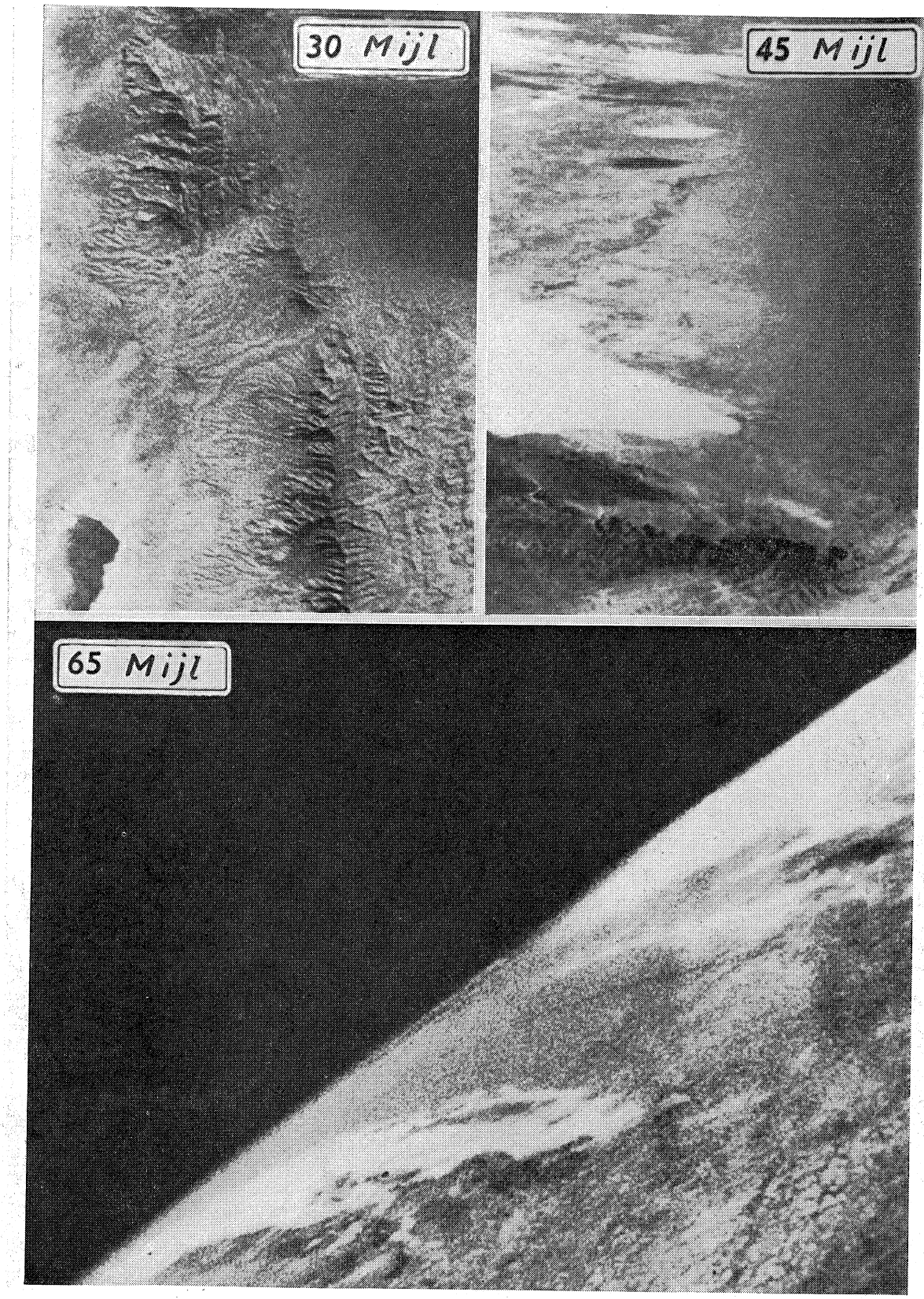
21 Dec. — Voor het Federale Gerechtshof te Bern is een opzienbarend hoogverraadsproces gevoerd tegen den in Oostenrijk geboren Zwitserschen advocaat Josef Franz Barwisch, wien ten laste werd gelegd: 1o. een aanval op de Zwitsersche onafhankelijkheid; 2o. militair hoogverraad op groote schaal; 3o. politieke en militaire spionnage.

Barwisch kwam in 1924 naar Davos. In 1931 kreeg hij het Zwitschersche staatsburgerschap.

Blijkens het door den Openbaren Aanklager verzamelde materiaal, dat na den oorlog in de archieven van Seyss Inquart in de omgeving van Salzburg is aangetroffen, heeft Barwisch aan Seyss Inquart een plan voor den „Anschluss" van Zwitserland voorgelegd. Dit diende in eerste phase te geschieden door propaganda en vervolgens door middel van geweld, culmineerend in een omverwerping van de Zwitsersche regeering, hetgeen in 1941 had moeten geschieden. Dit plan is volgens de prosecutie langdurig besproken door Seyss Inquart en Kaltenbrunner; aan deze besprekingen werd ook deelgenomen door den S.S.-generaal Schellenberg.

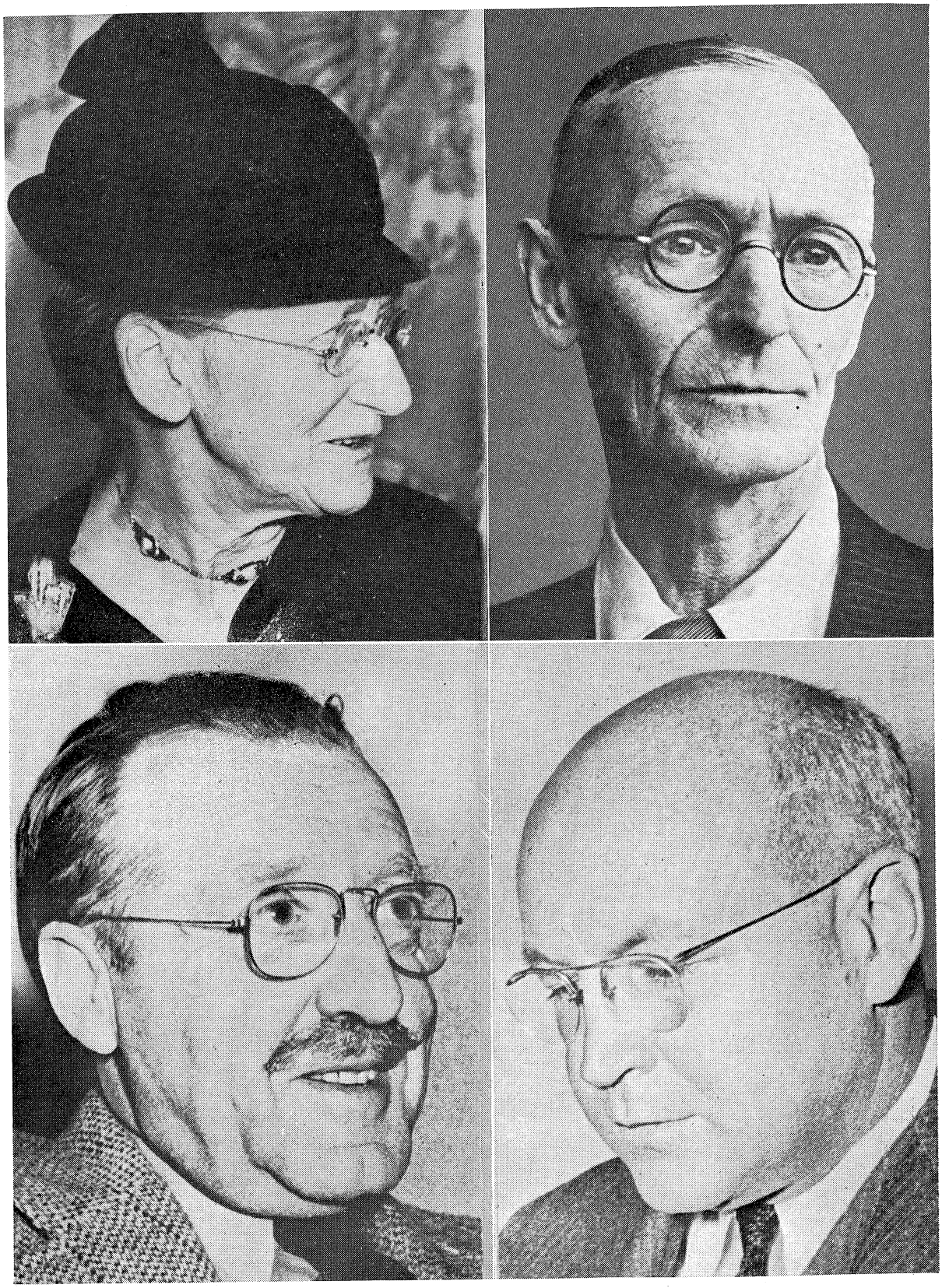
Het Federale Gerechtshof veroordeelde Barwisch tot 20 jaar dwangarbeid en verlies van alle burgerrechten.

(Alg. Handelsbl. - Parool)

Bij de experimenten met V 2-raket projectielen in de woestijn van Nieuw Mexico (zie ook 6972 b) plaatste men in de huid van zulk een projectiel een automatische tele-camera, die gedurende het opstijgen elke seconde 4 beelden van de aarde op den filmband vastlegde. De hier afgedrukte foto's werden op een afstand van resp. 30, 45 en 65 mijl van de aarde genomen. Toen het projectiel zijn grootste hoogte bereikte (65 mijl = ongev. 100 km.) en kantelde werd de horizon gefotografeerd (zie onderste foto). Deze was toen ongeveer 1800 km. van het oog der camera verwijderd. Het hier weergegeven deel van het aardoppervlak omvat 100.000 km². Dit is bijna driemaal de oppervlakte van Nederland.

(foto's Ass. Press)

Nobelprijswinnaars 1946. Boven links: Emily Green Balch (Ver. St.), die met dr. J. R. L. Mott (Ver. St.) den prijs voor den vrede deelde; rechts: de Zwitsersche schrijver Hermann Hesse (prijs voor letterkunde); beneden v. l. n. r.: prof. J. H. Northrop en prof. W. M. Stanley (beiden Ver. St.), die den prijs voor chemie deelden met dr. J. B. Sumner (Ver. St.) *(zie uitvoeriger: 6955 C).* (foto's Ass. Press)

Nederland

De Overeenkomst van Cheribon

De Tweede Kamer keurt het regeeringsbeleid goed

De Tweede Kamer heeft van 16—20 December de ontwerp-overeenkomst van Cheribon (Linggadjati) aan een diepgaande beschouwing onderworpen.

Minister Jonkman

Na afloop van de debatten diende de leider der Katholieke fractie, prof. mr. C. P. M. Romme, de volgende twee moties in:

1) „De Kamer, van oordeel, dat de vrijheid en de veiligheid van de slachtoffers der gebeurtenissen in Indonesië en van de geïnterneerden thans in ieder geval behooren te worden verzekerd, gaat over tot de orde van den dag."

Deze motie was onderteekend door alle fractieleiders, behalve den communistischen, alsmede door Jhr. G. A. M. J. Ruys de Beerenbrouck (K.V.P.).

2) „De Kamer, overwegende, dat de regeering terecht haar beleid er op richt, om, met overwinning van de zoowel hier te lande als in Indonesië heerschende vertrouwenscrisis, een duurzaam samengaan van Indonesië en Nederland op den grondslag van de beginselen der Koninklijke rede van 7 December 1942 te verwezenlijken;
overwegende, dat de regeering hiertoe dienstig acht het aangaan, met vertegenwoordigers van de regeering der Republiek Indonesië, van een wederzijdsche verbintenis, met inachtneming der geldende grondwet, tot niets meer of anders dan wat volgens de door de Commissie-Generaal opgestelde toelichting te Linggadjati is overeengekomen, met onverkorte inachtneming van de regeeringsverklaring van 10 December 1946 en van de aanvullende regeeringsverklaring van 19 December 1946;
van oordeel, dat deze wederzijdsche verbintenis, bij juiste uitvoering daarvan, inderdaad de mogelijkheid opent, om het noodzakelijke duurzame samengaan tusschen Nederland en Indonesië op den grondslag van de beginselen der Koninklijke rede te verwezenlijken;
vereenigt zich met het ten deze door de regeering voorgenomen beleid;
en gaat over tot de orde van den dag."

Deze motie was mede-onderteekend door den fractieleider der Partij van den Arbeid, Jhr. mr. M. van der Goes van Naters.

De eerste motie werd met 83 tegen 10 stemmen (die der communisten) aangenomen.

De tweede motie werd met 65 tegen 30 stemmen aangenomen. Vóór stemden de K.V.P., P. v. d. A. en de Communisten. Tegen: de A.-R. P., C.-H., St. Ger., P. v. d. V. en Jhr. Ruys de Beerenbrouck (K.V.P.).

Tenslotte werd door de tegenstanders van het ontwerp-accoord de volgende motie ingediend:
„De Kamer, kennis genomen hebbende van de schriftelijke en mondelinge toelichtingen op de ontwerp-overeenkomst van Linggadjati;
overwegende, dat in de Regeeringsverklaring van 10 Mei 1941 en van 7 December 1942, uitgesproken bij monde van H. M. de Koningin, is toegezegd, dat aan de volkeren van Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao de gelegenheid zal worden gegeven om gezamenlijk te overleggen over een, voor de veranderde omstandigheden passenden bouw van het Koninkrijk en zijn deelen;
dat aan deze plechtige toezegging in het belang van het geheele Koninkrijk naar letter en geest uitvoering behoort te worden gegeven, in het bijzonder omdat dit de eenige wijze is, welke een waarlijk democratischen opzet waarborgt met betrekking tot de voorbereiding van de reconstructie van het Koninkrijk;
dat de genoemde ontwerp-overeenkomst van Linggadjati in zoodanige mate prejudicieert op het overleg in de Rijksconferentie, dat aan de voormelde toezegging in feite niet, althans slechts zeer bezwaarlijk, zou kunnen worden voldaan;
spreekt als haar meening uit, dat thans allereerst aan de toezegging uitvoering behoort te worden gegeven door bijeenroeping van een Rijksconferentie, waarin vertegenwoordigers van de tot het Koninkrijk behoorende volkeren in vrijheid kunnen beraadslagen over den nieuwen bouw van het Koninkrijk;
noodigt de regeering uit ten spoedigste over te gaan tot de bijeenroeping van die conferentie."

Deze motie was onderteekend door de heeren J. Schouten (A.-R.), H. W. Tilanus (C.-H.), S. E. B. Bierema (P. v. d. V.) en ds. P. Zandt (St. Ger.). Zij werd met 29 stemmen voor en 65 tegen verworpen. Jhr. Ruys de Beerenbrouck (K.V.P.) onthield zich van stemming.

De debatten

Prof. Romme (K.V.P.) opende de lange rij van sprekers. Wij bezitten thans de macht om ons gezag te laten voelen, aldus spr. Juist daarom moeten wij kunnen zeggen: Wij begeeren niets meer dan U in Uw nationalisme te zien groeien. Doch wij moeten van den anderen kant wel aan onze partners voorhouden, dat 100% „Merdeka" in de tegenwoordige samenleving voor niemand bestaat, niet voor een volk buiten Europa, doch evenmin voor welk volk in Europa dan ook. Prof. Romme maakte een onderscheid tusschen het accoord zonder meer, het fantoom Linggadjati, zooals dat bestaat in de gangbare opvatting van een groot deel van het publiek, en het complex van ontwerp, regeeringsverklaring en toelichting. Het eerste Linggadjati verwerpt spr. De aanneming van het geheele complex stelde hij afhankelijk van het antwoord der regeering op een aantal door spr. gestelde vragen: o.m.

1. dat het arbitrage-artikel uitsluitend slaat op den overgangstijd, niet op de nieuwe rechtsorde;
2. dat aan de beginselen der koninklijke rede positief wordt voldaan; dat daaraan de weg niet wordt versperd, maar de noodige ruimte wordt gelaten;
3. dat aan missie en zending behoorlijke vrijheid wordt verzekerd;
4. dat de unie wordt een souvereine staat met souvereine behartiging van gemeene belangen;
5. dat artikel 1 niet bedoelt een afscheuring, een verheffing tot een staat, in strijd met de Grondwet;
6. dat de erkenning van de republiek slechts bedoelt, dat zij de facto gezag uitoefent in een rijksdeel, dat rijksdeel blijft;
7. dat onderteekening geschiedt met volledige handhaving van de geldende grondwet van het Koninkrijk;
8. dat mèt de basis-overeenkomst ook de regeeringsverklaring en de toelichting der Commissie-Generaal geteekend worden.

Het **K.V.P.**-lid **Jhr. Ruys de Beerenbrouck** voelde zich bezwaard, doordat de C.-G. het haar bij de wet voorgeschreven „binnen het Koninkrijk" heeft laten glippen. Niet de bondsgedachte, maar de rijksgedachte moet praevaleeren. De geheele opzet achtte spr. te facultatief.

Mr. Vonk (P. v. d. V.) meende, dat de Kamer — indien zij de regeering zou volgen — zich schuldig zou maken aan schending van de grondwet. Spr. kwam voorts tot de conclusie, dat er gegrond vermoeden bestaat voor strafbaarheid van de leden der Commissie-Generaal, wegens schending van het Indische wetboek van strafrecht (art. 121). Hij verklaarde tenslotte, mede namens zijn politieke vrienden, dat hij zich, met een verwerping van het ontwerp van Linggadjati, stelde achter het voorstel-Welter (zie 6968 kol. 2).

De heer **Tilanus (C.-H.)** zag in de constructie van Linggadjati een inperking van het Koninkrijk, waarvan hij in geen enkelen vorm wilde hooren.

Prof. Logemann (P. v. d. A.) verklaarde, dat de fractie van de P. v. d. A. van meening was, dat de ontwerp-overeenkomst zoo spoedig mogelijk geteekend moest worden. Linggadjati heeft, aldus spr., de functie van pacificatie, het is geen acte van constitutie. De de-facto-erkenning moet niet worden misverstaan: de republiek voert de-facto — d i. niet uit kracht van de oude rechtsorde — het bewind over een deel van Indonesië, vooralsnog — zooals art. 15 te kennen geeft — binnen het oude kader. De de-facto-erkenning heeft de bedoeling de revolutie eerder te doen beëindigen. Niet alleen in de republiek, ook in de Malino-gebieden speelt zich een revolutionnair proces af. Ook deze gebieden hebben haast. Wij moeten het revolutionnaire tempo bijhouden, om ongelukken te voorkomen.
Het Huis van Oranje zal de Kroon der unie dragen, niet als leeg ornament, maar als integreerend deel der unie-regeering. Deze unie zal een reëele unie zijn, met een taak die niet minder is dan ooit aan het hervormde unitarische koninkrijk is toegedacht. Het koninkrijk is dus niet vermoord en niet gebroken, het is anders geordend.

De heer Schouten (A.-R. P.) zag in het ontwerp meer dan een politiek document. Het bevat staatsrechtelijke richtlijnen, waaraan men gebonden zal zijn. In dit opzicht is de Commissie-Generaal buiten

haar bevoegdheid gegaan. De Kamer kan over het ontwerp geen besluit nemen, aangezien het voorgestelde niet te verwezenlijken is zonder grondwetswijziging. Men moet zich stellen op de basis van het recht. Dit recht is niet onveranderlijk, maar het moet op de juiste wijze veranderd worden. De concept-overeenkomst is een ongelukkig stuk. Door de toelichting wordt zij weliswaar minder verwerpelijk. Hieruit volgt echter niet, dat zij daardoor aannemelijk zou worden. De republiek biedt geen waarborg voor een rechtsstaat, geen weerstand tegen extremisme. Zelfs een minimale waarborg voor den normalen gang van zaken ontbreekt. De heer Logemann wil de rechtsbreuk erkennen en een nieuwe rechtsorde opbouwen buiten de procesorde van de oude orde. Met een beroep op de democratie wordt de rechtsorde terzijde gesteld. Wij moeten ons hiertegen principieel verzetten. Men moet het Indische nationalisme ruim tegemoet treden. Ook wij willen niet terugkeeren tot de koloniale overheersching.

De heer De Groot (C.P.N.) zeide, dat de communisten hun instemming afhankelijk stellen van het antwoord van de regeering op de vragen van Prof. Romme, Spr. houdt vast aan de 17 punten. Erkenning van de republiek is het eenige, waarom het hier gaat. Wij verlangen verder, aldus spr., dat het in artikel 16 bepaalde, n.l. de terugtrekking van de troepen onmiddellijk ten uitvoer wordt gelegd.

Minister Jonkman zeide in zijn antwoord: Als men naar de toekomst ziet zegt men: er is een groot offer gebracht om iets goeds te bereiken. De commissie gedroeg zich waardig onder onwaardige omstandigheden.

Linggadjati is voor alles een politiek accoord. Zoo weinig brengt het, dat er ruimte blijft voor een rondetafelconferentie. En daarna zal men moeten komen tot een grondwetswijziging en opstelling van een statuut voor de unie.

Tegen de tegenstelling welke de heer Romme maakte tusschen Linggadjati als fantoom en het wezenlijke Linggadjati heeft spr. bezwaar. De beste typeering is nog altijd, dat het een politiek accoord is, een afspraak, die eigenlijk inhoudt, dat we een definitieve afspraak zullen nastreven op basis van deze overeenkomst. Een toelichting der Commissie-Generaal en een verklaring der regeering was noodig. Men moet ze als één geheel zien, waarbij de verklaring der regeering prioriteit geniet. Vóór de onderteekening moet vaststaan, dat de wederpartij toelichting en verklaring aanvaardt.

De arbitrage-clausule is op het laatste oogenblik opgenomen, op verlangen van de Indonesische delegatie. De bedoeling is, af te spreken, dat dit artikel in een apart reglement een eigen beschrijving zal krijgen.

Ten aanzien van de bindende notulen zegt de Minister, dat er besprekingen zijn geweest zonder den Britschen vertegenwoordiger. Bij die politieke bsprekingen zijn afspraken gemaakt, wat men later zal doen op bepaalde punten. Daarover zijn notulen gemaakt. Spr. gelooft, dat de Kamer zal kunnen goedvinden, niet aan te dringen op het overleggen van de notulen, omdat het schade zou kunnen veroorzaken.

Er wordt in dit debat, en terecht, gestaan op onze grondwet. Maar men mag nooit vergeten, dat men nooit heeft voorzien, dat zich omstandigheden als nu konden voordoen. Zoolang de grondwet niet gewijzigd is, kan het kwalijk mogelijk zijn zich aan te passen aan de wettelijke toestanden.

Wij willen op eigen wijze voorzien in een nieuwe staatsinrichting, met vrijheid voor de onderdeelen. De vierdeelige staat, welken we gaan oprichten, zal moeten voldoen aan eischen, die nog niet gesteld zijn.

Op het vraagstuk, door den heer Vonk gesteld, wil spr. strafrechtelijk niet ingaan. De heer Vonk heeft echter een onjuistheid begaan. Hij heeft de leden der C.-G. en den lt. G.-G. beschouwd als gewone ambtenaren.

Hierarchisch zijn ze slechts ondergeschikt aan de Kroon. Ze hebben geen chef in den gewonen zin. Dat geeft een verhouding, die niets te maken heeft met den gewonen ambtenaar.

Van de 7 December-rede af wordt gehinkt op twee gedachten, of het moet zijn een unitarisch verband of een federatief verband. En als men dan nu gaat staan op het federatieve been, is het dan wel juist, daar zoo sterk tegen te gaan opponeeren?

Er is gevraagd: is dit nog wel een Koninkrijk? De overeenkomst moet genomen worden naar haar eigen tekst en dan ziet men in art. 6 een federatie, die unie wordt geheeten; in art. 7 organen, die gemeenschappelijke belangen zullen behartigen. En men ziet aan het hoofd der unie den Koning. Besluiten worden genomen in naam des Konings. Er is een conflictenregeling aangekondigd; hieruit blijkt de eigen souvereiniteit der unie. In elk geval wordt een en ander nog opengelaten voor nadere uitwerking. Of men de de-facto-erkenning wil betitelen als regionaal of niet, kan de positie niet verhelderen. Het is de erkenning van de republiek, die een staat zal worden van de Ver. Staten van Indonesië. Het tijdstip in artikel 1 genoemd is geen ander tijdstip dan dat genoemd in art. 12.

Over de noodige machtsmiddelen wordt beschikt, maar dan in den geest van vreedzame bedoelingen.

In antwoord op een desbetreffende vraag deelt de Minister mede, dat de grondwet van de Vereenigde Staten van Indonesië zal worden vastgesteld door de Indonesiërs, Nederland zal niet als lid der constitueerende vergadering daaraan deelnemen, maar wel is aan Nederland in dezen een taak toebedacht.

Het plan-Welter acht spr. te unitarisch. De heer Schouten verlangt, aldus de Minister, terugkeer tot het oude gezag onder bepaalde voorwaarden. Toen wij het gezag in handen hadden, hebben we aan de aspiraties van Indonesië niet voldaan. Wij hadden vóór de Japansche occupatie moeten doen, wat de heer Schouten nu wil. (Maasbode - Tijd - Nat. Rott. Crt. - Alg. H.blad - Vrije Volk - Parool - Waarheid - Trouw - Rotterdammer) **(V. b. 6988; 6973)**

A. Nieuw radiobestel aangekondigd - De radio-omroepcontrôlecommissie —

13 Dec. — Op 13 December deelde de regeeringsvoorlichtingsdienst mede, dat de Ministerraad een door den Minister van O., K. en W. ontworpen voorloopig radiobestel in groote lijnen heeft aanvaard. De nieuwe regeling houdt eenerzijds in, dat de tot nu toe bestaande scheiding tusschen programma-voorbereiding en programma-uitvoering wordt opgeheven, terwijl anderzijds een saneering van de financiën beoogd wordt.

Als uitvloeisel van de compromis-gedachte, welke de bedoeling heeft de tegenover elkaar staande opvattingen in radio-aangelegenheden samen te brengen, zal een programmaraad gevormd worden, die de algemeene programma's zal verzorgen.

Deze programmaraad krijgt de beschikking over zenduren, waarin zijn opgenomen de uitzendingen, welke tot nu toe werden voorbereid en uitgevoerd door de Stichting Radio Nederland in Overgangstijd. Naast den programmaraad zal worden opgericht de Stichting Radio-Unie, waarvan het bestuur wordt gevormd door de groote en kleine omroepvereenigingen alsmede door die omroeporganisaties, welke op grond van haar radioverleden alsnog door den minister van O., K. en W. als omroepvereenigingen zullen worden erkend. Ten einde te komen tot harmonischen opbouw van hun diverse programma's, zullen de leden van de Radio-Unie samenwerken in een z.g. Programma-Coördinatie-Commissie.

Boven den programmaraad en de Radio-Unie zal aangesteld worden een regeeringscommissaris voor radio-aangelegenheden, wien uitgebreide bevoegdheden zullen worden verleend en die bijgestaan zal worden door een adviescommissie van drie leden.

Volgens het plan van Minister Gielen, aldus het A.N.P., zal de programmaraad de beschikking krijgen over 3000 zenduren per jaar, d.w.z. 8 zend-uren per dag of 4 uren per zender per dag. Hierbij is inbegrepen de zendtijd voor den radionieuwsdienst. (Parool)

14 Dec. — In de Memorie van Antwoord betreffende de begrooting van O., K. en W. werd gezegd, dat in verband met het feit, dat de Radio-omroepcontrôle-commissie haar taak nog niet heeft hervat, op dit oogenblik iedere contrôle op hetgeen wordt uitgezonden, onmogelijk is.

De Minister deelde voorts mede, dat de onroerende goederen geheel teruggegeven zijn aan de omroepvereenigingen. (Parool)

21 Dec. — Bij de behandeling van de begrooting van O., K. en W. kwam ook het radiovraagstuk ter sprake. De meerderheid van de aanwezige leden stemden in met de nieuwe voorloopige regeling. De communisten eischten zendtijd op voor Radio Werkend Nederland. Minister Gielen verklaarde dat — wanneer er een definitieve radioregeling komt, alle geestelijke richtingen, dus ook de communisten, daaraan deel zullen hebben. Een mede door mevr. Fortanier (P.v.d.V.) en den heer Van Sleen (P.v.d.A.) onderteekende communistische motie, waarin verzocht werd, reeds nu voor alle geestelijke en maatschappelijke stroomingen zendtijd beschikbaar te stellen, werd met 44 tegen 23 stemmen verworpen. (Waarheid - N.R.C.) **(V. b. 6980 L)**

B. Voorschot voor onderwijzers —

18 Dec. — In de op 18 December gehouden vergadering van de Tweede Kamer deelde de Minister van Onderwijs, mede, dat aan de leerkrachten bij het lager onderwijs als voorschot op de komende salarisverbetering een bedrag zal worden uitbetaald, overeenkomende met hun salaris over December 1946, voorzoover zij althans op 1 Juli 1946 bij het lager onderwijs werkzaam waren. Het bedrag wordt verminderd met den kinderbijslag en de loonbelasting. Voor elke maand, dat zij later dan 1 Juli 1946 in dienst kwamen zal het voorschot met een zesde worden verminderd. (Vrije Volk) **(V. b. 6958 C)**

C. Tweede Kamer wenscht beëindiging studentenzuivering —

18 Dec. — De Tweede Kamer heeft zonder hoofdelijke stemming een motie aan-

genomen, waarin de Minister wordt uitgenoodigd maatregelen te treffen, opdat de uitgesloten studenten-teekenaars met ingang van 1 Januari 1947 hun studies kunnen hervatten. (Rotterdammer)
(V. b. 6918 D)

A. Eervol ontslag Commissaris der Koningin in Limburg —

11 Dec. — Aan den Commissaris der Koningin in Limburg, mr. dr. W. G. A. van Sonsbeeck, is, met ingang van 1 Jan. 1947 op zijn verzoek eervol ontslag verleend. (Gazet van Limburg) **(V. b. 2463 G)**

B. Majoor Breunese onvoorwaardelijk buiten vervolging gesteld

19 Dec. — De procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof te 's Gravenhage deelt mede, dat majoor Breunese, de commandant van den voormaligen Opbouwdienst-Arbeidsdienst, onvoorwaardelijk buiten vervolging is gesteld, omdat de tegen hem gerezen verdenking ongegrond is gebleken. (Trouw)
(V. b. Majoor Breunese 6792 C)

C. Versnelling der Bijzondere Rechtspleging —

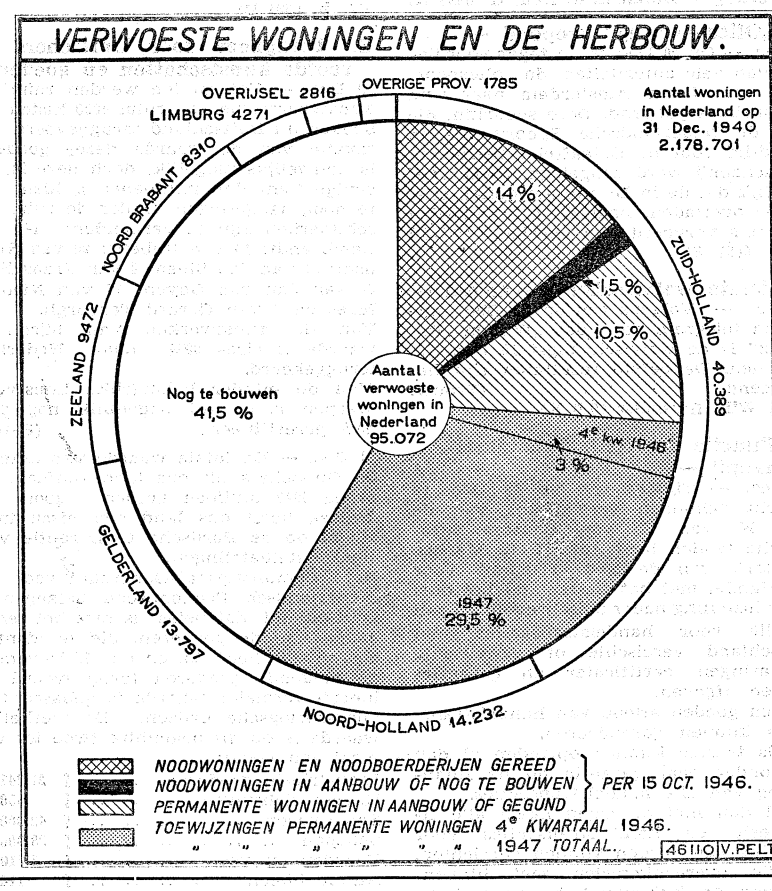
18 Dec. — Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp ter nadere voorziening met betrekking tot de bijzondere rechtspleging. Het tracht een oplossing te geven voor het vraagstuk van de versnelling der berechting, die slechts te bereiken is door vereenvoudiging der procedure.
In de memorie van toelichting wordt o.m. gezegd, dat er op zijn minst nog 45.000 zaken van meer omvangrijken aard moeten worden behandeld.
Vele zaken tegen politieke delinquenten zijn zeer weinig gecompliceerd. Volgens de in het ontwerp neergelegde regeling kan de daarvoor aangewezen raadsheer in dergelijke gevallen bij eenvoudige beschikking straf opleggen, na den verdachte en diens raadsman te hebben gehoord.
Voorgesteld wordt het aantal raadsheeren per kamer der Bijz. Gerechtshoven van vijf op drie terug te brengen. Zonder uitbreiding van de zittende magistratuur kan het aantal kamers per Hof vermeerderd worden. Voorts wordt de gelegenheid geschapen om officieren-fiscaal, substituut-officieren van justitie en substituut-griffiers bij de arrondissementsrechtbanken tot onderscheidenlijk waarnemend advocaat-fiscaal en waarnemend griffier bij de Bijz. Gerechtshoven te benoemen.
Het ontwerp schept voorts de mogelijkheid voor de Tribunalen om den maatregel van interneering voorwaardelijk op te leggen en regelt de wijze waarop door de gedetineerden hun invrijheidstelling aan den rechter kan worden verzocht.
Het ontwerp opent de mogelijkheid geldboete, hetzij als eenige straf, hetzij cumulatief met andere straffen op te leggen. Er is geen maximumbedrag bepaald.
Voorts wil de Minister, dat ontslagen politieken delinquenten de helpende hand wordt gereikt en dat zij op arbeidscontract toegelaten worden tot lage posten in overheidsdienst.
(Alg. Handelsblad - Parool)
(V. b. Comm. Naz. Pol. Del. 6960 B; Geint. 6927 G; Zie ook 6854 A)

D. Philips op voor-oorlogsch productie-peil —

23 Dec. — De Nederlandsche Philipsfabrieken hebben een productiepeil bereikt, dat gelijk is aan dat van voor den oorlog; in 1947 wordt een productie verwacht, die belangrijk grooter is dan in dit jaar werd bereikt. (Vrije Volk)
(V. b. Philips 6941 F; 6807 E)

E. Stand van den woningbouw —

12 Dec. — In de Tweede Kamer heeft Minister Vos een aantal gegevens verstrekt over den woningbouw.
Het totale tekort aan woningen op dit oogenblik stelde de Minister op 250.000, waarbij hij in aanmerking nam, dat van de 350.000 woningen, welke in den oorlog licht werden beschadigd 80 pct weer is hersteld. De groote moeilijkheden komen in 1947, want dan zal de volle aandacht aan nieuwbouw moeten worden geschonken, en bovendien moeten dan reeds verstrekkende plannen voor 1948 gemaakt worden.
Op 18 November waren 11.724 woningen in aanbouw, waarbij er nog 3000 komen, die zonder subsidie, door particulieren worden gebouwd.
Voor het eind van 1946 zullen circa 4000 woningen volledig gereed zijn.
Bij de 4000 permanente moet men dan bovendien nog rekenen ongeveer 10.000 nood- en semipermanente woningen, die dit jaar den woningnood hebben helpen verlichten.
Wat de boerderijen betreft, hiervan zijn er 127 permanente in aanbouw, terwijl 4650 noodboerderijen en 5620 noodstallen zijn gebouwd. Dit beteekent, dat aan het einde van 1946 meer dan 60 pct van de getroffen boeren met hun vee aan onderdak zijn geholpen.
Voor den woningbouw is dit percentage belangrijk lager. (Maasbode)
Onderstaande statistiek geeft een beeld van het aantal verwoeste woningen en van den stand van den herbouw per 15 October
(V. b. Stand Woningb. 6831 K; zie ook 6902 B)

F. Commando Ned. troepen in Engeland opgeheven —

21 Dec. — Op 1 Januari a.s. zal het commando der Nederlandsche troepen in Engeland ophouden te bestaan. Het personeel der Koninklijke Landmacht zal dan, op enkele honderden manschappen na, wier opleiding nog niet is voltooid, Groot-Brittannië hebben verlaten. De training van een deel der luchtstrijdkrachten en van de marine zal nog eenigen tijd in Engeland worden voortgezet.
(Rotterdammer)
(V. b. Opl. in Engeland 6959 K)

G. Vaders van groote gezinnen vrij van militairen dienst - Demobilisatie der lichting 1945 einde 1948 —

19 Dec. — Het eindverslag van de commissie van rapporteurs der Eerste Kamer over de dienstplichtvoorziening, vermeldt o.m., dat, in het belang van de groote gezinnen, de Minister van Oorlog maatregelen heeft genomen, opdat reserve-officieren, dienstplichtige onder-officieren en ook andere dienstplichtigen, die een gezin hebben met méér dan vijf kinderen, voortaan buiten oproeping zullen blijven.
Thans zijn onder de wapenen de lichtingen 1945 en 1946. Het grootste deel van het personeel der lichting 1945 is naar Indië vertrokken in het verband der eerste divisie „7 December" en der „7 December-bataljons." Aannemende, dat de ontwikkeling van den toestand in Indië geen wijzigingen in de bestaande plannen brengt, kan de demobilisatie van de lichting 1945 tegen het einde van 1948 worden tegemoet gezien. De demobilisatie van de lichting 1946, hoofdzakelijk ingedeeld bij de tweede divisie, zou in de eerste helft van 1949 kunnen volgen.
In 1947 zullen dienstplichtige onderofficieren onder de wapenen moeten worden

geroepen ter aflossing van oudere onderofficieren, die zich thans in de tropen bevinden, en ter voorziening in de kaderbehoeften der 3e divisie. Eveneens zullen in 1947 nog onderscheidene reserveofficieren in werkelijken dienst moeten komen ter voorziening in tal van functies bij de 3e divisie of ter vervanging van officieren, die overgeplaatst zullen worden naar deze divisie uit verschillende onderdeelen, staven en bureaux in Nederland.
In overweging is, of deelneming aan de bezetting van Dutschland binnen niet te langen tijd en voorshands in bescheiden mate mogelijk is, waarbij tevens wordt nagegaan op welke wijze de alsdan te nemen maatregelen in het raam van den uiteindelijken opbouw van de Koninklijke Landmacht zullen passen. (Nieuwe Dag)
(V. b. Landmacht 6980 I en 6957 C; Bezetting v. Duitschl. d. Ned. tr. 6694 A)

A. „Oliespoorweg" geopend —

21 Dec. — Op 20 Dec. is, in tegenwoordigheid van vele autoriteiten, de „oliespoorweg" van Nieuw Amsterdam naar Oud Schoonebeek geopend. Deze spoorlijn, die door de Nederlandsche Spoorwegen in recordtijd voor de Bataafsche Petroleum Maatschappij werd aangelegd, maakt het mogelijk dat de in Drente gewonnen olie, zonder overladen, naar de raffinaderijen te Pernis vervoerd kan worden. (Whd.)
(V. b. 6887 E)

B. Eerste walvisschen gevangen —

23 Dec. — Volgens een op 22 Dec. ontvangen telegram van de „Willem Barendsz" is de walvischvangst 18 Dec. j.l. begonnen. De eerste resultaten zijn bevredigend. (Trouw)
(V. b. Will. Barendsz 6980 K)

C. Functie der Ned. Trustmaatschappij —

19 Dec. — Tijdens een op 18 Dec. te Utrecht gehouden vergadering van de Ned. K. van K. van Centraal-Europeesche landen heeft mr. H. R. Marius, secretaris van de Ned. Trustmij. voor den Handel met het Buitenland het doel dezer instelling nader omschreven. Zij zal:
a. Alle voor handelstransacties met Duitschland vereischte of gewenschte verklaringen, certificaten en garanties kunnen afgeven.
b. Den goeden afloop van handelstransacties kunnen garandeeren.
c. Als trustee kunnen optreden al dan niet onder haar garantie bij de financiering van alle handelstransacties.
d. Al dan niet op eigen naam alle financieele en handelstransacties voor rekening van derden kunnen verrichten.
e. Alle overeenkomsten met binnenlandsche en buitenlandsche regeeringsen particuliere instanties, welke de werkzaamheden van de vennootschap betreffen of daarmede samengaan, kunnen aangaan.
Het is de vennootschap uitdrukkelijk niet toegestaan handels- en financieele transacties, welke uiteindelijk voor haar eigen rekening moeten komen, te doen.
Naarmate de mogelijkheden ruimer worden zal de particuliere handel de werkzaamheden moeten overnemen.
Het doel van de trustmaatschappij is niet het maken van winst; aandeelhouders zullen maximaal 5% dividend ontvangen.
De werkzaamheden der trustmij. zijn te verdeelen in twee categorieën, waarvan de eerste betrekking heeft op het verkrijgen van een offerte, de tweede op het afsluiten van de transactie.
De trustmij. zal voor beide soorten werkzaamheden een provisie in rekening brengen, in het eerste geval volgens een eenvoudig tarief, waarbij vaste bedragen verschuldigd zijn, in het tweede geval een ad valorem provisie.
Buiten de trustmij. kan door den handel reeds voorbereidend werk verricht worden door het voeren van correspondentie met den Duitschen fabrikant of handelaar.
Aan te nemen valt, dat van 1 Januari 1947 af ook met de Engelsche zone informatief zakelijk kan worden gecorrespondeerd. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Ned. Trustmij. 6985 A)

D. Frits Diepen-vliegtuigen N.V. - Buitenlandsche orders —

2 Dec. — Tijdens de te Parijs gehouden Intern. Luchtvaarttentoonstelling zijn bij de Frits Diepen-vliegtuigen N.V. buitenlandsche orders geplaatst, tot een bedrag van 4 millioen gld. (Alg. Handelsblad)
(V. b. 6831 B)

E. Terugkeer door Duitschers geroofde kunstschatten en goederen

19 Dec. — Tot nu toe werden ruim 3400 kunstvoorwerpen en ruim 4000 kisten met boeken uit Duitschland teruggevoerd. Een taxatie van de waarde dezer goederen is nauwelijks mogelijk, doch deze is met eenige tientallen millioenen guldens niet te hoog aangeslagen. Onder de ruim 1500 schilderijen zijn te vermelden: 14 van Rembrandt; 16 van Rubens; 20 van Ruysdael; 21 van Jan Steen; 4 van Frans Hals; 32 van Jan van Goyen; 17 van Nicolaas Maes en 6 van Gerard Terborgh.
Van de kunstwerken van bijzondere waarde is circa 80% naar Nederland teruggekeerd.
Van de minder belangrijke kunstvoorwerpen is op dit oogenblik nog geen 20% gerestitueerd. (Parool)

23 Dec. — De totale waarde van hetgeen de Duitschers uit ons land roofden, bedroeg 3640 millioen gulden; voor dat bedrag heeft ons land een eisch ingediend op de Parijsche Conferentie voor de Herstelbetalingen.
Het Commissariaat-Generaal voor de Nederlandsch Economische belangen in Duitschland, dat belast is met het terughalen van de goederen, die te identificeeren zijn, heeft tot en met 15 November de volgende goederen teruggevoerd (de hierbij vermelde waarde is gebaseerd op voor-oorlogsche prijzen. De werkelijke waarde is op dit oogenblik twee tot vier maal zoo hoog):

Industrieele goederen	∫ 21.841.000
Haveninrichtingen	∫ 650.000
Spoorwegen	∫ 42.000 000
Schepen	∫ 28.000.000
Paarden en vee	∫ 3.310.000
Automobielen	∫ 114.000
Waarde-artikelen	∫ 1.265.000
Zeeschepen	*)
	∫ 97.180.000
Effecten, nom. waarde ..	∫ 22.648.000
Totaal	∫ 119.828.000

*) Geen cijfer vermeld, aangezien het Commissariaat-Generaal slechts zijdelings bij de terugvoering daarvan betrokken is geweest. (Vrije Volk) **(V. b. 6881 D)**

F. Emigratieplannen —

23 Dec. — In een radiotoespraak heeft de heer J. A. A. Hartland, directeur van de Stichting Landverhuizing Nederland, er op gewezen, dat blijkens een onlangs gehouden enquête 22 procent van de Nederlandsche bevolking emigratieplannen koestert. Het meerendeel der gegadigden is tusschen 20 en 35 jaar oud en het aantal vrouwen staat niet veel achter bij het aantal mannen. De kans op verwezenlijking der plannen is echter om verschillende redenen momenteel nog niet groot. Derhalve zal de emigratie in het volgende jaar slechts van bescheiden omvang zijn. (Rotterdammer) **(V. b. 6960 M)**

Ned. O.-Indië

G. Voorloopige raad van Banka ingesteld —

17 Dec. — Bij besluit van den Luit.-Gouv.-Gen. is in afwachting van de voorbereiding van de vorming van een autonoom ressort Banka de „voorloopige raad van Banka" ingesteld. Deze raad heeft tot taak: a) het tot uiting brengen van de wenschen der bevolking en het formuleeren van voorstellen betreffende de staatkundige- en bestuursorganisatie van Banka; b) het voorstaan van de belangen van Banka bij alle bevoegde autoriteiten; c) het geven van advies in alle voor Banka belangrijke zaken.
De raad bestaat uit vijf en twintig leden. Hiervan zijn 14 Indonesiërs, 9 Chineezen en 2 Nederlanders. (A.N.P.)
(V. b. Raad v. W. Borneo: 6936 O)

H. De Rubberexport —

10 Dec. — De volgende officieele cijfers werden bekend gemaakt over den rubberuitvoer van de verschillende deelen van Ned. Indië in de tien maanden Januari/October 1946: Banka en Billiton 347, Bali 1435, Borneo 37.477, Celebes 163, Java 11.816, Sumatra 1064, alles in duizenden N.-I. guldens.
Van den totalen uitvoer ging voor ∫ 42.126.000 naar de Ver. Staten en ∫ 10.176.000 naar Nederland. (Alg. H.bl.)
(V. b. Rubber: 6720 E; zie ook 6930 I)

I. Republikeinsche burgemeester van Buitenzorg gearresteerd - Radio-station door Nederlandsche troepen bezet —

18 Dec. — Uit republikeinsche bron wordt vernomen, dat de Republikeinsche burgemeester van Buitenzorg, zijn secretaris en twee assistenten, op last van Nederlandsche militaire autoriteiten zijn gearresteerd.

19 Dec. — Agence France Presse bericht, dat volgens een Nederlandschen militairen woordvoerder, Nederlandsche troepen het republikeinsche radio-station te Buitenzorg hebben bezet, wegens het verspreiden van berichten, welke in strijd zijn met den geest van het bestand. (Nieuwe Dag)

Ned. W.-Indië

K. Curaçao - Constitutioneele wijzigingen in voorbereiding —

23 Dec. — Gouverneur dr. P. Kasteel heeft in een op 21 Dec. gehouden zitting der Staten van Curaçao o.m. medegedeeld, dat Minister Jonkman constitutioneele wijzigingen voorbereidt, waardoor Curaçao een verantwoordelijke regeering met nieuwe bestuursorganen krijgt. Gouverneur Kasteel, die de kwestie van zelfbestuur voor Curaçao met het Nederlandsche kabinet en de Koningin besproken heeft, zeide: „Het is de bedoeling van de Nederlandsche regeering, dat Curaçao baas in eigen huis wordt. Alles wat den indruk geeft van koloniale verhouding, zal opgeheven worden. Het Rijk zal hervormd worden, waarbij alle samenstellende deelen een gelijkwaardigen status zullen hebben".
Dr. P. H. Maal van de Democratische partij en L. D. Gerharts, partijloos afgevaardigde van Bonaire leverden o.m. critiek op de voorkeur, welke het bestuur, naar zij meenen, aan Nederlanders boven landskinderen met dezelfde kwaliteiten bij het vervullen van regeeringsfuncties geeft. (Tijd) **(V. b. Kasteel 6943 G)**

Duitschland

A. De productie in de Russische bezettingszone —
18 Dec. — Het officieele orgaan van de Russische bezettingsautoriteiten „Die tägliche Rundschau" geeft in een statistiek een vergelijking tusschen het door den geallieerden contrôleraad toegestane productieniveau en de industrieele capaciteit in de Russische bezettingszone.
De Russische autoriteiten leggen er hierbij den nadruk op, dat de geheele oorlogsindustrie in hun zone uitgeschakeld werd. Om de berichten over ontmanteling op groote schaal tot zwijgen te brengen, gaven de Russische autoriteiten toe, dat zij thans drie en een half maal zooveel zware machines in hun zone voortbrengen, dan indertijd door de vier bezettingsmachten bij de vaststelling van het toekomstige industrieele niveau toelaatbaar werd verklaard. Volgens de Russische opgave worden in Oost-Duitschland tot een waarde van 260.7 millioen R.M. aan zware machines geproduceerd tegenover het door den Contrôleraad toegestane cijfer van 74.7 millioen R.M. In het bericht worden verder nog de volgende cijfers genoemd: Werktuigindustrie: 88.8 millioen R.M. (40.3 millioen) *); lichte machineindustrie: 391.7 millioen (260.7 millioen); electrische industrie: 490 millioen (373.7 millioen); optische industrie: 153.5 millioen (97 millioen).

*) De tusschen haakjes geplaatste cijfers geven het door den Contrôleraad toegestane bedrag aan. (Neue Zürcher Ztng)
(V. b. Russ. zone 6929 C; Russ. Ind. 6856 C)

B. Vluchtelingen in Sleeswijk-Holstein en Denemarken —
De Christian Science Monitor, van 21 November geeft eenige cijfers over het aantal vluchtelingen uit Oost-Duitschland die thans in Sleeswijk-Holstein verblijven. In dit geheele gebied is de verhouding van de autochthone bevolking tot het aantal vluchtelingen ongeveer 55 tot 45. De cijfers zijn naar schatting 1.220.000 vluchtelingen tegen 1.530.000 „oude" inwoners. Meer dan éénderde van de 3.250.000 vluchtelingen in de Britsche zone bevinden zich dus in Sleeswijk-Holstein.
In Denemarken bevinden zich nog 200.000 vluchtelingen, die in de laatste maanden van den oorlog van de oostelijke provincies uit naar hier werden geevacueerd. Zij zijn ondergebracht in een honderdtal kampen, waar zij een uitstekende behandeling genieten. Dit kost de Denen 50.000.000 dollar per jaar.
(Chr. Science Monitor 21 Nov.)
(V. b. Bevolking 6989 D; Vluchtel. 6827 B)

C. Oorlogsmisdadigers door Duitschers gevonnist —
23 Dec. — Te Frankfort zijn voor het eerst Duitschers door Duitsche rechters wegens misdaden tegen de menschheid tijdens het Nazi-regime gevonnist. De hoofdbeklaagde uit dit proces, dr. Friedrich Mennecke, directeur van een inrichting voor zwakzinnigen te Eichberg, werd ter dood veroordeeld; zijn assistent, dr. Eugen Walter Schmidt, die aan het hoofd stond van de kinderafdeeling van dit gesticht, kreeg levenslange gevangenisstraf. De verdachten werden beschuldigd van euthanasie-moorden op 10.000 tot 40.000 Duitschers. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Oorlogsmisd. 6905 E)

D. Deportatie van voormalige officieren naar Rusland —
23 Dec. — In het door de Britten toegestane blad „Telegraf" is een beschuldiging gepubliceerd, dat de Sovjet-Russische autoriteiten „honderden, zoo niet duizenden" vroegere officieren der Wehrmacht, die uit Engelsche en Amerikaansche krijgsgevangenenkampen terugkeeren, naar Rusland overbrengen.
(Alg. Handelsblad)

E. Plan voor een Donau-federatie
19 Dec. — Het orgaan van de Socialistische eenheidspartij „Neues Deutschland" bericht, dat Oostenrijksche en Duitsche socialisten onlangs geheime besprekingen hebben gevoerd over de stichting van een nieuwen Zuid-Duitschen Statenbond, bestaande uit Oostenrijk, Beieren en Württemberg en met Weenen als hoofdstad. De socialistische leiders, dr. Kurt Schumacher (Dld) en Julius Deutsch (O.rijk) zouden bij deze besprekingen tegenwoordig zijn geweest. (Neue Zürcher Ztg.)
(V. b. Schumacher: 6982 C)

F. Furtwängler „gezuiverd" —
18 Dec. — Een „Spruchkammer für Entnazificierung" heeft den beroemden dirigent Wilhelm Furtwängler, die beschuldigd was van actieve deelneming aan de Nazibeweging, vrijgesproken.
(Neue Zürcher Ztg)
(V. b. Verzoening met Hitler 1758 G)

Engeland

G. Britsche regeering onderzocht mogelijkheid van coalitieregeering in Spanje - Spaansche gezant teruggeroepen - Engelsche gezant verlaat Spanje —
19 Dec. — Leden van de Britsche diplomatieke missie in Spanje hebben de mogelijkheid onderzocht of een coalitie-regeering in Spanje gevestigd zou kunnen worden, om de dictatuur van Franco te vervangen en een „stabiele regeering" te vormen, totdat verkiezingen gehouden kunnen worden.
In een bepaald stadium heeft het er naar uitgezien, aldus een Engelsche woordvoerder, dat de pogingen om een andere regeering in te stellen, geslaagd waren, maar de klachten tegen Franco in de Alg. Vergadering der Ver. Volken hebben den Spaanschen leider in staat gesteld om den steun voor zichzelf in het leger te consolideeren. (Tr.)
Intusschen is de Spaansche gezant te Londen teruggeroepen. De Engelsche regeering heeft hierop haar gezant instructies gegeven Spanje onmiddellijk te verlaten. (Nat. Rott. Crt.)
(V. b. Besluit Ver. Volk. 6990 H)

H. Nationalisatie van het binnenlandsche vervoer —
19 Dec. — Het Britsche Lagerhuis heeft na een driedaagsch debat, ondanks fellen tegenstand der oppositie, het wetsontwerp tot nationalisatie van het binnenlandsch vervoer met 326 tegen 204 stemmen aangenomen. Het ontwerp voorziet in de nationalisatie van de Britsche spoorwegen en het Londensche transportwezen. Dit zal het land 1065 millioen pond kosten. In de tweede plaats wordt het vrachtverkeer op den weg genationaliseerd, waarvoor de regeering meer dan 30.000 voertuigen moet overnemen. Het passagiersverkeer op den weg wordt voorloopig niet genationaliseerd, maar zal tezijnertijd volgen. In de derde plaats worden de havens genationaliseerd, en in de vierde plaats de binnenvaart.
Van de 18 millioen arbeiders in de Britsche industrie zullen 1¼ millioen onder de nationalisatie van de transportbedrijven vallen, maar niet allen tegelijk. Ongeveer 750.000 zullen wél direct in staatsdienst overgaan, zoodra de nationalisatie haar beslag krijgt.
De burgerluchtvaart valt niet onder deze wet, daar deze reeds bij een afzonderlijke wet genationaliseerd werd.
Intusschen is door den voorzitter van de Wegvervoersorganisatie, Henry T. Dutfield, een request ingediend waarin tegen de nationalisatie wordt geprotesteerd. Reeds zouden meer dan een millioen handteekeningen zijn ontvangen ter ondersteuning van het protest.
(Alg. Handelsblad - Times)
(V. b. Nat. Burgerluchtvaart: 6744 M)

I. Artsen contra gezondheidsdienst
21 Dec. — Uit een door de British Medical Association gehouden stemming onder de artsen is gebleken, dat de meerderheid der Britsche artsen niet wenscht te werken in het kader van den genationaliseerden gezondheidsdienst. Deze geneesheeren weigeren met den Minister, Aneuring Bevan, te onderhandeen over de voorwaarden waaronder zij zouden hebben te arbeiden. 23.110 artsen stemden tegen, 18.972 stemden vóór. Daar intusschen ten minste veertig procent der artsen wil meewerken kan Bevan zijn dienst instellen. Gaandeweg zullen alle doktoren dienaren van den staat worden.
(Manch. Guard. - Volkskr.) **(V. b. 6979 A)**

K. Verliezen in Indonesië —
19 Dec. — De Britsche Minister van Landsverdediging heeft medegedeeld, dat de Britsche troepen in Indonesië sinds het einde van den oorlog met Japan de volgende verliezen geleden hebben: vloot: 6 vermisten; leger: 50 dooden, 20 vermisten, 125 gewonden; luchtmacht: 27 dooden, 20 vermisten, 23 gewonden. De Indische troepen verloren: 550 gesneuvelden, 300 vermisten, 1295 gewonden.
(V. b. 6981 A) (Parool)

L. Zelfbestuur voor Birma —
21 Dec. — Attlee heeft in het Lagerhuis bekend gemaakt, dat een „representatieve groep" van Birmeesche leiders was uitgenoodigd, om in de naaste toekomst naar Londen te komen ter bespreking van de instelling van zelfbestuur. Attlee zeide, dat de Britsche regeering hoopte, dat Birma binnen het Empire zou blijven doch dat het land de vrijheid had, later aan onafhankelijkheid de voorkeur te geven.
„Wij willen geen volken tegen hun zin binnen het gemeenebest houden", aldus de premier. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Birma: 6683)

Frankrijk

M. Vervalsching van schilderijen —
23 Dec. — Een Egyptische schilder Georges Khoury Coumène, die de vervaardiger is gebleken van vier valsche schilderijen van Matisse, zeven van Picasso, drie van Renoir, twee van Marie Laurencin, drie van Dufy, een van Bonnard en vier van Boldini, is te Parijs gearresteerd. Hij had willen aantoonen, dat het talent van moderne schilders kan wedijveren met dat der groote meesters. (Nat. Rott. Crt.)

N. Prof. Langevin † —
21 Dec. — Prof. Paul Langevin, directeur van het Instituut voor Industrieele Natuurkunde en Chemie, is te Parijs overleden. (Alg. Handelsblad)

O. Drastisch economisch budget —
23 Dec. — De Nationale Vergadering heeft met 530 tegen 60 stemmen een zeer drastisch economisch budget goedgekeurd. De inkomsten worden geraamd op 137 milliard, de uitgaven op 135 milliard frs.

De begrooting legt de zwaarste belastingen op sedert de bevrijding en houdt het ontslag in van 50.000 ambtenaren. Zij beteekent een uiterste poging van de regeering-Blum om den franc voor ineenstorting te behoeden. De militaire uitgaven worden beperkt met 100 milliard franc, daartoe zal het leger van 650.000 man teruggebracht worden tot 300.000 man. (Le Monde - Vrije Volk)
(V. b. Herstelplan 6982 H)

India

A. Verdeeld India —

Op 17 December werd gemeld, dat Pandit Nehroe verklaard had, dat India zich binnen drie dagen los van het Engelsche imperium zou verklaren. Nehroe ontkende later een dergelijke uitspraak gedaan te hebben.

„Ik wil niet, dat India een agressieven weg inslaat", aldus Nehroe. „Deze agressieve houding zou tot oorlog leiden. Zooals ieder van ons, wil ik, dat India een land van gerechtigheid en beschaving is. Er is plaats in India voor de Engelschen, maar niet onder een koloniale economie, waarvan India na 200 jaar Britsche overheersching nog duidelijke sporen draagt." Intusschen kwam op 9 Dec. te New Delhi de constitueerende vergadering bijeen om een grondwet voor India op te stellen. Er werd een resolutie van Nehroe in behandeling genomen, waarin gevraagd wordt om de vestiging van een „onafhankelijke en souvereine republiek". Uit den verderen tekst der resolutie blijkt, dat Nehroe een republiek wil naar het model der Ver. Staten en met nauwe betrekkingen met het Britsche Gemeenebest. Voor deze vergadering waren 296 afgevaardigden gekozen, voor 70 pct behoorende tot de Congrespartij. De Moslemliga (75 afgevaardigden), die vasthoudt aan een eigen Moslem-staat, Pakistan, neemt niet deel aan de beraadslagingen.

De Britten waren er in Mei j.l. in geslaagd door beide groepen een compromis-voorstel te doen aanvaarden, waarin o.a. de vorming van een Indisch interimkabinet en het bijeenroepen van een constitueerende vergadering waren voorzien. De verschillende interpretatie van dit laatste punt heeft de huidige crisis verwekt.

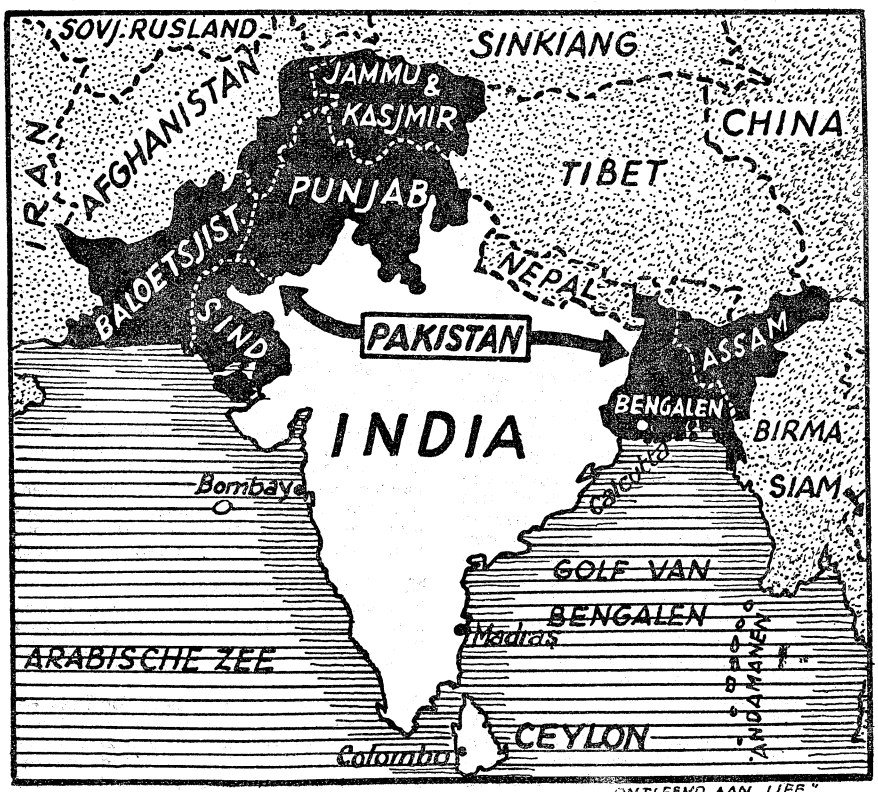
Om eenigszins aan den Moslem-eisch van een zelfstandig Pakistan *) (groepeering van de overwegend Mohammedaansche gebieden - zie kaart) tegemoet te komen, zonder de eenheid van het land in gevaar te brengen, hadden de Britten voorgesteld, dat de vertegenwoordigers van de door een meerderheid van Moslems bewoonde provincies, in de constitueerende vergadering regionale groepen zouden mogen vormen, die in volledige zelfstandigheid een groot aantal beslissingen zouden treffen, en wier bevoegdheid alleen in zake buitenlandsche politiek, nationale verdediging en verkeerswezen zou beperkt zijn.

De Moslemliga verklaarde zich met deze oplossing accoord. De Congrespartij hield echter staande, dat de constitueerende vergadering hierover te beslissen heeft.

De Mohammedanen wilden echter niet in de constitueerende vergadering plaats nemen voordat er over alle zaken overeenstemming was bereikt. De reden hiervoor was, dat de zetels toegewezen worden in verhouding tot het bevolkingsaantal en de 92 millioen Muzelmannen dus steeds in de minderheid zijn tegenover de 206 millioen Hindoes.

Beide partijen hebben zooveel mogelijk hun best gedaan om de Britten aan hun kant te krijgen terwijl zij beiden terzelfdertijd Albion van dubbelzinnigheid beschuldigden. Zoo verklaarde Djinnah op 21 November: „Het is duidelijk, dat de onder-koning blind is voor den ernst van de situatie en de Congrespartij steunt ten koste van de Moslemliga", terwijl Nehroe denzelfden dag wist te vertellen: „Sinds het toetreden van de Moslems tot de regeering heeft de Liga als doel nagestreefd, Britschen steun te winnen. De Britsche regeering heeft dezen toestand uitgebuit voor eigen doeleinden". Twee dagen later voegde de Congresleider er aan toe: „De Britten praten over heengaan, maar tegelijkertijd intrigeeren ze om Indië's programma te dwarsboomen". (Red. K.H.A. - Observer - Times - Nieuwe Standaard - Alg. Hbld.)
(V. b. 6982 K)

*) Sir Stafford Cripps stelde in 1942 aan de Moslemliga de mogelijkheid in uitzicht, zich eventueel van een onafhankelijk India af te scheiden.

Internationaal Nieuws

B. Veiligheidsraad - Commissie van onderzoek naar den Balkan —

20 Dec. — De Veiligheidsraad heeft eenstemmig een resolutie, waarbij een commissie van onderzoek naar de grensincidenten tusschen Griekenland, Albanië, Joego-Slavië en Bulgarije wordt voorgesteld, aangenomen.

De commissie zal na 1 Januari worden samengesteld uit elf vertegenwoordigers van de elf landen die zitting hebben in den Veiligheidsraad. Vertegenwoordigers van Griekenland, Joego-Slavië, Bulgarije en Albanië zullen de commissie op haar tocht begeleiden. (Nederlander)
(V. b. 6982 I)

C. Internationaal arbeidsbureau - Bijzondere organisatie der Ver. Volken —

19 Dec. — Op een bijeenkomst van het Internationale Arbeidsbureau te Montreal werd een ontwerpverdrag over de toekomstige samenwerking tusschen de Ver. Volken en het Internationaal Arbeidsbureau, aangenomen. De Algemeene Vergadering van de Ver. Volken heeft het ontwerpverdrag eveneens goedgekeurd. Hiermede is het Internationaal Arbeidsbureau erkend als bijzondere organisatie van de Ver. Volken.
(Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. 3612 B)**

D. De U.N.E.S.C.O. —

Onder voorzitterschap van den Franschen socialistischen leider Léon Blum werd in de Sorbonne te Parijs van 19 Nov. - 10 Dec. het eerste algemeene congres gehouden van de U.N.E.S.C.O. (United Nations Educational Scientific and Cultural Organisation = opvoedkundige, wetenschappelijke en cultureele organisatie der Ver. Volken)

Op de conferentie waren 26 landen vertegenwoordigd. Rusland was niet aanwezig. Dit land acht het voorbarig, om de internationale cultureele toenadering te stimuleeren, zoolang de vrede niet geteekend is.

De U.N.E.S.C.O. werd tijdens een in November 1945 te Londen gehouden conferentie officieel opgericht.

Volgens art. 1 van het handvest stelt de organisatie zich ten doel: „mede te werken aan het behoud van den vrede en de veiligheid, door versteviging der banden tusschen de verschillende naties, door middel van de opvoeding, de wetenschap en de cultuur, teneinde wederzijdsch respect voor de wetten, de rechtvaardigheid en de fundamenteele menschenrechten te bevestigen, zooals die zonder onderscheid van ras, sexe, taal of religie in het handvest der Ver. Volken zijn vastgelegd.

De nieuwe organisatie neemt de werkzaamheden over van het in 1921 opgerichte „Institut International de Coopération Intellectuelle", waarvan de Fransche filosoof Henri Bergson voorzitter was en waaraan de namen van

mannen als Paul Valéry en Albert Einstein verbonden zijn.
Was dit instituut evenwel een voornamelijk Europeesche aangelegenheid, zich richtend tot een geestelijke élite, en grootendeels geleid door menschen, die in de gedachte leefden, dat de Europeesche beschaving voor de geheele wereld gold, in de U.N.E.S.C.O. spelen ook landen als India en China een rol. Een universeele beschaving is niet het uitgangspunt, hoogstens een nog ver verwijderd doel. Men richt zich op practische punten als de bestrijding van het analphabetisme en de verheffing van het ontwikkelingspeil van de groote massa, vooral in achterlijke landen. Bovendien is niet alleen een geestelijke élite, maar zijn ook de staten zelf vertegenwoordigd. Autoriteiten dus, die moeten zorgen voor het geestelijke voedsel der breede volksmassa.
Tijdens de conferentie werd een uitgebreid werkprogram opgesteld waarvan wij noemen: hulp aan de gebieden, welks cultureele instellingen door den oorlog werden verwoest en de vestiging van internationale bibliotheken en instellingen, waardoor de in de wereld aanwezige kennis voor eenieder toegankelijk zal worden. De uitvoering van de vele plannen is evenwel afhankelijk van de bijdragen welke men buiten het gewone budget (voor 1947 vastgesteld op 6.950.000 dollar, waarvan 950.000 dollar bestemd is ter bestrijding van vóór 1 Jan. 1947 gemaakte kosten) om zal ontvangen. Er werd een uitvoerend comité van 18 leden gekozen, waarin Nederland vertegenwoordigd is door prof. dr. J. H. Kruyt. De bekende Engelsche bioloog en schrijver, Julian Huxley werd gekozen tot secretaris-generaal.

Julian Huxley

In een artikel in het weekblad „La Tribune des Nations" raakte Huxley een punt aan, waarover ook tijdens het congres oppervlakkig gesproken is n.l.: de „filosophie van de U.N.E.S.C.O." Hij omschreef deze als „een op het universeele gericht humanisme, dat het beginsel der evolutie aanvaardt." Verschillende Fransche en Engelsche bladen vroegen zich naar aanleiding hiervan af, of het wel mogelijk is een wijsgeerige grondslag voor cultureele samenwerking te vinden, welke aanvaardbaar is voor Amerikanen en Russen, Katholieken, protestanten en vrijdenkers, individualisten, collectivisten en personalisten. (Red. K.H.A. - gegevens ontleend aan Le Monde, La Tribune des Nations, Manchester Guardian, Observer, Neue Zürcher Zeitung, Nwe. Standaard, Nat. Rottd. Crt., De Tijd)
(V. b. U.N.E.S.C.O.: 6972 a)

Italië

A. Lateraansch verdrag wordt in grondwet der republiek opgenomen

20 Dec. — Het Verdrag van Lateranen tusschen het Vaticaan en de Italiaansche regeering, dat in 1929 door kardinaal Gaspari en Mussolini werd onderteekend en dat een einde maakte aan den 59-jarigen strijd tusschen de Roomsch-Katholieke Kerk en den Italiaanschen Staat, zal worden opgenomen in de Grondwet van de nieuwe Italiaansche Republiek.
Deze beslissing werd in de eerste subcommissie van de Wetgevende Vergadering met 10 tegen 7 stemmen goedgekeurd. De linksche leden der commissie, onder leiding van den communist Togliatti, verzetten zich er krachtig tegen, voornamelijk op de drie volgende gronden: 1. de erkenning van het Lateraansche Verdrag zou in de toekomst moeilijkheden verwekken, daar men ook een dergelijke behandeling van andere verdragen zou kunnen verlangen; 2. politieke en psychologische factoren zouden het vertrouwen in de tijdens het fascistische regiem geteekende documenten ondermijnen; 3. een der artikelen van het verdrag noemt het katholicisme de godsdienst der natie.
Het desbetreffende grondwetsartikel zal vermelden: „De Staat en de Katholieke Kerk zijn, ieder op hun eigen gebied, onafhankelijke en souvereine organen. Hun betrekkingen worden geregeld door het Lateraansche Verdrag. Iedere wijziging in dat verdrag, van weerszijden geaccepteerd, zal geen grondwetswijziging behoeven, doch slechts de normale methode van ratificatie ondergaan."
(Alg. Handelsblad)
(V. b. Lat. verdr. 53 AT)

Japan

B. Het Vakvereenigingswezen —

19 Dec. — De Commissie voor het Verre Oosten heeft besloten, om de Japansche arbeiders aan te moedigen zich te organiseeren in vakbonden. Het recht van de vakbonden en hun leden om zich voor deze doeleinden te organiseeren zal door de wet beschermd worden. De vakbonden zullen deel mogen nemen aan politieke activiteit en politieke partijen mogen steunen. Stakingen en andere stilleggingen van den arbeid zullen alleen verboden zijn, wanneer de bezettingsautoriteiten van oordeel zijn dat dergelijke werkstakingen rechtstreeks de oogmerken of de behoeften van de bezetting zouden benadeelen. (U. S. Information Service)

C. Gunstige handelsbalans —

17 Dec. — Japan heeft thans reeds een gunstige handelsbalans. Einde Aug. '46 had het land voor £ 25.000.000 (1938 £ 164.000.000) uitgevoerd aan ruwe zijde, tin, lood, thee, ruwe rubber, antimoon enz. en voor £ 24.000.000 (1938: £ 120.000.000) ingevoerd aan ruwe katoen en voedingsmiddelen.
De Ver. Staten hebben bijna den geheelen Japanschen invoer geleverd (1938: 34 pct) en 67 pct van den Japanschen export opgenomen (1938: 16 pct).
De uitvoer van katoenen garens en stoffen is tot nu toe nog gering geweest.
Volgens officieele schattingen zal Japan binnen hoogstens drie jaar zijn vóóroorlogsche positie op de Oostersche markt weer innemen en tegen 1951 practisch het wereldmonopolie voor zijde hebben. Vóór den oorlog (1938) had Japan meer dan 12 millioen katoenspillen, Nederland 1,2 millioen en het Vereenigd Koninkrijk 71,7 millioen. Op VJ-day waren er in Japan nog 2 millioen, waarvan slechts de helft kon worden gebruikt; Nederland 1.1 millioen, het Vereenigd Koninkrijk 71,7 millioen. Reeds in 1947 zal Japan een surplus aan katoenen garens en stoffen produceeren voor uitvoer naar Birma, Malakka, Nederlandsch-Indië en India.
Het grootste deel van de ruwe katoen is afkomstig uit de Vereenigde Staten.
(Economische Voorlichting) **(V. b. 6890 E)**

Mexico

D. De stoffelijke resten van Fernando Cortez gevonden —

De stoffelijke overblijfselen van Fernando Cortez, den veroveraar van Nieuw Spanje en stichter van Mexico, waarvan men de sporen sedert 110 jaar verloren had, zijn teruggevonden, ingemetseld in het door Cortez gestichte ziekenhuis van Jezus van Nazareth te Mexico.
De stoffelijke resten bevonden zich in een kristallen urn, de in tweeën gespleten schedel lag op een kussen, terwijl de andere beenderen in een wit laken waren gehuld. Een metalen buisje bevatte de bewijzen van echtheid, te weten een in Spanje geteekende acte, waaronder de namen stonden dergenen, die de begrafenis van Cortez in 1547 hadden bijgewoond. (A.N.P. - Belga — 6 Dec.)

Palestina

E. Het Arabische leger - Gehoorzaamheid aan den Moefti —

23 Dec. — Mohammed Niber El Yawari, opperbevelhebber van het Arabische leger, heeft in een toespraak tot groepsleiders van dat leger verklaard, dat de ex-Moefti van Jeruzalem wilde, dat de Arabieren zich organiseerden om de Joden in Palestina te bestrijden.
Hij voegde hier aan toe: „de Moefti zal u het teeken geven wanneer het uur komt."
„Thans kan gezegd worden, dat wij door de Engelschen en Amerikanen verraden zijn. Onze vijanden — de Joden — hebben groote gebieden van ons land vergaard en gaan door, duizenden illegale immigranten binnen te smokkelen, die later de wapens opnemen". Hawari wekte op tot gehoorzaamheid aan een enkel gezag — dat van den Moefti, Haj Amin Hoesseini. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Ar. leger 6945 H en 6948a; Moefti 6865 F)

Polen

F. De verkiezingen - Poolsch-Britsche notawisseling - Candidaten van de boerenpartij gearresteerd

23 Dec. — In antwoord op een nota waarin de Britsche regeering haar ongerustheid uitspreekt t.a.v. de komende algemeene verkiezing in Polen en er op wijst, dat van een werkelijk vrije verkiezing slechts sprake kan zijn, indien aan alle partijen tijdens de verkiezingscampagne dezelfde faciliteiten worden verleend, heeft de Poolsche regeering den Britschen ambassadeur te Warschau een nota overhandigd, waarin Engeland er van wordt beschuldigd, dat het de in dit land vertoevende Polen gebruikt als „internationaal ruilobject".
Engeland wordt er verder door Polen van beticht, door financieelen steun ac-

tiviteit van de voormalige Poolsche regeering in Londen mogelijk te maken. Volgens de nota zou een aantal Poolsche oorlogsschepen, dat tijdens den oorlog bij de Britsche marine werd gevoegd, nog steeds niet zijn vrijgegeven. Voorts zou de Britsche regeering moedwillig de repatriëering van de Poolsche soldaten, die naar hun land willen terugkeeren, belemmeren en weigeren het Poolsche goud terug te geven. De op handen zijnde verkiezingen zullen, aldus de nota, voldoen aan de voorwaarden van Potsdam. (Manch. Guard. - Volkskr.)
24 Dec. — De leider van de Poolsche boerenpartij, Mikolajczyk, heeft medegedeeld, dat de veiligheidspolitie 16 van de nationale candidaten en 66 van de districts-candidaten van zijn partij heeft gearresteerd. Mikolajczyk verklaarde, dat inmiddels zestien gearresteerden zijn vrijgelaten, maar dat de overigen nog steeds gevangen zitten.
Aan de Poolsche soldaten is door de politieke afdeeling van het opperbevel medegedeeld, dat zij voor het regeeringsblok moeten stemmen. (Volkskrant)
(V. b. 6963 B)

Portugal

A. Nieuwe status voor Goa —

19 Dec. — De Portugeesche regeering heeft een politiek statuut ontworpen waarbij aan de kolonie Goa (India) den status van provincie wordt toegekend. (Times)

Rusland

B. Kaliningrad (Koningsbergen) - Kolonisatie in Oost-Pruisen —

6 Dec. — Koningsbergen, de vroegere hoofdstad van Oost-Pruisen, en het omringende land zijn het tooneel van een der meest verbitterde veldslagen van het Oostelijk front geweest.
Op 9 April 1945 viel de stad, die bijna geheel verwoest was, in handen der Russen. In Augustus werd Koningsbergen en omgeving door de conferentie van Potsdam aan Rusland toegewezen, waarna de stad officieel bij het gebied der U.S.S.R. werd ingelijfd. Met het oog op de verkiezingen van Febr. '46 werd Koningsbergen op 17 October 1945 officieel een Russisch „kiesdistrict".
De weinige Duitschers, die in de stad waren achtergebleven, werden aan het werk gezet om puin te ruimen. Een jaar lang waren de leden van het garnizoen en deze Duitschers practisch de eenige bewoners.
In Augustus 1946 begon de herbevolking van de stad, wier naam thans naar den vroegeren president der U.S.S.R. omgedoopt is in Kaliningrad. Russen en Wit-Russen uit door de Duitschers verwoeste gebieden zijn overgebracht naar het nieuwe Sovjet-district, waarvan Kaliningrad de hoofdstad is. De stad heeft nu een bevolking van 500.000 inwoners, waarvan 25.000 Duitschers. Voor den oorlog had de stad een Duitsche bevolking van een millioen zielen.
Op het platteland zijn door de Sovjets collectieve boerderijen gevormd. De plaatselijke communistische partij-organisaties en clubs, kenmerken van het Sovjet-leven, zorgen voor huisvesting en voeding der leden.
Naast Kolchozen zijn 50 nieuwe staatsboerderijen gebouwd, die een gebied van 300.000 hectaren bewerken en 6000 stuks vee hebben. In Kaliningrad zelf zijn reeds 185 Sovjet-scholen, die worden bezocht door 25.000 kinderen en waarin Russisch de officieele taal is. Om het Russische karakter van de stad nog te versterken, is men van plan er een nieuwe Sovjet-universiteit te stichten, die het meest Westelijke Russische studiecentrum zal vormen. Alle sporen van het vroegere Pruisische karakter der stad worden verwijderd. Het eenige Duitsche monument, dat is blijven staan, is het gerestaureerde standbeeld van Immanuel Kant.
De herstelwerkzaamheden aan de militaire en burger-havens zijn thans beëindigd. De groote papier- en cellulosefabrieken zijn weer in bedrijf en bieden werk aan 200.000 arbeiders. Ter gelegenheid van de Octoberrevolutie werd een barnsteenfabriek heropend.
Een vijf-jaren-plan is opgesteld voor den volledigen wederopbouw van het district Kaliningrad. (Nieuwe Dag - Le Monde)
(V. b. Koningsb.: 6924 G; 6403)

C. Stalin ontvangt Elliott Roosevelt

23 Dec. — Stalin heeft op 21 Dec. (zijn 67 en verjaardag), den zoon van wijlen president Roosevelt, Elliott Roosevelt, in het Kremlin ontvangen. Roosevelt was vergezeld van zijn vrouw, de vroegere filmspeelster, Fay Emerson. Volgens Roosevelt zag Stalin er zeer goed uit. Dit is voor het eerst, dat de geruchten, welke den laatsten tijd weer de ronde deden, als zou Stalin ernstig ziek zijn, worden weerlegd. (Tijd - Alg. Handelsblad)
(V. b. Stalin: 6931 D)

Turkije

D. Turksche maatregelen tegen linksche partijen —

17 Dec. — Het Turksche Militair Gezag heeft de gebouwen van acht kranten te Istanboel gesloten.
De reeds sedert 1940 bestaande staat van beleg in het gebied van Istanboel en in het Noorden en Westen in Thracië tot de Bulgaarsche en Grieksche grenzen is verlengd.
Op grond van een regeeringsbesluit zijn de Socialistische Arbeiders- en Boerenpartij en de Sociaal-Democratische partij verboden en ontbonden. Bij een onderzoek in de bureaux van deze partijen ontdekte de politie geheime codes in het Russisch, Fransch en in andere talen. Voorts werden alle documenten van de „Progressieve Jeugdorganisatie" in beslag genomen. In een communiqué deelde de regeering mede, dat genoemde partijen ontbonden zijn, omdat zij door communisten geleid werden. In verband met deze maatregelen, zijn tot nu toe reeds zestig personen gearresteerd of onder toezicht van de politie gesteld. (Neue Zürcher Zeitung)
(V. b. Turkije 6947 A; Staat v. bel. 4456 E)

Vaticaan

E. Anti-clericale actie in Italië - Protest-betooging op het St. Pietersplein —

21 Dec. — In een aantal Italiaansche bladen wordt op het oogenblik een felle actie gevoerd tegen de Katholieke Kerk en tegen Z. H. den Paus.
De kardinalen, die te Rome resideeren, hebben in een brief aan den Paus geprotesteerd tegen het onwaardige gedrag tegenover het hoofd der Katholieke Kerk. Zij spraken de hoop uit, dat de Italiaansche autoriteiten hun ernstige verantwoordelijkheid tegenover de geheele Katholieke wereld zullen begrijpen.
Op Zondag 22 December had op het St. Pietersplein een betooging plaats, waaraan 250.0000 personen deelnamen. Deze betooging was bedoeld als een antwoord op bovengenoemde anti-clericale acties. (Volkskrant) **(V. b. Z. H. de Paus 6991 F)**

F. Het Vaticaan en de Arabische naties —

13 Dec. — Mgr. Georges Hakim, Aartsbisschop van Haifa, heeft een bezoek gebracht aan den Groot-Moefti van Jeruzalem. Deze démarche van den Aartsbisschop schijnt te wijzen op een politiek van toenadering tusschen het Vaticaan en de Arabische regeeringen.
Voorts heeft de bisschop van Cairo, Mgr. Pierre Medawar, aan de pers een verklaring afgelegd, waarin hij zeide, dat de Paus groote belangstelling koesterde voor de Christenen van het Oosten. Mgr. Medawar voegde er aan toe, dat het Vaticaan bereid was met alle Arabische landen, indien zij dit wenschten, diplomatieke betrekkingen aan te knoopen. **(V. b. Moefti: 6865 F)**

Ver. Staten

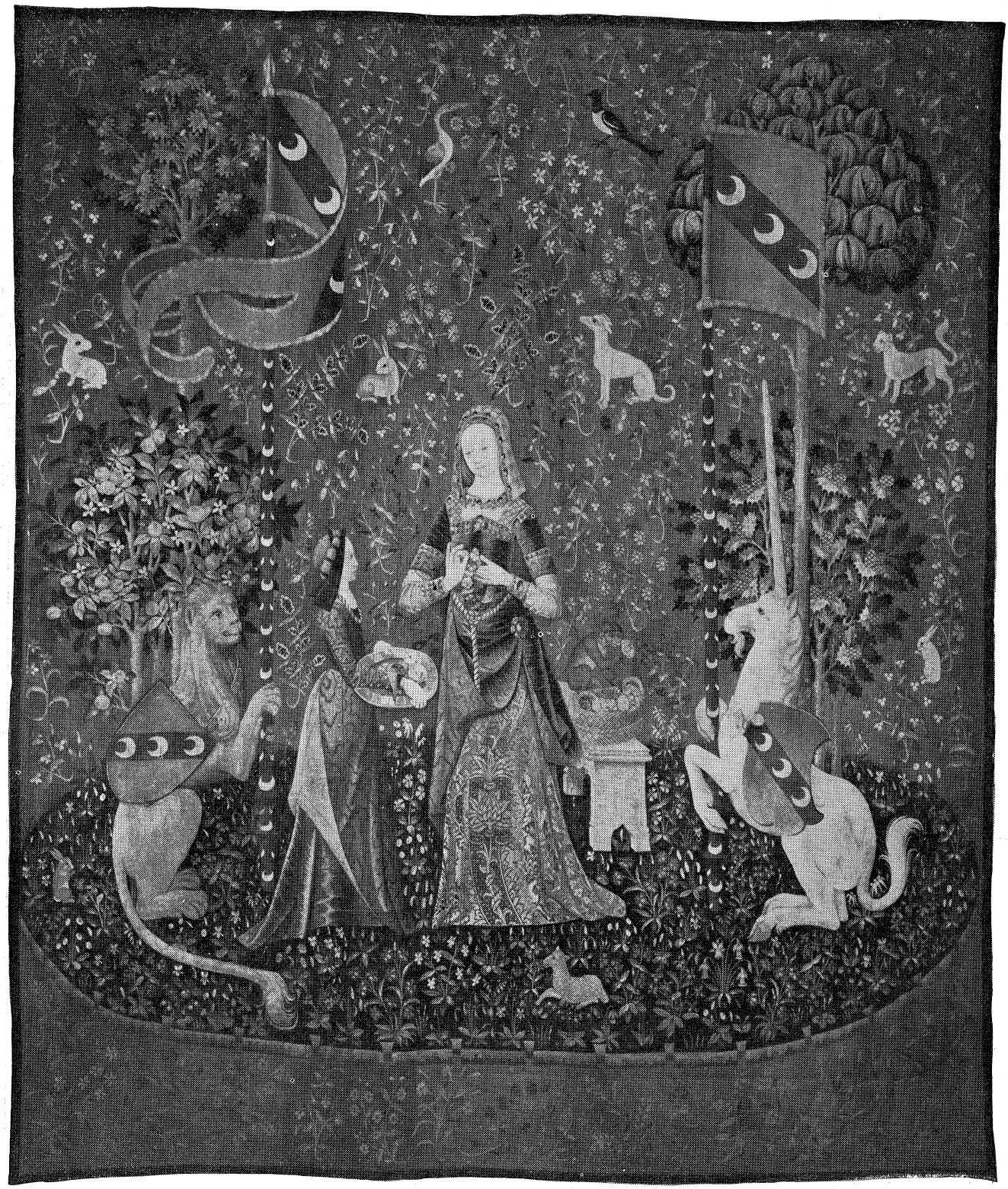
G. De betrekkingen met China - Verklaring van president Truman

19 Dec. — In een uitgebreide verklaring nopens de politiek der Ver. Staten met betrekking tot China bevestigde president Truman opnieuw zijn vasten wil om de regeering van Tsjiang Kai Sjek allen steun te verleenen. Hij herhaalde de verklaring van het vorige jaar, waarbij de erkenning van de Chineesche nationale regeering bevestigd werd, en voegt er aan toe: „Deze zienswijze is nog van kracht".
In zijn 4000 woorden tellende verklaring wijst de president er op dat de Amerikaansche export- en importbank nog 500 millioen dollar voor China beschikbaar houdt en dat de Ver. Staten bereid zijn, hulp aan den economischen wederopbouw te verleenen, wanneer de omstandigheden in China verbeteren. Terwijl Amerika vermijdt zich met den internen strijd in China te bemoeien, zal het volgens Truman, het Chineesche volk blijven helpen om vrede en economisch herstel te verkrijgen. Truman verklaarde, dat de Amerikaansche strijdkrachten in China van 113.000 tot 12.000 zijn teruggeloopen. Hij stelt nog verdere troepenvermindering in het vooruitzicht.
De Amerikaansche senatoren James Murray (Democraat) en Ralph Flaners (Republikein) hebben tezamen met den vroegeren politieken adviseur van generaal Tsjiang Kai Sjek, Owne Lattimore, een verklaring gepubliceerd, waarin zij voorstellen in het kader van de Vereenigde Volken een internationale conferentie te organiseeren teneinde te komen tot een oplossing van de moeilijkheden in China. Zij zullen een desbetreffende resolutie bij den senaat indienen.
Verder stellen zij voor, generaal Marshall, den specialen Amerikaanschen gezant in China, tot voorzitter der conferentie te benoemen. Tenslotte wordt in de verklaring gezegd, dat alle Chineesche partijen in de regeering dienen te zijn vertegenwoordigd, terwijl Amerika, Engeland en de Sovjetunie zich uit de Chineesche politiek moeten terugtrekken. (N.R.C.)
(V. b. Hulp a. China 6984 B; Politiek t.a.v. Ch. 5662 G; Sterkte Am. troepen 6991 A)

Zweden

H. Atoomonderzoek —

Volgens het Zweedsche Internationale Persbureau heeft de Zweedsche regeering een subsidie verleend aan de universiteit van Stockholm, ter stimuleering van het daar plaats hebbende atoom-onderzoek. Het bureau meldt verder dat de bekende — destijds als Jodin uit Duitschland verdreven — geleerde, prof. Lise Meitner aan deze universiteit verbonden zal worden. (Nederlander)
(V. b. Meitner: 6455)

Van 8 Nov.—31 Dec. werd in het Rijksmuseum een tentoonstelling van Fransche tapijtweefkunst gehouden. Hierboven geven wij een reproductie van „De Reuk", een der wandtapijten uit de beroemde suite „La dame à la licorne" (16e Eeuw).

(foto Rijksmuseum)

Na den oorlog werden door de Amerikaansche troepen een aantal door de Duitschers geroofde schilderijen naar Nederland teruggebracht. De Nederlandsche regeering heeft thans een aantal van de teruggekomen 16e en 17e eeuwsche schilderijen afgestaan voor een expositie in enkele Amerikaansche steden, om aldus haar dankbaarheid te betuigen. Onder de geëxposeerde schilderijen bevindt zich ook „De Pauwen" van Rembrandt, waarvan wij hierboven een reproductie geven. (foto Ass. Press)